

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 1. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. január

A tartalomból:

BUÉK!

2008

Boldog új évet kedves Olvasóinknak!

Karácsony 2007 - 7. oldal

ENDRŐD TÖRTÉNETE - 14. oldal

HELYI JÁRAT

AUTÓBUSZ MENETREND - 12. oldal

„Ne csak nézz, hanem láss!” - 13. oldal

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ

A 2007. évet az előkészítés jellemezte, így készültünk föl az unió 2007-2013-as költségvetési időszakában megnyíló pályázati lehetőségekre. A pályázati saját erő előteremtése érdekében a város úgy döntött, hogy 1 millió forint értékben kötvényt bocsát ki tízéves futamidőre, és hároméves türelmi idővel. A pénz felhasználásáról az önkormányzat mindig minősített többséggel dönt majd. Kötvényből befolyt pénzt a város csak fejlesztésekre fordíthatja, ezen belül is olyanokra, amelyek 15 éven belül megtérülnek.

Miként a régióban, úgy Gyomaendrődön is a legnagyobb gondot a foglalkoztatás jelenti. Épp ezért optimális feltételeket akarunk teremteni ahhoz, hogy a vállalkozók új munkahelyeket hozzanak létre. Ezért az elkövetkező hónapokban egy céggel kidolgoztatjuk az ipari park fejlesztésének stratégiáját. Hogy a befektetőknek érdemes legyen idejönniük, az ipari parkhoz megfelelő utak szükségesek, ezeket megépítjük. Gyomaendrődöt alapvetően mezőgazdasági jellegű településként ismerik, az agrárium mellett leginkább a könnyűipar: a cipő-, a konfekció- és a faipar jellemzi, természetesen ezen már túl kell lépniünk. A fejlesztési stratégia kidolgozása során új lehetőségeket kell felkutatnunk. A befektetők keresésében segítségünkre lehet, hogy Gyomaendrődnek több testvérvárosa is van, Németországban Schöneck, Lengyelországban Pilzno, Romániában Nagyenyed. Ezek a kapcsolatok eddig megmaradtak a kultúra területén, föl kellene térképeznünk, hogy ezekben milyen gazdasági lehetőségek rejtőznek. Romániában Nagyenyed mellett a határmentén Bihar és Arad megyében is együttműködést kell keresnünk az ottani cégekkel és ipari parkokkal.

Az ipari park már öt éve működik, de ez idő alatt csak két cég települt be. Az egyik tizenöt, a másik húsz alkalmazottat foglalkoztat. Ez eredményként na-

gyon szerény. Ugyan a terület egy részét eladták, illetve lefoglalták, de gyakorlatilag csak ez a kért vállalkozás működik. A harmadik betelepült cég kamionparkoló és -szerelőműhely lesz, a tervek szerint ez már a 2008-ban működni fog. Az ipari parknak nem csupán iparterületként kell működnie, tehát nem csak az a célja, hogy oda befektetők jöjjenek, a lényege: kapcsolatok teremtése. A már meglévő üzemekhez kapcsolódhatnak más vállalkozások, illetve más ipari parkok üzeméhez kapcsolódhatnak az ide betelepült vállalkozások. A megye több városban szeretne inkubátorházat létrehozni, köztük Gyomaendrődön is, ez is egy lehetőség. Az elképzelések között megemlítendő az is, hogy 2007-ben a város területén kísérleteztek a cukorcikrok termesztésével. Energianövényként a cukor erjedésével bioetanolt állítanak elő. Egy ilyen üzemet szeretne az ipari park déli részén egy befektető létesíteni.

A foglalkoztatás bővítésére

folytatás a 8. oldalon

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Az Endrői Iskolák Története

Ezzel a címmel jelentet meg a Múzeumbarátok Köre Közhasznú Egyesület egy kötetet, amelynek első részét Márton Gábor - sokunk szeretett „Marci bácsi”-ja - írta azonos címmel. Ebben Endrőd újratelepítésétől 1978-ig dolgozta fel az iskolák kialakítását, építését, kántorok, kántor-tanítók, papok és tanítók, tanárok képzését, díjazását részben az Egyház, részben a Község által finanszírozva. Ehhez szervesen kapcsolódik, sőt részben erre támaszkodik Ladányi Gáborné iskolatörténeti munkája, mely a következő éveket, az oktatásban végbement változásokat a politikai változások függvényében, és a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola életét mutatja be az ő igazgatása alatti években. Ez alkotná a kötet második részét. Kérjük a Kedves Olvasót, ha rendelkezik olyan fényképekkel, amelyek a témához kapcsolódnak, és érdeklődésre tarthatnak számot (pl. régi iskolák, régi tanítók, tanárok fényképei stb.) bocsássa rendelkezésünkre, amíg beszkeneljük, hogy helyt kaphasson a készülő kötetben!

Megteheti ezt az Endrői Könyvtár nyitvatartása alatt, bármelyik dolgozójának átadhatja, aki ezt írásban, egy külön erre a célra szolgáló nyilvántartásban veszi át, és ugyanígy, írásban történik majd a visszaszolgáltatása is. Igérjük, nagyon vigyázunk rá! Előre is köszönjük. Minden kedves Olvasónak BÖLDOG, BÉKÉS KARÁCSONYT, és SIKEREKBEN, ÖRÖMÖKBEN GAZDAG ÚJ ÉVET kívánunk:

a Múzeumbarátok Köre Közhasznú Egyesület minden tagja,
és Marsiné Giricz Erzsébet elnök

KDNP karácsonyi ünnep és vacsora volt az endrői Közösségi Házban december 21-én. Az ünnep karácsonyi hangulatú vetítéssel kezdődött, majd szavaltatok hangzottak el. Ezután az ünnepség közös énekléssel, vacsorával és kötetlen beszélgetéssel folytatódott.

Új pénzügyintézet Gyomaendrődön

Novemberben nyitotta meg kapuit, és december 10-én avatták fel a **K & H Bank** gyomaendrői fiókját a Fő úton, a gyomai városrészen. Városunk új intézménye teljes körű banki szolgáltatással várja az ügyfeleket.

Gyomaendrői egyesület kapta idén a nivódíjat

Az Európai Bizottság független szakértői Mobilitási Nivódíjjal tüntették ki a gyomaendrői székhelyű „Dél-Alföld – Európai Unió” Többcélú Egyesületet. A díjat Davidovics László, az egyesület elnöke vette át a napokban Budapesten, egy ünnepi konferencia keretében.

Ez az egyesület koordinálja megyénk és a franciaországi Deux-Sevre megye partnerségi kapcsolatait az uniós támogatással megvalósuló Leonardo da Vinci Program keretében. Programjuk keretében idén tizenöt megyei iskolai szakoktató és gyakorlati oktatói helyeket üzemeltető lovas vállalkozó tanulmányozta a francia partnerek működését.

www.gyomaendrod.hu

Elektronizált ülésvezetés és szavazás

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete közel tízéves elképzelését váltotta valóra 2007 decemberében, amikor is az év utolsó testületi ülése már egy korszerű számítógép vezérelt ülésvezető és szavazó rendszer segítségével zajlott le.

A rendszer nem elsősorban csak az ülés vezetését és szavazást segíti, hanem nagy jelentősége van az ülés minden mozzanatának dokumentálásában is.

Az elképzelések szerint hamarosan széles körben elérhetőek lesznek a ülés digitális hangfelvételei is nemcsak a hagyományos papíralapú jegyzőkönyvek.

www.gyomaendrod.hu

Könyvbemutató

2007. december 3-án a Városi Könyvtárban Dr. Szendrei Géza: „1956 - Gyomai, endrői és környékbeli események” című könyvének bemutatójára került sor. A szerző a legfőbb ügyészen dolgozik, tanít az ELTE Állam és Jogtudományi karán. Könyvét levéltári és bírósági dokumentumok alapján írta meg, elsősorban jogtörténeti szempontú feldolgozásban. Az 1956-os forradalom helyi eseményei és szereplői mellett a szarvasi, szeghalmi, történésekről is említést tesz a könyv. A könyv kapható a gyomaendrői könyvtárakban.

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Önnel joga van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület december hónapban

December hónapban a soron következő ülés polgármesteri tájékoztatóval kezdődött. Ismertetőt kaptunk a hónap városi rendezvényeiről. A teljesség igénye nélkül: volt könyvbemutató, szalancukor kupa, amelyen részt vettek a testvérvárosok küldöttei is, az Öregszőelőbe megérkezett a Mikulás, illetve egy új bank is nyílt a gyomai településrészen, melynek megnyitóján részt vett a polgármester.

December 20-án megtartott Testületi ülés anyagából

Az első napirendi pont a novemberben elfogadott **kötvény-ki-bocsátással** volt kapcsolatos. Az önkormányzat ajánlattételi felhívására 6 pénzüintézet jelentkezett. Így a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. az OTP Bank Nyrt., a CIB Bank Zrt. a Raiffeisen Bank Zrt., a K&H Bank Nyrt. és a Magyarországi Volksbank Zrt. A beérkezett ajánlatokat több szakértő is értékelte, s a vélemények mindegyike a javaslattal élt, hogy a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.-vel és a Raiffeisen bank Zrt.-vel vegye fel a kapcsolatot az önkormányzat, s folytasson le egy tárgyalásos eljárást, ahol egy Szakértői Bizottság meghallgatja mindkét pénzüintézet szakembereit. A Szakértői Bizottság a lekötött betét utáni kamatbevétel nagysága és a referenciák alapján tudott a két pénzüintézet között sorrendet felállítani. Ezek alapján a Raiffeisen bank Zrt. ajánlatát nyilvánította a Képviselő-testület nyertesnek.

Települési szilárd hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásról szóló rendelet-tervezet

Mint már ismeretes, szintén a novemberi testületi ülésen dönt el, hogy a város anyagi források hiányában nem képes tovább átvállalni a lakosságtól a hulladékellátást, megsemmisítés költségét. Ezt egy közszolgáltatási rendszerrel kívánja megoldani. A korábbi szabályozás hatályon kívülre lett helyezve, s helyébe egy új rendelet léptetett. Az új rendelet értelmében nem csak kötelezettségei vannak a tulajdonosoknak, hanem jogosultságai is. Az elfogadott rendeletről néhány elem:

- kimondja a közszolgáltatás kötelező igénybevételét
 - az ingatlanon keletkező hulladékot legalább havonta egy alkalommal kötelező elszállíttatni
 - a jogviszony akkor jön létre, ha a megküldött tájékoztató átvételre került (a szerződésben meg kell jelölni a szolgáltatás helyét, kezdő napját, a gyűjtőedény úrtartalmát, az ürítés várható gyakoriságát, stb.)
 - szabályozza a feladatok ellátásakor keletkező károk mily módon, kerülhetnek megtérítésre.
1. Táblázat

A szolgáltató kötelezettségei:	Tulajdonos felelőssége:
1.) szállításkor keletkezett szennyeződés	1.) tisztántartás
2.) rongálódás	2.) eltűnés, megsemmisüléskor kártérítés
3.) javítás, csere, pótlás díj ellenében	3.) használhatóság fenntartása
4.) egyedi többletszállítás	4.) veszélyes anyag elhelyezésének tilalma

A jelenlegi szabályozás a szolgáltató számára biztosítja azt a jogot, hogy meghatározott esetekben megtagadhassa a szolgáltatás nyújtását.

- az ingatlanulajdonos köteles tartózkodni attól, hogy a hulladékot elhagyja, felhalmozza, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezze

- nem helyezhető el folyékony, mérgező, tűz és robbanásveszélyes anyag, állati tetem, vagy egyéb olyan anyag, ami veszélyezteti a begyűjtést

- az alábbi kedvezmények adhatók: (aki az ingatlant egyedül lakja 50% kedvezményben részesülhet, illetve szociális rászorultság alapján életkortól függetlenül is)

- a kedvezményt személyenként, vagy családonként csak egy ingatlanra lehet igénybe venni.

- mentesül a fizetés alól a lakatlan ingatlan

- üdülőingatlan tulajdonosa a közszolgáltatást május 1. és októ-

ber 31. napja között köteles igénybe venni
- kijelöli a hulladékszigetek helyét

Gyomaendrődön található szelektív hulladékgyűjtő szigetek helyei:

- 1 Népliget-Rózsahegyi K. iskola előtti terület
2. Endrödi és Apponyi út sarka
3. Selyem és Blaha u. sarka
4. Kilián tér
5. Kossuth tér
6. Selyem út/ Okt. 6 ltp
7. Fő út és Madách u. sarka
8. Fő út és Pásztor J. út sarka
9. Fő út és Jókai út
10. Kossuth és Pásztor J. út
11. Bajcsy Zs. és Kálvin út
12. Hősök út és Vörösmarty u
13. Hősök u. és Kossuth u.
14. Csokonai és Kölcsey u. sarka
15. Semmelweis u és Liget Fürdő

Intézményi konyhák racionalizálása

A Képviselő-testület elfogadta azt a módosító határozati javaslatot, miszerint nem hoz döntést az intézményi konyhák racionalizálásáról. Ennek oka, hogy a birtokunkban lévő információ kevésnek bizonyult a döntés felelősségteljes meghozatalára.

Helyi autóbuszos személyszállítás végzésére irányuló pályázat kiírása

A város önkormányzata 2008. április 30-ig rendelkezik szerződéssel, az autóbuszal végzett menetrend szerinti helyi személyszállítási feladatok ellátására, ezért az új közszolgáltató kiválasztására és a közszolgáltatási szerződés megkötésére **új pályázatot** kell kiírni.

Előzetesen történt egy lakossági közvélemény kutatás, melynek eredményét figyelembe véve addig is kialakítottak egy menetrendet. A legnagyobb mennyiségben bejuttatott kérdőív a Skylovec Kft. dolgozói részéről érkezett. A többi igény nem meghatározó, mivel inkább egyedi esetek voltak.

A Tourinform Iroda és a Városi Könyvtár vezetői állására benyújtott pályázat elbírálása

A Tourinform Iroda vezetői állására kiírt pályázat eredménytelen volt, mert a jelentkezők egyikének sem felelt meg a végzettsége a kiírt pályázati feltételeknek, azaz nem a szakirányának megfelelő egyetemi, illetve főiskolai diplomával rendelkeztek. A bíráló bizottság meghallgatta a pályázókat, s Varga Zsófiát (békési lakos) határozott időre 2008. január 1. napjától 2008 december 31. napjáig kinevezte mint megbízott vezetőt. A Képviselő-testület egyúttal utasította a polgármestert, hogy a Tourinform Iroda vezetői állás-helyére a pályázatot 2008. október 1 napi hatállyal írja ki.

A Városi Könyvtár vezetői állására kiírt pályázat eredményes volt. A kiírási feltételeknek minden tekintetben két pályázó felelt meg. A szakértő véleményét figyelembe véve Dinyáné Bánfi Ibolya pályázatát fogadta el a Képviselő-testület, s nevezte ki 2008. január 1. napjától, 2012. december 31. napjáig meghatározott időre.

Lehóczkiné Timár Irén
Képviselő

Felhívás!

A gyógytorna helye megváltozik!

2008. januártól új helyen az Endrödi Művelődési Házban, hétfőn és szerdán 12-13 óra közötti időpontban az emeleti teremben lesz megtartva.

Az első foglalkozás: 2008. január 7-én

In memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

DINYA ELEKNÉ

Dinya Ilona
1927-2007

Búcsú a MAMÁTÓL...

Mindannyian tudtuk, láthattuk az utóbbi időben, hogy megfáradt szíve már nem bírhatja sokáig. „De ő csak ment, teregetett némán” egy panaszos szó nélkül, néha szinte pironkodva mondta: „Fiacskáim, úgy szeretnék sütni-főzni nektek, amikor jöttök, mint régen, de már sokkal lassabban megy!” És mert semmi sem maradhatott el, egyre korábban kelt, hogy pontosan a déli harangszóra ott legyen az ebéd az asztalon – ahogy hatvan éven át minden áldott nap. „Hátha hazajön valaki, legyen mit enni!” Hajnalok hajnalán kelt, ugrasztotta egyetlen „beosztottját”, a Tatát is, kiszabta a napi teendőket, elkarikázott a boltba (ha kellett többször is), ki nem hagyva a templomot, ahol imába foglalta a gyerekeket, unokákat, a népes családot. „Ti nem is tudjátok, hány misét mondatott a három fiúért, meg az öt unokáért!” – világosítottak fel a plébánián, amikor a temetést intéztük. Mert bekövetkezett, amitől rettegtünk: a Mama egy reggel, éppen a templomban, megszokott helyén imádkozva, a mise vége felé csendben, szelíden – ahogy élt – lehunyta szemét. Már nagyon készülődött a hosszú útra, mindent elrendezett, és sokszor vette elő, olvassgatta a Tatával a legutóbbi anyák napjára tölem kapott szívszorító kis verset, ami most vált igazán időszerűvé:

Anyám örök

Anyámra nincsen semmi rím,
Semmi szabály, de végtelen,
Mint könnyű szél a réteken.
Anyám olykor alázattal
Térdelt elébe kis virágnak,
Az ég, a föld volt a szerelme.
Szerette a természetet, a hajnalt,
A felleget: inkább a fésző életet.
Anyám Krisztus hitében élt,
A lét az Ő keresztje volt,
Onnan hintette szeretetét.
Anyámnak bankbetétje nem volt.
Éhezve, fázza, erejét a gyerekekre adta.

Anyámnak könnyű álma lesz.
Semmije volt, az megmaradt,
De fákban, utódok vérében felbuzog.
Anyám, ha néha dudorászott,
Az ég tárult, a föld virult,
Szeme öröme muzsikált.
Anyám a könnyű széllel elhagyó;
Mint anyai színű falevél,
És nem hozza vissza senki már!
Anyám! Utánad száll dalom!
Én már réges-rég nem leszek.
Te énekelsz a réteken.
És ott leszel a kék egen!

Mosonyi György

Soha senkinek a terhére nem akart és nem is tudott lenni – csak szeretettel segíteni, adni, ahol csak lehet, nem várva hálát és köszönetet. Nagyon feszélyezte, ha a gyerekei közül bárki pénzt, vagy bármit próbált szelíd erőszakkal rátküldni: „Fiacskám, nekem olyan rosszul esik, ha valamit kapok, én csak adni szeretnék nektek mindig!” Ilyenkor okos, vidám szeme könnybe lábadt a „szégyentől”.

Bár nem végzett magasabb iskolát, ő volt a család esze: egyszerűen mindent tudott a családról, a világról, a politikáról, az életről. Nem tanulhatott, mert félárva lévén az elemi iskola után kitudó bizonyítványa ellenére sem járhatott polgárba – nem volt rá pénz. Pedig – elmondása szerint – még arra is vetemedett, hogy a vasárnapi mise után a nagyhatalmú Csernus apát úr elé állt: „Apát úr, én nagyon szeretnék tanulni!” Így aztán fiaiban és unokáiban látta kibontakozni istenadta tehetségét. Elmondhatatlanul büszke

és boldog volt, hogy valamennyien szakmájuk kiválóságai lettek, tisztességgel megállják helyüket.

Nagy bánatára nem „dolgozhatott” – legalábbis úgy, ahogyan szerette volna, fizetett munkát vállalva, mert életét kitöltötte a másokról való gondoskodás. A négy-öt éves időközökkel érkező három fiú felnevelése, majd az idős nagyszülők halálukig történő gondozása, később pedig az unokákkal való törődés. De talán szíve mélyén elfogadta, amit egy-egy öleléssel kísérvé mindig mondtunk neki ilyenkor, ha emiatt szomorkodott: „Mama a lehető legnagyobb szolgálatot vállalta – nélküle nem lennénk itt!”

Soha senkinek a terhére nem akart és nem is tudott volna lenni – talán ezért sem pihent meg, amikor ereje végét érezte. El nem viselte volna a „szégyent”, ha őt valakinek ápolnia kell. Erről sosem beszélt, de utólag úgy tűnik, olyan emléket szeretett volna hagyni maga után, ami csupa szép és jó – ezért sem akart orvosi segítséget, gyógyszert utolsó hónapjaiban. Úgy akart ellobbanni, mint a csonkig égett gyertyaszál – az utolsó pillanatig világosságot árasztva szerettei körében. Miután ereje végleg elfogyott, talán úgy gondolhatta, ezen a földi pályán már nem tud úgy segíteni bennünket, ahogyan szeretné, átvált hát egy másik pályára, ahol ereje végtelen nagyra nőhet, és onnan vigyáz ezentúl ránk...

Szárazon koppannak a szikár tények: „2007. november 30-án, életének 81. évében meghalt Dinya Elekné, született Dinya Ilona, gyomaendrődi lakos”. De nekünk Ő mindennél több volt: Ő volt a MAMA, aki nincs többé! Bár jól tudom, nem itthagytál bennünket MAMA, csak megelőztél minket – mit nem adnék, ha még egyszer érezhetném az öleléseidet, a símogatásodat... Isten veled, drága MAMA!

A Mama és a Papa eljegyzésükkor
az 1948. október 11-iki esküvő előtt

...és majdnem 60 évvel utána

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Tímár Imre, az Endrődiek Baráti Körének elnöke

Kedves Olvasóink! Jelen számunkban bemutatjuk Tímár Imrét. Sokak számára talán csak a név sugallja azt, hogy endrődi személyről van szó, hisz régen nem itthon él. Nem él itthon, de az itthoniakkal is él, hisz Császárné Gyuricza Éva halála után ő az Endrődiek Baráti Körének az elnöke.

Imre! Ha ezt a szót hallod, hogy Endrőd, mi jut eszedbe legelőször?

Bár 25 éve Endrőd és Gyoma neve összeforrott, azért én endrődinek valom magam, igaz a gyomai gimnáziumban eltöltött négy év is nagyon kedves és rengeteg élményben gazdag éveket jelent. Endrőd egyenlő számomra a fiatalok otthon melegével.

Általában télen nehezebben jutunk a környékre, így alig várom a tavaszt, hogy az endrődi templomtornyot láthassam, az endrődi levegőből szippantassak. A saját irodám falát a pár évvel ezelőtti endrődi falinaptár képei díszítik. Budapest a munkámat, a megélhetésemet biztosítja, de már terhes a nyüzsgése, az emberek türelmetlensége és tolongása.

Beszélgj a gyökerekről. Mi köt Endrődhöz, meddig éltél itthon, mit csináltál?

Mint ahogy a Gyomaendrődi ki kicsoda? kötetben is olvasható 1950-ben születtem és 1968-ig éltem Endrődön. A nevem hallatán tényleg gondolkodóba esik az olvasó, hogy melyik Tímár családhoz tartozom, hisz nagyon sok Tímár nevű család él Endrődön. Én a Sugár utcában nőttem fel, akkor még szinte minden házban 2-3 hasonló korú gyerek volt, így azóta Atyával is innen ismerjük egymást.

Édesapám Tímár Imre cipész, szakoktató, méhész, így sokan ismerték és úgy tudom köztiszteltetben tartották az embersége, segítőkészsége alapján, sajnos már 25 éve elvesztettük.

Édesanyám a gyermeknevelési évek után szintén az ENCI-ben dolgozott hosszabb ideig. Hárman vagyunk testvérek, nővérem középiskolai tanár, húgom gépészmérnök évtizedek óta Békéscsabán élnek, és egy pár éve édesanyám is ott él, így a korábbi endrődi bázis megszűnt a rokonság is egyre csökken, de az endrődi „levegő” hiányzik.

Hogy alakult életed, családi helyzeted, mióta nem itthon élsz? Mi a munkád?

Érettségi után a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskolán folytattam tanulmányaimat és lettem erősáramú villamosmérnök. Tíz évig a MÁV-nál dolgoztam tervező mérnökként, majd energetikusként, ezt követően beruházási osztályvezetőként, majd vezetőmérőként, később üzemfenntartási osztályvezetőként dolgoztam különféle budapesti cégeknél. Így utólagosan is kijelenthetem, hogy szakmailag ez szélesebb látókört biztosított, mintha végig egy helyen dolgoztam volna.

Közben a szakterületemből a villamos biztonságtechnika lett a kedvenc témám, melyben tovább-képzések és oktatások segítségével szakértői szintre emeltem tudásomat. Egy elektromos tüzeset és egy villamos baleset adta az indítást, hogy a területre oda kell figyelni, mert akkor megelőzhetőek hasonló esetek.

Ezt kamatoztatva jutottam arra az elhatározásra, hogy saját céget alapítsak, így 1991 óta a Tímár Mérnöki Iroda cégvezetőjeként tevékenykedek. A piac változásait figyelembe véve további szakképesítések megszerzése is szükségessé vált, így pár éve műszaki ellenőrként, különféle bankfiókok, számítástechnikai

központok, játéktérmekek beruházásában bonyolítójaként is dolgozom. A szakértői tevékenység felügyeletét és érdekképviselését a Magyar Mérnöki Kamara biztosítja, melynek magam is tagja vagyok.

Feleségem – közgazdász - bár budapesti, ismert a baráti kör rendezvényeiről, kedveli ezt a különleges társaságot. Nagy lányom közgazdász, már önálló életét éli, fiam egyetemi hallgató – építőmérnöknek készül.

Te lettél az Endrődiek Baráti Körének az elnöke. Mit jelent számodra ez a feladat? Milyen terveid vannak?

1988 óta az Endrődiek Baráti Körének budapesti titkára voltam, míg Császárné sajnálatos elhunytá miatti

kényszerű vezetőség átalakítást követően engem választottak a baráti kör elnökének. Nostalgizálva emlékszem azon konzervgyári összejövetelekre, amelyeken akár 150 vendég is részt vett.

Más kort élünk, de szeretném, ha a baráti kör az elkövetkező időben megújulna, létszámában gyarapodna, mellyel kapcsolatos programtervezetünket korábban szétküldtük tagjainknak és szeretettel várunk minden érdeklődőt.

Az a korosztály, aki 40, 50 éve elkerült szülőhelyünkről talán igényli, hogy évente legalább egyszer-kétszer találkozzon rég nem látott ismerőseivel, részese legyen olyan jeles napoknak, ami élményt, feltöltődést ad. Ez a kihívás számomra, szeretném megmutatni elődeinknek és utódainknak, hogy értékes hagyományokkal rendelkező civil szervezetünk tovább viszi az alapítók által megfogalmazottakat alkalmazkodva a kor változásaihoz. A Körös-part szépsége, az emberek vendégszeretete, a helyi rendezvények gyarapodó sokszínűsége, lehetőséget ad arra, hogy e területet nem ismerő városi barátainknak bemutat-hassuk szülőhelyünket. Kérek minden elszármazottat e gondolat megszívlelésére.

Van-e még valami más társadalmi szereped, elfoglaltságod?

Korábban az OB I.-s BVSC sakkszakosztályának voltam a vezetője, és a sakkszeretetem azóta is fennmaradt. Versenyszerűen azóta sem játszom, de kikapcsolódásként kellemes elfoglaltság. Nevelő és gondolkodást fejlesztő hatása megkérdőjelezhetetlen, ezért szeretném, ha minél több endrődi gyerek megismerne e játék alapjait. Ugyancsak teljes kikapcsolódást eredményez számomra, ha baráti körömnek kerti összejövetelen a főzésem tudományát gyakorolhatom.

Magánemberként mivel foglalkozol a legszívesebben?

Ma már az események megörökítése, fényképezés, filmzés segítségével mindenki számára elérhetővé vált. A régi idők eseményeiről kevesebb maradandó felvétel található. Ezért szeretném, ha a régi fotók összegyűjtésével és archiválásával, régi iskolai, vállalati, TSZ, és nyugdíjas rendezvényekről albumot tudnánk készíteni, hogy unokáink is élvezhessék a 40-50 évvel ezelőtti Endrőd életképeit.

Kedves Imre! Kívánok Neked, és Családodnak sok sikert az új esztendőben, kívánom, hogy terveid meg tudd valósítani. Köszönöm a beszélgetést.

Katolikus oldal

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 17 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Január 13-án és 27-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnap mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 17 órakor vasárnap előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

JANUÁRI ÜNNEPEK

1. kedd:	Újév, Szűz Mária Isten Anyja
2. szerda:	Nagy Szent Vazul, Nazianzi Szent Gergely
3. csütörtök:	Jézus szent neve
6. vasárnap:	Urunk megjelenése (Vizkereszt)
7. hétfő:	Penyaforti Szent Rajmund áldozópap
13. vasárnap:	Urunk megkeresztelkedése
15. kedd:	Remete Szent Pál
17. csütörtök:	Szent Antal apát
18. péntek:	Árpád-házi Szent Margit
20. vasárnap:	Évközi 2. vasárnap
21. hétfő:	Szent Ágnes szűz, vértanú
22. kedd:	Boldog Baththyány-Strattmann László,
Szent Vince diakónus vértanú
24. csütörtök:	Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító
25. péntek:	Szent Pál apostol megtérése
26. szombat:	Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök
27. vasárnap:	Évközi 3. vasárnap
28. hétfő:	Aquinói Szent Tamás áldozópap, egyháztanító
31. csütörtök:	Bosco Szent János áldozópap

ŐSZENTSÉGE XVI. BENEDEK PÁPA ÚJÉVI ÜZENETE A BÉKE VILÁGNAPJÁRA AZ EMBERI CSALÁD: A BÉKE KÖZÖSSÉGE (részlet)

Család, társadalom és béke

2. A férfi és nő házasságán alapuló természetes család mint az élet és a szeretet bensőséges közössége, „a személy és a társadalom »humanizációjának« elsődleges helye; „az élet és a szeretet bölcsője”. Ezért joggal nevezzük a családot az első természetes közösségnek, „isteni intézménynek, mely valamennyi társadalmi szerveződés prototípusa, a személy életének alapját alkotja.”

3. Valóban, az egészséges családi életben megtapasztaljuk a béke néhány alapvető alkotóelemét: a testvérek közötti igazságosságot és békét, a szülők által megtestesített tekintély szerepét, a gyengébb családtagok – kicsik vagy betegek vagy idősek – szeretetteljes szolgálatát, a kölcsönös segítségnyújtást az élet szükségleteiben, a másik elfogadásának és – ha arról van szó – a megbocsátásának a készségét. Ennél fogva a család az első és pótolhatatlan nevelő a békére. Nem meglepő tehát, hogy a családban elkövetett erőszak különösen is elfogadhatatlan. Amikor azt mondjuk, hogy a család „a társadalom első és eleven sejtje”, akkor lényeges dolgot állítunk. A család azért is a társadalom alapja, mert lehetővé teszi, hogy meghatározó tapasztalatokat szerezzünk a békéről. Ebből következik, hogy az emberi közösség nem mondhat le arról a szolgálatról, amit a család végez és nyújt. Hol érezhetné meg jobban a formálódó ember a béke sajátos légkörét, mint abban a „fészekben”, amit a természet készít számára, ahonnan származik. A család szókincse: a béke szókincse. Mindig ebből kell merítenünk, hogy ne felejtsük el a béke szókincset. A nyelvezet átalakulásával a társadalom nem veszítheti el azt a „nyelvtant”, amelyet minden gyermek elsajátít az édesanya és

az édesapa gesztusaiból és tekintetéből, még mielőtt megtanulná a szavaikból.

4. Mivel a család kötelessége, hogy tagjait nevelje, sajátos jogokkal rendelkezik. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, amely egy valóban egyetemes értékű jogkultúra vívmánya, megerősíti, hogy „a család a társadalom természetes és alapvető sejtje, és joga van ahhoz, hogy a társadalom valamint az állam védelmezze őt”. A Szentszék maga is elismerte a család különleges jogi méltóságát azzal, hogy közzétette a Családjogi Chartát. Előszavában ez olvasható: „A személy jogai, jöllehet individuális jogokként vannak megfogalmazva, alapvetően mégis társadalmi jellegűek. Ez világosan és lényegre törően kifejezésre jut a családban.” A Chartában lefektetett jogok a természeti törvény kifejeződése és kifejtése, amely az ember szívébe van írva, és amelyet az értelem útján ismer fel. A család jogainak tagadása vagy korlátozása, elhomályosítva az emberre vonatkozó igazságot, a béke alapjait is veszélyezteti.

5. Ezért aki – még ha tudtán kívül is – támadja a család intézményét, törekennyé teszi a békét az egész nemzeti és nemzetközi közösségben, mert meggyengíti a béke legfőbb „ügynekességét”. Ezen különösen érdemes elgondolkodni: mindaz, ami

gyengíti a férfi és a nő házasságán alapuló családot, közvetve vagy közvetlenül gátolja azt a készséget is, hogy felelősséggel befogadjanak egy új életet, és elsőszámú felelősei legyen gyermekeik nevelésének, mindez objektív akadályt jelent a béke útján. A családnak otthonra, munkára van szüksége, a szülők otthon végzett tevékenységének megfelelő elismerésére, a gyerekeknek iskolára van szüksége, és mindenkinek egészségügyi alapellátásban kell részesülnie. Ha a társadalom és a politika nem közelebbi el magát, hogy segítse a családot ezen a területen, akkor megfosztja magát attól a lényeges erőforrástól, amely a békét szolgálja. Különösen az óriási nevelő erővel rendelkező tömegtájékoztató eszközök rendkívüli felelősségük van abban, hogy elősegítsék a család tiszteltetését, hogy bemutassák annak reményeit és jogaikat, és előtérbe állítsák szépségét.

Karácsony 2007 - képekben

Iskolai karácsonyi ünnepség - Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda - Hunyán

Iskolai karácsonyi ünnepség - Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda - Gyomaendrődön

Templomi betlehemes játék Szenteste Hunyán

Templomi betlehemes játék Szenteste az éjféli mise előtt
Endrődön

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sórczó Géza

Boldog Batthyány László

Ünnep: január 23

Szemorvos, aki tegeinek nem csak a testét, hanem lelkét is igyekezett gondozni. Családapa, aki gyermekeit hitre, tudásra, szép életre, jóra nevelte.

Batthyány-Strattmann László 1870. október 28-án, Magyarországon, Dunakilitiben született. Ősi magyar főnemesi család hatodik gyermeke volt. 1876-ban a család a félelmetes dunai árvíz elől menekülve Köpcsénybe költözött.

12 éves volt, amikor egészen fiatalon, 39 éves korában meghalt az édesanyja, akit nagyon szeretett.

Ez mély nyomot hagyott a lelkében. Ettől kezdve gyakran mondta: orvos leszek, és ingyen gyógyítom majd a szegény betegeket. 1896-ban teljesült vágya, beiratkozhatott a bécsi orvostudományi egyetemre, ahol 1900-ban orvosi diplomát szerzett. Még egyetemi éve alatt, 1898. november 10-én, házasságot kötött a mélyen vallásos Coreth Mária Terézia grófnővel. Nagyon boldog és harmonikus házasságukat Isten 13 gyermekkel áldotta meg.

Főrangú létre szemsebész lett. Családi birtokán kórházat létesített, amelyben ingyen operálta a szegény betegeket. Akkoriban senki sem részesült ingyenes gyógykezelésben. Csak a szegényeket kezelte, mert a gazdagoknak úgyis akad orvosuk. Betegeit nem bocsátotta el ajándék nélkül. Harmincezer szemműtétet végzett életében. A felajánlott egyetemi katedrát nem fogadta el, mert úgy tartotta, hogy hivatása a szegények megsegítésére irányul. A műtétek alkalmával betegeivel együtt imádkozott azért, hogy Isten áldása kísér-

je munkáját. Gyakran kijelentette: ő csak a műtétet végzi, a gyógyulást Isten adja. Ő csupán eszköz Isten kezében. Gyakran megtörtént, hogy egyesek hálálkodva letérdeltek előtte. Ilyenkor gyorsan odatért a hálálkodó mellé, hogy együtt mondjanak köszönetet az irgalmas Istennek.

Mint férj és családapa is példás életet élt. Gyermekeit is a szegények szeretetére és a lelki szegénység szellemében nevelte. Visszaemlékezéseikben elmondták: nem is tudták, hogy gazdagok voltak. Megvolt mindenük, amire szükségük volt, de a fényűzést és a pazarlást nem ismerték.

Batthyány 1923-ban ünnepelte ezüstlakodalomát, házasságának 25. évfordulóját. Ebből az alkalmából a pápa a beteggyógyítás terén végzett kiváló munkájáért egy érdemrenddel és dicséret oklevéllel tüntette ki őt. A kitüntetést Schioppa pápai nuncius adta át az ünnepeltnek, majd utána levelében azt írta a pápának: „A magyarok szentnek tartják Batthyány-Strattmann Lászlót, és én biztosíthatom szentségedet, hogy valóban az is.”

A feleségével való kapcsolata mindvégig ideális volt. Együttes erővel arra törekedtek, hogy gyermekeiket istenfélő, becsületes embernek neveljék. A gyermekek szüleikkel naponta szentmisén vettek részt. Édesapjukkal együtt felváltva ministráltak és szentáldozáshoz járultak. A szentmise után az édesapa rövid keresztény tanítást adott a gyermekeknek. S kaptak feladatot is valamilyen jócselekedet gyakorlására. Este közösen elimádkozták az olvasót, és beszámoltak napi jócselekedeteik elvégzéséről is.

Személyesen törődött nem csak gyermekei nevelésével, hanem alkalmazottainak testi-lelki szükségleteivel is.

Eletszentségre irányuló törekvéseben mindig szerény és alázatos volt. Elhatározásaiban azt kérdezte magától: „Mit tenne most helyemben Jézus?”

1907-től haláláig naponta elimádkozta latinul Szűz Mária kis szolozsmáját, családjával együtt szentmisét hallgatott, este rózsafüzért imádkozott. 1916-ban feleségével, Odón fiával s sógornőjével, Coreth Lilivel (aki később bencés apáca lett) belépett a ferences harmadrendbe. Operáció előtt és alatt mindig imádkozott, s gondoskodott betegei lelki gondozásáról is. Távozásukkor egy-egy vallásos kiadványt vagy legalább egy szentképre nyomtatott imádságot adott a kezükbe. Ritkább műtéteiről orvosi lapokban számolt be, évi jelentéseit kinyomatta. Több magas kitüntetést kapott, de legkedvesebb kincse a Mária kongregációs érme volt, melyet halálos ágyán László fiára bízott. Bécsben halt meg, 1931. január 22-én. Némethíjváron temették el a ferences templom alatti családi sírboltban, az oltár mellett. II. János Pál pápa 2003. március 23-án avatta őt boldoggá.

folytatás az 1. oldalról

a turizmus területén is lehetőséget látunk, ezért

2007-ben kidolgoztuk az idegenforgalom fejlesztésének a koncepcióját. Eddig a tourinform irodát egy alapítvány működtette, erre a célra az eddigiekénél többet áldoz a város, és az irodát január 1-től önkormányzati fenntartásban működtetjük tovább. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy városunk turisztikai kínálatát sok internetes és papír alapú újságban megjelenjen. Hogy a vendégek ide jöjjenek, ezért több városi rendezvényt szervezünk. Így például július 22-én Gyomaendrődről startol a Tour de Hongrie kerékpáros verseny. Eddig évente két nagy önkormányzati rendezvényt szerveztünk, de ezeket a jövőben évente bővíteni szeretnénk. Fontosnak tartom, hogy minél szorosabb

kapcsolatot építsünk ki a nyaraló tulajdonosokkal. Jövőre megrendezzük a nyaralók hétvégéjét. Programozatunkkal arra törekszünk, hogy minden héten nyújtsunk valami szórakozási lehetőséget a Gyomaendrődön pihenő vendégeknek. Folytatjuk a Liget-fürdő fejlesztését. A műszaki épület tetőtere kihasználatlan, ennek beépítését tervezzük. A fürdőben már van néhány szálláshely, és itt további harminc szállás alakítható ki. Ez lehetővé tenné, hogy tavasszal iskolai osztályokat fogadjunk, ősszel pedig a szép korúakat váránk. Továbbá elengedhetetlen a parkoló megépítése, ez fizetős lenne, így az ebből befolyt pénz idővel fedezné az építés költségeit.

Az intézmények fejlesztéséről sem mondhatunk le. Pályázunk a két általános iskola: a Rózsahegyi Kálmán Kistérségi

Általános Iskola és a Kis Bálint Általános Iskola korszerűsítésére. Az elkövetkező években folytatni kívánjuk a belvízprogramot, a kettes ütem már 2008-ban megvalósul. Egy DAOP pályázat keretében a Liget-fürdő termál kútjának vizével kívánjuk megoldani a polgármesteri hivatal és a városi sportcsarnok fűtését, ezzel jelentős gázköltséget takaríthatunk meg. Ha ezek az elképzelések valóra válnak, akkor Gyomaendrőd rendezettebb, szebb kisváros lesz, ahol ha nem is könnyen, de szorgalommal meg lehet élni.

Kívánok Gyomaendrőd valamennyi lakosának békés, boldog és sikerekben gazdag új esztendőit!

Várfi András
polgármester

Közösségépítő programok a Kis Bálint Általános Iskolában és Óvodában

A Diákönkormányzat szervezésében új hagyományként indult össze a Hősök úti iskolaépületben, a Fecskeavató, amelyet a kis elsősök nagy érdeklődéssel vártak.

Ezen a rendezvényen tréfás feladatokat kellett megoldaniuk a negyedik évfolyam irányításával.

Az októberi gyümölcszsúrt az alsós munkaközösség-vezetők szervezték. Szüreti műsorral lépett fel az irodalmi színpad. Közösen énekeltek és táncoltak diákjaink a tanító nénik vezetésével.

Régi hagyomány az alsós játékdélután, ahol most a kisdíákok közösségformáló játékokat tanultak Kovácsné Bácsi Ilona, Iványiné Varga Mariann és Hornokné Kereki Irén nevelőktől.

A Hősök úti aulában folyamatos kiállítások tekinthetők meg Hornok Lászlóné és Roózné Kovács Márta szervezésében, pl.: őszi termésbáb, mackókiállítás, divattervek...

Gyomaendrőd összes nagycsoportos óvodása összemérhette erejét, ügyességét, kitartását az Ugra-Bugra városi Sportnapon. A program zenés, közös bemelegítéssel indult, majd a csapatok csatakiállításával kezdetét vette a nemes versengés. Iskolánk tagintézménye, a Százszorszép Óvoda lett az első. Az értékes díjakat városunk polgármestere, Várfi András adta át.

A gyomaendrődiek III. Világtalálkozója és Gyomaendrőd város 25 éves évfordulója alkalmából iskolánk gálaműsorral mutatkozott be az elszármazottaknak, és a helyi érdeklődőknek, akik ellátogattak 2007. október 21-én a zsűfőlásig megtelt Katona József Művelődési Központba.

Ezt követően a szereplők színes műsorral kedveskedtek a jelenlévőknek. A lírai hangulatú énekkar és az irodalmi színpad műsora után, az óvodás, alsós és felsős diákjaink Pocahontas c. rajzfilm zenéjére táncoltak.

A tánc befejezésekor narancs és világossárga lebbenő muszlinruhák közül iskolánk címere emelkedett a magasba!

A színvonalas, szép műsorral felemelő percekert szereztek diákjaink, a közönség is kinyilvánított tetszését, vastapssal jutalmazta az előadást.

Köszönet illeti felkészítő pedagógusaink Cserenyecz Éva, Gordos Zsuzsanna, Hornokné Kereki Irén, Hunya Jolán, Dinya Lívia, Palicskáné Szegedi Katalin – odaadó, kreatív munkáját!

Mikulás ünnepség keretében az alsós kollégák és diákok vendégül látták városunk legkisebbjeit, az óvodásokat. Az „Ovi

Mikuláson” fellépett az irodalmi színpad, az énekkar, a furulyaszakkör és az alsós táncos lányok, Nyuszi-bugi bemutatójukkal.

Szintén több évre visszanyúló hagyomány, hogy az alsósoknak Hunya Jolán tanárnő zenés műsort szervez. Az idei a karácsony jegyében zajlott. A gyulai zeneiskola igazgatója, Kepenyés Pál zenetanár fergeteges, játékos, vidám műsort mutatott be.

November hónapban több színvonalas program volt a felső tagozaton. A Halloween megünneplése immáron hagyományná vált iskolánkban. Rémisztő jelmezekbe öltöztek diákjaink, ezzel próbálták elriaszítani a gonosz szellemeket és a boszorkányokat. Igen közkedvelt az osztályokban a töklámpás készítése, amelyet az osztályfőnökökkel együtt készítették el a tanulók.

A hónap másik eseménye a Márton napi népszokásokhoz fűződik. Megismertettük tanulóinkkal a Márton-naphoz kötődő hagyományokat pl.: ha Márton fehér lovon jön, akkor enyhe tél lesz, ha barnán, akkor kemény tél várható. Köszöntöttük Márton és Martin nevű tanulóinkat. Órakozi szünetekben játékos vetélkedőket tartottunk, a gyerekek ludakkal kapcsolatos szólásokat, közmondásokat raktak össze, és „elkőborolt libákat” kerestek meg.

Az egészséges életmódra nevelés tervezett programjaiból az osztályok kerékpártúrán vettek részt. Közben megcsodálhatták az ős színeit, amelyet később lerajzoltak. A különböző technikával elkészített munkáik tükrözték az ezerszínű őszi természetet.

A „Konyhatündér” ismét ellátogatott a felső tagozatba. Répából készültek torták, muffinok és édességek sorakoztak a kiállító teremben. Fantasztikus izkavalkádort érezhettek, akik megköstölték a szemetgyönyörködtető finomságokat.

Szintén hagyomány iskolánkban az „Ügyes kezek délutánja”, amelyen karácsonyi díszeket, apróbb ajándéktárgyakat készítenek a gyerekek.

A Diákönkormányzat Kónya Márta tanárnő vezetésével tanulóink szabadidős tevékenységének hasznos eltöltésére jobbnáljobb programokat kínált. Így volt játékdélután, amelyen érdekes és új játékokat tanulhattak diákjaink forgószínpad-szerűen több felsős nevelőtől.

A „Ki mit gyűjt?” felhívásra is sok érdekeset megtudhattunk a gyűjtőktől. Többek között azt is, hogy a gyűjtés „kortalan”, tanáraink is lelkesen mutatták be munkáikat.

Az első „menza buli” a 8.d osztály szervezte Jolika néni vezetésével, a második pedig már a karácsonyt hirdette, a 8. b-sek és Jutka néni irányításával. Mindkettő hangulatos volt és jól sikerült.

Harmadik alkalommal rendezte meg intézményünk a város általános iskolái számára a Wesselényi Sportnapot, a Wesselényi Közalapítvány és intézményünk Sportegyesületének támogatásával. Egy kellemes napot töltöttek együtt diákok és nevelők. A díjakat Csányi István, városunk alpolgármestere adta át.

A szeretet ünnepét, a karácsonyt az intézmény nevelőtestülete, dolgozói, diákjai és óvodásai együtt ünnepték bensőséges hangulatban a Hősök úti aulában. A kisdíákok irodalmi műsorát Tóth Andrásné állította össze, az énekkart pedig Hornokné Kereki Irén vezette.

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szankó István

Adatok az endrődi céhekről és mestereikről

Tisztelt Olvasó!

Az endrődi ipar kialakulásának kutatása gyerekcipőben jár. Még csak most dolgozzuk fel az elsődleges források egy részét, de már is mondhatom, hogy meglepő adatok kerültek a felszínre. Jómagam az endrődi lábbeli készítő ipar vizsgálatával foglalkozom már több éve, de csak most sikerült a céhes időszakról elfogadható és hiteles adatokat találnom. Az anyaggyűjtést elsősorban a tanácsjegyzőkönyvekre és az iparrendtartási iratokra, az ipartestületi iratokra alapoztam. Fontos forrásoknak tekinthetők az ipartestületi évfordulós díszközgyűlésekről készült jegyzőkönyvek (1904-es, 1907-es, 1927-es közgyűlési jegyzőkönyvek), melyekben a korábbi endrődi kézműipar keletkezésére és működésére tesznek megjegyzéseket. Mindezen anyagokat összehasonlítom az endrődi Historia Domus-szal, melyben egy-egy jeles ipari eseményről mindig találunk beírást.

A következőkben ezen forrásokra alapozva közlöm ezt a rövid kivonatot. Remélem érdekes olvasmányt, nyújtok vele.

Az endrődi céhes életről az 1819-es kiváltság levél tudósít, melyben 1 céh van említve. Ebben a vegyes céhben kovács, kerékgyártó, szűcs, szabó és csizmadia szakmák voltak.¹ Arról, hogy korábban is működött a községben céh, ha nem is önálló, hanem valamely közeli település céhének fiókcéheként, tanúskodnak a községben lévő mesterekről a korabeli iratok.

Fontos és hiteles forrásoknak tekinthetjük a négy megmaradt *protocollumot*, melyben találunk bejegyzéseket a község iparosairól, ha nem is mindig a szakmai oldalukról bemutatva őket.²

Az 1818-as jegyzőkönyv, No. 4. január 10-én kelt bejegyzéséből megtudjuk, hogy

„A lánynak bére esztendeig kért pénzben 20 ftr., 1 pár piros csizma, mely 8 ftb. számíttatván, 1 pár feketés 5 ftb.”

–hogy az 1818-as árlimitációban meghatározott csizmák eladási ára mennyire tükrözi a valós helyzetet, illetve a bérben számított járandóságokban milyen módon jelentek meg a limitáció árai, hasonlítsuk össze más vidékekkel. A dolog tisztázására hívjuk segítségül a rendelkezésre álló hasonló korú árlimitációkat. Az 1818-as győri árszabás „egy pár legnagyobb hal-zsírral készített Borjú bőr Tszizma selyem Sinorra 9 forint 20 krajcár, valamivel kisebb 8 forint”-ba került.³ Az ugyancsak ebben az évben kiadott balassagyarmati árszabásban „egy pár leg nagyobb paraszt Csizma 5 forint 15 krajcár” míg a kordovánból való férfiaknak „8 forint; Asszonyoknak való leg nagyobb 4 forint”-ba került.⁴ A gyöngyösi csizmadiai árszabásában, pedig az „Asszonyoknak való Erdélyi Börbül készített piros csizma 8 forint.”⁵ A kiskunfélegyházi csizmadiaknál „egy pár Kordován Csizma 12 forint, a kisebb 9 forint”-ba került.⁶ Láthatjuk, hogy az ország területén belül kisebb nagyobb eltérések mutatkoztak az

árlimitációban, ennek okai lehetnek a kézműipar egyenetlen fejlettsége, valamint az ország különböző területeinek gazdasági különbözősége is.

Az előbb idézett endrődi jegyzőkönyv jó adatokat szolgáltat a község iparosairól is, hiszen a bejegyzésekben feltüntetik a mesterek neveit. A No. 31. március 18-án kelt végrendeleti jegyzékben olvashatjuk, hogy „a Szabónak ruhavarrásért 9 forint; Csizmadiának csizmaért 7 forint; Lisák Jánosnének 1 pár fehér ruháért 5 forint; a Szűcsnek 2 bárány bőrért 5 forint” - szerepel.⁷ A következő jegyzőkönyvben már megemlítik a szűcsmester nevét, ugyanis: „Szilágyi Lőrincsel egy bundát varratván, azt úgy el-rontotta az által, hogy igen kitsire szabta”⁸ Ugyancsak itt olvashatjuk, hogy: „Hrubtsó Mihály csizmadia panaszollya, hogy ő Varga Andrástól 20 forintért egy bundát vétén, annak áraban feleségének 1 pár csizmát 4 forintban, és 2 forintot kész pénzben meg is adott Vargának...”⁹ Folytatva a jegyzőkönyv vizsgálatát Czigányik Mihály¹⁰ asztalos neve tűnik fel, majd Lisák János szűcs mester¹¹ akit párbérszedőnek rendelt ki az előjáróság. Lisák János kapcsán található következő bejegyzésből viszont a céhre kapunk utalást, miszerint: „Lisák János czéh beli szűcs mester panaszképpen előadta, miképp ötét Giricz József...sőt a czéhet is huncutolta.” – az ítéletben ez hangzik – „Giricz József ugyan öregségére nézve a testi büntetés alól fel-mentetik, hanem a czéh ládába 6 ftkat fog fizetni...” Tehát már valószínűsíthetjük, hogy ekkor időben Endrődön rendes önálló céh működött, mely összefogta a falu mestereit és legényeit. Az inasfogadás, illetve az akkor szokásban lévő vándorlás meglétét erősíti, hogy az egyik végrendeleti bejegyzésben említenek egy testvért Lipták Pált aki jelenleg vándorlásban van.¹² Az első név szerint említett csizmadiáról, bizonyos Lisitzai Istvánról azt tudjuk, hogy azzal vádolták be, hogy ellopott 6 és fél csomó kendert.¹³ Kurilla István szűcs kihágásáért a „czéh ládába fog fizetni 6 forintokat.”¹⁴

Lassan a falu mesterségeiből megtudunk egy-egy képviselőjének a nevét, sőt azt is, hogy mészárszék állt a faluban, melyet árendába adtak „826-k esztendő utolsó napjáig”, amelyet valószínűleg egy helyi mészáros mester bérelt ki. Malomtulajdonosként Benkó Józsefről,¹⁵ Szilágyi József szűcsről¹⁶, Kajla József szabó mesterről és Fábrián János molnárról¹⁷, illetve Fűr Máttyás kötélgyártóról¹⁸ tudósít bennünket a korabeli irat.

Az endrődi céhről vagy céhekről eredeti céhes iratok nem maradtak fenn, talán egyetlen írásos dokumentum a Tímár András szabólegény vándorkönyve 1820-ból, melyet az endrődi szabó és szűcs vegyescéh állított, ki.¹⁹

7 Protocollum Poonis Endrőd 1818. március 18. No. 31.

8 Protocollum Poonis Endrőd 1822. december. No. 11.

9 Protocollum Poonis Endrőd 1822. december. No. 11?

10 Protocollum Poonis Endrőd 1822. No. 18.

11 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január. 22. No.25.

12 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január. 22. április 9. No. 65.

13 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január 1. No. 48.

14 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január. 22. április 9. No. 69.

15 Protocollum Poonis Endrőd 1830. december. 4. No. 2.

16 Protocollum Poonis Endrőd 1831. december 9. No. 4.

17 Protocollum Poonis Endrőd 1831. április 30. No. 49.

18 Protocollum Poonis Endrőd 1832. szeptember 14. No. 84.

1 IMPLÓM József 1971. 239.

2 Protocollum Poonis Endrőd 1818. 1822. 1831. 1832.

3 FLÓRIÁN Mária 1999. 352.

4 U.o. 353.

5 U.o. 355.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XV. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. január

januári melléklet - a **Templárius Flapítvány támogatásával**

Adományozás napja - Gyomaendrőd, 2007. december 15.

KÖSZÖNTÉS

(Elmondta Seidl Ambrus plébános, a Szarvasi Szt. Klára Templom plébánosa)

Kedves Gyerekek! Tisztelt Fővédnökök, kedves Vendégek és Szervezők!

Először is Titeket köszöntelek kedves gyerekek, akiket ma ünneplünk az Endrődi Templomban. Sajnos Iványi László tb. kanonok úr betegsége miatt sajnos nem tud jelen lenni a mai szép ünnepen, de gondolatban és lélekben végig velünk van. Imáival kíséri rendezvényünket. Engem kért meg mint Szarvas Város Szent Klára Templomának plébánosát, hogy köszöntsem nevében és helyette az egybegyűlteket, melynek örömmel teszek most eleget.

Köszöntöm:

1. **Dom Alberto Cristofani della Magione** Nagymester urat, aki egyéb elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni mai ünnepségünkön, telefonon mindenkit szeretettel köszönt és áldásos karácsonyt kíván;
2. **Dr. Kiss-Rigó László Püspök atyát**, a Szeged-Csanádi Egyházmegye megyéspüspökét, aki hivatalos elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni a mai szép ünnepségen, de üzenetében szeretettel köszönti a gyermekeket, fővédnököket és segítőköt egyaránt. Áldott karácsonyt kíván a megjelenteknek és otthon maradt szeretteiknek. A rendezvény szervezőinek gratulál és örömet fejezi ki, hogy ilyen szép programot szerveznek immár 6 éve a rászoruló gyermekeknek a templomban.
3. **Dr. Becsey Zsolt képviselő urat** Brüsszelből, az Európa Parlament Dél-alföldi Régiójának képviselőjét, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság tagját, aki már másodszer tisztelettel meg jelenlétével az ünnepséget,
4. **Dr. Surján László képviselő urat** Brüsszelből, az Európa Parlamenti képviselőt; aki a múlt évben is fővédnöke volt adományozásunknak;
5. **Domokos László országgyűlési képviselő urat**, a Békés megyei közgyűlés elnökét, aki eddig minden évben támogatója és segítője gyermekprogramunknak;
6. **Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő Urat** kedves feleségével Budapestről;
7. **Várfi András polgármester urat**, Gyomaendrőd Város polgármesterét;
8. **Dr. Csorba Csaba urat**, Gyomaendrőd Város Önkormányzatának jegyzőjét;
9. **Zelenák Zoltán mecénás urat**, aki a Templomos Lovagrend, a Templárius Alapítvány és az idej adományozás kimagasló támogatóját;

10. **Zelnik József úr**, a Művészeti és Szabadművelődési alapítvány kuratóriumi elnökét, a Magyar Művészeti Akadémia tagját, sajnos elfoglaltsága miatt nem tudott elutazni;
11. **Dr. Tóth János főorvos urat**, a Budapesti Szt. János Kórház Diabetológus főorvosa, a Kor-Kontroll Társaság egyik alapító tagját, aki külföldi elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni;
12. **B. Király Györgyi úrasszonyt**, a Kor Kontroll Társaság elnökasszonyát, a Magyar Rádió Főszerkesztőjét. Sajnos hivatalos elfoglaltsága miatt nem tud köztünk lenni;
13. **Ferenczi Andrea úrasszonyt**, a Magyar Női karrierfejlesztési Szövetség Elnöke, akit távollétében **fia Ferenczi István képvisel a mai ünnepségen;**
14. **Komáromi Gáborné fővédnökasszonyt**, nyugalmazott gyámügyi főelőadót Vésztőről, aki számos állami gondozott gyermeket mentett meg és segített, hogy életük során boldoguljanak.

Köszöntöm továbbá a nemes lovagokat, a hagyományörző egyesület tagjait, Gyomaendrőd Város intézményeinek vezetőit, a megjelent önkormányzati képviselőket, az egyházközösség képviselőtestületének tagjait, a média jelen lévő tudósítóit. Isten Hozta Önöket Gyomaendrődön, az Endrődi Szent Imre Templomban.

Várakozás - fotó: Sóczó Géza

Amit tudni kell az idei adakozásról:

Az eltelt hat év alatt az idei adakozás eljutott egy olyan magas szintre, amit két európai uniós parlamenti képviselő is megtisztelt jelenlétével, és számos olyan nagylelkű fővédnök, adományozó, akik egy jó ügy mellett kötelezték el magukat: ez pedig a gyermekek segítése, támogatása. Az elmúlt évben elhangzott egy ötlet Ungvölgyi János egyházközségi elnökünk és a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandátorának szájából: legyen egy nap az Európai naptárban, az adományozás napja. Dr. Surján László Képviselő Úr személyes közreműködésének köszönhetően megtudtuk, hogy ilyen nap még nincs az EU naptárában. A mai nap erről szól. A Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandójának, az Élet-másokért Egyesületnek, az Endródi és Hunyai Karitászcsoportnak és helyi kereszténydemokratáknak a munkája mára beért. Olyan nagy szervezőmunkának és összefogásnak az eredménye a mai nap, ami példaértékű ebben a nagyon nehéz világban. Isten segítségével nélkül nem sikerülhetett volna. Köszönjük a fővédnököknek, nagylelkű anyagi támogatóknak, a további anyagi és természetbeni felajánlóknak, szervezőknek és segítőknek, akik a 75 család, közel 200 gyermek megajándékozásában résztvettek. Isten fizesse meg nekik százszorososan.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket. Isten hozta Önöket Endródon.

Gyomaendrőd, 2007. december 15.

A gyerekek játékokat válogatnak - fotó: Ungvölgyi Péter

Sono Felici Mezőtúri Énekegyüttes műsora - fotó: Sóczó Géza

Adományozás napja

Gyomaendrődön korunk modern lovagjai a mai sárkányokkal szállnak szembe, mint például a szeretetlenség és a szegénység. Ők gondozzák a városi művelődési házat is, ahol szombaton avatták fel a teleházat.

Gyomaendrődön erős állása van a templomos lovagoknak. Manapság azonban nem lovagol a lovag, nem is vív, s ha harcol, akkor leginkább a szegénység ellen.

A gyomaendrődi templárius lovagrend vetette fel, hogy Karácsony előtt ki kellene jelölni egy napot, az Adományozás Napját. Lehetőleg uniószerte.

Persze ők nem vártak Európára, sőt már évek óta megrendezik ezt a napot. December 15-én megtelt az endródi Szent Imre templom. A főhajó teljes hosszában vagy egy méternyi szélességben jó magasra felpúpozott játék halom fogadta a betérőket. Szép hosszú műsor után, amelyben volt sok – rövid – beszéd, szívet melengető ének, zászlószentelés, a gyerekek odamehettek a játék folyamhoz és ki-ki annyit vihetett, amennyit akart. És csodák csodája, nem volt vitás, tülekedés, add ide, az nekem kell felkiáltás. A karácsonyi angyal már átszállt a templom felett.

A karitatív térre került lovagrend érdekes kapcsolatot alakított ki egy helybéli hagyományörző egyesülettel. Ennek tagjai vállalják a valódi lovagi hagyományok folytatását, megőrzését és bemutatását. Zászlójuk, mint a templáriusoké, fekete-fehér. A jó és rossz jele: a lovagok nem fogadják el a szürkéséget. A pajzsuk is fekete felsőrész alatt fehér.

Az adományozás napján az ő zászlójukat szentelték fel, s fogadalmat is tettek a lovagi erények követésére vállalkozván.

Képünkön a hagyományörző lovagok egy csoportja a templom szentélyében.

Bárcsak minél több helyen megértenék az idők szavát, s a régi lovagok eltökéltségével tennének a mai gondok megoldásáért. Tennék annyit, amennyit lehet. Gyomaendrődön nagy örömet szereztek a gyerekeknek. Lehet követni a példát.

Surján László

Dr. Becsey Zsolt beszéde

Három és fél évvel ezelőtt arra tettem fogadalmat, hogy a magyar, azon belül is a dél-alföldi emberek érdekeit fogom képviselni az Európai Parlamentben. Nem könnyű mindezt úgy végezni, hogy Európa nagy részének fogalma sincs, hogy milyen körülmények között kell családoknak élni itt mifelénk. Igyekszem annyi időt, amennyit csak tudok, itt vidéken tölteni, hogy hitelesen tudjam közvetíteni az itt élők nehézségeit.

Az idei év különösen nehéz volt, sokan talán nem is sejtették, hogy ennyire nehéz lesz. Ilyen zord időkben igazán fontos, hogy az emberek odafigyeljenek egymásra, hogy tudjanak erőt és reményt adni azoknak, akik szűkölködnek. Ez a rendezvény is erről szól.

Megtiszteltetés számomra, hogy már másodszor lehetek itt, és én is adhatok. Tudom, hogy itt azok kapják, akik tényleg rászorulnak. Örömmel állok a Templárius Alapítvány kezdeményezése mellé, hogy e napot Unió-szerte nyilvánítsák az Adományozás Napjává. Úgy gondolom, hogy ez által is felhívhatjuk a világ figyelmét arra, hogy hogyan élnek itt emberek, hogy vannak rászorulók és vannak, akik odafigyelnek rájuk. Addig is, amíg ezt a kezdeményezést sikerül keresztül juttatni a hivatali bürokrácián, kívánok a lovagoknak sok erőt és kitartást a szegénység elleni harchoz!

A Hagymányórzó Alapítvány tagjai - fotó: Sóczó Géza

FERENCZI ANDREA KÖSZÖNTŐJE

Szeretettel és tisztelettel köszönöm édesanyám Ferenczi Andrea nevében a megtisztelő fővédnöki felkérést.

Édesanyám a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség alapítója és elnöke, a szövetségnek én is alapító tagja vagyok, és mindenben segítem a munkáját.

Édesanyámmal két évvel ezelőtt együtt vettünk részt az Ungvölgyi János kezdeményezésére létrejött nagyszerű és meghatározó eseményen, a rászoruló gyermekek karácsonyi megajándékozásán e gyönyörű helyszínen, a gyomaendrődi Szent Imre Katolikus Templomban.

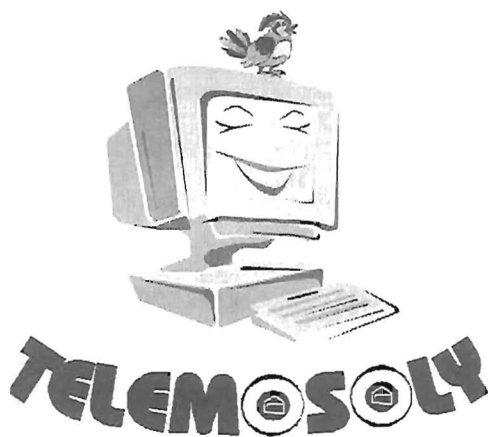
Ezt az élményt azóta sem felejtettem el. Most, hogy édesanyám sajnos nem tudott eljönni, megkértem, hogy én helyettesíthessem, és jövőben még jobban be szeretnék kapcsolódni Ungvölgyi János munkájába, mert én is szívügyemnek érzem a gyermekek megsegítését.

Neki és mindeknek, aki segített abban, hogy ezt a szép eseményt újra együtt ünnepelhessük, szívből gratulálok és nagyon boldog kegyelemben gazdag karácsonyi ünnepeket kívánok édesanyám és a Magyar Nők Karrierfejlesztési Szövetség nevében, amely küldetésének tekinti a magyar nők és rajtuk keresztül a magyar családok segítségét itthon és nemzetközi szinten is.

Büszkék vagyunk arra, hogy céljaink végrehajtásában két gyomaendrődi tagtársunkra Gellainé Marikára és Ungvölgyi Jánosra mindenkor számíthatunk a fogyatékosok és a fiatalok érdekében megvalósuló programjainkban.

Tele mosollyal az Endrődi Közösségi Ház

Telemosoly Teleház néven 2007. december 15-én, az „Adományozás napján” ünnepélyesen megnyitottuk a közösségi internet-hozzáférési pontként működő helyiségünket.

A teleház az Endrődi Közösségi Házban működik, a ház nyitvatartási idejéhez igazodva, egyelőre délután napi öt órai nyitva tartással.

Szolgáltatásainkat a következő célokkal állítottuk össze:

1. A helyi civil szervezetek, alapítványok részére ingyenes vagy önköltséges áru számítógépes és internetes szolgáltatások nyújtása, digitális tudásuk kialakítása, fejlesztése.
2. Segítségnyújtás hivatalos ügyeik elektronikus formában történő benyújtásához.
3. Irodai szolgáltatásokkal működésük segítése.
4. A Teleházak részére adományként kapott folyóiratokkal és saját kiadványainkkal, valamint szakkönyvkínálatunkkal a szakmai ismereteik bővítése.
5. A civil házban folyó közösségi élet fejlesztése, a Civil ház által kínált programok színesítése számítástechnikai-internetes oktatással, előadásokkal.
6. A környéken lakó hátrányos helyzetű családok esélyegyenlőségének javítása.
7. A házat rendszeresen látogatók számítástechnikai-internetes ismereteinek bővítése, fejlesztése, munkalehetőségek keresése, a későbbiekben szakmai tanácsadás.
8. A város lakóinak, vállalkozóknak a fenti szolgáltatások önköltséges árú biztosítása.
9. A fiatalok körében a kulturált számítógép-használat (pl. alkotótevékenység számítógéppel) és internetezés elterjesztése.
10. A „Global Teenager” internetes program bevezetése, csoportfoglalkozásokkal a diákok fejlesztése.
11. Természetesen a számítógépes és hálózati játék is vonzó lehetőség a fiatalok számára.

Az Endrődi Telemosoly üzemeltetését a Közösségi Házat működtető Templárius Alapítvány vállalta fel a ClubNetCet Internetes Ismeretterjesztő Egyesület szakmai támogatásával.

A mosoly mindkét irányba hat: aki kapja, és aki adja is jobban érzi magát tőle.

Így kívánunk Minden Kedves Látogatónknak – szívünk teljes szeretetével és tele mosollyal – Békés Karácsonyt és Boldog Új Évet!

Mozga Márta Anna

ClubNetCet Egyesület
www.telemosoly.hu

„Segítsünk a rászoruló gyermekeken!”

ADOMÁNYOZÁS NAPJA

Gyomaendrőd, 2007. december 15.

Adományozók, támogatók:

1. Zelnik József, Művészeti és Szabadművelődési alapítvány kuratóriumi elnöke (Budapest)
2. Zelenák Zoltán Mecénás (Budapest)
3. Dr. Nagy-Koppány Kornélia nemzetközi jogász
4. Templomos Lovagrend Magyarországi Praeceptóriája
5. Dr. Becsey Zsolt Európai Parlamenti képviselő
6. Dr. Surján László Európai Parlamenti képviselő (Brüsszel)
7. Domokos László országgyűlési képviselő, a Békés megyei Közgyűlés Elnöke
8. Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő és családja (Budapest)
9. Várfi András polgármester (Gyomaendrőd)
10. Gyomaendrőd Város Önkormányzata (Gyomaendrőd)
11. Hangya Lajosné önkormányzati képviselő, bizottsági elnök (Gyomaendrőd)
12. Szabó Balászné önkormányzati képviselő, bizottsági elnök (Gyomaendrőd)
13. Dr. Palya József önkormányzati képviselő (Gyomaendrőd)
14. Lehoczkiné Timár Irén önkormányzati képviselő (Gyomaendrőd)
15. Ferenczi István, Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség elnöke és tagjai nevében (Budapest)
16. Mozga Márta elnök, ClubNetCet Internetes Ismeretterjesztő Egyesület (Gyomaendrőd)
17. Katolikus Karitás Szeged-Csanádi Egyházmegye Endrődi és Hunyai csoportjai
18. KDNP Gyomaendrődi Alapszervezete
19. GALLICOOP Pulykafeldolgozó Zrt. (Szarvas)
20. Univerzál Áruház, Békéscsaba
21. Gabriella Haramis (Görögország)
22. Dr. N. Tamás Sándor hadtörténész (Budapest)
23. Gedő Ágnes szerkesztő, Vatikáni Rádió (Róma)
24. v. Szécsi Mátyás videós (Békésszentandrás)
25. Pálkás József főszerkesztő, Körös Televízió (Kábel TV, Szarvas)
26. Kardos István főszerkesztő, Gyulai Katolikus Televízió (Gyula)
27. Helyi és vidéki médiák, akik közzétették felhívásunkat
28. Dr. Giricz Katalin közgazdász (Gyomaendrőd)
29. Horváth Gáborné (Gyomaendrőd)
30. Papp István, a Gyomai Gazdakör elnöke (Gyomaendrőd)
31. Máltai Szeretetszolgálat Szarvasi Szervezete
32. Kiss Pál és családja (Gyomaendrőd)
33. Csikós Jánosné (Gyomaendrőd)
34. Timár Sándor és Vilmos (Gyomaendrőd)
35. Kiss Jánosné (Gyomaendrőd)
36. Tóth Mihályné (Gyomaendrőd)
37. Szakálos Tiborné (Gyomaendrőd)
38. Iványi Vincéné (Gyomaendrőd)
39. Püski Sándorné (Gyomaendrőd)
40. Hanyecz Liborné (Gyomaendrőd)
41. Hunya Lajos (Gyomaendrőd)
42. Gonda Pálné (Gyomaendrőd)
43. Kiszely Lászlóné (Gyomaendrőd)
44. Bukva Csilla (Gyomaendrőd)
45. Gubucz Béla (Gyomaendrőd)

46. Duda Benedek (Szarvas)
47. Dinya György (Gyomaendrőd)
48. Monostori Krisztina (Gyomaendrőd)
49. Timár János és családja (Dréher Söröző és Étterem, Gyomaendrőd)
50. özv. Újházi Ernőné (Gyomaendrőd)
51. Pintér Gizella (Gyomaendrőd)
52. Pepelán Ferenc (Gyomaendrőd)
53. Fett Print Bt. (Gyomaendrőd)
54. Gyomaendrődi iskolák, óvodák által összegyűjtött játékok
55. CUTI BT. (Gyomaendrőd)
56. Borsodnádasi hívek és diákok adománya
57. Márton Gábor (Gyomaendrőd)
58. Izsó Edit (Gyomaendrőd)
59. Iványi Mariann (Gyomaendrőd)
60. Pelle Andrásné (Gyomaendrőd)
61. Debreczi Árpád (Gyomaendrőd)
62. Gombár Mátyásné (Gyomaendrőd)
63. Berki Zoltán és családja (Gyomaendrőd)
64. Timár Menyhért (Gyomaendrőd)
65. Névtelen adakozók

Isten fizesse meg anyagi és természetbeni segítségüket a hetvenöt család, a 196 gyermek nevében.

Gyomaendrőd, 2007. december 15.

Fr. Ungvályi János
kommendátor

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A sertéstartás történeti, néprajzi adatai - VI. rész

A település egyes részein gazdák által szervezett és szerveződött, az előljárással „hitelesített” állattartó gazdaságok Gyomán is gyakorlatban voltak minden állatfajra tekintettel. Kivétel volt a ménés, mert az nagyobb egységet képviselt s annak az állattartó gazdák közül választott vezetőit, a pásztorok felügyeletét a mindenkor előljárással együtt választotta a „communitás”, a közösség. Így volt sertéstartó gazdaság, juhtartó gazdaság s szarvasmarhatartó gazdaság Mirhóháti, Mirnőinnyi, Dancaháti s Danca-innyi. A gazdaságokat „födés gazdák” alakították, vagyis földbirtokkal rendelkező gazdák. „A födés gazdáknak vót elnöke, meg jegyzője, kiket magok közül választottak meg. A jegyző beírta a kivert jószágot, hogy ki hajtott ki a járásra, s a kiszabott pásztorbért, miegymást kifizették-e írte. Elnök-, jegyzőválasztás pásztorfogadás alkalmával összegyűlt a gazdaság, társaság – mer' rígebben annak is nevezik – osztán paprikás-húst főztek, meg borítottak ittak, szóval hát innepeltek, áldomást ittak.”

Bíró Dániel az 1945. előtti időkről elmondta, hogy: „Csürhés vót Diószegi László, meg Megyeri Mátyás, ez utóbbi nyájkondás, a nyáj egészen nyáron, tavasztól-őszig kint vót, ennek meg mán az apja Megyeri Bálint csürhés vót. A nyájkondás elejbe még május elején kihajtottuk a disznót, ha közben meg nem fíjalt, ott vót vigig. Szóllott a kondás, ha baj vót, hogy mi baj. Az alsó-rísi csürhejárás (fegyverneki ríz, meg a Nimetváros a régi vásártéren vót, a Szabó Dezső utca vége hullámtér ma már). A Pocoskert mellé, meg a mostani Mikszáth utca helyire is kijárt egy csürhe (ezek reggel korán mentek kifele, este hazagyöttek). A csürhés mindig elébb járt mint a csordás (a tehennel), de ez is dudált az utcákon, hogy eresszik kifele a disznót. Ha száraz vót a föld, a fű kiigett, akkor a nyájkondás hazahajtott, osztán a gazdák kihajtották a disznókat a tanyákra, tallót legeltetni, mer' akkorra mán kihajtott az árvakelís, meg a tallóvirág (tisztésfű). A nyáj a Körözs mellett legelt egyikén, ezek olyan 5-6 hónapos süldők vótak többnyire, 10 hónapos korukra kinyaraltak. A csürhére meg az üres koca, anyakoca, vemheskoca járt ki. Ez a csürhejárás osztán fürdissel vót egybekötve, mer' hát az Epreskert

(Szabó Dezső utca vége) mellett ott vót a Körözs, A tallónak rígen nagy szeme vót, kellett a legelő, nagyon fíltós vót, meg a mímiszeknek a tisztésfű, igen finom mizet gyűjtöttek arrúl a bogarak, hát osztán ezir nem is vót tallóhántás. Kín-keserves vót majd osztán kisébbet rászoktatni a gazdákat a tallóhántásra. Legelőszöt G.Nagy László gazd'uram kezdte el a 20-as évekbe. Odajárogattak a gazdák másünnet is nizegettek. Csóválták a fejüket, hallgatták László gazdát, hogy idehallgassanak emberek, a tallólegelőt takarmánynövények termesztésével lehet pótolni. Ha tallóhántást végeznek, mingyán aratás után, jobban megőrződik a nedvesség a földbe, kisébbet úgy is kizöldül, meg vethetnek bele mislinget (sűrű vetésű tengeri, másképpen csalamádé), szóval olyan kiselőadást tartott az érdeklődőknek ott helybe, ahogy ű monta a korszerű talajművelésről. Oszt mikor látták, hogy a G.Nagy-féle földeken a tallóhántás után szípen beződült, meg a kiskanász felrúgta a földet s egy arasznyirul mán olyan földet vett fel, hogy babát gyúrt belőle...akkor osztán rálettek, hogyhát ebbe tényleg van valami, mer' a hántatlan földeken mán olyan repedések vótak, hogy egy kotlóalja csirke elveszett vón benne.”

A tanyákon előfordult, hogy a „szegény tanyásemler” 2-3 disznót kipányvázott a gyepes tanyaudvaron, ez meg „vót engedve a gazdától”, mer ha szabadon engette, kárba ment, és hát az ki vót kötve, kikötés vót, hogy semmiféle kárt nem okozhat a termésbe, mer azt meg kell térítenie. Ezekre mondták osztán, hogy rí, mint a pányvásmalac, mer mindig ihes vót, meg sínylődik, mint a pányvásmalac. Túl a körözi részen a vizek között ott-ott vótak tölgy-

erdő foltok, illetve lehettek,

mert helymegjelölés nélkül, irattári forrásból ismerünk makkoltatásra vonatkozó adatokat; „1803. január 15-én G.Szabó Ferentz, Papp István, Monoki János, Ifj. Csapó János mind egy Társaságbéli Gazdák panaszojják, hogy a 'Makkon 16 Darab Sertések elveszett, Baráth Mihály, Bátor Mihály, Varga János – Mindhármán Számadó Kondások – előll, s kéri a gazdák károknak megtérítésit. Imre Tóth János jelenti, hogy a 'Makkon egy kétesztendő sül-dője elveszett...végeztetett: Cs.Szabó István, Bagoly Mihály, Bátor Mihály Számadók tartoznak a kárt megtéríteni...” A kondások viszont azt állították, hogy; „...a Süldő egészen hazáig megvót, hanem a falu alá érkevénn a Nyájjal, a gazdák nem engettek, hogy a Számadók magok adják kinek-kinek a keze alá Jószágát, hanem ki-ki maga szaggatta szét – tetszése szerént – azokat ki, s bizonyosan ez alkalmas-sággal tévelyedett el a süldő. 1803. jan. 13-án Sütő Mihály jelenti, hogy a 'Makkon egy Sertésse megdögölvén, a Kondás megnyúzta, holott ő azt kívánta vóna, hogy a húsát bésózánn adta vóna Haza. Itsa Mihály, mint Számadó Kondás a Sertés Bőrit megmutatván, abból tökéletesen kitértzett, hogy az épen nem bésózni való, hanem dög vót...” Még az 1850-es években is vótak hirdetések a Körözsök felső folyásánál elterülő erdőségekbe makkoltatásra bérelhető tölgyerdőkre; „Barmódpusztai tölgyerdőségekbe körül-belül 800-1000 darab sertés lenne felfogadandó szept. 25-től, innest számítandó 10 hétre,...”

Cs.Szabó István

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK, KERÉKESSZÉKEK javítása; beépíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerekűek építése

Tel.: 06302690088
 snimre@freemail.hu
<http://bicyclotechnika.atw.hu>

HELYIJÁRAT AUTÓBUSZ MENETREND

Érvényes: 2007. december 17-től

TANITÁSI ÉS MUNKANAPOKON

Öregszőlő	Déryné	MÁV	Szab.tér	MÁV	Szab.tér	Déryné	Öregszőlő
				05:15	05:20	05:30	
	05:35	05:45	06:10	06:15	----	06:25	
				06:15	06:20	06:30	Nagyl-ra
	06:25	06:35	06:40	06:45	----	07:00	07:05 Szarv.úton
Nagylaposról	06:55	Magt.7:10	07:15	07:20	Lévai 7:30	07:45	
Kond.úton7:10	07:20	07:35	07:40				
	08:20	08:30	8:35Füüdö	10:20	10:25	10:35	
	10:35	10:45	10:50	13:00	13:05	13:15	
	13:30	13:40	13:45Füüdö				
				13:40	13:45	14:00	
	14:10	14:25	14:35				
			14:25	14:30		14:45	14:50 Kond.úton
Szarv.út15:00	15:05	15:20	15:25	15:30	15:35	15:45	Nagyl-ra
				16:15	16:20	16:35	16:40 Kond.úton
Nagylaposról	16:10	16:25	16:35				
Szarv.út16:45	17:20	17:30	17:35	17:40	17:45	17:55	
	18:20	18:25	18:35	20:15	20:20	20:30	
	20:30	20:40	20:45				

TANITÁSI SZÜNETI MUNKANAPOKON

				05:15	05:20	05:30	
	05:35	05:45	06:10	06:15	----	06:25	
	06:25	06:35	06:40	06:45	----	07:00	07:05 Szarv.úton
Kond.úton7:10	07:20	07:30	07:35				
				13:00	13:05	13:15	
	13:30	13:40	13:45Füüdö	13:40	13:45	13:55	
	14:10	14:20	14:25				
			14:25	14:30	----	14:45	14:50 Kond.úton
Szarv.út15:00	15:05	15:15	15:25	16:15	16:20	16:30	
	17:20	17:30	17:35	17:40	17:45Füüdö	17:55	
	18:20	18:30	18:35	20:15	20:20	20:30	
	20:30	20:40	20:45				

PIHENŐNAPOKON (szombat)

				05:15	05:20	05:30	
	05:35	05:45	06:10	06:15	----	06:25	
	06:25	06:35	06:40				
		Füüdö	14:15	14:20	----		
	14:30	14:40	14:45			14:30	

MUNKASZÜNETI NAPOKON (vasárnap)

				15:05	15:10	15:20	
	15:20	15:30	15:35	16:10Füür	16:15	16:25	
	16:25	16:35	16:40	17:40			
				20:00	20:05	20:10	
	20:10	20:20	20:35				

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Csillag született....

Feszült figyelemmel kísértük hétről hétre az RTL csatornán a Csillag születik sorozatot, és izgultuk végig, hogy a nagyszerűbbnél nagyszerűbb produkciókat bemutató szereplők közül kik maradnak legtovább. December 22-én este elérkezett a döntő. Vajon a négy versenyzőből ki lesz a legkiválóbb? Ki viszi el az egy évig havonta járó egymillió forintot és az autót? Megvallom őszintén, én nem

tudtam volna választani, és a mai napig sem tudnám megmondani, hogy a négy kiválóságból melyik a legkiválóbb. A végén olyan gondolatom támadt, hogy ennek a vetélkedőnek nem egy, hanem négy győztese lett... mind a négy, aki a döntőbe bejutott.

A végén szavazott a közönség. Bár borítékolni mertem volna, hogy a legdivatosabb versenyzők kapják a nézők szavazatai alapján a fődíjat, de nem így történt. A vajdasági Utasi Árpai, a 14 éves mesemondó nyert a közönségszavazat alapján. Az öt bemutató kisfilmekből láthattuk, hogy ez a pénz a lehető legjobb helyre ment. Talán egy gesztus volt a magyarok részéről a 2004. december 5-iki népszavazásra gondolva? Remélem, igen.

Iványi László

„Ne csak nézz, hanem láss!”

Elmúlt Karácsony. A vakító fényes reklámtömegek elnyomták az ünnep valódi jelentőségét és szépségét. Az Endrődi utcán lévő Gondozási Központ Esély Klubjánál sok ember megállt megnézni a kirkatban lévő bibliai jelenetet.

Ott láthattuk a Betlehemi jászolban fekvő kis Jézust, mellette édesanyja, Mária. Jönnek a pásztorok, a három királyok, Gáspár, Menyhért, Boldizsár. Távolabb, csutkalovak kocsit húznak, melyen termény található. És mindez nem fényes műanyagból, szikrázó fóliából, hanem amit a természet az embernek adott, csuhéból, rafiából,

és fából készülve.

A kirkatot Gundáné tervezte, a nővérek és a gondozott gyerekek segítségével készítették.

Akik látták, megéreztek benne a mondanivalót, a nagy munkát, és a végtelen szeretetet a gondozottak iránt. Mi is megállunk tisztelettel a kirkat előtt és megköszönjük, hogy így emlékeztek meg a szeretet ünnepéről. A kiállított szereplők némák, de ha hallani akarják, hogy mit üzennek nekünk, akkor január 5-én délután, jöjjenek el a Tájházba és nézzék meg az okányi gyerekek betlehemezését.

Endrőd története.

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók. (I.)

Kedves Olvasók!

Gyerekkoromban került hozzám nagyapám, Kovács Miklós tanyai könyvtárából egy megsárgult füzet, melynek a címe ez volt: *Endrőd története. Már akkor megírt az írás. Gondolom, nem sokan ismerik ezt az 1930-ban megjelent kiadványt. Ezzel szeretnék az új esztendőben kedveskedni olvasóinknak. Ezt a harmincnégy oldalas kiadványt közlöm folytatásokban, az eredeti helyesírás szerint.*

Iványi László

Az idei jubiláris (200) esztendő aktuálissá teszi azt, hogy falunk eredetével, évszázados történelmével, gazdasági és kulturális fejlődésével megismerkedjünk. — Mindennemű történelmi kútforrás nem áll rendelkezésünkre, de az egykorú családi okmányok, a plebániái levéltár és „histotia domus” oly feltétlenül megbízható adatokat tárnak elénk, hogy a teljes igazság és történelmi valószínűség jegyében foghatunk hozzá a község multjának tárgyilagos ismertetéséhez.

Régi vármegyei iratok, valamint néhai Karácsonyi János, a magyar történetírás büszkesége igazolják, hogy Endrőd — Zsigmond király idejében, tehát a XV. század elején jelentékeny község volt. 1425-ben például 33 nemescsalád lakott Endrődön, akik közül többen Békésvármegye alispánjai, szolgabírái és országgyűlési képviselői voltak.

Természetesen a lakosság ekkor, de később is katolikus volt, mert 1552-ben a trienti zsinatra utazó követ költségeihez 3 (három) forinttal járult a község. A XVI. század vége felé nagy csapás zúdult a falura. A gyulai várban székelő török-sereg ugyanis reátört, lakosainak egy részét felkoncolta és rabságba vitte, a többi idegenbe bujdosott el. 1598-ban — a vármegyei forrásmunkák szerint — a község területe lakatlan volt.

1630 táján több szökött jobbágy-család telepedett le az endrődi Hármaskörös partjain, akik fejlődő kisközséget alapítottak a régi romokon. Az új lakosok a helvét-valláshoz tartoztak, mert a régi megrongált templom helyreállítási költségeire alamizsnáért folyamodtak a többi református községekhez.

Az új település sem volt állandó, mert 1685-ben a Gyuláért vívott harcokban — a hadviselőfelek egyformán pusztították és lakatlanná tették a virágzásnak induló községet. A XVIII. század első éveiben a régi lakosai közül többen visszazállingóztak, hogy feltámasszák poraiból az immár kétszer elpusztított községet, de munkájuk hiábavaló volt, amennyiben a Rákóczi féle

szabadságharc idején — az osztrákok támogatására felvonuló rác-csapatok — vad kegyetlenséggel sivatagga tették Békésvármegye ezen részét, természetesen a visszajött lakosok néhány házikóját is.

A mai községet alapító ősök a berényi határhoz tartozó „Nemes-Kerekiből” jöttek Endrőd régi helyére. „Kerekiben ugyanis a Körözs folytonos áradásaival sok bajuk volt, azért folyamodának Haruckern János Györgyhez, a vármegye új földesurához, hogy engedélyt nyerjenek a régi Endrőd megszállására.” (Haruckern János György, előbb hadiéllelmezési igazgató, miután az 1722/3-iki országgyűlés őt honfiusította. 1723 május 3-án kelt adománylevellel magyar nemesi jogon kapta a gyulai uradalmat, s ebben Békés várost, Berény, Gyur és Endrőd pusztákat. Az 1734-ben kelt második adománylevelben Endrőd már mint község szerepel.) Az ő engedélyével költözött be 1730-ban Endrődre a kereki katolikus raj lelkipásztorokkal: Pocsuk Imrével és tanítójukkal: Zámbock Istvánnal, aki egyuttal az új, falu jegyzője is volt.

Az új települők a régi kanyargó Körözs partján talált omladozó öreg templom környékét szállták meg. A Szent Imre-herceg tiszteletére szentelt régi templom a mai templomzug mellett, a hid déli sarkában, tehát az ázott Körözs hullámterében mintegy 8—9 öl hosszú épület volt. Még 1730-ban a templom mellé építettek paticsból egy-két szobás paplakot.

A lakosok részint magyar, részint tót-ajkuak voltak.

A gyulai jószágkormányzó ebben az időben csatolta Endrődhöz a töl-

gyi-pusztát és Nyárszeg nagy részét. Sima, Kiskondoros, Csejt beolvasztása valamivel később történt.

A régi templom renovációját nem kezdhették meg mindjárt az öt-telepesek, mert mint írják, „nagon szegények voltak és sem kíségitő Pátrónust nem találtak, sem a papjuk nem indította meg a gyűjtést”. Akkor indult virágzásnak az új község, amikor Pocsuk Ilekész Sztankovics János új plebános váltotta fel. Ez 1732-ben történt, amikor is 89 házaspár, összesen 244 lélek alkotta az endrődi hitközséget.

A XVIII. század harmincas éveiben, tehát a falu megszállásának első évtizedében a mai törzsökös családok elődeiből alig hiányzott egy-kel-ő. Sztankovics plebános 1733-ban ugyanis megkezdte az anyakönyvek vezetését, amelyek hiteles és pontos adatokat szolgáltatnak. A kereszteltet anyakönyvében az első beirt Szalkai Pál, a házassultak anyakönyvében Balog István — Juhász Máriával, a halottak anyakönyvében Mészáros Márton. Az első három év bejegyzései között előfordulnak a következő nevek: Balog, Bacsá, Bónus, Balázs, Balina, Bálint, Bíró, Bindis, Baksa, Borbás, Buza, Benkő, Benedek, Barna, Babó, Bohácsik, Budai, Bottó, Czmarkó, Csányi, Cserenyecz, Cserni, Csordás, Dudas, Dávid, Deák, Drahó, Dányi, Filep, Fekécs, Fagyas Farkas, Füleki, Fazekas, Gombos, Gyepes, Gácsi, Gericz, Gulyás, Gál, Gyuricza, Gyulai, Goda, Hornok, Horvát, Hegedűs, Hanyecz, Iványi, Juhász, Kovács, Király, Katona, Kulik, Mastala, Mészáros, Medvegy, Molnár, Markus, Mokány, Nagy, Nándori, Novák, Német, Pleva, Pohorelec, Pupcsó, Rác, Szalkai, Szujó, Szakálos, Sztancsik, Salamon, Smir, Sipos, Szabó, Sztanyik, Timár, Talán, Tót, Tamási, Turcsányi, Tyelár, Uhrin, Urbán, Varga, Valovecz, Valastyán, Vaszkó, Vrana, Vass stb.

A Strenda név 1747-ben, az Óvári 1758-ban, Hunva 1756-ban, Jarnbrik 1750-ben, Gellai 1759-ben, a Kálmán 1763-ban fordul elő először. Öröndetes tényként állapíthatjuk meg, hogy az első évtizedekben igen élénk volt az érintkezés és összeházasodás, a magyar és tót ajku családok között. A népesség szaporodása feltűnően kedvező volt. A kereszteltet száma 1733-ban 28 volt, a lakosság 11 százaléka. Ha a mai 3 százalékos szaporodás az akkori arányban történne, akkor évenként Endrődön nem 400, hanem 1600 gyermeknek kellene a világra jönnie. — A születési szám 20 év alatt 65 százalékra, a lakosok száma pedig 250-ről 1200-ra emelkedett fel.

(folytatjuk)

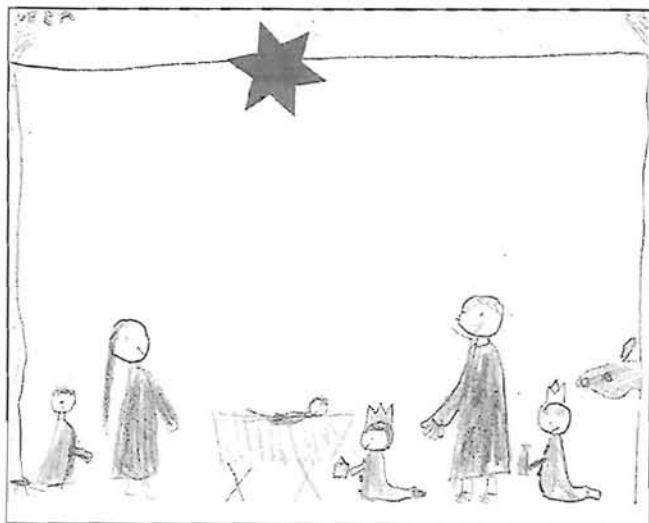
Csengő-bongó harangszó

Csengő-bongó harangszó,
Tudtul adta nekünk,
Megszületett üdvözítőnk,
Nem kell többé félnünk.

Üstökössel jöttem hozzád
Jézusunk megnézni,
Tisztaszívű kispáosztorként
Bocsánatot kérn.

Gyertek ti is emberek,
Hódoljatok néki,
Kisjézuska szeretetét
Szívetekbe vési.

Ujházi Aranka

Az úton

Tjed vagyok Istenem,
Altalad és neked születtem!
Fogom vezető kezéd,
Tudom Te el nem engeded.

Gloriád arany fénye felővezett,
Utát így nem téveszthetek.
Biztonságot ad ez a szeretet,
Most már Ti se féljetek.

Térdelek a rajtvonalnál,
figyelek a startra,
indulásnál galamb röppent
csendben a magasba.

Repülök már én is,
átszelem a léget,
ma hagytam el végleg
a gyermeki létet.

Ujházi Aranka

Tízparancsolat

Ez a törvény nagyon régi,
sok ezer évvel előtti.
Mózes kapta parancsba,
hogy vezetését folytathassa.
Isten uja kőbe véste,
betartását Ő csak kérte.
Térkép ez az élethez,
hogy útirányt ne téveszthess.

Legfőbb parancs a szeretetét,
hogy érezd, minden Istenét.
Jóságáért imádd nagyon,
szeretete el ne hagyjon.
Szeresd embertársaidat is,
még ha nem is barátaid.

Ne bántsod Istent, ne szólj rá!
Játsszál, olvass, tanuljál.
Építsd fel az életed.
Ne bánkódj, ha másként képzelte,
Erről Isten nem tehet,
javítani mindig lehet.

Készülj rá egy napot,
Pihend át a vasárnapot.
köszönj egyet Istennek,
aztán minden előről mehet.
Vagy ha más kell, az
Új életet is kezd el.

Apa, anya jót akar,
gondosságuk betakar.
Érdemlik Ők tiszteleted,
életen át fogják kezéd.
Biztos az, hogy megérdemled?

Ne harcolj, ne verekedj,
mert betörök a fejed.
Vigyázzál a társadra,
sérülése heget hagy.
Rossz kényszerre ne figyelj,
csak a szeretetre ügyelj.

Szép az élet minden nap,
ha igaz, jó társat kap.
Tiszta jóság sosem vak,
nagy-szép boldogságot ad.
Gyermekedben látod magad,
Isten ezért megjutalmaz.

Dolgozni biz' nagyon jó,
eredménye látható.
Amiért megszenvedtél,
csak az bizton a tiéd.
Tudd mindig, hogy mi kié,
egyébként minden Istené.

Hazudni ma sikeres,
nagy kár, ha te is teszed.
Elveszted becsületed,
nem lesz többé hiteled.
Meggyengül az életed,
Isten sem bízik benned.

Keress magadnak egy szívet,
akit boldogít szereteted.
Készülj rá, hogy te is,
neki adod szívedet.
Ne keress többé szívet,
ez az egy elég neked.

Örülj más sikerének,
ha örülsz, a fele máris a tied.
Te is adtál neki örömmel,
biztató szó mindenkinek kell.
Az irigységet messze küldd el,
ez a szörnveteg az életet örli fel.

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE

5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Karácsonyi köszöntő

Melegség tölti el szívünket karácsony közeledtével, többet gondolunk szeretteinkre, egy-egy pillanatra megállunk a rohanó világban és számvetést készítünk az elmúlt évről. Felidézzük a legszebb pillanatokat és minden szépséget, jóságot elraktározunk lelkünkbe, hogy ebből meríthessünk erőt az elkövetkező új év napjaira is.

Ne feledjük – ahogy Márai Sándor írta – az életnek értékét csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. A szeretet, a törődés, az együttérzés utáni vágy minden emberben ott van, jó kapni és jó adni is. Szükségünk van egymásra, egymás megértésére, biztatására, hiszen az elmúlt év

több ember számára sok nehézséget hozott.

Kívánom, hogy őrizzék meg az ünnep tisztaságát, hagyományát, szeretetteljes meghittségét!

Kívánom, hogy legyen elég erejük, kitartásuk és hitük a kitűzött tervek, feladatok és álmok megvalósításához!

Babits Mihály soraival kívánok mindenkinek kellemes ünnepeket:

*„Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyújts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
Törékeny játékunkat, a reményt.”*

Hozzon az ünnep mindenki számára új reményt és egy gazdagabb, boldogabb új évet!

Domokos László
Békés Megyei Közgyűlés elnöke

Rau Ádámné (Hunya) munkája elismeréséül 2007. november 26-án, Békéscsabán a Garzon Szálló nagytermében kitüntetést kapott. Szerkesztőségünk is őszinte szívvel gratulál.

A kiadványt a Magyar Vöröskereszt közösen adja ki a Magyarországi Vöröskereszttel együtt.

OKLEVÉL

Rau Ádámné
néni

A vöröskeresztes mozgalom
érdekében végzett
eredményes tevékenységének
elismeréseként

Dátum: 2007. 11. 26.

Fogd meg kezét, Uram!

Van-e a világon sosrgyötrőbb nemzet a magyarnál,
Erre választ adni senki nem tudna, ha mindjárt akarná.
E sokat szenvedett nép még ma is töpreng és kínlódik,
Amely olyan lesz maholnap, mint egy száraz rózsafa, amely nem bimbózik.

Kéne e rózsafának egy hozzáértő mester, egy hirneves kertész,
Aki olyan legyen az emberek közt, mint templomban a lelkész.
Ki hirdeti Istennek parancsait, hirdeti csodáit,
De magyarságunk talán még nem ért el odáig?

Miért nincs meg e maroknyi népben, ami létezik másban,
Miért kell neki élni elnyomva és megaláztatottságban?
Meddig bírja húzni a nyakába szoruló igát,
Miért lett e nemzetből egy könnyező anya, mely siratja fiát?

A világon vajon hány millió ember szereti a piros-fehér-zöldet,
Hányan öntözik hulló könnyeikkel a szent anyaföldet?
Hányak jut eszébe naponta e szent szó: a Magyarok Istene,
Hány tudná elmondani azt: szívem boldogsággal van tele?

Miért nincs ki vigyázzon a tengerben e parányi csepp vízre,
Van-e olyan ember, aki a nemzeti színünkből szebb csokrot fűzne.
Van-e még valakinek szebb, dicsőségesebb és csodálatosabb múltja,
Gondoljunk csak arra, hogy honnan kelt először e szép nemzet útra.

Annyi vitézt és hőst, világhírű tudóst senki nem tart számon,
Nemzetnek kell lennie annak, aki merne, hogy kiálljon.
Éppen ezért segíteni akar Isten az eltűnőben levő magyarságon,
Legyen az anyaországi, határon kívüli, vagy túl az óceánon.

Fogd meg kezét Uram, e kismimizett, meggyötört népnek,
Hogy a jövőnket általad láthassuk mindnyájan szépnek.
Taníts meg arra, hogy távolból is szorítsuk kezét egymásnak,
Mindaddig, míg az utolsó magyarnak valahol egy sírt megásnak.

Vén Árpád

Trodalmi oldal

Csend a világ közepén

Eckhart Tolle

Findhorn-lelkigyakorlat

CSEND A VILÁG KÖZEPÉN

Eckhart Tolle természetfotói és válogatott idézetek a lelkigyakorlatból

ÉDESÍV KIADÓ

Varázslatos táj... virágok, fák, madarak, szél, tenger, felhők... természet és ember közösségének őslapota... összhang, melyben alapelv: minden létező tisztelete és szeretete... De nem csak a közös élet, hanem egy olyan társadalmi modell kialakítása, mely jó példa arra, így is lehet élni... betartani a természet törvényeit és együttműködni azzal...

S k ó c i a ... Findhorn...

Findhorn története 1962. november 17-én kezdődött, amikor Peter és Eileen Caddy három fiával valamint Dorothy Meleen egy lakóközséggel megérkezett a Findhorn-öböl partjára. (Ennek tavaly

novemberben volt negyvenöt éve.) Céljuk: olyan közösség teremtése, amelynek tagjai a lelki- és szeretet- kapcsolódáson túl tudatos ökológiai elhivatottságuk. Homokdűnék, kietlen, terméketlen vidék, és kezdetben a helyi hivatalos szervek lassították a munkát. Hosszú idő telt el, míg a szeretet-közösségből ökofalu lehetett, s az adott klimatikus körülmények dacára és csodájára virágzó parkok, természetbe simuló építmények, épített környezet, ember léptékű élet alakulhatott ki. Így tehát a 90-es évek elejétől a Findhorn Alapítvány megkezdte egy ökofalu modelljének a megvalósulását. Ez kiutat jelenthetett –akkor és most is- a szellemi, gazdasági, ökológiai válságból, melybe a 20-21. századi ember került.

Ebbe a közösségbe látogatott el Eckhart Tolle 2004 tavaszán és tartott kétnapos lelkigyakorlatot az itt élőknek, ide látogatóknak.

Természeti képek... madárscicsérgés... sárga nagy szirmú virágon bogár pihen... napsütés, csónak a vizen... egy tágas előadóterem... mintegy háromszáz fős hallgatóság... virágok, gyertyafény.

Csendes várakozás... majd egy törekeny ember megjelenése, letelepedése a terem közepén... jelenléte a figyelem fókuszában. Hosszú percek telnek el az első megszólalásig, ezek a ráhangolódás pillanatai.

„Hétvégi témánk a csend”- mondja halkan.

Eckhart Tolle spirituális tanító, akinek munkássága nem sorolható egyik valláshoz vagy hagyományhoz sem. Élete válságba került-huszonkilenc évesen-, még az öngyilkosság is megfordult a fejében. Ez indította el azon a végtelen úton, melyen ma is jár, s melynek felismeréseit, tanulságait hosszú éveken keresztül érlelte, mélyítette, s ennek tapasztalatait ma már találkozókon adja át hallgatóinak... mint ezen a findhorni hétvégén is.

Mit lehet beszélni a csendről? - kérdezheti az állandó zajban élő, a befelé figyeléstől elszokott, rohanó, mai ember. Aki talán meg is ijed ettől, hiszen önmagammal, önmagamban, a nem történik semmi állapotában lenni ijesztő lehet.

Úgy gondoljuk, igazán akkor vagyunk, élünk, ha valamit csinálunk, akkor látjuk létezésünk értelmét, ha veszünk, gyarapítunk, intézünk, építünk, rombolunk, kézben tartunk, értünk, magyarázunk, gondolunk, csinálunk... folyamatosan, szinte megállás nélkül, robotszerűen.

Elemzünk és címkézünk. Mindent, egész életünket gondolataink keresztül közelítjük meg... persze nem a gondolkodás, a tanulás, a lét fizikai szintjén élés, újabb és újabb dolog megismerése a probléma... a gond az, ha csak „a gondolat fátylán keresztül érzékeljük a valóságot és önmagunkat is”. Úgy gondoljuk, problémáinkat gondolkodással fogjuk megoldani. Tolle szerint valójában gondolkodással nem oldjuk meg, csak teremtjük őket. Azt mondja, a boldogtalanság felé két út visz, ha nem kapjuk meg, amit akarunk, vagy ha megkapjuk azt. Életünk vágyakkal, félelmekkel, bukásokkal, reményekkel teli. Azt hisszük, hogy történetünk, nem a jelenben zajlik... elmenekülünk a jelentől, a jövőtől remélve gondjainkra a megoldást... vagy a múlt fogságából nem tudunk szabadulni, azt érezzük, hogy életünk romokban hever... Illúzió azt gondolni, majd a jövő mindent megold, gazdagok, sikeresek, boldogok lehetünk... s hogy a világ, helyzetek, kapcsolataink boldoggá tehetnek bennünket... illúzió, hiszen a jelenben élünk, mindig a jelenben... Párkapcsolat, pénz, siker egy ideig örömet, a boldogság érzését adhatják... egy ideig... mert az emberi természet újabb és újabb elérendő dolgot tűz ki célul... de tudnunk kell ezek mind csak formák.

„Az elme kizárólag formákban és struktúrákban gondolkodik”- mondja és ezek pedig előbb- utóbb megszűnnek. „Jó hír”, minden emberi történet meghíusul a formák miatt, semmi nem tart sokáig, felbomlik a formák szintjén... De mindenén átragyog az örök, forma nélküli elpusztíthatatlan élet... csak észre kell vennünk... S ha ez megtörténik, kismul minden...

Ha ez megtörténik...

Forgatagban, zajban, a lüktető világ felszínéről tekintve, csak néha- néha jutunk el abba a mélyebb dimenzióba, ahol nincs idő, ego, csalódás, de van elevenség, teljesség, az élet szépsége és szentsége, megérezés, jelenlét-élmény, belső harmónia, virágzás, tudatosság, csend... a csend, amely nem érdekes az állandóan kattogó, töprengő, feladatot megoldó elménk számára... a csend, amely elválaszthatatlan belső énünktől... amely teljes mélységében akkor jelenik meg, amikor csak ülünk a parkban, belemerülve a most látványába, futó felhőket nézünk, madarak röptét, árnyakat a fűvön, emberi mozdulatokat, lelassult mozgást, szökökutakat csobogását, templomtorony mögé kúszó napot, surranást és csivitelést... amikor „csak úgy” vagyunk, jó megpihenni ebben az időtlenné váló, néhány pillanatban.

„Jelen kell lenned a pillanat számára”- mondja csendesen. A findhorni lelkigyakorlat lényege is ez: tudatos kapcsolatot kialakítani ezzel a dimenzióval, s ezt a tudatosságot elmélyíteni...

Hadifogolytáborban szentnek nevezni szinte lehetetlen és érthetetlen a helyet, a szögesdróttal körülhatárolt területet, rémtettek színhelyét... s mégis... el lehet jutni abba a dimenzióba, amelyikben a formán túli ragyog fel, s megérezni a hely szentségét.

Cél tehát: megtalálni a formákon, anyagon túli, gondolatnál mélyebb dimenziót, tudatosan jelen lenni. Egyszerű a jelen csendjébe kerülni, például ha egy állatot simogatunk... ők közelebb hoznak a teljességhez, hiszen mélyen kapcsolódnak a jelenben.

„Mondj igent minden formára, amit a jelen pillanat felvesz!” Hozz harmóniát kapcsolataidba, életedbe, a Mostba... Ezt csak te teheted meg, belülről... ha ettől eltávolodunk, az a szenvedés, csalódás forrása lesz... a jelenben minden úgy van, ahogy van... „Ha tehát belül magadhoz öleled a jelen pillanat formáját és megengeded, hogy olyan legyen amilyen, akár igent is mondhatasz rá, mert ez az élet.” Kétféleképpen reagálhatunk a jelenre: ráhangolódunk vagy ellenállhatunk. Azt tanácsolja célszerű az adott helyzettel összhangban lenni, próbáljunk barátságban lenni a Mosttal. Múlt és jövő folyamatosságát a tudatos jelenléttel szakíthatjuk meg. „Az élet rajtunk keresztül élhet és virágozhat, az megjelenhet alkotásként, de egyszerű kisugárzásként is, mely átragyog a formán”- üzeni.

Könyvében költői szépségű gondolataihoz költői szépségű természetfotói társulnak, melyek a több órányi mozgóképpel (DVD) együtt valódi lelki élményt nyújtanak, és segítenek a „felébredésben”, a tudatos jelenlét gyakorlásában.

Polányi Éva

„Nem számít, milyen hosszúnak tűnik az utad, soha nem több ennél: egy lépés, egy levegővétel, egy pillanat- most.”

Iges Ízek

Január

Recept közvetlen szilveszteri kijózanodás utánra:

Tütyölt ratyli (magyar étel)

1,5 kg nyersratyli, egy jókora pese, 2 csobolyó gönyézde (ha lehet, pöcörgösi), 3 csipet ciháta.

A nyers ratylit fertályórát posváasztjuk, míg csurmot nem enged. Szépen höllyén kipicskázuk, a nyesevéből apró csulmákat gyúrunk, ezek kerülnek a koshadtba. Közben a pocadékot meg peccsentjük, a ratylit pedig hagyjuk slottynni. Tütyölni csak akkor kezdjük, ha már jó vatyálós. A pesét lesolyvasztjuk, azután már csak tütyengetjük, mert hamar odakaphat ... ahová nem szeretnénk.

Seidl Ambrus

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

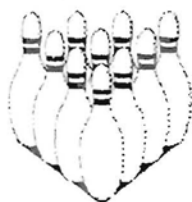
Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

SZONDER

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

Hitelletetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TŰZIFA
bükk, tölgy, akác

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, hisz szívünkben élnek:
Hűbába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

özv. BÚZA MÁTYÁSNÉ HARNOS ILONA endrődi lakos, 2007. december 9-én elhunyt. Gyászolja családja.

özv. CSÚVÁR ANTALNÉ VÁRI GIZELLA endrődi lakos, 2007. november 1-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja: családja, és a gyomai katolikus egyházközség.

DINYA ELEKNÉ DINYA ILONA, aki Endrődön élt, 2007. november 30-án váratlanul az Égi Hazába költözött. Gyászolja: férje és a család.

DÓGI JÓZSEF endrődi lakos, 2007. december 2-án megért Teremtő Urához. Gyászolja: felesége és a család.

GIRICZ BENEDEK, aki Endrődön élt, 2007. december 21-én elhunyt. Gyászolja családja.

id. HORNOK VINCE, öregszoelői lakos, 2007. december 18-án elhunyt. Gyászolja családja.

özv. JUHÁSZ ANTALNÉ SZEDLÁK JULIANNÁ gyomai lakos, 2007. december 26-án, másfél hónappal férje halála után követte őt a Mennyei Hazába. Gyászolják rokonai.

KOCZKA JÓZSEF endrődi lakos, 2007. december 24-én elhunyt. Gyászolja családja.

KOVÁCS JUDIT endrődi lakos, 2007. november 23-án az Égi Hazába költözött.

özv. RÁCZ ISTVÁNNÉ LÁTKÓCZKI ETELKA 2007. november 26-án elhunyt. Gyászolja családja.

MEGEMLÉKEZÉS

Örök tisztelettel és szeretettel emlékezünk Édesapánk TÍMÁR IMRE és Édesanyánk TÍMÁR MÁRIA volt Endrőd, Selyem u. 7. sz. alatti lakosok halálának 3. évfordulóján. Köszönjük mindazoknak,

akik velünk együtt emlékeznek. Lányaik és családjuk.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

VERESMALOM (színe után)

Gyoma, lebontva 1990 után

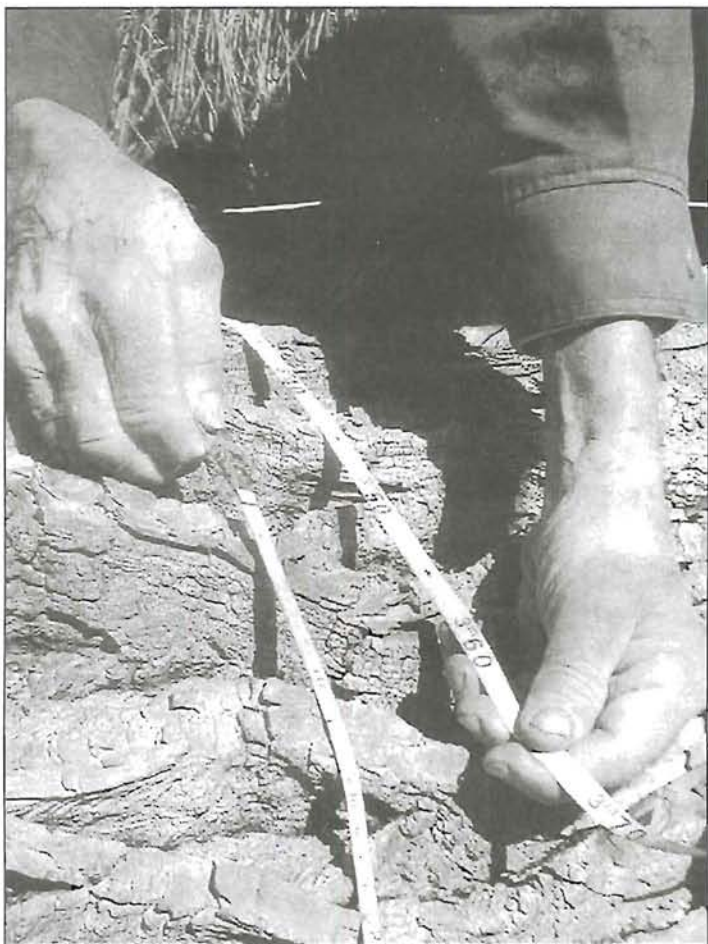
Varjas legidősebb fája

A Varjasi puszta sik területét itt-ott szabdadják kisebb facsoportok, főleg a valamikori földbirtokok szélein. Ezek jelezték a határt, illetve hasznos szegélyként nyújtottak árnyékot a megfáradt embernek. Ma már sajnos csak a ragadozó madarak pihennek meg ágikon.

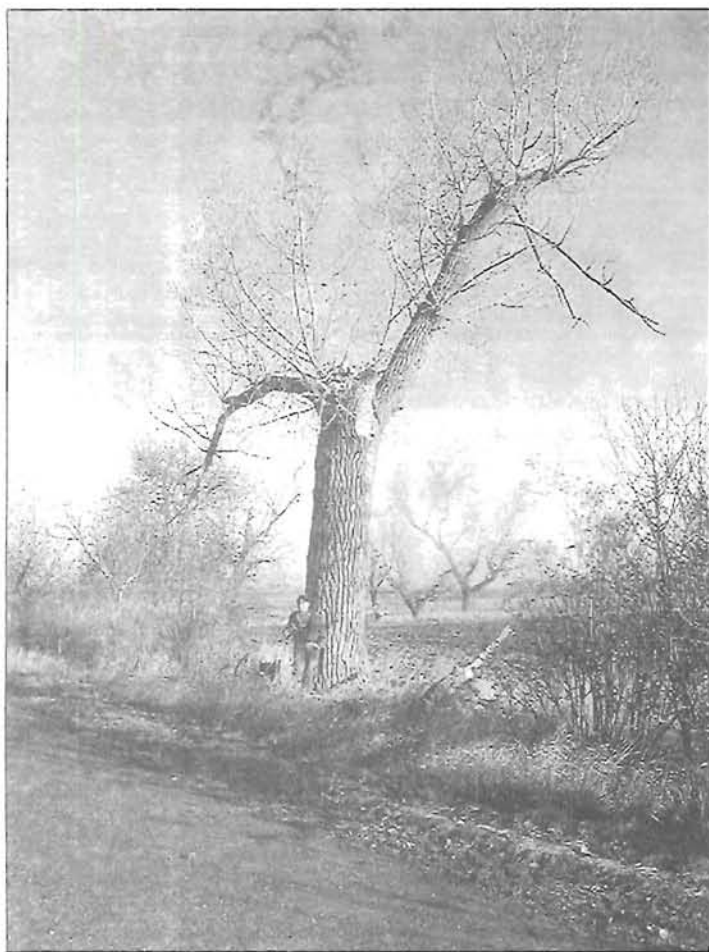
A gazdák annak idején nem csak elültették ezeket a fákat, hanem gondozták, gallyazták, ha kellett ritkították vagy pótolták a kipusztultakat. Mostani képe a határnak elég foghíjas, a facsoportok

megritkultak. A famatuzsálem, melyet bemutatunk Katona György endrődi gazda földje végén áll. 1900-ban ültette Katona György az út mellé szegőnek a nyárfacsoportot. Fatársai elpusztultak s a 107

éves fa is csonkán, viharoktól megtépázva, de még élön áll hirdetve a terület letűnt korát. A koros fára Varga László hívta fel a figyelmet, akitől megtudtam az ültetés történetét is. A törzs kerülete 350 cm, kéregbarázdái a szikes föld tetejéhez hasonlatosak. Álljuk meg egy pillanatra – ha csak képzeletben is – e faóriás mellett, mely a varjasi puszta élő emlékműve.

Szonda István

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Januári ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- kandallók, szeneskályhák,
- zománcos üstök, üstházak,
- hőszigetelők, olajradiátorok,
- gumicsizmák, esőruháknak,
- fejszék, fűrészek, balták,
- virágföldek, műtrágyák,
- virághagymák, rózsatövek,
- műanyagkukák, műanyagkannák,
- demizsonok, hordók,
- barkácsológépek, kéziszerszámok,
- szeged, csavarok,
- munkavédelmi cipők, kesztyűk,
- festékek, hígítók, ecsetek,
- gyertyák
- konyhai eszközök, izzók, kapcsolók,
- ruhaszárítók, alu létrák

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 2. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. február

A tartalomból:

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület felhívása - 2. oldal

Regölés Hunyán 10. oldal

ELHIVATOTTSÁG

- beszélgetés Ladányi Gábornéval, a Trefort Ágoston-díjas ny. iskolaigazgatóval - 5. oldal

Vöröskereszt felhívása

Tisztelt Lakosság!

A Magyar Vöröskereszt Gyomaendrőd Területi Szervezete

2008. február 18-án 8 - 10.30 óra között városi véradást szervez

az endrőd Művelődési Házban.

Minden régi és új véradót szeretettel várunk.

Önnek csak 30 perc, másnak talán maga az élet!

Tisztelettel:
Kurilla Jánosné területi vezető

A TREFORT ÁGOSTON KÖZOKTATÁSI DÍJ kitüntetettje

LADÁNYI GÁBORNÉ ny. általános iskolai igazgató

Tisztelt Szerkesztőség!

Mint a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány csúcskuratóriumának tagja örömmel tájékoztatom Önöket, hogy Ladányi Gáborné, a gyomaendrőd Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola nyugalmazott igazgatója a mai napon pedagógiai életművének elismeréseként átvehette az alapítvány Trefort Ágoston Közoktatási Díját.

E civil alapítvány 1990-ben létesült, 1993 óta ad ki – Pázmány Péterről, Deák Ferencről, Trefort Ágostonról, Kodály Zoltánról, Kemény Zsigmondról és Nemes Nagy Ágnesről elnevezett – díjakat a magyar tudomány és felsőoktatás, a közoktatás, a hazai és a határon túli kultúra jeles munkát végző személyeinek. Mint az MTI friss közleménye is jelzi, az idei év egyik kitüntetettje Ladányi Gáborné, az Önök városa fent nevezett iskolájának volt igazgatója.

Magam korábbi államtitkári munkám révén ismerem a programokat, melyeknek az iskola részese volt. A elmúlt években néhány alkalommal kézbe vehettem, olvashattam a város kulturális orgánumát, a Városunk c. lapot, a közelmúltban pedig jelen lehettem a település szülőiténnek, Gergely Ágnes Kossuth-díjas írónak-műfordítónak helyi irodalmi estjén, s módomban állt megismerni Szilágyiné Németh Eszter helytörténeti kutatásait. A Gyomaendrődön tapasztalt szellemi közeg inspirációja arra indít, hogy elküldjem Önöknek azt a javaslatot és laudációt, amely Ladányi Gáborné kitüntetését indokolta. Bizom benne, hogy ezzel érvényesen járulhatok hozzá a városi kulturális életről szóló híradásokhoz.

Tiszteletteljes üdvözlettel,
Honti Mária,
ny. államtitkár, kuratóriumi tag

Ladányi Gáborné a gyomaendrőd Rózsahegy Kálmán Általános Iskolának több évtizeden át volt tanára, pályája utolsó tíz évében igazgatója. Magasan képzett, alkotó gondolkodású, a kultúra értékeire fogékony pedagógus, hagyományteremtő egyéniség.

Fontos helyi társadalmi feladatok és új lehetőségek időszakában vette át az iskola vezetését. A két település – Gyoma és Endrőd – egy városossá egyesülésének időszakában intézménye igen eredményesen oldotta meg számos szociálisan nehéz sorsú tanulónak – köztük nem egy cigány család gyermekének – integrált nevelését. Az igazgató a legfáradtságosabb, de a legjobb utat választotta: az iskola egyéni pedagógiai és kulturális arculatának megalkotását, a kitartó és tapintatos törődést a tanulókkal és családjukkal. Az

országban az elsők között kapcsolódtak be az „Önfejlesztő Iskolák Egyesülete” munkájába, ő irányította a helyi pedagógiai program kialakítását és megvalósítását, s eközben öntudatos alkotóközösséggé formálta a tantestületet. Áldozatkész pályázati munkával és a helyi önkormányzat támogatásával érték el, hogy mostanra vonzó, igen szép, kulturált környezetben, gazdag könyvtárra és informatikai eszközökkel tartsanak támaszkodva formálhatják növendékeiket.

Ladányi Gáborné vezetői munkája nyomán az intézmény a település határain túl is példát adó iskolává vált. A színvonalas tanítás, a jó verseny- és nyelvvizsga eredmények és a színes diákélet mellett ez annak is köszönhető, hogy kivételes figyelmet fordítanak a helytörténeti értékek felkutatására. Eleven kapcsolat tartanak a településről elszármazó, maguknak országos megbecsülést kivívó régi diákokkal. A hagyományápolás jegyében választották névadóul az endrőd születesű, itt felnövekedő nagy színész és művésznövélőt, Rózsahegy Kálmánt. A vele jelzett diáknappal rendezvénysorozata tíz év alatt Gyomaendrőd kulturális naptárának évenkénti jeles eseményévé vált.

Az igazgató vezetői érdeme, hogy saját kollégái köréből nevelt magának méltó utódot, így is biztosítva az általa megalapozott értékek továbbvitelét.

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület felhívása

Tisztelettel hívom fel Minden Kedves Érdeklődő figyelmét, hogy az Endrődiek Baráti Köre soron következő endrődi találkozóját a Rózsahelyi Napokhoz kapcsolódva, 2008. május 10-11-én rendezi meg. Ez alkalommal a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskolával közösen régi belterületi iskoláinkra, a benne tanító pedagógusokra emlékezünk szentmisével, emléktáblák elhelyezésével, kiállítással. Minden dokumentumot, fényképet, visszaemlékezést örömmel és köszönettel fogadunk a „Szarvasvégi”, a „Mirhói”, a „Gyomavégi”, a „Nagylány”, a „Polgári” és az „Újtelepi” Iskolákról, a hozzájuk kapcsolódó emlékekről az alábbi címen: Ladányi Gáborné 5502 Gyomaendrőd, Endrődi u. 21.

A kapott dokumentumokat lefénymásoljuk, és köszönettel visszaküldjük a feladónak. Az adatközlők nevét emlékkönyvben örökítjük meg. A rendezvényre minden érdeklődőt szeretettel várunk, a részletes programot a Városunk áprilisi számában tesszük közzé.

Az egyesület rendes éves közgyűlését 2008. március 8-án, szombaton délelőtt 10 órakor tartja Budapesten a szokott helyen (SZÁMALK étterem, Etele u. 68). Kérem a jelenlegi és most belépni szándékozó tagtársainkat, hogy részvételi szándékukat 2008. február 22-ig jelezní szíveskedjenek Timár Imrénének (1022 Bp. Eszter u. 8/a), vagy Ladányi Gábornénak (fenti cím). Az ebédeltetést és az endrődiek utaztatását, csak a létszám pontos ismeretében tudjuk megszervezni. Jelentkezésüket szeretettel várjuk, a pontosságot köszönjük!

A vezetőség nevében: Ladányi Gáborné

Helyreigazítás

Tisztelt Urrin Benedek Úr!

Elnézését kérjük azért, hogy a 2007. december 15-én megrendezett „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” jótékony célú adakozásról készült „Városunk” újság 2008. januárban készült mellékletéből az Ön neve és adománya tévedésből kimaradt.

Ezért a hibánkért most nyilvánosan kérünk Öntől elnézést. Benedek bácsi évről évre közel százezer forint értékben adományoz CD-ket és kazettákat a rászoruló családoknak. A 2007-es évben 150 db. magnókazettát csomagolt be, és került minden csomagba. Összesen 75 család (összesen 200 endrődi, gyomai, hunyai és csárdaszállási gyermek) részesült a segítségnyújtásban.

Az év más napjain is tapasztaljuk, hogy adományozása példaeértékű. Sok ember van, aki Gyomaendrődön és az ország más pontján hozzájutottak a műveihez.

Kedves Benedek Bácsi!

További munkájához és hétköznapijához Isten áldását és imáit kérjük, hogy sok sokáig tartsa meg közöttünk, és legyünk rá büszkék, hogy itt él közöttünk Endrődön.

Tisztelettel a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommenda és a szervezők nevében:

Az Endrődi és Hunyai Karitászs csoport tagjai

A Katona József Művelődési központ februári programjai:

Február 2. szombat 17 óra
Rumba TSE. félvzáró táncbemutatója

Február 9. szombat Sváb Batyus Bál

Február 14. csütörtök 9 órától egészségmegőrző szűrővizsgálat
Az arteriográf-érvizsgálat megóvhatja Önt a korai szívinfarktustól!
Érdeklődés, bejelentkezés: 06/20/806-7106

Harminc éve tért haza a Szent Korona

2008. január 6-án, Vízkereszt ünnepén háladással emlékeztek meg a Szent Korona hazatérésének 30. évfordulójáról a Budavári Mátyás-templomban.

A délelőtt 10 órai latin nyelvű szentmisén a templom Ének- és Zenekara Liszt Ferenc Koro-

názási miséjét adta elő.

1978. január 6-án, a Szent Korona átadásának napján is Liszt miséje hangzott fel.

Magyar Kurír

Pintér Gyula és Lapatinszki Aranka hatvan évvel ezelőtt, 1948. január 3-án kötöttek házasságot. Jó egészséget és további boldog életet kívánnak nekik gyermekei, unokái, dédunokájuk.

ÖRÖMHÍR ÖRÖMHÍR ÖRÖMHÍR!

Az alapfokú művészetoktatási intézmények Szakmai Minősítő Testülete a közoktatás minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről szóló 3/2002. /II. 15./ OM rendelet alapján a fenntartásában működő Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Kisréti u. 27.) 2007. december 28-án az intézmény elnyerte KIVÁLÓRA MINŐSÍTETT OKTATÁSI INTÉZMÉNY címet.

Ez azt jelenti, hogy az itt működő művészeti ágak és tanszakok /zeneművészeti, táncművészeti, képző- és iparművészeti és színművészeti/ oktatása mind kiválóra minősített.

Gratulálunk az ott tanító tanároknak és az ott tanuló növendékeknek!

Önök jogai van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület január hónapban

Negyvennél is több napirendi pontot tárgyalt a Képviselő-testület a 2008. évi január 31-re tervezett, soron következő ülésén.

A napirendi pontok tárgyalása előtt meghallgattuk a polgármesteri beszámolót, melyből megtudhattuk, milyen rendezvények voltak a városban karácsony előtt és január hónapban. Részt vett a polgármester az „Idősek karácsonya” rendezvényén, szalagavatón, volt asztalitenisz kupa, galambkiállítás, „Endrodiék Baráti Köre” év eleji gyűlését a Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskolában tartotta, valamint a Kiss Bálint Általános Iskola szervezésében HEFOP pályázat zárókonferenciáján vehettünk részt.

A legelső napirendi pont szerint egy szakmai beszámolót hallgattunk a Recline Stúdió vezetőjétől, Hornok Ernő újságírótól.

Mint ismeretes, a város Képviselő-testülete 100.000 Ft értékben reklámozási tevékenységet rendelt meg a cégtől. E tevékenység a Brüsszelben megrendezett Verespatak múltját és jelenét bemutató fotókiállítás keretén belül valósult meg. A cég tulajdonosa alapos, nagyon szemléletes szakmai és pénzügyi beszámolót készített adott határidőre, melyet a testület elfogadott.

Ez év január elsején lépett hatályba a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési helyi közszolgáltatásról szóló 44/2007. (XII. 27.) Gye. Kt. rendelet.

A beérkező nagyszámú kérelmek miatt vált indokolttá, hogy ezekben az egyedi ügyekben az ágazatilag illetékes bizottság, így a Városfenntartó és Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság járjon el.

Megállapítja a hulladékkezelési díjfizetési kedvezményt annak:

1. aki az ingatlant kizárólag egyedül lakja 50% kedvezményben részesülhet, amennyiben a havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét.
2. hadigondozottak, a hulladékszállítás díjából 50% kedvezményben részesülnek a szociális rászorultságtól és életkortól függetlenül.

Mentesül a hulladékkezelési díjfizetési kötelezettség alól:

1. a gazdálkodó szervezet, melyek a rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén nem kötelesek a közszolgáltatást igénybe venni
2. beépítetlen ingatlan tulajdonosát - írásbeli kérelmére - amíg az ingatlanon települési szilárd hulladék nem keletkezik
3. lakatlan ingatlan
4. üdülőingatlan tulajdonosát október 31. és május 1. napja közötti időszakra

Módosításra került az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátások nyújtásának módja és feltételei

A helyi rendeletben eddig nem volt szabályozva a méltányossági alapon megállapítható **közgyógyellátás**. A mostani szabályozás után az a szociálisan rászorult személy is jogosult a közgyógyellátásra, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak:

Így: szociálisan rászorultnak kell tekinteni az 5.000 Ft feletti havi rendszeres gyógyszerköltség esetén azt a kérelmezőt, akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 150%-át, egyedül élő esetében 200%-át nem éri el.

A rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Városi Egészségügyi Intézmény igazgató főorvos álláshelyére benyújtott pályázatok elbírálása

A Képviselő-testület 2007. október havi ülésén döntött a Városi Egészségügyi Intézményében megüresedő igazgató főorvosi állásra pályázat kiírásáról. A megadott határidőig három orvos érdeklődött a vezetői álláshely iránt. A pályázókat meghallgatta a Képviselő-testület tagjaiból álló bizottság, valamint egy ide vonatkozó Kormányrendeletnek megfelelően kialakított bizottság is, amely a 2008. január 23. napján tartott ülésen értékelte a beérkezett pályázatokat. Mindkét bizottság Dr. Torma Éva által benyújtott pályázatot támogatta. A pályázatban leírt szakmai elképzelései jó fogadtatásra találtak az intézmény dolgozói körében is. Ezen túl pozitívként értékelendő, hogy az állás elnyerése esetén Gyomaendrődön kíván családjával letelepedni. Az intézményben a vezetői teendők mellett mint neurológus végezhet munkát.

Dr. Torma Éva a vezetői feladatokat 2008 február 15. napjától 2013 február 14. napjáig láthatja majd el.

Intézményi konyhák racionalizálása

A költségvetés karcsúsodása miatt vált szükségessé az intézményi konyhák működésével kapcsolatos ésszerű átszervezés átrendelése. Mint ismeretes már az előző testületi ülésen is szóba került, de akkor még a kevésnek tűnő információ miatt a Képviselő-testület elnapolta a döntés meghozatalát.

A megvizsgált lehetőségek közül a kiadások csökkentése érdekében az élelmiszezzel folytatott majd tárgyalásokat a Jegyző a koncesszióba adás feltételeiről.

Betegszállítás helyzete, betegszállítási tevékenység támogatása

Az eltelt hónapban valószínűleg már többen is megtapasztalhatták a betegszállítás átszervezéséből adódó fennakadásokat, miszerint a mentés és betegszállítás szétvált. A kistérségi Tisztai főorvos elküldte tájékoztatóját a hivatalnak, amelyből megtudhattuk, hogy Békés megyében hat betegszállítással foglalkozó szolgáltató tartanak nyilván. A meglévő szolgáltatók közül egynek az ellátási közege behatárolt, nem terjed ki a megye egész területére. A témával kapcsolatban nyilatkoztak a Képviselő-testület orvos és nem orvos tagjai. Az elmondottakból azt a következtetést lehetett levonni, hogy a betegszállítás akadozó, nem alkalmazkodik a beteg emberek állapotához, szinte csak járó beteget tudnak szállítani. A szakrendelőbe utalt, betegsége miatt felügyeletet, segítséget igénylő emberek szállítása, őrzése megoldatlan az átgondolatlan szervezés végett.

Eközben érkezett kérelem a Vizit Betegszállító Kft. nevében a betegszállítási tevékenységük beindításához, melyet a Képviselő-testület támogatt.

Gyomaszolg Ipari Park Kft. Valamint a Gyomaközszolg Kft. Ügyvezető igazgatói álláshely együttes betöltésére pályázati kiírás

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete döntött a Gyomaszolg Ipari Park Kft. Valamint Gyomaközszolg Kft. Ügyvezető igazgatói álláshelyre a pályázat kiírásáról.

Pályázati feltételek: szakirányú felsőfokú végzettség (magasépítő, mélyépítő-mérnök, településüzemeltető), legalább 5 éves vezetői gyakorlat.

A 2008-2009. évre parkfenntartási tevékenység ellátására kiírt közbeszerzési eljárás eredményhirdetése

A város Képviselő-testülete pályázatot írt ki parkgondozási munkáinak elvégzésére. A közbeszerzési eljárás keretében lefolytatott pályázatra három ajánlat érkezett, melynek nyertese a Gyomaszolg Ipari Park Kft. lett.

A képviselő-testület jóváhagyta a bíráló bizottság javaslatát, és felhatalmazta a polgármestert arra, hogy kösse meg a szerződést a nyertes pályázóval.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér ize, lepergő könnyő sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

JUHÁSZÉK

Juhász Antal (1926-2007) Szedlák Julianna (1922-2007)

Rovatunkban most egy házaspárról emlékezünk meg. Egy haláleset mindig megrendítő. A Juhász házaspár halála azért is megrendítő, mert hat hétre követték egymást. Nem tudtak egymás nélkül élni. Mi keresztények hisszük, hogy a bennünket végtelenül szerető Isten Országában ismét találkoznak azok, akik a földi életben szerették egymást.

Juhász Antal (elhunyt: 2007. november 12-én)

Született: Hosszúpályiban, 1926. február 21-én

Szülei: Juhász István, Gógán Julianna.

Egy fiú testvére volt, aki fiatalon elhunyt.

Ács és kőműves szakmát az édesapja mellett tanulta, egész életét az építkezés töltötte ki.

Sok-sok családi ház dicséri keze munkáját, Hosszúpályiban és a környező településeken. Mindig önálló iparosként végezte munkáját.

1950. január 18-án kötött házasságot Szedlák Juliannával. Házasságukból gyermek nem született.

1985-ig Hosszúpályiban éltek, majd felesége kívánságára, aki hazavágyott testvéreire, Gyomaendrődre költöztek, ahol új családi fészket épített, közel 60 évesen. Néhány éve a családi házból lakótelepi lakásba költöztek, majd 2 éve az Őszi Napsugár Idősek Otthonában élt feleségével.

Juhász Antalné született Szedlák Julianna (elhunyt: 2007. december 26-án)

Született: Endrődön, 1922. február 21-én

Szülei: Szedlák Sándor és Timár Anna.

Egyszerű, földműves családba született, első gyerekként. Nagycsaládban nőtt fel, nyolcan voltak testvérek, a megélhetési nehézségek és a háború elsodorta a családtól. Debrecenbe, majd Hosszúpályiba került, ahol megismerkedett Juhász Antallal.

1950. január 18-án kötött házasságot. Házasságukból gyermek nem született.

1985-ig Hosszúpályiban éltek, ahol varrónőként dolgozott, sok-sok szép ruha dicsérte keze munkáját, örömet szerezve viselőiknek. Hazavágyott testvéreire Gyomaendrődre. Visszaköltöztek, ahol új családi fészket építettek, közel 60 évesen. Néhány éve a családi házból lakótelepi lakásba költöztek, majd 2 éve az Őszi Napsugár Idősek Otthonában éltek férje néhány héttel ezelőtti haláláig. Sokat betegkedett, de akaratereje mindig felülkerekedett. Férje elvesztése nagyon megrendítette és már nem tudott úrrá lenni a gyengeségen. Karácsony másodnapján elhunyt.

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik az eddigi jóindulatot mindazoknak, akik adójuk 1%-ával korábban is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrőd Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásokkal kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása.
Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.
Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása.
Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, stb.
Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása.
Adószám: 18372276-1-04

Cukorbeteg Gyomaendrői Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése.
Adószám: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.
Adószám: 18371608-1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.
Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági és labdarúgó sport támogatása.
Adószám: 18370827-1-04.

Öregszülői Gyermekért Alapítvány, célja a külterületen élő, növekvő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.
Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása.
Adószám: 18379778-1-04

Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése.
Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása.
Adószám: 18386932-1-04

A Napsugár Óvodáért Közhasznú Alapítvány, célja a Szabadság úti és a Fő út 85 sz. alatti óvodák gyermekeinek tanulási, játékos feltételeinek jobbítása, az óvodák tárgyi feltételeinek javítása.
Adószám: 18386248-1-04

Templárius Alapítvány támogatja a „Segítsünk a rászoruló gyermekeknek!” jótékony célú adakozást.
Adószám: 18856617-1-17

Gyomaendrői Mentőalapítvány: célja a mentőállomás be rendezésének, felszerelésének és a mentéstechnikai eszközöknek a bővítése.
Adószám: 18376713-1-04

Rózsashegyi Iskola alapítványai:

A Rózsashegyi Iskola Diákjaitért Alapítvány az iskola tanulóinak és tanulóközösségeinek támogatására szolgál. (Tanulmányi versenyek nevezési díja, útiköltsége, nyelvvizsga díjak, tanulmányi kirándulások, kulturális tevékenységek, rendezvények.) Az alapítvány közreműködésével készült el a Hősök terén és a ligetben lévő játszótér.
Adószám: 18390162-1-04

Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány
Célja a közép- és felsőfokú iskolákban tanuló diákok támogatása. Jelenleg több, mint 2 millió Ft alapítvány kamataival rendelkezik a kuratórium.
Adószám: 19062255-1-04

A Rózsashegyi Kálmán Diáksport Egyesület az iskolában folyó sporttevékenységet támogatja.
A befolyó tagdíjakból, pályázati

forrásból sporteszközöket, felszereléseket vásárolunk, illetve a nevezési díjakat, útiköltséget finanszírozzuk.

Iskolánk kiváló sporteredményei többek között az egyesület támogatásának köszönhetőek.
Adószám: 18387139-1-04

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

ELHIVATOTTSÁG - beszélgetés Ladányi Gábornéval, a Trefort Ágoston-díjas ny. iskolaigazgatóval

- A Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány 1993-ban hozta létre azokat a díjakat, amelyeket a magyar kultúrában tevékenykedő, kiemelkedő teljesítményt nyújtó személyek részére osztanak ki. Évente 18-20 személy kaphatja meg ezt a kitüntetést az országban. Ebben az évben Ladányi Gáborné, a gyomaendrői Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola nyugdíjas igazgatója ott volt a díjazottak között. Gratulálunk!

Budapesten, az MTA Olvasótermében került sor a díjak átadására. Az idei díjazottak között volt Bacsó Péter filmrendező, Papp Lajos szívesebész, Kiss Jenő nyelvész, Ujfalussy József zenetudós és mások, összesen 19-en.

- Milyen érzés volt átvenni a díjat? - kérdezem Ladányi Gábornét.

- Természetesen, életem legnagyobb megtiszteltetését jelentette. Közismert, igen jelentős személyiségekkel ültettek le együtt, az első sorba. Persze, ettől hihetetlen szorongás fogott el, amíg várakoztunk. Szerencsére a feszültség gyorsan oldódott. Megtapasztaltam, hogy az igazi nagy emberek közvetlenek és érdeklődők. Glatz Ferenc ünnepi köszöntője keresetlen mondataival, derűt sugározva oldott hangulatot, családi légkört teremtett. A kitüntetés átadásakor felolvasott szöveg hallatán pedig mosolygó arcok, elismerő tekintetek fordultak felém.. Ezeket a pillanatok nem lehet elfelejteni. Később Honti Mária nyugalmazott államtitkár, a kuratórium tagja gratulált, s a következőt mondta: „Olyat láttam megvalósulni az endrődi iskolában, amit sehol máshol nem tapasztaltam - de mindig hittem benne!“. Ez a mondat megerősített, ugyanakkor igazolta számomra, hogy a folytonosság jól működik, az iskola ma is jó úton halad.

- A kitüntetésre javasolt értékelő szövegben olvasom: „Ladányi Gáborné megalkotta az iskola egyéni pedagógiai és kulturális arculatát.“

- Ez volt a dolgom, erre vállalkoztam. A rendszerváltással vége lett a központi irányításnak. A szabad iskolaválasztás és a szakmai önállóság egyszerre hozott veszélyhelyzetet és hihetetlen fejlődési lehetőséget. Belső fejlesztéssel tudtuk biztosítani a megmaradást, megállítani a szegregálódás folyamatát. Olyan szakmai, módszertani fejlesztéseket tanultunk meg és vezettünk be a 90-es években (árnyalt értékelés, kooperatív technikák, drámapedagógia, projekt-módszer stb.), amelyeket az iskolák többsége mostanában kezd megismerni és alkalmazni.

- Mindezt meglátni is kemény munka lehetett, nemhogy véghezvinni.

- A vezetőnek plusszal, többlettel kell rendelkeznie. Folyamatosan tanultam, és megszereztem azt a tudást, ami hitelessé tett a jövő tervezésének irányításában. Ez persze a munkatársak nélkül nem ment volna, de ők mellém álltak, követtek a tanulásban, és partnerek voltak az alkotó munkában: arculat- és hagyományteremtés, programírás, tantervfejlesztés, stb. Mind igazi szakmai kihívás volt! Számomra ezek nagyon szép évek voltak. A közös munka igazi, jó közösséget kovácsolt az intézményben, bizalmas, félelem nélküli légkör alakult ki, ami biztosította a tanulói személyiségfejlesztés optimális feltételét.

- Valahol azt hallottam Tőled, hogy az iskola lelke a közös akarat.

- Ez így van. Az iskola lelke a benne élők közös akarat, a közös céllal való azonosulás érzelmi töltete, a közös cél felé haladás együttes energiája. Az iskola egészét érintő kihívásokra csak egészséges lélekkel képes jól reagálni bármely intézmény. Ezért sajnálatosak ma a különböző iskola-összevonások, vagy a pedagógusok óradókká válása, mert az iskola lelke sérül általuk.

- Nem nyugdíjaztattad Te magad egy kicsit korán, Mancó?

- Nem. Elmentem, mert elértem az ehhez szükséges életkort, és ekkor már kinevelődött egy fiatalabb korosztály, aki lendülettel és újabb szakmai kompetenciákkal képes volt tovább vinni az iskola fejlesztését. A folyamatos tanulás, az újabb és újabb kihívásoknak való megfelelés, az összetartás (az iskola lelke) a továbbélés feltétele az intézmény és Endrőd számára egyaránt.

- Engem a barátnőm egyszer arra figyelmeztetett, hogy hatvan évesen a nők régen csak ültek otthon a sarokban, legfeljebb babot válogattak. Hogy él egy mostani hatvanéves - babot válogató?

- Nem, á, nem... Nekem minden nap, reggeltől estig dolgom van. Úgy gondoltam, hogy ha én nyugdíjas leszek, a lakásomat rendezgetem, és az milyen jó lesz... Ezzel szemben most alig jut időm ilyesmire. Pedagógiai szakértőként most is dolgozom, titkára vagyok az Endrődiek Baráti Körének és elnöke a Honismereti Alapítványnak. Gyerekek, unokák várják a nagyit. Hobbij szinten pedig családta-kutatással foglalkozom.

- A társadalmi megbízatásokat akár vissza is lehetett volna utasítani.

- Ez igaz, de én endrődi vagyok. A főiskola után a többiek álma az volt, hogy Szegeden maradjanak, vagy Pestre kerüljenek. Én csak arra vágytam, hogy itthon élhessek, és abban az iskolában taníthassak, ahol engem is tanítottak annak idején. Ezért félttem én Endrődöt és ezt az iskolát.

Szilágyiné Németh Eszter

Katolikus oldal

FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 17 óraker. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Február 10-én és 24-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 óraker, hétfőn reggel 8-kor. Szombaton 17 óraker vasárnapi előesti mise.

FEBRUÁRI ÜNNEPEK

- 2. szombat: **Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő)**
- 3. vasárnap: **Évközi 4. vasárnap**
- 5. kedd: **Szent Ágota szűz, vértanú**
- 6. szerda: **Hamvazószerda**
- 10. vasárnap: **Nagyböjt 1. vasárnapja**
- 11. hétfő: **Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária**
- 14. csütörtök: **Szent Cirill Szerzetes, Szent Metód püspök**
- 17. vasárnap: **Nagyböjt 2. vasárnapja**
- 22. péntek: **Szent Péter apostol székfoglalása**
- 24. vasárnap: **Nagyböjt 3. vasárnapja**

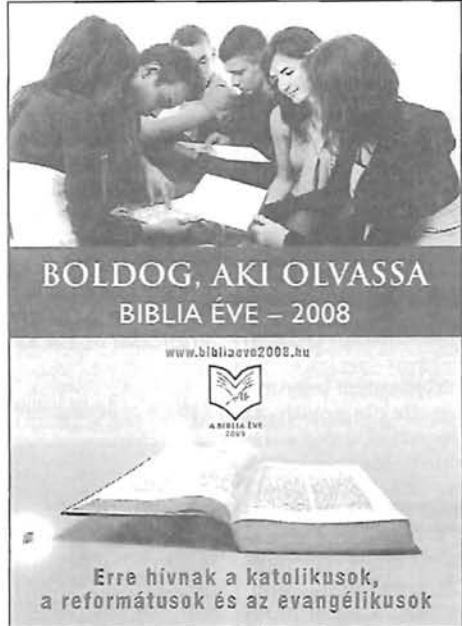
A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a Biblia évének kezdetére

Krisztusban kedves Testvérek!

1. „Sokszor és sokféleképpen szólt Isten az ősatyákhoz a próféták által, most a végső időkben pedig Fia által szólt hozzánk” (Zsid 1,1). Amint a Betlehemben született gyermekben Isten megtestesült Fiát imádjuk, úgy a Szentírásban mi, keresztények Isten Szavát, Isten Igéjét tiszteljük. Hisszük és valljuk, hogy az ószövetségi jóvendölések Isten ígéretei voltak, amelyek Jézus Krisztusban teljesedtek be: Ő a Szentírás megértésének a kulcsa. Az ember sok mindent megtudhat a világról, fölismerheti még Isten létét is, azonban Isten üdvözítő tervét csak az Ő ki nyilatkoztató szavából ismerhetjük meg.

Hosszú évszázadokon keresztül készítette elő az ószövetségi ki nyilatkoztatás az Üdvözítő útját, kirajzolódott a Megváltó alakja, a Megváltóé, aki megszabadítja népét, aki végül is az egész emberiségnek békét és boldogságot szerez: kiengesztelődést Istennel és kiengesztelődést egymással. Ennek a Messiásnak az alakja Izaiás prófétánál mint szenvedő szolga jelenik meg, amit később maga Jézus is vállal. Jézus élete, csodái, működése, majd megváltó kereszthalála és feltámadása meggyőzték a tanítványokat arról, hogy benne teljesedtek az ószövetségi ígérek. A feltámadás után maga az Üdvözítő világítja meg az emmauszi tanítványoknak az Írások értelmét. Ők pedig úgy emlékeztek erre vissza, hogy lángolt a szívük, amikor ezt hallották. Ilyen öröm töltötte el az első keresztény közösséget, amikor a feltámadás fényében megértették, hogy Isten ígéretei Jézusban teljesedtek be. A keresztények azután Krisztus életét, tanítását, csodáit, halálát és feltámadását örömhírként adták tovább. Hittek abban, hogy Jézus a Megváltó és az Úr. Ezt az örömhírt pedig hamarosan írásban is feljegyezték. Az első keresztény közösségek lassan kialakították azt a szokást, hogy az Ószövetség szent iratai mellett felolvastak olyan írásokat is, amelyek Jézus evangéliumát tartalmazták, köztük az apostolok leveleit is. Ezeknek az írásoknak a gyűjteményét nevezzük Újszövetségi Szentírásnak, amely az Ószövetség könyveivel együtt alkotja a

Bibliát.

2. Számunkra a Biblia Isten üzenete az emberiséghez, és az Egyház könyve, ezért nem csupán irodalmi alkotásként olvassuk. Az Egyház élő hite fogalmazódik meg a Szentlélek által sugalmazott szerzők írásában, ezért az Egyház a Biblia őrzője és hiteles magyarázója. A két szövetség egyetlen és szerves egységet alkot. Az Ószövetség az Újszövetségben bontakozik ki, az Újszövetség pedig benne rejlik az Ószövetségben. Nem választhatjuk el őket egymástól. Összetartoznak, mint ígért és beteljesedés. A Szentírásról írja a II. Vatikáni Zsinat: „Az Egyház mindenkor tisztelte a Szentírást, mint magát az Úr testét is, hiszen főleg a szent liturgiában szüntelenül veszi és nyújtja a híveknek az élet kenyere... Az isteni írásokat a Szent Hagyománnyal együtt mindig hite legfőbb szabályának tartotta és tartja, mert Isten sugalmazására egyszer s mindenkorra vannak írásba foglalva, és így változatlanul közvetítik magának Istennek ígért.” (Dei Verbum 21)

3. Idén a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia protestáns testvéreinkkel együtt a Biblia évét hirdeti meg, mivel közös örökségünk, közös kincsünk a Biblia. Mindenkor tanulmányoznunk és követnünk kell, de ebben az évben különösen is gondoljunk arra, hogy ez az alapja keresztény életünknek, és mekkora nagy érték az egész emberiség számára. A Szentírás az egész európai kultúra bőséges és el nem apadó forrása. A Biblia a legtöbbször és a legtöbb példányban ki nyomtatott könyv, a könyvek könyve. Valamennyi európai kultúra gyökerénél ott a bibliai hagyomány. Manapság tehát Európában olyan nemzeti kultúrák találhatók, amelyek a maguk módján dolgozták föl ezt az értékes örökséget, sajátos zsenialitásukkal jelenítettek meg szóban, írásban, zenében, képen és szoborban mindazt, amit számukra a Biblia közvetít. Örömmel fedezzük fel, hogy régi magyar irodalmunk, könyvnyomtatásunk, művészetünk emlékeit éppúgy megihlette a Biblia, mint ahogy ma is jelen van szólásainkban, szokásainkban, közösségi életünkben.

4. A Szentírás életformáló útmutatást ad az igaz életre való nevelésre (vö. 2Tim 3,16). Nélküle Jézus Krisztust nem ismerhetjük meg, mert „aki nem ismeri a Szentírást, nem ismeri Krisztust” – mondja Szent Jeromos. Ha másért nem, hát ezért is érdemes elolvasnunk a Szentírás könyveit. Nagyon fontos, hogy ha még nem volna, szerezzünk be mai magyar nyelven olvasható Bibliát az Egyház hiteles magyarázataival. Rendszeresen olvassuk, merítsünk ebből a bővizű forrásból, elmélkedjünk róla nap mint nap, és elmélkedéseink eredményeként tüzzünk magunk elé kisebb-nagyobb feladatokat. Válaszoljunk arra az isteni hívásra, amely a Szentírásán keresztül mindnyájunkhoz szól. Olvassuk a Szentírást közösségben is, vegyünk részt bibliaórákon, hiszen a Szentírás közösségalkotó erő is.

5. 2008-ra XVI. Benedek pápa meghirdette Szent Pál apostol jubileumi évét. Ő nemcsak az Újszövetség számos könyvének szerzője, hanem az az ember is, akinek életé-

ben Krisztus gyökeres fordulatot hozott. A kereszténység meggyőződéses elutasítója megrázó élmény hatására Krisztus tanítványa lesz. De nemcsak tanítványa, hanem apostola, küldötte, hirdetője is. Róla kell példát venni, amikor a Szentírásban található örömhírt nemcsak elfogadjuk és a magunkénak valljuk, hanem igyekszünk továbbadni a mai kor embere számára. Ezt az örömről és igyekezetünkről fejezi ki az idei magyarországi Biblia éve számos programja. Egyházmegyéinként külön-külön és evangélikus, valamint re-

formátus testvéreinkkel együtt is tervezünk közös programokat erre az esztendőre.

Az új esztendő első napján is keresztény reménységünk alapja Jézus ígérete: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). Adjá Isten, hogy a Biblia mindannyiunk számára ma is eleven örökség, egyéni és közösségi életünk megtartója, erőforrása legyen. Ámen.

Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

Pásztorjáték 2007. karácsonyán a Gyomai templomban

DON BOSCO SZELLEMISSÉGÉVEL...

Beszélgetés Lukács Lászlóval, a Gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda igazgatójával

A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda pedagógiájával kapcsolatban leghitelesebbnek nevezhető információkat Lukács László, az iskola igazgatója szószinteri idézetével ismerhetjük meg. A vele való beszélgetésemet az alábbiakban változtatás nélkül közlöm:

Lukács László, az iskola igazgatója 33 éves fiatal ember. Milyen motivációk indították el a pályán?

Boldog ifjúkoromban szalézi szerzetesnek készültem. Egy év után a rendet elhagytam és egy évig kispap voltam. További egy évet dolgoztam mint pedagógiai asszisztens. A gyermekek iránti szeretet megmaradt bennem. Felvételt nyertem a miskolci egyetem magyar szakára, ezzel egyidőben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem hittanári szakára. Folytattam tanulmányokat a miskolci egyetem történelem szakán is.

A pedagógiai hitvallásom mindig az volt, hogy meg kell adni az esélyt azoknak a gyerekeknek is, akikkel a szülei nem igazán tudnak foglalkozni. Fontosnak tartom ma is, hogy ne csak bemenjek órára tanítani, de neveljek is. E két területet nem szabad szétválasztani. Szigorú tanárnak tartanak. Ez nem baj, hiszen a fegyelem az alapja az eredményes munkának mind a tanár, mind a tanulók szempontjából. Persze a tanítási óra nem lehet merev, bele kell vinni egy kis humort, ráhangolni a gyerekeket az órára, de inkább beszélgetve, mint tényyszerűen leadni az anyagot. Azt is fontosnak tartom, hogy ne csak a tanítási órákon találkozzak a gyerekekkel, hanem tanórán kívül is. 15 éve tanítom gitározni az érdeklődő tanítványokat. Egy ilyen gitározás sokkal oldottabb a hangulat. Rögtön ehhez kapcsolódik egy legutóbbi élményem. Egy 6 éves, elsős kisserácot tanítottam gitározni. A kisserác az óra végén megjegyezte (tegezős stílusban): „Te nagyon jószívű igazgató vagy, csak egy kicsit szigorú!” Ezek a visszajelzések számomra nagyon sokat jelentenek. Megerősítenek a hajdani elhatározásomban, hogy jól döntöttem, amikor tanár lettem.

Mikor és hogyan találkozott Don Bosco szellemisségével, pedagógiájával?

A szalézi szerzetesrendben érintett meg Don Bosco pedagógiája, amikor 16 évesen egy barátom hívására részt vettem egy szervezett lelkigyakorlaton. Fantasztikus hangulatban telt el ez a néhány nap, attól függetlenül, hogy napi 4-5 előadáson vettünk részt. A kötött

napirendi pontok ellenére csodálatosan éreztem magam. Itt találkoztam azzal a számonra nagyon jóleső bánásmóddal, hogy nem úgy tekintettek rám, mint egy hátlugombolós kisgyerekre, hanem amikor voltak kérdéseim, márpedig voltak, - mint atya a gyermekének úgy adták meg számomra a választ az idősebbek, a felnőttek. Amikor hazaértem, elhatároztam, hogy én is ugyanúgy fogok bánni a gyerekekkel. Ezért jelentkeztem szalézi szerzetespapnak. Az idő múlásával rájöttem, hogy a rend nem nekem való, de a szellemisségét a magaménak éreztem, megőriztem és az egyetemi diploma megszerzése után, amikor tanítani kezdtem, ezt a szellemisséget próbáltam érvényesíteni. Sok év tanítási tapasztalattal elmondható, hogy bevált a megelőző módszer (ahogyan Don Bosco pedagógiáját nevezik). A neveléstudomány ezt a módszert az alternatív nevelési módszerek közé sorolja, melynek hatalmas erénye abban rejlik, hogy a legvadabb gyermekeket is meg lehet szelídíteni. Don Bosconak volt egy mondása, melyet nyilvánvalóan tanítványaira vonatkoztatott: „Nem elég a gyerekeket csak szeretni”, - amit én úgy fordítottam le saját pedagógiámban, hogy nem elég csak tanítani őket... Volt egy olyan esetem, hogy olyan gyerekekkel találkoztam, akivel senki sem bírt. Leültem vele beszélgetni, és egy szűk óra alatt megnyílt előttem. Kiderült, hogy az utóbbi időben három embert is elvesztett, akik addig meghatározóak voltak az életében. A beszélgetés neki is megkönnyebbülést hozott, hiszen a későbbiekben, ha probléma merült fel, elég volt csak ránézni és már nem is volt semmi gond. Szakközépiskolai tanításom során történt egy másik emlékezetes esemény is. Tanítási módszereim között fontos szerepet tulajdonítottam a tanulók

kreativitásának fejlesztésére. Mivel magyartanítottam, elhatároztam, hogy aki megfelelő színvonalú verset ír, annak jelest adok. Egy 17 éves lány, aki egy másik kollégánál elégséges szintet ért el, gyönyörű verseket írt. Megkaptam értük a jutalmat és rövid idő alatt feljött elégséges szintre jeles szintre (azóta a leányzó versei egy országos pályázaton olyan sikert arattak, hogy felkerültek hangzó-CD-re).

Volt olyan esetem is, amikor egy roma srác, aki egyébként jó képességű volt, számonkérte tőlem, hogy miért csak középet kap tőlem. Szokásomná vált, hogy a dolgozatok végére néhány mondatban értékeltem a munkát pozitív és negatív vonatkozásban is. Ezzel sikerült megláttatni magamban a segíteni akaró embert. Addig úgy kellett nógatnom, hogy vegyen részt egy versmondó versenyen, ettől kezdve életemévé vált. Megtanítottam gitározni, és a munkám eredményének a csúcsa az volt, amikor egy megzenésített versemmel különdíjat kapott egy kulturális bemutatón. 2006 nyarán ez a srác felhívott telefonon, hogy nagyon boldog, mert bejutott az egyetemre, jogásznak készül. Ennek értékét külön fokozta, hogy államilag finanszírozott helyre, nappali tagozatra. Nem régen ismét beszéltem vele és elmondta, hogy továbbra is szilárdan halad a jogi diploma megszerzése felé.

- Hogyan került a gyomaendrődi iskolához, hiszen ha jól tudom Lukács László nem környékbeli, hanem Miskolc vonzáskörzetéből származik?

- Édesanyám hívta fel a figyelmemet az „Új Ember” - katolikus hetilapban megjelent a gyomaendrődi intézménnyel kapcsolatos pályázati felhívásra. Szinte az utolsó napokban nyújtottam be a pályázatomat. Sok sikert nem reméltem tőle, de édesanyám iránti tiszteletből úgy éreztem, meg kell tennem. Nagyon meglepett, amikor néhány nap eltelével telefonon felhívott a püspök atya, arról érdeklődve, hogy vállalnám -e ezt a feladatot. Úgy gondoltam igen, a pályázatomban meg-alapozottan találták, én néhány gondolattal vázoltam püspök atyának az elképzeléseimet. Jeleztam, hogy nyugodtan kérhet rólam referenciákat, többek között Erdő Péter bíboros úrtól is, aki három szemeszteren át tanított és vizsgáztatott az egyetemen (kánonjog szakon). Elmondhatom tehát, hogy az állást esélyegyenlőség elvének megfelelően pályázatom útján nyertem el.

Kalmár László

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

SZENT DOROTTYA szűz, vértanú

Ünnepe: február 6.
+Kappadókiai Cézarea, 4. sz. eleje

Szent Dorottya 1410-1420 k.
faszobor 169,5 cm
Magyar Nemzeti Galéria

Legendája szerint egy cézárei család leánya volt. Szépsége, okossága, alázatossága és szűzi tisztasága közismert volt. A Diocletianus-féle üldözésben Cézareában az elsők között nyerte el a vértanúságot.

A császár megbízottja, Sapritius maga elé idézte Dorottyt, és felszólította a bálvány-áldozatra. A lány azt válaszolta, hogy a mennyei császár mást parancsolt, tudniillik, hogy a halandók neki szolgáljanak. „Ítéld meg -- mondta Sapritiusnak --, vajon a földi császárnak kell-e engedelmességedni vagy a mennyeknek?”

Sapritius figyelmeztette, hogy gyorsan mutassa be az áldozatot, ha meg akarja menteni az életét, különben el nem kerül a kínokat. Dorottya azonban, aki csak a büntől félt, ezt válaszolta: „Kínzásaid rövid ideig tartanak, a pokol tüze ellenben, mely osztláyrészem lenne, ha szavadra áldoznék, örökké tart. Balgaság volna a rövid ideig tartó szenvedés elkerülésére örökké tartó kínokba rohanni. Nem félek kínzásaidtól, mert az Úr mondta: Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, a lelket azonban nem tudják megölni.”

(Mt 10, 28) Sapritius ekkor csigára akasztatta őt. Dorottya ekkor így szólt: „Úgy látszik, csúfot akarsz úzni belőlem. Tedd meg hamar, amit tenni készülsz, különben nem láthatom meg azt, akit annyira óhajtok látni!”

„Kit kívánsz látni?” -- kérdezte Sapritius. „Jézus Krisztust, az élő Isten Fiát” -- felelte a lány.

„És hol van ez a Krisztus?” -- folytatta Sapritius.

Dorottya a hitvallással válaszolt: „Istensége szerint mindenhol jelen van. Embersége szerint ott ül az Atya jobbán a mennyországban, abban a boldog hazában, ahol soha sincs tél, hanem mindig tavasz van, ahol a rózsák és a liliomok mindig virágznak. Neked is részed lehetne ezekben, ha kereszténnyé lennél.”

Sapritius ekkor félbeszakította a kínzást, nehogy a hallgatók is kedvet kapjanak a kereszténységhez. Rábízta Dorottyt két nőre, Krisztára és Kallisztára, akik korábban keresztények voltak, de megtagadták hitüket. Azzal adta át nekik Dorottyt, hogy tántorítsák el hitétől. S ha ez sikerül, jutalmat kapnak. Kriszta és Kalliszta mindent elkövetett, de Dorottya erőért fohászzkodott és okosan megfelelt minden csábító beszédre. Külön kiemelte, hogy az Üdvözítő örök boldogságot ígér

a síróknak és azoknak, akik üldözést szenvednek nevéért. A két nő elbizonytalanodott, Dorottya pedig így biztatta őket: „Jó az Úr és bőséges irgalma mindazok iránt, akik teljes szívből megtérnek hozzá. Ne esetek hát kétségbe, mert tudós és jó orvos Ő, aki meg tudja gyógyítani sebeiteket; Üdvözítő, mert üdvözít, Megváltó, mert megvált, Szabadító, mert szabadságot szerez, csak térjete meg teljes szívetekből!”

Kriszta és Kalliszta ere a lábához borult, s kérték, hogy imádkozzon értük. Dorottya ekkor fölemelt karral így imádkozott: „Isten, ki azt mondtad: Nem akarom a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen; Uram Jézus Krisztus, ki azt mondtad, nagyobb öröm lesz a mennyek országában az angyalok között egy megtérő bűnösön, mint 99 igazon, mutasd meg irgalmasságodat! Vidd vissza nyájadba őket, hogy példájukra megtérjenek hozzád mindazok, akik elhagytak.”

Egy idő múlva Sapritius számon kérte Krisztát és Kallisztát, akik megvallották, hogy nem tudták elcsábítani Dorottyt, hanem ők maguk újra keresztények lettek. Sapritius fölháborodásában azonnal máglyára ítélte, s Dorottya szeme láttára elégettette a két hitvallót. Ezután újra kínoztatni kezdte Dorottyt. Ő arra kérte kínozóit, hogy siessenek, mert már nagyon kívánja látni mennyei Jegyesét. Sapritius végül fővesztésre ítélte.

Amikor Dorottyt a vesztőhelyre vitték, a menetel találkozott Teofil, aki rétornak készült. Csúfolódva mondta Dorottyanak, hogy ha majd megérkezik Jegyeséhez, kinek országában mindig tavasz van, küldjön neki rózsát és almát.

A kivégzés előtt Dorottya kérte a hóhért, adjon egy kis időt, mert valamit el kell még végeznie. Imádságba merült, s egyszerre megjelent egy kisgyermek, s hozott magával három kinyílt rózsát és három almát. Dorottya megkérte:

„Vidd el ezt Teofilnak és mondd: Dorottya küldi neked Jegyesének kertjéből”. Ezután lefejezték.

Teofil elhencegett diáktársainak azzal, milyen szellemesen csúfolta ki a kivégzésre vitt Dorottyt. Miközben beszélt, megjelent a kisfiú, s egy kosárban átadta neki Dorottya ajándékát. Mindnyájan ámultak a rózsákon és az almákon, mert február lévén, Kappadokiában ilyen nem lehetett találni. Teofil ez annyira megrendítette, hogy hamarosan keresztény lett és megvallotta hitét társainak. Ezek előbb gúnyolták, majd följelentették és Sapritius őt is kivégeztette.

Dorottya a leginkább tisztelt vértanúszüzek (Virgines Capitales) egyike.

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK.
KEREKESZÉKEK javítása; beépíthető
alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos
háromkerekűek építése

Tel.: 06302690088
snimre@freemail.hu
<http://bicycletechnika.atw.hu>

ESEMÉNYEK, EREDMÉNYEK A RÓZSAHEGYIBEN

A tanévet a felső tagozatos gyerekek a TANULÁS TANÍTÁSA projekttel kezdték. E három nap alatt színes, sokrétű foglalkozásokon fejlesztették az eredményes tanuláshoz szükséges képességeiket.

A diákönkormányzat programjait most is - mint minden évben -, az őszi túra nyitotta. Az akadályokkal tarkított versenyen a felső tagozatos csapatok között elsők lettek az 5. a és a 7. a osztályok. Az alsósok is túrázással, játékkal töltötték ezt a napot.

Október 12-én és 13-án iskolánk tanuló 20 943 kg fém- és papírhulladékot gyűjtött, több mint 320 ezer Ft értékben.

Roszik László és James Lucas Lancaster 2. b osztályos tanulók a Békéscsabán megrendezett „Mesemondók megyei találkozóján” a verseny hét kiemelt szereplője között végzett.

Az alsó tagozatosok által szervezett „vitamin nap” vendégei voltak az óvodások. A hangulatos délelőtti elfogyasztott gyümölcsből, zöldségből készített finomságok, a játékos programok maradandó élményt nyújtottak a résztvevőknek. Gyerekek, szülők ötletes terméskabókat, termésképeket készítettek. Ezekből kiállítást rendeztünk.

Iskolánk is részt vett a Gyomaendrődiek 3. Világtalálkozóján. Az intézményünket képviselő 60 fős csoport tagjai között minden évfolyam tanuló és pedagógusai szerepet vállaltak. Janikovszky Éva műveiből összeállított műsorunk nagy sikert aratott.

Október 26-án, Gyulán megrendezett „Bólyai Matematika Csapatverseny” megyei-regionális fordulóján iskolánkat tíz (4 fős) csapat képviselte. Minden csapat előkelő helyen végzett, de a legszebb eredményt a 4. a osztályos „Rosszcsontok” (Biró Adrienn, Forgács Genována, Szabó László és Szerető József) érték el, akik a második helyen végeztek a tizenkilenc csapat közül.

A november hónap a Tátika jegyében telt. Ez az egyik legkedveltebb program a gyerekek körében. Nagyon színvonalas előadásokat láttunk. A 4. a osztályosok a Bazi nagy lagzival, a 8. a-sok a 60-as évek slágerével, a Hotel mentollal lettek elsők.

Tájékoztatót tartottunk a leendő első osztályos szülőknek, ismertettük intézményünk pedagógiai programját.

Február 26-27-28-án nyílt napokat tartunk, ahová minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Decemberben tanulóink osztálybulit tartottak, mikulásoztak. A nagyszakállú Mikulás minden iskolaegységbe ellátogatott.

Tanulóink részt vettek a Rózsahegy Könyvtár karácsonyi programján is. Üdvözlőkártyákat, ajtódiszket készíthettek. A játékos kedvűek activityben próbálhatták ki magukat.

December 22-ére ünnepi díszbe öltözött iskolánk. A folyosókon különböző népek karácsonyi, újévi szokásait mutatták be a gyerekek Molnárné Pésó Irma rajztanár irányításával.

A tornateremben óriási karácsonyfa várta vendégeinket. Tanulóink szívet melengető műsorszámokkal köszöntötték a szeretet ünnepét.

Iskolánkban élénk sportélet folyik, tanulóinkat Vaszkán Gábor testnevelő tanár készíti fel a versenyekre. Az első félévben országos dobogós helyezéseket és megyei diákolimpiai bajnoki címeket is szereztünk.

Legszebb sikerünket Barna Nikolett érte el, aki Balassagyarmaton ezüstérmes megye válogatott csapattag lett az országos gyalogló bajnokságon 3 km-en (19:24

perc).

Szintén szép eredmény a Szőke Diána által elért bronzérem is, melyet Budapesten szerzett az országos gyermek csapatbajnokságon, a távolugrásban elért 457 cm-ével.

Az ügyességi csapatbajnokság megyei diákolimpiai döntőjén a leány távolugró és súlylökő csapatunk az I., a 10x200 m-es váltónk a II. helyen végzett.

A Forg-Tech Kupa országos minősítő versenyen 3 arany, 2 ezüst és 4 bronzérmel szereztünk.

Az Invitel Családi Sportnapon, melyet Békéscsabán rendeztek, 140 fővel vettünk részt. Megnyertük a vidéki iskolák létszámversenyét és az ezzel járó 100 000 Ft-os fődíjat. Az ügyességi számokban 3 arany, 4 ezüst és 5 bronzérmel szereztünk.

„Játékos sportvetélkedő” megyei diákolimpián 2. helyezést ért el iskolánk csapata, ezzel bejutott az országos elődöntőbe.

Októberben ellátogatott iskolánkba Gergely Ágnes írónő, akit elkísért Honti Mária irodalomtörténész, oktatáspolitikus.

Örömmel és büszkeséggel tölt el bennünket, hogy volt igazgatónőnk, Ladányi Gáborné Trefort Ágoston Díjat kapott. Ezúton is gratulálunk neki.

Iskolánk két, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által támogatott HEFOP projektet valósított meg az elmúlt 18 hónapban.

I. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának – nevelésének támogatása

Fő pályázó: Békés Megyei Egységes Módszertani Intézet, Békés

Konzorciumi partnerek: Oktatási intézmények, pedagógiai intézet, összesen 12 tag.

A támogatás összege: 2 millió Ft

A projekt tartalma:

A kompetencia-alapú oktatás központi programcsomagjainak adaptálása matematika 1., 2., olvasás-szövegértés 1., 2., 5., 7., szociális életvitel 5. 7. évfolyamon.

Továbbképzések az adaptáló pedagógusok, gyógypedagógusok és fejlesztő pedagógusok részére (Habilitáció, rehabilitáció, Hatékony együttnevelés).

Hordozható számítógép, szoftverek, munkafüzetek, szakirodalom vásárlása.

Szakmai együttműködés az oktatási intézmények és a szakértői bizottság tagjai között.

Szorosabb együttműködés kialakítása az iskola és társadalmi környezete között.

II. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók nevelésének-oktatásának támogatása.

Főpályázó: Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskola

Konzorciumi partnerek: a bucsai és a füzeggyarmati általános iskola.

Támogatás összege: 4,8 millió Ft.

A projekt tartalma:

Nevelőtestületi továbbképzések (Multikulturális oktatás – interkulturális nevelés, Differenciált tanulásszervezés, Hatékony együttnevelés).

A tanulóbarát környezet kialakításához szükséges bútorok, felszerelések beszerzése.

Intézmények közötti szakmai együttműködés.

Szakmai fejlesztőcsoportok működése, további innováció.

Szorosabb kapcsolat kialakítása az iskola és társadalmi környezete között.

Az iskola nevelőtestülete a pályázati projekteken kívül is igyekszik minden lehetőséget kihasználni a további szakmai fejlődés érdekében.

a Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskola közössége

Endrődi betlehemes

Őszi túra

Vitamin nap

Népek karácsonya – Kiállítás: Amerika

Endrődi néprajz

Rendező: Szonda Pista

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi közléseink nemcsak a múlt poros iratainak, és a korábbi korok történeteinek bemutatására vállalkozott, hanem a néprajz ma élő eseményeire is. Ilyennek tekinthetők a népszokásaink és különféle hagyományaink felelevenítése és megújításai. Már ötödik éve fogjuk csokorba a téli ünnepkör jeles napjaihoz és kalendáris ünnepeihez kapcsolódó szokásjátékokat és mutatjuk be a helyi közönségnek. Nem célunk, hogy az ünnepi játékok bemutatása színpadi előadás legyen, mert ezáltal elveszti lényegét. Sokszor érezzük az iskolai műsorokban bemutatott karácsonyi ünnepi szokásjátékokban, hogy nincs meg az az áhítat, ami egykor jellemezte a családi ünnepeket. Ennek legfőbb oka természetesen nem az előadók és az előadást betanítók jóindulatának hiánya, hanem az a körülmény, hogy egy családi szobára méretezett és erre megkonstruált mozgásos játék eleve élvezhetetlen a színpadi téri óriási közegében. Aki részt vett már a tájházi betlehemezéseken, az tudja elmondani, hogy milyen, amikor a nézők részeseivé válnak, a játéknak. Az előadás a nagyszobában történik a nézők gyűrűjében, és szinte karnyújtásnyira mindenkitől.

A kalendáris ünnepek vissza-visszatérő dallamai kijelölik az évszakok változásainak határköveit. Ahogyan a tavaszt a nyár követi és az ősz a tél, úgy ismétlődnek ünnepi népszokásaink. Ezért arra a laikus kérdésre, melyet néha feltesznek nekem: Hogy az idén valami újjal készülünk?-csak azt tudom válaszolni, hogy nem, a napfordulókhöz köthető néphagyományaink az ünnepet mindig ugyanakkor és ugyanúgy jelenítik meg.

Az idén 2008. január 5-én újra összegyűltünk a tájház nagyszobájában és vártuk a betlehemeseket, hogy hozzák már a jó hírt, a Megváltó megszületett. A pogány hagyományokban a karácsony napja a fény születésének-Mitrásznak- ünnepe. A karácsonnyal nemcsak Jézus Krisztus megszületését ünnepeljük, hanem a fény születését is. Ettől a naptól hosszabbodnak a nappalok és lesznek rövidebbek az éjszakák.

Az idén ismét az okányi cserkészcsapat gyermekei hozták el a jó hírt, az endrődi betlehemesessel. A hunyai gyerekek Soczó Géza hitoktató áldott munkájának eredményeként egy ezeréves karácsonyi-szilveszteri népszokást, a ma már teljesen kivészett regölést mutatták be, mely a legtöbbször Erdélyben, Moldvában és a Dunántúl határmenti megyéiben élt. A Vízkereszt jegyében (január 6.) áldotta meg a házat és az összes jelenlévőt Dr. Dénes Zoltán plébános úr. A meghitt pillanatok után a vendégek megkóstolhatták a tájház kemencéjében sült lekváros kiflit, melyet Lapatinszkiné Mariska néni és Rituperné Jolika néni készítettek el. Bízva a jövő évi folytatásban búcsúztunk vendégeinktől.

Regölés Hunyán

2007. december 31-én egy régi népszokást elevenítettünk föl, a regölést.

Sok évvel ezelőtt a fiatalok jártak házról házra énekelve, jókívánásokat mondva, az új párokat és az új évet köszöntve. Természetesen a gyerekek a jókívánások fejében apró alamizsnákat kaptak, almát, diót, cukrot.

Még tavaly felvetette Szonda Pista bácsi, hogy jó lenne ha itt Hunyán ezt a népszokást felelevenítenénk. Az ötlet megvalósításában Soczó Géza hitoktató segített. Ő toborozta a résztvevőket az énekes játékhöz. Így december közepére összeállt a kis csapat, összesen 14-en. Az énekeket Szonda Pista bácsi tanította be, ő volt a vezetőnk. A zenésznünk pedig Molnár Albert tanár úr volt, aki tekerőlantjával igazán széppé tette kántálásunkat.

December 31-én, szilveszter napján útra keltünk, jártuk a falut. Kilencc helyre mentünk, ahol természetesen már vártak minket. Nagy öröm volt látni a háziak arcán a megatódottságot, netán még az örömkönnyeiket is. Mindenhol kaptunk valamit: almát, szalancukrot, sütit, és még sorolhatnám.

Nagyon jól sikerült a délelőtt, éreztük hogy ezzel a kis játékkal, az ezeréves dallamok megszólaltatásával egy olyan hagyományt elevenítettünk fel mely fontos része a magyar kultúránknak. Köszönettel tartozunk Pista bácsinak, Albert tanár úrnak és Géza bácsinak, akiknek együttes munkájuk nélkül ez meg sem valósult volna.

Elhatároztuk, hogy jövőre folytatjuk...

Hegedűs Bence

2007/12/31 09:35

2007/12/31 09:57

Gyoma néprajza

Rövidítve: Cs. Szabó István

A sertéstartás történeti, néprajzi adatai - VII. rész

Írásomban a sertésmakkoltatás gyomai emlékeit folytatom. „1853. okt. 23-án Bihar vármegyében Dobresth helységhez tartozó Kamerális erdő-ségben 12.000 holdból álló makkos erdőn, nagy makktermés mutatkozik, Tekintetes Darázs Pál bérlő Úr makkolásra 3000 db sertést fogadna télire makkolásra Szent György napig (ápr.24.) 2 Pfrt. Darabjáért sertéseket fogad, fél évestül kettő darab vétetik egy számba.” A kint háló sertésnyájának valamiféle védelmet találtak mindig zivataros időkre. Ilyenek voltak a termézetes enyhelyek, pl. érhajlat, sűrű nádas, szalmakazal oldala, de építettek ólakat is. 1756-ban egy határperből tudjuk, hogy az „egei földön az 1690-es évek elején építettek a sertéseknek ólakat, de ezeket a gyomaiak felgyújtották. Dinszós örminy a régen ott fenálló Disznó Kunyhótól kapta a nevét (ez utóbbi 1864-beli adat).” Félintenzív (félíg-meddig belterjes) tartásra utalnak a háznál épített sertéstartással kapcsolatos építmények. „1820. hagyatéki leltárból... az Ház minden hozzávalóval Disznóól, Tyúkól, Istálló 220 Frt., ...Disznóvályú 12 karajcz., 1843-ban egy Darab Fa Sertésól, tető nélküli, ugyanez vékonyas tetővel... 1821. Házunk háta megett a házhátújjához ragasztva egy kis Disznóóllat tsinált,... kettős Tögyfa Deszkából tsinált Disznóól egyvégiben, Hármás kis Disznóól romladozásban...”

„1837-ben Sertés Ól valamennyire fából és vajúgból, Szerszámtartó Kamara, két Szekérnek való Szin, egy Ló-istálló egy fedél alatt... 1843-ban Óles vajúg és Fa Sertés Ól... 1835-ben egy Fa Sertés Ól hidlásolatlan, egy Sertéseknek való Vályú, 1846-ban Fa Disznó Ól, 1835-ben Tyúk és Disznóól egybe 2 Ól a hossza, másfél Ól széles... 1838. Kilentz Óles rongyos Sertés Ól, 1841. S a Fundusson (a telken) vann még harmadfél (két és fél) Óles Disznóól rovásból (fából) és egy negyedfél (három és fél) Óles Válogból... (rovásfa vastag bárdolt deszka tölgyfából) 1840. egy kettős Disznó Ól, vajúgból, egy fa Disznó Ól és esztríng (juhoknak fedeles karám) egy fedél alatt...három és fél Ól Sertés Ól Színnel hátújja vajúg, eleje Tölyfa, deszkahidlás fél Ól benne... A fából készült disznóóllakat Erdély felől hozták készen, darabokban itt megvették a vásárokon, általában terményért, majd itteni ácsok, ügyes kezű parasztemberek összeállították, ezek voltak a hidasólak, mert falábakon álltak, az ürülék alácsurgott...ezeket csak hizlálásra szánt sertéseknek szánták. A tanyákon még az első világháború után

is előfordult, hogy két szalmakazal közé beterelték a disznókat, elrekesztették őket, s a disznók összetörték a szalmát, átrágták, a szemeket megették (főleg sok szem maradt a „nyomatott cséplés” után, tehát amikor még lovakkal nyomtatták ki a gabonatermést), ezután ment a szalma a nagy jöszág alá. Egy-egy tanyán 30-40 éhes süldő törte-rágtá a szalmát, nimék hely odafijaltak a kazalközé.”

A hagyományos takarmányozásból jól ismert „csávát” Gyomán is ismerték, már a 19. század elejéről vannak róla írásos adatok; 1838-ból „Kilentz akós, Ót akós, 6 akós Csávás Kád...” a gazdasági udvarokban a tanyákon a kút mellett, vagy annak környékén állott egy 200 literes hordó (adat az 1930-as évekből) abban savanyították, azaz csáva volt (békéscsabai tótoknál pomije). Ez úgy készült, hogy két veder korpát, egy veder tengeri darát öntöttek a vízhez, de idekerült a mosogatólé, konyhai hulladék, s az elfogyott moslékot csávát mindjárt pótolták s folyamatosan rendelkezésre állott az „üdítő-savanykás” hig moslék, a disznók nagyon kedvelték nyári időben. Ez egyfajta takarmánytápanyag feltárási, étrendjavító hatású volt, mert áprilistól tengeritörésig ezek a süldők, malacok, csak legeltek, mást a csáváson kívül nem kaptak. Oláh István gazdánál nagy hordókba savanyították a mindenféle takarmányt, nyáridőben azt etették. A

ber elsejin vót egy esztendős ekkortájt a süldők nagyobb risze, ekkor fogták be a hizónak valót. Ettől kezdve karácsony tájáig meghízott. Gödörbe hizlálás vót öreg atyáink emlegettik, hogy a tanyákon ástak gödröket, homokot szórtak bele, beletették a süldöket, az osztán onnat csak akkor jött ki, mikor vágóra került. Ott hűvösöltek. De hát vót ennek ásva azír feljárója is. Kb. 2x2 méteres gödör vót ez, még a háború előtt lehetett látni ilyeneket a ballali hátrába pásztortanyákon.

Az emlékezet szerint Gyomán is „nagy döggel” jártak a sertéspestis vagy régeggi nevin sertésvész, sertés-orbánc, „ezek a nagy nyári meleggel jöttek be. Úgy próbáltak videkezni a gazdák, hogy savanyú levét, borecettel, vízzel, egy kis mézzel keverve adták nekik. Ha meg sárvizes lett a disznó, tájuggyükeret húztak a fülibe. Ez lehúzta a sárvizet, amit a nyári hőség hozott a vízbe. Ha fíjalás után nem vetette el a poklát, akkor megszáritott sárgadinnyehajat darabolva adtak a moslíkjába. Ha a koca nem tudott tejelni, nem vót étvágya, nyershúst, vagy döglött tyúkot adtak neki enni, ez meghozta az étvágyát, meg a tejet. A saját pokláját (méhlepényét) nem ehetette meg, mer' akkor megette a malacait is. Rákapott.”

Cs.Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN

Megújuló útszéli kereszték Endrődön - I. rész

Az alábbi riport elhangzott az egri Szent István Rádióban január 12-én és 19-én

Tikovits Ernő: Dicsértessék a Jézus Krisztus.

Szeretettel köszöntöm Önöket a zenei szerkesztő, Paróczai Bernadett és a technikus, Péteri Zsolt nevében is. A mikrofonnál Tikovits Ernő.

Mai kirándulásunkat egy példaértékű kezdeményezés bemutatásával kezdjük, mely során évente megújul egy-két kereszt Gyomaendrődön.

A műsor készítése során nem első alkalommal jutottunk el Gyomaendrődre. Tettük ezt eddig is azért, mert az Endrődi Tájház vezetője, Szonda István lelkes védelmezője, állítója és felújítója a város út menti feszületeinek. Ezzel nincs egyedül, mint a most következő példaértékű kezdeményezésből kiderül, sokan érzik magukénak a település egyik vagy másik keresztjét.

2000-ben indult kb. az a felújítási hullám, ami azt eredményezte, hogy majd minden évben megújult egy kereszt itt Gyomaendrődön. Az első volt az Önöké?

Harnos Vince: Igen az első volt a miénk, és ez valahogy jó időben is kezdődött, mert azóta egyre több ember hiányolja, hogy az iskolájánál vagy az utca sarkán lévő keresztet felújítsák. Nagyon jól sikerült akkor és azóta már többet felújítottak.

Tikovits Ernő: Itt van a fényképe, igen.

Harnos Vincéné: Ez nem felújított kereszt, ez vadonás új tervezésű és gondozású kereszt, mert úgy gondoltuk, hogy mivel elég időssek vagyunk és Hunyán laktunk annak idején...

Tikovits Ernő: Hunyán..?

Harnos Vincéné: Hunya az egy kis település, egy 800 lelkes kis település, és ottan volt a határban egy nagyon gondozatlan kereszt. Nem tudom miért, olyan vágyat éreztem, hogy azt gondozás alá kell venni, kivertük a gázt belőle és rózsát ültettünk bele, azt gondoztuk. Amikor arra került a sor, hogy hát bekerültünk Endrődre, akkor hát legyen nekünk is saját keresztünk, és így, meg a vallásosságunk miatt is...

Tikovits Ernő: Meg már megszokta, hogy gondoz egyet, nem?

Harnos Vincéné: Meg is szoktuk, hogy gondozunk egyet, meg az, hogy saját magunknak, mert eléggé betegek voltunk és valamilyen reménykedve, hogy hátha a jó Isten ránk figyel és ad erőt, hogy gondozzuk továbbra is a mi saját keresztünket.

Tikovits Ernő: Azóta eltelt már idestova 7-8 év.

Harnos Vincéné: Hát igen, azóta is szépen rendbe van tartva, gondozva. Szonda István faragta, tölgyfából van faragva, Iványi László atya áldotta meg. Nagyon szép ünnepély volt rendezve hozzá, úgy százan voltunk a szentelésen, utána volt egy ebéd, vacsorába hajló.

Harnos Vince: Az nem fontos már, nem ezért csináltuk.

De ezt végső soron az, hogy az elmúlt évtizedekben a vallást igyekeztek kitörölni a lakosságból, az emberekből és úgy gondoltuk, hogy meg kell kezdeni valamit, mert erre szükség van az embereknél az életben, és Isten dicsőségére és őseink tisztelésére állítottuk ezt a keresztet, mert őseink is eléggé és mélyen vallásos emberek voltak és úgy gondoltuk, hogy ezzel Istennek is és őseinknek is adózunk.

Tikovits Ernő: Azóta sem bántották ezt a keresztet, ugye?

Harnos Vincéné: De, sajnos bántották, nem sokkal később teljesen lerombolták a körben levő kerítést, teljesen széjjelverték, és aki tette ezt a bűnténynek nevezett akármit, két hét múlva ugyanott elütötte egy autó és meghalt. Ugyanott a keresztnél. Ugy, hogy az Isten nem ver bortal, így mondják. Akkor újra helyreállítottuk és olyan érdekességek vannak, hogy egyik ember szétveri, a másik virágot hoz rá. Mert olyan is volt, nagyon sok alkalommal, hogy idegen virágot találtunk ottan, hogy nem a miénk, mert hát valaki vitte oda. De nagyon sok embernek a nézőpontja egészen más, mert, ahogy gondozzuk ottan, kapálgatjuk, vagy ott rendezgetjük, vagy virágot viszünk, nézzétek már, azt mondja, hát biztos itt halt meg nekik valaki, azért van a kereszt. Meg bohócna tartanak, meg leköpnek, mert vannak különféle megnyilvánulások a keresztrel kapcsolatosan. Szép, megvan, újra kell majd lakozni, mert eléggé eltelt az idő felette, de azóta is gondozzuk, meg hát szép.

Harnos Vince: Nagyon örülünk annak, hogy ennyire felújultak a szobrok visszaállítására és a kereszték újraállítására. Sok helyen részt veszünk rajta, vidéken is, ez vidéken is elindult, mert annak idején vidéken is megjelentek ezek az újságban a keresztállítás. Pest környéken és máshol is hívtak fel bennünket, hogy hát ott is vannak ilyen szentelések, Nógrád megyében, és akkor elmentünk és megnéztük azokat is, ott voltunk.

Tikovits Ernő: Említették Szonda István nevét, aki faragta a keresztet, ő tölti majd be itt azt a lyukat, amit azoknak kéne, akik ezt állították, vagy felújították a keresztet. Szép számmal eljöttek, de mindenki nincs itt. Nem tudom időrendben a következő...

Szonda István: A következő kereszt a sorban a Gonda kereszt. A kereszték nevei mindig az állítató családok szerint határozódtak meg. Az Endrőd külterületén, Nagylapos után, egy úgynevezett Varjasi részen található a volt me-

zőtúri út mellett. Amikor kint jártunk, teljesen benőve gazzal, fa átnőve, szinte keresztbe az öntvényen...

Tikovits Ernő: Ez egy vaskereszt.

Szonda István: Ez egy öntöttvas kereszt, igen, 1920-30 körül állították, ezt most pontosan nem tudom. Egy idős nyugdíjas ember, Varga László nevét mindenképpen el kell mondani, aki gondolt egyet és kibiciklizett napokig, hetekig egy kis fűrésszel és megsza- badította ezt a szép emléket és hát azóta is áll kint a Varjasi pusztán. Ugye a település ott már megszűnt, szinte egymaga hirdeti, hogy itt valamikor hívó emberek éltek.

Tikovits Ernő: Akkor a következő kereszt, a Polyákalmi...

Szakálos Tiborné: Szakálos Tiborné vagyok, a Polyákalmi keresztnek vagyok az elindítója, ahol az iskolám volt, és hát megvolt az alapja, ilyen téglából. '36-ban épült az iskola, akkori téglából megvolt, akkor épült a kereszt is. Csernus Mihály atya csináltatta az iskolát is, a keresztet is. De viszont be volt növe dudával, meg az alap volt meg csak, a téglalap, mindent elloptak róla, a keresztet, a corpust, mindent, mindent. És akkor én egyet gondoltam, szóltam az osztálytársaimnak, hogy benne vannak-e, segítenek-e, abban, hogy támogatnak, mert hát ez költségben volt ugye, mindent kellett venni hozzá. Hát nagyon sok benne volt, különösen a helybeliek és akkor másik évben lett felszentelve. Az atya volt kinn, Iványi atya szentelte fel, akkor nagyon szép ünnepség volt ott, nagyon sokan voltunk és nagyon örülök neki és mondtam akkor az osztálytársaknak, hogy ez legyen egy búcsújáromhely most már. Mert hát én nagyon sokat kimegyek és sajnos el is érzékenyülök.

Tikovits Ernő: Ki sem kell mennie, hogy el tessék érzékenyülni..., miből is van ez a kereszt?

Szakálos Tiborné: Ez a kereszt 1936-ból származik, majdnem százéves lesz, téglából van az alapja, szedtek le belőle, mert nagyon magas volt és leszedték, mert porhanyósodott már az a téglák, akkor ki kellett ott bontani orgonabokor, fák közül, mindent ki kellett bontani és utána énnekem egy osztálytársam csinált vasból keresztet, Szonda Pistitől pedig kaptuk a corpust. Mert valaki találta a temetőbe, ott földbe és az a férjem, Szakálos Tibor rendbehozta azt a corpust, nagyon szépen megcsinálta és azt tettük fel a keresztre, meg van rajta tábla is. Ez a faluhoz 9 km-re van, a tanyavilágban, ahol kövesút se nincs, semmi...

Tikovits Ernő: Milyen gyakran jönnek ott össze, végülis lett ebből egy ilyen találkapont, búcsújáróhely idezőjelben.

Szakálos Tiborné: Hát, sajnos ezt akartam mondani, hogy én még misét is szolgáltattam azokért a polyákalmi iskolásokért, meg lakókért, de sajnos mondtam nekik, hogy minél többet szeretnék velük vagy a keresztnél, vagy a templomudvarban találkozni. De hát ritka aki eljön, sajnos ritka. Mi minden héten kimegyünk és viszünk virágot. Arra van földünk és a férjem nem tud úgy kimenni a határba, hogy a kereszthez el ne menjen. És én nagyon hálás vagyok neki.

Tikovits Ernő: Akkor a következő?

Szonda István: A következő a tájház-kereszt. Ez egy érdekes variációja a keresztállításnak, ugyanis az öreg temetőben előkerült egy régi, 19. század közepi öntöttvas feszület és ez bekerült a múzeumunkba. Úgy gondoltuk,

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

Éles vita az ÁrpádHír tévében

www.arpadhir.hu

Dr. Latorcai János és dr. Halász József személyében 2008. január 17-én két érdekes vendége volt a Magyar Sorskérdések című, csütörtök esténként 19 órától az ÁrpádHír Világtelevízióban zajló vitaműsorban.

Patrubány Miklós, Rácz Sándor és Haefler András vendégeikkel egy-egy órán keresztül feszegették azt, ami egy hónappal korábban, 2007. december 17-én a budapesti parlamentben történt, amikor 325 képviselő megszavazta a Magyarország jövőjét döntően befolyásoló lisszaboni szerződést, anélkül, hogy annak több-száz oldalas szövegét olvashatta volna.

A Magyarok Világszövetségének elnöke hazaárulásnak nevezte a lisszaboni szerződés olvasás nélküli ratifikálását: „December 17-e óta, amikor ilyen mértékűvé vált a hazaárulás, - hogy megszavazom az ország jövőjét döntő módon befolyásoló szerződést, olvasatlanul, - attól a perctől kezdve számomra a magyar országgyűlésben egyetlen képviselő csoport maradt, amelynek legitimitása van, és amelynek erkölcsi alapja van ott még megjelenni és egyetlen fillért is elfogyasztani a magyar közpénzkezből. És ez a tisztelt kereszténydemokrata frakció. Kérem, fogadják őszinte elismerésemet.”

Dr. Latorcai János, az Orbán-kormány egykori minisztere, jelenleg a KDNP frakció tagja, azzal érdemelte ki a műsor figyelmét, hogy ötödmagával volt bátorsága az országvesztéssel felérő eljárás elleni tiltakozás jeléül NEM-mel szavazni.

Az ex-miniszter látványosan védelmébe vette Orbán Viktort és párttársait: „Messzemenően és a legmesszebbmenően tiltakozom az ellen, hogy a jobboldal vezető erejének bármelyik tagját, egy ilyen adás keretében egy ilyen leegyszerűsítő és megalázó jelzővel, mint hazaáruló bélyegezzünk meg.”

Szünet után, a műsor második felének vendége, Dr. Halász József ismertette a lisszaboni szerződés részleteit, kiemelve, hogy mind a mai napig nincs meg a lisszaboni aláírással módosított EU szerződés szövege, hiszen Lisszabonban, és azóta is, csak a módosító indítványokat nyomtatták ki, több száz oldalon. Kifejtette, hogy a lisszaboni szerződés ratifikálása egyenértékű Magyarország elvesztésével. Kritikáját tizenkét pontban foglalta össze:

1. Minden magyar termék (benne a termőföld) elvesztése - EUM 26. cikk
2. A nemzeti termékek védelmének elvesztése - EUM 34., EUM 35., EUM 63., EUM 101. és EUM 107. cikk
3. Pénzügyi függetlenség elvesztése - EUM 282. és EUM 295. cikk
4. Kereskedelmi függetlenség elvesztése - EUM 106. és EUM 207. cikk
5. Vám elvesztése - EUM 28. cikk
6. Az önálló adópolitika elvesztése - EUM 110. cikk
7. Külügy és hadügy elvesztése - EUSZ 18. cikk
8. Önálló jogalkotás elvesztése - EUM 288. cikk
9. Közigazgatás elvesztése - EUM 7. cikk
10. Belbiztonság elvesztése - EUM 88. és EUM 89. cikk
11. Igazságszolgáltatás elvesztése - EUSZ 19. és EUM 86. cikk
12. Magyarország kinyitása minden idegen előtt és bezárása az Unió kívülre szakadt minden magyar előtt - EUM 49. cikk

A műsorban többször elhangzott, hogy senki nem adott a parlamenti képviselőknek felhatalmazást az ország szuverenitásának ilyen mértékű csonkítására.

A lisszaboni dokumentumok az Európai Uniót eufemisztikusan a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségnek nevezik.

Ezzel szemben dr. Halász József következtetése, hogy az EU nem összehangol, hanem összemos, az európai nemzetek önállóságát teljes egészében elveszi.

Mi Európát akarjuk, de nem azzal a gyarmatbirodalmi fölépítéssel, amit az EU jelent - mondta a vendég.

A teljes vita megtekinthető az ÁrpádHír Világtelevízió honlapján www.arpadhir.hu a 2008. január 17-i műsorban.

MVSZ Sajtószolgálat

Forrás: www.nemzetihirhalo.hu

hogy ez egy olyan emlék, amit nem szabad bezárni a raktárba vagy vitrinekbe, hanem vissza kell adni az embereknek, hogy újra használják, újra egy szakrális pont legyen a településen és így a múzeum előtt egy korabeli talapat rekonstrukciójára felállítottuk ezt a feszületet, megszentelte a plébános úr és azóta is működik mint szakrális kis emlék.

Tikovits Ernő: Az van ráírva, hogy a keresztfához megyek, mert máshol nem lehetek nyugodalmat lelkenek. Pedig ez egy vas kereszt...

Szonda István: Hát vaskereszt, igen, de ugyanazt a cél szolgálja, mintha fából lenne.

Tikovits Ernő: Ez volt a negyedik, az ötödik?

Szonda István: A tájház-keresztet követte, vagy majdnem egy időben a helyi plébános kezdeményezésére visszaállították a halászkörs keresztjét a mezőtúri kivezető útnál.

Tikovits Ernő: Iványi László atya a halászkörs keresztjének felújítását vállalta.

Iványi László: Ezt nevezik Hegedűs-keresztnek is, többféle elnevezés van. Azért nevezik Hegedűs-keresztnek, mert a tulaj-

donos, akinek a telkén áll a kereszt, Hegedűs Miklósnak hívták, meghalt már. Hát amit lehet róla tudni... Egyik volt régi tanítványom utánajárt és ő készített egy ilyen tanulmányt is az endrődi kereszt történetéről. Ő ezt írta a tanulmányában: 1823-ban állították a halászkörs, a község viselte gondját. 1855-ben a halászkörs ezt a keresztet megújították. Ezeket az adatokat, azt írja, hogy a nagykönyvből gyűjtötte ki, tehát ez a plébániai História Domus. Mint hallottam - írja tovább Szilvi - ez a kereszt az 1800-as években a templomzúgi régi temetőnek a keresztje volt. A Körös szabályozásával, az új utak építésével csak a kereszt maradt meg, a temetőt megsemmisítették. Néhány évvel ezelőtt még Hegedűs Miklós kertjében állott, ám ott már nem találtam, amikor kutattam utána, csak a helyére bukkantam rá - írta ez a leányzó. Azóta viszont ezt a keresztet visszaállítottuk, fölállítottuk. Hegedűs Miklós közben elhalálozott, a fia megörökölte a házat, meg a telket, majd eladta és utána került egy új tulajdonoshoz, aki meg nem is tudott róla, hogy ott néhány négyzetméter - mert olyan csücsökbe jön tulajdonképpen ez a porta ott

ki az úthoz, tulajdonképpen tényleg egy ilyen éles csücsök, egy nyíl a teleknek a vége, s ott néhány négyzetméter szerencsére az egyházközség nevére van írva a földhivatalban és azon áll ott a kereszt. Hát akkor volt némi probléma, mikor kiderült, hogy az a néhány négyzetméter nem az új tulajdonosé, hanem az egyházé és föl akarjuk állítani a keresztet, de utána átbeszéltek, a földhivatal is kiszállt, kimérték, utána megnyugodott mindenki.

Na most, gondolom, hogy a többi kereszt történetéből is kiderült, hogy általában az úgy működik, hogy egy vagy két család, vagy valamilyen közösség vállalja a keresztnek a felújítását és költségét és ez is így történt. Gellai László és családja és barátai, a rokonsága vállalta. 2003-ban fel is állították a régi helyére. Megnéztem a bejegyzést a História Domusban, pont akkor volt a képviselőtestületi választás. A búcsú utáni vasárnapon, 2003. november 9-én volt az új képviselőtestületnek a fogadalomtétel a templomban, vagy az eskütétele. Utána kimentünk a helyszínre és akkor történt az újraállított keresztnek a megáldása. (folytatjuk)

Endrőd története.

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók. (2.)

Sztankovics plébános nagy buzgalommal fogott hozzá a templom megújításához és az iskolai tanítás rendszerítéséhez. A tanítók gyorsan változtak. 1733-ban Kovács András, 1736-ban Nida Péter, 1741-ben Kelemen Péter oktatták az endrődi iskolaköteleseket.

Az első jegyző: Zámboki István halála után a kántortanítói és jegyzői hivatalt külön választották. Zámbok utóda Nida János volt, aki 60 éves korában 1743-ban halt meg. Az új jegyző: Sternecky János nem sokáig igazgatta a községet, mert 1746 július 18-án a Körösbe fult. Utódaul Tezarovics Mihályt választották, akit 1754-ben Vámosy György követett.

A forrásmunkák szerint az első bíró 1731-ben Molnár György volt, akinek utódaul 1732-ben Hornok Andást választották.

1736-ban Fábry Jakab nagyváradi püspöki helynök engedélyt adott az endrődieknek, hogy Mastala János templom-gondnok és valószínűleg egyházi által más hitközségekben is alamizsnát gyűjthessenek a templom javítási költségeire. – Az első évtized utolsó éveiben nagy pestis pusztított az országban, mely nem kímélte Békésmegyét, így Endrődöt sem. A lakosság a közelgő járvány s a pusztító „marhadög és jégverés” ellen fogadalmat tett, hogy Gyümölcsoltól Karácsonyig a szombaton délutánt megülik. A püspökség úgy hagyta jóvá a fogadalmat, hogy az csak azokat kötelezi, akik tették. A lakosság ennek ellenére több mint 150 éven át megtartotta az ősök buzgóságát hirdető, szép fogadalmat. Ugy látszik, a jó Isten szívesen fogadta az endrődi nép privát fogadalmát, mert míg 1739-ben dúló pestis-járvány Gyulán a lakosság felét, magát a plébánost is elragadta, ugyanakkor Endrődön csak 33-an haltak el a rettenetes-betegségben.

A fiatal endrődi hitközséget gyors egymásutánban először 1742-ben, majd 1746-ban meglátogatta gróf Csáky Miklós püspök és először 135 férfi, 122 nőnek, másodszer 76 férfi és 85 nőnek szolgáltatva ki a bérálás szentségét. Második alkalommal áldotta meg a 6 mázsás Szent Imre harangot, amelyet Mokány Ferenc birtokos hagyatékából vásároltak.

A bírói tisztséget 1744-ben Bacsa János, 1745-ben Szerző Pál, 1746-ban Hornok Ferenc, 1747-ben ismét Bacsa János, 1748-ban Szabó András, 1749-ben Kapus György viselték. Az 1748-iki himlőjárvány többeket elragadott a hivek sorai-

ból, így a gyűjtő Mastala János egyházi is, kinek utóda Hlatki Ferenc volt.

1753-ban február 8-án 46 éves korában halt el a község és egyház nagy restaurátora: Sztankovics János plébános. Temetésén Békésvármegye összes élő papjai jelen voltak. A régi templom alá temették el. Méltó és igazságos dolog, hogy a mai és későbbi nemzedék a hála és kegyelet érzését táplálja e kiváló lelkipásztor emléke iránt, akinek renkívüli szorgalma, előrelátó bölcsessége az új település megerősödését és állandósulását eredményezte.

Utóda a felvidéki tót anyanyelvű Labcsánszky György lett.

E magyarul szorgalmasan tanuló új plébánost a hivek, különösen a tót ajkúak nagy örömmel fogadták. A következő évben: 1754 augusztus 24-én nagy esemény történt Endrődön. Gróf Forgács Pál püspök megbízásából „canonica visitációt” tartott községünkben Alapi János kanonok, középszolnoki főesperes. Ez a közigazgatási hatóságokkal együttesen tartott egyházi vizsgálat kiterjedt a hitközség egész ügykörére s hiteles felvilágosítást nyújt az akkori állapotokról.

Kivonatolva ismertetjük alábbiakban a felvett jegyzőkönyvet: A kegyuraság 1751-ben – még Sztankovics plébánossága alatt szilárd anyagból kezdte felépíteni az új (nem a mostani!) templomot. Az építkezés befejezése csak 1753-ban ment végbe részint a templom jövedelméből, részint a hivek adományából. A kegyuraság a Köröstől távolabb akarta építtetni az új templomot, de a la-

kosság erősen ragaszkodott ahhoz, hogy a régi helyen, a folyótól alig 8 lépésnyire épüljön. Természetesen ennek az lett a következménye, hogy áradások alkalmával állandó rongálásnak volt kitéve az épület. A Szent Imre herceg tiszteletére szentelt templom hajója mennyezetes, a szentélye bolthajtásos, a tetőzete zsindelezett volt. A szilárd oszlopokon és bolthajtásos nyugvó kőrön már orgona is díszeskedett. A templom belseje nagyon szegényes volt. A festett fából készült egy oltáron kívül néhány pad, ócska baldachin (mennyezet), hat lobogó két Mária szobor, s a szentély falán egy fakertes Mária-kép alkotta a felszerelést. Még öröklámpa sem volt. A szentségtartó és áldoztató kehely aranyozott rézből készült. A templom jövedelme – perselyezésből és harangozásból igen csekély, évenként alig 20 rénusforint volt. – Ugyanekkor rendezték a plébános jövedelmét is, amely legnagyobb-részt természetbeni szolgáltatásokban nyilvánult úgy az uraság, mint a hivek részéről.

Plebános kérésére az uraság elrendelte, hogy a templom közelében levő tűzveszélyes rozzant házak és dűledező iskola eltávolíttassanak. Terve vették az új iskola építéssel egyidejűleg a két szobából álló paticsból készült, rogyófélben levő paplak ujjaépítését is.

Ugyanebben az évben nagy személyzeti változások is történtek a falu vezetőségében. Új kántor és tanítóvá választották egy személyben Veréb Mihályt, aki még 1753-ban jött Endrődre. A már említett új jegyző: Vámosy Györgyön kívül új bírája is lett a községnek Mikó Gergely személyében. – A paplak és iskola építése 1755-ben, az új jegyzői lakás 1758-ban történt. Részint a plébániai, részint a községközi iratok élénken élénk tárják az akkor élő ősök vallásos érzületét, hitükhöz való mély ragaszkodását és áldozatokban megnyilvánuló templom szeretetét. (Ennek bizonyosságául kivonatolom Hegedüs Albert és öreg Timár Mátyás 1758-ban keltezett végrendeletét: Hegedüsé: 1. Tiszt. Plebánosunknak ety harmat fő öszöt szentmise szolgálatokra lelkemért. 2. Váradai és Radnai Tiszt. Pátereknek két-két rénusforintokat szentmise szolgálatokra. 3. Aradi Tiszt. Pátereknek Egy-Egy-forintot ugyan sz. misékre 4. Boldogságos Szűz képünkre két forintot. 5. Endrődi templomunkra két forintot.

6. János és Mihály útseimnek hagyom két szilai öszömnek a fiait mikor elrugják őket anyái.”

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Móra Ferenc:

REGE A CSODASZARVASRÓL

Száll a madár ágrul ágra,
Száll az ének szájrul szájra...

Ahogy a madár száll ágról ágra, úgy száll szájról szájról a magyarok származásának mondája. Az apa elmeséli fiának, az később az ő fiának. Egyszer majd ti is elmeséletek utódaitoknak, honnan jöttünk, hogyan kerültünk ide ebbe a szép országba.

Hallgassátok meg!

Hol volt, hol nem volt, messze napkelet felé, volt egyszer egy híres-nevezetes fejedelem, akit Nimródnek hívtak. Száz gulyása, ezer csikósa, tömérdek nyája, ménese volt ennek a fejedelemnek. De ő nem azokra volt büszke, hanem két fiára. Hunornak hívták az öregebiket, Magyaroknak a fiatalabbikat. Egyformán derék, jó növésű legény volt mind a kettő. Sas a szemük, villám a kezük.

Nagy vadászember volt Nimród, s akármerre űztek, kergette a vadat, mindenfelé elkísérte a két fia.

Mondta is neki a felesége, Enéh királynő:

- Nem jó vége lesz annak, uram királyom, ha te úgy rákapatod a gyerekeket a vadászatra.

- Ahogy az Isten akarja - felelt mosolyogva az öreg fejedelem. - Én már csak annak örülök, hogy nem kell már azokat féltetni a vadállattól se, mert azzal is elbának.

Később a fiúk apjuk nélkül is elmentek vadászni.

Egyszer éppen apjuk országának a határán vadászgattak kísérletükkel. Ötven deli levante kísérte Hunort, ötven nyalka legény Magyarot. Sok madarat halomra nyilaztak, dárdájuk számtalan vadat leterített.

A két testvér már éppen hazafelé készülődött, mikor hirtelen egy gímszarvas bukkant fel előttük. De olyan ám, amilyent még sohase láttak. Fehér a szőre, mint a hó, ragyog a szeme, mint a gyémánt, ágas-bogas két szarva pedig egymásba fonódva olyan, mint a koszorú.

- Ezt már csak nem hagyjuk itt! - kiáltott Hunor, lovára pattanva.

- Legjobb volna elevenen elfogni és hazavinni édesanyánknak! - Azzal felszökött paripájára Magyar is. Hajrá, száz vitézükkel utána a csodaszarvasnak! Arkonbokon keresztül, hegyről le, hegyre fel, sűrűből tisztásra, mezőről berekbe.

Reggeltől napszállatig nyomában voltak, de csak nem érték el a szarvast. Mikor már úgy volt, hogy mindjárt elfogják, nagyot szökken a gyönyörű állat, s egy locsogós, mocsaras ingoványban végképp elveszett a szemük elől.

A daliák egymásra néztek.

- Szeretném tudni, bátyám, hová kerültünk - szólalt meg Magyar.

Körülnéztek, s csodaszép tájéket láttak maguk körül. Selyem a füve a legelőnek, mézes a gyümölcse a fának, az erdőben seregestül az őz, nyüzsög a folyóban a hal.

- Hej, öcsém, szeretnék én itt sátrat verni! - sóhajtott Hunor.

- De megszakadna apánk, anyánk szíve, ha többé nem látnának bennünket - felelte Magyar.

- De látnak ám! - fordította hazafelé Hunor a lova fejét. - Szüleinkhez hazatérünk, szándékunkra áldást kérünk!

Haza is ment a két testvér az öregekhez. Nimród fejedelem helyben is hagyta szándékukat, csak Enéh királyné sopánkodott:

- Jaj, édes gyerekeim, mi lesz belőletek azon a vadon helyen? Ki főz nektek ebédet, ki mossa ki golycsurhatókat?

- Majd csak ad az Isten arra is valakit - biztatta az öreg fejedelem a feleségét. Csakugyan adott is. Mire a fejedelem fia a száz vitézzel visszatértek a szigetre, már messziről vidám muzsikaszó és ének fogadta őket. Egy szomszéd fejedelemnek, Dúl királynak a két lánya mulatott, mind a kettő ötven-ötven lánypajtásával. Táncoltak, bújócskáztak, libegtek-lebegtek a holdfényben, mint liliumvirágok a szélben.

Hunor és Magyar összenéztek a vitézekkel.

- No, fiúk, lesz már, aki főzön, mosson ránk! Ebből lesz csak nagy lakodalom!

Ugy is lett! Közibük vágattak, minden legény a nyergébe kapott egy lányt, és azt mondta neki:

- Én az urad leszek, te a feleségem. Ásó-kapa válcszson el bennünket egymástól.

Hunornak és Magyaroknak a két királynő jutott. A helyet pedig megfelelték egymással. Napnyugati fele jutott Hunor népének, s azok voltak a hunok. A keleti fele jutott Magyar levanteinek, s ezeknek utódjait nevezték magyaroknak. Az országot Szittyországknak. Ez a szép monda pedig szálljon tovább is szájról szájra.

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi
antennák

Digitális műholdvívő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE
5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Újjászületett a Munkácsy Mihály Múzeum

*Újjászületett a Munkácsy Mihály Múzeum:
korszerű kiállítóterek, modern eszközök segítik
a múlt megismerését*

A világ legnagyobb Munkácsy gyűjteményével rendelkező megyei fenntartású múzeum óriási átalakuláson ment keresztül, nemcsak megszépült, hanem újjászületett. Az interaktív eszközökkel felszerelt új kiállítóterek kivételes élményt nyújtanak a látogatók számára. A kilenc eredeti Munkácsy festményt és hét grafikát, több mint négyszáz értékes relikviát őrző múzeum egyik legnagyobb különlegessége a kis Jeanne című festmény, melyet közadakozás segítségével sikerült megszerezni. A kis Jeanne-t január 17-től tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyarországon itt látható először szemüveg nélkül nézhető 3D-s film, mely a Körösök világát mutatja be. A természettudományi kiállítás újdonsága még a 3,2 méter hosszú és 1 m magas édesvízi akvárium, melyben ritka, védett halak láthatók. A régészeti kiállítás 8000 év legjelentősebb kincseit mutatja be az őskortól a népvándorlás és honfoglalás korán át a középkorig. A kiállításokon megismerhető a sokszínű Békés megye kialakulása, története, Európában egyedülálló kulturális gazdagsága. A hangos tárlatvezetés még élvezetesebbé teszi a kiállítás megtekintését, hiszen olyan értékes információk hallhatók, melyek nemcsak a kiállítás megértését segítik, hanem rámutatnak mélyebb összefüggésekre is. A kiállítótermekben lévő érintőképernyős terminálok további információkat nyújtanak az érdeklődők számára. A múzeum izgalmas kikapcsolódást kínál a gyerekek számára is, hiszen a kézműves műhelyekben mindenki kipróbálhatja a gyékény- és szalmafontást, fazekasságot, tűzzománckészítést. Múzeumlátogatással egybekötött tanórák megtartására is van lehetőség az iskolák számára.

Békés megyében a kis Jeanne

Az elmúlt év egyik nagy sikerének nevezte a kis Jeanne Békés megyébe érkezését Domokos László, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke. Munkácsy Mihály alkotásának megszerzéséért összefogott az egész megye, így gyorsan összegyűlt a kép megvételéhez szükséges 27 millió forint.

A svájci képtulajdonos nyáron határozta el, hogy eladja a festményt. Először a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumnak ajánlotta fel a híres festő Magyarországon eddig ismeretlen alkotását százezer euróért. A kulturális minisztérium ötmillió, a Nemzeti Kulturális Alap hárommillió, Békés Megye Képviselő-testülete, Békéscsaba önkormányzata, a Csaba Center és a Hungaropharma egy-egy millió forinttal járult hozzá ahhoz, hogy a kép a múzeumba kerüljön. A megyei fenntartású múzeum és a Békés Megyei Hírlap kezdeményezésére gyűjtés indult a hiányzó pénz megszerzéséért. A vállalkozók és a civil társadalom is megmozdult a kis Jeanne-ért.

Az iskolások egyforintosokat gyűjtöttek, művészeti együttesek koncerteket szerveztek a nemes ügy érdekében. Több mint ezer adományozó segítette, hogy a festmény abba a városba kerüljön, ahol Munkácsy Mihály asztalos inasként dolgozott.

A nagyközönség január közepétől tekintheti meg a kis Jeanne-t, amely a 9. Munkácsy-kép a közgyűjtemény tulajdonában.

Domokos László
országgyűlési képviselő

A Magyar Kultúra Napja

*A Magyar Kultúra Napját
1989-től Kölcsey Ferenc Him-
nusz című művének születésnap-
ján, január 22-én ünnepeljük.*

*A Himnusz egyik legfonto-
sabb nemzeti jelképünk, mind-
annyiunk közös kincse, a magyar
kultúra része. Ez a kultúra kéz-
zelfogható erő, közös örökség. A
múltból kapjuk, közösen gyara-
pítjuk és a jövőnek örökítjük át.
Így sikerült megőrizni a falvak
hagyományát, a nép ajkán szüle-
tett dalokat, a keze által formált
eszközöket, a kúriák és kastélyok
köré szerveződő műveltséget és az
anyanyelvet. A nemzeti kulturá-
lis értékek megőrzése, ápolása és
terjesztése közös feladat. Ezeket
kell továbbadnunk az utánunk
következő nemzedéknek, hiszen
ez a kultúra nem csak tudást,
műveltséget hordoz, hanem er-
kölcöt is.*

*Éppen ezért mindenki szá-
mára hozzáférhetővé kell tenni
a múlt és a jelen műalkotásait,
könyveit, festményeit, zeneda-
rabjait, hogy mindenki hozzáfér-
hessen a nemzeti hagyomány és
a legkorszerűbb műveltség min-
den eleméhez.*

*A Magyar Kultúra Ünnepe-
nek békés megyei nyitányaként
kítárta kapuit a látogatók előtt
az újjászületett Munkácsy Mi-
hály Múzeum. A nagyközönség
megismerheti Békés megye ér-
tékeit: a világ legnagyobb Mun-
kácsy-gyűjteményét, azokat a
megyéhez kapcsolódó, ránk jel-
lemző, maradandó kincseket,
melyek szintén nemzeti kultú-
ránk részei. Őrizzük és védjük
a múlt és jelen kultúráját a jövő
számára!*

Domokos László

Szarvas, Gyomaendrőd,
Békésszentandrás, Kardos,
Kondoros, Hunya, Csabacsüd,
Örménykút
országgyűlési képviselője

Kölcsey Ferenc: Himnusz

Isten, áldd meg a magyart,
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Meggühödté már e nép
A múltat s jövőndöt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bércére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
S merre zúgnak hajjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágozának.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsújtád villamidat
Dörgő fellegedben,
Most rablól mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozmán vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett, s nem lelé
Honját a hazában,
Bércre hág, és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger felette.

Vár állott, most köhalom;
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virul
A holtak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvánk hó szeméből!

Szánd meg, isten, a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Meggühödté már e nép
A múltat s jövőndöt!

Cseke, 1823. január 22.

Irodalmi oldal

A költő nem tévedhet

Egy kép néz le a szoba faláról... Egy rézkarc, Baranyai Ferenc készítette, Darázs király a címe... Nagy László verse és Kondor Béla képe ihlette...

Régi emléket idéz...

Dunántúl napfényt és felhőket kergető tavaszát 1990-ben... élesen metsző szeleket a Veszprém megyei Ajka térségében, Iszkáz határában. Pattogó rügyeket, virágzó ágakat, zöldellő dombokat, amint összeérnek kékkel- arannyal, és hozzák magukkal a költő sodró erejű képeit- sorait. „Gondoltál-e a tömör virágszobrokra, / az akarat műveire, márgavörös hegyoldalak/ izzó alakjaira, almavirág- mőzeseire, / kökényfák habzó méneseire, a duzzadó aranyeső/ léda- ölére ahogy renget ady-hajú árnyat!”

Aztán a kép kinagyítódik... Iszkáz... Nagy László Emlékház... a bolgár szoba, aminek fafaragásos bútorait, berendezési tárgyait a bolgár kormány építtette... átnyújtva – megidézve -az oda látogatóknak- egy csöppnyi bolgár(balkáni) hangulatot... kultúrát... ezzel adózva a költő, Nagy László emlékének, aki ismerője és szakavatott fordítója is volt Bulgária irodalmának. A szoba középpontjában fából faragott napkorong áll, sugarai mozdulatlanágukban is ontják a fényt, a meleget... azt az energiát, amelynek áradását, lüktetését a költő versei kapcsán is jól érezkelhetünk.(Például az előbb idézett Művem a Tavasz vagy Szépasszonyok mondókái Czábrielre, Bolgártánc, A versmondó, József Attila!, Rege a tűzről és a jácintról c. művekben, hogy csak néhányat említsék...)

Nagy László alakját most mégsem művein keresztül szeretném felidézni, hanem egy - a televízióban is levetített - portréfilm, A költő nem tévedhet segítségével. Igaz, ebben is hallhatunk verseket Nagy László tolmácsolásában. Kormos István készítette az interjút, melynek részleteivel emlékezünk az ez év januárjában már harminc éve halott költőre.

A költő nem tévedhet
- részlet -

Kormos István: Azt, hogy költő vagy, ki tudod-e mondani?

Nagy László: Nem szoktam kimondani. Hivatalos papírokra ráírom, hogy író a foglalkozásom.[...] Egyébként azt szoktam mondani, hogy festő vagy műfordító.

K.I.: Van egy másik emlegetett szava a pályádnak, és majdnem nevelés szava, az, hogy ihlet. Mi az ihlet?

N.L.: Igen, szoktak bennünket csúfolni: most van ihletben a költő. Én ritkán használom ezt a szót, az ihletet alkalmas lelkiállapotnak tartom versírásra. Az a tapasztalatom, hogy verset is csak jókedvvel és erővel tudok írni. Olyankor is, amikor keserű, szomorú verset kezdek.

K.I.: A játékra van-e erőd, képességed, vagy úgy érzed, hogy csak a sorskérdésekkel foglalkozhat a költő?

N.L.: Az igazi költő nemcsak azzal foglalkozik, játékosan is lehet egyébként sorskérdésekről írni. Örökölttem játékoságot, humorérzékét, sajnos, nem tudtam eléggé kihasználni. Most, hogy bölcsőbb lettem, tudok mulatni magamon is, másokon is, így is tudok játszani. De magában a versben, a vers felépítésében is alkalmazni

tudom a játékot.

K.I.: Hogyan építed a verset, hogyan írsz!

N.L.: Sokszor egyetlen szóból is tudok verset írni. Köréje rántok sok mindent. Kosztolányi szerint a legszebb magyar szavak: vér, gyöngy, kard, szív... Én minden ilyen szóból tudnék külön verset írni. Egyetlen szóból, egyetlen felöltött versorból is lehet ilyen költemény. Egy-egy sort sokáig hordozunk magunkban, egyszer csak megérjük, hogy a vers építkezik. Példát mondok: Ki viszi át a Szerelmet című versemet először 1954-ben próbáltam megírni, nem sikerült. Csak később, talán három év múlva volt olyan, hogy versnek nevezhettem. De később ezen is javítottam.(A vers sokszor félkész gyártmányokból áll össze. A jegyzetfüzetét a költő, én legalábbis, tele szoktam írni ilyen versrészletekkel, sorokkal, szavakkal. Így épülhet a vers.) Van úgy, hogy azonnal megírom. Főleg fiatalkoromban írtam így. Nemigen javítottam, gondolván, ez a szűz verstem, nem nyúlok hozzá. Rosszul gondoltam. Később megtudtam, Vörösmarty is javított, és milyen jól. A cenzor kedvéért A vén cigányon is, mert kifogásolta, Krisztus megfordul a koporsóban. Ebből a kifogásolt sorból lett ez a gyönyörűség: „Isten sírja reszket a szent honban”.

K.I.: Ki viszi át a Szerelmet című versedet tudod kívülről!

N.L.: Létem ha végleg lemerült
ki imád tücsök- hegedűt!
Lángot ki lehel deres ágra!
Ki feszül föl a szívárványra!
Lágy hantú mezővé a szikla-
csipőket ki öleli sírva!
Ki becéz falban megeredt
hajakat, verőereket!
S dúlt hiteknek kicsoda állít
káromkodásból katedrális!
Létem, ha végleg lemerült,
ki retenti a keselyűt!
S ki viszi át fogában tartva
a Szerelmet a túlsó partra!

K.I.: Kik hatottak, költők legerősebben költészetedre!

N.L.: Fiatalkoromban József Attila. Verseit olvasva határoztam el, hogy komolyan foglalkozom írással. Majd Csokonai Vitéz Mihály, a 48-as időkben. Később Ady Endre. Mikor pedig tagoló és időmértékes verset próbáltam párosítani: Berzsenyi Dániel, Vörösmarty Mihály. Aztán a külföldiek, hiszen közülük fordítottam is, Whitman, Apollinaire, Alekszandr Blok. De említettem a Bibliát is, mellette Majakovszkijt, Jeszenyint. Mostanában még inkább figyelem a világköltészetet. Én tudok tanulni mindenkitől, még egy ellentétes irányzattól is. Szeretem a bátor költőket mindenféle értelemben. Sokszor olyan helyzetben vagyok, szükségem van a bátorításra. Őseimet is ezért olvasom.

K.I.: Milyeneket szoktál álmodni?

N.L.: Különféle különös dolgokat álmodok, hiszen az álom maga is különösség. Vannak szép, csúnya, rossz álmaim. Sokszor álmodtam már nagy és piszkos vízzel, zúg el alattam, csak egy kis ágacska tudok kapaszkodni. Álmodok szépet is. Tíz évvel ezelőtt álmodtam egy nagy, bársonyos dombot. Barátommal, Vigh Tamás szobrásszal csúszkáltunk lefele... Többször megismételtük, igen vidámak voltunk. Legszebb álmom a repülés, már gyerekkoromban is repültem sokat. Különös módon nem úgy, ahogy általában a többi ember, hogy úszva repül. Én állok a földön, a könyökömet oldalra szorítom, öklömet jól szorítom, erősen bezárom, sóhajtok, erőt veszek és szállok fölfelé, függőlegesen. Nagyon magasra szoktam szállni, ilyenkor látom az egész földet talán. Sok mindent látok, és úgy ereszkedek lefelé, hogy eleresztem az erőt és újra leszállok a földre. De néha még padláson is szoktam repülni, ezek már nem olyan jó álmok. Érdekes, amint mondtam, hogy én függőlegesen repülök. Gondolkodtam rajta, hogy miért, talán azért, mert én nem tudok úszni. Víziszonyom van. Kiskoromban a legények bele nyomtak a vízbe, sokáig benne tartottak, majdnem megfulladtam. Anyám mondta is, hogy ne menjek a vízre, mert a Kis Mariska, a jósnő, azt hiszem Kütyü Mariskának nevezték, az megjósolta, hogy én befulladok a vízbe. Néha fejmosáskor is szinte fuldoklok, nem kapok levegőt.

(folytatjuk a következő számban)

Polányi Éva

Izges Izgek

Február

Kelgombóclevés

Egy közepes fej kelkáposztát cikkekre vágunk, 1 liter vízben egy fej vöröshagymával és kevés sóval feltesszük főni. Amikor megpuhult, a levét leszűrjük. A kelt és a hagymát villával összetörjük és összedolgozzuk egy tojással és egy evőkanál zsemlemorzsával és egy kevés örölt köménnyel, hogy gombócokat tudjunk formázni belőle. A kel levét megpaprikázott rántással besűrítjük, beleteszünk egy erőleveskockát, és belefőzzük a kelmasszából formázott gombócokat. Miután a leves színére jöttek a gombócok, még kb. 5 percig forraljuk.

Seidl Ambrus

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

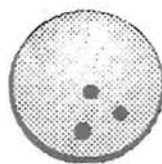
Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Fényképalbum

Az első endrődi anyakönyv
Egybekelték - 1733

Annus Domini M. DC. LXXIII. d. 1733

Fiel Munkil.	Nomina et Cognomina	Nomina et Sektia	Locus Copulati.
15. Febr.	Stephanus Galog cum Karia Judák	Joannes Kukla. et Miksa Ámas.	Gyula.
15. Febr.	Stephanus Galog cum Helena Horvath.	Joannes Horvath. et Joannes Jepsel.	Gyula.
28. Junij	Stephanus Horvath. cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Jozsef Kupus.	Endrőd.
22. Junij	Stephanus Horvath. cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Jozsef Kupus.	Endrőd.
Annus Domini M. DC. LXXIII. d. 1733			
8. Febr.	Stephanus Galog cum Karia Judák.	Joannes Kukla. et Stephanus Jepsel.	Endrőd.
21. Febr.	Stephanus Galog cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Stephanus Jepsel.	Endrőd.
25. Febr.	Stephanus Galog cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Stephanus Jepsel.	Endrőd.
7. Mar.	Stephanus Galog cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Stephanus Jepsel.	Endrőd.
12. Julij	Stephanus Galog cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Stephanus Jepsel.	Endrőd.
21. Junij	Stephanus Galog cum Karia Judák.	Stephanus Horvath. et Stephanus Jepsel.	Endrőd.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Gulács Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BOCSKAI ISTVÁNNÉ KÖLES ILONA REGINA, volt Endrőd, Szabadság u. 33. szám alatti lakos életének 98. évében december 16-án Budapesten elhunyt. A kelenföldi temetőben helyezték örök nyugalomra. Gyászolják a családja és a rokonság

GYURICZA LAJOS, aki Endrődön élt, 82 évesen rövid súlyos betegség után elhunyt. Gyászolják: fiai, menyei, unokái, dédunokái.

kái.

HEGEDŰS IMRE, aki Endrődön a Rózsakert Otthonban élt, 95 évesen váratlanul elhunyt. Gyászolják: a rokonok

HOROK PÉTER, aki Endrődön élt, január 3-án 90 éves korában rövid, súlyos betegség után elhunyt. Gyászolják: felesége, fiai és családjaik

ÖZV. HUNYA LÁSZLÓNÉ TÓTH JOZSEFA, volt endrődi lakos, január 6-án Budapesten 77 éves korában rövid betegség után elhunyt. Gyászolják: leánya és a rokonság

ÖZV. IVÁNYI JÓZSEFNÉ TÍMÁR MÁRIA MAGDOLNA, aki Endrődön élt, január 13-án 82 évesen elhunyt. Gyászolják: testvére és családja

ÖZV. JAKUS MIHÁLYNÉ MÉSZÁROS FRANCISKA, aki Endrődön élt, december 29-én 94 évesen rövid betegség után elhunyt. Gyászolják: leánya és családja

SZÉPVÖLGYI SÁNDOR, aki Endrődön a Décsi utcában élt, hosszú súlyos betegség után 57 éves korában elhunyt. Gyászolják: édesanyja, testvére és családjai

SZMOLA LAJOS, aki Hunya, Óvoda u 5. sz. alatt élt, 82 éves korában megtért teremtőjéhez. Gyászolják: gyermekei, unokái, testvérei és a rokonság

ÖZV. TÍMÁR MIKLÓSNÉ BULA JULIANNA, aki Endrődön élt, életének 85. évében rövid betegség után elhunyt. Gyászolják: a családja

ÖZV. TÍMÁR VINCÉNÉ SZUROVECZ KATALIN, volt endrődi lakos december 27-én 77 éves korában Dévaványán váratlanul elhunyt. Gyászolják: leánya és családja és a rokonság

nul elhunyt. Gyászolják: leánya és családja és a rokonság

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálzási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélys gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

**METÁL STOP
KERÉKPÁR ÉS
SZERELVÉNY ÜZLET**

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

**Hitelreható! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

**deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria**

**TŰZIFA
bükk, tölgy, akác**

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

GAZDAKALENDÁRIUM

Információ gazdálkodóknak

Gazdahírek

2008. január elsejétől Gyomaendrőd és Hunya csatlakozott a szarvasi kistérséghez, ezért a falugazdász körzet is ehhez igazodott. A hivatali munka keddtől péntekig a gyomai Vállalkozók Házában folyik, hétfőn pedig Hunyán van ügyfélfogadás. A térségváltás miatt több idő jut a gyomaendrődi termelők ügyeinek intézésére.

Jelenleg intézhető ügyek a falugazdásznál:

- östermelői igazolvány kiváltása, érvényesítése, visszavonása
- gázolaj jövedéki adó igazolásának kiadása
- az aktuális rendeletekről az internet segítségével tájékoztatást nyújtunk az érdeklődő ügyfeleknek. A rendeletekkel kapcsolatos nyomtatványok kérés alapján átadásra kerülnek az ügyfél részére
- egyéb formanyomtatványok beszerzése (regisztrációhoz, adatmódosításhoz, stb.)

Az östermelői igazolvány érvényesítéséhez nyomtatványokat adunk. Ezeket az ügyfeleknek ki kell tölteni, miután visszahozzák, megújítjuk a 2008-as évre. Az igazolványok érvényesítésének időtartama 20-30 perc személyenként. Ezért sajnós a várakozási idő hosszabb lesz, emiatt türelmüket kérjük az ügyfeleknek.

A gázolaj jövedéki adó igazolásához szükséges a 2007 év végi vagy 2008 évi földhasználati lap eredeti példánya, a G számlajegyzék másolata, valamint a falugazdász igazolás iktatott példánya.

A területalapú támogatások kifizetése folyamatos, december 21-én kezdődött a kiutalásuk. Ekkor az uniós részt fizették ki, az MVH január végétől várhatóan a nemzeti részt is elkezdte kifizetni.

Az MVH Hivatal a kifizetést június 30-ig fogja befejezni, ez a végső határidő.

Az östermelői igazolványokkal kapcsolatosan a 2008-as évben sok ügyfél érdeklődött, mert adószámot kellett váltaniuk. Az adószám kiváltásával kapcsolatosan a rendelkezésünkre álló információk alapján segítséget nyújtottunk a termelőknek. Január 15-ig sokan igényeltek adószámot. Ezek után felgyorsult az östermelői igazolványok érvényesítése, és beindult az új igazolványok kiadása.

Időjárás:

Az elmúlt hónapban száraz, hideg idő volt, a csapadék mennyisége Gyomaendrőd térségében 15 mm körülire tehető. A földek felső rétege a kötöttebb helyeken az őszi, nagyobb mennyiségű esőtől, hótól erősen telített. 20-70m² körüli vízállások jelentkeztek a laposabb területeken.

Növénytermesztés:

Jelenleg az őszi vetések nem károsodtak sem a hidegtől, sem a belvitzól. De kisebb vízfoltok alatt kipusztulhatott a növényzet. Számottevő veszteséget azonban nem okozott. A kései, novemberi, decemberi vetések állapota még nem megállapítható. Az őszi szántások a fagyos időszakban befejeződtek.

Termények ára:

A búza jelenlegi ára 6200 Ft/q körül mozog. Készlet nincs, de kereslet lenne rá. A kukoricából még vannak készletek, az ára 5300 Ft/q körül van. A napraforgó esetén az ár 10000-10500 Ft/q, készletek ebből sincsenek már.

Állattenyésztés:

A vágósertés felvásárlási ára jelenleg a kissúlyúakból 240 Ft/kg, a nagysúlyúakból 195 Ft/kg. A hizott bika és az üsző ára 400 Ft/kg. „Továbbra sem ez a legnagyobb hasznot hozó ágazat.”

Gyomaendrőd, 2008. január 17.

Vincze Tamás

ROCKDISZNÓTOR A BOWLINGON

Január 19-én a Bowling étterem udvarán Németh Dezső meghívására - immár negyedik alkalommal - jól ismert zenészek és családtagjaik hagyománytisztelő disznótoros résztvevői voltak. A 250 kilós ártány végzetét Gellai Elek böllér szaktudása mellett (Szigeti Ferenc Karthago, Csipa Hooligans, D. Nagy Lajos Biki-ni, Charlie...) munkatársakkal alakították át hozzáértő közönség szeme láttára mindenféle jóvá, amit a nap folyamán öröme mellett fogyasztottak el.

Pelyva Miklós

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Februári ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- megérkeztek a tavaszi vetőmagok, zöldségfélék, virágmagok, virághagymák
- tavaszi lemosó vegyszerek, műtrágyák
- műanyag kukák, kannák, hordók
- balták, fejszék, fűrészek
- láncfűrészek, barkácsgépek
- esőruhák, gumicsizmák, védőcipők, kesztyűk
- hősgárzók, olajradiátorok, kályhák
- üstök, üstházak, konyai eszközök
- zárok, lakatok, szegek, csavarok
- festékek, hígítók, ecetek, fóliák
- alu létrák, ruhaszárítók

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 3. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. március

A tartalomból:

Emberközben az olvasó:
Nádas Sándor- 5. oldal

Projektzáró konferencia a Kis Bálint Általános Iskola és Óvodában - 9. oldal

Felhívás zarándoknapra: Muhi - 13. oldal

Farsangi egyházközségi vacsora 20. oldal

AZ 1848-49-ES SZABADSÁGHARC ESEMÉNYEI ENDRŐDÖN

Telnek a napok és az évek, mind jobban távolodnak a múlt eseményei, minden év egy örök emlékezésre méltó esemény képét borítja a feledés homályába. Hogy ne vesszen el az utókor számára ez a dicsőséges cselekedet, amelyet Endrőd község lakossága tett a függetlenségért vívott harcban, azért írom le ezt a visszaemlékezést 160 év távlatából.

A sorsfordító idők - a nagyrészt jobbágy - endrődi lakosságra különösen nagy hatással voltak. A község lakossága 1848-ban 6000 fő körül volt. A Körös szabályozatlansága miatt évenként elöntésre került a terület, így nagyrészt legelő borította, szántó kevés volt. A község határa 24.000 holdat foglalt el. Az első Körös szabályozási tervek közül már 1823-ban elfogadásra került a Huszár Mátyás hadmérnök által készült szabályozási terv. Kivitelezése később történt meg, megalapozva a híres endrődi digós és kubikus dinasztiákat. Az évenként ismétlődő árvizek miatt a szántó művelésbe vonása, csak az ármentesítés ütemének megfelelően történhetett meg. 1767-ig minden lakos annyi területet művelt, amennyit bírt. Mária Terézia uralkodása alatt rendezték a jobbágyföldtulajdon viszonyait. Azt, hogy ki mennyi területet használt, a község területétől tették függővé. Endrődön minden portára 80 pozsonyi mérő szántóterület jutott. A családszám növekedésével osztódtak a területek, mindig több terület került az osztatlan közös területekből feltérésre. Az 1800-as év fordulóján már 32-36 kishold terület esik egy portára. A családszám növekedése szükségessé tette az eddigi közös legelőterületek elkülönítését és feltérését. Az elkülönítési viták az uraságokkal szemben országos jellegűvé váltak, mivel az addigi közös legelőkből az uradalmak nagyobb területet különítettek el, így a községek jobbágyainak kevesebb terület jutott. Ez az országos megmozdulás Endrődön is népmozgalommá növekedett.

1843-ban nagy földrengés rázta meg Endrőd környékét, sok ház összedőlt, sokan nagy események eljövételét tulajdonították ennek a természeti jelenségnek. Az 1848-as események választ adnak a

természeti jelenségre. A községi bíró ekkor Hunya Mátyás, a nótárius Salacz Imre, őt a népharag a legelő elkülönítés miatt leváltotta, utóda a jegyzői hivatalban Csengeri Gáspár lett. Az 1848-as forradalom kitörésének híre a járási székhelyen, Szarvason március 17-én már ismert volt, ugyanis az Arad-Budapest gyors postakocsi útjába esett, meghozták a Budapesten kitört forradalom híreit, és a 12 pontban foglaltakat. Március 18-án Tessedik Károly Töszolgabíró (Tessedik Sámuel fia) írásban kéri a megyében elsőként az alispántól a Megyei Köztanácskozás összehívását. Ezzel egyidőben, Szarvas járás küldöttséget meneszt Budára, jelezvén a forradalomhoz való csatlakozást.

A Megyei Köztanácskozásra március 22-én került sor. Itt ismertették az új miniszterelnök gr. Batthyány Lajos körlevelét. Ebben intézkedik a közös teherviselésről, a papi dézsma és az úrbéri szolgáltatások eltörléséről. A körlevél felhívja a figyelmet a rend fenntartására, ezért nemzetőrség szervezését kéri a megyéktől.

A megye új vezetése május 3-án kerül megválasztásra. Itt kerülnek kihirdetésre, az Áprilisi Törvények. Endrődöt az új megyei vezetésben, 9 fő

folytatás a 18. oldalon

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

FOCIGÁLA A SPORTCSARNOKBAN

Február 16-án színészek, olimpiikonok, orvosok vendégeskedtek Gyomaendrődön.

Öregfiúk focigáláját láthatta a sportot szerető csekély létszámú közönség. Akik ellátogattak a mérkőzésre, azok tapsolhattak a legsportszerűbb játékosnak Nemcsák Károly színművésznek, megcsodálhatták Martinek János, Fábíán László olimpiai bajnokainkat, hogy igazi sportemberek és orvosválogatottjainkat, akik nemcsak gyógyítani, de futballozni is tudnak. A torna végeredménye 1. Orvosválogatott 2. Békéscsabai Öregfiúk 3. Gyomaendrődi Öregfiúk.

Az 1935-ös endrődi csendőrsortüz áldozataiért szentmisét tartunk az endrődi templomban március 19-én, nagyszerdán 17 órakor. Míse után az emlékműnél koszorúzunk, gyertyát gyújtunk. Jöjünk minél többen!

Gyomaendrőd város belterületén, a 46. számú főút átkelési szakaszán, forgalomcsillapító berendezések (sebességmérő-visszajelző és szankcionáló) létesítése

A 2007. év második félévében „Az országos főutak átkelési szakaszain, a forgalom csillapítására, a gyalogosok védelmének növelésére, a járművek sebességének csökkentésére alkalmas beavatkozásokra” megnevezésű GKM pályázatra, Gyomaendrőd Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be, a Gyomaendrőd város belterületén áthaladó, 46. számú főút egyes szakaszain, a járművek sebességének csökkentése céljából létesítendő 3 db berendezés létesítésére.

A pályázat elbírálásra került 2008 januárjában, amelyen Gyomaendrőd városa a három pályázott berendezés közül, a legnagyobb költségű szankcionáló berendezés létesítésére támogatásban részesült. A 46. számú főút 47+500 km szelvényében (Bajcsy Zs. E. út) felállítandó berendezés bruttó bekerülési költsége 11.368.000,-Ft, amelyből az önkormányzati önerő mértéke 10 %, azaz 1.137.000,-Ft. A berendezés üzembehelyezésének várható időpontja 2008. június 30-a. A berendezés létesítését – közbeszerzéstől az üzembehelyezésig- a Magyar Közút Kht. bonyolítja le.

Az Önkormányzat tervezi további egy sebességmérő és visszajelző berendezés telepítését a Hídfő utcai 41+500 km szelvénybe önerőből, amelynek tervezett költsége előreláthatóan 2.566.000,-Ft lesz.

www.gyomaendrod.hu

A Katona József Művelődési központ programjai:

Március 12. 17 óra az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet részközgyűlése

Március 13. 10 óra az Őszidő Nyugdíjas Klub Március 15-ei ünnepsége ebéddel.

Március 19. a Kner Imre Gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola szervezésében Kner Nap

Március 28. 10 óra Bérletes Ifjúsági Hangverseny a Filharmónia Kelet Magyarország Kht. szervezésében.

Április 7. 9 óra Városi bor, kolbász és pálinka verseny a Nyugdíjas Kertbarát Kör szervezésében.

Április 10. 8-12 óráig Véraladás

Április 11-12. SZAKE Színjátésköz Fesztivál

NEMZETI ÜNNEP városi programja

Gyomaendrőd, 2008. március 15.

10 órakor Ünnepi Istentisztelet a gyomai Református Templomban,

majd ezt követően ugyanezen a helyszínen a Rózsahegy Kálmán Általános Iskola diákjainak ünnepi megemlékezése, melynek keretében ünnepi beszédet mond Dr. Erdész Ádám, a Békés Megyei Levéltár igazgatója.

A megemlékezés végén koszorúzás a Hősök emlékművénél.

Szociális Népszavazási fórum Endrődön

2008. február 23-án, szombaton délután az Endrődi Községi Házban a közelgő népszavazással kapcsolatosan szociális fórum volt, melyet a Fidesz-KDNP helyi szervezetei rendeztek a város érdeklődői számára. Meghívott vendég: Dr. Surján László Európai Parlamenti képviselő volt, további előadó volt még Domokos László országgyűlési képviselő is. Várfi András a város nevében házigazdaként köszöntötte a megjelenteket, többek között Dr. Latorcai János országgyűlési képviselőt, aki szintén jelen volt a Fórumon.

ni. Mert ez a jövő az IGENNEL kezdődik” - zárta gondolatait Dr. Surján László.

Sokan eljöttek az egészségügyi kérdésekkel és tandíjjal kapcsolatos kérdések megválaszolására. Legtöbben a háziorvosok közül kérdeztek és fejtették ki véleményüket. A program legfontosabb üzenete volt: „MINDENKINEK el kell menni szavazni március 9-én a népszavazásra, és mind a három kérdésre egyenként IGENNEL kell válaszolni.

2008. MÁRCIUS 9. NÉPSZAVAZÁS

„Mindnyájunknak el kell menni” - és lelkiismeretünk szerint szavazni! A saját sorsunkról döntünk!

Önnel jog van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület február hónapban

A polgármesteri beszámolót követően több mint 30 napirendi pontot tárgyalta a Képviselő-testület a február 28-i ülésen.

A legsarkalatosabb pont, amely technikai okok miatt az ülés végére került, a **2008-as költségvetés tervezetének megvitatása**, illetve elfogadása volt. Már a 2007. novemberi ülésen elfogadtuk azt a koncepciót, amelyet felhasználtak a költségvetés készítésének későbbi szakaszaiban. A számítások során világosan kitudt, hogy 2008 évben képződő bevételekhez viszonyítva a kiadások meghaladják a számításba vehető források összegét. Így az egyensúly biztosítása érdekében megtörtént a még lehetséges bevételi források feltárása, illetve a kiadások rangsorolása a költségvetés egyensúlyának fenntartása érdekében.

- Sajnos az oktatási feladatokat ellátó intézményeink esetében, a működési célú bevételeknél is csökkenés tapasztalható, mert a normatív állami támogatás összege az előző évekhez viszonyítva kevesebb lett.

Ennek oka egyrészt a tanulói létszámcsökkenése, az oktatási feladatok megszűnése (I: művészeti intézménynél bizonyos szakok esetében), vagy a teljesítmény-mutatón alapuló új számítási módszer bevezetése. (egyre több pedagógiai feladat ellátása külön bérezés nélkül a kötelező óraszám terhére)

- A helyi adók vonatkozásában viszont növekedés volt tapasztalható az előző évekhez képest.

A kötvény felhasználás alakulása:

Kötvényhez kapcsolódó fejlesztés:	199.023
Egyéb forrásból megvalósuló fejlesztés:	51.883
A kötvény fel nem használt része tartalékba helyezve:	800.977

Néhány pályázathoz kapcsolódó fejlesztési kiadás:/ a teljesség igénye nélkül szerepelnek többek között a 2008 évi tervekben /

Selyem út III. ütem megépítése:	6.941
Fő úti kerékpárút megépítése:	6.414
Gye.-Csz.-Mb kerékpárút:	3.615
Belvíz II., V. ütem:	28.050
Autóbusz megállók létesítése, régiók felújítása:	5.000
Általános iskolák rekonstrukciója:	22.000
Kner Imre Gimn. és Hivatal épületének felújítása, korszerűsítések:	6.645
Fogyatékkal élők nappali ellátásának kialakítása, Magtárlaposi épület rekonstrukciója:	22.500
Útépítés (8 db), útfelújítás (Dobi, Kocsorhegyi)	47.675
Szennyvíztisztító telep bővítése, felújítása	5.400
Forgalom csillapítására, gyalogosok védelmére beruh.	3769

A költségvetés tervezetét a Képviselő-testület egyhangúlag szavazta meg.

Idegenforgalmi Alapról szóló rendelet megalkotása, pályázati kiírás Idegenforgalmi Alap felhasználására

A képviselő-testület 3. 100 000.-Ft -t különített el idegenforgalmi alapra, melynek célja a város idegenforgalmának javítását célzó pályázati lehetőségek kiírása.

Támogatásban részesülhetnek alapítványok, egyesületek, valamint idegenforgalom és vendéglátás területén működő vállalkozások, amelyek Gyomaendrőd területén végzik működésüket.

Forrás: A tárgy évet megelőző év idegenforgalmi adóbevétel egy része, befizetett pályázati díjak, előző évi keretmaradványok.

A pályázat február hónapban kerül kiírásra, benyújtása március, döntés, szerződéskötés április, előfinanszírozás esetén májusban lehetséges a kifizetés.

A pályázattal kapcsolatos információ kérhető: **Polgármesteri Hivatal Adóosztálya 5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.**

Tel:66/386-122

E-mail:ado@gyomaendrod.hu

Környezetvédelmi alap felhasználására, valamint támogatást szolgáló alapok pályázati kiírása

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete különböző pályázatok kiírását rendelte el:

- környezetvédelmi alap felhasználására
- ifjúsági alap (jeles és kitűnő tanuló, jó tanuló, jó sportoló jutal-

mazására)

Pályázható összeg: 900. e Ft

- **Sportalap** (sportcsarnok működtetése, diáksport, endrődi és a gyomai pálya fenntartása, óvodai sportnap, testvérvárosi és nemzetközi sportkapcsolat-Szaloncukor Kupa

Sportegyesületek támogatására pályázati alap: 13. 800. e Ft

- **Civil szervezetek támogatási alap** (Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért, drog prevenció, és DADA program, rendezvényalap-Balaton átúszás / irodalmi, képzőművészeti, film és egyéb kultúrát közvetítő mű, kiadványok támogatása: Kállai Ferencről portré film)

A pályázatokról érdeklődni lehet az Önkormányzat honlapján: www.gyomaendrod.hu

Elfogadta a Képviselő-testület a Helytörténeti Gyűjtemény Városi Képtár nyitva tartásának módosítását

Minden év augusztus 21. - április 14-ig

Hétfőtől-péntekig: 9-14-ig (10 perc várakozási idővel)

Tájházi ügyelet

Szombat-vasárnap előzetes bejelentkezésre

bármely időpontban

A Képtár nyitvatartási időközön kívül is látogatható

előzetes bejelentkezés alapján

Minden év április 15. - augusztus 20. közötti időszakban

Hétfő: 9-17-ig

Kedd: 9-17

Szerda: 9-17

Csütörtök: 9-17

Péntek: 9-17

Szombat és vasárnap előzetes bejelentkezés alapján

2008. március 1-től az Endrődi Tájház nyitvatartási rendje:

Szeptember 1. - március 31. közötti időszak

Hétfő: 9-14-ig

Kedd: 9-14

Szerda: 9-14

Csütörtök: 9-14

Péntek: 9-14

Szombat és vasárnap előzetes bejelentkezés alapján

Április 1. - augusztus 31. közötti időszak

Hétfő:9-16.30-ig

Kedd: 9-16.30

Szerda: 9-16.30

Csütörtök: 9-16.30

Péntek: 9-16.30

Szombat és vasárnap előzetes bejelentkezés alapján

A Képviselő-testület döntést hozott Gyomaendrőd Város közigazgatási területén működő oktatási intézmények beiratkozási időpontjairól:

2008/2009-es nevelési-illetve tanévre történő beiratást március 31. április 1. április 2. napokra rendelte el.

Az **Összefogás a Magyar Családokért Országos Egyesület** kérelemmel fordult a testülethez, melyben azt kérte, hogy hasznosítás céljából feladat ellátási szerződés megkötése fejében adja át a régi Sallai úti iskolaépületet családok átmeneti otthona működtetésére.

A Képviselő-testület egyetértett az Egyesület által felvállalt cél megvalósításával, a családok átmeneti otthona létrehozásával, így jóváhagyta az épület átadását. Feltételként szabta, hogy az épület átadásával járó terveket terjessze a testület elé.

Élményfürdőre megvalósíthatósági tanulmányterv készítése

A képviselő-testület, mint kitörési pontként elkötelezte magát a turisztika fejlesztésének irányába. Ennek legfőbb oka azok a szomorú statisztikai adatok, miszerint a település lakossága évről évre csökken. A romló folyamatok megállítására, a lakosság megtartása érdekében, munkahely teremtő céllal, élve a kedvező természeti adottságokkal szeretne elkészíttetni egy élményfürdőre megvalósíthatósági tanulmánytervet. A testületi ülésen részt vevő lakosságtól is biztatást kaptak a képviselők arra vonatkozóan, hogy mielőbb elkészülhessen a tanulmányterv.

A Képviselő-testület ülésének teljes anyaga látható lesz a FiberNet Kommunikációs Zrt. szolgáltató csatornáján 2008. március 3-án és március 4-én 17 órától, majd március 5-től a város honlapján is.

Lehóczkiné Timár Irén
Képviselő

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj fölül!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékaikba szebb Jövő!

Timár Máté

Ujházy búcsúztatók

Amerikai magyar szülők gyermeke fölött

dallam: 5. Mit sírtok énfölöttem...

Ujházy Miklós nagyhírű endrődi kántor nevét ma sem felejtették el az idősebbek, ma is emlegetik. Nemcsak Endrődön volt híres, de országosan is ismert volt a neve, elsősorban a búcsúztatós könyveiről. Többek kívánságára idézünk most az 1930-ban megjelent könyvéből, melynek a címe: Válogatott római katolikus halotti búcsúztatók.

A boldogságnak titka
A megelégedés,
Ha vágyunkat betölti
A meglevő kevés.

Hol nyugszanak, mindkettő
Oly szent, oly drága hely,
Mindakettőt szülői
Könnye szentelte fel.

Addig nyugodt csak a szív,
Amíg egyet szeret,
Istent, hazát, családot,
S boldog csak így lehet.

És szíve széjjeloszlik,
Mert két kis sírt szeret,
Melyikhez legyen hűtlen?
S nyugalma nem lehet.

Ha sokfelé vágyódom,
Boldogságra ne várj,
Ki szívét széjjelosztja,
Annak a szíve fáj.

S amire a madárnak
Gyors szárnya képtelen,
Az anya fájó lelke,
Azt teszi szüntelen.

E bús férj a bizonyság,
Kit vágya messze vitt,
Keresni jólétet,
Mit nem talált meg itt.

Száll ahhoz s vissza ehhez,
Az Óceánon át,
Meglátogatja sírban
Szendergő magzatát.

Kettő az ő hazája:
Az egyik szülte őt,
A másik boldogulást
Adott és drága nőt.

Ne sírj Anya! Melletted
Lesz egyik gyermeked,
S a másikat megőrzi
Ez a szent föld neked.

És szíve széjjeloszlik,
És két hazát szeret,
Onnét is visszafáj, de
Boldog itt sem lehet.

S van egy világ, hol egykor
Együtt találhatod,
Az angyalok sorában
A két magzatot.

E bús nő a bizonyság:
A föld két oldalán,
Két sírban, egy fiú ott,
És itt egy drága lány.

Ujházy Miklós kántor
(1863-1941)

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik az eddigi jóindulatot mindazoknak, akik adójuk 1%-ával korábban is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrődi Szent Imre Egyház-köztségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásokkal kapcsolatos költségek fedezése, a templom felső felújításának támogatása.
Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.
Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása.
Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek, stb.
Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása.
Adószám: 18372276-1-04

Cukorbeteg Gyomaendrődi Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése.
Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.
Adószám: 18371608-1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.
Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági és labdarúgó sport támogatása.
Adószám: 18370827-1-04.

Öregszülői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.
Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása.
Adószám: 18379778-1-04

Gyomaendrődi Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrődi siketek és nagyothallók segítése.
Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása.
Adószám: 18386932-1-04

A Napsugár Óvodáért Közhasznú Alapítvány, célja a Szabadság úti és a Fő út 85. sz. alatti óvodák gyermekeinek tanulási, játszási feltételeinek jobbítása, az óvodák tárgyi feltételeinek javítása.
Adószám: 18386248-1-04

Templárius Alapítvány támogatja a „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” jótékony célú adakozást.
Adószám: 18856617-1-17

Gyomaendrődi Mentőalapítvány: célja a mentőállomás be rendezésének, felszerelésének és a mentéstechnikai eszközöknek a bővítése.
Adószám: 18376713-1-04

Rózsashegyi Iskola alapítványai:

A Rózsashegyi Iskola Diákjaiért Alapítvány az iskola tanulóinak és tanulóközösségeinek támogatására szolgál. (Tanulmányi versenyek nevezési díja, útiköltsége, nyelvvizsga díjak, tanulmányi kirándulások, kulturális tevékenységek, rendezvények.) Az alapítvány közreműködésével készült el a Hősök terén és a ligetben lévő játszótér.
Adószám: 18390162-1-04

Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány

Célja a közép- és felsőfokú iskolákban tanuló diákok támogatása. Jelenleg több, mint 2 millió Ft alapítóke kamataival rendelkezik a kuratórium.
Adószám: 19062255-1-04

A Rózsashegyi Kálmán Diák-sport Egyesület az iskolában folyó sporttevékenységet támogatja.

A befolyó tagdíjakból, pályázati forrásból sporteszközöket, felszereléseket vásárolunk, illetve a nevezési díjakat, útiköltséget finanszírozzuk. Iskolánk kiváló sporteredményei többek között az egyesület támogatásának köszönhetőek.
Adószám: 18387139-1-04

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

„A FÉL FIZETÉS” - BESZÉLGETÉS NÁDAS SÁNDORRAL

2007. november 3-án mezőtúri otthonában kerestem fel egykori kedves tanáromat. Az alábbiakban a rögzített beszélgetés szerkesztett változata olvasható:

Sanyi bácsi, hogyan került a pedagógus pályára, mik voltak az előzmények?

A Tisza partján, Nagykőrű községben születtem 1920-ban. Itt egy nagy kört ír le a Tisza, szinte körbeveszi a falut. Különösen a cseresznyetermesztésről híres ez a

Szolnoktól északra eső, kb. 4000 lelkes helység. Magyarország cseresznyeskertjének is nevezik. Szüleim paraszti származásúak, minden őszám oda való. Hárman voltunk testvérek, én vagyok a legidősebb. Az elemi iskolát otthon végeztem, majd dolgoztam.

Nem mindjárt az elemi iskola után kerültem a pedagógiai pályára, hanem előtte eleget tettem az alkotmányban foglalt kötelességemnek: „a haza védelme minden magyar állampolgár kötelessége”. 1941. október 13-án vonultam be Szolnokra a VI. légvédelmi tüzérszázaléhoz, majd később a honi légvédelemhez, ahol 37 hónapot szolgáltam. Fronton nem voltam, de a végén a front jött hozzám. 1944 végén hazamentem a szülőfalumba és figyeltem a háború utáni politikai eseményeket. Gondoltam egy nagyot és merészet, és kitaláltam, hogy a hivatalos ranglétrán eggyel lejjebb szállok. A hivatalos sorrend akkor a munkásparaszterteltség volt. Utána már csak az osztályidegen következett. Elhatároztam, hogy a pedagógiai pályát választom. Már a hadseregben találkoztam a tanítással, amikor tartalékosokat oktattam morséra. Megszerettem ezt a tevékenységet.

Gyularemetén elvégeztem a tanítóképzőt, majd Szegeden a tanárképzőt.

Hogyan került Endrődre ?

1952-ben a tanári diploma megszerzése után három helyet ajánlottak nekem: Dévaványa, Endrőd, Szeghalom. Endrődöt választottam, de addig még azt sem tudtam, hogy hol van. Öregszőlőbe kerültem a Szent Imre Iskolába. Az igazgatóm kérdezte, hogy hol fogsz lakni. Mondtam neki, hogy azt én is szeretném tudni. Végül a Csáki-féle iskolában kaptam egy szobát, ahol korábban gabonát tároltak, és búzaszemekkel megtelt a padló rése. Így aztán az egerek is jól érezték magukat. De hát ezen is túljutottam. 1952. szeptember elején a tantestület nagy része tagosításra volt beosztva. Gellai Bélával, az igazgatóval megosztottunk a tantárgyakon. Ő a humán, én pedig a reáltárgyakat tanítottam úgy, hogy a 4 osztályt 2 tanterembe összefogtuk. Amikor aztán visszajöttek a tagosításból a tantestület többi tagjai 4 felé vettük a 4 osztályt és még magánháznál is volt tanterem. Akkoriban a tanároknak nem csak a tanítás volt a feladata, hanem időnként ürgét kellett irtani vagy békekölcsönt jegyeztetni.

A házasságom is az iskolához kötődik. Palotai Katalint bízták meg az Öregszőlőben az igazgatóhelyettesi feladatokkal, akinek sokat segitettem az adminisztrációs munkában. Később Endrődön a Kossuth utcában Palotaiéknál étkeztem, és így „evő-

legényből vőlegény” lettem végül. 1953 májusában kötöttünk házasságot, 1954-ben pedig megszületett Katalin lányunk. 1955-ben bekerültem a belterületi iskolába, ahol Borbély Sándor volt az igazgató. Akkor még nem volt kész a ligeti iskola, ezért a nagylány és a polgári iskola épületeiben tanítottam. 1956-ban kaptam egy 8. osztályt, csupa fiú osztályt. Jól megértettük egymást. Ősszel aztán belekerültem a politikai eseményekbe.

Milyen volt a pesti események hatása ott az iskolában?

Tímár Máté író volt az összekötő a pestiekkel. Nagyon sokan majdnem túlkiabálták az eseményeket, és nem is maradt mindenki a pedagógus pályán később. Azt is túl kellett élni, és végül minden helyrerázódott lassan, nyugodtan.

1961-ben meghalt Szabó Elek, és ekkor Borbély Sándor igazgató felkért, hogy legyek a helyettese.

A 60-as években indult be a dolgozók esti iskolája, ahol 15 évig tanítottam. Abban az időben jogosítványt is csak az szerezhettek, akinek meg volt a 8 általános iskolai végzettsége – így ösztönözték a bizonyítvány megszerzésére a dolgozókat. Ezen kívül az orosházi mezőgazdasági technikumnak is létezett egy endrődi levelező tagozata. Ezen is tanítottam. Így voltak olyan napok, amikor reggel 8-kor megkezdtem a tanítást a nappali tagozaton és este 10 óra felé fejeztem be az estin. Ebben az időben matematikát, fizikát és kémiát tanítottam. Szerettem a technikát is. Nagyon sok szemléltető eszközt magam készítettem, amiért dicséretet és előléptetést is kaptam.

Emlékszem, hogy Sanyi bácsi vezetésével saját rádiót készítettünk, ami valóban megszólalt...

Igen, ilyen szakkör is volt. Az volt a cél, hogy mindez felkeltesse a gyerekekben a technika iránti érdeklődést. Volt, aki mondta, hogy vehetek én rádiót, minek házilag barkácsolni. A horgász sem azért fog halat, mert esetleg nem tudná megvenni vagy a festő sem azért fest, mert nincs fényképezőgépe... Én barkácsoló ember voltam világéletemben. Csináltam cimbalmot, citerát, kristálydetektoros rádiót, fonógépet, szelelőgépet. Szerencsés voltam, mert a hobbym lett a szakmám.

Hogyan alakult az élete a nyugdíjazás után?

Gircz Vendel igazgatása alatt még 5 évet tanítottam, aztán 60 éves koromban, 1980-ban nyugdíjba mentem. Utána még napközis munkát vállaltam. Őt igazgató alatt szolgáltam összesen. Jól éreztem magam Endrődön. Szerettem a tanulóimat. Mindig örültem, hogy amit megtanítok, azt megértik és visszadják a gyerekek. Ez volt a fél fizetés, mert nem azért megy pedagógusnak az ember, hogy ott meggazdagodjon.

A 80-as évek közepén feleségemmel Katalin lányunk után mentünk Mezőtúrra, aki ott volt óvónő.

Nagykőrűbe már csak halottak napján megyünk el a temetőbe.

Már több, mint 5 éve egyedül élek, mert a feleségem 2002-ben 73 éves korában meghalt.

A 88. évemben vagyok, eddig még nem voltam beteg. Aránylag jól elviselem a sorsomat. Sohasem unatkozom, mindig foglalkozom valamivel. Kedvenc időtöltésem a rejtvényfejtés, de időnként előveszem a hangszereimet is. Van egy garázsból kialakított kis műhelyem is, ahol néha dolgozgatok.

A nyugdíjintézet már lehet, hogy „csóválja a fejét és fenyeget”, mert sokba kerülök nekik...

Sanyi bácsi, köszönöm a beszélgetést és azt kívánom, hogy még sokáig okozzon „gondot” a nyugdíjintézetnek.

Gircz László – egykori tanítvány

Katolikus oldal

MÁRCIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 17 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Március 9-én vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

MÁRCIUSI ÜNNEPEK

2. vasárnap:	Nagyböjt 4. vasárnapja
9. vasárnap:	Nagyböjt 5. vasárnapja
15. szombat:	Szent József
16. vasárnap:	Virágvasárnap
20. csütörtök:	Nagycsütörtök
21. péntek:	Nagypéntek
22. szombat:	Nagyszombat
23. vasárnap:	Húsvétvasárnap
24. hétfő:	Húsvéthétfő
30. vasárnap:	Az Isteni Irgalmasság vasárnapja
31. hétfő:	Gyümölcsholtó Boldogasszony

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Deák Csaba tisztelendő urat a II. iskolai félévre Szeged-Rókus plébániára helyezték. Nem búcsúunk tőle végleg, mert az endrői plébániát tekintni magyarországi otthonának. Megköszönjük neki eddigi szolgálatát, és Isten áldását kérjük további életére. Imádkozzuk érte.

Mindig hazavárjuk!

Amikor a kenyeret megtörte, felismerték

Húsvétvasárnap ketten a tanítványok közül egy Emmausz nevű faluba mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádiumra (két-három óra járányira) fekszik. Útközben megbeszélték egymás között mindazt, ami történt. Míg beszélgettek és vitatkoztak, egyszerre maga Jézus közeledett feléjük, és hozzájuk szegődött. Ők azonban nem ismerték meg őt, mert látásukban akadályozva voltak Jézus megkérdezte őket: „Milyen dolgokról beszélgettetek egymással útközben?” Erre szomorúan megálltak, és egyikük, akit Kleofásnak hívtak, ezt válaszolta neki: „Te vagy talán az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudja, mi történt ott ezekben a napokban?”

Ő megkérdezte: „Miért, mi történt?” Azok ezt felelték: „A názáreti Jézus esete, aki szóban és tettben nagyhatású próféta volt Isten és az egész nép előtt. Főpapjaink és előjáróink kiszolgáltatták őt, hogy halálra ítéljék, és keresztre feszítsék. Pedig mi azt reméltük, hogy ő váltja meg Izraelt. Azóta, hogy ezek történtek, már három nap telt el, és néhány hozzánk tartozó asszony is megzavart bennünket. Hajnalban a sírnál voltak, de nem találták ott a holttestét. Azzal a hírrel tértek vissza, hogy angyalok jelentek meg nekik, akik azt állították, hogy él. Közülünk néhányan el is mentek a sírhoz, és úgy találtak mindent, ahogyan az asszonyok mondták, őt magát azonban nem látták!”

Jézus erre így szólt: „Ő, ti oktalanok, ti késedelmes szívűek! Képtelenek vagytok hinni abban, amit a próféták jövendöltek! Hát nem ezeket kellett elszünetnie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” Aztán Mózesen kezdve valamennyi prófétából megmagyarázta, ami az Írásokban órára szól.

Közben odaértek a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akarna menni. De azok marasztalták és kérték: „Maradj velünk, mert esteledik, és lemenőben már a nap.” Betért tehát, hogy velük maradjon.

Amikor asztalhoz ültek, kezébe vette a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és odanyújtotta nekik. Erre megnyílt a szemük, és felismerték. De ő eltűnt előlük.

Akkor azt mondták egymásnak: „Ugye lángolt a szívünk, amikor útközben beszélt hozzánk, és kifejtette az Írásokat?”

Még abban az órában útrakeltek és visszatértek Jeruzsálembe. Ott egybegyűlve találták a tizenegyet és társaikat. Azok ezzel fogadták őket: „Valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak!” Erre ők is elbeszélték, mi történt az úton, és hogyan ismerték fel Jézust a kenyértörésben.

(Szent Lukács evangéliuma 24, 13-35)

Nagyböjti lelkigyakorlatok

Hunva (15 óra), Endrőd (17 óra):

március 12-13-14 (szerda, csütörtök, péntek)
Vezeti: Serfőző Levente szentesi plébános

Gyoma:

március 13-14-15 (csütörtök, péntek, szombat) 17 óra
Vezeti: Seidl Ambrus szarvasi plébános

*Aldott húsvéti ünnepeket kívánunk
minden Kedves Olvasónknak!*

A BELTERÜLETI ISKOLÁK TÖRTÉNETE I.

Az Endrődiek Baráti Köre májusi találkozásán régi, belterületi iskoláinkra emlékezünk. Természetesen méltó tisztelgésről csak akkor beszélhetünk, ha ismerjük gyökereit, alma máterünk kialakulását, sorsának történetét. Az iskolának épült és iskolaként funkcionáló épületek történetéről a História Domusból, Dr Hunya Sándor: Endrőd története a gyulai uradalomban c. munkájából, az endrődi tanítók által a község újratelepülésének 200. évfordulójára összeállított Endrőd története c. kiadványból, Márton Gábor: Az endrődi iskolák története c. kéziratából, a Plébániai Hivatal és a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola hivatalos irataiból tájékozódhatunk. Az így szerzett ismereteimet összefoglalva szeretném közreadni a Városunk c. újság soron következő két számában. A jelenleg közzé tett írásból a ma még közismert elnevezésekkel illetett iskolák létrejöttéről tájékozódhat az olvasó, az újság következő száma pedig további működésüket és bezárásuk körülményeit mutatja be.

A História Domus szerint az 1730-ban ide települő őseink lelki pásztorokkal, Pocsuk Imrével és tanítóikkal, *Zámbo Istvánnal* a régi templom környékét szállták meg. „1732-ben *Zámbo István* tanító és notárius a község fiú és lánygyermekait együtt tanítja egy rozoga iskolában, mely a templom mellett volt.” (HD). Ebben az épületben tanítottak még időrendben egymás után: *Kovács András, Nida Petrus, Petrus Kelemen, Joann Kovarci*. Az épületet 1754-ben lebontották. A helyére újat emeltek, amelyben 1755-ben *Veréb Mihály* kezdte meg a tanítást. Őt követték: *Vaszko György (milleniumi iskolatörténet) Georgius Kovalcsik* majd *Koncz Ignác*. Ekkor még a tanító és a kántor egy személy volt.

A kántort 1787-ben felmentették a tanítás kötelezettsége alól. Ugyanebben az évben a község megszerezte iskolának a régi reháj melletti katonaszállásoló épületet a későbbi un. Szebeni féle házzal, mely tanítói lakásul szolgált. Az iskola ezzel létezőbbé vált (ez a későbbi „Domszög” helye). Itt kezdte meg a tanítást *Kovács Pál*, aki elsőként már csak a tanításra kapott megbízást. Őt 1791-ben *Berta János* tanító váltotta fel. Kezdetben még vegyesen tanította a fiúkat és a lányokat, majd 1803-tól az 1830-ban bekövetkezett haláláig ő volt az un. „rendes professzor”, azaz a fiúk tanítója. Ő kézzintézte *Nepomuki Szt. János* szobrát 1816-ban és a *Nepomuki Szt. János* kápolnát 1826-ban, melyek fenntartásáról hagyatékból gondoskodott. A fiútanítói álláshelyre 1830-ban *Somlay István* nevezték ki, az ő helyére 1833-ban *Szöllősy József* került. *Szöllősy József* 1847 februárjában bekövetkezett halálával megüresedett álláshelyet *Szebeni János* foglalta el. A fiúiskolát a hozzá tartozó tanítói lakással együtt a köznyelvben *Szebeni iskolának* is neveztek.

Az 1868. évi népiskolai törvény előírásának megfelelően 1872-ben (Iskolaszervezési iratai: Plébániai Hivatal irattára) a fiú- és a lányiskolát ketté osztották: I-II. és III-IV. osztályokra. A két-két tanulócsoporthoz számra a meglévő tantermek kettéosztásával biztosították az elhelyezést. A tantermek eredeti mérete: a fiúiskolában 36, a lányiskolában 33 m² volt.

Az I-II osztály tanítója 1872-től *Brendl István* segédtanító, 1880-tól *Magdics Károly*, 1882-től *Sándor Alajos*.

A község ebben az épületben hozta létre az ismétlő iskolát 1875-ben *Puskás József* és *Mihálovics Dénes* tanítók vezetésével.

1892-ben *Szebeni János* nyugdíjaztatott, osztálya, a III-IV. fű osztály *Bence Sándorra*, eddigi leánytanítóra bízott.

A fiúiskola 1897-ig működött itt, ez után az épületet bérbe adták, 1902-ben pedig eladták. A fiúiskola 1897-ben a templommal szembeni épületbe, a későbbi polgári iskolába költözött.

A tanácsülés 1803. október 23-án határozta el, hogy a fiú- és leányiskolákat elválasztja. Ebben az évben új kántorház épült a községhá-

za mellett, 279 négyzetgölgön, s ennek első szobáját „szerelték fel” (csak lócsakkal) „leányiskolának”. Ezzel megkezdődött a kétsikolás korszak. A fiúkat a „rendes professzor” tanította, a lányokat tanításáról pedig a kántor, elsőként *Huszka József* volt köteles gondoskodni. A kántor a tanítást rendszerint a segédjére bízta. Így lett a lányok tanítója 1812-ben *Ált Sándor* kántorsegéd, aki 1819-től önálló épületben taníthatott, mivel a község lányiskolának megszerezte a plébániával szemben lévő parasztházat. A tanfelügyelő több esetben sürgette a leánytanítót, hogy szeresse meg a tanításhoz szükséges oklevelet. *Ált Sándor* ezt nem vállalta, végül 1826-ban a rangozói állás mellett döntött. A tanításban őt követték: *Dinya Imre* majd *Molnár József*.

A templommal szemben. 1841-ben új lányiskola épült (Ez a „polgári iskola” helyén lévő első iskolaépület). Ide járt 292 lánytanuló. *Molnár József* 1844-ben bekövetkezett halála után itt tanítottak: *Paróczai András, Végh Antal, Vidovits Antal, Csima Nándor (1872-75), Mihálovics Dénes (1875-78), Kovács Lajos (1878-1881), Hencz Vince (1881-82)*. Ezt az iskolát 1884-ben lerombolták, s helyette egy új, megfelelőbb épületet emeltek két tanteremmel és egy tanítói lakással. A tantermek mérete egyenként 61,74 m² volt. Ebben a központi lányiskolában tanított *Bence Sándor* 1892-ig, majd *Lombay Hajnal Katalin*, aki az első okleveles tanítónő volt, az oklevélét 1863-ban szerezte Egerben.

Közben a tankötelesek száma folyamatosan nőtt, s bár csak kb. 1/3-uk járt rendszeresen iskolába, a tantermek nem bírták befogadni a „feljáró” gyerekeket. Külön problémát jelentett a gymavégi területen élők iskolai ellátása. A község új iskola felépítését határozta el, mely a **Gymavégen**, 4000 Ft költségen, 1859 Szt. Mihály napjára készült el, s 1860-ban nyílt meg egy tanteremmel és egy tanítói lakással. Első tanítója *Balla Mátyás* volt, aki 1860-tól az 1892-ben bekövetkezett haláláig a fiúkat és lányokat vegyes csoportban tanította az épület egyetlen tantermeiben. A tanulólétszám 1880-ban: 120 fiú, 108 lány volt. Az iskolát a köznyelv első tanítója után még sokáig *Balla iskolának* nevezték. Ez az időszak volt a 3 iskolás korszaka *Endrőd* oktatástörténetének. Az iskolák gondozását 1869-ben a püspöktől kibocsájtott rendelet alapján megválasztott egyházközségi tanács vette át a községtől.

Az I-II. és III-IV. osztályos szétválasztása (1872) után a településen 5 „iskola” működött, ami valójában, a mai fogalmaink szerint 3 iskolaeépületet, de 5 tanulócsoporthoz és 5 tanítói állást jelentett.

Balla Mátyás után a gymavégi iskolában *Levitzy Miklós, Kovács József, Velásitz György* és *Újházi Béla* tanítottak. *Újházi Béla* tanítósága alatt, 1898-ban az iskolához új tantermet építettek, a régit pedig felújították. Ettől kezdve a fiúkat és a lányokat itt is külön tanították. A lányok első tanítója rövid ideig *Kiszely Róza* volt, tőle még ugyanabban a tanévben átvette a munkát *Ludesch Julia* (1898-1902). Őt követték: *Bohus Hermina*, majd 1917-től *Szebeni Anna* okleveles tanítónők. A meglévő két tanterem mellé 1924-ben építettek egy harmadikat, 1925-ben pedig a tanítói lakást újították fel.

A gymavégi részen a tanköteles korúakat a *Balla-féle* iskola nem bírta befogadni. Ezen a részen egy új iskola felállítására volt szükség. *Schieffner Ede* *Endrőd* prépost-plébánosa (1852-1889) az iskola építésére 2000 Ft-ot és 20000 téglát adományozott, tanítójának javadalmazására pedig 1000 Ft. alapot tett le, 1880-ban. Így épült fel a *Mirhóvégen* egy új, nagy iskola, amit alapítójáról *Schieffner-iskolának* neveztek el. Az iskola területére 80 m² volt, s tanítói lakás is tartozott hozzá. Az iskola 1881-ben nyitotta meg kapuit a tanulóknak. Első tanítója *Kovács Lajos* volt, aki még 1882-ben meghalt, ezért a tanév végéig *Varga Gyula* látta el a helyettesítés feladatait. Kinevezett tanítója lett 1882 őszétől

1889-ig *Számboorovszky Rezső*. Őt követte *Sárhegyi Károly*, 1896-ban pedig *Kovács József*. Az iskolában 1911-ig fiúkat és lányokat vegyesen tanítottak. Az épülethez 1911-ben egy új tantermet építettek, a régit pedig felújították és új padokkal szerelték fel. A felújításról *Zelinka János* apátplébános a *Historia Domus*ban a következőket jegyezte fel: „A *Mirhó* végén a régi *Schieffner-féle* iskola mellé egy új tantermet, bejárati folyosót s szertartás 4.700 koronáért a saját költségemen építtettem. Az iskolát modern padokkal és teljes tanszer felszereléssel elláttam, mintegy 360 korona költséggel. Az új iskola 1912. évben lesz rendeltetésének átadva, midőn az új tanítói állomás fizetése állami segéllyel biztosítva lesz. Szolgáljon az új iskola Istennek nagyobb dicsőségére s hívem vallás-erkölcsi nevelésének felvirágoztatására!” Az új tanteremben 1912-ben *Orbók József* kezdte meg a tanítást, 1922-ben pedig *Palotai Ferenc* és *Hunya Lajos* kapott az iskolához kinevezést.

A „Szarvasvégi iskola átadására 1889-ben került sor. Szeptember 16-án *Spett Gyula*, gymmai plébános, mint püspöki biztos megáldja a szarvasvégi kettős tanterem új iskolát, melyet a hitközség *Turcsányi István* vállalkozó által építtetett 3.745 forintot, beleértve a tanítólakásul szolgáló régi ház értékét is. 1890.: A Szarvasvégi új iskolához egyik tanító részére *Giricz János* háza 600 forintot megvételért.” (H.D.) Az iskolát *Kiszely-féle* iskolának is nevezték *Kiszely Mihály* asztalos után, aki az épület famunkáit végezte. (*Kiszely Mihály* nevéhez fűződik a Szt. Antal oltár, a Szt. Antal szobor és a Szt. Antal ház felállítás is. Az utóbbiban szegények kaphattak szállást és a templom koldusai számára sütötték a kenyert.)

Az iskola egyik termében fiúkat, a másikban lányokat tanítottak. A fiúkat 1889-től *Hefner Ferenc*, 1897-től *Velásitz György*, 1898-tól *Dobossy Sándor*, 1900-tól *Bálint Sándor*, a lányokat *Iván Kálmán*, *Kemény Vilma* és *Andracsek Mária* tanította. 1896-ban az irgalmas nővérek főnöke, *Bauman Henrika* vette át a lányok tanítását, de a nővérek még ebben az évben kivonultak az iskolai oktatásból, s a tanítást 1896 decemberében *Smidt Irma* folytatta a tanév végéig. 1897-től *Kubinyi Ilona*, 1899-től *Kiszely Róza* helybéli tanítónő kapott megbízást a lányok tanítására.

Az iskolaépítés a központi részen tovább folytatódott. *Schieffner Ede* nagyváradi prépost-kanonok 5.000 forintot ajánlott egy irgalmasnének vezetésére alatt felállítandó kisdudóvádra. Ennek következtében az egyház-tanács kimondta: „1/ hogy az apáca-intézményt *Endrődön* meghonosítja s a leányiskolákat fokozatosan rájuk bízta; 2/ hogy az új törvény által elrendelt kisdudóvádot *Endrőd* múltjához és vallásos szelleméhez híven hitközségileg fogja felállítani és apácákra bízni. 3/ *Schieffner* kanonok úrnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz nagylelkű ajánlatáért.” (HD)

1892. április 10-én *Wagner Márton* gymmai építő, 8000 forintért elvállalja a *Schieffner-féle* apácához és óvoda építését, a Szabó utca templom-utcán (*Szarvasi út*) 1200 forintért vett telken, melyhez a szomszéd *Timár-féle* portából is 130 négyzetgölgöt vétetett. Az előírászat 8351 forint volt.

Második óvodának pedig a hasítás-utcában lévő *Dávid-féle* házat vették meg 900 Ft-ért.

Az apácához alapkö-lételéről a *Historia Domus* az alábbiak szerint tájékoztat:

„Május 18-án tétetett le a **Schieffner-féle apácához alapja** a következő emlékirattal: 1892. év május 18-án tétetett le alapja ezen háznak, mely a páli Sz. Vincéről nevezett irgalmasnének lakása s az ő vezetésük alatt álló kisdudóváda és leányiskola gyanánt épült *Schieffner Ede*, nagyváradi prépost-kanonok – *Endrődnek* 37 éves keresztül plébánosa – bőkezűségéből, ki ezen építkezésre 8.000, és a felszerelésre 2.000 fo- folytatás a 15. oldalon

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Savio Szent Domonkos (1842 - 1857)

Bosco Szent János legkedvesebb tanítványa, nevelési módszerének remekműve, a valdoccói Oratórium fiai között az életszentség első virága, akit XI. Pius pápa 1954-ben avatott szentté.

Már az elsőáldozáskor életre szóló céljai voltak: gykori gyónás, áldozás és az ünnepek megszentelése. Örökös barátság Jézussal és a Szűzanyával, és a legnagyobb: „Inkább a halál, mint a bűn”.

Don Bosco növendéke lett és kérte, segítsen neki szentté lenni. Szelíd, derűs, vidám lelkű, tehetséges diák volt. Társainak segített a tanulásban. Amikor betegek voltak, ápolta őket. Egy új növendéknek

elárulta a kollégium titkát: „Nálunk az életszentség a nagy vidámságból áll”. Tudatosan kerülte a bünt és követte a jót. 1856-ban megalapította a Szeplőtlen Fogantatás Társulatát, a diákok apostoli közösségét. XII. Piusz szenttéavatásakor így jellemezte: „A lélek fiatal, de óriási bajnoka.” Ő az első szentté avatott gyermek az ökeresztény vértanúk óta. A gyermekkorusok és a ministránsok védőszentje.

Savio Domonkos Turin közelében a Riva nevű kis községben született 1842-ben. Édesanyja térdein nevelődik vallásossá. Már 5 éves korában ministrál. Sokszor a templom ajtaját még zárva találta. De ő letérdelt a puszta földre esőben, hóban... fejét az ajtóhoz támasztva meghajlott fövel, összekulcsolt kézzel imádkozott, amíg az ajtó kinyitották. Leírhatatlan öröm töltötte el a szívet, amikor 7 éves korában magához vehette a Szentségi Jézust. „Ez volt az én legszebb napom!” szokta mondogatni. Ezen a napon az imakönyvébe ezeket a jóföltételeket írta: „Gyakran járulok a szentgyónáshoz és a szentáldozáshoz, ahogyan lelkiatyám megengedi. Vasár- és ünnepnapokat megszentelem. Legjobb barátaim Jézus és Mária lesznek.

Inkább meghalok, mintsem halálosan vétkezsem!” Ezeket a jószándékokat gyakran elolvasta és jóraindítói voltak minden cselekedetében egészen haláláig.

Tizenhat kilométer utat tesz meg mindennap, hogy tanulmányait elvégezhesse a községi iskolában. Mikor egy néni azt kérdezte, nem fél-e egyedül a hosszú úton, azt felelte: „Nem vagyok egyedül, mert Orangyalom minden lépésemben elkísér.” És nem nehéz az út a tikkasztó hőségben? Feleli: „Semmi sem nehéz, ha olyan úrnak szolgálunk, aki jól megfizet. Ez az Úr a Jóisten, aki a szeretettel nyújtott vizet is megjutalmazza!”

Tanítója ajánlatára Don Boschohoz kerül. Apja Don Boschoz vezeti, aki kikérdezi őt addigi tanulmányiról. Mikor a próbára adott szöveget kis idő múlva szó szerint elmondja, Don Bosco így szól: „Úgy látszik jó posztóval van dolgom!” Erre Domonkos így felelt: „Én vagyok a posztó, Ön legyen a szabó, kérem vigyen magával és készítsen belőlem szép ruhát a Jóistennek!” Elmondja Don Bosconak azt is, hogy a latin tanulmányai befejezése után Isten segítségével a papi pályára szeretne lépni. „Ne féljen - mondotta -, hogy gyenge szerveztem nem bírja a tanulást. A Jóisten, aki eddig egészséget és kegyelmet adott a jövőben is meg fog segíteni” Amikor Don Bosco megmondta, hogy magához veszi Turinba és kedves gyermekei közé sorozza őt, hálásan megragadta

Don Bosco kezét, megszorította, csókolgatta mondván: „Re mélem, hogy semmi panasz nem lesz ellenem!”

Elérkezett az indulás napja. Domonkos megcsókolva anyját és testvéreit elbúcsúzott. Kis batyujával a vállán, apja kezét szorongatva megérkezett Turinba az Oratoriumba. Don Bosco szobájába lépett. Míg apja Don Boscoval beszélgetett, ő körülnézett Don Bosco szegényes szobájában. Tekintete egy lapra irányult, amelyen Szalézi Szent Ferenc szokásos szavai voltak nagy betűkkel olvashatók, ezeket Don Bosco életének vezérgondolatául választotta: „DA NIHI ANIMAS, CAETERE TOLLE!”/LELKEKET ADJ URAM, MINDEN MÁST ELVEHETSZ!/ Elgondolkozva mondogatta magában: „Mégértem itt nem pénzről van szó, hanem a lelkek üdvösségéről! Remélem az én lelkem is tárgya lesz ennek a munkának!”

Megkezdte az intézeti életét, amely először csak egészen közönséges volt, minden rendkívülség nélkül. Minden szabályt szőpen megtartott, szorgalmasan tanult, kötelességeit pontosan teljesítette, tanárait, társait szerette. Társai nem csak jámborsága, tudománya, de udvarias és kellemes bánásmódja miatt is szívesen társalogtak vele.

Egyszer egy hősiés kis eseményjártódott le életében. Két társa összeveszett, és a szóváltásnak az lett a vége, hogy kópárban akartak elégtételt szerezni maguknak. Domonkos ki akarta békíteni őket, de nem sikerült. Velük ment a kópárba színhelyére, s amikor lerakták a köveket, az őt követ, és kimérték a húsz méter távolságot, ő középre lépve elővette kis feszületét, magasra emelve így szól: „Jézus Krisztus meghalt ártatlanul és megbocsájtott megfeszítőinek! Az első követ rám dobjátok...” E nem várt hősiességre a két fiú kibékült és megbocsájtott egymásnak. Társai nagyon szerették őt, együtt pedig nagyon szerették a Szűzanyát s maguk között megalapították a Szeplőtlen Szűzek Társulatát.

Don Bosco egyszer névnapján meg akarta örvendeztetni a fiúkat és így szól: „Mindenki írja fel kívánságát egy papírszeletre!” Elképzelhető, milyen nevelés és kicsinyes kényeságokkal álltak elő. Domonkos csak e pár szót írta: „Ohajtom, mentse meg lelkem, neveljen szentté!” Domonkos annyit jelent: az Uré. „Még a nevem is azt jelenti, az Uré vagyok!” - mondogatta néha.

Don Bosco komolyan vette kérését, magához hívatta és így szól: „Figyelj csak! Légy vidám, teljesítsd híven kötelességeidet a tanulásban és a jámborságban, tégy jót másokkal! Így az életszentség útnak fogsz járni!” Domonkos minden követelménynek megfelelt.

Azonban Isten iránti szeretete, a lelkekért lángoló buzgalma korán felőrölték testi egészségét. Az orvos tanácsára haza kellett mennie. Szomorúan vált meg Don Boscotól, - akivel három évig volt együtt- és társaitól: „Viszontlátásra a Mennysorszámban!” Csak pár napig szenvedett otthon. „Ó mily csodaszépeket látok!” - szavakkal mosolyogva lehelte ki szép lelkét 15 éves korában.

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos **KERÉKPÁROK**, **KISGÉPEK**, **KEREKESZÉKEK** javítása; beépíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerékűek építése

Tel.: 06302690088
snimre@freemail.hu
<http://bicycletechnika.atw.hu>

PROJEKTZÁRÓ KONFERENCIA A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODÁBAN

2008. január 29-én két sikeres projekt zárására került sor, a HEFOP 3.1.3 „*Felkészítés a kompetencia-alapú oktatásra*” és a HEFOP 2.1.5 B „*Halmazottan hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelése*” programra.

Főpályázó és a konferencia főszervezője a Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda, konzorciumi partnerei pedig Gyomaendrőd Város Cigány Kisebbségi Önkormányzata, Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a Margaréta Óvodai Oktató Közhasznú Társaság.

Nagy öröm számunkra, hogy a közoktatás életét irányító több neves szakember megtisztelte jelenlétével konferenciánkat, és előadást is tartott.

Így velünk volt: **Arató Gergely** az Oktatási és Kulturális Minisztérium államtitkára, Pálfalvi Zsolt az OKÉV Dél-alföldi Régiójának igazgatója, **Borbola István** a Dél-alföldi Szakmai Szolgáltató Intézet igazgatója, **Tóthné Eszes Éva** IPR szakértő, intézményi mentor.

Részt vettek: Babák Mihály, Szarvas Város Többcélú Kistérség Társulásának Elnöke, országgyűlési képviselő, Földesi Zoltán országgyűlési képviselő, városunk polgármestere, Várfi András, a Képviselő-testület több tagja, nevelők, szülők és a környező településekről is érkeztek hozzánk vendégek.

A projektek keretében olyan tartalmi, módszertani és infrastrukturális fejlesztéseket tudunk megvalósítani mind a kompetencia-alapú oktatás területén, mind az

Integrációs Pedagógiai Rendszer kiterjesztésében, amellyel az oktatási feltételek lényegesen javultak az itt élő és tanuló gyerekek számára. Az új módszerek alkalmazása újszerű felkészülést igényel a pedagógustól, mely ismeretek továbbképzéseken sajátíthatók el. Az új módszerek alkalmazásához, valamint a tanulóbarát iskolai környezet kialakításához elengedhetetlen az iskola infrastrukturális fejlesztése.

Az integrált oktatás napjainkban központi kérdéssé vált. A közoktatásban az integráció alatt a halmazottan hátrányos helyzetű, a fogyatékkal élő gyermekek és a roma tanulók többségi iskolában történő nevelését, oktatását értjük, mellyel számunkra is biztosított a kirekesztettség elkerülése, a társadalmi beilleszkedés lehetősége, melynek során társaikban is kialakul a be- és elfogadó attitűd.

Várfi András polgármester úr köszöntője után Arató Gergely úr az Oktatási és Kulturális Minisztérium államtitkára nyitotta meg a konferenciát.

Ezután vették kezdetüket a szakmai előadások.

Elsőként Fülöp Istvánné igazgatónő, projektmenedzser mutatta be röviden a nyertes pályázatokat. Összefoglalta és átfogó képet nyújtott a két HEFOP programról. Előadásában kiemelte, hogy egyedül a legnagyobb erő sem tehet mindent, csakis együtt, egymásra figyelve és építve vezet lépcső a jövőbe!

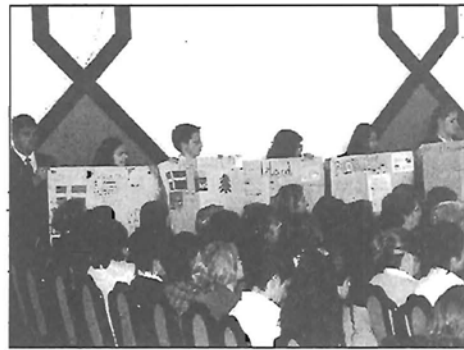
Magyar Béláné igazgatóhelyettes aszszony előadásában beszámolt a kompetencia-alapú oktatás alkalmazásáról és helyi tapasztalatairól.

Nyolcadikos diákjaink is örömmel mondták el, hogy mennyire szeretik azokat az órákat, ahol csoportmunkában dolgoznak, szerepjátékot játszanak, ezáltal felszabadultabbak, vidámabbak. Nagy népszerűségnek örvend a digitális tábla, amely az újszerű élményével hat diákra, tanárra egyaránt.

Tóthné Eszes Éva IPR szakértő, intézményi mentor az iskolánkban folyó Integrációs Pedagógiai Rendszer szerepét és alkalmazását hangsúlyozta.

Borbola István a Dél-alföldi Szakmai Szolgáltató Intézet igazgatója a korszerűbb tudás kialakításának hatékonyabb eszközökkel történő megvalósításáról beszélt, míg az OKÉV Dél-alföldi Régiójának igazgatója, Pálfalvi Zsolt a közoktatás regionális tervezéséről, fejlesztéséről, lehetőségeiről tartott tájékoztatót. Ezt a gondolatmenetet folytatta ismertetőjében Arató Gergely államtitkár úr, aki röviden vázolta a közoktatás jövőjét, „*az a céljuk, hogy a jól si-*

került pályázati programokat továbbvigyék, és olyan bázis intézményeket szeretnének kialakítani, amelyek már élenjárnak a kompetencia-alapú oktatásban, mérésben, a tehetséggondozásban, és az esélyteremtésben. A hálózatfejlesztés célja bevonnai azokat az intézményeket, akik nem indultak el az új irányba!”

Az IPR működésének szakmai tapasztalatai a partnerintézményekben, vagyis „*Összefogás és szakmai megújulás*” címmel Kovács Péterné a Margaréta Óvoda intézményvezetője és Pelyva Imréné a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium igazgatóhelyettese tartott előadást.

Dinya Livia tanárnő a pedagógusok továbbképzésének fontosságát nyomatékosította, hiszen folyamatos tanulás, megújulás és kreativitás nélkül elképzelhetetlen a 21. század modern pedagógusa.

Méresi szakértőnk Simonné Szrnka Zsuzsanna tanárnő a módszertani fejlesztések, és a helyi program eredményeit ismertette előadásában a mérési mutatók tükrében.

Palicskáné Szegedi Katalin és Hunya Jolán tanárnők azt ismertették, gyakorlati példákkal illusztrálva, hogy a kompetenciákat hogyan építettük be a tanítási órákon kívüli tevékenységünkbe.

A konferencia zárásaként fórumra került sor, az államtitkár úr válaszolt a pedagógusok kérdéseire, amelyeket Gubucz József a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója tolmácsolt.

Arató Gergely államtitkár úr és Földesi Zoltán országgyűlési képviselő úr is azzal fejezte be a délelőtti programot, hogy a Kis Bálint Általános Iskolában és Óvodában magas színvonalú szakmai nevelő-oktató munka folyik. Nagyra értékelték az elkötelezett, lelkes, innovatív nevelőtestületet. Mindezekhez gratuláltak az intézmény igazgatónőjének és a tanári kar valamennyi tagjának.

A tartalmas délelőtti baráti beszélgetés zárult!

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szondi István

Első generációs csizmadiák és cipészek Endrőd iparos társadalmában

Az első generációs iparosok felszaporodása a XX. század elején a lábbelikészítő iparban azt a folyamatot mutatja, ahogyan a paraszti túlnépesedés következtében kialakult földéhség enyhítésére az iparban próbálnak megélhetést találni. A kényszerűségből az iparba átkerült réteg nem válik „öntudatos iparossá”, mert mindig azt a pontot keresi, hogyan tudna visszakerülni a parasztság kötelékébe.

Az endrődi lábbelikészítők osztályozását a rendelkezés-

ta ezeket a szakmákat. Az első generációs iparos tanoncok száma ebben az időintervallumban 121 fő, melyből 76 fő csizmadiának és 45 fő cipésznek tanult. Az elsőgenerációs lábbelikészítők névvizsgálatából megállapítható, hogy az 1930-as évek iparos névsorában csupán 30%-ukat jelöljük mint önálló iparost. Ebből a számadatból arra következtethetünk, hogy az első generációs iparosok nagy része nem vált olyan tökeerőssé, hogy önálló ipart működtessen, csupán mestere mellett dolgozott segédként, vagy pályaelhagyóként visszakerült a falu paraszti rétegébe. Szakmai tudását alkalmasszerűen vagy időszakosan kamatoztatta, és javításokkal, foltozásokkal egészítette ki mezőgazdasági jellegű keresetét.

Az első generációs iparosok műhelyeinek tanulmányozásánál megállapíthatjuk, hogy a szakmával kapcsolatos elnevezéseik nem ipari jellegűek. A raktározásra szolgáló részt például Gubucz Mátvás első generációs csizmadiák *kamrának* nevezték, szemben a dinasztikus családokkal, akik ugyan ezt a helyiséget *alapanyagraktár* vagy *készáru raktár* névvel illették. A földműveléssel és lábbelikészítéssel időszakonként felváltva dolgozó első generációs csizmadiák (a cipészek termékeik sajátosságánál fogva nem vizsgálhatók e szempontok szerint) családtagjai nem vettek részt a termelésben, sok esetben a feleségek is kívülről figyelték férjeik munkálkodásait. Az első generációs lábbelikészítők közül azok biztosan a szakmában maradtak és a későbbiekben több generációkon keresztül átörökölték, akik segédként beházasodtak a mestereik családjába.³

Koós László műhelye 1929-ben

re álló adatok alapján, 1873-tól tudjuk elvégezni. Az 1873-ban megalakult Ipartársulat alapító tagjai a céhekből származó és a mesterségbe családi hagyományaik folytán bekerülő (az apa mesterségét folytatva) személyekből állt. A rövid életű Ipartársulat, mely helyi tekintetben nem sokat változott a céhes formához viszonyítva, szervezi magát Ipartestületté.

Az Ipartestületben a vezető réteg természetesen a céhes hagyományokon nevelkedett és anyagilag megerősödött dinasztikus iparcsaládokból került ki. A legidősebb csizmadiák id. Juhász Imre lesz a jegyzője, Dinya Vilmos¹ szabó mester lemondása után az Ipartestületnek. Alelnöknek - az ugyancsak nagy tekintélyű - Turcsányi Imre csizmadiamestert választották.

Az első tanonclajstrom alapján (1893-1910)² megállapítható, hogy a csizmadiák és cipészek iparba kerülő tanoncok száma 153 fő, melyből 24-en az apjuk foglalkozását választották, a más jellegű iparos foglalkozású apáknak csupán nyolc gyermeke választot-

Dávid Károly csizmadiák műhelye 1927-ben Endrődön

¹ Dinya Vilmos nagyapja Dinya János volt, aki 1868-ban az endrődi szabó-szűcs céhnek az alcéhmestere.

² BÉKÉS MEGYEI LEVÉLTÁR Gyula, IX/210a/15.

³ GYETVAI Vendel közlése 2004.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XV. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. március

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda melléklete

A SZENT GELLÉRT

KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA BEMUTATKOZIK

Tisztelettel köszöntöm a kedves szülőket abból az alkalomból, hogy gyermekük ősszel első osztályos lesz. Mészárosné Kiss Katalin vagyok, 1996-ban kerültem Gyomaendrődre, 1997-ben végeztem a szarvasi Brunsvik Teréz Óvóképző Főiskolán, majd a Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán. A Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában 1997 óta tanítok. Napközis nevelőként kezdtem, majd 2000-től osztálytanítóként tanítok.

A tavasz egy pedagógus számára nemcsak a rügyfakadást, hanem minden évben izgalmakat és várakozással teli hangulatot idéz elő, amikor is az óvodások beiratkozására kerül sor.

A szülőknél is él a szorongás, melyik iskolát válasszam, milyen lesz a tanító néni, s végül de nem utolsósorban hogyan állja meg helyét a gyermekem az új körülmények között? A kisgyermek számára is nagy pillanat, amikor az iskolába lép. Ahogy Mérei Ferenc, a gyermeki lélek nagy ismerője írja: „a gyermek utánzó lénynek születik, nagyjából azzá lesz, amit kisgyermekként kap. Simogatásra simogatással felel, jókedvre jókedvvel, tevékenységre tevékenységgel.” A tapasztalás megmarad, s ha félelemkeltéssel NEM akadályozzák kíváncsi, kereső, aktív, kreatív emberré válik. Éppen ezért az iskolába lépés időszakát zökkenőmentessé

kell tenni számára. Hiszem és vallom, hogy aki a pedagóguspályát választotta, mindent megtesz annak érdekében, hogy átsegítse a gyermeket ezen a nehéz szakaszon. Tőlem és Önöktől is kedves szülők, örömet kell, hogy kapjanak és biztatást, és semmi más ne segítsen a szülő, mint azt, hogy örülni tud annak, hogy a gyermeke már erre meg erre képes, és nap mint nap megkérdezi Tőle, minek örült az iskolában.

A mi iskolánk pedagógiai módszereinél elsődlegesnek tartjuk az egyéni gondozás és egyéni haladás lehetőségét, a gyermekek mérjük a feladatot, onnan indulunk ahol tart, alapozunk és alapozunk, időt adunk a gyakorlás változatos és élvezetes formáira, megtöltjük izgalommal az együtt töltött órákat.

Kis iskola lévén családias hangulatot próbálunk teremteni, ahol fontos a szeretet, a türelem, az egymásra való odafigyelés, a rend, a tisztaság. Fontosnak tartom a gyermeki bizalom és derű megerősítését, az osztályon belüli jó légkör megteremtését, a szülőkkal és gyermekekkel való pozitív viszony kialakítását. Nélkülözhetetlen a pozitív megerősítés, célom az, hogy a gyermeknek sikerélménye legyen, hogy jól érezze magát az iskolában.

Szeretettel hívom Önöket és gyermeküket márciusban a nyílt napunkra és az iskolaköztalálóra!

Szeretettel várom szeptemberben a leendő elsősokeket Fekécs Edit kolléganőmmel iskolánkba.

Mészárosné Kiss Katalin

A HUNYAI ISKOLÁRÓL

Iskolánk a 2007/2008-as tanévtől a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda telephelyeként működik. A felső tagozatos gyermekek iskolabusszal bejárnak a központi iskolába. Helyben az óvodások és a kisiskolások maradtak. A 12 óvodás gyermekkel egy óvónő és egy dajka foglalkozik. Az alsó tagozat 26 fővel 1-2. és 3-4. osztályos összevonásban és egy napközös csoporttal működik. A gyerekek oktató-nevelő munkáját 3 tanítónő, 1 német óraadó és egy hitoktató látja el.

Mivel kiscsoportokban tanulnak a tanulók, így sokkal családi-asabb, személyre szabottabb az oktatás. Több idő jut a gyermekek tehetséggondozására, felzárkóztatására. Alsó tagozatban legfontosabb feladat az alapkészségek minél magasabb szintű elsajátítása, hiszen csak erre építve lesznek képesek a felső tagozatban és az életben is helytállni, sikereket elérni. Tanulóink évek óta részt vesznek levelezős feladatmegoldó, matematikai-, vers- és prózamondó versenyeken, melyeken szépen megállják a helyüket.

Az oktatás mellett nagy hangsúlyt fektetünk a szabadidő hasznos eltöltésére, a tanulók sokoldalú fejlesztésére. Szonda István képzőművészeti foglalkozásai és Tóthné Rojki Edit néptánc órái nagyon népszerűek a gyermekek körében. Ősszel és tavasszal minden óvodást és iskolást elviszünk Békéscsabára színházlátogatásra (3-3 alkalommal), melyet nagy örömmel várnak.

Iskolánk egyéni arculatát, hagyományait megőrizve bevonnak bennünket a központi iskola rendezvényeibe, programjaiba is. Nagyon emlékezetes volt a Szent Gellért Nap, a közös karácsonyi ünnepség, a jótékony vacsora a szülőknek, melyeken a gyermekek és a szülők is ismerkedhettek az iskolával, barátkozhattak egymással.

Helyi programjaink változatlanul megmaradtak. Nemzeti ünnepünkön – október 6. és 23. - iskolaszintű megemlékezést tartottunk. Az Idősek Napján műsorral kedveskedtünk a klub lakóinak. Novemberben az „Egy hét az egészség jegyében” címmel, játékos, tevékenykedtető és szellemi feladatokkal próbáltuk felhívni a figyelmet az egészséges életmódra. December elején Szent Miklósról emlékezve nagyszabású Mikulás-váró délutánt rendeztünk a Szülői Munkaközösséggel közösen. A téli szünet előtti utolsó tanítási nap délutánján ünnepi uzsonnával köszöntöttük a karácsonyt. Kis falunkban már régi hagyomány, hogy Szentestén a gyermekek Betlehemes műsort adnak elő a templomban, melyen az egész falu együtt ünnepli a kis Jézus születését, lélekben megerősödik, feltöltődik. Szilveszter délelőttjén a vállalkozó fiúk és lányok a Regölés népszokását adták elő, hagyományt kezdeményezve. Vízkereszt napján Három király-járás volt Endrődön a Tájházban és Hunyán a templomban. A farsangot mindig jelmezes felvonulással, tánccal délutánnal ünnepeljük. Nagybőjtben a ministráns gyermekek

rendszeresen részt vesznek a keresztyűi ájtatosságon. A március 15-i ünnepséget faluszinten szoktuk megrendezni, koszorúzással egybekötve az Önkormányzat épülete előtt. Anyák napján a gyermekek irodalmi műsorral köszöntik édesanyjukat, nagymamáikat. A tanév végén egy napos országjáró kiránduláson ismerkednek hazánk szép tájaival. A nyári szünetben minden évben kéthetes nyári tábor tartunk a Karitással közösen.

Programjainkkal és egész oktató-nevelő munkánkkal arra törekszünk, hogy tanítványaink ne csak megtanulják, hanem meg is valósítsák Jézus tanítását, hiteles erkölcsi normákat, örök értékeket tudjanak felmutatni.

Iskolánk zavartalan működéséért, a nyugodt légkör megteremtéséért köszönettel tartozunk fenntartóinknak. Bízunk benne, hogy kis falunkban legalább az óvodás és kisiskolás gyermekek még sokáig helyben tanulhatnak. A püspök úr karácsonyi ünnepi üzenetében kiemelte, hogy az egyház álljon ki a család védelmében, támogassa a kis településeket, segítse azok iskoláinak megőrzését. Ebben reménykedünk, és mi is valljuk, ha egy faluban bezárják az iskolát, eltűnik a gyerekszív, az a falu hamar elszorvad, gyermekei gyökértelessé válnak. Ezért kérünk mindenkit - aki tehet érte - Reményik Sándor egyre aktuálisabb soráival:

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

A hunyai tantestület

Iskolakóstolgotó

Iskolánkban már hagyományá vált az Iskolakóstolgotó megrendezése. Ilyenkor a nagycsoportos óvodások bepillantást nyer-

hetnek iskolánk életébe. Különböző érdekes foglalkozásokkal várjuk a gyerekeket. Amíg gyülekeznek a leendő

elsősek az aulában, iskolánk igazgatója gitárkísérettel ismert gyermekdalokat énekel közösen a kicsikkel. Utána kisebb csoportokban mennek egy-egy foglalkozás színhelyére. Hogy gördülékeny legyen a helyszínek közötti váltás, tanulóink segítene a csoportoknak.

Mit is nyújtunk egy-egy ilyen délutánon? Megismerkednek a leendő tanító nénikkel a gyermekek, hisz nagyon fontosnak tartjuk a minél előbbi személyes kapcsolat kialakítását. Szívesen vesznek részt a kézműves foglalkozásokon. Megcsodálhatják számítástechnika termünket, nyelvi laborunkat, ahol játékos foglalkozást tartanak tanáraink. Örömmel tanulják hitoktatóinkkal az egyszerű verseket, dalokat.

Minden alkalommal a jól felszerelt, tágas tornatermünkben két kolléga várja versenyjátékra a kicsiket. Persze egyik fénypont minden alkalommal az, amikor az ebédlőben ők is részt vehetnek a délutáni uzsonna elkészítésében. Készítettünk már gyümölcssalátát, kókuszgolyót, szendvicset.

Búcsúzáskor minden gyermek egy-egy kisújságot kap, melyet pedagógusaink állítanak össze. Rejtvényt, rajzkiegészítő feladatot, színezést, az évszakhoz kapcsolódó verset találhatnak benne a leendő elsősek.

Idén a következő „iskolakóstolgotónk” márc. 27-én lesz, melyre nemcsak a gyerekeket, hanem minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Molnárné Majoros Katalin

Ahogy a szülők látják...

A szabad iskolaválasztás lehetőségével a szülők előtt nyitottá vált az út, hogy gyermekeiket a család és a gyermek számára legkedvezőbb körülményekkel rendelkező, legszimpatikusabb iskolába járassák.

A szülők által, az iskolai beiratkozás előtti néhány figyelembe vett szempont:

- az iskola lakóhelyhez való közelsége
- az iskola megközelíthetősége, gyalog, kerékpárral, gépkocsival, parkolási lehetőség
- az iskola pedagógusainak ismertsége, jó hírneve
- az iskola tanítási színvonala, az iskolából kikerülő diákok felsőbb oktatási intézményben mennyire tudják tartani a magukkal vitt tanulmányi színvonalat (jegyeiket)
- az iskola technikai felszereltsége, szerelvények, számítógépek, nyelvi labor, tornacsarnok, sportfelszerelések
- gyerekek étkeztetése, uzsonna, meleg ebéd stb...
- az óvodai kis barátok, barátnők összetartozása
- a nyílt napokon szerzett tapasztalatok
- az iskola első látogatásakor kialakított összbemutató az iskola belső életéről

Természetesen ennél jóval több szempont érvényesül, mint itt az előbb említettek, fontossági sorrend sem ugyan ez minden szülőnek más és más az elképzelése az iskoláról, annak belső életéről, pedagógusainak tanítási és nevelési módszereiről.

Négy évvel ezelőtt mi is a nyílt napon látogattuk meg az iskolát, megismerhettük a tanítási és nevelési módszereket, bemutatták az iskola tantermeit kiszolgáló helyiségeket (irodákat) a kápolnát, a tornacsarnokot, ebédlőt. Nagyon jónak tartottuk, hogy teljes részletességgel megismerhettük az iskolát.

Jó, hogy minden iskolán belül van a sportcsarnok, az ebédlő. Nem kell a gyerekeknek hóban, sárban, fagyban, esőben kilométereket gyalogolni. Jó, hogy az iskolában kötelezően van hitoktatás, a gyerekek erkölcsi nevelése biztosított.

A pedagógusok és az iskola személyzete kedvesen fogadta a nyílt napon résztvevőket, készségesen tájékoztatták a kérdéseket az iskola belső rendjéről a tanítási és nevelési módszerekről, a szokásos ünnepekről és a hétköznapi munkájáról.

Két iskola nyílt napját és körülményeit figyelembe véve döntöttünk úgy, hogy kislányunkat a Szent Gellért Katolikus Iskolába iratjuk. Nyugodt szívvel mondhatjuk 3,5 év tapasztalata után, hogy jól döntöttünk.

Az első osztály 2004 szeptemberében kezdődött Szabóné Vaszkó Éva (Évike néni) osztályfőnök vezetésével, aki kiváló pedagógus, talán annál is több. Csodálatos gyermekszerepetről tett tanúbizonyságot. Villámgyorsan megtalálta az utat a kis félénk nebuló szívéhez, rövid idő alatt bevezette őket az álló egyenesek birodalmába, ahonnan már egyesek út vezet az első betűk és számok megírásához. A szorgos munkának meg is lett az eredménye. Fél évre a nagy létszámú osztály ellenére minden kisdia megismerte az abc összes betűit és jól tudtak bánni a számokkal is.

Évike néni osztályfőnöknek jó segítői is voltak Fekécs Editke és Szujó Lajosné (Marika néni) napközis tanító néni, mindketten szívesen tanították a kis első osztályosokat, óvták védtek minden lépésüket.

A kisdiaokban ebben az időszakban kislányunkban tanultak, két év elteltével váltás, új osztályfőnök új napközis tanár. Ez a módszer diáknak, szülőnek, pedagógusnak kissé szívfájdalommal jár. Elszakadni a megszokottól és ismét új arcokkal, új tanítási és nevelési mód-

szerekkel kell megismerkedni. A szülők szemével nézve mégis jó módszer, mert egy törés ugyan a gyerekek életében a pedagógusváltás, de egyben edzettebbé teszi őket és nem lesz bennük félelem a negyedik osztály után, amikor több szaktanárral kell szembenéznük. Ami a kislányunk mellett szól, hogy más nevelési módszer kell az óvodát hagyott kisdiaknak és más a már serdülő kilencéves gyerekeknek.

Kislányunk esetében ez a váltás nem okozott megrázkódtatást, de úgy látjuk az osztályban sem. Az új osztályfőnök Mészárosné Kiss Katalin (Katinka néni) nagy szeretettel fogadta diákjait, nagyon hamar összeismertek és megszerették egymást. Szigorú, de igazságos, jó pedagógusnak ismertük meg, nagyon jól tudja a gyerekeket a jó tanulásra ösztönözni, szereti a gyerekeket, a szülőkkel a kapcsolata kiváló. Az iskolában eddig eltöltött 3,5 év elegendő volt ahhoz, hogy valamennyi pedagógust megismerjünk, szakőrök vagy rendezvények által kapcsolatba kerüljünk egymással. Jól kiforrott, jó felkészültségű, összetartó, kiváló kollektíva, melyre nyugodt szívvel rá lehet bízni a jövő nemzedék nevelését.

A szülők és az iskola kapcsolata igen vegyes képet mutat, pedig a gyerekek nevelése érdekében kölcsönösnek kellene, hogy legyen segítve egymás munkáját, tanulásban, rendezvények, ünnepek lebonyolításában, iskolai fejlesztésekben. Milyen jó lenne, ha minden szülő saját maga is hozzá tenne egy kicsit ahhoz, amit az iskola jogosan elvárhatna tőle. Talán az iskolai ünnepek (a karácsony, a farsang, a Szent Gellért napok, anyák napja) lebonyolítása is könnyebb lenne. Az ünnepek csodálatosan szépek, jól megszervezték. Könnyű szöki a szemünkbe, amikor gyermekeinket látjuk, hogy mennyire jól felkészültek kisebb-nagyobb szereplésekre. Tanáraik milyen sok munkát, fáradságot fektettek bele, hogy emlékezetes, vidám nap legyen. De még szebbé tehetők lennének, ha még többen kapcsolódna ebbe a munkába.

A társadalmi ünnepeinken: Március 15, Hősök napja, Október 23 a pedagógusok és a gyerekek részvétele lehetne nagyobb létszámú, az osztályok szervezettebben vehetnének részt. Hasonlóan a kápolnában bemutatott szent misén, ahol előfordul, hogy alig van jelen pedagógus és alig néhány gyerek. Úgy gondoljuk, hogy szervezettebbé kellene valamilyen módszerrel tenni, hogy a jövő nemzedéke jobban kivegye részét a lelki nevelésből.

Az évenként megrendezésre kerülő jótékonyági vacsora szerény bevétele is a gyerekek érdekében kerül felhasználásra (nyelvi labor, játszótér felújítás stb...). Azt mondjuk jó kikapcsolódás volt, kitűnő volt a vacsora. Jól elbeszélgettünk, de mennyivel jobb lett volna, ha sokkal többen részt vesznek ezen a jól megszervezett mulatságon.

Amikor öt évvel ezelőtt az iskola működéséről kérdeztük Iványi László plébános urat (Laci atyát), azt mondta „Minden gyereket lakóhelyre, vallási és etnikai hovatartozásra tekintet nélkül

szerepettel várunk”.

A szeretet az iskola vezetése, a pedagógusok és a diákok között megvan.

Kedves Szülők! Rajtunk a sor, hogy gyermekeink jövője érdekében mi is tegyünk meg az első lépéseket egymás felé. Ma egy mosoly a köszönet mellé, holnap egy baráti kézfogás, hogy holnap után összefogva dolgozhassunk az iskola vezetésével és tanári karával a felnövekvő nemzedék még jobb iskolai körülményeiért, jobb tanulmányi előmenetelükért.

Kérjük az iskola tanári karát, hogy a tanulmányi versenyeket még jobban népszerűsítsék a diákok között. Segítsék őket a felkészülésben, hogy ne csak a részvétel legyen fontos, hanem az, hogy minél többen jussanak fel a dobogóra, ezáltal szereve magasabb szintű tudást, az iskoláknak dicsőséget, hírnevet, felkészítő tanároknak, szülőknek nagy örömet.

Meg kell említenünk iskolánk parkolóját. Amikor az iskola felépült, jó volt, elegendő volt, mára azonban kinötte önmagát, bővítését rövid időn belül meg kell oldani úgy, hogy a gépkocsiknak egy külön bejárata legyen, elválasztva a kerékpárosoktól és az utcára kitóduló gyerekektől. A jelenlegi közlekedés időnként nehézkes.

A megoldásra váró rövidebb és hosszabb távú feladatok ellenére úgy látjuk, hogy a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola – mely kívülről szemlélve is szép, impozáns épület – jól megállja helyét a településünkön, az iskolából kikerülő diákok jól felkészültek, jó alapokkal indulnak magasabb szintű iskolákba is. Köszönhető ez az iskola vezetésének és jól felkészült tanári karának.

Kívánunk az iskola vezetésének, tanárainak és minden dolgozójának jó együttműködést, nagyon sikeres éveket, jó egészséget.

Kívánjuk a jövőben, hogy sok jó képességű gyerek válassza a Szent Gellért Katolikus Iskolát, legyenek nagy létszámú osztályok.

Kívánjuk, hogy minél több diák jusson el főiskolára, egyetemre. Legyenek büszkék iskolájukra, volt tanáraikra öregbítve ezzel Gyomaendrőd jó hírnevét is.

Gyomaendrőd, 2008. Február 19.

Iványi Miklós és felesége
Iványiné Kovács Piroska

Szeretettel meghívjuk a
Szent Gellért Katolikus Általános Iskolába
2008. március 17-18-án (hétfőn kedden) tartandó
NYÍLT NAPRA.

2008. március 27-én 14 órától
ISKOLA-KÖSTÖLGATÓ

lesz, melyre a leendő első osztályosok
mellett a szülőket is várjuk szeretettel.

Az első osztályosok beiratása
a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában:

2008. március 31-én és április 1-2-án
(hétfő, kedd, szerda) 8 – 17 óráig.

Közretartárunk Gyomaendrőd Város egész közigazgatási területe.

JÓTÉKONYSÁGI ISKOLAI VACSORA

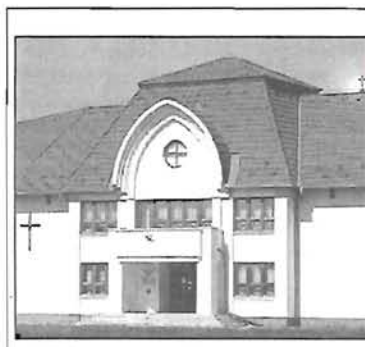
2008. február 2-án iskolánk Szülői munkaközössége nagy sikerű rendezvényt, vacsorával egybekötött jótékonyági bált rendezett az iskola javára.

Zsúfolásig megtelt intézményünk tornaterme. Elsőként társas- és modern táncos tanulóink mutatták be szalon tánc tudásukat, majd őket követték zeneiskolai növendékeink és a zenei klub tagjai. Tanítványaink színvonalas műsorral szórakoztatták vendégeinket, amelyet az egyes számok közötti tapsvihár is megerősített. Ezután jó hangulatban, élő zene mellett táncolt mindenki. Éjfél után egy órán át tartott a tombolasorsolás, az igazgató úr és az iskola nevelői segítségével. Szeretnénk tisztelettel megköszönni a szülők áldozatkész munkáját, amellyel hozzájárultak iskolánk fejlesztéséhez: a bevételt udvari játékok vásárlására fordítjuk.

Szabóné Vaszkó Éva

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felajánlásaikkal támogatották rendezvényünket:

1. Mammút
2. Liget Gyógyfürdő és Kemping „Gyomaendrőd”
3. Szujó Kft.
4. Forgó Frigyes
5. Color Shop
6. Pentament Kft.
7. Ifj. Andor Károly Csempe- és Csillárszalon
8. Cm Méteráru
9. Farkaszinszki Zsuzsanna
10. Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet
11. Giricz László
12. Lizák István
13. Timár Ernőné
14. Feketéné Bielik Julianna
15. Sissy esküvői ruha kölcsönző és Dóri Duri használtruha (Szabó Tiborné)
16. Ruházati bolt (Uhrin Attiláné)
17. Fülöp Istvánné
18. Gazdabolt Farkas Máté
19. Kalamáris
20. Kissné Farkas Gabriella fodrász
21. Gyomahús Kft.
22. Hidknap Faipari Kft.
23. Hegedűs Éva fodrász
24. Pergament Kft.
25. Telemax Távközléstechnika
26. Gondúzód Italbolt
27. Tölgyfa söröző
28. Donát büfé
29. Neubort László
30. Várfi András polgármester
31. Petényi Szilárdné hunyai polgármester
32. Iványi Miklós
33. Hunyai telephelyünk iskolai és óvodai SZMK-ja
34. Oskó Sándor
35. Giricz Máténé
36. Dréher Étterem és söröző
37. Akantisz Sándor és zenekara

Címünk:

**Szent Gellért Katolikus
Általános Iskola**
5502 Gyomaendrőd,
Selyem u. 19/2.
Telefon, Fax: 66/581-170

www.szentgellert.hu
iskola@szentgellert.hu
igazgato@szentgellert.hu

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

Gyoma néprajza

Rendező: Cs. Szabó István

A BIBLIA ÉVÉBEN a Bibliáról református népünk és a Biblia évszázadai

A következőkben a Bibliával kapcsolatos olyan élményeimről szeretnék beszámolni, amelyeket néprajzi gyűjtéseim alkalmával tapasztaltam. Ezek az „élményeim” nem csak szóbeliek, hanem többnyire „írásbeliek” voltak. Már ifjabb koromban – sok más számomra érdekes könyv mellett – nagy érdeklődéssel és kellő tisztelettel, alázattal forgattam a Bibliát. Feltűnt, hogy az üres lapokra minden „családi” Bibliában bejegyzések vannak. Minél régebbiek ezek a bejegyzések, annál izgalmasabbak voltak számomra, régi izes nyelvzetűkkel, „népies” írásmódjukkal. Így aztán jóval később már akárhol megfordultam – különösen Dél-Bihar, Észak-Békés tájain s a Nagykunságban – néprajzi gyűjtőutamon, el nem mulasztottam, hogy az illető család Bibliáját ne kértem volna kezembe. S amennyiben érdekes bejegyzést találtam, feltétlenül leírtam gyűjteményem számára. A legtöbb bejegyzés azzal kezdődött, hogy ki s mikor, mennyiért vásárolta a Bibliát. Majd folytatódott a születési, házasságkötési és halálozási bejegyzésekkel, nem ritkán tarkítva földműveléssel, állattartással összefüggő eseményekkel, illetve rendkívüli időjárás, természeti jelenségek (földrengés, tüzeset-villámcsapás, üstökös megjelenése, csillaghullás, árvíz, stb.) feljegyzésével. Saját gyűjteményem öreg Bibliáit ma is meghatóva, néha-néha el-elérzékenyülve lapozgatom, s a meglehetősen zsíros, fekete lapokat simogatva hajdan volt paraszt ősanyáimra, ősapáimra gondolok, akik a

mindennapi munkától fáradtan hétvégén szombaton és vasárnaponként ujjait meg-megnyalazva lapozgatták e Szent Könyveket, olvasgatva életük rendjét szabályozó és megtartó erkölcsi tartást adó példázatokat s intelmeket. Talán még köztudott, hogy számtalan magyar népi közmondásunknak is bibliai alapja van.

Mindezek után álljon itt néhány említett idézet öreg Bibliákból (az öreg, a régi magyar nyelvben nagy, széles, vastag tárgyat, természeti képződményt, stb. jelentett s nem kifejezetten időre vonatkozott); „Cs.Szabó Jánosé ez a Szent Biblia vette 1890-ik évben 2 Forintért Január 25-dikén, Kiadta a Brit és Külföldi Bibliatársulat 1875 Esztendőben Buda-Pestenn.” (Károli Gáspár fordítása)

„Cs.Szabó Erzsébeté ez a szent biblia vetem 1905 évbe Én születem test szerint 1848 év augusztus 17-dikén Hála a Könyörülő Jó Atyámnak Újjászületem Én Szent Leike által 1905 Pünkösd Második nap Melyért dicséret dicsőség tisztesség légyen, az Atyának Fijúnak és Szent Léleknek Ámen.

Egy dolgot kértem az Úrtól, most is azont kérem, hogy lakhassam az Úrnak házában életemnek minden idejében, hogy láthassam az Úrnak Szépségét és látogathassam az Ő Templomát. Zsoltár-27= 4.

Hallgasd meg Uram az én szómat, midőn te Hozzád kiáltok: és könyörülj rajtam és hallgass meg éngemet, Zsoltár-27= 7.Verse”

A Béres család Öreg Bibliája, szó szerint Öreg Biblia, mert méretei: 65x45x15 cm, bőrkötésben kiadva; 1801-ben Nagy-Váradon, mint egyik családtag beírta; "Ebbe" a Biblijába Négyszáz 89 Levél van (azaz oldal, de kétszer számolva, egy levél = egy lap)

„Én Béres Pál Vettem ezt a Könyvet 15 Rhénusi Forintokon az 1809dik Esztendőben 1ső Januárban”, s ettől kezdve egészen 1961-ig vannak bejegyzve családi adatok. (Rhénusi Forint = rajnai német forint, akkor forgalomban lévő pénz). „Én Béres Lajos a ház-

zal edgyütt örököltem e Szent Könyvet 1858 Esztendőben” Örökség tárgya volt a „Szent Könyv”, mindig az ősi háznál maradó örökös örökölte, s kitüntetett, értékével közölt hagyatéki tárgy volt a Biblia a „hagyatéki leltárakban”. „A gyomai reformata Szent Ekklezsia Újj Temploma fel szentelődött 1813. augusztus 8-dik Napján. Istennek légyen Dicsőség!”

„1851 Esztendőben vettem ezt a Szent Bibliját én Kis Erneszt 2 osztrák értékű Forintokon” (az 1840-es években több gyomai legény szolgált a későbbi aradi vértanú ittebei és eleméri Kis Ernő ezredes huszárezredében s olyannyira kedvelték ezredesüket, hogy hazatérve fiaikat Ernesztnek-Ernőnek keresztelték, ez a név hagyományozódott, én is ismerem még „Erne bácsit” gyrekkoromból). „1914-be” volt anagy Világ Háború A mejbe Fijunkat is el vitték július 27 dik napján Galicziába, És Gábor Fijúnknak az a szerencsétlen hallál véget vetet életének 32 dik házasságának 10 dik évibe Október 8-dikán Hősi Halált Halt a Harcz Mezőn Áldás Béke Poraira A Boldog Fel-támadás Reménye Alatt.”

Serkentő Ének a 'Bibliának olvasására

Hol Biblia nincs a' házban
Ott vajmi nagy pusztaság van!
Be-tér ott a' rossz ellenség
'S nem szeret a' jó Istenség.
Hogy hát házadnak e h'ija
Ne légyen, oh! ember'fia:
Legfényesb pénzed ki-ereszd
És a' Bibliát beszerezd.
Első mosolygással nyisd fel,
És fogj hozzá egész szívvel;
Kezdd benn Ábéczét forgatni,
'S úgy betűzni olvasgatni.
Olvasd belé magad mélyen,
Helyeztesd kis kamarád benn!
Most még magadat belőle
Olvasd ki, 's rakj sánczot véle;
Melly fölé magasra felállj,
'S legszebb d'ictumokat plántálj.
Ezt mindenfelé ragyogtasd;
Mint zászlódat, ugy lobogtasd;
Mint pájzsodat nyomd szívedhez,
Örömben búban tarts ehez.
Oh!emberfi, akár ki légy;
Ha nincs Bibliád, hamar végy;
'S bár mindened rá kélné is,
Eredj, siess, Bibliát nyiss.
És olvasd magad mind kegyesbé,
És tsak koporsóddal tedd bé.
'S életet, olvasást ezzel
A'könyvvel kezdj és végezz el.

(Ezt, a – számomra ismeretlen – buzditó verset egy öreg Bibliában találtam bejegyzve, ilyenformán szerzője ismeretlen.)

Cs.Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Hídfő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN

Megújuló útszéli keresztek Endrődön - II. rész

Az alábbi riport elhangzott az egri Szent István Rádióban január 12-én és 19-én

Tikovits Ernő: A következő keresztről ki beszél?

Szonda István: Akkor most jöhet a Dinya-kereszt. Ez Endrőd és Hunya község határán álló Dinya család által emeltetett feszület. Öntöttvas ez is természetesen, mint a legtöbb itt a településünkön.

Tikovits Ernő: Erről bővebben Önt kérdezem. A kedves nevét?

Iványi Imre: Iványi Imre vagyok. Ezt a feszületet 1902-ben készítette Dinya István és Tímár Katalin, a felesége.

Tikovits Ernő: Ezt honnan tetszik így tudni, rá volt írva?

Iványi Imre: Rajta is van, itt a tábla, megmutatom.

Tikovits Ernő: Tessék megmutatni, ne hozza hiába.

Iványi Imre: Itt az újságcikk, itt vagyunk rajta. El lehet olvasni, ami fel van rá írva.

Emeltette Dinya István és neje Tímár Katalin, 1902. Mi járunk Hunyára, így nekünk útban van, már évtizedek óta, mert '73-ban került oda a lányom Hunyára, azóta mink sokat járunk itt a kondorosí úton. Majd egy időben felújították az unokák ezt a Dinya-keresztet, kb. olyan tizen-akárhány éve, mert fából volt az alja neki, utána vasból csináltak neki alapot. De közben aztán úgy elhanyagolódott, hogy nem csinálta utána, nem foglalkozott vele senki, hát oszt mi, hogy arra járunk, eszünkbe jutott, hogy ezt a keresztet meg kell takarítani...

Tikovits Ernő: De nem kötődtek hozzá rokoni szálakkal?

Iványi Imre: Úgy nem, nem, csak ugye mink párfogás alá vettük, megtakarítottuk, le volt szakadva a tábla róla, aztat én hazahoztam. A táblát itthon átfestettük, utána majd visszavittük, felakasztottuk és akkor pontosan szeptember 28-án lett felszentelve ez a Dinya-kereszt, most 2007-ben szentelte László atya fel és akkor itt az unokák, a Kovács családot is misére adott mindenkiért, tehát az őseiért is, a nagypapukért és azokért akik részt vettek a felújításban. Mert mi azt oszt úgy felújítottuk, hogy átfestettünk teljesen mindent, a kerítést is. Azóta is kezeljük ezt a keresztet. Ott megyünk el mellette, és ugye mindig mikor megyünk Hunyára, mindég kéz alatt van, oszt akkor rendbe tesszük.

Tikovits Ernő: Most igazából szép dologról beszélgetünk, de nem rongálták meg az Önökét?

Iványi Imre: Nem bántották, hála Istennek, senki.

Szakálos Tiborné: A miénket sem ott a tanyában, nem bántották a Polyákalmi-keresztet se senki, pedig kint van a tanyavilágban, csak a rókák járnak körülötte ilyenkor, mert hát ott nincs tanya se, semmi. Még azt szeretném elmondani, hogy még tervbe van nekünk az Öregszőlősi – mert a férjem meg odajárt iskolában – , a Kápolnás Iskola volt valamikor, most óvoda, ott megcsináltatni a keresztet, felújítani és a Csáki iskolánál, ott meg semmi nincs most, mert elvitte mindent onnan. Nem tudom, hogy fakereszt volt-e, vas-e, de a férjem az Öregszőlőbe járt és azt a keresztet is szeretnék megcsináltatni.

Tikovits Ernő: Ismét Szonda Istváné a szó:

Szonda István: Egy kicsit, ha itt a hunyai

határban vagyunk, akkor ne felejtszünk el egy ugyancsak endrődi szálú keresztről.

Ez egy kicsit korábban újult meg, de most mégis idesorolhatjuk, ez a Göndör-Tímár-keresztje. Hasonló a felújító, mint a Varga-keresztnél. A Schneider Estefán nevű, külföldön élő endrődi elszármazott, akinek a nagyszülei, dédszülei állították ezt a feszületet, ugyanúgy, mint a Varga-keresztet Dévaványa határában és erről Soczó Géza mondana egy pár szót, erről a Göndör-Tímár-keresztről.

Tikovits Ernő: Először is midenképpen az szorulna magyarázatra, hogy miért ez a neve?

Szózó Géza: Mert sok Tímár volt Hunyán és a környékén, Endrődön is, és így különbözőtették meg egymást.

Ó. Tímár, Dógi Tímár, G. Tímár, amennyit én tudok. Ezt a keresztet 1907-ben állították, a jelenlegi Kondoros és Hunya község határán van. Délre tőle Kondoros, északra tőle Hunya község. Gyerekkoromban mindig azt hallottam róla, bennem ez így maradt meg, mint feszületről érdekesség, hogy olyan magasan van kb., mint az endrődi Szent Imre Templom tornya. Hogy ez valós-e vagy nem, vagy csak néphagyomány, nem tudom, de ezt a mai napig nem felejtsük el. Nagyon sokaknak ez eszébe jut róla. Ezt a keresztet 1907-ben állította Isten dicsőségére Tímár Gy. Mátyás és Csúvár Mária, ez van a feszületen. Újraállította, egy kis réztáblán alatta van írva, Tímár Boldizsár és neje Szakálos Mária 1980-ban. Én a gyermekekkel minden évben fölkeresem...

Tikovits Ernő: Már milyen minőségben?

Szózó Géza: A gyerekeket kiviszem a hunyai keresztekhez, 5-6 keresztet fölkeresünk Hunyán minden évben ősszel, imádkozunk, virágot viszünk.

Tikovits Ernő: Ön hitoktató?

Szózó Géza: Igen, hitoktató vagyok. De, ha nem lennék hitoktató, akkor is felkeresnének, mert még amikor nem voltam hitoktató, akkor is fölkerestük a feszületeket. Imádkozunk, hogy a gyermekeknek a szívébe, folkébe állandósuljon, megmaradjon a keresztet szeretete, hogy őseink mit állítottak hálából, szeretetből.

Tikovits Ernő: Már csak egyvalaki ül itt, de lehet, hogy történet több is van, vagy felújítás.

Szonda István: Történet több is van, úgy-hogy a sort folytassuk a Páskumi iskola keresztjével...

Tikovits Ernő: Igen, akkor Iványi Miklós, fényképeket is hozott vagy legalábbis itt kapott.

Iványi Miklós: A Décs-Páskumon 1900-ban épült iskola 1967-ben került lebontásra. Ez az Endrőd és Szarvas közötti 443-as út mellett van a településtől, Endrőd központjától 6 km-re. Itt állt két iskola, ide járt nagyon sok gyerek, mint említettem 1967-ben került lebontásra az iskola, tehát 1966-ban volt itt utoljára tanítás. Többször megkerestek vagy találkoztunk a volt diáktársainkkal, és azt gondoltuk, hogy emléket kellene az iskolának állítani, mert ott csak egy pusztaság van. Erre a gondolatra alkalmat adott, amikor a külterületi iskoláknak egy közös emlékmű épült az Öregszőlői iskola területén, és akkor aztán végképp eldőlt, hogy a Décs-Páskumon is állítunk egy keresztet. Erre 2007. október első

napijában került sor. Az alapját kiástuk, teljesen újonnan betonlapra egy piramis...

Tikovits Ernő: Az is beton?

Iványi Miklós: Igen, és benne pedig egy fém, vasra rátevé egy corpus, amit az endrődi plébánia padlásán találtunk. Szépen felújítottuk, befestettük, és így felállítottuk és felszentelésre került október 27-én. Kb. egy jó 100-120 fő vett részt, nagyon szép ünnepség volt. Előzőleg a templomban mise volt, és utána pedig a kereszt felszentelésre került. Nagyon sok segítőm volt, így tulajdonképpen én csak a szervezésben vettem részt. Reménykedem, hogy a jövőben is nagyon sokan fogják ezt a keresztet látogatni. A felszentelés után, amikor arra jártunk, mindig újabb és újabb virágcsokrok voltak. Már akkor az ünnepségen is elhangzott, hogy ide látogassunk vissza, és aki ott jár, tegyen a kereszt mellé egy-egy szál virágot, egy méceszt, egy gyertyát és mondjon el egy Miatyánkot azokért, akik már nem lehetnek jelen vagy nem mehetnek a kereszt-hez.

Tikovits Ernő: Köszönöm szépen.

Te kerekíted-e még valami tanulsággal mindazt, amit eddig hallottuk, vagy ami eddig történt?

Szonda István: Még ma itt a megszámlálhatatlan keresztet sorozatából ne hagyjuk ki, hogy most a Szakálos Tiborné által említett Kápolnás iskola mellett álló keresztet, ennek van egy kis furcsa, groteszk története. Ugyanis múlt év végén – ezt úgy hívják, hogy Vida-kereszt – és valamikor az iskola előtt állt, vagy az iskola udvarán, ezt pontosan nem lehet tudni, és hát a kommunizmus idején a szemben lévő magán portára vitték, menekítették át ezt a keresztet. Ez a Bordács-féle porta, és hát mint Bordács-kereszt is, a karbantartóról nevezték el, de valójában ezt Vida Imre inspektor állította 1872-73 között ezt a feszületet. Ez is egy öntvény feszület. És hát terveztek Szakálosék és mi is, hogy ezt a keresztet fel kell újítani itt a szarvasi út mentén, hiszen már olyan szét újítási sorozat indult el a településünkön, hogy ne maradjon ki semmi. Egyik reggelre ez a feszület eltűnt a helyéről, és mindenki megrémült, hogy hova lett? Hát az a fiatalember, akié most a telek, azt mondta, hogy ellopták. Rögtön feljelentést tettünk a rendőrségen, ebből úgy lett és felkerült az Internetre és kiderült, hogy nem tűnt el ez a kereszt, csak hát...

Tikovits Ernő: Átalakult?

Szonda István: Átalakult, egy kicsit arébb vándorolt, és a történet vége és remélem, hogy szép vége ez lesz, hogy megígérte a mostani tulajdonos, akinek végül is az udvarán ott van ez a feszület, megígérte, ő felújítja és visszahelyezi a helyére. Kértük, hogy szüntessék meg az eljárást és békés úton, kicsit talán ilyen varga betűvel, de ugyancsak feljúl ez a feszület is.

Tikovits Ernő: Az elhangzott összeállításban Szonda István, Harnos Vincét és feleségét, Szakálos Tibornét, Iványi László plébánost, Iványi Imrét, Soczó Gézát és Iványi Miklós hallották.

Itt ragadom meg az alkalmat, hogy Szonda Istvánnak, az Endrődi Tájház vezetőjének megköszönjem a riportok szervezésében nyújtott segítségét.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

FELHÍVÁS NEMZETI ZARÁNDOKNAPRA

A II. Honalapítás helyszínén Muhi községben, 2008. április 5-én IV. Béla szobor helyének megszentelésekor

Kedves magyar keresztény Testvérek, kedves Honfitársak!

Örömmel tájékoztatlak benneteket, hogy képletesen mondva, elindult egy Kárpát-medencei emlékvonat, amely időben elvisz a Szent István-i honalapítás utáni tatárjárás idejére, a muhi csata helyszínére. Várjuk azon hiteles magyar és nemzetben gondolkodó utasokat, akik hiszik, érzik és vallják a szlogent, „aki a múltját nem ismeri, az a jövőt nem érdemli.“ A nagy utazás lényege, hogy egy Kárpát-medencei zarándoknappal emlékezzünk meg és adózzunk a II. Honalapítás emlékének, a Szent Korona megmenekülésének a Muhi csata helyszínén, 2008. április 5-én, ahol ünnepi szentmise keretében megszentelik a készülöben lévő IV. Béla király szobrának helyét, a Templomosok terén. A hamis híresztelésekkel ellentétben „Mária országa vagyunk“, bizonyágtétele és ennek megerősítése az is, hogy a Nemzeti Zarándoknapot rendező Templomos Lovagrend tagjai már tíz éve zarándokolnak el a csata emléknapijára a színhelyére, igen távoli helyekről is.

A Gondviselő úgy döntött, hogy megajándékoz néhány embert, első körben az egymásra találással: a IV. Béla szobrot készítő művészt, a Templomos Lovagrend tiszántúli kommandátorát, és a koordinátormentort, hogy a mai időkben történelmi kapaszkodót adjanak a lecsúszott országnak és népének, hitet reményt, erőt a nemzetben gondolkodóknak, mindazoknak, akik részt vesznek a Nemzeti Zarándoknapon. Egyfajta keresztény és hazafias ébredésnek is felfogható, betudható ez a nap, tekintettel nemzetünkre nehezülő egyre súlyosabb nehézségek, terhek, válságok és kilátástalan helyzetek túlélésére és leküzdésére. A keresztény és nemzeti ujjászületés misztériumának, a második honalapításnak, a rendező Templomos Lovagrend által is erős keresztény gyökereket és alapot ad, hasonlóan mint az a Szent István-i honalapítás idejében történt. Erős akarattal és képzelőerővel megáldva indult néhány ember 2007. szeptember 15-én, az újkori honfoglalás ötletétől fogantatva és vezérelve, hogy Kárpát-medencei zarándoknapot szervezzen az

amúgy már évről évre növekvő emléknapi köré, felismerve az összefogás, egymásba kapaszkodás élet- és nemzetmentő szerepét, erejét.

Bizonyossága és dokumentációja ennek, egy szintén történelmi emlékhelyen, a Trianon előtti Magyarország és a Kárpát-medence mértani közepén történt stúdió kerakasztal-beszélgetés Szarvason. Ezt követte rövid időn belül 2008. február 2-án a IV. Béla szobormakett és történelmi környezetének ünnepélyes kiállítás megnyitója. A bensőséges kiállítás résztvevői, a történelem egy-egy időszakának bemutatásával ajándékozták meg a megnyitón megjelenteket, a jelenlévő médiát. A következő személyek tisztelték meg az ünnepi megnyitót: a kiállító Egri György szobrászművész, Ungvályi János, a muhi emléknapi egyik főszervezője és a Templomos Lovagrend tiszántúli kommandójának vezetője, Jelenka György Gyugy polgármestere, aki minden évben elzarándokol és koszorú Muhiban, az elsőnek csatlakozó Vitézi Rend (I.C.O.C.) a Lovagrend Nemzetközi Állandó Bizottsága által elismert és bejegyzett Rendet képviselő központi irodavezető szék kapitány, dáma-úrhölgy Császárné vitéz Fekete Marianna, vitéz nemes Szécsi Mátyás Pál, a rendezvény hazai mentora, koordinátora, és nem utolsósorban Dr. Csordás Mihály kishegyisi író publicista a kiállítás megnyitó személye.

A megemlékezők, tisztelgők soraiba várjuk a Nemzeti Zarándoknapra a hazai keresztény és történelmi lovagrendeket, mindazon társaságokat és személyeket, akik aggódnak hazánk sorsáért, valamint értékrendjükbe tartóznak az II. Honalapítás Kárpát-medencei kiterjedő emléknapiját, úgy is mint a Szent Korona által az ország megmenekülésének történelmi tényét.

Keresztény hitünkben fogantatott reménnyel a Gondviselő adta erővel és megvilágosulással várja, köszönti Önöket a rendező házigazda Muhi, a Templomos Lovagrend és a fentebb említett szervezők. A Nemzeti Zarándoknap programjának szervezése, tervezése folyamatban van, nem sokban tér el az eddigi emléknaptól, melyek a következők voltak: az ünnepi szentmisét celebrálja Paskay László nyugalmazott bíboros atya, melynek keretében megszenteli a jövő évben felállítandó IV. Béla szob-

rának helyét. Ezt követi az emléknapi központi ünnepsége, majd végül korabeli harci játékokkal zárul a nap. Bővebb információ és időpontosság található a www.templomosok.hu honlapon, valamint időben értesüléssel leszünk a keresztény sajtókban (Keresztény Élet), esetlegesen médiákban. Többlet információért, pontosításért hívja és keresse a következő elérhetőségeket: ungvolgyi@fibermail.hu, mobil: 06 30 2940650, bbszmatyas@szarvas.hu, - 36 20 9690281.

Jó egészséget kívánva szeretettel üdvözlő és köszönti Önöket a Zarándoknap Rendezősége.

Kedves Támogatóink! Örömmel értesitem Önöket, hogy a Templárius alapítvány 2007. évi adó 1%-ból 2008. január 30-án a Tolna megyei APEH Szekszárdi Igazgatósága 231. 733.-Ft-ot utalt át. Minden törvényi előírásnak megfeleltünk. Az 1%-ból civilszervezetünk részben a Templomos Lovagrend programjait, kiadványait, az adományozást, továbbá az alapítványunk működését kívánjuk támogatni.

A kuratórium nevében kérem Önöket, hogy ebben az esztendőben is segítse és támogassa adója 1%-val nemes céljainkat, hogy vállalt feladatainkat még jobban teljesíteni tudjuk az Önök megalégedésére.

Adószámunk: 18856617-1-17

Köszönettel az 1% felajánlásáért:
Fr. Ungvályi János Kuratóriumi elnök

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Tornádó elektromos kerékpárok
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatógépek
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

**Hiteleshetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (3.)

Timár végrendeletéből vettük ki a következőket: „1. Testálok a templomra fl. 30. 15. Két arany ör. Timár Jánosnál és két tinó az szálláson. Abbul taxát, porciót fizessenek ki és a többi megmaradandó légyen a Bold. Szűz Any-nk kéire. Ismét az másik két tinó is abban számoltassék.”

Nemcsak ezek az okirati részletek, de az is bizonyítja az ős lakosság istenfélő, becsületes életét, hogy községi előljáróság 3 máriásforintra büntette azt, aki „adta-teremtette” szót kimerte mondani. Valószínű tehát, hogy a durvább káromkodás egyáltalán nem volt szokásban a régiek között.

A XVIII. század második fele erőteljes fejlődést mutat a falu gazdasági és kulturális életében. 1751-ben Haruckern Ferenc „Pusztá Kondorost” az endrődieknek adta használatra. Ezen idő óta birták azt megszakítás nélkül a falusiak. A Tölgy nevű falu utolsó lakosa Olasz Mihály 1751-ben Turra költözvén, ez a határrész (Fazekas) is Endrődbe olvadt bele. – 1759-iki feljegyzés szerint „egyik száraz malom fundamentumbul való fabrikálására helybeli molnár fogadva 27 rfrt, 6 itce pálinka és községes tartásért.” A másik száraz malmot náddal verték fel. – A község ez időben bérbevette az urasági földek nagyrészét, s a lakosságtól nem igényelt Körösöntuli részeket albérletbe adta birka teleltetésre erdélyi oláhoknak darabonként 3 krajcár bérért, Duda János bíró 1759-ben 2260 drb. birkaért 113 rénusforintot fizetttetett be a község pénztárába. Csejtet kisujszállási „uraimék” árendáltak márciustól mindszentig 300 forintért, a simai-csárdát pedig Hanyecz György bérelte ki a mellette levő zuggal 150 forintért: szent Györgytől szent Györgyig. Az akkor különálló, de lakatlanná vált „Sima” község ettől fogva Endrődhöz tartozik. – 1759-ben nagy himlőjárvány pusztított a községben. 91 ujszülöttel szemben 81 volt a halottak száma.

1760-ban Veréb Mihályt felmentették kántori teendőik végzésétől és csak a tanítást bízták reá. A helység új kántorául Waszko Györgyöt választották. Az 1761-ben elhunyt Labcsánszky György utódaul Negyelák Györgyöt, a biharmargittai plebánost nevezte ki a megyéspüspök. Rövid három évi működés után elhalt és „eltemették a többiek mellé a templomban”. Utána Lányi Mihály mezőpeterdi lelkész nyerte el a plebániát.

1763-ban meghalt a jegyző is. Ugy látszik a György név igen kedvelt volt ezen időben a régi endrődiek előtt, mert az új jegyzőnek is az volt a keresztnéve, még pedig Schlamalinger György. – A bírói tisztet viselték: 1758-ban Hornok András, 1761-ben Katona István, 1763-ban Timár Mi-

hály, 1764-ben ismét Katona István, 1767-ben Hornok András, 1768-ban Varju György, 1769-ben harmadizben Katona István.

Áldozatos lelkületéért a több jólelkű alapítványt tevők között különösen érdemesnek tartjuk megemlíteni Kiszely Katalint, aki 1764-ben az endrődi templomra 20, gyászszentmisékre 35 és a „szegények ebédjére” 35 forintot adományozott.

1766-ban a 25 éves Kovalcsik Györgyöt választották „ludimagisterré.” Jövedelme: 18 rfrt készpénz, lecticále köből, deputátum 25 ft., 80 köből gabona, 5 köblös buza, 3 köblös árpa föld, összesen 116 rfrt.

1766-ban Lányi plebános jelentette a hiveknek, hogy a nagyon szűk templom nagyobbitására már összegyűjtött 250 köből meszet és 100.000 téglát. Az uraság is ígéretet tett a hozzá folyamodó endrődieknek, hogy saját költségén templomot épített számukra, ha eltávoznak a Körös partjáról és a délre fekvő Paphalom mellett építik fel az új falut. Megígérte egyszersmint azt is, hogy kis „Décs”-et nekik adja határu. Mivel azonban a lakosság nem volt hajlandó az ősi helyet elhagyni, Haruckern annyira megharagudott, hogy a templom építéshez egy filér segélyt sem adott. Az endrődiek azonban erős nekilendüléssel fogtak hozzá a templom renovációjához és kibővítéséhez. A hiányzó költségek fedezetéül minden lakósra 10 garas adót vetettek ki és a Káptalantól 1000 tallért kölcsönöztek, amit 1773-ban fizettek vissza. Ezen bevételekből 1767-ben a templomhoz új épületet és 1769-ben új téglatornyot építettek.

1768-ról – az urbárium behozata-

la végett (a földesurnak tartozó szolgáltatások és bérek megállapítása a használt telkek és föld után) összeírták a helység jóságait: 13 öreg tehén, 1 üsző, 2 fiatal bika, 3 rugott borju, 1 ökör borja, 16 öreg bika – 36 drb., 6 kanca, 4 rugott csikó, 8 csödör, 5 hámos ló – 23 drb. volt a nagy-jóság állomány.

1770-ben elrendelték a fűzfák ültetését. 1772. év aug. 15-én nagy gyász érte Endrődöt. Szorgalmas, munkás papja a Körösbe fult. – Őt is a templomban temették el. – Az egykori feljegyzés szerint ő volt az utolsó szakálos plebánosa Endrődnek.

Ebben az esztendőben 191 telkes jobbágy, 74 házasszellér, 90 háztalan zsellér, 15 iparos és 1 kereskedő család vgyis mintegy 1855 lélek lakott itt 266 házban.

A hetvenes évek elején a község vezetőségében nagy változás állott be. A kegyuraság Pálffy Sámuel ajánlotta kinevezésre a váradi püspöknek. Az új lelkész 1772 október havában foglalta el az endrődi parochiát. A régi írások szerint a kántor ekkor már Koncz Ignác volt, aki azonban máshelyen iskolamester néven is szerepel. Palajtai Antal jegyzőt 1775-ben Labadi István, de már 1776-ban Vranoczcics József váltja fel. Katona István is letette a sokszor és úgy látszik érdemesen használt bírói pálcát és átadta helyét 1775-ben Dávid Györgynek, de már 1776-ban ismét őt emelte a bírói székbe a nép szeretete és bizalma. Onnan tudjuk ezt, mert 1776-ban a plebános járandóságára nézve megegyezés létesült Pálffy plebános, a község és a hivek között, s az előljáróság nevében Katona István főbíró, Draho János törvénybíró, Vranoczcics jegyző írták alá. – Az érdekes megállapodást alábbiakban közöljük:

(Az endrődi egyházközség az alábbi járandóság fizetésére kötelezte magát:) évenként beszolgált plebánosának 24 köből tiszta buzát (megörölve) 12 köből árpát, 24 köből alá való szántást, boronálást, levágást, feltakarítást, összehordást, 24 itce vajat, 24 akó bort, 20 szekér szénát, 12 ölfát, 2 „jó hizott ártányt szalonnának”. 200 font tehén hust, 100 font faggyut, 1 font borsot. Ezenfelül fizették az u. n. ágybért, mely előbb 400, majd 1781-től 460 forintban volt „közakarattal megalkudva”. Később 1796-ban a hitközség a vetést és egyéb gazdasági munkálatokat külön 10 köből buzáért, 5 köből árpáért és 5 köből zabért, a téli szalmafütet pedig még újabb 12 öl fáért váltotta meg. A párbér-váltság összege ez időben 780 forint volt. A párbér megváltása előtt minden család előbb 1 köből, később 2 véka buzát és 30 kr-t fizetett páronként a plebánosnak. A megváltás nagy anyagi könnyebbséget jelentett a hiveknek.

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Locsoló vers

Ebben a kis óvodában
sok kis tündért látok,
meg szeretném öntözni én,
legyenek ők áldott!

Szabad-e locsolni?

Új locsoló vers

A szép kertekben
virágzik a nárcisz,
sárga kicsi virágja,
már messziről látszik.

Csalogatott engem,
tavasznak szép bája,
de leginkább e kert
legszebb kis virága.

Vigyáznék én reá,
Mindentől megóvnám,
hervadozásakor
harmattal locsolnám.

Bemutatom mostan
kertész tudományom,
szépséges violám,
rögtön meglocsolom.

Szabad-e locsolni?

Ujházi Aranka versei

Húsvéti keresztelő

Erdőszéli nagy tisztáson
nagy az öröm, dinom-dánom.

Csicsergik a verebek,
az állati híreket.

Az éjszaka megszületett,
tizenegy nyuszi gyerek.

Nyuszi mama nagyon örül,
sűrög-forog a kicsik körül.

Papa a jóságos nagy fülű,
salátát hoz a kertésztől.

Jó étvágygal eszegetik a nyuszik,
amíg valamennyi el nem alszik.

Húsvétkor lesz a keresztelő,
az asztalra még répa is kerül.

Meglocsolják Szépen mindet,
az ifjú tizenegyet.

Mindenkit vár nyuszi család,
boldogság lesz a locsolás.

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA
bükk, tölgy, akác

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

Műanyag ajtók,
ablakok,
téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

folytatás a 7. oldalról

rintot adott. A katolikus egyház feje volt ekkor XIII. Leó pápa – Magyarország apostoli királya Ferenc József, kinek a nemzet éppen 25 éves koronázási ünnepére készült – a nagyvárdi egyházmegye püspöke dr. Schlauch Lőrinc – Békés megye főispánja Reiszig Ede – endrődi plébános Grócz Béla – községbírája Hunya Mihály, egyszersmind az egyháztanácsnak is alelnöke – templomgondnok Timár József – hitközségi gondnok Katona Mihály – helyettes első jegyző Lombay Géza – vállalkozó építőmester Wagner Márton Gyomárról. Szolgáljon Isten dicsőségére, a Boldogságos Szűz és Szent Imre tiszteletére, Endrőd népe szellemi fejlődésének és vallásos buzgalmanak emelésére.” (Grócz Béla)

Az elkészült díszes épületben az apácák számára 3 szoba, egy kápolna és két tágas tanterem volt. Az 1892-ben megnyitott óvodákhoz 1893-ban sikerült Grätz-bói 3 irgalmasnővért kapni, s 1894-ben mindkét óvoda vezető apácák vették kezükbe. Ugyaebben az évben Schiefner Ede prelátus-kanonok az apáca-ház folyosóját beüvegeztette 260 forint költséggel.

Az irgalmas nővérek a lányok tanítását végül rendszabályokra hivatkozva nem vállalták, s eltávoztak a községből. 1897. szeptember 1-től a két kisdóvódát a községnek átadták. A 990/1897. sz. püspöki engedély mellett. Egyidejűleg a kisebb óvodai épületet is, melyet a b. Wodianer Albertől óvodai célra ajándékozott 1.000 forintot vettünk és alakítottunk át. Az óvónők: Szabó Piroska és Bohus Ilona megmaradtak. A község az úgynevezett nagy-óvoda (szarvasvégi) részére egy alkalmas házat vett. A Schiefner-féle háznak két tantermet pedig a két központi leányiskola foglalta el, Andracsék Mária (III-VI. osztály) és Schmidt Irma (I-II.) vezetése alatt. Az eddigi központi leányiskolába (a templommal szemben) a központi két fiúiskola költözött és pedig Szebeni László (I-II. osztály) a kissé megnagyobbított tanítói lakást is elfoglalva, míg Bencze Sándor (III-VI. osztály) tanító megmaradt külön házában. Egyidejűleg a tantermek kipadoltattak és a padok kijavítottak...

A legrégebb iskolaépület pedig a Holt-Körös partján, mivel alacsony és sötét volta és padjainak rozottsága miatt a mai igényeknek már meg nem felelt, szándékolt kijavítása pedig igen sokba került volna, egyelőre bérbe adatott” (HD)

A központi leányiskola tanítói voltak: 1898-tól Schmidt Lujza (I-II. o.), Schmidt Irma (III-IV. o.), 1902-től Schmidt Lujza (III-IV.o.), Ludescher Júlia (I-II. o.)

Igy lett 1897-ben központi fiúiskola a templommal szemben lévő épületben, és központi leányiskola az apácaháznak készült épületben.

LG-né

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE
5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Sajtóközlemény

**Szabad az út az egészségügy
privatizációja előtt**

Sajnáljuk, hogy Békés megye 9 kormánypárti országgyűlési képviselője is igent mondott az egészségbiztosítási rendszer privatizálására annak ellenére, hogy a Békés megyei közgyűlés többsége többször is tiltakozását fejezte ki a TB átalakítással kapcsolatos törvény ellen.

Legutóbb a február 8-i megyegyűlésen intéztek felhívást a kormánypárti parlamenti képviselőkhez, hogy szavazzanak nemmel. Hiába. Ezzel a döntéssel megpecsételték a Békés megyében élők sorsát is, hiszen veszélybe kerül a Békés Megyei Pándy Kálmán Kórház, de a városi békéscsabai és orosházi kórházak betegellátása és működése is. A privatizáció még hosszabb várólistákhoz és még magasabb járulékokhoz vezet, ráadásul méltatlan helyzetbe hozza az orvosokat is, akinek nem a beteg gyógyulását, hanem a kezelés olcsóságát kell majd figyelembe venniük. A megfelelő színvonalú egészségügyi ellátás nem minden itt élő ember joga, hanem néhányak kiváltsága lesz csupán. Az idősekre, nyugdíjasokra is újabb terheket raknak ezzel a törvénnyel.

Békéscsaba, 2008. február 12.

Domokos László
Békés Megyei Közgyűlés elnöke

Domokos László
országgyűlési képviselő

NŐNAPI KÖSZÖNTŐ

Mi férfiak köszönettel tartozunk a hölgyeknek a mosolyért, a gyengédségért, mely szebbé teszi mindennapjainkat, a türelemért és azért a támaszért, mely biztonságot nyújt életünk legnehezebb pillanataiban is. Nehéz szavakban kifejezni megbecsülésünket, tiszteletünket és szeretetünket, hiszen olyan kincset kapunk tőlük, mely hálára kötelez bennünket az év minden percében. Kedves mosolyuk gyógyító ereje teszi teljessé életünket.

Gyurkovics Tibor gyönyörű soraival szeretném megköszönni férfitársaim nevében azt a törődést, melyet életünk részévé válva a Hölgyektől kapunk.

*„Azt hittem, hogy a világ csudája vagy
örjögés, álom, nyíló végtelen
ma azt mondom, hogyha nem vagy velem
nem vagyok, nem játszom, nem létezem
felhők fehérje a szemembe fagy...
Azt hittem, hogy a világ csudája vagy
De annál sokkal fontosabb.”*

Domokos László
Békésszentandrás, Csabacsüd, Gyomaendrőd,
Hunya, Kardos, Kondoros, Örménykút, Szarvas
országgyűlési képviselője

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

**MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi
antennák**

**Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól**

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

**Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.**

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

A kommunizmus áldozatainak emléknapijára

Ma már szabadon emlékezhetünk azokra, akik a terror fenyegettségében éltek, akiket politikai meggyőződésük miatt meghurcoltak, megkínóztak itt Békés megyében is. Ők a kommunista diktatúra áldozatai, akiknek a sorsa egybeforrt az üldözöttséggel, a megaláztatással.

Azok is áldozatokká váltak, akiket saját hitük csalt kelepchébe, és mire rádöbbenek erre, már túlságosan súlyos árat fizettek érte. Áldozattá vált az a sok nincstelen ember is, aki egy jobb jövőben bizakodva váltott hitet, eszmét.

Sok szegényparaszt gondolta azt, hogy végre földhöz juthat, ahol majd szabadon gazdálkodhat, pedig végül még azt a keveset is elvették tőle, amiye volt. Sok munkás gondolta azt, hogy tényleg övé lesz a gyár. Szerencsére sokan már csak a történelemből olvashatnak erről, de még élnek azok is, akik a személyes élmények borzalmas emlékeitől gyötörödnék. Meg kell hallgatnunk őket, hogy a múlt történései emlékezetünkben éljenek tovább generációról generációra. A nemzet együttes emlékezete vezethet a múlt megértéséhez, amiből sokat tanulhatunk a jövőt illetően.

Emlékezzünk együtt és gyűjtsünk gyertyát a kommunizmus áldozatainak, azoknak is, akiket itt Békés megyében hurcoltak meg, és azoknak is akik már nem lehetnek közöttünk.

Domokos László
Békésszentandrás, Csabacsüd, Gyomaendrőd,
Hunya, Kardos, Kondoros, Örménykút, Szarvas
országgyűlési képviselője

Fordalmi oldal

A költő nem tévedhet

Emlékezés Nagy Lászlóra
(folytatás)

Kormos István: Varázsolás, boszorkány, babona volt az iszkázi levegőben!

Nagy László: Igen. A mesét úgy fogtuk föl, mint valóságot, éppen ezért féltünk is. (Különösen este vagy éjjel.) Ha zúgott nálunk a kémény, a szélső házban laktunk, akkor mindjárt az ördögökre gondoltam. Boszorkány hírében állt a faluban néhány ember, asszony, ezekre is félelemmel néztem. Félttem a gyerekevé disznótól meg a haláltól. Apám, ha a mezőn feledte, mondjuk, a kaszáját, akkor, ha elmentem érte este későn, félttem, hátha találkozom olyan

alakokkal, esetleg egy másik kaszással, a halállal. (A halál gondolatát nagyon korán éreztem.) Hatéves lehettem, mikor elaludtam a réten a marhák mellett –örízés közben- egy dombocskán, amit apám kis börcnek (bércnek) nevezett. Alkonyatkor ébredtem föl- már tudom, az alkonyati ébredés szomorú-, hirtelen arra gondoltam, hogy meg kell halnom. Sírtam, bögttem, ordítottam, kikeltem teljesen magamból, még az állatok is bámultak rám. A haláltól mindig félttem, de ilyen hatalmas indulatot nem váltott ki belőlem azóta sem. [...]

K. I.: Mikor megszületél, azt gondolta apád, te leszel az örökös. Nem tudom, volt-e előtted a családban iskolázott ember.

N. L.: Nem volt. Apám nem taníttatott volna még akkor sem, amikor látta, hogy lábam nem gyógyul meg. Anyám akarta, hogy tanuljak, sőt az egész család, a gyerekek tanuljanak tovább. Mert mindenünk a banké volt. Anyám akarata az volt, hogy jövőknek legyen azé.

K. I.: Pestre jöttél azzal az elhatározással, hogy költő leszel. Hogy lesz az ember költő?

N. L.: Pestre azért jöttem, hogy művész leszek, festő, illetve grafikus. De akkor már írtam verseket. Kíváncsiságból. A verset egy magyar slágerszövegen tanulmányoztam először. Romániából átszökött egyik unokabátyám. Sláger énekelt románul. Magyarul így szólt: „Leszek a cselédje- lehozom a csillagot én.” Izgatott nagyon, hogyan lehet a verset lefordítani, tízéves voltam akkor. Leírtam a magyar és román szöveget egymás mellé, kíváncsi voltam, hogy a betűk száma egyezik-e, nem egyezett, mert nem tudtam még a szótagról, ami fontos az ilyen versben. A versfordítás kérdésével is ekkor találkoztam először. (Akkortájt izgatott a ritmus meg a rím. Ugy hogy később, amikor már én József Attila verseit olvastam, tizenhat-tizenhét éves koromban, akkor már én elég tisztában voltam a versformákkal, ritmussal, rimmal.) Tehát a kíváncsiság tett költővé. Ahogy más mesterséget is kíváncsiságból próbáltam elsajátítani: az ácsmunkát, bognármunkát, cipészséget. Megírtam már, hogy 45-ben öcsémnek új cipőt csináltam.

K. I.: Hordta?

N. L.: Viselte egész télen. A felsőrészt is én szabtam. A bádogosmunkával is otthon ismerkedtem meg. Tűzhelyünk sokszor elromlott, a sütő rossz anyagból készült. Anyámnak olyan erős sütőt csináltam, a tűzhely elégett, de a sütő az maradt. – Nem akartam Petőfihez hasonló költő lenni, elesni a csatatéren. Később voltak nagy kollektív érzéseim a 48-49-50-es években.

K. I.: Tehát Pestre jöttél, valamelyik népi kollégiumba kerültél, melyikbe?

N. L.: Fölvettek az Iparművészeti Főiskolára grafikusnak, lakásom nem volt, csatangoltam a városban, és a Damjanich utcában rátaláltam egy alakuló kollégiumra. [...] Mi, fiatal költők, akik ak-

kortájt indultunk, hittel, lendülettel vettünk részt az ország építésében. Láttuk, csodákat művel a magyar nép, a gazdasági élet máról holnapra helyreállt. Gondoltuk, itt az idő, hogy az ezeréves múlt rosszaságait jóra fordítsuk. 1949-ben Szófiába kerültem írói ösztöndíjjal, hogy a nyelvet megtanulva fordítsam a bolgár költészetet. Ott éltam másfél évig. Hazatérve más láttam, megdöbbentem, leszegényedve az ország, a mezőgazdaság tönkrement, egyéni gazdaságok kifosztva. [...] Láttunk, láttam egy szomorú, tragikus rablógazdálkodást. Az 56-os dráma akkor kezdődött. Kezdetben azt gondoltam, hogy nézőpontom rossz, s nem okoltam a felső vezetést. Kiderült, hogy a fejtől romlott meg az ország élete. Költészetemben ez úgy jelentkezett, illetve csak jelentkezgetett, mert teljes habozás volt az 52-es év számomra- felemás költészetet írtam, nagyszerű eredményekről írtam, de a rosszról is. Az Aszály című versem, amit otthoni élményeimről írtam, arról szólt, hogy itt már nagy baj van. Egyre inkább következtek azok a verseim, melyek 48-49-es fölgöggal szembe kerültek. Ezeknek a teteje a Gyöngyszoknya című versem. Ilyen verseket írtam, hogy megmentsem a magam tisztességét, költői becsületét. Természetesen, ami jó volt előtte verseim közt, vállalom, mert boldognak tartom, aki eldobja a jót tisztogatáskor.

K. I.: Ez a felelősségéret. Visszamehetünk költészetünkben messzi időkbe, amikor mindig felelősnek érezték magukat a költők felelőtlen vezetőkért. A te esetében az lehetett, hogy érezted, itthon vagy, és mégse vagy itthon.

N. L.: Költészetünkben kezdet óta láthatjuk a költői felelősséget a haza, a nép iránt. Említettem Janus Pannoniust, Balassit, Zrínyit, később Csokonait, Petőfit, Aranyt, Ady Endrét, József Attilát, Ilylyést és még tovább. Hozzájuk menekültem abban az időben. Ők támogattak engem. Írtam is egy versben: „Poéták: csoda-nyelvek ivadékuknak jajos versekkel fölnevelnek.” Mindig ehhez a hagyományhoz ragaszkodtam, tudván, hogy legtöbbször nem voltak jó politikusaink. Mint költő érzem a felelősséget, a költő nem menekülhet, amit egyszer rosszul csinált, az nem egyéni dolog, nem lehet azt mondani: tévedtem. A költő nem tévedhet.

K. I.: Mondj egy gyerekkori verset!

N. L.: A legelsőik közül mondok, 1944-ben írtam, Adjon az Isten szerencsét...

Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét,
üres vékámba
gabonát,
árva kezembe
parolát,
lámpámba lángot,
ne kelljen
korán az ágyra
hevernem,

kérdésre választ
ő küldjön,
hogy hitem széjjel
nem düljön,
adjon az Isten
fényeket,
temető helyett
életet-
nekem a kérés
nagy szegény,
adjon ügyis, ha
nem kérem.

K. I.: Jutott-e eszedbe, hogy másutt élj?

N. L.: Hogy másutt üssem fel a sátorfámat? Erre gondolsz?

K. I.: Nem Pestre, hanem hazán kívül.

N. L.: Nem jutott eszembe soha. Csak a határokon belül gondoltam erre. Gondoltam a szigligeti hegyre, a Somló hegyre, sőt egy időben arra is gondoltam, hogy Iszkázra költözöm, de soha eszembe nem jutott, hogy másutt költő lehetek, folytathatom, amit itt kezdtem. [...]

K. I.: Mivel jelképeznéd az életedet, sorsodat!

N. L.: Szokták az emberi életet a fához, a fa sorsához hasonlítani, maradjunk ennél a jelképnél. Nekem van otthon egy vadkörtefám, az akácok szélén áll, északi részről. Ott nagy szelek fújnak, hiszen a házunk szélső ház, így ez a kis vadkörtefa annak idején már megcsavarodott. Azóta meg lehet figyelni rajta három csavarodást, de mégis a fa egyenes. Spirálisan csavarodott hármát és nagyon bőven terem mostanában így is. Megedződött. [...]

K. I.: Tegyük fel - amiről itt beszélgettünk, elmondtad itt a gondolataidat-, ez a film megmarad. Mit üzensz azoknak, akik száz vagy ötszáz év múlva ülnek szembe veled!

N. L.: Ha lesz emberi arcuk egyáltalán, akkor csókolom őket. Emberi szellemük, ha lesz, tudatom velük, üzenem: csak ennyit tehettünk értük.

(A portréfilmet készítette: Zolnay Pál)
Polányi Éva

Izès Izek

Március

Bányászgaluska

Elegendő galuskát készítünk, majd olajban halványra piritunk apróra vágott vöröshagymát, megszórkjuk pirospaprikával, belekeverünk egy evőkanál gulyáskrémet, és kevés vízzel sűrű pörköltlevet készítünk. A galuskát elkeverjük a pörköltlével, kizsírított tűzálló tábla tesszük, leöntjük tejjel és gyenge tűzön átforrósítjuk. Bármilyen savanyúság illik hozzá.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrődi hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztaból és egyéb, tájfellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

AZ 1848-49-ES SZABADSÁGHARC ESEMÉNYEI ENDRŐDÖN

(folytatás az 1. oldalról)

képviselte Farkas György és Hunya Mátvás bírók vezetésével. Az új választmány május 5-én ülésezett először. Itt már ismertetésre kerültek Endrőd község azon problémái, amelyek csak a községre voltak jellemzők. Ilyen volt a révjog fizetésének a rendezése, amely királyi illeték volt, a levélhordás pénzügyi rendezése, mivel akkor még posta nem volt. Valamennyi községben felmerült az úrbér megszüntetése és annak utólagos kifizetésének eltörlése és a legelő elkülönítés vitája.

A belső rend fenntartására nemzetőrség szerveződött. Endrődön 100 fővel nemzetőr század alakult, melynek parancsnoka Salacz Imre százados volt. Ezek felfegyverzése jelentette a legnagyobb problémát, mivel kézi fegyverek nem voltak. Legtöbbször csak kézi szerszámokkal, kaszákkal, baltával és fokosokkal voltak felfegyverezve.

A dél-vidéki szerbek lázadása miatt a nemzetőr századot Makóra rendelték a hadsereg melletti őrfeladatok ellátására. A harcban induló nemzetőröket kiélezett vaslándzsákkal fegyverezték fel. A megnevezésük: „Makóra menő lándzsások”. Damjanich tábornok seregének a harmadik zászlóaljába lettek beosztva. Az Aradi vár parancsnoka a lázadó szerbek mellé állott, Damjanich tábornok feladata volt a vár elfoglalása. Az ottani magyar lakosság sokat szenvedett az ellenséges szerbektől. Az elüldözött családokból Endrőd község lakossága 50 családot befogadott és gondoskodott, az ellátásukról,

ugyanígy gondoskodott a község az itt elhelyezett 280 szerb hadifogoly ellátásáról is. Az Aradi vár megvívása elhúzódt. Az ottlévő nemzetőrök átsorozódtak a katonák közé. 1849 júliusában sikerült elfoglalni a várat. Az ott harcoló honvédek helytállása példaeértékű és dicsőre méltó volt. Külön meg kell említeni két kiváló endrődi asszony nevét, akik önként jelentkeztek nemzetőrként a szabadságharcba. Hornok Andrásné és Uhrin Jánosné... hogy kik voltak ők, semmit nem tud a falu történelme róluk. Ezért írom le nevéket ebben a visszaemlékezésben.

A lóval bevonuló endrődiek több alakulathoz kerültek beosztásba. Megtalálhatók voltak: Hannoveri huszárként, Károly és Miklós huszárként, Görgői huszárként, illetve Bem seregében tüzerként, Klapka seregében szekerészként. A nagyrészt önkéntesként hadba vonuló endrődiek szétszóródtak a különféle harcoló alakulatok között. Így megtalálhatók: Vécsey, Kmetty, Giron, Máriássy és Perczel Mór seregében. Az esetekről nincs nyilvántartás, hőstetteikről is csak a családi hagyományok tudnak. Az írásos emlékek az 1869-es nagy tűzvészben elégték. Ezért van az, hogy az 1890-ben kiadott MIKÁR-II. lexikon, amely felsorolásban közli az 1848-49-ben a Szabadságharcban résztvevő, még élő honvédek névsorát, és Endrődről csupán Timár Imre halászt említi. Két úknagyapám élt még akkor,

zött Rákóczi zászlóaljban. Ez az alakulat a Gyalui-havasokban harcolt a felkelő oláhok ellen, azok Funtinelinél törbe csalták őket. és sokan elesetek Vasvárral együtt. Valószínűleg endrődi is volt közöttük.

A szabadságharcban Endrődről 407 fő vett részt. Hunya Sándor: Endrőd története című könyvében így írja le: „minden fegyvert fogni tudó férfi részt vett a szabadságharcban”. A nála kimutatásban szereplő névsor nem teljes, ennél részletesebb leírás található Oláh György: Békés-vármegye 1848-49 című könyve, amely 1892-ben került kiadásra.

A szabadságharc a tülerővel szemben elbukott. Az utolsó megyegyűlést Gyomán tartották 1849. augusztus 16-án. Az elfogott tiszteket lefokozták, és közlegényként besorozták az osztrák hadseregbe, volt, aki 12 évig is idegenben szolgált. Az endrődi tisztek közül Dreschler főhadnagy életútja követhető nyomon. A szerbek ellen harcoló Kiss Ernő tábornok parancsór tisztje lett, 7 év várfogságra ítélték, ebből 5 évet letöltött. Szabadulása után nem jött vissza Endrődre, Hódmezővásárhelyen telepedett le.

Elkerülve Endrődről, ritkán nyílik alkalom rá, hogy felkeressem az őseim sírját. Ha végig megyek az endrődi Központi temető öreg parcelláján, szinte 200 méterenként nyugszik egy-egy Ős. A legvégén a második sorban van két roskadozó sírkereszt, düledező vaskerítéssel. A sírkeresztben ez áll: Itt nyugszik Hanyecz György, meghalt 1903-ban. Ő az úknagyapám. A családfát kutatva akadtam rá a nevére. Részt vett az 1848-as szabadságharcban. Előbb nemzetőr, később pedig a Hannover-huszároknál szolgált. A családi elbeszélés szerint a fegyverletétel után az Aradi várban volt fogságban. Később besorozták és hosszú ideig az osztrák-magyar hadseregben szolgált.

Magam is nagyapa vagyok, mögöttem sok unokával. Az ősök iránti tisztelet mondatja velem az áldó ima után a Nemzeti dal utolsó sorait: „Hol sírjaink domborulnak, / Unokáink leborulnak, / És áldó imádság mellett / Mondják el szent neveinket.”

Ma én mondom az áldó imát, holnap az unokáim fogják mondani sírom fölött áldó imájukat.

Timár Mihály
Balatonlelle

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Hannoveri huszár volt. Külön megemlítem szűkebb szülőházamat, Csejt-pusztát, ahol akkor 28 család élt. A harcban induló, nemzetőrök, újoncok és önkéntesek között mindig volt, aki innen származott.

Nem szabad megfeledkeznünk arról az 50 fős alakulatról, akik a gerilla szabadcsapatokba jelentkeztek. Valószínű volt endrődi a Vasvári által szerve-

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Fiába szállnak árnnyak, álmok, évek.

Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁLINT IMRE, aki Endrődön, Toronyi u. 4. szám alatt lakott, 2008. jan. 29-én 65 éves korában visszaadta lelkét teremtőjének. Gyászolják: családja

GELLAI VINCÉNÉ IVÁNYI MARGIT, aki Hunya, Jókai u. 11. sz. alatt élt, 97 éves korában visszaadta lelkét teremtő Istenének. Gyászolják: gyermekei, unokái, dédunokái és a rokonság

TÓTH IGNÁCNÉ KOVÁCS MÁRIA, aki Endrődön élt, febr. 13-án 85 évesen hosszú betegség után elhunyt.

Gyászolják: férje, leánya, fia és családja
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik a gyászszertartáson részt vettek, osztottak fájdalmunkban. A gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottokról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlézünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

Tisztelt Szerkesztőség!
„Városunk”

Mint sok-sok endrődi, széjjelszóródott, ország-világ szerte.

A múlt héten kaptam egy elszármazott társunktól („Városunk” olvasója) levelet, melyben szeretné a mellékelt képen, illetve képeken feltalálni azt, aki ismerte testvérét, Duda András tanítót. Most hallotta vagy olvasta, hogy a régebbi tanítókról terveznek egy „összefoglaló” ismertetőt.

Csudaballán tanított, mert osztályidegensége miatt szülőfalujá-

ban nem kapott állást, szüleit érintve. De endrődi maradt. A szülők endrődi Duda-család tagjai, jó nevű cipésmester családfővel. A mellékelt családi kép. A „szülő” kép maga a végzős fiatal tanító, Duda András (1928-97. felírás az arcképen).

A valamelyik közeljövőben megjelenő számban tisztelettel kéri a mellékelt két kép megjelenítését. Elég régi generáció – de Istenem – nosztalgia is van a világon!

Még annyit: a virágzó kistelepülés akkor mint iskola Túrkevéhez tartozott, tudtuk meg.

Az érdeklődő testvér: Duda Benedek, Szarvas, Zalka M. u. 24/4. 5540.

2008. január 30.

Márton Gábor
Gyomaendrőd, Alkotmány u. 7.

1955. november 18.

Duda András 1928-1997

EGYHÁZKÖZSÉGI FARSANGI VACSORA

Az Endrődi Szt. Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány hagyományos, farsangi vacsorája ebben az esztendőben január 25-én volt megtartva a hajdani Katolikus Népházban, ami jelenleg az Endrődi Községi Ház nevet viseli. A rendezvény jótékony célt szolgált, mert a tombolabevételt az újra nyitott, endrődi, katolikus egyházi temetőink rendbetételére fogjuk költeni. Az idei eset Gyomáról és Hunyáról is többen megtisztelték jelenlétükkel, és igen sokan tombolatárgy támogatással is segítettek.

A birkapörköltet az elmúlt évhez hasonlóan id. Varjú László főzte (egyházközségünk gondnoka) családtagjai segítségével. Előtte számos segítő gondoskodott a krumpli és hagymapucolásról, a terítésről, melyet az egyházközség tagjai végeztek már délelőtt.

Az esti jótékonyasági vacsorát megtisztelte jelenlétével Várfi András polgármester feleségével, P. Timár Mihály Gyomai Egyházközség plébánosa és természetesen Iványi László Endrőd helyi papja, tb. kanonok. Közel százan vettünk részt a finom falatok elfogyasztásában.

Az éték felszolgálása előtt a Polgármester Úr köszöntötte az egybegyűlteket. Ezt követően Balog Tímea hangszeres játéka nyitotta meg a programot. Szabó Zoltánné, a rendező alapítvány elnökeként

beszámolt az elmúlt 10 év munkáiról, sikereiről. Megköszönte a befizetett támogatásokat, melyet a temetőink rendbetételére fordítottunk oly módon, hogy a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Gyomaendrődi Kirendeltséggel való igen jó együttműködés eredményeképpen a bértámogatást ki tudjuk egészíteni az alapítványi támogatással. Továbbá a szükséges eszközöket (fűnyíró, sövénynyíró... stb) meg tudjuk vásárolni, amivel könnyebbé tesszük a munkák elvégzését az ott alkalmazottak számára. Megköszönte az egyéb, pénzben nem kifejezhető segítségeket is (irodai munka, pályázatok). Kérte, hogy az adó 1%-val és további adományok befizetésével továbbra is segítsék a közmegelegedésre végzett munkát Endrődön. Az ismertető után Pfeifer Anna mondta el farsangra szóló versét, és ismét Tímea lépett a színpadra, és zárta a rövid műsort.

Az asztali áldás előtt közösen imádkoztunk az elhunyt híveinkért. Volt még egy meglepetés, amikor az éppen 44. életévét ünneplő Erdélyből hozzánk érkezett és szolgáló Pepelán Ferenc kántor köszöntése, akit az Endrődi Egyházközségi Képviselet-közös énekléssel és koccintással ünnepelt. Majd közösen elénekeltük a magyar és a székely himnuszt.

Ezúton szeretnénk megköszönni az alapítvány alapítói és kuratóriuma nevében Szabó Zoltánné Elnökasszonynak a 10 éves társadalmi munkáját, amit az alapítvány vezetésében fáradszórólanságul végzett. Isten adjon neki és családjának sok erőt és további jó egészséget.

Minden segítőnek, adományozónak és résztvevőnek köszönjük a támogatását.

Ne feledje, hogy adója 1%-val támogassa az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány munkáját. Köszönjük.

Adószámunk: 18380761-1-04

Iványi László
Tb. kanonok, plébános
Kuratóriumi tag

Ungvályi János
Egyházközség világi elnöke,
Kuratóriumi tag

A Hídknap Faipari Kft.
Gyomaendrőd, Lévai út 21. sz.
Tel: 66/386-694, 30/9531-355

- Bérbeadásra kínál 50 cm széles 160 fm fémszalut, 25 Ft.-/fm + Áfa/nap
- Eladásra kínál 4 cm vtg Porán bontott hőszigetelő anyagot, 200.-Ft/m² + Áfa
- Vállalja egyedi bútorok, nyílászárók, kerítések, egyéb faipari termékek gyártását.
- Ablakok eladók.
- A tavaszi fametszésből kérébe kötött gallyat befogadjuk a telepünkre, hétfőtől-péntekig, 7⁰⁰ - 16⁰⁰-ig, vagy előre leegyeztetett időpontban.

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Márciusi ajánlataim:

- megérkeztek a tavaszi vetőmagok, zöldségfélék, virágmagok, virághagymák
- tavaszi lemosó vegyszerek, műtrágyák
- műanyag kukák, kannák, hordók
- balták, fejszék, fűrészek
- láncfűrészek, barkácsgépek
- esőruhak, gumicsizmák, védőcipők, kesztyűk
- hőszűrők, olajradiátorok, kályhák
- üstök, üstházak, konyai eszközök
- zárok, lakatok, szegek, csavarok
- festékek, hígítók, ecsetek, fóliák
- alu létrák, ruhaszárítók

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felölts kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

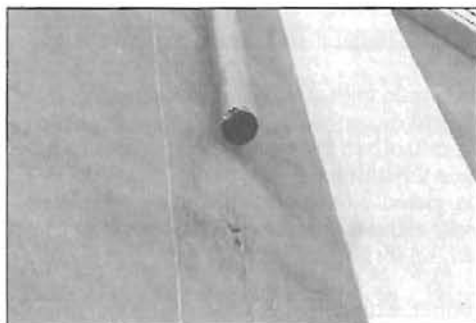
XV. évfolyam 4. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. április

A tartalomból:

Rózsahegy Napok, és endrődiek találkozójának programja - 5. oldal

Lelopták az endrődi templom ereszcatornáját - 2. oldal

Iskolaköztalálkozó a Szent Gellért Iskolában - 6. oldal

Életképek a Kis Bálint Iskolában - 13. oldal

Gyomaendrőd méltóságteljesen ünnepelt március 15-én - 20. oldal

ENDRŐDI TALÁLKOZÓ BUDAPESTEN

*Közgyűlési beszámoló
hétköznapi nyelvezetben fogalmazva*

Azt az aranyigazságot, hogy repül az idő, már sokan és sokszor elmondták, de valóban rohan az idő, hiszen a tavalyi közgyűlés mintha tegnap lett volna, ami kényszerből új időszakot nyitott a Baráti Kör életében. A március 8-ára meghirdetett közgyűlés szervezését beárnyékolta az időközben március 9-ére kiírt választás időpontja, ami több érdeklődőnél gondot jelentett, de oly nehéz mindenhez illeszthető jó időpontot találni.

A szokott helyen végül 72 fő részvételével került megtartásra a szervezetünk szokásos éves közgyűlése, melynek napirendje a 2007. éves beszámoló, ill. a 2008. évi feladatok ismertetése volt.

A közgyűlés megnyitó részében köszöntöttem Nőnap alkalmából a hölgyeket, majd a szokásos bejelentéseket követően üdvözöltem a Baráti Kör munkájában újonnan bekapcsolódó tagokat, akik 9 fővel képviselték a régóta várt új arcokat. Ez azért is lényeges, mert a szervezés során több régi tagtársunk betegsége, korára való tekintettel lemondta a részvételt. Mindnyájuknak javuló egészséget kívánunk ezúton is!

A 2007. évi tevékenységről beszámolva megemlítettem, hogy a tagság sikeresnek ítélte az endrődi kétnapos „szülőföld

látogatást”, élményszerű programjaival, melyről és egyéb rendezvényekről is az újrési üdvözlőnkben tájékoztattuk a széles tagságot.

A Rózsahegy *folytatás az 5. oldalon*

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

A Rózsahegy Könyvtár hírei

2008. március 18-án a könyvtárban, Barna Zsuzsa vezetésével és a könyvtárosok segítségével, húsvéti díszeket készítettek a gyerekek. A lelkes igyekezetnek meg is lett az eredménye, sok-sok kicsibe és bányka formájában, amit a gyerekek természetes hazavihettek magukkal. Az egyszerű anyagokkal jól elboldogultak, ügyesen készítettek a kis figurákat, s még arra is maradt idejük, hogy könyveket olvassanak.

Ellopták az endrői templom függőleges ereszcatornáit

Március 15-én éjjel 1-2 óra között 14-16 éves fiatalok kitolható alumíniumlétráról leszedték és ellopták az endrői templom függőleges réz ereszcatornáit. A rendőrség elől kerékpáron menekültek el. Néhány héttel korábban a szomszédos Takarékszövetkezet esőcatornáit lopták le.

Az endrői közösség ház programja április 4. és május 10. között

Április 3-án 10 órától fekete színház az óvodásoknak és kisiskolásoknak

április 4-én Rockkoncert 19 órától 1 óráig

Minden héten hétfőn jóga 19 órától 21 óráig, belépési díj 200 Ft
Minden hétfőn és szerdán 12 és 13 óra között gyógytorna, melyhez beutaló szükséges. A gyógytornát szakképzett gyógytornász tartja.

Április 9-én 15 órától zenész teadélután a Barátság Klub szervezésében.

Április 8-án 15 órától cukorbeteg klubja, 19 órától KDNP gyűlés.

Április 10-én és 24-én 19 órától Gazdakör.

Április 14-én és 28-án 17 órától nyugdíjas klub,

április 16-án 15 órától barátság klub,

április 17-én 9 órától 11 óráig vásár.

Április 30-án barátság klubnak vacsora.

A Kincs az életed Közhasznú Alapítvány hírei

Emlékező esemény színhelye volt 2008. március 3-án a Szent Imre Idősek Otthona.

A Kincs az életed Közhasznú Alapítvány egy masszázsszékkel ajándékozott az otthonnak, mely az ott dolgozó kuratóriumi tag, Bukva Csilla pénzübeli adományából valósult meg.

Az idősek eleinte bátortalanul próbálták ki a széket, azóta nagyon megszerették és naponta használják.

Köszönet érte!

A Szent Imre Idősek Otthona ellátottai és gondozói

Március 21-én húsvéti műsorral kedveskedtek a Rózsakert

Esélyklub fogyatékkal élő fiataljai a szülőknek, meghívott vendégeknek.

A magas színvonalú műsor összeállítása, betanítása, a szemet-lelket gyönyörködtető dekoráció az ott dolgozók munkáját dicséri. A közel félórás műsorban versek, jelenetek, dalok hangzottak el, melynek végén a fiatalok locsolkodtak is.

Ezután a Kincs az életed Közhasznú Alapítvány jelenlévő tagjai a fiatalokat húsvéti ajándéksomaggal lepték meg. Az esemény zárásaként gazdagon terített asztal várta a megjelenteket.

Mindenkinek köszönet, akik pénzübeli adományaikkal, munkájukkal segítettek.

Halláskárosodást okozhatnak az MP3 lejátszók

Egy holland tanulmány szerint a CD-nél kevésbé részletes felbontású MP3 lejátszók is könnyen halláskárosodást okozhatnak, ám erről még a szülők sem tájékoztatják gyermekeiket.

A tanulmány az oktatásból és az orvosoktól érkező jelentések nyomába szegődött, kíváncsiak voltak, vajon mennyire tájékozottak a tinédzserek a lehetséges veszélyekről. Az MP+ csökkentett minősége sajnos ebben az esetben nem jelent különbséget a korábban divatos hordozható CD-játszókhöz képest, és ezek a gondok már kazettás Walkmanok megjelenésekor előtérbe kerültek. A kazettás lejátszók életciklusának nagyjából felidejében ez már olyan szintű gondot jelentett, hogy több nagy cég, köztük a feltaláló Sony bekapcsolható automatikus védelmet épített be készülékeibe, melyek korlátozták a hangerőt. A legnagyobb gondot az jelenti, hogy az emberi fül hangterhelés érzete meglehetősen rugalmas, és míg egy csöndes szobában minimális teljesítmény is nagy hangerőnek tűnik, a forgalmas utcán ennek sokszorosa is csak halk zenének. A felhasználó így nem érzékeli, milyen megpróbáltatásnak teszi ki hallószerveit. A holland felmérés szerint a tinédzserek általában már hallottak a halláskárosodás veszélyéről, de jellemző módon úgy érzik, hogy éppen ők személy szerint nem érintek. A tanulmány felhívja a figyelmet a szülők felelőségére is, mivel alig néhány fiatal figyelmeztettek otthon a veszélyekre, a szülők pedig felfigyelhetnek a kezdődő, vagy időszakos nagyothallásra, és intő jel lehet, ha gyermekük fülzúgásra, vagyis sípoló hangokra panaszkodik. Az ilyen tünetek nehezen, vagy egyáltalán nem gyógyíthatók, így csak a megelőzés jelenthet megoldást, például a majd 10 évvel ezelőtti választható hangerő-korlátozó funkciók kötelező bevezetése az MP3 lejátszók estében is.

<http://hirek.prim.hu/>

Önnnek joga van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület március hónapban

A Képviselő-testület a Békés Megyei Vízművek Zrt. indítványozása és javaslata alapján módosította 2008. év április 1-től az ivóvíz-ellátási és szennyvíz-elvezetési szolgáltatás díját.

A vízművek a 2008. évre tervezett díjemelés mértékét 11,9 %-ban tervezte meg. A szolgáltatás árának megváltoztatása és meghatározása a települési önkormányzat, mint árhatóság jóváhagyása alapján történhet. A képviselő-testület megvitatta és jóváhagyta a vízművek által kezdeményezett díjakat.

A vízszolgáltatási **alapidíjak** 2008. április 1-től

1. Táblázat

A vízmérő mérete	Értékesítési irány	Alapidíj(Ft/db/hó)
13-20	Lakossági	520
	Nem lakossági	787
25-40	Lakossági és nem lakossági	5.560
50-80		16.210
100-200		26.400

A fogyasztott **menyiségétől függő ivóvízdíjak** (Ft/m³)

2. Táblázat

Ivóvízdíjak	Hatósági	Önkormányzati	Lakossági
2008	221,8	184,3	121,4

A fogyasztott **menyiségétől függő szennyvízdíjak** (Ft/m³)

3. Táblázat

Csatornadíjak	Hatósági	Önkormányzati	Lakossági
2008	247,5	221,8	155,1

A folyékony hulladék (szippantott, s a kezelőműbe szállított) **fogadási díja** a mindenkor érvényes csatornadíj másfélszerese: 371,30 Ft/m³
A mellékletekben szereplő árak az ÁFÁ-t nem tartalmazzák.

A lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló rendelet módosítása

Mint ismeretes az önkormányzat tulajdonában 24 db költségalapú bérlakás van. Ebből 8 db a Magtárlaposi út 14-16. szám alatt fiatalok részére, míg 16 db az Endrődi u. 5-7 szám alatt található. Ez utóbbi bérlakások nyugdíjasok részére lettek kiutalva, s egyben megtörtént egy olyan tartalmú szerződés megkötése is, melynek értelmében, betétkönyvben tartósan lekötött, annyi készpénzvagyonnal kell rendelkezni, mely elegendő „az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezést és szolgáltatást biztosító tartós bentlakásos intézményben egyszeri hozzájárulás megfizetésére.”

Az előírt minimum összeg 600.000 Ft volt. 2007-ben az idevonatkozó törvény megváltozott, az emeltszintű bentlakásos férőhelyek egy része is visszaminősítésre került, így Gyomaendrőd viszonylatában csak egy intézményben biztosított az emeltszintű ellátás.

(Őszi Napsugár Idősek Otthona, Mirhóháti u. 8.) Ebben az intézményben 50 férőhely van, a térítési díja, pedig jelenleg 79. 710, Ft/hó. A hatályban lévő rendelet szerint ezt a szolgáltatást csak az veheti igénybe, aki a mindenkor érvényes térítést megfizeti.

A lakókkal való megállapodás így okafogyottá vált, azt a Képviselő-testület a márciusi ülésen visszavonta.

A Markt Platz Egyéni Cég kérelme a vásárok és piacok szolgáltatási díjtételek változtatásáról

A Markt Platz Egyéni Cég kérelemmel fordult a Képviselő-testülethez, hogy az általa kalkulált szolgáltatási díjtételeket változtassa meg.

A testület elé terjesztett módosítást a bizottságok már megvitatták, s elfogadásra javasolták annak megváltoztatását, amely a díjak némi emelését vonja majd maga után.

Ennek értelmében fog módosulni úgy a mérlegelési, mint a helyhasználati díj is.

A Képviselő-testület egyben felkérte az üzemeltetőt, hogy az endrődi vásártéren alkítson ki megfelelő tisztaságú mosdó helyiséget az árusok és vásárolók számára.

Intézményi konyhák működési költségeinek csökkentése

A gazdasági megszorítások részeként ösz óta felszínen lévő probléma, melyet úgy a bizottságok, mint a testület már tárgyalt. Igaz, akkor még arról volt szó, hogy mindkét iskola (Kis Bálint és Rózsahegy Kálmán Általános Iskola) élelmiszevezetői koncessziós formában kívánják tovább üzemeltetni az iskolai konyhákat. Ez a lehetőség azonban veszni látszik, mert az egyeztetés során az ajánlatok nem közeledtek egymáshoz. Ennek egyik oka, hogy a költségek már csak a személyi jellegű kiadásokkal csökkenthetők, ez viszont veszélyeztetné a konyhák működési képességét, illetve a kiegészítő támogatás további csökkentése jelentősen ronthatná úgy az étel

minőséget, mint a mennyiségét is.

A működési költségek csökkentésének érdekében (a Képviselő-testület 13 igen, 1 nem, és 1 tartózkodással) közbeszerzési eljárás keretében kívánja meghirdetni az iskolák konyhájának üzemeltetését 3 éves határozott időtartamra.

Előbb azonban több fontos kérdésben is döntést kell hoznia: /a **meglévő eszközök használata, kezelése, lehetséges fejlesztések, pótlások feladataira, a térítési díjak beszedése, a pénzügyi kintlévőségek behajtása, jogosultságok megállapítása, nyilvántartások vezetése, a védelembe vett, vagy hátrányos helyzetű tanulók kötelező étkeztetése tekintetében, stb./**

Mivel a vállalkozások profitorientáltak, az Önkormányzatnak feltételezhetően nehéz dolga lesz olyan egyensúlyt teremteni, hogy a gyermekétkeztetés megszokott színvonalán minél kisebb csorba essen városunkban.

Menetrend szerinti helyi autóbusz közlekedési szolgáltatásra kiírt pályázat értékelése

A Képviselő-testület 2007 decemberében döntött a helyi, menetrend szerinti autóbusz közlekedés pályázatáról.

A határidő lejártáig (2008. március 12-én 10. 00 óráig) 2 ajánlattevő nyújtott be pályázatot.

-Mobilbusz Kft.

-Körös Volán Zrt.

A Képviselő-testület által létrehozott Bíráló Bizottság 2008. március 19-i ülésén az ajánlatokat áttekintette, de 3-3-as szavazati aránnyal döntési javaslatot nem tudott hozni, és azt beterveztette a testület elé.

A Képviselő-testület mérlegelte és hosszan vitatta a lehetőségeket, majd egyöntetűen a Mobilbuszt mondta ki győztesnek. Egyúttal tolmácsolta a lakosság ide vonatkozó észrevételeit, a szolgáltatás hiányosságaival kapcsolatban. (pl. a külterületek gyakoribb bevonása a járatokba, hétfévi közlekedés megoldása, stb.)

A Polgármesteri Hivatal és Gyámhivatal beszámolója a 2007. évről

A beszámolóból megtudhattuk, hogy a Polgármesteri Hivatal létszáma 2007-ben 60 fő volt, mely az elmúlt évben nem változott, illetve átszervezésből, nyugdíjazásból adódó belső mozgások voltak tapasztalhatók.

A létszám megoszlása a különböző területeken:

4. Táblázat

Szervezet	Költségvetésben jóváhagyott létszám
Igazgatás	50
Gyámügy	2
Okmányiroda	4
Fizikai alkalmazottak	4
Összesen:	60

A hivatal egyre növekvő munkáját időnként kozhasznu dolgozók is segítik. Az ilyen jellegű munkaviszonyok meghatározott időre és meghatározott feladatra jönnek létre, és minden esetben a Munkaügyi Központ támogatásával.

A részletezést és igen alapos beszámolókat a Képviselő-testület elfogadta.

Kérelemmel fordult a Képviselő-testülethez a **Hétszínvirág-Tüskevár Nonprofit Szolgáltató Bt**, hogy a Rózsahegy Kálmán Általános Iskola kezelésében lévő (Deák Ferenc utca) tornatermet 5 évre kibérelhesse. Az épületet többnyire sport céljára kívánja hasznosítani. Vállalja továbbá, hogy az ingatlan tetőszerkezetét felújítja, de a bérleti díj megfizetése alól 3 év mentességet kért. Mivel az épület pályázatára megtörtént, arra jelentkező nem volt, a Képviselő-testület a fenti feltételek mellett bérbe adta az épületet, valamint támogatta a Bt. Tanyagondnoki szolgáltatásra vonatkozó elképzelését is.

A tanyagondnoki szolgáltatás alapfeladatai:

- közreműködés az étkeztetésben
- házi segítségnyújtás
- egészségügyi ellátáshoz való hozzájárulás biztosítása
- házi orvosi rendelésre szállítás
- egyéb egészségügyi intézménybe szállítás
- gyógyszerkiváltás, gyógyászati segédeszközökhöz való juttatás biztosítása
- óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása, egyéb gyermekszállítás

Emlékmű és emléktábla elhelyezését is jóváhagyta és támogatta a testület:

-Gyomai Szülőföld Baráti Kör kezdeményezésére állítanak emlékművet a Kommunizmus Aldozatainak. A helyszín kijelölését a Képző- és Iparművészeti Lektorátus művészeti zsűrije bízzák

-az Endrődi Baráti Kör helyi civil szervezet is kérelemmel fordult a testülethez, hogy hosszú távú programja szerint szeretné felvállalni a belterületen még meglévő iskolaépületek emléktáblával történő megjelölését. A régi iskolák mindegyikén 2008 tavaszán tervezik elhelyezni az emléktáblákat.

Lehóczkiné Timár Irén képviselő

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Ujházy búcsúztatók

Ujházy Miklós nagyhírű endrődi kántor nevét ma sem felejtették el az idősebbek, ma is emlegetik. Nemcsak Endrődön volt híres, de országosan is ismert volt a neve, elsősorban a búcsúztatós könyveiről. Többek kívánságára közlünk régi búcsúztatókat. Most az első kiadásban megjelent könyvből idézünk, melynek a címe:

RÓM. KATH. HALOTTI BÚCSÚZTATÓK

Gyoma 1904. Nyomatott a Kiadó Kner Izidor Könyvnyomdájában

Kisded felett

Dallama: „Hervad előttünk, mint a rég virága...”

Jött a halál s szavára elhagytam
Jó atyám s a szerető szülét,
Rövid földi vándorlásom után
Lelkem a menny ajtajába lép
Mely megnyílik kérésemre,
Hiszen kedves az én szavam ott,
Kis barátim várnak ott rám,
- Mint én, - tiszta szívű angyalok.

Angyal lettem, édes jó szülőim!
Mennyégen viruló rózsaszál,
Akit itt a betegség hervasztott,
Akit leszakított a halál;
Csillag lettem lemosolygok
Rátok, hogy ne fájjon szívetek;
Jézus menyasszonya lettem,
Őt kérem esengve értetek.

Szép virágok illenek én hozzám,
Rám ne könnyeket hullassatok,
Hiszen ennyi boldogságot nekem
Ez a világ úgy sem adhatott.
E síralomvölgyben kevés
Az öröm, de sok a fájdalom,
Azért vagyok ilyen korán
Én is a gyászos ravatalon.

Ne sajnájjatok hát, hogy elhagytam
Ezt a búbánattal telt hazát,
Mert én nem látok már több keservet,
Mert én nem szenvedek több halált,
Sem bánatot, mint amely most
Szíveteket tépi szülőim,
Zsenge életem szenvedését
Kipihenem Jézus karjain.

Ujházy Miklós kántor
(1863-1941)

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik az eddigi jóindulatot mindazoknak, akik adójuk 1%-ával korábban is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrődi Szent Imre Egyház-köztségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása.
Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.
Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása.
Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek, stb.
Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása.
Adószám: 18372276-1-04

Cukorbeteg Gyomaendrődi Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése.
Adószám: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.
Adószám: 18371608-1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.
Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági és labdarúgó sport támogatása.
Adószám: 18370827-1-04.

Öregszoői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen élő, növekvő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.
Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása.
Adószám: 18379778-1-04

Gyomaendrődi Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrődi siketek és nagyothallók segítése.
Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása.
Adószám: 18386932-1-04

A Napsugár Óvodáért Közhasznú Alapítvány, célja a Szabadság úti és a Fő út 85. sz. alatti óvodák gyermekeinek tanulási, játékos feltételeinek javítása, az óvodák tárgyi feltételeinek javítása.
Adószám: 18386248-1-04

Templárius Alapítvány támogatja a „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” jótékony célú adakozást.
Adószám: 18856617-1-17

Gyomaendrődi Mentőalapisítvány; célja a mentőállomás be rendezésének, felszerelésének és a mentéstechnikai eszközöknek a bővítése.
Adószám: 18376713-1-04

Rózsashegyi Iskola alapítványai:

A Rózsashegyi Iskola Diákjaiért Alapítvány az iskola tanulóinak és tanulóközösségeinek támogatására szolgál. (Tanulmányi versenyek nevezési díja, útiköltsége, nyelvvizsga díjak, tanulmányi kirándulások, kulturális tevékenységek, rendezvények.) Az alapítvány közreműködésével készült el a Hősök terén és a ligetben lévő játszótér.
Adószám: 18390162-1-04

Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány
Célja a közép- és felsőfokú iskolákban tanuló diákok támogatása. Jelenleg több, mint 2 millió Ft alapítványi kamataival rendelkezik a kuratórium.
Adószám: 19062255-1-04

A Rózsashegyi Kálmán Diák-sport Egyesület az iskolában folyó sporttevékenységet támogatja.
A befolyó tagdíjakból, pályázati forrásból sporteszközöket, felszereléseket vásárolunk, illetve a nevezési díjakat, útiköltséget finanszírozzuk.
Iskolánk kiváló sporteredményei többek között az egyesület támogatásának köszönhetőek.
Adószám: 18387139-1-04

Közyűlési beszámoló
hétköznapi nyelvezetben fogalmazva
(folytatás az 1. oldalról)

Napon, a halászléfőző versenyen, ill. a „városunk ünnepe” való képviselést is azt mutatja, hogy ilyen tartalmas rendezvényekre érdemes szélesebb körű szervezést fogantatni, hogy elszármazott tagtársaink minél nagyobb létszámmal vehessenek részt ilyen igazi, élménydús, otthoni rendezvényen. Az évek óta programunkban szereplő pázmándi szüretnek is mindig nagy a visszhangja. Egyre több személy érdeklődik e rendezvényről, aki csak hallomásból ismeri annak különleges hangulatát.

A 2008. évi rendezvénytervünket ezeket figyelembe véve állítottuk össze, és kiemelten kezeljük az általunk kezdeményezett belterületi iskolákra emléktáblák elhelyezése tárgyú programot, melyet május 17-18-án, a Rózsahegy Napok keretében fogunk lebonyolítani.

A május 16-i pénteki Rózsahegy Napot a szokásos mederben kívánja az iskola megszervezni, majd szombat délelőtt a Polgári, a Nagylány, a Szarvasvégi, a Gyomavégi, az Újtepi iskolákra és a tornateremre vésett fa emléktábla kerül leleplezésre és koszorúzásra, a volt iskola működési idejének megjelölésével. Sajnos a Mirhói iskola helyén már csak üres telek van, így ott tereprendezés és oszlopállítást is szükséges, hogy a tábla elhelyezhető legyen. Az iskolák közötti távolság könnyebb megtétele érdekében várhatóan lovas kocsis felvonulással járjuk körbe a helyszíneket, ahol egy-egy szavalt, vagy emlékbeszéd elhangzása után helyezzük el koszorúinkat az emléktáblák alatt.

Ha elég korabeli fényképet sikerül összegyűjteni, akkor a Nagylány iskola egyik tantermében ezekből kiállítást rendezünk, ehhez kérünk anyagot biztosítani szíveskedjenek, melyeket természetesen visszaküldünk.

Az emléktáblák felavatása után ebédelési lehetőség lesz az iskola ebédlőjében, majd a vasárnap délelőtti program után a polgármester úr ebédmeghívásának teszünk eleget az endrődi vadászházban.

A 2008. évi programok sikeres lebonyolítása érdekében kérjük a tagságunk aktívabb közreműködését.

A Közyűlés második részében Ladányi Gáborné beszámolt az egyesületünk pénzügyi helyzetéről, ismertette a Baráti Kör, ill. Városunk újság bevételi és kiadási pénzmozgásait.

A beszámolókkal kapcsolatban észrevétel, ellenvélemény nem volt.

A Közyűlés hivatalos részének záróakkordjaként Fási István fia tárogatón játszott és adta meg az alaphangulatot az ebédhez és a kötetlen baráti beszélgetéshez. Buckó Imre és néhány tagtársunk saját természetű bora is emelte a hangulatot.

A 10 órakor kezdődő összejövetelt fél négykor fejeztük be, remélem, mindenki feltöltődött a régi ismerősök társaságában.

Olvassák az újságunkat, keressék a vezetőség tagjait, hogy közvetlenebb kapcsolat révén minden fontos információ eljusson Önökhöz!

Tímár Imre
elnök

MEGHÍVÓ

A Rózsahegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola

és az

Endrődiek Baráti Köre Egyesület

szeretettel vár Minden Kedves Érdeklődőt

2008. május 16-17-18-án

A Rózsahegy Napok keretében rendezett

programjaira, az alábbiak szerint:

Május 16. péntek

- 9 óra: Ünnepi megnyitó (Az iskola bejárata előtt)
- 10 óra: Rendhagyó órák
- 12 óra: Eredmények, díjak (Iskolaudvar)
- Ebéd
- 14 óra: Szóttek kiállítása (drámaterem)
- 17 óra: A zenebarátok Kamarakórusa és a Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény hangversenye az endrődi katolikus templomban
- 20 óra: Tábortűz (Ridegváros, játszótér)

Május 17. szombat

- 9 óra: Iskolatörténeti kiállítás a „nagylány iskolában”
- 10 óra:
 - Emléktáblák elhelyezése a régi, belterületi iskoláink falára
 - Családi sportvetélkedő a sportpályán
 - Ebéd
- 14 óra: Bördíszmú-kiállítás a Községi Házban
- 17.30 ó.: Gálaest. Az iskola tanulóinak műsora a tornateremben
- 20 óra: Baráti beszélgetés meghívott vendégeinkkel az iskola zsbongójában.

Május 18. vasárnap

- 9 óra: Látogatás a Kner Múzeumba
- 10 óra: Látogatás a Szt. Gellért Katolikus Általános Iskolában
- 11.30 ó.: Tanítóinkért. Szentmise az iskola kápolnájában
- Ebéd

Minden érdeklődőt szeretettel várunk! Érdeklődni, jelentkezni lehet: 66/285329, 66/284435 sz. tel.

A baráti kör tagjai és a programra előzetesen bejelentkezők részletes tájékoztatást kapnak.

Katolikus oldal

ÁPRILISI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 18 óraker. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Április 13-án és 27-én vasárnap fél 12-kor.

Hunyá

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 18 óraker, hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton, 18 óraker vasárnapi előesti mise.

ÁPRILISI ÜNNEPEK

6. vasárnap:	Húsvét 3. vasárnapja
7. hétfő:	De la Salle János áldozópap
11. péntek:	Szent Szaniszló püspök és vértanú
13. vasárnap:	Húsvét 4. vasárnapja
16. kedd:	Soubirous Szent Bernadett
20. vasárnap:	Húsvét 5. vasárnapja
23. szerda:	Szent Adalbert püspök, vértanú
24. csütörtök:	Szent György vértanú
25. péntek:	Szent Márk evangélista
27. vasárnap:	Húsvét 6. vasárnapja
29. kedd:	Sienai Szent Katalin szűz, egyháztanító
30. szerda:	Szent V. Pius pápa

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Iskola-kóstolgotó

Március 27-én ellátogattak az ovisok az immár hagyományos iskola-kóstolgotó programra a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolába és Óvodába.

Az ovisokat nemcsak az óvó nénik, hanem számos szülő is elkísérte. A kezdetben kissé félszeg, majd később felbátorodó ovisokat nemcsak a pedagógusok, hanem az iskola nagyobb diákjai is szeretettel fogadták a játékos bemutatkozásra.

Hunyai 50 éves házások

Március 29-én Hunyán bensőséges ünnep volt az esti szentmisén. 1958-ban 11 pár kötött házasságot. Meghívtuk őket erre az ünnepi szentmisére, 7 pár tudott eljönni: Szilágyi András és Hegedűs Margit, Timár Imre és Hegedűs Ilona, Soczó Béla és Szurovecz Mónika, Timár Nándor és Hanyecz Mária, Zádori Illés és Soczó Katalin, Kiszely Sándor és Hegedűs Piroška, Pintér Bálint és Timár Jolán. A plébános köszöntője és áldása után Petényi Szilárdné polgármester is üdvözölte a jubilálókat, és egy szép emléklappal és egy szál fehér szegfűvel kedveskedett. Az ünnepség a plébánián agapéval, beszélgetéssel fejeződött be.

A BELTERÜLETI ISKOLÁK TÖRTÉNETE II.

Helyesbítés

Az előző írásban két névtévesztés történt:

Az iskola-építető endrői apátplébános neve helyesen: SCHIEFNER EDE

A szarvasvégi iskola épületasztalosának a neve helyesen: KISZELY MÁRTON

A nevek elírásáért minden Kedves Olvasó szíves elnézését kérem! Köszönettel:

Ladányi Gáborné

Polgári iskola (1924-1948)

A polgári iskola létesítésének gondolata először 1894-ben merült fel, amikor Csáky Albin gróf, vallás és közoktatásügyi miniszter a községet felsőbb fiú és leányiskola, vagy polgári iskola létesítésére akarta rávenni. Békés Megye Közigazgatási Bizottsága 1896-ban követelte a polgári iskola létesítését Endrődön. A politikai község elutasította a követelést. 1920-ban megalakult a gyomai polgári iskola, ettől kezdve az endrői tanulni vágyó gyermekek is ide jártak.

Endrődön végül 1923-ban a központi fiúiskolában a polgári iskola előkészítő tanfolyama indult be, 26 növendékkel. A tanfolyamon a Gyomáról átjáró polgári iskolai tanítók mellett, kiegészítő tanerőként helybeli tanítók tanítottak: *Orbók József, özv. Vörös Ferencné, Gyuricza Margit, Hunya Irma és Hornok Piroska* tanítónők. A hívek örömmel fogadták az új intézményt." (HD)

Az iskola tényleges működését a miniszterium 1924-ben engedélyezte, de államsegélyt nem adott hozzá. Szeptemberben beindult az első osztály, 29 fővel. Az iskola élére a VKM *Koczkás Sándor* orosházi állami polgári iskolai tanárt nevezte ki igazgatónak állami fizetés mellett, míg a második tanárt: *Urbán Gábor* személyében az iskolaszék választotta meg. Az iskolaszék elnöke Csernus Mihály, Endrőd plébánosa az iskola fenntartására felajánlotta a „stóla- és párber váltásának reá eső részét” (HD), mindaddig, amíg ezt a hivatalt viseli. A második évben két osztály indult. Ekkor *Dr Szász Lajosné* állami polgári iskolai matematika-fizika szakos tanárnót helyezték Endrődre. (MG)

Az állam új iskola építését sürgette a polgári képzés számára. A község az építkezés céljára felajánlotta a templom melletti üres telek felét azzal a feltétellel, hogy a polgári iskola állami intézményként fog működni. Az egyházi iskolaszék ezt elutasította.

Az egyházközség a központi fiúiskolához 1926-ban három, olasz-fallal ellátott, egybenyitható tantermet építtetett 50 %-os államsegéllyel 16.000 pengő költséggel. A harmadik terem végébe színpadot emeltek, s a termék így színházteremként is használható volt. A négy osztályos vegyes (fiú-leány) polgári iskola itt nyert ideiglenes elhelyezést. Még ebben az évben új tanerőként megválasztották: *Dr. Kovács János* rendes, *Csókási Béla* helyettes és *Zeleziny Olga* megbízott tanerőket, majd 1929-ben *Dr. Mácz János*, okleveles középiskolai tanárt és nejét, *Truszka Irént*.

Koczkás Sándort, az iskola első, nagy agilitású igazgatóját 1930-ban a VKM a pilisvörösvári áll. polgári iskola igazgatójává nevezte ki. „Nagy veszteséget jelentett a

kiváló és rokonszenves tanferő elvesztése, érdemeit jegyzőkönyvben örökítettük meg. Új polgári iskolai igazgató *Dr. Mácz János* középiskolai tanár, akit a Főhatóság nevezett ki. Komoly, törekvő ember”- olvashatjuk a História Domus-ban.

Ebben az évben a község újratelepülésének 200. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségek keretében az iskola felvette Szent Imre nevét. Hivatalos elnevezése a kor helyesírása szerint: **Endrői római katolikus Szent Imre polgári fiúiskola.**

A VKM két költségvetési év alatt 15 000 P-ös államsegélyt folyósított a polgári iskola számára, tornaterem építésére. A tornaterem 1937-ben felépült, s az öltözővel, szertárral és 4500 P értékű felszereléssel ellátott épületet a tanulók 1938 szeptemberében birtokba vehették.

Az intézmény a 8 osztályos általános iskola bevezetéséig működött. Utoljára 1944/45-ös tanévben indult I. osztály, amelynek tanulói 1948-ban utolsóként szereztek polgári iskolai bizonyítványt Endrődön. (MG)

Dr. Mácz János 1932-ben bekövetkezett halála után az iskola igazgatói voltak: *Walthier György* (1932-1940); *Dr. Csókási Béla* (1940-1948). Tanárai: *Dr. Hunya Sándor* (1932-1942); *Stefán Béla* (?-1936); *Magyai Anna* (1936-...); *Hollós István* (...); *Iványi Gergely* (1944-1948); *Csász Mária* (1944-1948); *Borsi Vincéné* (?) (MG).

A lakosság ezt az iskolaépületet az államosítás után is polgári iskolának nevezte

Endrői Állami Általános Iskola

1949-ben a belterületi iskolákat és az északi rész külterületi iskoláit egy igazgatás alá vonták. Az iskola neve: **Endrői Állami Általános Iskola** lett. Igazgatói kinevezést *Iványi Gergely* kapott, helyettese *Szabó Elek* volt. *Iványi Gergely* 1950-ben Békéscsabára helyezték gimnáziumi igazgatónak. Helyére Endrődre *Borbély Sándor* kapott kinevezést, aki 1975. szept. 1-ig, nyugdíjazásáig vezette az intézményt. Helyettese *Nádas Sándor* lett 1955-ben.

Az iskolák egyesítése után a „polgári iskolában” két 5. és két 6. és egy alsó tagozatos osztályt kapott helyet. A tanítói lakást *Szabó Zoltán* pedagógus foglalta el, akit 1952-ben helyeztek Endrődre. *Szabó Zoltán* feleségével, *Farkas Gizellával* 1958-ban a Gyomavégre költözött, a polgári iskolai lakást pedig *Timár Imréné* (*Kathy Mária*) tanítónő kapta meg.

A felső tagozatot tanító pedagógusok az órákói szünetekben ingáztak a „polgári” és a „nagylány” iskola épülete között.

Ezekben az években több helyen alakítottak ki szükségstantermeket is. Ezek 1960-ban szűnhettek meg, amikor a ligetben felépült a 4 tantermes új iskola.

A 60-as évek végén a gyakorlati oktatás számára rendezkedtek be a polgári iskolában. A volt tanítói lakásban a lányok gyakorló konyháját, az utolsó tanteremben pedig a fiúk politechnika termét alakították ki.

Általános Iskola Endrőd

A fiúk műhelyterme 1975-ig funkcionált. Ekkor ui. a település két önálló oktatási

intézményét összevonták. A Nagyközségi Tanács VB. a 15/1974. IV.31./Tk. számú határozatával megszüntette a 2. sz. Általános Iskolát, a nagylaposi iskola felső tagozatát pedig bekörzetesítette. A külterületen lakó gyermekek a ligetben felépült diákotthonban nyertek elhelyezést. A diákotthon igazgatója 1980-ig Varjú József volt. A két iskola összevonásából lett új intézmény az **Általános Iskola Endrőd** nevet kapta, igazgatónak pedig *Giricz Vendelt*, a korábbi 2. sz. Általános Iskola igazgatóját neveztek ki. Helyettese *Martinák Imréné*, a belterületi iskola magyar, történelem szakos tanára lett. 1980-tól a két intézményt közös igazgatás alá vonták.

Az iskolaösszevonás következtében megnőtt a tanulócsoporthoz száma, elhelyezésük gondot jelentett. A polgári iskola termében három hatodik, egy hetedik és egy alsó tagozatos tanulócsoporthoz kapott helyet.

A 36/1975. VI. 18/ vb. sz. határozat „... állást foglal abban, hogy az V. 5 éves terv során elkövet mindent annak érdekében, hogy Endrőd nagyközségben egy 8-10 tantermes általános iskola épüljön a felső tagozatos tanulók részére”. Az új iskolát 1980-ban adták át. A felső tagozat valamennyi osztálya és a 4. évfolyam tanulócsoporthai ekkor bekerültek a ligeti iskola épületeibe. A polgári iskola tantermeit alsó tagozatos tanulók foglalták el. Itt tanítottak: *Kulik Istvánné, Alt Jánosné, Haneycz Mihályné, Gyetvai Jánosné, Szente Péteriné Uhrin Ildikó, Vincze Lászlóné, Czibulka György*

3. Sz. Általános Iskola

Gyoma és Endrőd 1982-ben Gyomaendrőd néven egyesült. Az endrői iskola a település iskoláihoz besorolva a **3. Sz. Általános Iskola** nevet kapta. A polgári iskola épületében ebben az évben készült el a vegyes tüzelésű központi fűtés, amit 1989-ben gáztüzelésre váltottak fel.

A vizes blokk kialakítására nem kerülhetett sor, mert ehhez az épület nagyobb átalakítására lett volna szükség

Az iskola igazgatója 1991-től *Ladányi Gáborné*, helyettesei: *Varjú József* és *Almásy Gergelyné*. Gyomaendrőd Város Önkormányzata az alsó tagozat épületeinek korszerűsítését (vizes blokk kialakítása, ablakcsere, zárt folyosó építése stb) Endrődön nem tartotta racionálisnak. A fenntartás magas költségeit a szétszórtság megszüntetésével lehetett csökkenteni. A diákotthoni elhelyezést a volt bölcsőde épületében biztosítottuk az arra rászoruló tanulók számára, a volt kollégium épületében pedig 8 tantermet alakítottunk ki. Megszűnt az iskolák szétszórtsága, s minden korosztály egyenlő esélyt kapott a központi épület korszerű eszközeinek és berendezéseinek használatára. A fenntartó a megüresedett polgári iskola épületét 1994-ben értékesítette.

Az intézmény további épületei:

Mirhói iskola

Alsó tagozatos osztályokat tanítottak az épületben az államosítás után is: *Bacsá Boldizsárné, Tankó Andrásné, Farka Istvánné.*

A mentálisan sérült gyermekek *folytatás a 9. oldalon*

Szentelek élete

Az oldalt szerkesztő: Sóczó Géza

SZIÉNAI SZENT KATALIN

*Sziéna, 1347. március 25. +Róma, 1380. április 29.

A sziénai Benincasa Jakab kelmefestő mester és felesége, Lapa asszony házassága rendkívül termékeny volt: huszonöt gyermekük született. Utolsó előtti gyermekeik ikrek voltak, két kislány, akik Gyümölcsőltó Boldogasszony ünnepén születtek, 1347. március 25-én. Egyikük, akit Giovannának kereszteltek, születése után hamarosan meghalt. A másik kislány Katalin volt. Nagyon korán megmutatkozott, hogy Istennek különleges tervei vannak e gyermekkel. Hat éves volt, amikor az első látomásban részesült: megjelent neki Krisztus főpapi ruhában. A kíséretében Katalin fölismerte Szent Pétert, Szent Pált és Szent János evangélistát. Az Úr Krisztus jószágon rámosolygott, majd megáldotta. Ez után a látomás után Katalin felnőttesen komoly lett,

imádságos élete elmélyült, és minden emberi segítség nélkül, csak a Szentlélek irányításával kezdte gyakorolni a régi remeték vezeklését, böjtjét, imádságait. Lelke oly gyorsasággal érett, hogy hét éves korában szüzességi fogadalmat tett. És az imádság, amelybe fogadalmát foglalta, mutatja, hogy részéről ez nem meg gondolatlan gyermekjáték volt, hanem a leendő szent komoly megnyilatkozása. Katalin alázatból nem akart kolostorba lépni és nem is lett soha apáca. A Sziénában élő domonkos harmadrendi nővérek (mantelláták) között akarta szolgálni Isten dicsőségét és felebarátai üdvösségét, de csak több évi ellenkezés után, 1363-ban fogadták be. Csak a templomba ment ki, a gyóntatóján kívül senkivel sem beszélt; egyébként a cellájában vezekelt, imádkozott, böjtölt és virrasztott. Agya nem volt, a feje alatt egy kő volt a párná. Csak kenyeret és zöldségféléket evett; élete végén pedig csak az Eucharisziából élt, semmi más nem táplálta. Három éve tartott már ez a teljes magány, sok-sok imádsággal és az erényért vívott harccal, amikor Krisztus megjelent Katalinnak: gyűrűt húzott az ujjára (melyet mások nem láttak, csak Katalin látta állandóan), és eljegyezte magával. E misztikus eljegyzést követően pedig az Úr kiszólította őt magányából és elküldte az emberek közé, a béke és az igazság angyalának. Lassanként híre kelt, hogy Katalin rendkívül jó tanácsadó. Isten dolgairol sokkal többet tud, mint a tudósok, és csodatevő ereje van! Kezdték keresni az emberek, érdeklődők, tanácstalanok, tanulni vágyók. Kialakult körülötte egy tanítványi kör, melynek tagjait ő maga a „családom” névvel illette. 1374-ben Sziénában pestisjárvány tört ki és ekkor Katalin életét is kockára téve szolgált a felebarátainak. A polta, bátorította, olykor csodával gyógyította a betegeket. 1375-ben meghívták Pizába. Itt kapta meg az Úrtól küldetésének és életének pecsétjét: április elején, a Szent Krisztina-templomban Krisztus megajándékozta stigmáival, melyek Katalin kérésére láthatatlanok maradtak. Ebben az évben írta első levelét az avignoni „fogságban” élő pápának, XI. Gergelynek. Júniusban tért haza Sziénába, ahol megtérítette Niccolò Tuldót, akit mint kémét halálra ítélték. Ez a szerencsétlen perugiai fiatalember politikai gyanakvások áldozata lett. Katalin lecsillapította tomboló dühét és kétségbeesését: szavai hatására az ifjú meggyónt, megáldozott, és olyan békével fogadta a halált, mint egy szent. Csak annyit kért, hogy Katalin legyen mellette a vesztőhelyen.

A következő években fősorolhatatlan a csodálatos megterések, kibékülések, gyógyulások száma, miközben Kata-

lin fáradhatatlanul harcolt az avignoni fogságban lévő pápa Rómába való visszatéréseért. A helyzetet azonban nagyon súlyossá tette az észak-itáliai városok lázadása a pápai legátusok ellen. Firenze egy olyan város-szövetséget akart létrehozni, amely fegyverrel támadt volna a pápai államra. Katalin minden erejét latba vetve próbálta megakadályozni, hogy Lucca, Piza és Sziéna csatlakozzék a szövetséghez. 1376-ban XI. Gergely interdiktum alá vetette Firenzét megátalkodottsága miatt. A megriadt vezetőség akkor megkérte Katalint, menjen el Avignonba és közvetítsen békét a pápa és a város között. Katalin tanítványai egy részével útra is kelt, s június 18. és szeptember 13. között három hónapot töltött Avignonban a pápával tárgyalva és levelezve. Meg kellett azonban tapasztalnia, hogy a firenzeiek küldöttsége, mely közben szintén Avignonba érkezett, nem a megegyezésük szerint kezdett tárgyalni a pápával, sőt a segítségét is mellőzték, s a kibékülés ügye meghiúsult. Sok biztatása és imádsága végül mégis eredményt hozott: a pápa szinte megszőkött Avignonból, és 1376. szeptember 13-án elindult a tenger felé, hogy hajón utazzék Rómába. Katalin Genováig elkísérte, s ennek köszönhető, hogy a genovai partraszállás után - látva az ottani zűrzavaros helyzetet - a pápa nem fordult mindjárt vissza. Katalin öntött belé erőt, s mikor a pápa ismét tengerre szállt és dél felé hajózott, ő visszatért Sziénába. XI. Gergely 1377. január 17-én vonult be Rómába, de nem sokkal később, március végén, meghalt és utóda VI. Orbán lett. Ő ismét tárgyalni kezdett a firenzeiekkel, s a béke érdekében Katalin is elment Firenzébe. A városban zendülést szítottak ellene: a vendéglátója házat fölgyújtották, őt magát halálra keresték, mert benne látták céljaik akadályát. Katalin a városon kívül egy kertben tartózkodott a tanítványaival, amikor néhány martalóc rátámadt. Nem akart menekülni, hanem ellenkezéssel, amikor megkérdezték, melyikük a Sziénából való Katalin, a kérdező elé lépett, letérdelt és az ég felé tárt karokkal, sugárzó arccal mondta: „Én vagyok, íme, engem ölj meg!” - Csak annyit kért, hogy övét engedjék bántatlanul elmenni. A gyilkolásra emelt kezek lehanyatlottak, s Katalin később sokat siratta, hogy nem lehetett vértanú Egyházáért. A tárgyalások azonban eredményre vezettek, és július 18-án végre Firenze békét kötött a pápával. Akkor Katalin hazatért, s ezután kezdte diktálni - legtöbbször misztikus elragadtatásban - az isteni gondviselésről szóló könyvét, a Dialógust. Azért diktált, mert ő maga sokáig (amíg az írás és olvasás képességét misztikus módon meg nem kapta az Úrtól) nem tudott sem írni, sem olvasni.

VI. Orbán reformot szeretett volna, s a szükségnek megfelelően elsőként a klérust akarta megújítani, de szigorát nem viselték el. Legsúlyosabb környezete is ellenállást tanúsított, amelynek a vége az lett, hogy a francia bíborosok elhagyták Rómát, és Fondi várában ellenpápat választottak Genfi Róbert személyében, aki a VII. Kelemen nevet vette föl. Mind ezt Katalin előre megjövendölte. Szüntelenül buzdította gyermekeit az imádságra és a virrasztásra, hogy e szörnyű bajt elháríthassák. Ez volt a nyugati egyházszakadás, amely negyven évre elmondhatatlan bajokat hozott az Egyházra.

Katalin 1378 októberében fejezte be a Dialógust. Ezt követően haláláig teljes erejével VI. Orbán érvényes pápaságának elismertetéseért és az elszakadtak visszatéréseért küzdött.

Egészsége egyre gyengült, 1380 nagyböjtjére fekvőbeteg lett. Tanítványai tanúsága szerint iszonyatos kísértéseket szenvedett, az ördögök valóságos tiszonyatos támadásai körülvették, míg végül április 29-én a tercia idején eltávozott égi Völgényéhez. Halála előtt még elrendezte gyermekei sorsát, mind egyiket anyai bölcsességgel irányította egyik vagy másik szerzetbe.

A szentté avatást II. Pius pápa 1461. június 29-én végezte. Ünnepe 1597-ben vették föl a római naptárba, április 29-re. Szent Katalint 1939-ben - Assisi Szent Ferencel együtt - Itália védőszentjévé nyilvánították. 1970-ben pedig VI. Pál pápa Avilai Szent Terézszel együtt Sziénai Szent Katalint is egyházdoktorrá nyilvánította.

folytatás a 7. oldalról

számára a 60-as évek elején Békés Megyében eltérő tantervű csoportok, ún. kiegészítő iskolák szervezésére került sor. Endrődön 1963-ban a Mirhón hozták létre a kiegészítő iskolát, egy tanulócsoporthal. Tanítója *Farkas István* volt. 1965-ben *Ricsei Balázs* vette át a csoport tanítását, majd felmenő rendszerben második tanulócsoporthoz szervezésére is sor került. Az új álláshelyre *Budai Béla* kapott kinevezést, aki az 1976-ban bekövetkezett haláláig tanított és lakott is az épületben. Az ő helyét *Bábel Sándorné* vette át. Az iskolához tartozó két szolgálati lakásban *Paróczai Gergely* és *Ricsei Balázs* lakott családjával, majd *Budai Béla*, őt követően pedig *Bábel Sándorné* és családja. A kiegészítő iskola 1980-ban az Újtelepre költözött, ezzel a mirhói épület oktatási funkciója megszűnt. A fenntartó tanács szükségként hasznosította, majd életveszélyessé vált, s le kellett bontani.

Szarvasvégi iskola

Az iskola „fiútanítója” 1920-tól *Wonhei József* volt. A lányokat 1923-tól 1964-ig *Hunya Irma* tanította, a fiúkat 1930/31-től *Klinghammer Ferenc*. 1958-ban került az iskolához *Tankó Andrásné*, s rövidebb megszakítással itt tanított 1980-ig, a ligeti nagy iskola megnyitásáig. Tanított még az épületben: *Hanyecz Mihályné*, *Ricsei Balázs*, *Farkas István*. A tanítás 1980-ban megszűnt. Ekkor a központi műhelyt helyezték ide, amelynek a feladata a technika tanításához szükséges alapanyagok előkészítése volt. A munkát irányították: *Gyuricza Sándor*, *Gubucz Imre*, *Hunya Alajos*, *Busai György*, *Gellai János*. A 90-es években a technika tantárgy tartalmát a számítástechnika, informatika irányába tolódott el, így a központi műhely működtetése okafogyottá vált. 1993-ban felszámolták, s az épületet a fenntartó értékesítette.

Újtelepi iskola

A község Gyoma felőli részén felszaporodó gyermeklétszámot sem a gyomavégi, sem a mirhói iskola nem tudta befogadni. Új iskola építésének gondolata merült fel: 1927-ben két tanterem, szolgálati lakással ellátott iskolát terveztek az ún. Tanítótelepre. Az iskola 1931-re készen állt, de átadására nem kerülhetett sor, mert az egyház és a község nem tudott megegyezni a fenntartói feladatok ellátásában. Végre 1933. VI. 17-én az a megállapodás született, hogy az újte-

lepi iskolát a község - saját tulajdonjogának fenntartása mellett - 15 évre a hitközség kezelésébe adja. A hitközség az államosításig működtette, fiú és lány osztályok kaptak helyet benne. 1951-ben az egyik tanterembe óvodai csoportot szerveztek. Új óvoda épült az iskola melletti telken 1974-ben, s ettől kezdve mindkét tanteremben ismét iskolai oktatás folyt. Az 50-es évek végétől itt tanítottak: *Hornok Lajosné*, *Kovács Andrásné*, *Vincze Lászlóné*, *Czibulka György*. A ligeti nagy iskola felépülése (1980) után a két általános iskolai osztály beköltözött a központi épületekbe. A mirhói iskolát megszüntették, a kiegészítő iskola két tanulócsoporthoz pedig ebben az épületben kapott helyet. Az eltérő tantervű csoportokat tanították: *Hornok László*, *Bábel Sándorné*. A gyomai és az endrői kiegészítő iskolákat 1984-ben összevonták, s Endrődön, a Szabóipari Szövetkezettől átvett épületekben helyezték el, a Blaha Lujza úton. Az újtelepi iskola funkciója ezzel megszűnt, az épületet a fenntartó értékesítette.

Gyomavégi Iskola

Az államosítás után az épületben 1-4. osztályokat tanítottak: *Timár Gergelyné*, 1961-ig *Földvári Kálmán*, *Kismarton Albertné*, *Szabó Zoltánné*, *Kovács Sándorné*, *Varjú Imréné*, *Kulik Istvánné*, *Bacsa Boldizsárné*, *Szabó Edit*. Az iskolához tartozó szolgálati lakásban *Kismarton Albertné* lakott 1958-ig. A megüresedett lakásba ekkor *Szabó Zoltán* és felesége, *Farkas Gizella* költözött. Itt laktak 1975-ig, ez után a szolgálati lakást tanteremmé alakították át, így 4 tanulócsoporthoz elhelyezésére teremtettek lehetőséget.

Az épületen 1968-ban jelentősebb felújítást végeztek: kicserélték az ablakokat, a padlózatot felújították. (Az olajos padlót a szülők segítségével megtakarították az olajtól, majd a szükséges javítások elvégzése után felfestették olajfestékkel.) 1977-től az épületben 1-2. osztályok működtek (tanítás „kis felmenőben”), az első osztályokat minden második évben indíthatták itt. A második osztály elvégzése után a tanulók felkerültek a polgári iskolába, majd 4. osztályban a ligeti iskolába. A 80-as években itt tanítottak: *Donnák Jánosné*, *Bacsa Boldizsárné*, *Dr. Koleszár Józsefné*, *Giricz Erzsébet*, *Takácsné*, *Rojik Gizella*, *Farkas Istvánné*, *Gellai József*, *Tóthné Rojik Edit*, *Gyuránné Baranya Hedvig*, *Hanyecz Ildikó*, *Nótári Józsefné*. A központi fűtést 1979-ben vezették be, 1980-ban pedig felújították a tetőt. Az iskolához az udvaron építettek vizes blokkot. A diákotthon áthelyezése után, 1994-ben az itt tanuló

gyermek is a központi épületbe kerültek. Ez az iskola megüresedett, és értékesítésre került.

Nagylány iskola

Az 1922/23-as tanév kezdetére az iskolához megszerezték a 3. tanítói állást. A nevelői lakást tanteremmé alakították, s tanítónak választották ide *Szebeni Annát*. 1923 május 23-i ülésén az iskolaszék foglalkozott azzal, hogy az épületre emeletet húz, s a tanteremek számát így bővíti. Az építkezési terve is elkészült, de a megvalósításra már nem került sor. Egyszerűbb megoldásnak látszott, ha az iskolaudvar végébe szolgálati lakásokat építenek, s a még megmaradt lakást tanteremmé alakítják. Így 1924-ben két pedagógus lakást építettek az iskola udvarán. A harmadik lakás a melléképületben volt, ahol a hivatalsegéd, illetve később az iskolagondnok lakott.

Új tanerőként érkezett *Szabó Eszter* és *Tihanyi Mária*, 1926-ban pedig *Gyuricza Margit*, majd *Hornok Piroska*.

Ebbe az épületbe az államosítás előtt csak lányok jártak. 1930-31-ben az V-VI. osztályokat *Vörös Ferencné* tanította. 1941-ben a VKM elrendelte a VII. és VIII. osztályok felállítását. Többek között a nagylány iskolát is kijelölték erre a célra (Ezen kívül a Gyomavéget és a Mirhót) Kialakult az a gyakorlat, hogy ebbe az épületbe a nagy lányok járnak. Mindenki számára legérthetőbbnek így a **nagylány iskola** elnevezés bizonyult.

Az államosítás után is a nagyobb iskolája maradt: a 7. és 8. évfolyamok kaptak itt helyet. Ettől kezdve a fiúk is ide jártak, de 1960-ig még külön osztályokba. Az iskola az endrői intézmény központi épületének számított. Az udvaron lévő tanítói lakások egyikében az iskola igazgatója lakott (*Borbély Sándor*), a másikat tanári szobának és igazgatói irodának használták 1960-ig. Ekkor a központi igazgatás a Népliget útra költözött. A szolgálati lakásokat pedig *Bacsa Boldizsárné* és *Rojik Mihály* pedagógusok foglalhatták el, családjaikkal. Ettől kezdve a 7-8. osztályok a ligetbe jártak. Ebben az iskolába az alsó tagozatosok kaptak helyet, majd 1975-től az 5. osztályok, és egy alsó osztály. Az 1-2. osztály tanítója hosszú évekig *Farkas Istvánné* volt. A ligeti nagy iskola megépítése (1980) után ismét teljesen az alsó tagozat vehette birtokba az épületet, mégpedig az 1. és 2. osztályok. Itt is minden második évben indult csak 1. osztály. Az épületben tanítottak: *Szabó Zoltánné*, *Timár Imréné*, *Molnárné Majoros Katalin*, *Baráth Éva*, *Dinya Erzsébet*, *Takácsné*, *Rojik Gizella*, *Tóthné Rojik Edit*, *Könyáné Jakab Ida*, *Takács Máttyás*, *Dajkó Lászlóné*, *Sóczó Bálintné*, *Janurik Judit*.

Az épület karbantartási munkálatai során itt is padlócsere, központi fűtés bevezetésére, a gázfűtés megvalósítására került sor. Az épület mellett hozták létre a vizes blokkot, bent a tanteremben nem volt vezeték víz. Legnagyobb gondot a falak vízessége jelentette, ami miatt költséges ráfordításokat vesztett az intézmény.

A diákotthon áthelyezése új lehetőséget teremtett: az alsó tagozat osztályai innen is a központba kerülhettek. Az iskola így 1994-ben megüresedett, és eladásra került.

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK, KERÉKESSZÉKEK javítása; heéppíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerékűek építése

Tel.: 06302690088
snimre@freemail.hu
http://bicycletechnika.atw.hu

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi oldalunkon felvillantottuk falunk régmúltját idéző eseményeit a megmaradt források tükrében. Gyakran beszámoltunk a jelenlegi néprajzi munkáról, mely Endrőd kutatásának egy-egy állomását jeleníti meg.

Az április hónap az Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény életében az időszak kiállítás és hozzá kapcsolódó néprajzi konferencia megrendezésének hónapja. Az idén 5. alkalommal rendezzük meg az országosan is jegyzett és szakmai körökben jelentős tudományos tanácskozásunkat. Az idei évben a vendéglátás témakörét dolgozzuk fel. A múzeumunk időszak kiállítása a régió és szűkebb hazánk Gyoma-Endrőd hagyományos ételeit tárja majd a látogatók

elő. Elkészítjük a jellegzetes helyi ételeket és ezekhez nemcsak a recepteket mellékeljük, hanem pontos leírásokat is az étel elkészítésére vonatkozóan. Az ételkóstolóval és készítési bemutatóval megnyíló kiállítás 2008. április 26-án 10 órakor lesz a Tájházban.

Most egy 1940-es években feljegyzett receptes füzetből idézek néhány sütemény leírását. A kézzel írott piszkos kis

füzetet nemrég adományozta gyűjteményünknek Kun Béla helyi lakos, akinek ezúton is köszönetet mondok.

„Mulatós sütemény:

Végy 54 deka lisztet 27 deka porcukrot, 1 citrom apróra vágott, ha az nincs akkor a cukrot kis vaniliával kell megtörni 1 szalagálét, melyet sodrófával a gyúró deszkán finomra kell dörzsölni, végül 12 deka vajot vagy 10 deka lúdzsirt 4 egész tojást.

Készíts mindezekből tésztát a gyúródeszkán, dolgozd ki jól. Ezután kis gömböket formálunk mint-e minta O, durván törött cukrot és durván vágott mandulát vagy héjától megtisztított diót összekeverünk és abba be forgatjuk. Hirtelen tűznél kell megsütni. Ha megsült lekvárral megkenjük, és kettőt összeragasztunk.”

„Almás pite:

25 dkg lisztbe belenyújtunk 25 dkg zsírt, most ismét 25 dkg liszthez adunk 1 tojást, kis kanál rumot, 1/2 citrom levét, kevés sót, vizes tésztát csinálunk belőle. Ebbe bele gyúrjuk a zsíros tésztát és három részre osztjuk. Kibélelünk vékonyan egy pléhet erre gyalult almát, mazsolát, diót, cukrot hintünk, azután vékony tésztával beborítjuk, megkenjük és sütjük.”

„Mézes kalács:

25 dkg mézzel, 25 dkg tört cukorral felolvastani, ha felolvadt 50 dkg lisztet reá önteni és azután citrom héját belereszelni és a levét szintén bele csavarni, kevés fahéj és egy kávéskanál szóda bikarbóna jön bele, ezt kinyújtani, 2 kés foknyi vastagra. Liszttel behintett tepsibe tenni és tojással megkenni és szépen megsütni.”

SÜTŐTANFOLYAM AZ ENDRŐDI TÁJHÁZBAN

A sütőtanfolyam következő foglalkozása 2008. május 3-án 10 órakor kezdődik az Endrődi Tájházban. Ezen alkalommal hájas tésztát sütünk. A jelentkezők hozzanak magukkal egy kis fém vajlingot, kötényt, nyújtófát, valamint fél kiló kigyúrt hájat és tölteléknek lekvárt, diót stb.

A foglalkozás részvételi díja 1000 Ft, melyet a helyszínen lehet befizetni.

Jelentkezni lehet:

Szonda István

Tel: 06/70/6353345 vagy e-mail: tajhaz@gyomaendrod.hu

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,

Csővek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,

Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádadak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Tel.: (66) 386-909

Hítellehetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!

FELHÍVÁS!

Kérjük adója 1%-val támogassa a Városi Képtárat működtető Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért közhasznú szervezetet (5500 Gyomaendrőd, Kossuth út 11. Adószám: 19058733-1-04)

Számlaszám: 53200125-10002089

Köszönettel: Szonda István kuratórium elnök

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

Adatok a gyomai evangélikus vallású németek történetéhez - I.

Ismereteim szerint nagyobb terjedelmű történeti, néprajzi tárgyú anyag, gyűjtés nem jelent meg még napjainkig, az 1830-ban Gyomára települt evangélikus vallású, német ajkú népességről. Ez alkalommal néhány szövevény adattal szeretném felhívni a figyelmet e szomorú tényre, hiányosságra. Bizva abban, hogy akad a fiatal s netán idősebb korosztályokból elkötelezett szakember, vagy úgymond; „amatőr”, aki ezt a szép feladatot megkísérli abszolválni.

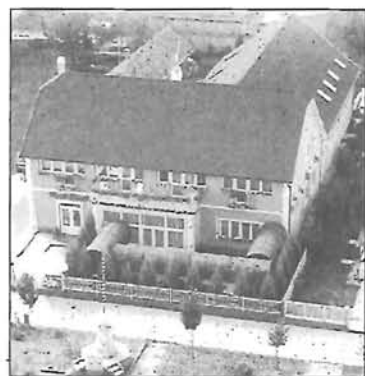
Amikor 1926-ban a gyomai evangélikus egyháznál és gyülekezetnél főpásztori látogatást tett Dr. RAFFAY Sándor főtisztelendő püspök úr (a Bányai Evangélikus Egyházkerület püspöke) a hagyományok alapján így adták elő a gyomaiak egyházuk s közösségük történetét;

„Gróf Stockhammer Ferdinánd, a helység akkori földesura – leánysági örököse Báró Harruckern Györgynek - az 1830-as években, hogy Gyomának vásár-tartási engedélyt kapjon, Mezőberényből, Szemplakról, Soltvadkertről németeket telepített ide. Úgy tudták a hagyományozók, hogy a császári rendelet szerint csak ott adható vásár-tartási s az ezzel együtt járó mezővárosi státusz, ahol legalább két-három nyelvű lakosság él. Itt, a német-városi részen ingyen házhelyeket és az akkortájt kimért Cifra-kertben egy lánc kertföldet adott a német evang. telepeseknek.” Ehhez megjegyzésként hozzáfűzöm, hogy 1830-ban Stockhammer gróf már bére

adta évekkkel előtte WODIÁNER Sámuelnek a birtokot. A Cifra-kertet azért nevezték annak, mert ez a kert lett először kimérve „lánc”-cal, vagyis cifrán. Ez a kert Endröd felőli részen esett s hozzá mérődött kerteknek az ún. új-kert. A házhelyekhez, kertekhez kaptak a németek természetesen szántót, kaszálót, rétet is. Gyepet – ahogy később írták – a Németzugban kapták meg, ez eredetileg a ma Besenszegnek ismert részt is magában foglalta. Később itt volt a németeknek a Németzugi „Kenderáztató”-juk is a holtágban. DÁVIDHÁZI BEKES Sámuel, a gyomai református egyház történetírója írja: „1830-ban jöttek ide német Evangélikusok; Mező-Berényből... CSEPCSY Tamás Ágostai Evangélicus Vallású jószág-kormányzó /: itt szolgált 1829-1836 /: hitsorsosainak nagy pártfogója lévén Ő volt az, aki idetelepítette őket Gyomára”. Számukra 1840-ben szerveztek lelkésziséget és 1863-ban templomot építettek. Ezen templom 1887-ben leégett, de a hívek buzgóságából hamarosan újjáépült. 1851-ben írják, hogy a Fegyverneki utca vagy Magyar-Vég utca után van a Felső-Német utca, majd az Alsó-Német utca, melyek az Edrődi utcából nyílnak. 1852-ben készült „Kimutatás a szabad telkekről – felsőbb rendelet folytán Urbéri kármentesítés alá nem tartozhatnak – 604. sz. telek. Evangélikus Német Egyház Malma 1 belső telek, 988. sz. Lelkészi Lak. 989. sz. Oskola, 990. Egyház, vagy Templom fundusa.”

1/4 telek vizjárta kaszáló.” 1890-ben lakosok száma Gyomán 10.867 lélek, ebből magyar 10.207, német 596, szlovák 57, egyéb 7. Vallás szerint; református 9.038 lélek, ágostai hitvallású evangélikus 698, római katolikus 803, zsidó-izraelita 305, görög egyesült katolikus 7, görög keleti nem egyesült katolikus 6, unitárius 2, egyéb 8. „Gyoma harmadik része a Német-város – ahol 1830-ban Mezőberényből áttelepített németek portái tatalhatók meg – amely az itt felépített Német-templom (evang.) körül helyezkedik el. A Német-város – annak ellenére, hogy a paraszti társadalom minden rétege képviselte magát – viszonylag zárt településrész volt, kerültek az összeütöközést mind a fegyvernekiekkel, mind a mirhóhátiakkal.”

Még gyermekkoromban, s kislegénykoromban is odahaza Gyomán erőst tartotta magát az ún. „f”-ző nyelvjárás. Játogam is 14 esztendő koromban elkerülve Vácra, iskolába, igen sokat „szenvedtem” ebbéli nyelvjárásban való jártasságom mián, nemkülönben jökat derültek rajtam. Így aztán emlékszek rá, hogy rég eltávozott őrgeinktől így halottam; Alsó-nímet ucca (a mai Bocskai utca), Nímet iskola, Nímet-városi iskola, ugyanez korabeli tanítójáról Schusztekféle iskola, nímet templom, nímet parókia, nímet temető, Nímet-templom uccája, - akkor Luther utca, ma Sallai utca, ugyanez Felső-Nímet ucca, Nímet gyep – a nímet-városhoz tartozó legeelő (csürhejárás), Nímet Kaszinó – vagy Nímet-városrísi Olvasókör. A XIX. század utolsó harmadának végén és a XX. század elején kezdtek a gyomai németek és magyarok összeházasodni, a református anyakönyvekbeli megfigyeléseim alapján. Ugyanekkor indult el a mezőberényi németekkel való összeházasodás is. Addig a gyomai és berényi németek oda-vissza házasodási hajlama mutatkozott meg leginkább. (Milyen szép feladat lenne e szokásokat anyakönyvek adatai alapján feldolgozni.) A közigazgatásban a németek számarányuknak megfelelően legjobban az esküdtek számában, később a városi képviselő testületben voltak reprezentálva. Ismereteim alapján nem tudok róla, hogy német származású községi bírāja lett volna Gyomának.

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

„1852. Kimutatása A Gyomai evangélica Egyház ingatlan vagyonának; 990. sz. Paplak Ima-Házsal, 989. sz. Oskola épület, 604. sz. Egy száraz malom épület, 990. számhoz 2 4/8-ad hold zselléri illetőségű Szántóföld, 989. számhoz 2 4/8-ad hold zselléri illetőségű Szántóföld, 604. számhoz 2 4/4 hold zselléri illetőségű Szántóföld, 988. szám alatt Templom számára üres fundus, 988. számhoz 2 4/8 hold zselléri illetőségű Szántó, 1

Cs. Szabó István

**SAKÁCSOT, FELSZOLGÁLÓT, PULTOST
FELVESZÜNK.**

PAVILON FOGADÓ - Érdeklődni: 06- 30-9 439 576

Fiatalokról fiataloknak

RETTEGÉS FOKA – MEGEMLÉKEZŐ ÉJSZAKA FEBRUÁRBAN

65 évvel ezelőtt történt a magyar történelem legnagyobb véráldozattal járó ütközete a Don folyónál, ahol a 2. Magyar Hadsereg 1943 januárjában 208 kilométeres, mélység nélkül kiépített arcvonalat védett kilenc hadosztállyal. A máig egymásnak ellentmondó adatok 93 és 141 ezer fő közé teszik a sokszoros túlerőben támadó Vörös Hadsereg től elszenvedett veszteségeinket.

Ez alkalomból az V. cserkészkerület 1514. Sz. Horthy Miklós Cserkészcsapata szervezésében 14. év feletti cserkészek és érdeklődők számára február 8-9-én szegedi Tápén, a Tisza árterében egy túlélt éjszaka keretén belül emlékeztek meg a Don folyónál történt katasztrófára, a magyar hadsereg véres bukására.

Sajnos mi voltunk az egyetlen csapat a szervezőkön kívül, de így is teljes odaadással Gyomaendrődöt képviselve vállaltuk ezen megmérettetést. Megyeri Csilla, Uhrin Éva, Uhrin László, Bihari Akos, Rafael Tibor, Barta László, akik mindenre felkészülve indultak el péntek délelőtt, hiszen nem tudták, hogy mire számíthatnak, mert még nem volt ehhez fogható élményben részükhöz, azaz

rekonstruálni a doni ütközetet, visszaadni a hangulatát. Ennélfogva (a kényelemről sem elfelejtkezve) a fél házat bepakolták, hiszen csak azt tudták, hogy szabad ég alatt, minden áram és víz nélkül kell megenniük. Személy szerint másnap csatlakoztam hozzájuk, s elmondásuk szerint az éjszaka lepte meg őket az „ellenség”, s az őrség ideje alatt különféle módon próbálták az időt eltölteni és a körzetet védeni. Délelőtt velük az árterben a rejtőzködés fortélyait sajátítottuk el, majd a tájékozódás ismereteit. Végül közös nagy ebéddel zártuk a napot. A fiatalok nemcsak honismereti és történelmi eseményeket elevenítették fel, hanem sokkal

nagyobb dolgot tanultak meg: nem számít, hogy milyen körülmények vannak, az a fontos, hogy azokban olyan emberek vegyenek részt, akiket barátoknak nevezünk.

Barta Mónika

IV. SZEGEDI ÁRVÍZ EMLÉKNAP

2008. március 8-án tizenkilencen (kicsik és nagyok, cserkészek és leendő cserkészek) ismét Szegedet vettük úti célul, hogy részt vegyünk a cserkész árvíz emléknapon, ahová már tavaly is eljutottunk. A borús, esős időjárás sem tehetett tönkre ezt a napot, mert a lelkesedésünkben mindig napsütés van, sok jó ember együtt már az, magában felemelő érzés, továbbá rengeteg program közül választhatunk.

Élve az adott lehetőségekkel, felmentünk a Szegedi Dóm tornyába, ahonnan beláthattuk az egész várost és azon túl is; beneveztünk az élő-csocsó kupába, ahol mi voltunk a „Nyertesek” (legalább is tapasztalatot nyertünk rajta, ha már kupát nem is), de a sorversenyben 2. helyezést sikerült megszerezni. Kipróbáltuk magunkat számítógépes kvízzjátékban, óriás libikókában, kézműves foglalkozásokban, sőt egészségügyi sátorban kérdőív kitöltése mellett csokit kaptunk, ezen felül lehetőség volt ijástratra, lovaglásra és harcászati bemutatót, árvíz és cserkész kiállítás is megtekinthetők.

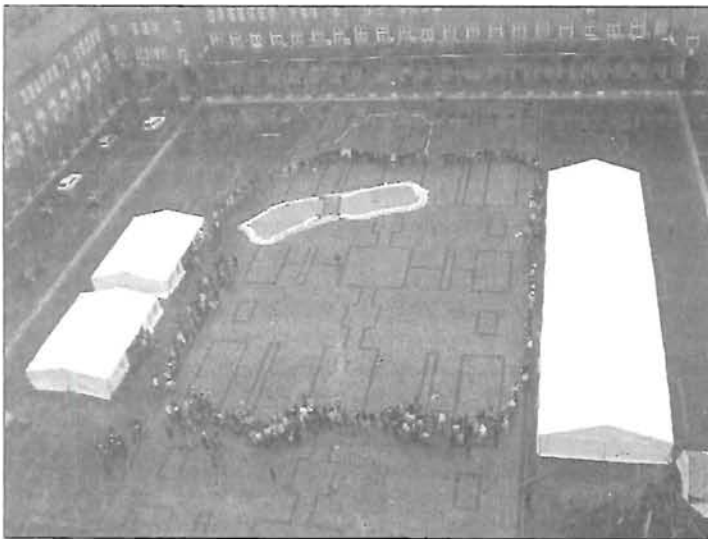
Szeged legnevezetesebb cukrászdájába, az A Cappella-ba is elmen-

tünk és a sok-sok finomság közül nehezen választva fogyasztottuk el a számunkra legkedvesebbet, legfinomabbat; míg a nagyobbak a Boci Tejivó (gyorsétkezdé) helyen korábbi ismeretségeiket mélyítették, illetve segítettek a szervezőknek elpakolni az élő-csocsó hatalmas elemeit.

A nap püspöki szentmisével zárult, mely nem a teljes végét jelentette a napnak. Vacsora után mi, gyomaendrődiek tanítottuk meg a szegedieknek és a nap résztvevőinek egy nagyon szeretett és a táborainkban mindig eljátszott táncunkat: „Harucsza-csa”-át. Este pedig a mécsesekből álló tábor tűz mellett fokozódott a hangulat, melyet sajnós a különjáratú buszunk érkezése miatt ott kellett hagynunk, s élményekkel telve elindultunk haza.

Ez a nap is bizonyította, hogy egymásért vagyunk; az a fontos, hogy köztünk a lehető legjobban valósuljanak meg az olyan értékek (figyelmesség, türelem, mértékletesség, önzetlenség, elfogadás, stb.), melyek a kölcsönösség jegyében válnak érezhetővé, láthatóvá, mint a derűs hangulat, nevetés, tekintetek találkozása, szeretetteljes ölelések és egy egyszerű érzés: „jó szeretni és jó szeretve lenni”.

Barta Mónika

FELHÍVÁS

A Templomos Lovagrend az előző évekhez hasonlóan cserkész jellegű tábort szervez BÄRNA-n (az Északi-középhegységben Salgótarjántól 10 km-re) gyermekeknek, fiataloknak.

A tábor időpontja: 2008. július 28. hétfőtől augusztus 2. szombatig.

Várjuk a cserkészélet után érdeklődő fiatalokat, s azokat, akik tartalmasan, de vidáman szeretnének egy hétig velünk táborozni.

Jelentkezési határidő: 2008. május 12. (pünkösdhétfő)

Telefonszámok: 06/30/4062209

06/30/6192930

A szervezők nevében: Érsek Barnabásné Bea néni

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Rákóczi-szobrot avattak Beregszászban

A névadó Nagyságos Fejedelemnek állítottak szobrot szerdán a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, ahol ezzel az ünnepi eseménnyel vette kezdetét az immár hagyományos Rákóczi Napok rendezvénysorozata.

Tamáskó János budapesti szobrászművész alkotását, amely a bécsi Sarkady-Szabó Julianna támogatásával, az adományozó Adrianus Alapítvány, a Falvak Kultúrájáért Alapítvány (FKA), a Bolyai János Honvéd Alapítvány (BJHA), az Ukrán-Magyar Kulturális Együttműködési Társaság (UMKET) jóvoltából juthatott el Beregszászra, a főiskola Kossuth téri főépületének harmadik szintjén helyezték el. Dr. Orosz Ildikó, a beregszászi főiskola elnöke a megjelentek között köszönthette Nick Ferencet, az FKA elnökét, Kasza Imre festőművészt, a magyar kultúra lovagját Svédországból, Darabán Jánost, az egyetemes kultúra lovagját, az UMKET képviselőjét, Tóth Gézát, Beregszász város főjegyzőjét.

Nemcsak a fejedelem nevét szeretné viselni az intézmény, hanem szellemiségét is meg szeretnék honosítani e falakon belül. A lényeg, hogy szellemileg itt maradjon közöttünk és védelmezzon - hangsúlyozta beszédében Orosz Ildikó. Az elnökszóny köszönetet mondott a szoborért az adományozóknak és támogatóknak, valamint Dmitro Tkacsnak, Ukrajna budapesti nagykövetének is, aki segített abban, hogy az alkotás még Rákóczi március 27-i születésnapja előtt megérkezhesen Beregszászba.

Kárpátalja Online hetimagazin

ÉLETKÉPEK A

KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN ÉS ÓVODÁBAN

Versenyeredményeink

Iskolánk 2008 februárjában hirdette meg a **II. Iciri-piciri Mesemondó és Meseillusztrációs Versenyt** a város valamennyi nagycsoportos óvodása számára.

A rajzpályázatra egy magyar népmese illusztrációjával lehetett benevezni. Február 15-ig a település 7 óvodájából összesen 63 alkotás érkezett, melyeket az iskola Hősök úti épületének aulájában állítottak ki.

A kiállítás megnyitására és a mesemondó verseny megrendezésére február 26-án délután került sor, amelyen a sok óvodás gyermek mellett szülők, nagyszülők, és óvónénik is szép számmal jelentek meg. A 2.b osztályos kisdíjak hangulatos zenés mesejátéka után a rajzpályázat értékelésére került sor.

A díjak kiosztása utáni szünetben a gyermekek és a vendégek megtekinthették a kiállított pályaműveket, valamint szendviccsel és teával frissíthették fel magukat.

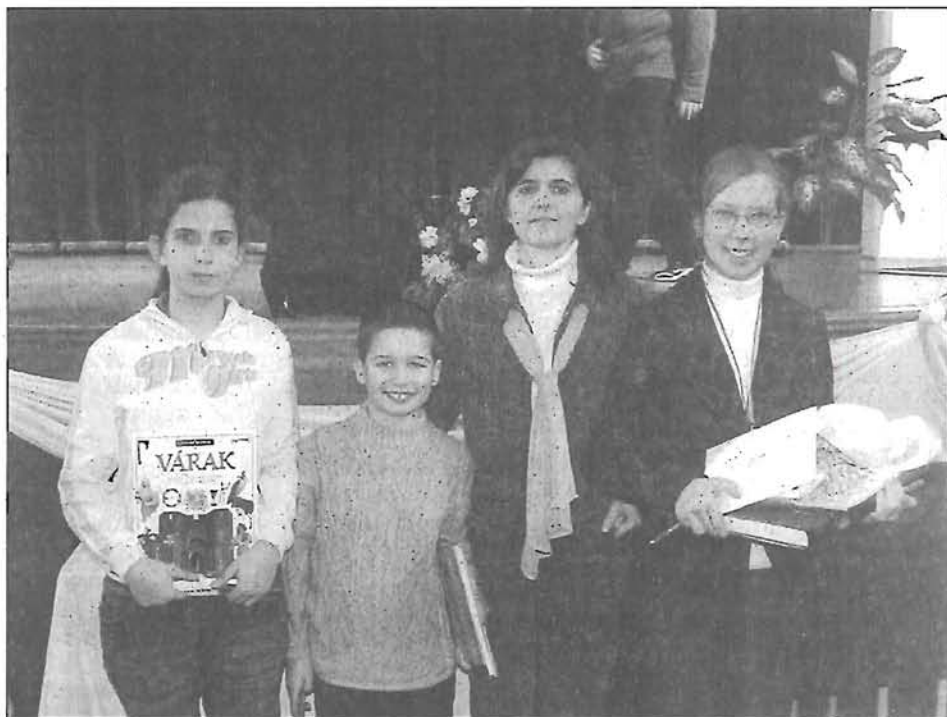
A szünet után következett a mesemondó verseny, ahol a tanító nénikből álló zsűri és a szép számmal megjelent nézőközönség előtt összesen 30 nagycsoportos óvodás mondta el legkedvesebb meséjét.

Az Iciri-piciri versenyek valamennyi résztvevője elismerő oklevélben és tárgyjutalomban részesült.

A rendezvényt a tanító nénik és az óvónénik is sikeresnek értékelték.

A **Zrinyi Ilona Matematika Verseny** díjkiosztó ünnepségét 2008. március 06-án Sarkadon tartották. Iskolánkból szép eredményeket értek el a következő tanulók: **Tóth Bálint** 3. osztályos, évfolyamában **megyei 8. helyezést** ért el, felkészítő tanítója: Siposné Nyilas Éva.

Kurilla Dóra a nyolcadikosok versenyében **megyei 15. helyezést**, felkészítő tanára: Palicskáné Szegedi Katalin, míg **Tóth Csilla** szintén a nyolcadikosok versenyén **megyei 1. helyezést** ért el. Felkészítője: Palicskáné Szegedi Katalin.

Csilla az országos versenyen képviseli iskolánkat március 21-én.

Gratulálunk, és további sikereket kívánunk!

2008. február 02-án Mezőtúron **Régiós Teleki Történelmi Versenyen** 5. helyezést ért el **Baráth Tamara** és **Ádám Flóra** 8.d osztályos tanulók. Felkészítő nevelő: Simonné Szrnka Zsuzsanna.

Az **Országos Történelmi Versenyt** a 7-8. osztályosoknak 2008. február 26-án Békéscsabán rendezték. A megmérettetésen **Kovács Dániel** 6. helyezést, míg **Cselei Tamás** 15. helyezést ért el. Felkészítő tanár: Balla Károlyné.

2008.03.15-én Kiskunfélegyházán rendezték meg az **Országos Diákolimpiai**

Elődöntőt, amelyre tornacsapatunk is nevezett. A résztvevő hét csapatból három jutott tovább.

Felső tagozatos tornászaink: Bela Zoltán, Hornok Imre, Kovács Zsolt, Kovács Bence, Poharelec Csaba és Bujdosó György. **Az alsó tagozatos tornászaink:** Kriszt Márton, Kovács József, Kovács Róbert, Kovács Áron, Tóth Bálint, Bárkai Zsolt és Gácsi Benedek. Nagyszerű teljesítményüknek köszönhetően továbbjutottak az **Országos Diákolimpiai Döntőbe**, Pécsre. Gratulálunk kiemelkedő eredményükhöz!

Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda
Nevelőtestülete

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (4.)

Ebben az időben – valószínűleg a környékbeli tót atyafiak bujtoztatására az idősebb, tótul beszélő hivek azon követeléssel állottak elő, hogy a plebános az istentiszteleteken és hitoktatásban a tót nyelvet is használja. Mind erősebb lett a kívánság akkor, amikor Pálffy plebános egy Mészáros nevű embert megpálcázott azért, mert az összeírás alkalmával magyarul beszélni nem akart. Emiatt a tót ajkuak bepanaszolták a püspöknél a plebánost, ki vizsgálatot rendelt el, melynél a kihallgatott tanúk az vallották, hogy még körülbelül 30-60 olyan ember található, kik magyarul gyónni nem tudnak. A következő évben megújított panaszra a hitközség békéje érdekében a megyéspüspök elrendelte, hogy minden második vasárnap hitelemzés, a második vagy harmadik vasárnap pedig predikáció legyen tót nyelven. Pálffy azonban tótul nem tudott, így tovább is magyar nyelven tartotta a hitelemzéseket és szentbeszédet.

Utóda 1780-ban Barics Bálint lett, akit Knap Jakab vezetésével ismét arra kért egy küldöttség, hogy vezesse be a tót nyelven való hitoktatást. Barics hosszasan cáfolgatta a küldöttség érveit és bebizonyította nekik, hogy hitelemzést soha nem tartottak még az első plebánosok sem tót nyelven. „A Káplán sem akar hallani a szláv hitoktatásról, mert a predikációt is az öreg Labcsánszki egyházzal fordíttatja tótra”. A hitelemzés tovább is magyarul folyt.

1781-ben két új temetőt nyitott a hitközség: a szarvasvégi és gyomavégit. Ugy látszik, hogy az öreg-temető a régi templom éjszaki oldalán, a Körösparton betelt, másrészt a falu a Körösnek Szarvas és Gyoma felé kanyaruló déli partján kezdett mindjobban elterülni, ezért nyitott meg ezen a részen az új temetőket. A temetőket fenntartására a község kötelezte magát.

Ebben az időben a templom „jóságartó gazda” is lett. Alig halt el 1-1 jobb módú ember, aki valamit ne hagyott volna a templom felszerelésére vagy szentmise alapítványokra. Így Varju György „egy sárga kanca lovat harmadmagával”, Hanyecz Ferenc „egy ötödfü meddő tehenet”, Gembicz Tamás „két quarta szőlőt”, Gubucz Mihály egy szőlőt hagyott a templom számára. – A sok adományból igen szép és értékes felszerelése volt a templomnak. A jó endrődiek azonban nem sokáig örülhettek ezeknek, mert a francia háborúk következtében beállott pénz-leromlás miatt a kincstár a templom összes ezüst készleteit

bekívánta.

A század utolsó évtizedeiben az erkölcsök kissé lazulni kezdtek, mert a hatóságok sokkal szigorúbban kezdték alkalmazni „a korbács-büntetést”, mint előbb. Dávid György bíró idejében 1783-ban Nyida György 12 pálcát kapott azért, mert Kolibán nevű görögöt pogánynak és tatárnak nevezte. Még jobb egy másik eset: „Minthogy ifjabb Hanyecz Györgyné tékozlás miatt már többször megintetvén újból kender tékozlásba avatta magát, hogy ennek utána jobb gondviselője legyen férje gyűjteményének, nek és tékozló társa Kakasnének rossz cselekedeteiért egyenkint tíz korbácsuk leszen.”

1785-ben úgy Hval Tamás kántor, mint Vámosy István jegyző közpénz fizetését rendezte és emelte a cummunitás. 1587 Bikaly Péter plebános felmenti a kántort a tanítástól, s a tankötelesek oktatására külön tanítói állást szerveztet. Verner Jakab kir. főinspektor Kovács Pált nevezi ki új tanítóul, aki azonban még a fiukat és lányokat együtt tanította. A lakosság töredéke kifogásolta azt, hogy az új tanító csak magyarul tud beszélni. A Helytartó Tanács válaszában azt írta, hogy „nem baj, ha a tótul nem is tud, mert a hivek 15-ön kívül mind értenek magyarul.” Iskolának megszerzte a régi „réhajó” melletti katona katonaszállásoló épületet (az öreg Szebeny-féle ház.) A kántor még kint maradt a régi templom melletti kántorális házban.

1788-ban második kápláni állomást szervez a püspök a hitközség

ismételt kérésére. A község 60-60 forinttal járult hozzá a káplánok fizetéséhez.

Amikor Homonnay Zsigmond, ez a messze földön híres szónok 1788-ban elfoglalta az endrődi parochiát, az egyház tekintélyes vagyonnal rendelkezett. Igen nagy segítségére volt az új plebánosnak a jó akaratú Vámosy István jegyző, aki elvállalta a templomgondnoki tisztséget, s nemcsak a vagyonkezelésben, de a hitélet fejlesztésben is értékes munkaerőnek bizonyult. – 1794-ben Nagy István váltotta fel a jegyzői állásban, akinek fizetését az előjáróság a következőkben állapította meg: 100 forint készpénz, 12 köböl búza, 1 hizott sertés, 100 font tehén hus, 100 font só, 30 font faggyú, 12 itce vaj, 1 font bors, 4 öl fa, télen át fűtőbeli provízió, az uraságtól 1 sessió föld.

Hval kántort 1792-ben Csábi Pál követte, de két év múlva meghalt. Ideiglenes utóda Soóvári Gábor, majd 1798-ban véglegesen Huszka József. A bírói tisztelet a kilencvenes években Timár Mihály, Farkas Pál, Katona István, Binges János és Kalmár Mihály, viselték. – Binges a hivatalos hatalmat nagy szigorúsággal kezelte. Sulykó Mátyás például, mert vasárnap dolgozni mert, 12 pálcát kapott. Azokat a fiatalokat, kik „a húsvéti gyónás idejében táncoltak s akik húsvét második napján öntözni járván megrészegedtek és misére nem mentek: 10 pálcákkal büntették.” A község hadnagyai az esti harangszó után mindenkit haza hajtottak.

A házak száma ebben az időben 341 volt.

1796-ban – Homonnay hirtelen halála után a békésiek nagyhirű papja kapta meg az endrődi plebániát, amely mindinkább nagyobb tekintélyre emelkedett ugyannyira, hogy a püspök 1800-ban ketté választotta az eddig egységesen vezetett, s egész Békésmegyére kiterjedő gyulai kerületet és „endrődi alesperesi kerület” néven újat alkotott. Az új plebános – Jánossy József a szakadatlan munka és alkotás embere volt. Alatta éült fel a mostani, messze földön híres endrődi nagy templom, a mai plebánia épületnek nagyobb része, a mostani helyén levő régi kántorház, valamint a harangozó új lakása. Hogy mily rendkívüli munkaerőt és a hivek részéről nagy áldozatot igényeltek e hatalmas alkotások, érdemesnek látszik kissé részletesebben ismertetni.

(folytatjuk)

A HADAK ÚTJA

Ha a fej meghal, utána vész a test is. Attila után szét-hullott roppant birodalma. A meghódított népek fellázadtak, a hun utódok egymás ellen fordították a fegyvert. Véres csatákban elhullottak Attila fiai. Csak egy maradt közülük életben, a legkisebb, legkedvesebb: Csaba vezér. Mikor a felszabadult rab népek megosztották Attila országán, Csaba vezér összegyűjtötte a megmaradt hunokat, és azt mondta nekik:

- Messze, messze, ahol a nap támad, Szittyaország földjén élnek a mi jó rokonaink, magyar testvéreink. Ha akarjátok, elvezetlek oda, s együtt jövünk vissza, újra elfoglalni Attila apánk országát.

Föl is kerekedett erre a hun sereg, mindössze néhány ezer vitéz asszonyostul, gyerekestül, de Erdély havas hegyeinél nem jutottak tovább. Ott a Réka-patak partján megállottak, és Csaba megfelezte a hun csapatokat.

- Egyik fele velem jön Szittyaországba, hírt vinni a testvéreknek, másik fele itt marad a magas bércek közt, és visszavár bennünket.

Azokat, akik ott maradtak, megtanította kőből, fából házat építeni a sátor helyett, s azt mondta nekik:

Meddig a tűz hideg nem lesz,
meddig a folyó le nem foly,
meddig télre tavasz derül,
meddig égből jön az áldás,
addig, jó népem, itt székelj!

És lett e nép neve székely. S hogy nagyobb kedvük legyen a sok ellenség közt itt maradni, megígérte nekik Csaba vezér, hogy hadával tüstént visszafordul segítségükre, ha azt üzenik, hogy bajban vannak.

- Üzenhettek tűzzel, vízzel, hírmondótok lehet a levegő vagy akár maga földanyánk is.

Alig lovagoltak el Csabáék egynapi járóföldre, rettentő szél zúgatta körülöttük az erdőt, hozta az üzenetet a levegő:

- Vissza, Csaba, vissza, bajban van a székely!

Rögtön visszafordultak a hunok, s mind levágták az ellenséget.

Aztán újra megindultak Szittyaország felé. El is mentek jó darabon: megáradt folyó

állta útjukat. Víz hozta az üzenetet:

- Vissza, Csaba, vissza, bajban van a székely!

Harmadszorra már hetedhét országon túl jártak, mikor jeges fürgeteg zúdult rájuk rettenetes ézengéssel, villámlással. Égi tűz hozott üzenetet.

Visszafordultak, megint megmentették a székely véreiket az ellenségtől. Azután már akadály nélkül elérkeztek Szittyaországba.

A magyarok nagy szeretettel fogadták a hun testvéreket. Megosztották velük sátraikat, kenyerüket, meghallgatták hírmondásukat Attila örökéről, és végre azt mondták nekik:

- Most még gyengék vagyunk arra, hogy átvegyünk akkora örökséget. Sokasodnunk kell még arra. Maradjatok nálunk addig, azután majd együtt induljunk!

Le is telepedtek Csabáék a magyarok közt. Szépen meg is öregedtek, szemüket is lehunyták örök álomra, s a magyarok eltemették őket szép zöld hantok alá, lovastul, kardostul.

Ott aludtak aztán száz meg száz esztendeig háborítatlanul. Akkor megint ellenség fogta körül a székelyeket Erdélyben. Még nagyobb, még hatalmasabb, mint azelőtt. Egy álló hétig harcolt a székely, de hiába! Sok volt az ellenség!

Sötét éjszakán utolsó csatájukat vívták. Reszketett, dobogott lábuk alatt a föld a nagy viaskodásban, s a székelyek öregjei sóhajtoztak:

- Hej, Csaba apánk, most már te sem segísz meg bennünket!

Bizony, most is megsegítette.

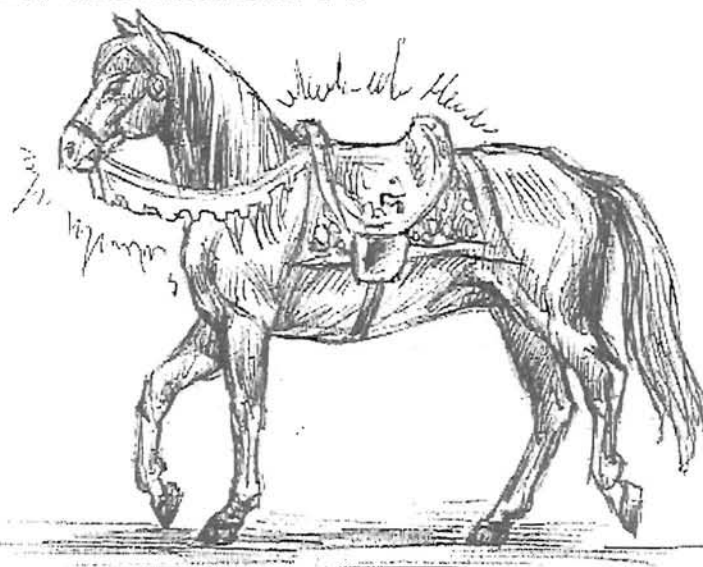
Székely lábak dobogása végigszaladt hetedhét ország földjén, s megrezzentette a halott hunokat a zöld halmok alatt.

- Ébredj, Csaba, ébredj, bajban van a székely!

Abban a pillanatban Erdélyország fölött nagy csörgés-csattogás támadt az égboltozaton. Zabla csörgött, kard csattogott, Csaba vezér ragyogó lovasai tűntek föl az égen a csillagok között.

- Ne hagyd magad, székely! Itt vannak Csabáék! Égbeli halottak segítik az élő! - Új erőre kaptak a székelyek.

Az ellenséget pedig megvette a rémület. Elhányta fegyverét, futott esze nélkül, ki merre látott. Egek országútján robogó lelkekkel ki tudna csatázni?

A székelyek megszabadultak. Csaba vitézei pedig visszatértek a zöld halom alá azon az úton, amelyiken jöttek. Az a fényes fehér út azonban, amit paripáik patkói tapostak, megmaradt az égen, s ma is ott világít. A Tejút az, amelyet a székely ember ma is Hadak útjának hív. Megláthatjátok az égen minden este, ha fölnéztek rá.

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE
5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Elfogadhatatlan, hogy a mai napig nincs megoldva a légimentés

*Kiemelt kórházként kevesebb az aktív ágy
a Pándy Kálmán Kórházban*

Levelében ezekre is felhívta Horváth Ágnes figyelmét Domokos László

A Pándy Kálmán Kórházzal, a betegszállítással és a légi mentéssel kapcsolatban felmerülő problémákról tájékoztatta levelében Domokos László, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke Horváth Ágnes, egészségügyi minisztert és arra kérte, hogy segítsen a problémák megoldásában.

A levelében az elnök írt arra, hogy a Pándy Kálmán Kórház ellátási területét több szakmacsoportban indokolatlanul csökkentették, ezért kérték ennek megváltoztatását.

A miniszteri döntés következtében drasztikusan lecsökkent a tüdőgyógyászati aktív ágyszám és ellátási terület. A megyei önkormányzat felkészült Békés megye teljes lakosságának tüdőgyógyászati ellátására. Nem szerencsés a betegek ellátásának betegségcsoportonkénti széttagolása egy olyan betegség esetében, melyhez az ellátás feltételei helyben is adottak, és ami meglehetősen gyakori a felnőtt lakosság körében. Ezért kezdeményezték, hogy a tüdőgyógyászati aktív ellátást igénylő békés megyei betegek részére, területi kötelezettséget határozzanak meg Békés megye Képviselő-testülete Pándy Kálmán Kórháza számára. Ez a változás egyben hozzájárulna egy egyenletesebb leterheltséghez is a Dél-alföldi Régió tüdőgyógyászati fekvőbeteg ellátása tekintetében.

A kardiológiai rehabilitáció és a Hospice ellátás vonatkozásában a Pándy Kálmán Kórház egyedüli ellátásra jogosultként nem kapta meg a megye teljes ellátási területét, amit a Képviselő-testület határozatával is megerősítve kezdeményezett.

A kiemelt kórházi minősítéssel járó feladatbővülés ellenére a feladatokhoz rendelkezésre álló ágyszám 230 aktív ágygal kevesebb, mint volt.

További néhány adat a megye fekvőbeteg ellátásának miniszteri döntést követő változásáról.

10 ezer lakosra jutó ágyszám (megye-régió-ország): 60,5 - 60,7 - 71,3

10 ezer alakosra jutó aktív ágyak száma: 37,3 - 41,4 - 44,0

10 ezer lakosra jutó krónikus ágyak száma: 23,2 - 19,2 - 27,4

Összességében az látható, hogy az ágyszám csökkentések, a járóbeteg-ellátások előzetes felfejlesztése előtt; a minőségi szolgáltatás és a betegek megelégedettség iránti elkötelezettségből fakadó igény, valamint a finanszírozási módszerek és garanciák nincsenek összhangban a Pándy Kálmán Kórház kiemelt kórházi státuszával.

A levelében azt is megfogalmazta az elnök, hogy nem vitatják, hogy az egészségügy átalakításának vannak valós indokai, melyekben szükséges lépni. Ilyen például a hatékonyságnövelési elemként szolgáló belső struktúraváltás és az alkalmatlan épületek, illetve telephelyek kivonása a közszolgáltatásból. Azonban az ezen feladatok kiváltását biztosító egyszeri pályázati támogatások összege méltánytalanul alacsony. Ez a Pándy Kálmán Kórház esetében meghaladja az 500 MFT, amihez kötött felhasználás mellett csak a támogatás töredékét nyerték el. Ez megyei önkormányzat hozzájárulása mellett is ez akadályozza a kívánt cél elérésének, ami a kórház gazdaságos működőképességét veszélyeztetheti.

Az elnök azt is leírta, hogy hosszú ideje húzódó lezáratlan ügynek tekintik, a mintegy 200MFT-nyi követelést elérő, 2006-ban felhalmozódott onkológiai kezelésekből adódó ki nem fizetett szolgáltatást, amit sem orvos etikai, sem pénzügyi szempontból nem tudnak kezelni az Egészségügyi Minisztérium segítsége nélkül.

A levelében szó van arról is, hogy, mint a megye legmeghatározóbb fekvőbeteg gyógyintézetének fenntartója évek óta igényt nyújtottak be és döntéseket hoztak a patológiai ellátás, a kor színvonalának megfelelő megoldására. Ezt korábban címzett pályázatuként újabb, pedig TIOP támogatással kívánják megvalósítani. Ehhez kérjük és várjuk a Miniszter Asszony támogató közbenjárását ennek a problémának a lezárása érdekében is.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Közös programokban gondolkodik Békés és Arad megye Az M44 meghosszabbítása az első közös pont

Határon átnyúló közös programok lehetőségeiről egyeztettek a Békés-Arad Vegyes bizottság albizottságainak első közös ülésén Aradon.

A február közepén megrendezett találkozón szó volt az M44-es út kapcsolódási lehetőségeiről román oldalon, melyről február 13-án egyeztetett Domokos László, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke, Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, Szilágyi András, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. vezérigazgató-helyettese, román részről pedig Iosif Matula, az Arad Megyei Tanács elnöke, valamint Ioan Malita, a Regionális Nemzeti Közutak Igazgatósága igazgatója. A román partner felismerve az út megépítésének fontosságát, újabb egyeztetést javasolt a nyomvonal kijelölése ügyében és arról is szó volt, hogy akár már szeptemberben elkezdődhetnek az úttal kapcsolatos munkálatok.

A február 14-i találkozón a három albizottság külön-külön is tárgyalta a közös programokról a felkért szakmai szervezetek bevonásával. Mivel az Arad-Békés Megyei Vegyes Bizottság célja a határon átnyúló együttműködési kapcsolatok erősítése a terület- és infrastruktúra fejlesztés, gazdaság, kultúra, oktatás, környezetvédelem, sport és turizmus területén, ezért ezeken a területeken keresték az együttműködés lehetőségeit.

A Terület- és Infrastruktúra fejlesztési Albizottság ülésén részt vettek a Magyar Közút Kht., a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és a Békés Megyéért Vállalkozásfejlesztési Közhasznú Közalapítvány képviselői.

Az Aradi Kereskedelmi Kamara képviselője elmondta, hogy fontosnak tartják, hogy a Békés Megyei Önkormányzat bevonja őket az expo terület fejlesztési projektjébe partnerként és meghívta a Békés Megyei Önkormányzat és a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara képviselőit egy látogatásra az Aradi Expo Központba, hogy a továbbiakról együtt lehessen gondolkodni.

A Környezetvédelem, Sport és Turizmus Albizottság ülésén Bak Sándor a Körös-Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság igazgatója négy vízgazdálkodással kapcsolatos projektet javasolt. Ovidiu Pirv a Maros Ártéri Tájvédelmi Park igazgatója a természetvédelemmel kapcsolatban tett együttműködési javaslatot, mellyel Tirják László a Körös – Maros Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója is egyetértett. Ezekről a későbbiekben még egyeztetnek.

A Humán fejlesztési, Kulturális és Egészségügyi Albizottság munkájában a Békés Megyei Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények /Harruckern János, a Farkas Gyula és a Hunyadi János Központok Intézmények, a Békés Megyei Jókai Színház, a Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága, a Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgálat Centrum, a Tessedik Sámuel Főiskola és a Pándy Kálmán Megyei Kórház/ képviselői vettek részt. Békés és Arad megye együttműködése oktatási, gyógyászati, sürgősségi betegellátás, könyvtár, digitalizálás, közművelődési és művészeti területeken indulhat el.

Az elnök beszámolt a betegszállítás megoldási nehézségeiről is, ami kiemelten sújtja Békés megyét. A csak betegszállításra élő szerződés szerint 11 gépkocsit üzemeltető három cég egyike, aki 5 kocsit üzemeltet, a szállításainak 90%-át műveke kezelésre szoruló betegek számára biztosítja, ami egyben azt is jelenti, hogy nem tud eleget tenni a Békés megyei területi ellátási kötelezettségének. A valóságban tehát 6 gépkocsit üzemeltető két cég látja el ténylegesen területi ellátási kötelezettséggel a betegszállítási feladatokat meggyékben. Az országos átlagot figyelembe véve Békés megyében minimum 20 területi ellátási kötelezettséggel működő és megfelelően finanszírozott járműre lenne szükség. Megítélésük szerint a fejlesztési döntések során nem a szolgáltatók száma, sokkal inkább a köztük lévő logisztikai kapcsolat működtetése lenne fontos, amihez területi döntéssel felajánlották a Pándy Kálmán Kórház koordinálását.

Az elnök azt is megfogalmazta, hogy Békés megye elnökeként, - a három szomszédos megye egyetértésében - elfogadhatatlannak tartják, hogy a mai napig nincs véglegesen megoldva a légi mentés Magyarország déli részében. Ehhez területi döntéssel megerősítve kezdeményezi, hogy az átmeneti időszakra a Békéscsabai reptérrel, mint megoldási lehetőséggel számoljanak, melyről mielőbbi érdemi egyeztetést kezdeményez.

Irodalmi oldal

100 ÉVES A NYUGAT IGNOTUS: A FEKETE ZONGORA (részlet)

L. ÉVFOLYAM 1908 FEBRUAR 1. 3. SZÁM

NYUGAT

A "FIGYELŐ" ÚJ FOLYAMA

FŐSZERKESZTŐ: IGNOTUS

SZERKESZTŐK: FENYŐ MIKSA ÉS OSVÁT ERNŐ

Első Artúr: Üldözött szimbólumok. — Birtó Lajos: Ilka (novella). — Chotinsky Viktor: Modern boszorkánypórok. — Ignotus: A fekete zongora. — Kemény Simon: Két vers. — Fröhlichné Kaffka Margit: Neuraszténia (novella). — Hatvany Lajos: H. Taine levelei. — Ady Endre: A magyar Pimodán. (III.) — Gellért Oszkár: Neomongolizmus. — Juhász Gyula: Vers.

Folytatás: Reviczky Béla: A nagy börtön (Sándor Gyula): Igazgató-ingas a Nemzeti Színházban (Ignotus): Múltidő (Boross Elemér): Akadémia-Galéria (Leopold Grün): „Károly asszony háza” (Brodny Miksa): Lichtwerk. Vom Arbeitsfeld der Dichtersinnlichkeit (Bardóczy Árpád): Motivumok (Kemény Simon). A lapot alapította és kiadja Beck Ö. Pálffy műve.

ELŐFIZETESI
ÁRA
EGY ÉVRE
20 KORONA
FÉLEVRÉ
10 KORONA

EGYES SZÁM
ÁRA
1 KORONA
MEGJELNIK
MINDEN HÓ
12N ÉS 16-AN

Kiadóháza: H. Todorovics &

Ady lapja volt. Legalábbis kezdetben. Később olyan író-költőóriások orgánuma, mint Kosztolányi Dezső, Babits Mihály, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Karinthy Frigyes, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Nagy Lajos, hogy az első nemzedék tagjai közül említsem a legismertebbeket...

1908. január 1-jén az első, míg 1941. augusztus 1-jén az utolsó szám jelent meg. Célja, hogy az új irodalmi és művészeti törekvéseket, a nyugati kultúra legfrissebb eredményeit közvetítse. Segítette és támogatta a fiatal tehetségeket, színvonalas művek megjelenését.

Főszerkesztője 1929-ig Ignotus, aki publicistaként, a lap első cikkét, a Kelet népét is jegyezte. Az újság alapítói: Osvát

Ernő, aki 1929-ig ténylegesen is szerkesztette a lapot, és Fenyő Miksa, aki Hatvany Lajos mellett a lap másik mecénása volt. Későbbi szerkesztőkként Móricz Zsigmond és Babits Mihály határozták meg a lap arculatát.

Ignotus A fekete zongora című írásának részletével tisztelgünk a Nyugat előtt.

Nemrégiben a Magyar Hírlapban Ady Endréről írván, versei természetének megállapítása során a következőket is kifejtettem:

...Ez a csupa értelem-ember ritkán ír olyan verseket, melynek pontosan kipécézhető értelme volna. Ezért, hál istennek, nem muszáj megérteni, s nem is fontos, hogy megértésük. Ez különben is csak a tudományban fontos. A költészetben az értelem számára való foglalat csak egy az ezer adalék közül, mellyel a költő együttvéve meszterkedi ki azt, hogy a papírosra olyasmit szegezzen le, ami az olvasót ugyanolyan állapotba ejtse, mint aminő őbenne nyugtalankodott volt kifejeztetés után. A versnek értelme semmivel sem fontosabb, mint az, hogy hány ú betű fordul benne elő s az egyes szók milyen sorrendben következnek benne egymásra – jobban mondva: ez mind éppoly fontos, mint az értelem, sőt összetartozik az értelemmel, sőt, néha, költője válogatja, ezeken át fejeződik ki az értelem. Ezért nem mindegy, hogy valamely vers magyarul vagy németül van-e megírva, alexandrinusban-e vagy szonettformában. Ezért pallérmunka az olyan ház, mely tegnap barokk volt s ma szecessziósra lehet átvakolnivali, s ezért mestermunka a párizsi Sainte Chapelle, a francia királyok egyhájos kis gót kápolnája, melynek néhány pillérfala csak odatehelt kifogás arra, hogy üvegfestésű ablakokat illeszthessenek közbe, a ká-

polna voltaképp nem maga az épület, hanem az a színözön, mely az ablakokon át mélyen és félhomályosan beleömlik, s amint leszáll a nap, vége a kápolnának. A vers szavakból áll. Minden szónak van valami külön értelme. Van egyéb fogalmakat eszünkbe juttató ereje. Van olyan lehetősége, hogy erősebb szó mellett gyengébben, gyengébb mellett erősebben hasson, hogy egy más szóra ráutve, valósággal, mint a muzsika, a fülelem át hasson át az érzésekre. Van költő, aki egyik erejét használja. Van, aki valamennyinek ura s még ezenfelül olyan újakat csal ki belőle, amikre előtte nem gondoltak. Lehet-e ebben különbséget tenni egyebet, mint legfeljebb azt, hogy a formát kívülről húzták-e, mint e kesztyűt, az előre kimódolt tartalomra, vagy mint a bőr, egy test az izmával s a vérével! Ezek az egy test versek az igazi versek, költőik az igazi költők. Az igazi költők közt vannak egyhúrú költők és százhúrú költők, viszont vannak, akik egy húron százat tudnak elmondani, s vannak, akik száz húron mind csak egyet mondanak. Ady Endrének sokféle a mondanivalója – körülbelül minden, ami egy embert nyugtalanít, egy férfit felver, egy művelt lelket megkap, s egy mai magyart megkínóz, megráz vagy lesújt. Sokféleképp is mondja el, csak abban egyforma, hogy értelméhez inkább a füleden át beszél, mint az eszeden át. Hogy igaza van-e, hogy joga van-e hozzá! Bolond kérdés; meg tudja csinálni, tehát igaza van és joga van hozzá. „Bolond hangszer: sír, nyerít és bűg. Fusson akinek nincs bora. Ez a fekete zongora. Vak mestere tépi, cibálja, ez az Élet melódiája. Ez a fekete zongora. Fejem zúgása, szemem könnye, Tormázó vágyaim tora, Ez mind, mind: ez a zongora. Boros, bolond szívemnek vére Kíömlik az ő ütemére, Ez a fekete zongora.” Akasszanak fel, ha értem. De akasszanak fel, ha hat-hét irodalomban, melyet nyelvtudással megközelíthetni: sok vers akad ilyen egész értelmű, ilyen mellet és elmét betöltően teljes kicsengésű.” [...]

Lehetséges, sőt máris látni nyomát, hogy az utánzás éppúgy neki-esik majd Ady Endrének, mint ahogy nem kímélte volt sem Petőfit, sem Aranyt, sem Kiss Józsefet, Reviczky Gyulát vagy Heltai Jenőt. Maga Ady Endre sem teljesen példa és előzetesség nélkül való jelenség, s ami benne egyéni, az egyben tipikus is a manapi intellektuális emberre. Az intellektus lassanként mindent áthat s mindenbe belevegyíti a maga mellékizét. Az intellektuális hajlandóság, érdeklődés, világnézet lassanként családi közösségekbe szerzi az embereket – olyasfélbe, aminőben hajdan egy-egy falu vagy egy-egy emberhad lehetett közös élmények, események, háborúságok, jó vagy balszerencse révén. Ezek az emberek maguk között szóból is értenek, sőt kevés szóból, sőt célzásból is, mert ismeretes előttük, ami történt s elég a pusztá utalás, hogy egész teljességét felébrasse bennük az érzésnek vagy emlékezésnek. Így voltak lehetőségek, ugyebár, ugyanazon időkből, mikor a dadogó beszéd roppant hosszadalmasan és körülmenyesen tudta még csak elmondani a legegyszerűbb eseményt, kifejtteni a legfelszínesebb gondolatot is, olyan szűkszavú és sejtető költemények, aminők a skót vagy a magyar népballadák. Viszont a nyelv is instrumentum, mely idő folytán és használat rendjén egyre tökéletesedik, vagy (ez a tökéletesedés) mind kevesebb pazarlással tud mind nagyobb munkát végezni, ebben az esetben gondolatokat és fogalmakat pontosan kifejezni. S nemcsak a nyelv tökéletesedik, hanem, ha szabad e megkülönböztetést tenni, a beszéd is; mindinkább hozzáalakul ahhoz az adott valósághoz, hogy intellektuális embernek a célzás is elég, viszont arra, hogy biztosan célozzon, mind alkalmasabbá teszi a nyelv tökéletesedése. Így keletkezhetik olyasféle költői technika, mely mint a képirásban a Puvisé vagy a mi Fényes Adolfunké, letesz arról, hogy a gyapjút gyapjúnak, a fát érdesnek, a matériát materiálisnak fesse, letesz arról is, hogy körülmenyesen megfesse fény- és árnyék-plasztikájuk minden részletét s színjátásuk minden adalékát, hanem ki nyugodtan, ki nyugtalan, ki hold világot, ki pokol tüzét, ki a füvet, ki az emberi ábrázatot egyszerűsített színekkel s ezeknek mindent tolmácsoló, pótló és helyettesítő erejével festi meg. Ez a festő mód sem egyedül üdvözítő, s – ha mai festő inkább kap rajta, mint régebbi módokon, az ugyanazért van, amiért mai ember inkább jár vasúton vagy gépkocsin, mint parasztszekeren. Meglévén a lehetősége annak, hogy értelmes emberek számára a mondanivalónkat csak megpedzésével mondjuk el, bő kifejtése helyett, a bennünk okvetetlen meglévő gondolatsoroknak, meglévén a lehetősége annak, hogy egy hanggal vagy hasonlattal biztosabban megindítsam felebarátomnak emlékező gépezetét, mintha leltározó felsorolással elbágyasztanám figyelmét; meglévén a lehetősége annak, hogy érzelmeink kapcsolódó értelmi adalékait érzelmeink át teljesebb összeállásra zaklatassam fel, mint az eszén át: alkalmasint mind több költő él majd e lehetőséggel s mind több olyan költői egyéniség találja meg hangját és szavát, akinek egyénisége már e lehetőség szerint alakult, akinek művészete ezekben a műveletekben friss és erős.

Ízes Ízek

Április

Császárburgonya

Enyhén zsírozott tepsibe hosszában félbevágott burgonyákat teszünk, és mindegyik tetejére egy-egy szelet császárszalonnát fektetünk. Sózzuk, borsozzuk és sütőben puhára sütjük. Ecetes, olajos borsos hagymasalátával tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrői hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, tájjellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

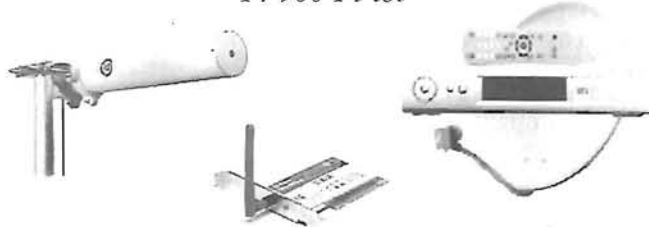
Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telexmax Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

HIRDESSEN ÖN IS LAPUNKBAN!

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

FARKAS IMRE volt hunyai lakos 71 éves korában megtért Teremtőjéhez. Temetése

Az endrődi róm. kat. Szent Imre fiúiskola 1938-39. tanévben végzett növendékei:

Oláh Dezső, Gyebnár Vendel, Tímár Sándor, Körmendi István, Gellai Mihály, Uhrin László, Szabó Dezső, Tímár Illés, Varjú Gergely, Gubuznai Éva, Varjú Margit, Szabó Irma,

Kiszomboron volt. Gyászolja: felesége, gyermekei, unokái és a rokonság

ÖZV. GIRICZ ILLÉSNÉ GIRICZ ERZSÉBET, aki Endrődön a Blaha L. u. 26-6 alatt élt hosszas betegség után márc. 21-én 78 évesen elhunyt. Gyászolja: családja

GYURICZA IMRÉNÉ VARGA MARGIT, aki korábban Nagylaposton, most Endrődön, az Endrődi u. 57. alatt élt, 82 éves korában, márc. 7-én váratlanul meghalt. Gyászolja: férje, fia és családja

GYURICZA SÁNDORNÉ MÉSZÁROS MAGDOLNA, aki Endrődön lakott március 2-án 89 évesen megtért Teremtőjéhez. Gyászolja: családja

KNAPCSEK BÁLINTNÉ LAPATINSZKI MAGDOLNA, aki Endrődön élt, márc. 21-én 61 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Gyászolja: családja

KOVÁCS LAJOS, aki Endrődön élt, február 28-án hosszú betegség után 70 évesen elhunyt. Gyászolja: családja, barátai, munkatársai

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy férjem, édesapánk, nagyapánk, dédnagyapánk, PINTÉR VINCE, aki Gyomán élt, február 11-én hosszú, reménytelen betegség után 94 évesen elhunyt.

Köszönjük mindazoknak, akik velünk együtt utolsó földi útjára elkísérték. Örök tisz-

Liziczai Éva, Gyuricza Anna, Debreceni Mária, Pintér Etelka, Kocsondy Katalin, Hornok Gabriella, Böszörményi Lenke, Kovács Ilona, Balla Gizella, Bartha Erzsébet, Szabó Irén, Tímár Adél, Giricz Margit

Szuromi András hitoktató, Nagy Andor tanár,

telettel és szeretettel emlékezünk. A gyászoló család

RAFAEL LAJOS, aki Endrőd, Bányász u. 10. alatt élt, márc. 2-án hosszabb betegség után 69 évesen elhunyt. Gyászolja: felesége és családja

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

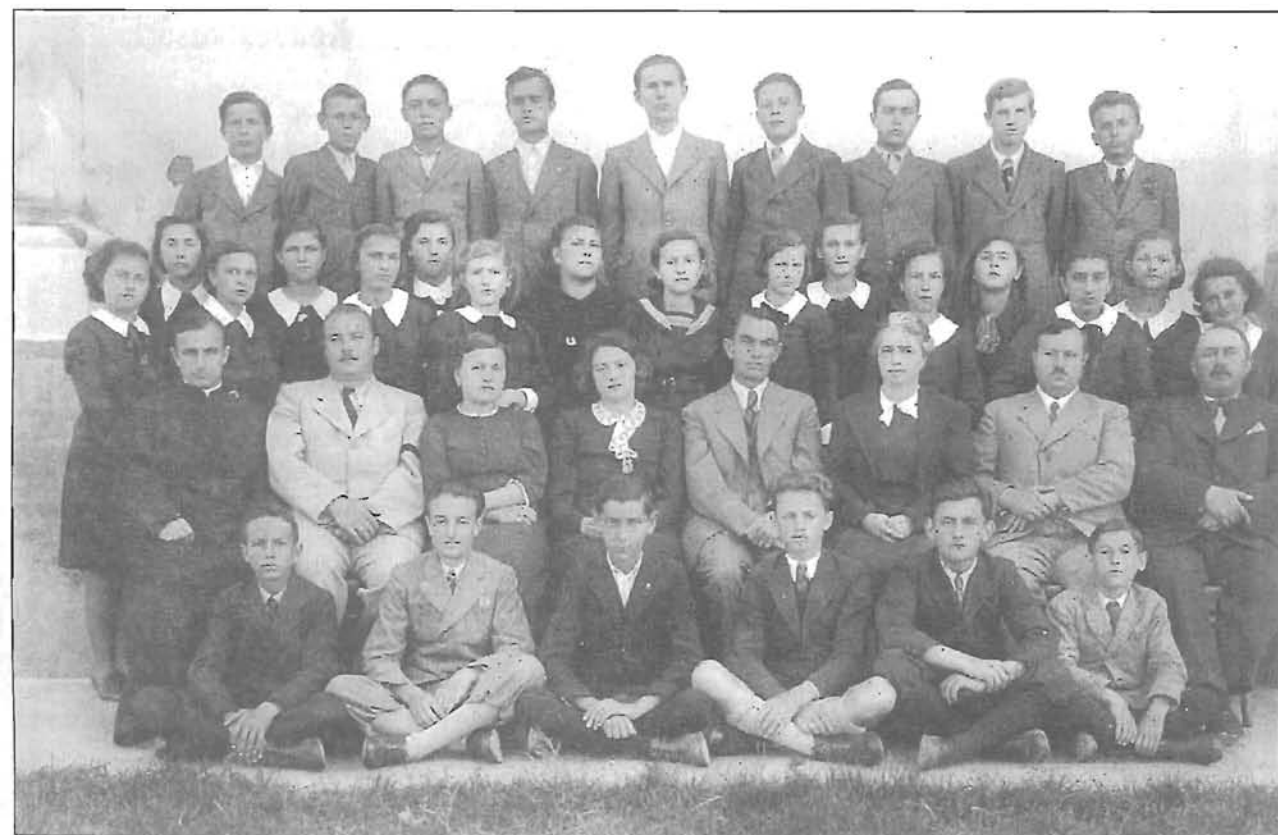
Az endrődi Katolikus Központi Teme-
tőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni.
További információ a plébánián hivatalos
időben személyesen, vagy a 66/283-940-es
telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Magyari Anna tanár, Kovács Franciska osztályfőnök, Walther György igazgató, Özv. dr. Maác Jánosné tanár, Dr. Csókási Béla tanár, De. Cseh József tanár

Uhrin Gergely, Fülöp Imre, Tímár Ernő, Bányai Árpád, Koloh Bálint, Duda Béla

Fényképalbum

GYOMAENDRŐD MÉLTÓSÁGTELJESEN ÜNNEPELT MÁRCIUS 15-ÉN

Az idén az 1848-as forradalmat Gyomán ünnepeltük meg. Az ünnepség a református templomban kezdődött ünnepi istentisztelettel, melyet Sipos Tas Tőhötöm református esperes úr tartott. Ezután ünnepi beszédet mondott Dr. Erdész Ádám, a Békés Megyei Levéltár igazgatója.

A Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola szép ünnepi megemlékezése után az ünneplők kivonultak koszorúzni a hősök emlékművéhez. Felemelő, méltóságteljes megemlékezés volt.

SPORT

A fiúk csapata labdarúgásban két mérkőzést a tavaszi fordulóban még decemberben lejátszott dicséretes eredménnyel.

Itthon Gádorossal 3:3 lett az eredmény.

Az ifik gőlözönnel 9:0-ra győztek.

Helyezés hatodik Gyomaendrőd: 8, 3, 5, 31:19, 27.

Az utolsó meccset Medgyesegyháza ellen annak otthonában 1:0-ra győzelemmel fejezték be.

A tavaszi fordulót itthon vívtuk a tabellán az előkelő ötödik hellyel rendelkező Csabacsüd ellen.

Az erőnléti különbség a vendégek javára billentette a fordulót.

Tabella állása a meccs után: 9, 3, 6, 32:23, harminc ponttal. Következő mérkőzés 2008. március 23-án, Endrődi BSE - Magyarbányegyes, reménykedve nézünk a mérkőzés elé.

Márton Gábor

A Hídknap Faipari Kft.
Gyomaendrőd, Lévai út 21. sz.
Tel: 66/386-694, 30/9531-355

- Bérbeadásra kínál 50 cm széles 160 fm fémzsulat, 25 Ft.-/fm + Áfa/nap
- Eladásra kínál 4 cm vtg Porán bontott hőszigetelő anyagot, 200.-Ft/m² + Áfa
- Vállalja egyedi bútorok, nyílászárók, kerítések, egyéb faipari termékek gyártását.
- Ablakok eladók.
- A tavaszi fametszésből kévébe kötött gallyat befogadjuk a telepünkre, hétfőtől-péntekig, 7⁰⁰ - 16⁰⁰-ig, vagy előre leegyeztetett időpontban.

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Áprilisi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- megérkeztek a tavaszi vetőmagok, zöldségtélék, virágmagok, virághagymák
- tavaszi lemosó vegyszerek, műtrágyák
- műanyag kukák, kannák, hordók
- balták, fejszék, fűrészek
- láncfűrészek, barkácsgépek
- esőruhákat, gumicsizmák, védőcipők, kesztyűk
- hőszugárzók, olajradiátorok, kályhák
- üstök, üstházak, konyai eszközök
- zárok, lakatok, szegek, csavarok
- festékek, hígítók, ecsetek, fóliák
- alu létrák, ruhaszárítók

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 5. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. május

A tartalomból:

Rózsahegy Napok, és endrődiek találkozójának programja - 7. oldal

Muhi alapkövetétel és szentelés - 12. oldal

Visszaszállt a magyar turulmadár - 13. oldal

Teljes erőbedobással működik a Tűzoltó Egyesület - 16. oldal

ANYÁK NAPJA

Úgy szeretném meghálálni...

Úgy szeretném meghálálni
Két kezemmel megszolgálni azt,
Hogy felnevelt, dédelgetett erő felett.

Légy ezentúl mindig boldog,
Míg én élek nincs több gondod,
Én vigyázok rád, már ezután...

Úgy szeretném meghálálni
Vagy legalább megpróbálni mind,
Mind azt a jót, mit értem tett az én anyám.

Úgy szeretném meghálálni
Két kezemmel megszolgálni azt,
Hogy felnevelt, dédelgetett erő felett.

Légy ezentúl mindig boldog,
Míg én élek nincs több gondod,
Én vigyázok rád, már ezután...

Úgy szeretném meghálálni
Vagy legalább megpróbálni mind,
Mind azt a jót, mit értem tett az én anyám.
Kovács Kati dalszöveg

A kertbe ment

Uram, én nem tudom, milyen a kerted,
a virágosod és a pázsitod,
Én nem tudom, virágok ültetését,
ágyásaidban hogy igazítod.

Csak azt tudom, hogy kendőjét levette
júniusi vasárnap hajnalán,
beteg lábával és beteg szívével
bánatosan kertbe ment anyám.

Uram, tele volt immár félelemmel,
sokszor riasztó árnyék lepte meg,
de szigony-eres, érdes két kezével
még gyomlálgatta volna kertemet.

A kicsi teste csupa nyugtalanság,
s most elgondolni nem tudom, hogy ül.
Virágosodban könyörülj meg rajta,
hogy szegény ne szenvedjen tétlenül.

Mezőiden ne csak virágmagot vess,
virágaid közé vegyíts gyomot,
hogy anyám keze gyomlálhassa kerted:
asphodelosod és liliomod.

Áprily Lajos

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

ÉRVIZSGÁLAT

Gyomaendrődön, az endrődi közösségi házban 2008. május 20-án.

Ismerje meg érrendszere állapotát comupeteres arteriográf készülékkel történő fájdalommentes vizsgálattal!

Szívinfarktus? Érelmeszesedés? Érszűkület? Agyvérzés? Megelőzhető!

A vizsgálat szakorvos bevonásával történik.
A vizsgálat 6. 500.- Ft.

Bejelentkezés: SONOTERÁPIA CENTRUM
Szolnok, Ady E. Út 1. szám
Telefon: 56/344-372

Az endrődi közösség ház májusi programjai

Minden hétfőn 19-21 óráig jóga az emeleti nagyteremben.
Minden hétfőn és szerdán 12-13 óráig gyógytorna az emeleti nagyteremben, beutaló szükséges.

Minden hónap második hétfőjén 15 órától Nyugdíjas Klub az emeleti klubteremben.

Minden hónap első hétfőjén Egészségkör 16 órától a lenti teremben.

Minden hónap első keddjén 17 órától KDNP gyűlés a lenti teremben.

Minden hónap második keddjén 15 órától Cukorbeteg Klubja a lenti teremben.

Minden szerdán 17 órától Barátság Klub.
Minden második csütörtökön 19 órától Gazdakör.

Május 8-án 9-12 óráig árusítás a lenti teremben.

Május 17-én jóga bemutató az emeleti nagyteremben.
Május 17-én Turcsányi Katalin bőrdíszműves kiállítás a lenti teremben. 15 órakor megnyitja: Várfi András polgármester

Május 22-én 9-11 óráig Meran trade árusítás.

Május 24-én 18 órától férfi napi bál a Barátság Klub szervezésében az emeleti nagyteremben.

Május 26-án 7-11 óráig véradás a lenti teremben.

Május 26-án 15-17 óráig árusítás a lenti teremben.

A Katona József Művelődési Központ májusi programjai:

Május 7. szerda 18 óra
Galaktika Baráti Kör

Május 8. csütörtök 17 óra
Bélyeggyűjtő Klub

Május 8., 22., 29. csütörtök 16-18 óráig
Őszidő Nyugdíjas Klub Klubdelutánja

Május 14. szerda

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat Projektzáró Konferenciája

Május 15. csütörtök 10 óra
Az Őszidő Nyugdíjas Klub Anyák napi rendezvénye

Május 20. kedd 18 óra
Operettet más dallamokkal
Közreműködnek:

Szilágyi Olga primadonna
Egyházi Géza bonviván
Belépő: 780 Ft; 980 Ft

Jegyek elővételben a Művelődési Központban kaphatók, illetve megrendelhetők a 66/283-524-es telefonszámon

Május 22- június 5-ig

A Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Képzőművész tanszakának vizsgakiállítása

Május 26. hétfő 18 óra
A Nyugdíjas Kertbarát Kör Taggyűlése

Június 5. csütörtök 17 óra

A Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény évvárója

Június 7. szombat

A Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Társas- és Moderntánc Tanszakának Évváró Táncbemutatója

FELHÍVÁS 50 éves iskolai találkozóra

Az endrődi általános iskolában 1958-ban végzetek ez év szeptemberi találkozóját szervezzük, melyhez kérjük szíveskedjete

Latorcai János és Gellai Margit
5500 Gyomaendrőd, Pf. 77.

címre küldött levélben jelentkezni, hogy a részletes tájékoztatást mi is megküldhessük.

A találkozás reményében leveleteket várjuk:
Latorcai János, Gellai Margit

A Vöröskereszt közleménye:

A Magyar Vöröskereszt Gyomaendrődi Területi Szervezete a szociálisan rászorult cukorbetegek részére diabetikus lisztet oszt.

Az osztás helyszínei: Gyomaendrőd, Fő út 3/1. Vöröskereszt iroda, 8 - 12 óráig

Gyomaendrőd, Fő út 220. Diadém Gyógyszertár, 8-17 óra

Az adományosztás munkanapokon a készlet erejéig történik.

Véradás:

2008. május 26-án az endrődi kultúrházban 8 - 10.30-ig szeretettel várjuk régi és új véradóinkat.

Jöjjen el, segítsen!

Önnek ez egy fél óra, másnak talán maga az élet!

Gyomaendrőd, 2008. április 16.

Kurilla Jánosné
területi vezető

FELHÍVÁS

az UGARI ISKOLA egykori tanulóihoz, tanítóihoz

Az UGARI ISKOLA Kondorosi úti bejáratához EMLÉKOSZLOPOT szeretnénk állítani.

Az EMLÉKTÁBLA felirata:

UGARI ISKOLA

/800 m-re Nyugatra/

1928-1970

Állíttatták az itt tanulók és tanítóik

2008

Érdeklődni lehet:

1. ALT JÁNOSNÉ SALAMON TERÉZIA

Gyomaendrőd, Toronyi u. 21.

Tel.: 66/284-538

2. BULA KÁROLYNÉ GELLAI IRÉN

Gyomaendrőd, Hősök tere 2.

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület áprilisban

Mivel, bizonyos feladatokat kistérségi társulásban lát el az Önkormányzat, előfordulhat, hogy két testületi ülést is meg kell tartani ahhoz, hogy döntés születessen. Április 9-én is ez történt. Olyan napirendi pontok tárgyalására került sor, melyhez a kistérség (Csárdaszállás, Hunya) Képviselő-testületének hozzájárulására is szükség volt. Így GVOP beruházás (szelessávú internet-hálózat kiépítése, amely rövidesen befejeződik) végszámlájának utófinanszírozásából adódóan problémák adódtak. A határozati javaslat értelmében a Békési Kistérségi Társulás részére Gyomaendrődnek a lakosságszámhoz arányosan 52. 000. 000 Ft. kölcsönt kellene nyújtania. Mivel a kölcsön 2008. augusztus 31-ig nem veszélyezteti a város gazdálkodását, a testület egyhangúlag megszavazta azt. A Társulás az igénybe vett kölcsön összegére és az igénybevétele időtartamára napi 0, 0266 % költségtérítést fizet a kölcsönadó önkormányzatok számára.

A Rózsahegy-i Kálmán Kistérségi Általános Iskola konyhája átszervezés alatt van. Egy előző hónapban hozott Képviselő-testületi döntés értelmében Gyomaendrőd Város Jegyzője közbeszerzési pályázatot ír ki, melyről tájékoztatták a társulás képviselőit is.

2008. április 22-én, a Föld Napja alkalmából /hagyományteremtő szándékkal/ szemétyűjtő akciót szervezett a város. 180 felnőtt valamint 1250 gyermek vett részt a tisztasági, városépítő munkában.

2008. április 24-i ülés anyagából:

Megvalósíthatósági tanulmánytervekre forrás kijelölése

Egy korábbi Képviselő-testületi határozat alapján készül a megvalósíthatósági tanulmányterv a fürdő fejlesztésére, de a pénzügyi forrás kijelölésére nem került sor.

A Pénzügyi és Gazdasági Bizottság a kérdést megvitatta, s az Ybl Tervező Kft.-vel megkötött szerződés pénzügyi fedezetűl a 2007. évi szabad pénzmaradványt, míg az Ap-prétort Kft.-vel kötött szerződés fedezetűl a 2008. évi tartaléka helyezett kötvény fel nem használt részének a kijelölését javasolta. A Képviselő-testület a határozatot elfogadta.

Közlekedésszabvány kerékpárút építése a Bajcsy Zs. és a Semmelweis utca között

A város önkormányzata a minél biztonságosabb közlekedés érdekében pályázatot kíván benyújtani a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium által meghirdetett pályázatra.

A beruházás összköltsége (100%): 104. 211 E Ft.

Igényelt támogatás (80%): 83. 369 E Ft.

Saját erő (20%): 20. 842 E Ft.

Az önkormányzat a saját erőt 20. 842 E Ft-ot a 2008. évi költségvetésből biztosítja.

Vihar okozta károk enyhítése

Több család számára is emlékezetes nap lett a 2008. március 1. és 2. A településünkön is hatalmas vihar tombolt, s ezzel megrongált több épületet is. A Polgármesteri Hivatalba 23 bejelentés érkezett a lakóépületeket ért kár miatt. A bejelentéseket ellenőrizték, jegyzőkönyvet vettek fel róla. Szerencsére 14 ingatlan esetében a tulajdonos rendelkezett biztosítással, így azok helyreállítása megoldott, 1 esetben pedig a melléképület tetőszerkezete sérült, 8 lakáson azonban nincs biztosítás, így a helyreállítási munkát a tulajdonosnak kell állnia. Ennek összege 35. 000 Ft-tól 265. 000 Ft-ig terjed. Az önkormányzat kamatmentes kölcsön nyújtásával kíván segíteni a bajba jutott családoknak.

Helyi járatú autóbusz közlekedés ellátására vonatkozó rendelet módosítása, valamint a közszolgáltatási szerződés jóváhagyása

A Mobilbusz Kft.-vel, mint a helyi járatú menetrend szerinti pályázattal nyertesével április hónapban megkötötte a szerződést az önkormányzat. A támogatás mértékét a menetrend szerinti közlekedés tekintetében 990. 000 Ft.-ban határozta meg.

A menetjegyek és bérletek árai május 1-től

Menetjegy:	90 Ft
Havi teljes árú bérlet:	2150 Ft
Havi kedvezményes bérlet:	400 Ft

Változik tovább a közlekedést ellátó járatpárok száma is. A Mobilbusz az ajánlatában 15 párat jelölt meg. A menetrend tervezetben már szerepel a hétfélig járatok átszervezése is.

A május 1-től június 15-ig érvényes menetrend megtekinthető az újság mellékleteként a tisztelt Olvasó számára.

Békés Megyei Vízművek Rt. 2008. évre vonatkozó vízterhelési díjának jóváhagyása

Egy 2003-ban kiadott tv. meghatározta a talajterhelési és vízterhelési díjakat egyaránt. A talajterhelési díj megfizetése azokra a lakosokra vonatkozik, akiknek ingatlanja előtt kiépített szennyvízcsatorna található, de annak használatát nem veszik igénybe, s ezzel szennyezik a talajt. A díjakat adók módjára az önkormányzat szedi be. Ezen kívül a tv. szerint a közszolgáltató is köteles, az ún. vízterhelési díj megfizetésére. A Békés Megyei Vízművek Rt. 2004. évben vezette be a vízterhelési díjat, amely ugyan fokozatosan történt, a törvény szerint azonban 2008-ra el kell érnie a 100%-ot. A díj emelését 2008. május 1-jével tervezte, s ennek jóváhagyását kérte a Képviselő-testülettől.

Lakossági fogyasztó:	3,90 Ft/m ³ + ÁFA
Önkormányzati fogyasztó	3,90 Ft/m ³ + ÁFA
Hatósági díjas fogyasztó	5,90 Ft/m ³ + ÁFA
Szippantott szennyvíz	8,80 Ft/m ³ + ÁFA

Szennyvíztisztító-telep fejlesztésével kapcsolatos beruházás megindítása

A Képviselő-testület 4 évre szóló gazdasági koncepciójának része a szennyvíztisztító-telep felújítása. A beruházás a települést kötelezően érintő környezetvédelmi feladatok ellátása kapcsán került bele a ciklusprogramba. Ennek oka:

- a telep felújítása a 90-es években történt, ezért az Unió elvárásainak ma már nem felel meg a technológiája

- az Ipari Park beépülése esetén túlterhelte volna. Ez pedig egy folyamatos és egyre növekvő bírsággal sújtaná az önkormányzatot.

A beruházás megvalósítására pályázati lehetőség áll rendelkezésre a KEOP-1.2.0 kódszámú, „Szennyvízelvezetés és tisztítás” kétfordulós kiírás keretében.

Alapfokú művészetoktatás feladatellátásának áttekintése

Az alapfokú művészeti oktatás nem tartozik az önkormányzat kötelező feladat ellátás körébe, de a város mindig is fontosnak tartotta, hogy ehhez a szolgáltatás hoz is hozzájáruljon a gyermekeknek. Az elmúlt időszak kormánypolitikai szemlélete azonban egyre inkább annak enged teret, hogy a finanszírozásból kivonja magát, s a szülőkre hárítsa a költségeket. Mivel településünkön két művészetoktatási intézmény is működik /nem azonos tanszakokkal/ célszerű lenne egy költséghatékonyabb rendszer létrehozása. A két intézmény is folyamatosan keresi a lehetőséget arra vonatkozóan, hogy egy közös intézménnyé integrálódjanak. E szándék megvalósulása esetén egy önkormányzati intézménnyé alakulhatnának, melynek eredménye lenne egy jelentős bevétel-növekedés, amely a költségvetés pozícióját stabilizálhatná.

Középfokú oktatás helyzetének áttekintése

Az önkormányzat a költségvetés elkészítésével párhuzamosan vizsgálja a kiadások csökkentésének lehetőségét. Így került felszínre, hogy a gimnázium működtetését /nem kötelező önkormányzati feladat/átadná a megyének. A hír felröppenése elindított egy lavinát, amely erős indulatokat gerjesztett a városban. A kialakult helyzetre való tekintettel a Bizottsági Elnökök összehívtak egy rendkívüli, kibővített ülést, ahol részt vett a gimnázium igazgatója, valamint a tanárustest képviselőitében három pedagógus. Az ülésen az alábbi álláspont született:

„A város oktatási struktúrájában jelentős szerepet foglal el a gimnázium. Fontosnak tartják, hogy a továbbiakban is a város fenntartásában működjön, azonban el kell indítani egy olyan párbeszédet, amely a gimnázium nyújtotta szakképzési szolgáltatást, annak lehetséges továbbfejlesztését gondolja át.”

Szabó Istvánné óvodai Oktató Kht. kérelme

A Selyem úti óvoda vezetője Szabó Istvánné azzal a kéréssel fordult a Képviselő-testülethez, hogy a NFT-hez kapcsolódóan megjelent pályázati lehetőséggel kíván élni, s bölcsődét szeretne létrehozni. A bölcsőde megvalósítására azonban csak nyertes pályázat esetén kerülne sor. A bölcsődefenntartók szerint évek óta nagyobb az igény a szolgáltatásra, mint amennyi férőhely jelenleg a meglévő két bölcsődében van.

A határozat értelmében a Képviselő-testület elvben támogatja Szabó Istvánné elgondolását egy 10 fős, 1 csoportos intézmény megvalósulására, de anyagi támogatást, majd azt követően a bölcsőde működtetéséhez önkormányzati támogatást nem nyújt.

Városi Sportszarnok karbantartásának ellenőrzése, illetve a névváltoztatásra javaslatétel

A Városi Sportszarnokban 2008. április 8-án ellenőrzés történt. Az állagmegóvással kapcsolatos hiányosságokat /tisztasági takarítás, karbantartás/ 2008. június 10-ig kell hogy megszüntesse az üzemeltető, mert június 11-én névadó ünnepség keretében a Kis Bálint Iskola Sportegyesület javaslata alapján, Varga Lajos kiváló sportember nevet venné fel. Az ünnepi névadásra egy emlékverseny keretében kerülne sor, mely után a Városi Sportszarnok nevet **Varga Lajos Sportszarnok** névre változtatná.

A helyi környezetszépítő verseny meghirdetése

A Képviselő-testület 2006. évben, hagyományteremtő szándékkal indította útjára a „Tisztább és ápoltabb Gyomaendrődért” elnevezésű környezetszépítő versenyt. Az idei évben is szándékában áll a testületnek az elmúlt évek tapasztalatai szerint meghirdetni s a kategóriák megtartásával elindítani 2008. évben is a versenyt. A díjazásra bruttó 360.000 Ft-ot különített el.

Tájékoztató a hulladékszállítási díj bevezetésének tapasztalatairól

A Képviselő-testület 2007. év decemberében döntött a lakosságot érintő hulladékszállítási díj bevezetéséről. Mint ismeretes a helyi rendelet szerint egy önalköcs leolvasó rendszerrel oldják meg az elszállított hulladék mennyiségének ellenőrzését. Ezt a rendszer 2008. április 1-től vezette be, addig a lakosság havi egy ürités díjat fizet meg. Az eddigi tapasztalatokról a Gyomaközség készített beszámolót, melyet beterveztett a testület elé. Ebben azt kéri, hogy 2008. június 30-át követően a Képviselő-testület vizsgálja felül a helyi hulladékszállítási díjszabását, mert egy megjelent kormányrendelet értelmében más elszámolási kötelezettség lép érvénybe. A beterveztett beszámoló tartalmaz javaslatot is, miszerint a lakosság alapdíjat fizetne, az ürités gyakoriságától függően pedig a szállítás és ártalmatlanítás díját. Ez azonban remélhetőleg nem jelentené a díj emelését, inkább annak elosztásán van a hangsúly.

Gyomaendrődi Hírmondó beszámolója

A Gyomaendrőd Város Közéletéért Egyesület Elnöke elkészítette a szakmai és pénzügyi beszámolóját, s azt a testület elé terjesztette. Az éves szinten megtervezett 2 500 000 Ft-ból az Egyesület az első negyedévében felhasználta 1 500 000 Ft-ot, így május hónaptól a Gyomaendrődi Hírmondó költségeihez az önkormányzat havi 125 000 Ft támogatást biztosít.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Dr. Timár Sándor 1902-1983

Visszaemlékezés egy jó endrődire

Az utóbbi média világa – rádió, TV – adataiban olykor-olykor Békés megyét az egyik legelmaradottabbnak tüntetik fel. Ezek szerint ide tartozik Endrőd is.

Hogy hány értékes, híres embert adott ez a falu az országnak, arról nem szól a fáma.

Egyike ennek Dr. Timár Sándor orvos volt. Róla már jelent meg „In memoriam” (1997. febr.), de most „nosztalgia-va”, kissé bővebben ismertetjük életútját már nyugdíjas tanár fia megemlékezése alapján.

Márton Gábor

Édesapja G. Timár János, édesanyja Timár Viktória. A született 12 gyermek közül a felnőtté válást nyolcan érték meg. Közülük is egy fiú, Gábor, az Isonzónál esett el, másukor, Elek, már itthon halt meg a fronton szerzett tüdőlővésebe. A két fiatalabb, Sándor és Benedek – eltanulta az apai örökséget – tanulhatott tovább.

Sándor itthon, szülőfalujában végezte el az elemi iskolát. Szeretettel emlékezett vissza a Bencze család nevű tanítójára. Középsiskoláját Nagyváradon kezdte. Elek nevű bátyja ugyanebben a városban szolgált háztartásosként. Az utolsó gimnáziumi évet – Trianon egyik következményeként – már Szarvason végezte jeles eredménnyel. A Pázmány Péter Orvostudományi Egyetem általános orvosi karán végzett szintén jeles eredménnyel. Még orvosstanhallgatóként sem szégyellte a paraszti munkát, rendszerint már a szünidőre való hazatérései másnapján a családi gazdaságban, az aratásban volt található.

Orvosi tevékenységét a mostani Blaha u. 17. szám alatti rendelőjében kezdte. A legidősebb bátyjánál, Mátyásnál – az író édesapjánál – egy szobácskában lakott. Közben a főutcán egy házat vásárolt, amin rengeteg javítást kellett végeztetnie, a kertet gyümölcsfákkal betelepítenie. (Megjegyzem zárójelben: most fenn az égben volt házára letekintve bizonyosan szomorúan csóválja fejét.) Első, budapesti származású felesége nem tudta megszokni a falusi életmódot, a házasság hamar felbomlott. Másodjára már Füzesgyarmatról nősült, ahonnan egy kisfiúval elvált asszonyt vett feleségül. A kisfiú a későbbiekben a gyarmati nagyszülőknél lakott, s a szeghalmi gimnáziumban érettségizett. Az új házasságból két fiú született: Sándor 1939-ben, István 1942-ben. Akkoriban a faluban 4 orvos praktizált: Dr. Cseh József, Dr. Weiss Aladár, Dr. Ugrin Nándor és ő. Az előjáróság a falu legszegényebb részét, a Gyomavéget és a cigányvárost neki adta körzetként. Nem zúgolódott érte. Soha nem tett különbséget a „cigány” és a „magyar” között. Egyformán a gyógyulásra váró beteg embereknek nézte őket.

Egy időben – a mostani központi rendelő helyén – szülőöt-

hont vezetett az általános orvosi teendő mellett. Ez a szülőotthon Gyomára költözött, s azóta nem születik Endrődön – hivatalosan – gyermek! A doktor úr tett külön fogszakorvosi szakvizsgát is, ismét remek eredménnyel. Fogorvosi munkája színvonalát mutatja, hogy egy betege sem került tőle kórházba „korrigálásra”. Innentől kezdve – míg a tehetséges Dr. Valach Bélának át nem adta – fogszakorvosként dolgozott.

A világháború idején őt is behívták, s tartalékos zászlósként orvosi munkát végzett az orosz fronton, a katonaság és a helyi civil lakosság körében. Bizony, bőven voltak megrendítő élményei a Don-kanyarig tartó véres ámokfutásban, majd a hadifogságban jól emlékeztetőbe véste pl. a Kolomea, Sztarij, Oszkol, Voronyezs stb. helységneveket. Amint a front már áttevődött hazánkra, a neje a két gyerekekkel és az anyai nagyszülőkkel Budapesten, konkrétan Rákosszentmihályon húzta meg magát. A gyerekek emlékei között szerepel, hogy a pincéből feljőve az emeleten becsapódott német vadászgép roncsait látták. Az udvaron átszáguldozó T-34-esek úgy fektették le a deszkakerítéseket, mintha csak nád-fal lett volna.

Közben az üres endrődi lakásba szovjet tisztok költöztek, s az egyik folyosóra nyíló ajtón a felirat: Apteka (patika). Mihelyt a szovjet egységek átvonultak a falun, a lakást az MKP vette „szocialista kezelésbe”. Amit lehetett, mozgósítottak. Egy részük a mai kultúrotthonban, az akkor működő MADISZ szervezethez „vándorolt”, mások pedig szorgalmas „gyűjtőkhöz”.

A doktor a fogságból 1946-ban tért haza. Nagyon szomorú eseményekre. Előzmény az volt, hogy a fosztogatók fényképeket is találtak. Némelyikén a doktor úr – még medikusként – társai között anatómiai foglalkozásokon volt látható. Egyes csavargók ebből azt kombinálták ki, hogy az orvos a fronton orosz foglyokat boncol élve, élő orosz nők mellét vágja le?! Nosza, Smíri Elvtársal az élen az orvost ott helyben kötél általi halálra ítélték. Már a hóhér személyét is kijelölték (K.G.). A végrehajtástól az mentette meg, hogy elhozta Karcagról egy oroszul is kiválóan beszélő katonatársát, aki őt a frontról alaposan ismerte.

Miután az MKP – dülva-fülva – kiköltözött, a család hazatért. Vigasztalásként még Smíri Elvtárs közölte az orvossal: „Ne ugráljon, mert elvitetem Gyulára a börtönbe, ahol hónapokig meg sem kérdik!”

Közben teltek-múltak az évek. A nagyobbik fiú, Sándor a csabai érettségi után elvégezte Szarvason a tanítóképzőt, majd Szegeden a pedagógiai főiskolán a magyar-orosz szakot. Felesége, Fekécs Margit pedig előbb a bajai felsőfokú tanítóképzőt, majd Szegeden a pedagógiai főiskola ének szakát végezte el. A házaspár nyugdíjazásáig a helyi iskolában dolgozott. Két leányuk: Judit és Éva pszichológusként illetve külkeres végzettséggel a szállodaiiparban dolgoznak. Judit két fia még tanul. Éva jelenleg munkanélküli.

A kisebbik fiú, István Békésen végezte el a mezőgazdasági szakiskolát. Ezt elvégezve egy évet Rózsáson gyakornokként, majd a Nagykunsági ÁG-ban dolgozott. Innen a helyi Lenin Tsz nagylaposi üzemegységébe került az állatokért felelős brigád vezetőjeként. Felesége Dinya Katalin a nyugdíjazásáig a gyomai TŰZÉP-en pénztáros volt. Nagyobbik, még nőtlen fiuk, végzett cukrász. A kisebbik fiú, István ügyes kezű géplakatos. Az ő felesége, Péteri Gabriella két fiúval ajándékozta meg. Ők ketten még a helyi általános iskola tanulói.

A doktor úr – miután régi házat orvosi szolgálati lakásként eladta – új házat épített kisebbik fiával a régi mellé. Itt élt 1983-ban bekövetkező haláláig. A felesége három évvel élte túl.

(Ami az „In memoriam”-ban már szerepelt, nem írtam le újból. Timár Sándor)

- Egy kis humor a doktor úr gyermekkorából, ahogy egyik bátyja mesélte: Egy vasárnap misére ment az egész család. Csak ám, mikor megszólalt az orgona, a mi kis Sanyink kis piros csizmáskájában heveny táncolásba kezdett. Nagy csizmaszár-csapkodással karöltve. Mondani sem kell, a környezetet harsány kacagása közepette.

- Egy apróság a háború utáni, már a kulákok-spekulánsok elleni harc világából: Néhány mindenre kapható fickó felásta a kamra egy részét, eldugott zsírosbödönöket keresve. Nos – mai kifejezéssel élve – nem jött össze nekik!

Egy alkalommal az utcán a rendőr kezéből kitépte magát egy „kulákasszony”, beszaladt hozzánk mentséget keresve. Jópám elzavarta a kapuból a durva D. rendőrt. Már akkor sem volt megengedhető valakit az orvostól vagy a templomból elhurcolni.

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Uhrin Benedek Honlapot készített

Uhrin Benedeket Gyomaendrődön, de az ország más pontjain is sokan ismerik. Fellépett a Diákszigeten, láthattuk őt többször a kereskedelmi és egyéb televíziós csatornákon. Mindig valamilyen meglepetéssel rukkol elő. Pl. a Hajógyári sziget lakóinak még indulót is írt „Sziget induló” címmel. Március 21-én, töltötte be 86. életévét. Születésnapján olyan ötlete támadt, hogy ő most Honlapot csináltat. Benedek bácsi kora ellenére még mindig tele van optimizmussal, reménnyel és sok ötlettel. Amint mondja: „ez élteti”. Interjút készítettünk vele a Zöldfa utcai lakásán, Endrődön.

Benedek bácsi, mi az oka annak, hogy régen hallottunk Önről?

Szerintem ez azért lehetséges, mert mostanában a fiatal sztárok kerülnek középpontba, és azok, akik régebben vannak a zenei pályán, azokat egyszerűen letaszítják a színpadról. Ezért mellőznek engem is.

Hogy érzi magát szülővárosában, Gyomaendrődön, vagy inkább Endrődön?

Valóban itt születtem, és nagyon jól érzem itt magam. Jó érzés tölteni el, amikor megyek az utcán, és mindenki megismer, még a fiatalabb korosztály is, és nagyon jól esik, hogy rám köszönnek az utcán. Itthon vagyok. Korábban Budaörsön laktam, ahol aktív életemet töltöttem fiammal, Attilával. Ott ezt nem tapasztaltam.

Hol dolgozott?

A Budapesti Optikai Művekben dolgoztam, mint raktárvezető, onnan mentem nyugdíjba.

Szereti még a virágokat? Ugyanis olvastuk, hogy krizantémokat termesztett Budaörsön.

Budaörsön nagyon sok virágot termesztettem eladásra. Annyira szép növényeim voltak, hogy házhoz jöttek, és ott vásároltak, és soha nem volt elég, amit ültettem. Ma már csak hobbiként foglalkozom velük, és minden nap locsolom őket. Ez teljesen kikapcsol engem, és sokszor ihletet is ad a zenés darbjaimhoz. Akkor bemelegyek, leírom, majd folytatom a munkát, és így születnek a műveim.

Mivel foglalkozik szabadidejében? Hogy telik egy napja?

Fiammal élek közös háztartásban, ezért rám jut legtöbbször az otthoni munka. Mindig hajnalban kelek. Mosok, főzök, takarítok, és bevásárlók. Délután mindig lepihenek, ez jó, mert utána mindig frissebb vagyok. Este pedig megnézem a híreket, és lepihenek. A szabadidőmben mi mással foglalkoznék, hát írom a számainkat és hallgatom azokat, amiket kiadtam. Nekem ez a gyógyszert. Kell ettől jobb vizitdíj?

Beni bácsi! Valóban Honlapot készítették Önnek? Ért a számítógéphez?

Az az igazság, hogy két évvel ezelőtt megismerkedtem egy taxissal, aki arra kért, járuljak hozzá, hogy készíthessen nekem

egy Honlapot, mert neki ez bevételt jelent. A Honlapom – ami az én tulajdonom volt - elkészült, és a fórum része is, ahol mindenfélét lehetett írni. Folyamatosan szidtak engem is meg a műveimet is. Véleményem szerint ez azért volt így, mert a zenéimet és videóimat 20-30 másodpercben lehetett csak lejátszani a Honlapról, mert mire megkezdődött volna a szám, addigra eltelt az idő. A közönség nem hallott semmit. Rájöttem, hogy jobb, ha én veszem kezembe a dolgokat.

Fogadtam egy céget, akik a mai napra egy profi oldalt készítettek számomra, ahol a műveimet teljes egészében meg lehet hallgatni. A számítógéphez én már nem értek, a fiam Attila intézi. Vettem neki egy komoly gépet nyomtatóval, hangfállal és internet előfizetéssel. Ő ezt nagyon szereti csinálni, én meg szeretem nézni, hogy naponta hányan látogatták az oldalt. Ebben a Honlapban az a jó, hogy azonnal lehet látni és hallgatni a műveimet. Kell ettől jobb reklám? Hát nem.

Mi a honlap címe?

www.uhrinbenedek.hu

Talán lehet rajta rendelni is CD-keket?

Nemcsak CD-keket, hanem kazettákat és könyveket is, és aki a Honlapon megrendeli, annak utánvétellel feladom, és még dedikálom is, ha kéri.

Mit tervez a jövőre nézve? Mit üzen a fiataloknak?

Arra kérem a jó Istent, hogy adjon nekem még sok erőt és egészséget, hogy a fiammal még sokáig együtt legyek és örüljek. Szeretném azt is, ha még meghívnának fellépni a Szigetre, hogy a fiatalokkal találkozhasak, mert nagyon szeretem őket, mert azt az örömet nem lehet elmondani, amikor több ezer ember tapsol és éljenez. Remélem, hogy augusztus 20-án lesz mód és lehetőség, hogy itt helyben is szerepelhetek. Szeretnék még újabb albumot kiadni. Meglátjuk, hogy mire lesz még időm, és egészségem mit enged.

Egyet azért üzenek a fiataloknak: soha ne adjátok fel a reményt, és mindig bizakodjatok, mert mindig van kiút, ne az alkoholba és a drogba keressétek a megoldást, hanem hallgassatok helyette zenét, meglátjátok ettől még jó kedvetek is lesz. Főleg ha azt még Ti is írjátok és zenésítetitek meg, amint én csináltam. A jó kedvetek pedig soha se hagyjon el benneteket, mindig nevesetek nagyokat, ezért még fizetni se kell sehol.

Beni bácsi! Jó egészséget és sok erőt kívánunk további munkájához. Kívánjuk, hogy váljanak valóra elképzelései és erőfeszítései, amiért eddig is dolgozott. Az üzenetét pedig köszönjük, és ígérjük, hogy tovább adjuk, és élünk vele. Köszönjük a beszélgetést.

A riportot készítették a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistái:

Agócs Mónika 11.A, Szücsi Andrea 11.A, Orgona Krisztián 12.C

Katolikus oldal

MÁJUSI MISEREND

Endröd

Vasárnap: 8-kor és 19 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.
Májusban hétköznap esténként 19 órakor májusi litánia
Pünkösöd mindkét napján és Úrnapkor: 10, 19 óra.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Május 4-én vasárnap 15 órakor,
május 11-én és 18-án vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
Hétköznap fél 6-kor, vasárnap fél 10-kor májusi litánia.
Pünkösöd mindkét napján és Úrnapkor: reggel 8 óra.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor.
Misék előtt fél órával májusi litánia.
Szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Amit Isten egybekötött - 50 éve

Április 13-án vasárnap Hunyán Szilágyi András sekrestyésünk és Hege-düs Margit családi körben is megünnepelte házasságkötésük 50. évfordulóját. Az értük ajánlott szentmisen aranymenyegzős áldásban részesültek. Isten adjon nekik sok-sok örömet, jó egészséget, további hosszú életet!

EGYHÁZI ESEMÉNYEK MÁJUSBAN

Május 4. vasárnap 10 óra:	Elsőáldozás Hunyán
Május 4. vasárnap 15 óra:	Anyák napi mise az Iskolában
Május 18. vasárnap 8 óra:	Elsőáldozás Endrődön
Május 24. szombat 10 óra:	Tűzoltók miséje Endrődön
Május 25. vasárnap 8 óra:	Úrnap mise és körmenet Hunyán
Május 25. vasárnap 10 óra:	Úrnap mise és körmenet Endrődön
Május 25. vasárnap 18.30:	Hősök napi megemlékezés Endrődön a Hősök terén és koszorúzás
Május 31. szombat 10 óra:	Jézus Szíve búcsú Gyomán

PÜNKÖSD

Az Ószövetségben a pünkösöd aratási ünnep is volt. Számunkra a Pünkösöd a megváltás művének beteljesedését: a Szentlélek eljövételét jelenti. Ő erősít meg minket hitben és szeretetben. Ő ad erőt a tanúságtételre, irányítja az Egyházat, és munkálja annak egységét.

A Szentlélek eljövételét külső jelek kísérték. A lángnyelvek jelképezték a Lélek tisztító tüzet és lelkesítő erejét. Hatása megmutatkozott az apostolok életében, s folytatódik tovább az egyház állandó megújulásában.

Az Egyházban a Szentlélek osztja ki a különféle kegyelmi adományokat. Ő a titokzatos test Lelke, aki minden tagot arra képesít, hogy higgyen Jézusban és szolgáljon neki.

Mindannyian rászorulunk arra a békességre, amelyet az Úr kívánt apostolainak. S rászorulunk a Szentlélek erejére, hogy bűneink kötelékéből feloldozást nyerjünk. Új teremtménnyé tesz bennünket a feloldozás, amelyet a Szentlélek által kapunk.

Az Egyház az egész emberiség szívét magához ölelve, teljes szívvel kéri a Szentlélektől azt a boldogságot, amelynek teljessége csak Istenben található: az örömet, „melyet senki el nem vehet tőlünk”, az örömet, amely a szeretet gyümölcse, így az Istené, mert ő a szeretet. Kéri Szent Pállal „az Isten országát, ... mely igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben.”

(II. János Pál pápa)

Urunk és Istenünk! Te Pünkösöd ünnepén hősi lelkülettel ajándékozta meg az apostolokat. Áraszd Szentlelkedet mindnyájunk szívébe, hogy hitünket megvalljuk és hitünk szerint éljünk! Krisztusa mi Urunk által. Amen.

MÁJUSI ÜNNEPEK

1. csütörtök:	Szent József, a munkás
2. péntek:	Szent Atanáz püspök, egyháztanító
3. szombat:	Szent Fülöp és Szent Jakab apostolok
4. vasárnap:	Urunk mennybemenetele
7. szerda:	Boldog Gizella
11. vasárnap:	Pünkösödvasárnap
12. hétfő:	Pünkösdhétfő
13. kedd:	A Fatimai Boldogságos Szűz Mária
16. péntek:	Nepomunki Szent János áldozópap, vértanú
18. vasárnap:	Szentháromság vasárnapja
20. kedd:	Sienai Szent Bernardin áldozópap
21. szerda:	Magallán Szent Kristóf áldozópap, vértanú
22. csütörtök:	Szent Rita özvegy
23. péntek:	Boldog Apor Vilmos püspök, vértanú
24. szombat:	Szűz Mária, keresztények segítsége
25. vasárnap:	Úrnapja
26. hétfő:	Néri Szent Fülöp áldozópap
27. kedd:	Canterbury-i Szent Ágoston püspök
30. péntek:	Jézus Szentséges Szíve
31. szombat:	Szűz Mária szeplőtelen szíve

Benne vagy?

Az ország lakosainak 55%-a katolikusnak vallja magát. Tavaly hatvanezerrel nőtt azok száma, akik a Magyar Katolikus Egyház munkáját támogatták adójuk egyházi 1%-ával.

Köszönjük, ha Ön is így tesz!

Technikai szám:
0011

Magyar Katolikus Egyház

Május utolsó vasárnapja a

HŐSÖK NAPJA

E verssel tisztelettel adózunk áldott emléküknöknek

Ha majd elindultok...

Testvér! Ha majd a kürtök megriannak
S kigöngyölt zászlók szárnya fellobog...,
Ha majd az útra készülő csapatnak
Indulót peregnék vad dobok...,
Ha majd utolsó csókja vár anyádnak
S jó apádnak áldó két keze...,
Ha vége lesz a testvércsókolásnak
És szertefoszlik ábránd és mese...
Ha majd elindul lomhatag vonatok...
S zokogni kezd a néma állomás...,
- A tűzszekér már messze-messze kattog -
S nem látszik más, csak kendőlobogás...,
Ha átrohantok ismerős határon,
Hol édes emlék várva integet...,
S nem lesz megállás, nem lesz játszai álom,
Mely felvidítsa vágyó szívedet...,
Ha jó hazádnak földje messze lesz már
S nem láthatod a szép magyar eget...,
Ha minden emlék végkép messze elszáll
S magyar szívednél nem lesz egyebed:

Vigyázz!... A szíved sziklavár legyen!
Tudod: te több vagy, mint csak katona...
Az égig érő küzdelem-hegyen,
Ott áll a vágyad édes otthona!
Óh, nézz fel akkor majd e szent magasba...
- Közel jutottál hozzá oly nagyon!... -
És bátorítsd a szíved halk-susogva:
- Az égi otthont el sosem hagyom!...
És vedd kezébe drága olvasónkat...,
A Márja-érmet csókolj össze majd...
Beh' jó nekünk, hogy van, ki hallja szónkat,
És van, ki messze úz előlünk bajt!...
S mert Szűz Anyánk tett harcosává téged,
Hogy drága honját védjed s gyermekit...
Boldog vitéz te!... légyen büszkeséged:
Az Isten Anyja lesz, ki megsegít!...

Így tégy, ha majd a kürtök megriannak,
S kigöngyölt zászlók szárnya fellobog...
S ha majd a harca induló csapatnak
Búcsúzóit peregnék vad dobok!...

Testvér! Előre bátran!... Mindennap kísér
Csendes kápolnánkban a rózsafüzér!...

Halmi János

Almási Mihály
- Pancsova, 1917.

Hármasvadász zászlóalj

MEGHÍVÓ

A Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola
tanulói, dolgozói és az
Endrődiek Baráti Köre Egyesület
vezetősége
szeretettel vár Minden Kedves Érdeklődőt
2008. május 16-17-18-án
a Rózsashegyi Napok rendezvényeire.

Diszvendég: **Abóczky Róbertné Rózsashegyi Marika**

Program:

Május 16. péntek

- 8⁰⁰: Vetélkedő Rózsashegyi Kálmán életéről, munkásságáról
- 9⁰⁰: Ünnepi megnyitó (Az iskola bejárata előtt) A rendezvényt megnyitja: Dr. E. Szabó Zoltán PhD ny. főiskolai tanár
- 10⁰⁰: Rendhagyó órákat tartanak az iskola egykori növendékei:
 - Balázs Andrea színművész,
 - Dr. Katona Piroška gyermekorvos,
 - Dr. Kovács Béla középiskolai tanár, igazgató,
 - Giricz László műszaki tanácsadó mérnök, műkedvelő fotográfus,
 - Kovács Zoltán matematikus,
 - Tímár Imre villamosmérnök
 - Rózsashegyi Marika, Rózsashegy Kálmán unokája.
- 12⁰⁰: Eredményhirdetés, díjkiosztás (Iskolaudvar) Levezeti: Farkas Zoltánné, az iskola igazgatója
- 13⁰⁰: Ebéd
- 14⁰⁰: Szótteskiállítás a színházteremben. A szótteseket bemutatja az alkotó: Kutasné Bálint Katalin kézi szövő népi iparművész.
- 17⁰⁰: A Zenebarátok Kamarakórusa és a Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény hangversenye az endrődi katolikus templomban.
- 20⁰⁰: Tábortűz, ünnepélyes faültetés a ridegvárosi játszótéren.

Május 17. szombat

- 9⁰⁰: Iskolatörténeti kiállítás az iskolában. A kiállítást megnyitja: Tímár Imre, az Endrődiek Baráti Köre Egyesület elnöke.
- 10⁰⁰: Emléktáblák elhelyezése a régi, belterületi iskoláink falára. Sétakocsizásról gondoskodik a Gyomaendrődi Lovasklub
- Családi sportvetélkedő a sportpályán.
- 13⁰⁰: Ebéd
- 15⁰⁰: Bördíszmű kiállítás a Községi Házban. Turcsányi Katalin: Bőrből készült jelképek c. kiállítását megnyitja: Várfi András Gyomaendrőd Város Polgármestere.
- 17³⁰: Gálaest. Az iskola tanulóinak műsora a tornateremben.
- 20⁰⁰: Baráti beszélgetés meghívott vendégeinkkel az iskola zsi-bongójában. Pohárköszöntőt mond Várfi András polgármester.

Május 18. vasárnap

- 9⁰⁰: Gyomai séta.
- E. Szabó Zoltán festőművész kiállításának megnyitója a Vidovszky Béla Városi Képtárban. A kiállítást megnyitja Tandí Lajos újságíró, a Szeged című folyóirat főszerkesztője.
- A Kner Múzeum megtekintése.
- 11⁰⁰: Látogatás a Szt. Gellért Katolikus Általános Iskolában. Az intézményt bemutatja Lukács László igazgató.
- 11³⁰: Tanítóinkért. Szentmise az iskola kápolnájában. A misét celebrálja Iványi László tb. kanonok, plébános.
- 13⁰⁰: Ebéd. A program zárása.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZIÉNAI SZENT BERNARDIN

Ünnep: május 20.

*Massa (Sziéna mellett), 1380. +Aquila, 1444. május 20.

El Greco: Szent Bernardin

Bernardin Massa Marittimában, Sziéna közelében született ugyanabban az évben, amelyben Sziénai Szent Katalin meghalt (1380). Családja gazdag volt, atya egy bányát vezetett, de Bernardin még nem volt egészen négyéves, amikor szüleit elvesztette. Az árván maradt egyetlen gyermeket sziénai rokonok vették magukhoz, s így lett e város Bernardin hazája.

A sziénai egyetemen tanult. Barátságos természetéért és apjától örökölt birtoka nagyvonalú kezeléséért igen kedvelték. Amikor húszéves lett, kitört Sziénában a pestis. A gazdagok vidéki birtokaikra menekültek; Bernardin azonban ott maradt a városban. Ő maga nem irt jelentést a

pestisről, a város levéltára azonban megörökítette akkori tetteit. Eközben a pestis őt is megfertőzte. Halálos betegen olyan ismeretekre tett szert a lélek dolgairól, amelyeket csak érett emberek szoktak elnyerni sok fáradozás és csalódás árán. Am Bernardin visszanyerte egészségét. Vagyonát szétosztotta a szegények között, és 1402-ben főlvételt kért egy minorita kolostorba. A pestises betegek szolgálatára és betegsége indította arra, hogy Krisztus követésének e formáját válassza Szent Ferenc fiai között. Ekkortájt a spanyol prédikátor, Ferreri Szent Vince az országot járva egyszer ezt a profétai kijelentést tette: „Van köztetek egy minorita testvér; hála Istennek, aki egész Itáliában úgy fogja hirdetni Isten igéjét, ahogyan még nem hallottátok.” Kézzel utóbb Bernardin az obszervánsokhoz, a franciskánus rend legszigorúbb ágához csatlakozott. 1404-ben pappá szentelték. Utána hosszú ideig egy magányos kolostorban élt, fenn a hegyek között. Egy véletlen esemény emelte ki a csendből a nyilvánosság fényébe. Egy hitszónokuk hirtelen megbetegedett, és Bernardinnak kellett kíségetenie. Ez a beszéde olyan mély benyomást keltett, hogy a nép viharosan követelte milánói nagyböjti szónoknak.

Attól fogva (1417) diadalmenetben járta be Itáliát. Olykor oly szelíden hangzottak szavai, mint egy anyáé, máskor úgy

csaptak le a szószékről, mint metsző szélvihar. Gyakran a szabadban kellett fölállítani a szószéket, a templomok nem voltak képesek befogadni a hallgatók tömegét. Mennydörgő és villámló szavaiból azonban megéreztek mélyes jóságát. Komoly, profétai beszédei közben hallgatói alig mertek lélegzetet venni. Aztán hirtelen egy vidám példát mesélt el nekik, vagy valami tréfát csinált, amin szívből nevettek. Sok nő elvörösödve hajtotta le a fejét, amikor hajfestésről, borotvált szemöldökről vagy magas sarkú cipőkről mennydörgött. Sok kereskedő a mellét verte, amikor Bernardin az uszort és a meg nem engedett kamatot ostorozta. Számos nemesembernek megszólalt a lelkiismerete, amikor az utcai harcokat, az ököljogot és a családok közötti háborúskodásokat, mint az ördög műveit bélyegezte meg. Prédikációit mindig ugyanúgy zárta. Egy táblát vagy zászlót vitetett maga előtt. Rajta tizenkét napsugár koszorújában kék alapon három arany betű állt: IHS. Jézus nevének a címere ez (a latin Iesus Hominum Salvator első betűiből).

Bernardin - születésénél fogva gazdagon, de saját akaratából szegényen - az assisibeli Szegény fiaként élvezte a szegények és a jogfosztottak bizalmát, de képes volt a hatalmasokat is megindítani.

Foglyokat szabadított ki, súlyos adósságok elengedését sikerült elérnie. Szükség esetén magát ajánlotta föl váltságdíjra. De ami még többet jelent: Istenhez tudta vezetni az embereket. Házasságtörők új életet kezdtek, nyilvános bűnösök visszatértek az Egyházba, szegények és árvák főlvételt nyertek ispotályokba, háborúk és viszálykodások szűntek meg, rend és nyugalom vonult a falvakba és a városokba. „Olyan volt, mintha tavasz köszöntött volna a világra” - jelentik a krónikák.

Aldásos működése közben Bernardinnak óriási csalódot kellett megélnie. Rágalmazók följelentették Rómában. V. Márton pápa maga elé idézte és eltiltotta a további prédikálástól. „Hogy mit szenvedett a pápai kegyvesztés és a szószéktől való eltiltás idején, arról egy szó sem jutott ki céljából. Bernardin, aki nagyszerűen beszélt, most még nagyobb mértékben hallgatott.

Nehéz helyzetében barátot talált Kapisztrán Szent János személyében. Az ő segítségével tisztázta magát 1427 és 1431 között. A pápa elismerte Bernardin ártatlanságát, és fölajánlotta neki a sziénai püspökséget, Bernardin azonban elhárította. Nem sokkal utóbb V. Márton meghalt és IV. Jenő lett a pápa. Akkor újabb csapás érte Bernardint. Prédikáció közben - a teljes nyilvánosság előtt - másodsor is letartóztatták. Amikor tisztázta magát és hősiesen viselt hallgatás után ismét szószékre lépett, szavai utat találtak az elkéseredett emberekhez is. Amit a tulajdonnal bírók szociális kötelességeiről mondott, azt addig senki sem ismerte föl s mondta ki oly világosan. Gyakran újszerű magatartásra bírta rávenni az embereket.

Bernardin állt pápák előtt, tisztelettudóan, de szabadon és ügyében biztosan. Állt a császár előtt is. Zsigmond magyar király 1432-ben hónapokon át Sziénában tartózkodott. Naponta ott volt Bernardin kíséjén, hallgatta prédikációit.

Bernardin elkísérte őt Rómába a császár-koronázásra.

Tényleg úgy látszott, hogy Bernardin hid a békíthetetlennek tűnő ellentétek között: gazdag és szegény, pápa és császár, ég és föld között. Amint az óbor a hosszú érés által finomabbá és tüzesebbé válik, úgy lett Bernardin az öregkor küszöbén még hatalmasabb, de még jóságosabb is. És akkor elérte, amire oly régóta vágyott: Nápolyba hívták. A hit ott „megkövesült, mint a Vezúv lávája, az erkölcsök szenvedélyektől izzottak és lezüllöttek”. Am a nápolyi úton megbetegedett, s 1444. május 20-án, áldozócsütörtök vigíliáján, Aquilában meghalt. V. Miklós pápa már hat év múlva szentté avatta. Ünnepét 1657-ben vették föl a római naptárba május 20-ra.

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK, KERÉKSSZÉKEK javítása; beépíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerekűek építése

Tel.: 06302690088
snimre@freemail.hu
<http://bicycletechnika.atw.hu>

Gyomaendrődi KDNP tagok a Parlamentben

A KDNP parlamenti frakciója Dr. Hoffmann Rózsa szervezésében nyílt napot tartott április 9-én a Parlamentben. Témája a leszakadó társadalmi rétegek, közülük is kiemelten a romák felzárkóztatásáról szólt. A konferencia címe: „Őszintén a hátrányok megszüntetéséről”.

Március elején meghívást kaptak három perces hozzászólási lehetőséggel Marsiné Giricz Erzsébet és Ungvölgyi János. Hozzászólásunk szövegét március közepéig kellett elküldeni Dr. Hoffmann Rózsa parlamenti titkárnak. Később értesültünk róla, hogy lehetőség van több tagunk belépésére is, aminek nagyon örültünk, így velünk jöhetett még Gardi Lajosné, Koloh Elekné és Tímár István tagtársunk is. Néhány nappal az esemény előtt megkaptuk a hozzászólások sorrendjét, a hozzászólók nevét és a hozzászólások címét, illetve témáját. Összesen hatvanan részesülhettünk abban a megtiszteltetésben, hogy hozzászólási jogot is kaptunk. A belépők csaknem ötszázan voltak, mondhatjuk, hogy zsúfolásig megtelt a felsőházi ülésterem.

Marsiné Giricz Erzsébet a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek továbbtanulási esélyeiről beszélt, hangsúlyozva az iskolák felelősségét és nehézségeit integrációjukkal kapcsolatban, és rámutatva a szegregációt kiváltó okokra is. Hozzászólása címe: „Az érem másik oldala” volt. Ungvölgyi János „Az adakozás napja” címmel arról a szép hagyományról számolt be, melyre templomunkban kerül sor több éve december tizenötödikén, évről évre a Templomos Lovagrend közreműködésével, sok-sok adományozó jótékonyágával. Városunk legrászorultabb sokgyermekes családjai vehetnek itt át egyre komolyabb értékű egységcsomagokat, ami nagyban hozzájárul a legszebb ünnep, a karácsony boldogabb és gondtalanabb eltöltéséhez. A szeretet ünnepe előtt látni a csillogó gyermekszemeket, amint a templom hajójában a szőnyegre halmozott játékokból,

könyvekből válogatnak, szívet melengető élmény. Tavaly már két EU parlamenti képviselő is részt vett ezen a fel-emelő eseményen, Dr. Surján László és Dr. Becsei Zsolt.

A konferenciát négy órás időtartamúra tervezték, de öt-órásra sikerült. „Ezért többen kritikával illeltek, de jó célt szolgáltunk, és pozitív a visszhangja” írja Dr. Hoffmann Rózsa mai elektronikus levelében. Akkor ott nem éreztem, hogy bárki neheztelt volna, fáradtak voltunk, de szép nap volt, nem mindennapi élmény. Minden kedves olvasónak hasonlóan szép napokat kívánok:

Marsiné Giricz Erzsébet

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Adalék az 1914-ben épült endrődi hídról
(Forrás: *Historia Domus* 175-176. oldal)

„Az épülő endrődi vashíd munkálatai annyira haladtak elő, hogy április 30-án a híd próbaterhelését meg lehetett ejteni. Ünneplés megáldása május 24-én tartott, mely nemcsak Endrődnek, de az egész vidéknek nagy ünnepe lett. Az ünnep előestéjén a községben általános kivilágosítás, lampionos zenés takaródó, a hídnak kivilágítása, örömtüzek és vegyes tűzijátékok a Körös partján az egész lakosságot nagy lelkesedésre keltették. Az utcák fel voltak lobogózva, egyes helyeken díszkapuk és virágfűzéses árbocfákkal felkészítve. Hajnali órákban rezes bandával ébresztő tartott az utcákon, nem kis mértékben az ünneplés hangulatot emelendő. 9 órakor ünneplés háláadó istentisztelet volt, utána processió az új hírhoz, hol szentbeszéd kíséretében Zelinka János plébános az új hidat az anyaszentegyház áldásos imáival sok ezrenyi nép jelenlétében ünneplésesen felavatta. Délután és az esti órákban a ligetben néppünnp, táncmulatság, társasjátékok voltak! Az endrődiek régi vágya végre megvalósult!

Az új híd 204 méter hosszú, a meder feletti nyílás, amelynek hossza 90 méter, a többi hidaknak megfelelő vas-szerkezettel van ellátva, míg a híd kétoldali része vasbetonból készült. A híd a kétoldali feljáratok költségeivel együtt 350.000 koronába került. A híd a vármegye legjobb hídjainak egyike, amelyre méltán büszke lehet Endrőd község és – bár nem sok része van benne – a vármegye is. A híd, mely Endrőd községnek valóban érdekszükségletét képezi,

kétségtelen tanúbizonysága annak, hogy áldozatkészséggel, szívós és erős akaratúval, nem lankadó kitartással mily nagy dolgot lehet létrehozni.

Tudjuk, hogy a híd létesítésének eszméje már hosszú évek óta foglalkoztatott bennünket, általános óhajunk! Járunk, kilincselünk mindenfelé, az országgyűlési volt képviselőinknél, Fábry Károly, majd Kovács Gyulánál, a vármegyénél több ízben, báró Perényi földművelési és Kossuth Ferenc pénzügyminiszternél, államtitkároknál – mindenütt adtak szép biztató szót ugyan bőven, de anyagi tényleges segítyt mégsem kaptunk – ily körülmények között Endrőd kívánságának megvalósítása az anyagi erők hiányában lehetetlennek látszott. A vármegye anyagilag csak annyiban támogathatta a községet – mégpedig hosszas és ismételt ismételt kérésünkre – hogy odaigérte a községnek a lebontás alá kerülő néhány vármegyei hídnak vegyes faanyagát, amelyet a község nagyon köszönettel vett és iparkodott lehetőleg értékesíteni. Az első lépés tehát meg volt téve! De hát mi volt azon csekély összeg, melyet az ócska faanyagok eladásából kaptunk, azon nagy összeghez, amelybe a vas-híd felépítése kerül!

A községnek kellett tehát az áldozatkészség terén jó példával elől járni, és ennek dicséretes módon meg is felelt, mert a képviselőtestület az új híd felépítésére egymaga 200.000 koronát szavazott meg. Hozzájárult a hídépítéshez a Kereskedelmi Miniszter azután – főleg kegyelmes főpásztorunk: gróf Széchenyi Miklós püspök önmagyméltóságának közbenjárása folytán – 50.000 korona és a földművelési miniszter 40.000 koronával, továbbá a Körös-Maros Társulat 5.000 korona, Az Ivánfenéki Társulat 5.000 korona, gróf Ferrini 2.000 korona.

Az egész híd hossza a kert-part közt 600 méter, maga a híd pedig 250 méter hosszú és 20 tonnás súlyú. A híd építői voltak: Fried és Adorján, Ganz (Danubius) budapesti cégek.

A híd felavatási ünnepén üdvözlő táviratok érkeztek kegyelmes főpásztorunktól szent tartalommal: nagyságos Zelinka apát úrnak, Endrőd. – Endrődi kedves híveimnek a híd avatásánál küldött meleg üdvözlését hálással köszönöm, Isten minden áldását esdem az egész községre, Széchenyi püspök. Nagyvárad, 1914. május 24. – báró Perényi Zsigmond államtitkár szintén táviratilag megköszönte az endrődiek megemlékezését.”

FELHÍVÁS!

Kérjük adója 1%-val támogassa a Városi Képtárat működtető Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűteményeiért közhasznú szervezetet (5500 Gyomaendrőd, Kossuth út 11. Adószám: 19058733-1-04)

Számlaszám: 53200125-10002089

Köszönettel: Szonda István kuratórium elnök

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Adatok a gyomai evangélikus vallású németek történetéhez - II.

A németvárosi lakosoknak a keselyösi vagy másképpen „Tanyaföldön”, annak nyugati, Endröd felé eső részén voltak a szántóföldjeik, Kertjeik pedig az ún. Cifra-kertben, illetve Újkertben, szintén Endröd felé eső részen. 1870-1880. között egy korabeli térképen jól követhető ez az állapot. Házsámok, azaz lakóhelyük alapján nézzünk néhány példát; 996. sz. Beinschrott Ádám tanya és szántó, 826. sz. Scherer Péter tanya s szántó (következőkben: téz.), 930. sz. Wagner Ádám, téz., 782. sz. Eiler Márton és Eiler Mihály téz., 995. sz. Ailer József téz., 1014. sz. Weigert József, 993. sz. Ailer Ádám téz., 1732. Beinschrott Ádám téz., - Haibach Mihály örökösei, 1011. Haibach András téz., 1000. Öreg Ailer György, 1012. Piltz József téz., 836. sz. Hertel Zsuzsanna, 999. Eiler Mihály téz., 821. Hertel Mihály, 959. özv. Schwalm Györgyné, 967. sz. Schwalm Mihály téz., Herter Magda, Herter Imre örökösei, 1010. Herter József téz., 975. sz. Herter Imre téz., 862. sz. Herter Márton téz., 876. sz. Herter Mihály téz., 834. Köhler Márton, 1001. sz. Eiler András téz., 1002. sz. Herter András téz., 970. sz. Herter György és Mihály, 1645. sz. Schwalm Györgynek a Mata-kertben (Magtárlapos felőli részen) nagyobb terület.

A Cifra-kertben a következő családoknak voltak birtokaik: 1046. sz. Piltz Márton, neje Pfeifer Irma, 1012. sz. Wagner Ádám, 907. sz. Köhler Mihály, 1111. sz. Beinschrott Ádám, felesége: Schwalm Erzsébet, 1100. sz. Wolf József, 1034. sz. Pfeifer Mihály, 897. sz. Beinschrott Márton, 889. sz. Pécs (eredeti németben: Petsch) József, 1039. sz. Braun Mihály, - Pécs Ádám, Braun Márton, 912. sz. Ailer Lajos, 849. sz. Ailer József, 1079. sz. Beinschrott Ádám, 1061. sz. özv. Piltz Andrásné, szül.: Nun Julianna,

1077. sz. Piltz Mihály, 1064. sz. Payer Mihály, 1062. sz. Beinschrott Márton, 897. sz. Beinschrott Márton, 1070. sz. Muth Vilmos, 1011. sz. Pfeifer György, 1104. sz. Nun Imre, 859. sz. Goth József, 1098. sz. Haibach György, 1092. sz. Braun Ádám, 1057. sz. Wagner Márton, - Kurtz Mártonné Nun Zsuzsanna, 1015. sz. Wagner Mihályné Nun Mária, 1056. sz. Schwalm József, 1035. sz. Ailer Márton, 1054. sz. Ailer Mihály, 1042. sz. Schwalm József, 1106. sz. Schwalm Mihály, 888. sz. Pfeifer Ádám, 1099. sz. Weigert Józsefné Eiler Katalin, - Lautner Adolfné szül.: Ailer Zsuzsanna (az evang. német tanító felesége).

A békéscsabai Munkácsy Múzeum néprajzi adattárából a következő anyagot szedgettem ki, mint érdekes adatokat (leltári száma: Bcs.MMM.NA./1971.376.sz.lap): gyűjtötte: Dr. Bereczki Imre, Dévaványa, adatközlő: Bíró Dániel, gyomai lakos, „Mindenkinek kapott egy szekciót földet, tanyaföldet: a berényiek is, akik átjöttek Gyomára, a németek. Egy szekció négy fertő, azaz 4x7=28 katesztrális föld vót egy szekciój.” Szintén Bereczki Imre tanár úr gyűjtése Gyomáról a Magyar Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában tárolva (Bp.MNM.EA.12264/1971.sz.) Adatközlő: Bácsi László, szül.: 1882., tsz. nyugd. „A fegyverekiek közt van a nimet is. Egyik a másik kocsmájába ha bement, verekedtek. A németek kocsmája a nimet kaszinó vót.” Wolf Katalin, szül. 1895. tsz. nyugd. „Az én apám azt mondta, hogy amikor a nagy árvíz vót (1881.), filtek nagyon, és felkötöztek a toronyba, felpakolták a zsirózót is (megjegyzés: a szalonnát, zsirt). Az asszonyok felmentek a gyerekekkel és a ruhafélt is felvitték vót, odamentették. A gabonát is a toronyba vitték, hogy éhen ne pusztuljanak. - Piszte Ájler Ádám meg Mihály. - 1873-ba

kolera járványkor vitték ki a halottat a temetőbe. Először idesapámnak a nagyanyját, akkor hazajöttek, meghalt a másik, és kivitték, akkor meghalt a harmadik is. Így kipu szult az egész család. Leginkább a németek hullottak. Koporsóba tették a gyereket. Nem vót virrasztás. De a pap, meg a tanító kiment a temetőbe. Beszegezték a koporsót és lezárták azonnal. Ájleréknak Félhalmon vót pusztájuk. Azt mondta apám, hogy sok gyereke vót néki és mind gabonakereskedő lett. Kevés magyar vót és a magyar cigány származású vót, nem szeretett dógozni. És akkor behívták a németeket, mert azok jó dógosok.” /Ezt

és hasonló sok kútmérgező marhaságot a XIX. század végén – talán már a közepétől – kezdték a „fajvédő” tanítók, de nem mindegyik, mondogatni. Ilyen adataim vannak a békéscsabai szlovákokról is, ahol még mai napig is úgy tartják „öslakos” tót atyánkfiai, hogy a szlovákok itt voltak a magyarok előtt s ők tanították meg a magyarokat földművelésre. De nem volt ettől mentes a „magyar tanítási nyelvű” iskolai élet sem. Megjegyztem én: Cs. Szabó (Wolf Katalintól még) „A nimet templom leiggett eccer, akkor még zsindeletet vót, villám csapott bele.” Fekete Péter szül.: 1894. tsz. nyugd.: „Berinyből jöttek ide nimetek s az új egyházuknak atta a Nimetzugot Hérukker uraság.”

Weigert Konrad Gyoma, Rákóczi utca 25. szám alatti lakostól (szül.: 1920.) gyűjtöttem 1993-ban; Az evangélikusoknál a harangozás rendjét: két haranggal „hajnali harang” 4.00 órakor a nagy haranggal éberszű munkára, minden hétköznapi istentiszteletre 7.00-kor-8.00 között „reggeli könyörgés” a nagy haranggal este 8.00-kor is a nagy haranggal. Vasárnapi istentiszteletre: I. harangozás: nagy haranggal 8.30-kor, II. kis haranggal 8.45-kor, III., vagy beharangozás mindkét haranggal 9.00-kor. Egy kis csengettyű is volt, aminek zsinórja lent volt a karzatban és amikor azt meghúzták, rákezdte a nagyharang. Esti istentiszteletre, nagy ünnepen 3x-i. Esküvőre két haranggal harangoztak, míg be nem ért a násznép a templomba, addig tartott. Ez kb. egy negyed óra volt. Keresztelőre nem volt külön harangozás. Halottá harangozás: a lelkésznek való bejelentés után „hírharang”, előbb a kisharang, utána a nagy harang „csendített”. Délutáni bejelentés esetén este „naplementre” harangozás nem egy haranggal, hanem mindkét haranggal történt. Majd reggel 6.00-kor is két haranggal, délben „pompa” két haranggal. Ez mindenkinek – egyháztagnak – járt, a pompa harangozás is. Temetés napján volt „gyűlöre” harangozás (amíg háztól temettek) a temetés időpontja előtt fél órával 10 percig, kezdte a nagy haranggal majd bevágott a kis harang is, majd mindkettővel 10 percig harangozott. Kifele ment a temetőbe „kísérő” mindkét haranggal, míg a menet ki nem ért a temetőbe.

A nagy harangon egy nyitott Biblia látható, rajta egy kereszt és író toll átlósan fektetve, felette egy kehely, ez alatt: „Legyen csengő hangod Isten szava az emberek szívéhez.” A másik oldalán a harangnak: „Ezen harang a gyomai ág.hitv.egyház tulajdona elődje vétetett 1845-ben. Toronytűz folytán 1887 évben megrepedvén újraöntetett a világháborúban 1917-ben a haza oltárán áldoztatott, jelenlegi harang 1921-ben Isten dicsőségére öntetett. Öntötték: Seltenhofer Frigyes fiai harangöntő gyárában Sopronban.”

A kisharang: Öntötte és felszerelte Thúry János és Fia Budapestben 1887-ben. Ezen harang a gyomai ág.ev.hitv.egyház tulajdona, vétetett 1838-dik évben, totonytűz folytán 1887-dik évben megrepedvén, újra öntetett.” A szöveg alatt ua.-on szimbólum, mint a nagy harangon.

Cs.Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Fiatalokról fiataloknak

Nemzeti Zarándoknap Muhiban

Több, mint ötszázan vettünk részt Muhiban az április 5-én rendezett Kárpát-medencei Nemzeti Zarándoknapon, melyet a Templomos Lovagrend és Muhi község Önkormányzata közösen szervezett immár 12. éve.

Országos, sőt határon túli közeleti vezetők is részt vettek az eseményen. Jelen voltak más lovagrendek, továbbá a Vitézi Rend szép számban és a Magyar Kultúra Lovagrend vezetése is.

A Katolikus Egyház részéről Dr. Paskai László bíboros tartotta a szentmisevel egybekötött megemlékezést több paptársával együtt. A Honvédelmi Minisztériumot Kocsi László alezredes képviselte.

A IV. Béla király szobor alapkövének besztenelése előtt Egri György szobrász-

művész beszélt arról a kőről, melyet Creszsigetéről hoztunk BELIBŐL erre az alkalomra, arról a helyről, ahol Árpád-házi királyunk a tatárjárást átvészelte. Beszélt arról, hogy annak a 80 templomos lovagnak köszönheti életét magyar királyunk, akik a vértanú halált vállalták mindannyian. Így maradhatott életben IV. Béla, és történhetett meg a II. Honfoglalás.

Az alapkőbe kerülő Alapító Okiratot 8 személy írta alá, akik valamilyen módon kapcsolódnak a királysobor elkészüléséhez. Ezt követően a besztenelés ceremóniája következett, majd a Templomosok Lovagok terén koszorút helyeztek el a bíboros és a Lovagrend vezetése.

Szép és megható műsort adtak elő a helyi óvodások.

A csatamező helyszínén folytatódott

a program, ahol a Gödöllői Premontrei Gimnázium tanulói méltó megemlékezést tartottak. Körtvélyessy Zsolt színművész lélekbe markoló előadásával emlékeztet percekét okozott mindenkinek. A templomosok és Kálmán herceg kopjafája megkoszorúzását követően a Miskolci Milites Christi Hagymányörző Alapítvány lovagi játékát láthattuk.

Szép volt ez a nap. A jövő esztendőben külön buszt szeretnénk indítani Gyomaendrődről Muhiba, hogy közösen emlékezzünk II. Honalapítónkra, akinek elkészül monumentális szobra.

Köszönjük mindazoknak, akik eljöttek és a szervezésben, az előkészületekben részt vettek, és azoknak, akik koszorút helyeztek el hőseink emlékére.

Dr. Paskai László bíboros és a Templomos Lovagrend koszorút helyez el IV. Béla király és az elesett 60 ezer magyar áldozat emlékére a Templomos Lovagok terén

Az alapkő beszteneléséhez készített Alapító Okiratot aláírja Fr. Ungvályi János kommandátor, mellette Tarnócziné Dr. Dobos Erzsébet Muhi jegyzője

Az alábbiakban közzé tesszük a Praeceptória és a Muhi Önkormányzat együttes köszönő levelét;

**TISZTELT VENDÉGEINK!
KERESZTÉNY TESTVÉREINK!
MAGYAR HONFITÁRSAINK!**

Ezúton is tisztelettel megköszönjük mindazoknak, akik részt vettek a II. honalapítás emléknapiján! A IV. Béla király szobor alapkövének besztenelésén, a Szent Korona megme-
nekülésének ünnepnapján Muhiban A KÁRPÁT-MEDENCEI NEMZETI ZÁRÁNDOKNAPON 2008. ÁPRILIS 5-ÉN.

Köszönjük mindazoknak, akik önzetlenül segítettek emlékeztetést tenni ezt a zarándoknapot: vendégeinknek, a rendezőknek, közszereplőknek, szervezőknek, a jelenlévő médiumoknak. Köszönjük azoknak is a segítséget, akik lélekben velünk voltak és imáikkal, üzeneteikkel jelezték felénk a szimpátiájukat. A rendezvény lehetővé tette, hogy újra elmélyülhessünk keresztény hitünkben, felfedezzük magyar gyökereink fontosságát és azt a misziót, amelyet eleink hagytak ránk. Bízunk abban, hogy a zarándoknap

legfontosabb üzenete, a „Renovatio Hungariae” - Magyarország Újjáépítése mindannyiunk számára érvényes és realizálható program, amelynek fontosságát IV. Béla királyunk életútja és cselekedetei egyértelműen mutatják nekünk. Öszintén reméljük, hogy a Zarándoknapon jövőre ismét találkozunk, sőt, hogy e nap üzenete egyre többekhez jut el a jövőben!

Tisztelettel, a rendező Templomos Lovagrend Magyarok Praeceptóriája, Muhi Önkormányzata a Muhi Történelmi Em-
lékbizottság, valamint a szervező koordinátorok.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Felavatták a helyreállított Turul-szobrot a kárpátaljai Munkácson

Visszaszállt a magyar turulmadár

Politikusok és a történelmi egyházak képviselőinek részvételével hivatalosan is felavatták a március elején újraállított Turul-szobrot a munkácsi várban.

A magyar történelemben oly fontos szerepet játszó munkácsi várban álló 25 méter magas emlékmű újjáépítését, csúcán a majd 4,5 méter szárnyfesztávolságú bronz turulmadárral a Munkácsy-gyűjteményéről híres Pákh Imre New Yorkban élő magyar vállalkozó és családjának alapítványa finanszírozta. A Munkácsról származó Pákh család és a város önkormányzata közösen végezte el a helyreállítást.

Lengyel Zoltán, Munkács előljárója a történelmi igazságtétel pillanatának nevezte az ünnepséget, amelyet nem zavartak meg a magukat ukrán nemzeti szervezeteknek tituláló szélsőségesek.

A emlékművet Spányi Antal székesfehérvári megyés püspök és Majnek Antal munkácsi püspök szentelte fel. Áldást mondott Gulácsy Lajos, a Kárpátaljai Református Egyházkerület nyugalmazott püspöke.

Az 1896-ban a hét millenniumi emlékmű egyikéként felállított munkácsi turulszobrot a „csehszlovák” hatóságok 1924-ben bontatták le, majd 1945-ben a Vörös Hadsereg beolvastatta a majd egytonnás bronzmadarat. A régi turul hű mását Mihajlo Beleny helyi szobrász formázta meg, és Kijevben öntötték bronzba.

(Duna Tv, FH nyomán Szent Korona Rádió)

Hisztériát kiváltó magyar címeres húsvéti üdvözlő Romániában

Figyelmetlenségéből a magyar címert ábrázoló húsvéti üdvözlőlapot küldött szét ügyfeleinek az áramszolgáltató Electrica Vállalat Romániában.

A villanyáram fogyasztás számlájának hátlapjára nyomtatott román nyelvű üdvözlőlap egy kosár piros tojást ábrázol, a kép közepén levő tojás a magyar címer van – írja az erdon.ro.

A bukaresti Gardianul napilap által irredentának nyilvánított üdvözlőlapot a cég közép-erdélyi ügyfelei közül több mint egymillióan kapták meg. Romániában az ortodox egyház hívei április 26-27-én ünneplik a húsvétot. Az esetről a bukaresti Gardianul napilap számol be, akinek több román képviselő felháborodottan nyilatkozott az ügy kapcsán és a felelősök megbüntetését követelik. „Helytelen az ortodox húsvétot a magyar propaganda számára felhasználni” – állítja egy szociáldemokrata képviselő, aki szerint ez sértő a románokra nézve.

Gheorghe Funar, Nagy Románia Párti szenátor egyenesen zaklatásnak tartja, és meggyőződése, hogy az RMDSZ és a Magyar Polgári Párt szervezte.

Az áramszolgáltató Electrica azzal védekezik, hogy reklámügynökséget terhel a hiba, amely a húsvéti üdvözlőlapnak több variánst is bemutatót, az áramszolgáltató pedig ezt választotta.

A lap szerint a cég képviselője tátott szájjal maradt, amikor megtudta, hogy a tojásra festett ábra a magyar koronás címet ábrázolja. A Gardianul úgy fogalmaz: a cégvezetésnek két napnyi álmatlanságot okozott a címer-ügy, ugyanis amikor rájöttek a hibára, már késő volt a nyomdából visszavonni a számlákat.

Azzal a reménnyel hagyták annyiba a dolgot, hogy hátha senki nem veszi észre. Az üdvözlőlapokat javasoló reklámügynökség nem nyilatkozott az esetről, az áramszolgáltató azonban felbontja a vele kötött szerződést.

P.I.

Forrás: Kárpátinfo.net

„Ami rajtunk múlik...”

Az Endrői Jóga Klub vendége: Császárné Benke Mária

Vitrai Tamás műsorából jól ismert testvérpár, akik fejen állva beszélgettek, és csodálatos mozdulataikkal elkápráztatták a nézőket.

Császárné Benke Marika most Gyomaendrődön nekünk mutatja be tudását, mondja el tapasztalatait. A sokfelé járt, immár határainkon túl is ismert és szeretett Marika előadásain, tréningjein és könyveivel alapismereteket tanít az „élni tudás” nevű tantárgyból. Megmutatja a felesleges szenvedéstől mentes életet.

Császárné Marika életmód tanácsaival, torna módszerével segít, hogy „fájdalom nélkül éljünk szeretetben egymással,

EGYMÁS MELLETT!”

Szeretettel várunk minden érdeklődőt 2008. május 17-én, szombaton délután 2-órakor az Endrői Községi Ház emeleti nagytermébe. **KORHATÁR NÉLKÜL!**

Belépőjegy ára: 300,-Ft/fő

Stranzki Mihályné
Jóga Klub

II. Okányi Szláv György Cserkészszorna

Az okányi Sportcsarnokban lelkes gyereksereg gyűlt össze április 19-én. Az ország különböző részéről érkező csapatok mérték össze futballtudásukat egymással. Az idei tornára kilenc csapat érkezett. Gyomaendrődről és Hunyárról egy-egy csapattal indultunk a Szent Gellért Iskola képviselőiben. A gyerekek már hetekkel előtte edzettek, hogy a mérkőzéseken a legjobb formában tudjanak játszani. A csapatok fő szervezője Sóczó Géza hitoktató volt. A terem tőrná ünnepélyes megnyitójára kilenc órákor kezdődött. Fekete Zoltán Okányi polgármestere köszöntötte a megjelenteket és kivánt sportszerű jártékot minden csapatnak. A cserkészszorna szervezői Szabó János és Poszt Imre - az okányi Szláv György Cserkészcsapat parancsnokai - nagy gonddal készítették elő az idei helyszínt is.

A csapatok 8-14 éves korosztályokból tevődtek össze. A kétszer nyolc perces mérkőzések mérkőző feleit sorsolással választották ki. A hunyai csapatunk nagy erőfeszítéssel próbálta visszaverni a támadó ellenfelet, de a technikailag erősebb ellenféltől kikapott az alsósokból álló csapatunk. A gyomaendrődi nagyobb korosztályú játékosaink viszont eredményesen küzdöttek és csak a döntőbe jutásért való küzdelem-

ben estek ki a mezőnyből. Kurilla Viktor bravúros felpályás gólját nagy ovációval fogadta a közönség.

A torna győztese a békési csapat lett. Második helyezést az okányi gyerekek érték el, míg a harmadik helyet a vésztői Kis Bálint Református Iskola gárdája szerezte meg. A díjakat Farkas Zoltán a megyei közgyűlés alelnöke adta át.

A hunyai és gyomaendrődi gyerekek élményekkel gazdagodva és a kellemes mozgástól elfáradva értek haza. A buszon már a jövő évi meccsre készülődtek.

Szeretnénk köszönetet mondani a Hunyai Önkormányzatnak, személy szerint Petényi Szilárdné polgármester asszonynak, hogy lehetővé tette a gyerekek ingyenes utaztatását.

Szonda István és Sóczó Géza

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (5.)

A XVIII. század utolsó évtizedeiben a békésmegyei Harruckern birtokok megosztott. A szarvas-endrődi uradalmak beházasodás útján a Stockhammer grófi családnak jutottak. Az osztozkodás alkalmával elhatározta a kegyuraság, hogy a többi kegyuri templomokhoz hasonlóan az endrőd új templom építési költségeihez évenként 6 éven 5-5 ezer, összesen tehát 18.000 forinttal járul hozzá. Az első rátát 1799 április 2-án utalták ki, az utolsót 1804 július 7-én kapta meg az endrődi egyház 18.453 P végösszegben.

A politikai község Kalmár Mihály folytonos bíraskodása mellett 1798. évi augusztus 19-től 1806 október 26-ig 18 050 forintot áldozott erre a célra.

A hivek adományaiból 3.702 forint, a régi anyagok eladásából 1.826 forint gyűlt össze. Az összes kézi és ígás napszámot a lakosság adta. Az építési költség végösszege 42.013 forint 02 krajcár volt. Tehát 41 krajcárral több, mint begyűjtött pénz summája.

A paplak egészen a község költségén épült 3. i27 forint kiadással. A kézi és ígásnapszámot ekkor is a hivek adták.

Az új templom alapkövetételét 1798 november 6-án ünnepelték. Az építkezés 1804-ben nyert teljes befejezést, amikor is november 5-én Szent Imre ünnepén megáldotta az új díszes hajlékot Majzik János kun-szentmártoni esperesplebános, míg az ünnepi szentbeszédet Fekete Antal, törökszentmiklósi plebános mondotta. – A templom felszentelését pedig 1824 május 9-én végezte Vurum József váradai püspök a közigazgatási hatóságok és az uraság képviselőjének jelenlétében nagy ünnepség mellett.

Nemrégiben Endrődön járt az ország egyik nagyhirű műépítész, a székesfehérvári Prohászka-templom pályázatán első díjat nyert kiváló tervező: dr. Fábrián Gáspár budapesti műépítész, aki nagy elragadtatással nyilatkozott az ősi endrődi templom művészies strukturájáról és a mai időben szokatlanul masszív megépítéséről. A Mária Terézia korának egyik híres bécsi építész terve alapján készült a barokk és románstílus keverékéből alakított monumentális épület. Az anyagot nem sajnálták a jó öregek: a templom egy öles falvastagsága dacol az idővel és viharral egyaránt. Kuriózumként felemlítjük, hogy a főbb építési anyagok közül 3356 köböl mész, 2582 szál deszka, 1252 öl sinfa, 836 fenyő-szál, 143 mázsa vas és 1.623.150 drb, téglá használtatott fel. – Csak akkor látjuk, hogy mily rengeteg anyag ez, ha összevetjük az ugyanekkor – a község költségén épült – paplak építési anyagának

mennyiségével. Ehhez felhasználtak 304.800 téglát, 460 köböl meszet, 160.000 vasszeget, 360 font vasat, 180 szál fenyőt stb. A XIX. század határmegyéjén önrzertes lelkülettel tekinthettek vissza endrődi őseink a letűnt 70 esztendőre. A semmiből fejlődő, virágzó községet alapítottak, nemzeti és vallásos érzéseiket megtartották, sőt annyira megerősítették, hogy az egész vidéken nagy elismeréssel vélekedtek a rendkívüli szorgalmas, takarékos, puritán erkölcsű, igényeiben szerény, s ezáltal mindjobban vagyonosodó endrődiek felől.

A XIX. század első évtizedében befejezték a kilencvenes évek végén megkezdett munkálatokat és nagy eréllyel fogtak hozzá a tanügy rendezéséhez. Valószínűleg felsőbb utasításra 1801-ben a község vezetősége összeíratta és szigorú büntetés kiáltásba helyezésével buzdította „a hanyag szülőket” gyermekeik iskoláztatására. Ugy látszik, hogy a szigorú intelemnek kellő eredménye lett, mert 1803-ban a kitközség vezetősége és a községi tanácsülés Kalmár Mihály bíró vezetése alatt elhatározták, hogy a fiu- és leányövendékeket külön választják. A fiukat Barta János „rendes professzor”-ra bízták, kinek fizetését – „tekintettel a növendékek megszorodására és régi, szorgalmas tanító munkásságára” – 500 forintra és 6 köböl buzára emelték fel. A leányok oktatására a tanítástól 1787 óta felmentett kántort kötelezték – némi tiszteletdíj ellenében. Az öreg Huszka kántor nem sokáig állta a dicsőséget, mert hamarosan segédet alkalmazott Alt Sándor személyében, aki a leányok tanítását végezte, s ezért a községtől külön jutalom gyanánt 5 forintot, 2 köböl lisztet és

1 köböl árpát kapott. Későbbben évi 60 forint készpénz, 4 köböl búza, 5 köböl árpa, 2 öl fa és egy kocsi fütőre emelkedett a fizetése. – 1803-ban az iskolák fűtését is rendezte a község. Addig a kántornak és tanítónak 6-6 öl fát adott lakásuk és a két tanterem fűtésére. Ez időtől kezdve csak 4-4 öl téli fütőt kaptak, a tantermek fűtését pedig maga a község végeztette „a panaszok megszüntetése céljából.”

Alig épült fel a templom és a paplak, a község és egyház újabb építkezéshez fogtak. Timár János bíró és Salacz József jegyzősége idején kihozták a „templom-zugból” a községházat és felépítették a mai épület régi szárnyát. Az egyház a sekrestyés és kántor lakását építették fel. Utóbbinak egyik szobája szolgált a leányiskola tanterméül. Abban az időben szép és mutatós épületek voltak ezek s a mai piactérnek formás külsőt adtak. A piactartást már ebben az időben kezdték sürgetni a község vezetői, de Csepcsányi Tamás az uradalom direktora csak 1818-ban engedélyezte azt, még pedig a kért szerdai nap helyett csütörtökre.

A század első éveiben nagy gond aggasztotta a község vezetőségét. A régi konvenció borbély – miután gonosz magaviselete miatt fizetését megvonták, elment. Egy ideig nem kaptak megfelelő mestert, úgy hogy a haj- és szakálnövesztés – kénytelen-kelletlen – veszedelmes méreteket kezdett ölteni – az asszonyok nagy bosszúságára. Végre több hónapi vesződség után a község felfogadta Vranovics Józsefet évi 30 forint, 7 köböl búza és szabad lakás mellett. Mivel azonban a férfiak egy része elidegenedett a borbélytól s ez elégséges jövedelem híján megélni nem tudott, Vranovics mester tovább állt a faluból. A község ekkor a gyomai borbélymestert szerződtette évi 20 forint, 5 köböl búza és 5 köböl árpa fizetés mellett „tartozván minden pénteken délig itt tartózkodni és hívásra akármikor megjelenni”. Ugy látszik közmegelegedésre oldódott meg a kérdés, mert a régi iratok nem beszélnek többé a „szépitőművészet” mestereiről.

Ugyancsak Jánossy plebánossága alatt 1804-ben készült a Nepomuki szent János-szobor is és elhelyezést nyert a régi Körözs kanyarulat mellett a templom-zug bejáratánál. Ezzel be is fejezte hatalmas alkotásokban gazdag munkálkodását és csodálatos szervező képességgel és kitartó energiával megáldott szent életű férfit. 1805.szeptember 23-án Körözsladányban, ahol esperesi vizgálatot tartott, szivszélhűdésben meghalt. Tizedik papja volt az endrődi egyháznak, de eredményes munkásságával kimagaslott valamennyi közül.

(folytatjuk)

Tavaszi

Tavaszi tündér
meglebbenti szoknyáját,
zöld mezőre kispásztorunk
kihajtja a nyáját.

Báránfelhők kergetőznek
a tavaszi égen,
százszorszépek, ibolyák
illatoznak a réten.

Ujházi Aranka versei

Pünkösdi

Májusban jött a szép kikelet,
virágba borult a természet.

Vasárnapra virradóra kinyílt
a pünkösdi rózsa.

Napsütésben fúj a szél,
Péter boldogan beszél.

A sok ember lelkesedik,
lassan már beesteledik.

Lelkük megtelt hálával,
szívük pünkösdi rózsával.

Minden lélek világít,
és békében megtért.

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda sikerei a tanulmányi versenyeken

Anjou lilium a magyar címerben - komplex történelmi verseny

Az Anjou-kor volt a témája annak az országos történelmi versenynek, amelyet Törökbalinton rendeztek 2008. március 22-én. Iskolánk diákjai a száz induló általános és középiskolás csapat közül bejutottak a legjobb tizenhat közé.

A végeredmény: országos **harmadik** helyezés!

Csapatunk tagjai:

- Ádám Márk 8.b
- Ádám Flóra 8.d
- Baráth Tamara 8.d
- Kovács Dániel 7.b
- Szonda Benjámin 7.b

Felkészítő tanár: Simonné Szrnka Zsuzsanna

Gratulálunk!

Országos Történelem Tanulmányi Verseny, megyei döntő

2008. február 26-án Békéscsabán a Gépészeti és Számítástechnikai Szakközépiskolában rendezték a 7-8. osztályos tanulók Országos Történelem Tanulmányi Verseny megyei döntőjét.

Iskolánk két tanulója is bejutott a legjobbak közé. **Kovács Dániel 7.b** osztályos tanuló **hatodik**, míg **Cselei Tamás 7.c** osztályos diákunk a **tizenötödik** helyen végzett.

Felkészítő tanárunk: Balla Károlyné

Kazinczy Szép Magyar Beszéd Verseny

Az általános iskolás tanulók részére 2008. április 4-5-6-án rendezték meg Kísújszálláson a Kazinczyról elnevezett Szép Magyar Beszéd Verseny országos, tiszántúli fordulóját. Kilenc megyéből 80 diák részvételével.

Békés megyét 9 diák képviselte. Köztük volt **Arnótszky Judit Janka** iskolánk 8.d osztályos tanulója is, aki kiváló teljesítményéért **aranyérmet kapott!** A szabadon választott szöveg elmondása különösen tetszett a neves szakemberekből álló zsűrinek, mert Juditot különdíjban is részesítették!

Felkészítő: Hunya Jolán tanárnő

Simonyi Zsigmond Megyei Helyesírási Verseny

A Simonyi Zsigmond Megyei Helyesírási Verseny körzeti fordulóján 5-6. korosztályból **Kókai Anett** **harmadik** helyezést ért el, míg 7-8. korosztályból **Dajkó Nóra** és **Tóth Csilla** **első** helyen végeztek. 2008. április 5-én Békésszentandrásán megrendezett megyei versenyen **Tóth Csilla 8.a** osztályos tanuló **negyedik** helyezést ért el.

Felkészítő tanára: Forgács Krisztina.

Országos Német Nyelvi Verseny

Az Általános Iskolai Tanulók Országos Német Verseny megyei fordulóját március 27-én Orosházán rendezték. Iskolánkban **Farkas Zsanett 7.b** osztályos tanuló megyei **ötödik** helyezést ért el.

Felkészítő tanár: Balla Károlyné

Kitüntetés

A 2006/2007-es tanévben nyújtott kimagasló tanulmányi és sportteljesítményének köszönhetően **Kéri Virág** elnyerte „**A Magyar Köztársaság jó tanulója - jó sportolója 2007**” kitüntető címet.

A díjkiosztó ünnepségre 2008. április 28-án kerül sor Budapesten. Szívvel gratulálunk!

Kvízesés

A békéscsabai Vízmű és a Békés Megyei Vízművek Zrt. hirdette meg a Környezetvédelmi Versenyt. A Vásárhelyi Pál Műszaki Szakközépiskolában rendezett négyfordulós elődöntőn összesen 38 tanuló vett részt. Iskolánkban a legjobbak a döntőbe jutottak.

Név szerint:

- Szurovecz Lúcia
- Debreceni Attila
- Kéri Virág
- Dajkó Nóra
- Kovács Dániel
- Lakatos Fruzsina
- Hunya Gréta
- Szonda Benjámin

Nagy örömünkre a versenyt **Debreceni Attila**, iskolánk **8.b** osztályos tanulója nyerte meg. Nyereménye: pénzjutalom és egy éves uszodabérlet, amelyet Békéscsabán használhat fel.

Szívvel gratulálunk neki, és büszkék vagyunk rá!

Kovács Dániel és **Szonda Benjámin 7.b** osztályos tanulók a **hetedik** helyen végeztek, értékes könyvjutalomban részesültek. **Kéri Virág** pedig **tizenkettedik** helyezést ért el.

Felkészítőjük Szurovecz Zoltánné matematika-kémia szakos tanárnő.

**BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE**
5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Újjáalakult az Idősügyi Tanács Békés megyében

Szükség van egy olyan szakmai műhelyre, ahol meghallgatják az idősek problémáit, és megvitathatják azokat a megoldási javaslatokat, melyek segíthetik mindennapjaikat - mondta Domokos László, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke az Idősügyi Tanács alakuló ülésén.

A mi feladatunk, hogy idős embertársaink számára olyan életkörülményeket biztosítsunk, mely lehetővé teszi számukra az öregkorhoz méltó derűs életet. A család gondoskodása mellett a társadalomnak is mindent meg kell tenni azért, hogy a megérdemelt pihenés éveiben megkapják mindazt a támaszt, mely megszépítheti, teljesebbé teheti napjaikat. Az Idősügyi Tanács ülésein lehetőség van arra, hogy mindenki megismerje azokat a problémákat, melyek leginkább sújtják az időseket. Emellett az idősek bölcsessége mindig biztos háttérrel jelent a fiatalabbak számára. Ők hordozzák generációkon keresztül azokat a tapasztalatokat, melyek a fiatalok számára is segítséget nyújthatnak a megye fejlesztésében.

Az április 4-én újjáalakult Idősügyi Tanács ülésének egyik témája az időseket is érintő egészségügy volt, melynek kapcsán Dr. Kovács József a Békés Megyei Pándy Kálmán Kórház főigazgató főorvosa tartott tájékoztatót a kórház történetéről és szolgáltatásairól. Dr. Becsei László, a Réthy Pál Kórház főigazgató főorvosa a békéscsabai kórházat mutatta be.

Anyák napi köszöntő

Május első vasárnapján a köszönet és hála virágait nyújtjuk át minden évben az édesanyáknak. Az édesanyák szeretetének meleg-sége végig kísér minket egy életen át. Az élet a legnagyobb csoda, ami tőlük származik, az első lépésektől kezdve féltve óvnak minket a legnehezebb pillanatokban is. Nehéz szavakba önteni, amit érzünk, megköszönni azt a gondoskodást, törődést, ami megszépíti minden-napjainkat.

Szeretettel küldjük az édesanyáknak a következő sorokat:

*Csak látni akarlak,
anyu fényes csillag,
látni, ahogy jössz, jössz,
mindig jössz, ha hívlak.
Látni sietséged,
angyal szelídséged,
odabújni hozzád,
megölelni téged.
/Nadányi Zoltán/*

Domokos László
országgyűlési képviselő

Teljes erőbedobással működik a Tűzoltó Egyesület

A Gyomaendrőd Város Tűzoltó Egyesület több éves szünet után 2007. július 1-jével kezdte újra a működését, elsősorban azzal a céllal, hogy 2009. január 1-től Önkéntes (Köztestületi) Tűzoltóságként, az önkormányzattal karöltve, magasabb szinten végezhesse a város és két környező településen (Hunya és Csárdaszállás) a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet.

Az Önkéntes Tűzoltóság megalakításához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása folyamatosan történik. A közelmúltban 9 fő önkéntes tűzoltó kiképzése történt meg, ezzel együtt jelenleg 14 fő lát el készenléti szolgálatot, így ők vonulnak a keletkező káreseményekhez. A személyi feltételeken túl másik fontos dolog, a gépjárművek és az eszközök megléte. Jelenleg egy Mercedes típusú, középkategóriás gépjárműfecskeendővel végezzük a beavatkozásokat. De terveink szerint május végére szolgálatba áll a korábban vásárolt másik Mercedes gépjárműfecskeendő, amely korszerűbb és gyorsabb típus a jelenleg használtnál. Valamint különleges járműként egy gyorsbeavatkozó/könnyű műszaki mentő jármű szolgálatba állítása fog megtörténni a közeljövőben. Ezzel a három járművel, megfelelő létszám esetén, az előforduló káresemények nagy részénél hatékonyan tud majd beavatkozni az egyesület és reményeink szerint, későbbiekben a köztestület is.

A következő lépés 5 db új légzőkészülék beszerzése. Elsősorban a lakástüzeknél, életmentés során hasznosak a beszerezni kívánt eszközök, mivel a mentett személy levegővel való ellátására alkalmasak, így a mentés hatékonyabbá tudjuk tenni a későbbiekben. Az 5 db légzőkészülék ára megközelítőleg 750 000 Ft.

Az egyesület július 1-je óta 39 esetben vonult káreseményhez. Ezek közül kiemelhető a tavaly augusztusi szárazság, valamint az idén március első napjaiban a várost sújtó vihar. De jelentős számban vonultunk lakóépület tüzekhez, ahol több esetben fennállt az életveszély lehetőség.

Szeretnénk még hatékonyabbá tenni a munkánkat, ezért várjuk önkéntesek és támogatók jelentkezését.

Szemlits Gyula
Parancsnok

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,

Csővek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Tel.: (66) 386-909

**Hitellehetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**

Brodalmi oldal

„Ritka, ünnepi pillanat az, amikor egy súlyos, komor nagy költő rejtett képzeletvilágába bepillantunk, melyben az élet szépsége és gyönyörűsége még töretlen. Amikor, mint A nap születésében, egy varázsos mesebirodalom kapuját nyitja fel előttünk. Új, sosem képzelt történetek bomlanak ki a tolla nyomán, tündökletes szépségű tájak nyílnak meg, még az ismert mesehősök is új alakban, új köntösben pompáznak. Varázslatának titka a letisztult költészet, mely színes és pontos képzelettel látatja azt, amit látat.”

Móra Könyvkiadó, 1985

Pilinszky János:

A nap születése

Sokáig csupán csillagok lakták az égbolt magasát. Pislákoló fényükben a világ sokáig élt örök árnyékban, ezüstszínű gyászruhában.

A sötétségben ezidőtájt nagyon egyedül vándorolt a föld. Csupán kik egymás közelében laktak, társalogtak egymással, közbe-közbe félálomba merülve, vagy akár az egész telet átaludva, mely álomban és szomorú magányban.

A különféle állatok alig ismerték egymást, és az ember hallgatagon ült kunyhója előtt. A felhők vaktában bolyongtak, mint elszabadult bárkák a vizen, s a madarak semmit se tudtak a szárazföldek többi állatáról, se a tengerben fürdőző halakról.

Hasonlóképpen a virágok se látták egymás színét, egymás ruháját, köznapi és ünnepi öltözékét. A tavaszi és nyári záporok nem tudták, hova hullanak, és hasonlóan a hópelyhek, a tél fehér gyönyörűsége hamusösként érkezett a földre, és ott is szürke és sötét maradt.

Ekkor történt, hogy számos csillag elhatározta, összefog, hogy apró fényeik közös nagy fényességét varázsoljanak. El is indult vagy ezer csillag egymásfele. Ezer irányból, ezer úton ezernyi csillag elindult a sötétség pereméről, hogy az égbolt tátongó közepén közös ragyogást alapítsanak.

Hosszú utat tettek az égbolt elhagyatott fekete féltékén, de végül is nagy boldogan egymásba olvadt mind az ezer csillag, gyönyörű és egyetlen fényességben.

Ezer csillagnak közös fészke: így született meg a kerek nap, az ég csodája, s vette kezdetét a világosság első ünnepéje.

Ünnep volt ez, valódi ünnep! A tenger hullámai most először láthatták meg a tengerpartot, e hosszú-hosszú kikötőt, havá a tenger szakadatlanul befut - akár egy végtelen hajóraj - gyönggyel megrakott hullámaival.

Megkezdődött tehát az ünnepély, az első nappal ünnepéje, a világosság kerek, óriási és eddig szem-nem-látta asztalánál.

Rendre érkeztek a vendégek. Legelsőnek a levegő szellős, fényes, földig érő palástban, együtt az öreg égbolttal, aki - ha lehet - még hatalmasabb palástot hordott roppant vállán, lába körül gondosan igazgatva azürszínű, méltóságos redőit.

A harmadik felséges vendég a tenger volt. Ezer hulláma, akár egy sortűz, úgy dördült meg, mikor meztelb földre lépett, ahogy a víz mindig is meztelb jár, legyen folyó vagy hóesés, eső vagy akár tenger a neve.

Ki következett ezután?

Az erdő. A nagy erdők és kecses ligetek. A fák, zöldellő levélöltözékben, rokon nyelven susogva a szelekkel, az égbolttal s mindenfajta vizekkel.

Az ötödik vendég kisebb csoport. De annál szebb. A virágok családja. Merengő szemmel foglaltak helyet a napvilág ünnepi asztalánál. Valamennyien hallgatagok voltak, de színük annál ékeesebb. Kék, sárga, hófehér nyelven beszéltek, fejükkel sűrűn bólogatva hozzá.

A füveknek az asztalvég jutott, de semmivel se kevesebb a fényből, az általános vígasságból.

Aztán jöttek az állatok, nagy rajokban a madarak, a fürge ló, a hűséges kutya, erős oroszlán, sárga tigris, törekeny őz, darazsak fellege. Ki tudná valamennyit fölserolni!

Közben a nap, az ünnep ragyogása a tetőpontra hágott. S ebben a fényességben, bár utolsóként érkezett, egy sudár ifjú és egy szép leány - az ünnepély királyi párjaként - az asztalfőn foglalt helyet, öröme a többi meghívottnak, az asztalvégre húzódtott füveknek, a kékpalástú égnek és a meztelbás tengernek meg a virágoknak, erdőknek, ligeteknek.

Úgy érezték mindannyian: a delelő nap gyermekei ők. Kedvelte a fényes ég most született birodalmának.

Ámde hirtelen, a világosság kristálylépcséjén, a ragyogás bejártatában, magányos árnyék tűnt fel, s éhesen az ünnepség asztalához osont, a vendégek lábához kuporodva.

Senki se törődött vele. „Egyék, lakjék jól - gondolták magukban -, ha másból nem, a fény lehulló, asztal alá gurult morzsáiból.”

De aztán, ahogy telt-múlt az idő: újabb árnyékok lopakodtak, bűjtak az aranszín abrosz alá. „A sötétség gazdátlan ebei” - szólalt meg a nagylelkű tenger. „Ma mindenki kedvére ehetik, részesülhet a boldogságból. Ki irigyelné tőlük a lehulló morzsát, mely után más úgyse hajol le?”

Igaz. De később egyre többen s többen jelentek meg a bejártatban, s végül elálltak már a nappal kapuját. Hivatlanul mind számosabban vegyültek el a vendégek között, s amire azok észbekaptak, több volt az árnyék, mint a fény.

Az egyik árny kicsiny volt, mint a gyermek, sőt kavicsnál is alighogy nagyobb. A másik viszont, mint égi lajtorja, olyan magas.

Meztelen az egyik, a másik földig érő, állig gombolt posztókabátba burkolózott.

Az újszülött nap pislákolni kezdett, mintha füst lepte volna erejét, s az elebb még oly vig vendégsereglet most megriadt és szinte menekült.

A székek ledőltek, az asztal földre borult, s a nagy tolongásban az aranyabrosz is porba merült. Először a füvek hagyták el a vendégséget, s utoljára a tenger és a méltóságos égbolt. Az ifjú emberpár maga maradt az egyre hatalmasabb éjszakában.

De a fiú nem rettent meg szívében. Szelíden átölelve kedvesét, ily szavakat intézett a világhoz: „Ne féljetek, tengerek és virágok, ne féljetek, állatok és füvek, az újszülött nap nem halott, csak megpihen, hogy holnap újra keljen, új erővel, megújult ragyogással.”

Ezen az első éjszakán azonban senki se hunyta le szemét, se fű, se fa, se szél, se tenger. Mindenki várt, mindenki várta, vajon igaz, hogy visszatér a nap, amint ifjú királyuk megígérte?

S amikor reggel palotája kristálytermében fölébredt a fény, s hosszan nyújtózva éledezni és emelkedni kezdett - hirtelen olyan ujjongás fogadta a földön, nagyobb, mint az első nap öröme.

Mert akkor már tudhatták mindenek, hogy azután az éjszaka csak álom, amit a fénylő valóság követ.

Izges Izgek

Május

Francia hagymaleves

Négy közepes fej vörshagymát felaprítunk és olajon, fedő alatt üvegesre pároljuk. Mielőtt pirulni kezdene meghintjük két evőkanál liszttel. Felengedjük 1 liter hideg vízzel, sóval, borssal ízesítjük és lefedve lassú tűzön főzzük. Felkarikázzunk apróra egy csomag friss újhagymát, ezt 5 percig főzzük benne. A tányérokba mert levest apróra vágott snidlinggel díszítjük, esetleg reszelt sajttal is.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrődi hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, tájlagos sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

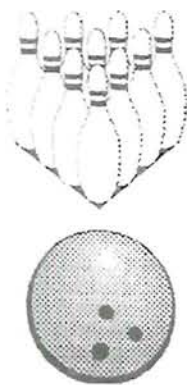
KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédéllel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.:66/442-755

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

TÍMÁR LAJOS, aki Hunya, Rákóczi u. 46. szám alatt élt, 72 éves korában elhunyt. Gyászolja: felesége, fia és a rokonság

DR. UGRIN LÁSZLÓ főorvos, aki endrődi származású, és Budapesten élt, 78 éves korában április 5-én hosszú türelemmel viselt szenvedés után az Égi Hazába költözött. Temetési szertartását Dr. Takács Nándor ny. püspök úr végezte a Huba utcai kármel templomban, április 26-án. Gyászolja családjá

ÖZV. VÉHA JÓZSEFNÉ DINYA KATALIN, aki Endrődön a Selyem utcában élt, április 22-én 79 évesen elhunyt. Gyászolják: leánya, veje, unokái párjukkal, dédunokája és a rokonok

VÉKONY ERZSÉBET Endrőd Kör utcai lakos 9 éves korában elhunyt. Gyászolják: édesapja, édesanyja, testvérei: Alexandra és Krisztina, mamája, az egész család és gondozói

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

„Nem múltak el ők, ők szívünkben élnek.
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Guhász Gyula)

Fényképalbum

A Domszög kocsmá és vendéglő. A második képre az idősebbek még emlékeznek...

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik az eddigi jóindulatot mindazoknak, akik adójuk 1%-ával korábban is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kéri, az ez évi támogatást is.

Endrői Szent Imre Egyház-közsegért Közhazsnú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása.

Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.

Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhazsnú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása.

Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, stb.

Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása.

Adószám: 18372276-1-04

Cukorbeteg Gyomaendrői Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése.

Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhazsnú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.

Adószám: 18371608 -1-04.

Hailható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.

Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifúsági és labdarúgó sport támogatása.

Adószám: 18370827-1-04.

Öregszülői Gyermekéért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.

Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása.

Adószám: 18379778-1-04

Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhazsnú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése.

Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életed Közhazsnú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása.

Adószám: 18386932-1-04

A Napsugár Óvodáért Közhazsnú Alapítvány, célja a Szabadság úti és a Fő út 85 sz. alatti óvodák gyermekeinek tanulási, játékos feltevéleiknek jobbítása, az óvodák tárgyi feltételeinek javítása.

Adószám: 18386248-1-04

Templárius Alapítvány támogatja a „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” jótékony célú adakozást.

Adószám: 18856617-1-17

Gyomaendrői Mentőalaptvány célja a mentőállomás berendezésének, felszerelésének és a mentéstechnikai eszközöknek a bővítése.

Adószám: 18376713-1-04

Rózsahgyi Iskola alapítványai:

A Rózsahgyi Iskola Diákjaiért Alapítvány az iskola tanulóinak és tanulóközösségeinek támogatására szolgál. (Tanulmányi versenyek nevezési díja, útiköltsége, nyelvvizsga díjak, tanulmányi kirándulások, kulturális tevékenységek, rendezvények.) Az alapítvány közreműködésével készült el a Hősök terén és a ligetben lévő játszótér.

Adószám: 18390162-1-04

Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány

Célja a közép- és felsőfokú iskolákban tanuló diákok támogatása. Jelenleg több, mint 2 millió Ft alaptőke kamataival rendelkezik a kuratórium.

Adószám: 19062255-1-04

A Rózsahgyi Kálmán Diáksport Egyesület az iskolában folyó sporttevékenységet támogatja.

A befolyó tagdíjakból, pályázati forrásból sporteszközöket, felszereléseket vásárolunk, illetve a nevezési díjakat, útiköltséget finanszírozzuk. Iskolánk kiváló sporteredményei többek között az egyesület támogatásának köszönhetőek.

Adószám: 18387139-1-04

SPORT

2008. ápr. 9. Vészto - Gyomaendrői VSE: 1:1 (félidő: 1:0)

Az első félidőben passzív volt a csapatunk. A II. félidőben ötletes volt a csapat.

Jó: Gyuricza, Tímár, Lipták, Molnár.

Tabella: 7. Gyomaendrőd, 10, 4, 7, 36:26, 34 pont

Az IFI-k 2:0-ra győztek.

Ápr. 13. Gyomaendrői VSE - Kétegyháza: 0:1

Endrődön 80 néző előtt váltakozó sikert és szerezni küzdelmet vívott a két együttes. A mérkőzés nagyobb részében a hazaiak támadtak többet, de

az elszántan védekező vendégek viselkedésükkel jól húzták az időt. Persze, nem rossz taktika volt. A végén a gyors csatár és az endrői védők figyelmetlenségéből még gólt is szereztek. Nagyon hiányzott Lipták.

7. Gyomaendrőd, 10, 4, 8, 36:27, 34 pont

13. Kétegyháza, 7, 3, 12, 37:47, 24 pont

Ápr. 6.

Gyoma FC - Szarvas: 3:0

Tabella: 8. Gyoma, 9, 3, 9, 37:39, 30 pont

IFI-k: Gyoma FC 1:0

Ápr. 20. Doboz - Gyomaendrőd: 3:2

Kellemetlen körülmények közt újabb csalódás. Az idővel is bírkozni kellett.

Az IFI-k megvédték a csapat becsületét, 3:2-re győztek Dobozon.

Helyezés: 8. Endrőd, 10, 4, 9, 38:30, 34 pont

Hajrá, Endrőd!

Márton Gábor

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Májusi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- megérkeztek a tavaszi vetőmagok, zöldségfélék, virágmagok, virághagymák
- tavaszi lemosó vegyszerek, műtrágyák
- műanyag kukák, kannák, hordók
- balta, fejszék, fűrészek
- láncfűrészek, barkácsgépek
- esőruhák, gumicsizmák, védőcipők, kesztyűk
- kukorica vetőmag
- üstök, üstházak, konyai eszközök
- záruk, lakatok, szegek, csavarok
- festékek, hígítók, ecsetek, fóliák
- alu létrák, ruhaszáritók

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrői u. 9.

Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szenteselert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 6. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. június

A tartalomból:

Rózsahegy Napok és endrődiek találkozója - 1., 9., 12. és 13. oldal

Irodalmi délután Hunyán - 6. oldal

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda visszatekintője az elmúlt tanévre - 7. oldal

Csiksomlyói búcsú - 13. oldal

A TIZENKETTEDIK RÓZSAHEGYI NAPOK KRÓNIKÁJA

A díszvendég, Rózsahegy Marika köszöntése

Az idén az Endrődiek Baráti Körével együtt szerveztük meg a Rózsahegy Napokat.

Így a szokásosnál is színesebb programkínálatot tudunk biztosítani az érdeklődőknek.

A rendezvényt Dr. E. Szabó Zoltán PhD. ny. főiskolai tanár nyitotta meg. Köszöntőjében kiemelte az iskola szellemiségét, amelyben domináns szerepe van az érzelmi nevelésnek.

A tanulók virágcsokorral köszöntötték a rendezvény díszvendégét, Rózsahegy Marikát, majd az ünnepség végén koszorút helyeztek el Rózsahegy Kálmán szobránál.

A délelőtti folyamán a meghívott vendégek és a tanulók az érdeklődésüknek megfelelő rendhagyó órák közül választhattak.

- **Gircz László** Magyarország történelmi személyiségeiről és földrajzi nevezetességeiről tartott diavetítés-

sel és zenei aláfestéssel színesített előadást.

- **Kovács Zoltán** a logikai játékok varázsát mutatta be a gyerekeknek.
- **Rózsahegy Marika** nagypapjáról, emlékeiről és életéről mesélt a hallgatóságának.
- **Tímár Imre**, a BVSC sakk szakosztályának egykori elnöke a sakkozás rejtelmeire tanította az érdeklődőket.
- **Dr. Kovács Béla**, a Kner Imre Gimnázium igazgatója endrődi élményeiről és pályafutásáról mesélt.
- **Dr. Katona Piroska** gyermekorvos nagy sikert aratott az interaktív egészségtan órával.
- **Balázs Andrea** színművész sajnos, váratlan események miatt nem tudott eljönni, ezért egykori tanárát, **Hajdú Lászlót** ajánlotta maga helyett, aki drámajátékba vonta be a gyerekeket.

folytatás a 12. oldalon

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Az endrődi közösségi ház júniusi programjai

Minden hétfőn 19-21 óráig joga az emeleti nagyteremben. Június 9-én az emeleti nagyteremben Ifjúsági egészség napot tartunk. „Egészséges személyiség, harmonikus párcapcsolat - Úticsomag a sikeres élethez. Előadó: Bakancs György életmód tanácsadó. A program általános iskolások és középiskolások részére ajánlott. Kezdsz 15 órakor és kb. 17 óráig tart.

Június 17-én 8 órától 17 óráig érvizsgálat. Bejelentkezés SONOTERAPIA CENTRUM SZOLNOK, ADY ENDRE ÚT 1. szám. Telefon: 56/344-372. A vizsgálat ára 6. 500.- Ft.

Június 21-én Rock koncert az emeleti nagyteremben. Előadók: HORKENSEN, DUMSHONT, RAZE to The GRUOND együttesek, melyek metál zenét játszanak. A koncert belépőjegyes és büfé fog üzemelni.

Június 30-án 17 órától Félévzáró vacsora a Nyugdíjas Klub rendezésében.

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

2008. május 17-én Sztvovecz László és Sóció Erzsébet mondta ki a boldogító igent a hunyai templomban, és közös életükre áldást kaptak ökumenikus esküvő keretében, Tuska Tibor kondorosi evangélikus lelkész-től és Iványi László tb. kanonok, helyi plébánostól.

Isten adjon nekik boldogságot egy életen át!

FELHÍVÁS 50 éves iskolai találkozóra

Az endrődi általános iskolában 1958-ban végzetek ez év szeptemberi találkozóját szervezzük, melyhez kérjük szíveskedjétek

Latorcai János és Gellai Margit
5500 Gyomaendrőd, Pf. 77.

címre küldött levélben jelentkezni, hogy a részletes tájékoztatást mi is megküldhessük.

A találkozás reményében leveleteket várjuk:

Latorcai János, Gellai Margit

A Katona József Művelődési Központ júniusi programjai:

Június 7. (szombat) a Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény társas- és moderntánc tanszakának évzáró táncbemutatója.

Június 12. (csütörtök) 17 óra Jótékonyági előadás a Komédiás Kör szervezésében

Június 17 - július 6-ig kiállítás Varjú Krisztián gyomaendrői alkotó munkáiból.

Június 22. a Rumba Táncsport Egyesület évzáró táncbemutatója.

Június 23-27-ig a Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Nyári tábora.

Június 30-július 5-ig SZAKE Színjátszó Tábor

Civil csoportok:

Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanszakai: a csoportokkal egyeztetett időpontban.

Rumba Táncsport Egyesület: hétfőn, szerdán és péntek 17 órától, valamint kedden és csütörtökön 16.45-től

Galaktika Baráti Kör: minden hónap 1. szerdája (június 4. 18 óra)
Őszidő Nyugdíjas Klub: minden csütörtökön 16-18 óráig

Méhész társak! Segítségüket kérem, 2008. 05.13-án éjjel Gyomaendrőd határából 25 db tizkeretes Honor rendszerű 3 fiókos rakodókaptárban méheket loptak! Ismertető jelük: Tamási rendszerű hosszanti végén ütköző léccel rögzített többszínűre festett (szürke, zöld, fekete, barna, sárga). Nem mindegyik keretlécen volt jelölés: MBBL; VIRÁGJ; SINKA -monogramok beleégetve.

Elérhetőségem: Tóth Zoltán Mezőberény, Madarász 34. Tel. 06-30-356-6143, 06-66-423-466

A segítséget előre is köszönöm, aki bármiféle információt tud, kérem jelezzen!

Iskolai tábor

a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvodában

A tábor helye: Dédestapolcsány

Ideje: 2008. augusztus 4-9.

A tábor célja: a szabadidő minél hasznosabb eltöltésének lehetősége, elérhető áron.

Részvételi díj: kb. 14.000,- Ft

Előleg: 4.000,- Ft – melyet 2008. június 10-ig kérünk befizetni

Érdeklődni: 66/581-170, valamint személyesen az iskolában

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

FELHÍVÁS

az UGARI ISKOLA egykori tanulóihoz, tanítóihoz

Az UGARI ISKOLA Kondorosi úti bejáratához EMLÉKOSZLOPOT szeretnénk állítani.

Az EMLÉKTÁBLA felirata:

UGARI ISKOLA
/800 m-re Nyugatra/
1928-1970

Állíttatták az itt tanulók és tanítók
2008

Érdeklődni lehet:

1. ALT JÁNOSNÉ SALAMON TERÉZIA

Gyomaendrőd, Toronyi u. 21.

Tel.: 66/284-538

2. BULA KÁROLYNÉ GELLAI IRÉN

Gyomaendrőd, Hősök tere 2.

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület május hónapban

Liget-fürdő Kft. 2008 évi üzleti és marketing terve, illetve a Liget- Fürdő fejlesztésére vonatkozó megvalósíthatósági tanulmányterv megvitatása

Mivel a fürdő fejlesztését célként tűzte ki a testület, majd elkészítette a tanulmány-tervet, a döntés előkészítése végett pedig ebben a hónapban (május 5-én) a rendkívüli testületi ülés keretében bemutatásra került a látványterv is.

A 2008. május 29-iki testületi ülésen ismételt szóba került a fejlesztés vitája, de előtte zárt ülésen meghallgatta a testület a pénzügyi szakember elemzését is.

Az ő, és a Képviselő-testület egyhangú véleménye szerint elhamarkodott döntést hozni nem szabad mivel igen nagy a felelősség, fontos a kockázat további elemzése szakvélemények meghallgatása, megvitatása.

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft. is a 2008. májusi Felügyelő Bizottsági ülésén tárgyalta a fürdő üzleti és marketing tervéről, majd ezt a Képviselő-testület elé terjesztette. A Felügyelő Bizottság egyhangú véleménye szerint a fürdőt olyanná kell kialakítani, amely generációk számára is kielégítő, megfelelő és bő szolgáltatást tud nyújtani, de előtérbe helyezi az egészség, életminőség megőrzését. Ezáltal szeretne minél több helyi és távolabb élő embert megszólítani, s sokféle szolgáltatással a városba csalogatni, ezzel is pezsgővé tenni itt az életét. Az elkészült marketing terv célja a fogyasztói igények felmérése, megismerése, a piackutatás, majd ezt követően a kelendő szolgáltatások megvalósítása.

A Képviselő-testület a fürdő marketing tervét megvitatva, s elfogadta azt.

Geotermikus pályázat előkészítésére vonatkozó döntés

A hivatal szerződést kötött az Opál Mérnöki Irodával, akik elkészítettek egy, a termikus energiával kapcsolatos anyagot.

Ez az anyag kitér a Liget fürdő termálvízzel történő fűtésnek lehetőségeire, valamint az önkormányzati intézmények bekapcsolásának lehetőségeire.

A város Képviselő-testülete a meglévő termálkutak hasznosítására vonatkozó koncepció kidolgozását támogatja, s a Liget fürdő geotermikus fűtését biztosító új termálkút bekötését szorgalmazza, mivel ez a fürdő költségvetését csökkentené

Intézményi konyhák működési kiadásainak csökkentése

Az ősz óta tartó folyamatos vizsgálódások több alternatívát vettek már figyelembe, de mindegyik azzal zárult, hogy jelentős megtakarítás a szükséges átalakítások végett csak 4, 1 év múlva jelentkezne a konyhák esetében. Legutóbb az Euresz Étterem-üzemeltető Kft a konyhákon tett helyszíni szemlékre építve azt állapította meg, hogy a két általános iskolai konyha egy helyen történő centralizációjával és így a vállalkozási formában történő továbbüzemeltetésével az önkormányzat nem érheti el a várt eredményt. Jelentősebb mértékű megtakarítás csak a négy intézményi konyha egy helyen (Térségi Szociális Gondozási Központ konyháján) érhető el, amely éves szinten 6-11 millió Ft-ot tenne ki. Ennek egy része esetleg a térítési díjak emelkedéséből lehetséges, míg a 6 millió forint a tényleges költségcsökkenés eredményeként érhető el.

A Képviselő-testület hosszan vitatkozott a kiszervezésről,

míg 9-8 arányban megszavazta a közbeszerzési eljárás megindítását.

Városi könyvtár átszervezése

Mint ismeretes a Városi Könyvtár esetében is történtek változások, illetve folyamatos a két könyvtár összevonása, valamint a névváltoztatás is.

A város Önkormányzatának Képviselő-testülete a települési könyvtári feladatellátást 2008. szeptember 1. napjától kezdődően az alábbiak szerint szervezi meg:

A jövőben is önálló intézményként működteti a Városi Könyvtárat Határ Győző Városi Könyvtár néven

A Rózsashegyi Könyvtárat, pedig Határ Győző Fiók Könyvtár elnevezésre változtatja. A fiókkönyvtár a későbbiekben is, biztosítaná a nyilvános könyvtári feladatellátás mellett az iskolai könyvtári feladatellátást is.

2008-2009. évben megépítésre kerülő belterületi utak kiválasztása

A 2007. évben útépitésre kijelölt utcák megépítésére a közbeszerzési eljárás csak 2008. évben került kiírásra. A kivitelezői szerződés megkötésre került, a kijelölt 8 utca 2008. szeptember 1-ig elkészül. Ezen kívül kijelölésre kerültek a belterületen a még megépítésre váró utak is.

(Érdeklődni lehet a Városfenntartó osztályon)

Külterületi holtágak megvalósítására pályázat benyújtása

Gyomaendrőd város Képviselő-testülete pályázatot kíván benyújtani a külterületi holtágak rehabilitációjára. (Kecsegés, Sóczó, Bónom és Pap zugi holtágak)

A márciusi ülés döntése értelmében felhatalmazta a polgármestert az előkészítő munkálatok megkezdéséről. A közbeszerzési eljárás végbement, s megszületett a döntés, miszerint a tervezési munkálatokat a Krátki-Terv Kft. végzi majd.

Az önkormányzat tulajdonában lévő mezőgazdasági földterületek haszonbérbe adása

A helyi rendelet szerint a mezőgazdasági ingatlanok hasznosítása Képviselő-testületi hatáskörbe tartozik.

A haszonbérbe adott önkormányzati tulajdonú földterületek közül az alábbiak szerződése lejár 2008. szeptember 1-jével:

-0155/17 szántó, 31, 5962 (ha), 1315, 48 AK érték

-02629/39 gyepe, 40, 8892 (ha), 261, 68 AK érték

A határozati javaslat alapján a Képviselő-testület a tulajdonában levő lejárt földhaszonbérleti szerződések bérbeadásával kapcsolatosan az alábbiakban rendelkezik:

Meghirdeti haszonbérbe adását helyben árverés útján az alábbi feltételek mellett.

1. Táblázat

Hrsz	Művelési ág	Terület (ha)	AK érték	Induló bérleti díj Licit
0155/17	szántó	31, 5962		35kg/Ak
02629/39	gyepe	261, 68	261, 68	25kg/Ak

Az árverés időpontja: **2008. július 23-án de. 10. 00 óra**

Az árverés helye: **Városháza kistermében (Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.)**

Lehóczkiné Timár Irén
Képviselő

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

IVÁNYI GERGELY 1912-1991

magyar-latin szakos tanár

Született: Endrődön 1912. március 5-én.

Szüle: Iványi Máté földműves, Pintér Mária földműves.

Családi állapota: nős, felesége Sáska Erzsébet óvónő. Gyermekük: Gergely András (1947), Erzsébet (1949), Éva (1950).

Tanulmányai: 1938: Ferenc József Tudományegyetem, Szeged magyar-latin szak.

Életútja: Erkel Ferenc Gimnázium, Gyula; Állami Gimnázium Gyergyószentmiklós; 1944-50 Általános Iskola Endrőd; a Lorántffy Zsuzsanna Gimnázium igazgatója Békéscsabán; 1959-1972-ig Óvónőképző Intézet Szarvas.

Közéleti tevékenysége: 1953-1959. TIT megyei titkára.

Önálló művei: A kisgyermek anyanyelvi nevelése a családban, 1973; Az óvodai irodalmi foglalkozások módszertana, 1965; Az anyanyelv és a környezetismeret módszertana, 1965.

Cikkek, tanulmányok: több cikke jelent meg az Óvodai Nevelésben.

Díjak, kitüntetések: az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, 1964; Miniszteri Dicséret, 1972; TIT Aranykoszorús Jelvény, 1986; Aranydiplomás pedagógus, 1989; Brunszvik Teréz-érem.

Elhunyt Szarvason 1991. augusztus 3-án.

Gyomaendrődi ki kicsoda?

IX. OVI OLIMPIA SELYEM ÚTI ÓVODÁBAN

Május 21-én a Kihívás Napja elnevezésű országos sportrendezvényhez kapcsolódva tartottuk meg a IX. OVI OLIMPIÁT. Ezt a sportrendezvényt óvodánk 9 éve minden évben megrendezi, melyre meghívást kap a város minden óvodája. Ebben az évben meghívást kapott a csárdaszállási és a hunyai óvoda is. Ők nem mint versenyzők, hanem mint meghívott vendégek vettek rész sportnapunkon.

A program megvalósításakor 1999-ben az volt a célunk, hogy elindítsunk Gyomaendrődön egy hagyományteremtő programot, amely szolgálja a 4-7 éves korú gyermekek egészséges életmód igényének, sportolás kedvének kialakítását, és hozzájáruljon a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltéséhez.

Rendezvényünkön valamennyi résztvevő gyermek ajándékban részesül – a program célját szem előtt tartva – egy-egy labdát kapnak.

Az Ovi Olimpián egyéni és csapatversenyek vannak meghirdetve.

Az egyéni versenyszámnál futásban teszik próbára magukat a 4-5 és 6-7 éves fiúk – lányok külön csoportban.

A csapatok évek óta labdakiütőben mérik össze ügyességüket.

Az egyéni verseny díjazottjai sportszereket vihetnek haza, a csapatok pedig valamennyien gyümölcskosarat kapnak – a tudatos, tervezett egészséges táplálkozás program népszerűsítésének keretében.

Minden díjazott versenyző mézeskalácsból készült érmet kapott a sportszer és a gyümölcskosár mellé.

Az egyéni verseny díjazottjai:

4-5 éves korcsoport:

Lányok:

- I. helyezett Farkasinszki Dominika Csemetekert Óvoda
II. helyezett Szabó Brigitta Csemetekert Óvoda
III. helyezett Deli Boglárka Százszorszép Óvoda

Fiúk:

- I. helyezett Fehér Attila Százszorszép Óvoda
II. helyezett Rafael Jenő Selyem Úti Óvoda
III. helyezett Dávid József Margaréta Óvoda

5-6 éves korcsoport:

Lányok:

- I. helyezett Csernyeczki Liliána Százszorszép Óvoda
II. helyezett Zsilinszki Erika Csemetekert Óvoda
III. helyezett Csapó Luca Selyem Úti Óvoda

Fiúk:

- I. helyezett Jónás Márió Napsugár Óvodák
II. helyezett Fekécs Kevin Selyem Úti Óvoda
III. helyezett Hartman Bence Napsugár Óvodák

Csapat verseny:

- I. helyezett Napsugár Óvodák csapata
II. helyezett Csemetekert Óvoda csapata
III. helyezett Selyem Úti Óvoda csapata
Reméljük programjainkkal sikerült egy felejthetetlen, élményekben gazdag délelőttöt nyújtani minden gyermek számára. Találkozunk jövőre ugyanitt a X. OVI OLIMPIÁN !!!!

Támogatóink voltak:
Polgármesteri Hivatal
Kert-Kivi Kft.
Fülöp Imréné
Dr. Csoma Antalné

Köszönjük segítő közreműködését minden kedves támogatóknak.

Selyem Úti Óvoda dolgozó

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Mihály atya aranymisés

Timár Mihály gyomai plébániai kormányzó atya júniusban ünnepli pappá szentelésének 50. évfordulóját, ezt egyszerűen úgy mondjuk, hogy Mihály atya aranymisés. Ez alkalomból próbáljuk az egyébként is emberközelen lévő atyát az Olvasók számára is „emberközelenbe” hozni.

Kedves Mihály Atya! Kérlek, vázold fel életutad, honnan indultál, és hogy jutottál el az 50. évfordulóig.

1931. október 4-én születtem Endrődön IV. kerület 244. sz. alatt – ez a későbbi Hunya, de akkor Endrőd volt. Munkás, de boldog gyerekkorom volt. Összesen hatan voltunk testvérek: Gabriella, Ilona, István, Mihály (én), Margit és Mária. Mindössze ketten élünk, négyen átléptek az Örökkévalóságba. Az akkori társadalmi gazdasági berendezkedés szerint földműves család voltunk. Édesanyám örökölte a tanyát, édesapámnak pedig a dévaványai határban Sártón volt földje. A sártói földet Hegedűs Vince bácsi művelte. Búzát, kukoricát termeltünk, állatokkal foglalkoztunk.

1943-ban Gyulára mentem tanulni, a Karácsony János Gimnáziumba, a Szalézi Intézetben voltam kollégista. Ott lelkes szalézi atyákkal találkoztam, meg a gyakorló éveit ott töltő ideiglenes fogadalmas kispap, Bősze József többször beszéltek nekünk a papi és szerzetesi hivatás szépségéről, Istennek tetsző voltáról, de akkor még komolyabban nem foglalkoztatott a hivatás. 1944. március végén a háborús időszak miatt korábban befejeződött a tanítás. Akkor egy év kimaradt. Ezalatt a mezőgazdaságban voltam, pásztorokodás, libalegeltetés, és minden, amit csak el tudtam végezni. Ezután megint Gyulára kerültem, akkor még nyolcosztályos gimnázium volt. Azért, hogy évet nyerjek, a 4. osztályt 1947 nyarán magánúton tettem le.

Lassan érlelődött bennem, hogy pap leszek, és szalézi szerzetes. Ezután mentem Mezőnyárádra novíciátusba. Ez egy év volt, itt rendtörténetről tanulunk, és a szalézi életéről. Itt studentátum is volt, és az 5-6. osztályt is elvégeztem. Közben bejött a négyosztályos gimnázium, az 5-6. osztályt már nem ismerték el. 1950-ben államilag feloszlatták a szerzetesrendeket, így kerültem a kecskeméti piaristákhoz, ahol érettségiztem.

1953-58-ig Szegeden végeztem a teológiát. 1958. június 15-én Szegeden pappá szenteltek, ennek most ötven éve.

1958-60-ig itt Gyomán voltam segédlelkész. Sok lelki örömet okozott a tanyai iskolákban, és itt benn is a hitoktatás. Volt négy tanyai iskola: Halmagy, kövesfenéki nyilasi iskola, telki, póhalmi. Innen Gyulára kerültem, ott is két évet töltöttem, majd a debreceni Szent Anna Főplébánián egy évig káplán, majd Békésre kerültem. Ezután önálló lelkész lettem Vésztőn. Vésztő után Bucsára vitt utam, ahol öt évet töltöttem. Innen Szeghalomra kerültem, onnan pedig Endrődre 1977. március 31-én, ahol 1982. december 1-ig voltam. Nagyon sok kedves emlék fűz Endrődhöz.

lyel exlausratio keretében kolostoron kívüli szerzetesi élet keretében végzem a lelkipásztorkodást.

Mi volt a legnehezebb ez alatt az 50 év alatt?

Póhalomra mentem hittanóra Berva segédmotorral, útközben egy erdő mellett egy Pannónia motoros – mint kiderült, gyomai KISZ titkár – lecsönnesített a Bervám sebességére, és életveszélyesen megfenyegetett. Többek közt ezt mondta: „Te piszkos csuhás, ha kedves az életed, ne merj többet kijönni hittanórára.” Megőriztem a lelki nyugalmam, mentem tovább, mintha mi se történt volna. Ő megfordult, és visszament. Bodnár János volt a plébánosom, ő jelentette az esetet. Lelki öröm töltött el, eszembe jutott, hogy „Boldogok vagytok, ha nevéért üldözést szenvedtek”.

Mi volt a legszebb élményed, emléked?

Amikor az újmisémen 1958-ban édesanyámra és édesapámra újmisésként áldásom adtam.

Papi jelmondatod?

A Szűzanya hálaénekéből a kezdő sorok: „Magasztalja az én lelkem az Urat”.

Kedvenc időtöltésed?

A kertben kapálgatni. A kertet tekintetem mindig tornateremnek.

Van-e valami nagy terved?

A volt gazdasági épületből Don Bosco Ifjúsági Ház kialakítása.. hogy a fiataljaink otthonias környezetben hétvégeken el tudják foglalni magukat és lelkileg is hasznosan kitölteni az idejüket.

Adja a Jó Isten, hogy meg tudd valósítani tervedet. Kívánok jó egészséget, Isten áldását. Néhány hét múlva közösen fogunk az aranymisén hálát adni az ötven évért. Köszönöm a beszélgetést.

Iványi László
plébános

Képünk: 1982. Debrecen. Timár Mihály prépost plébános, Lakatos Ferenc, Marosi János, Kisházi-Kovács László, Dr. Udvardy József püspök, Uhrin György c. apát

ARANYMISE

Gyomán:

június 22-én vasárnap 10 órakor bérmálással egybekötve

Hunyán:

június 28-án, szombaton 10 órakor, a búcsúval egybekötve

Katolikus oldal

JÚNIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 19 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

A nyári hónapokban nincs mise!

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétfőn reggel 8-kor, egyéb hétköznap 19 órakor. Szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.

EGYHÁZI ESEMÉNYEK JÚNIUSBAN

Június 22. vasárnap 10 óra: Timár Mihály atya aranymiséje és bérmálás Gyomán

Június 28. szombat 10 óra: Hunyai Szent László búcsú, és falunap

Elsőáldozás Endrődön május 18-án és Hunyán május 4-én

JÚNIUSI ÜNNEPEK

- 1. vasárnap:** Évközi 9. vasárnap
2. hétfő: Szent Marcellinus és Szent Péter vértanúk
3. kedd: Lwanga Szent Károly és társai vértanúk
5. csütörtök: Szent Bonifác püspök és vértanú
6. péntek: Szent Norbert püspök
8. vasárnap: Évközi 10. vasárnap
9. hétfő: Szent Efrém diakónus és egyháztanító
11. szerda: Szent Barnabás apostol
13. péntek: Páduai Szent Antal áldozópap, egyháztanító
15. vasárnap: Évközi 11. vasárnap
19. csütörtök: Szent Romuald apát
21. szombat: Gonzága Szent Alajos szerzetes
22. vasárnap: Évközi 12. vasárnap
24. kedd: Keresztelő Szent János születése
26. csütörtök: Alexandriai Szent Cirill püspök, egyháztanító
27. péntek: Szent László király
28. szombat: Szent Iréneusz püspök és vértanú
29. vasárnap: Szent Péter és Pál apostolok
30. hétfő: A római Egyház első szent vértanúja

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

IRODALMI DÉLUTÁN HUNYÁN

Április 20-án rendezte a Karitás hunyai csoportja a soron következő irodalmi délutánt, teadélutánnal egybekötve. A találkozón sokfajta műsort adtak elő a gyermekek. Volt vers, próza, mesemondás, különböző műfajú dalok.

A Karitás elnök üdvözlése után Hegedüs Bence középiskolás tanuló a „Szeretet himnusza” előadásával nyitotta meg az ünnepséget. Az ének kategóriában az egyik kisfiú, Kardos Ferike a Kárpátia együttes szép dalát adta elő, amely nagyon tetszett a közönségnek. Nagy örömről szolgált, hogy az idősebb korosztály is részt vett rendezvényünkön, valamint a helyi iskola pedagógusai, akik felkészítették a gyermekeket a szereplésre.

Volt tombola, sütemény, amit a Karitás segítői hoztak, hogy színvonalas legyen az ünnepség. Nagyon kellemesen telt el ez a délután, melyen mindenki jól érezte magát. Ezúton köszönjük segítőinknek, pedagógusainknak, hitoktatóknak és mindenkinek, aki részt vett ezen a tartalmas rendezvényen.

Reméljük, legközelebb még többen eljönnek, hisz ezt jótékony cél érdekében rendeztük, a bevételből a karitás segíti a nyári táborban résztvevő rászoruló gyermekeket.

Hanyecz Vencelné

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT BARNABÁS APOSTOL

Ünnep: június 11.

Mennybemenetele előtt Jézus megígérte apostolainak a Szentlelket, aki fölkészítette őket a tanúságtételre „Jeruzsálemtől egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1,8; vö. Lk 24,48). Aki Jézus kísérői voltak földi életében, azoknak szólt a fölszólítás: „Ti tanúi vagytok ezeknek” (Lk 24,48). De csak ők? Nem! Akit Jézus Lelke az ő szolgálatára kiválaszt, az mind tanúja és apostola Jézus Krisztusnak! Így az a férfi is, akit az Apostolok Cselekedetei nevével és származásával együtt mutat be: „József, a ciprusi származású levita, akit az apostolok Barnabásnak nevez-

tek el, ami azt jelenti, hogy a vigasztalás fia”

SZENT BARNABÁS -ról keveset tudunk, noha az Újszövetségben viszonylag sok szó esik róla. Az első, amit Barnabásról hallunk, hogy szántóföldjét eladta és annak árát

az apostolokhoz vitte az egyházközség szegényeinek szán adományként. „Derék ember volt, telve Szentlélekkel és hitel” olvashatjuk az Apostolok Cselekedeteiben, ahogy azt is, hogy „József, a ciprusi származású levita, akit az apostolok Barnabásnak neveztek el, ami azt jelenti, hogy a vigasztalás fia”. Barnabás segítőkészséggel közeledett Pálhoz, az egykori keresztényüldözőhöz, megtérése után támogatta munkája megkezdésében. Barnabás Pállal és Márkkal indult az első missziós útra, Ciprusra, Barnabás hazájába, azután Kisázsziába – de mindig pogány lakta vidékre. Barnabás a pogányok között missziós tevékenységet folytatott, így ők is az Egyház teljes jogú tagjai lettek, hiszen a megváltás az egész világra kiterjed, nem köthető feltételekhez. Pál és Barnabás fölvetette az Egyházba a pogányokat, de nem kényszerítették rájuk az ószövetségi törvényeket.

Ciprusra hazatérve Ciprus első püspöke lett. Hirdette az evangéliumot, ott hazája fővárosában, Szalamiszban. A hagyomány szerint megkövezték, más adatok máglyahalált említenek. Egy közeli barlangban temették el. Régi milánói hagyomány Barnabást tartja Milánó első püspökének. Sírját 482-ben találták meg. Anthénusz szalamiszi püspök látomásban az apostoltól tudta meg a sír helyét. A sírban, mellette felett Márk evangéliumának héber szövegét találták.

Szent Barnabás apostol ünnepét a bizánci és a szír egyház június 11-én üli. Róma a 11. században fogadta be az ünnepet.

TÍZ HÉT ALATT KÖZÉPFOKÚ NYELVVIZSGA

Interjú a nyelvtanulárról Szekeres Georginával

- Kedves Gina, sokan nem hiszik el, hogy lehetséges ilyen gyorsan állami nyelvvizsgát tenni, még hozzá előtanulmányok nélkül. Kérem, mondja el, hogy sikerült elérnie ezt a nem mindennapi eredményt!

- Valójában én sem gondoltam, hogy képes leszek rá. Volt már egy nyelvvizsgám, s ahhoz bizony hosszú évekig gyűjtöttem a tudást s a bátorságot, mielőtt belevágtam.

- Tavaly nyáron viszont az egyetemi vizsgaidőszak után, július elején egy egészen új nyelvet kezdtem tanulni, s szeptemberben sikeres középfokú C nyelvvizsgát tett, ráadásul egyéni tanulással, tanári segítség nélkül. Igaz?

- Valóban így történt. Egy ismerősöm javasolta, hogy próbáljak ki egy új nyelvtanulási módszert, amelynek segítségével ő néhány hónap alatt levizsgázott angolból. Ez felkeltette az érdeklődésem, és vásároltam egy tananyagot. A módszer a Kreatív Nyelvtanulás, melynek kidolgozója Gaál Ottó, aki 27 középfokú állami nyelvvizsgájával a nyelvtanulás egyéni bajnoka Magyarországon.

- Mitől más és mitől ilyen sikeres ez a módszer? Tudtommal ugyanis megtalálható a Miniszterelnöki Hivatalban, a Külkereskedelmi Főiskolán, a világbajnoki és olimpiai ezüstérmes női kézilabda-válogatottnál, az úszóválogatottnál, a magyar bíróságokon, de olyan kiváló emberek könyvespolcain is, mint pl. Freund Tamás Bolyai-díjas akadémikus vagy Szakcsi Lakatos Béla.

- Nekem az tetszett benne, hogy azonnal célnyelven kellett megszólalnom, miközben a kétnyelvű tananyag segítségével folyamatosan ellenőrizni tudtam magamat. A gyakorlatok, csak a tárgyalt szókincsre és nyelvtanra épülnek, így minden külső segítség nélkül megoldottam őket. Az anyanyelvi lektorok által készített hanganyag a kiejtés tökéletes elsajátításában segített. Nem volt stressz, de volt helyettes sikerélmény, visszaigazolás. Mire végigírtam az anyagot, mintegy kétszáz órát beszéltem célnyelven. Így gyorsan kialakul a beszédkészség, ráadásul nyelvtani hibáktól mentesen! Az oktatócsomag és a CD minőségű hanganyagok a középfokú nyelvvizsga követelményeit veszik célba. Én szeretnék további nyelveket is ezzel a módszerrel elsajátítani – és belőlük nyelvvizsgázni.

- Milyen nyelvekből hozzáférhető a Kreatív Nyelvtanulási Módszer?

- Eddig angol, német, francia, olasz, spanyol, svéd és norvég nyelvre készült tananyag. Sőt a szerző gondolt azokra is, akik már megtanultak angolul, németül vagy franciául, ugyanis elkészült az úgynevezett Kikérdező CD-Tár ezen a három nyelven. Ez az anyag a tizenkét lecke 3000 legjobb mondatát tartalmazza írásban és 15 CD lemezen, a könnyebb mondatoktól haladva a nehéz, összetett mondatokig. Nagyon jól használható a megszerzett tudás szintentartásában és a reakcióidő csökkentésében, de nem része a tananyagoknak.

- Ön szerint mennyi idő szükséges a tananyag elvégzéséhez?

- Nekem a nyári szünetben sok időm volt, s gyorsan haladtam, de tudtommal a tanulók többsége egy tanév alatt elvégzi. Én nem találtam drágának, az oktatócsomag ára hanganyaggal együtt 19.900 Ft, ez alig egy tucat magánóra költségeinek felel meg.

- Kedves Gina, sok sikert a további tanuláshoz, s kívánok még tíz nyelvvizsgát!

(A kívánság részben teljesült, Szekeres Georgina a cikk elkészülte után pár nappal újabb sikeres középfokú nyelvvizsgát tett a Kreatív Nyelvtanulási Módszerrel, ezúttal angolból.)

Tóth László 20-996-5533, www.kreativnyelvtan.hu

Gaál Ottó nagyszerű tankönyvének bemutatója

Gyomaendrődön!

ÚJ ÚT A NYELVTANULÁSBAN!

Eredeti módszer, különlegessége az önálló beszédgyakorlás, egyéni tanulási tempó!

ANGOL, NÉMET, FRANCIA, OLASZ, SPANYOL, SVÉD, NORVÉG

tananyagok megtekinthetők és megvásárolhatók:

KÖSZÖNET

Az Endrődiek Baráti Köre a Rózsahegy Napok keretében iskolatörténeti kiállítást rendezett, és emléktáblák elhelyezésével emlékezett meg a ma már nem funkcionáló, régi iskolaépületekről, az ott tanító pedagógusokról. A rendezvény sikere összefogás, együttműködés eredménye.

A Baráti Kör nevében ezúton tisztelettel és megbecsüléssel mondok köszönetet mindazoknak, akik segítettek az ünnepség megrendezését!

Várfi András polgármester úrnak és Vaszkó Imre úrnak köszönöm a Baráti Kör megvendégelését.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának és a Polgármesteri Hivatalnak köszönöm, hogy a Mirhói iskola emlékhelyét parkosították, és felszerelték az emléktáblákat az épületekre.

Az épületek tulajdonosainak köszönöm, hogy hozzájárultak az emléktáblák elhelyezéséhez.

A Gyomaendrődi Lovasklub-nak köszönöm a vendégek szállításában nyújtott segítséget.

Farkas Zoltánnénak, a Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskola igazgatójének megköszönöm, hogy biztosította a kiállítás megrendezéséhez szükséges technikát, a képek előállításának anyagi fedezetét.

A tablók alapanyagát, a sétakocsizás szervezését és vezetését köszönöm Kovásznai Ferencnek.

A megrendezésben nyújtott segítséget köszönöm:

Kovácsné Mikó Klárikának, Szentpéteriné Uhrin Ildikónak, Szujó Csabának, Erdős Dánielnek.

Iványi László plébános úrnak, a baráti kör vezetőségi tagjának köszönöm a plébánia irattárban való anyaggyűjtéshez adott lehetőséget, az irattárban őrzött tervrajzok digitális másolatainak elkészítését, az ünnepség egyházi szertartásainak celebrálását.

Kovácsné Nórának köszönöm, hogy megoldotta a tervrajzok megfelelő méretű, színes nyomtatását.

Köszönöm a szóbeli információkat:

Márton Gábornak, Vaszkó Irénke néniének, Tankó Andrásnének, Ricsei Balázsnénak, Szabó Zoltánnénak, Gellai Jánosnak.

Gellai Jánosnak az információk mellett köszönöm az úttörő élet megőrzött írásos dokumentumait, Gyuricza Zoltánnénak a polgárista éveiből származó emlékeket, valamint a találkozókot megőrzítő képeket.

Szonda Istvánnak köszönöm, hogy iskolai tárgyi emlékekkel egészítette ki a kiállításunk anyagát.

Köszönöm Kutasné Bálint Katalin népi iparművésznek a szöttesei bemutatását.

Köszönöm az iskolaépületek 1987-es állapotáról készült művészi fotókat Giricz Lászlónak, egyesületünk tagjának, aki a Rózsahegy Napokon évenként megújuló képsorokkal lepi meg rendhagyó óráinak látogatóit.

Köszönöm a Dr. Szilágyi Ferencné által rendelkezésünkre bocsátott iskolatörténeti honismereti anyagot.

Lukács László igazgató úrnak köszönöm a szíves vendégfogadást, a Szt. Gellért Katolikus Általános Iskola bemutatását.

Gyuricza Sándornak köszönöm, hogy a Mirhói iskola emléktáblája számára oszlopot készített.

Köszönöm, hogy a kiállítás fényképanyagát biztosították:

Alt Jánosné, Borbély Sándor, Csapó Lajosné Katona Gabriel-

Emléktábla-avatás a Mirhói Iskola helyén

la, Dinya Máténé, Dr. Koleszár Józsefné, Dr. Valach Béláné, Farkas Istvánné, Fülöp Imréné, Gellai József, Gellainé Tuboly Zsuzsa, Gergelyné Kertes Kató, Gyetvai Jánosné, Holubné Hunya Anikó, id. Latorcai Jánosné, Iványi Mária, Klinghammer Éva, Komóczy Attiláné, Kovásznainé Mikó Klára, Kulik Imréné, Kulik Istvánné, Lapatinszki Sándor, Lehóczkiné Timár Irén, Nótári Józsefné, Paróczai Zoltán, Paróczai Zoltánné, R. Nagyné Baráth Éva, Ricsei Balázsné, Roszik János, Szabó Incéné, Szabó Zoltánné, Szurovecz Istvánné, Takácsné Rojik Gizella, Tankó Andrásné, Timár Imre, Timár Sándor, Timár Sándorné, Timár Vincéné, Uhrinné Darvas Erzsébet, Varjú József, Vaszkóné Dinya Erzsébet, Veres Antalné, Vincze Lászlóné...

Köszönöm a műsorban közreműködő tanulók színvonalas előadását, tanáraik felkészítő munkáját!

A szereplők: Vaszkó András, Rafael Péter, László Loretta, Kmellár Viktória, Vaszkó Áron, Geszti Brigitta, Tokai Kinga, Liskai Kata, Liskai Mária, Hegedüs Zoé.

Felkészítők: Komóczy Attiláné, Nagy Ildikó, Ajtai Andrea.

Köszönöm a további segítő közreműködést:

R. Nagyné Baráth Évának, Kónyáné Jakab Idának, Gyetvai Jánosnének, Gellainé Tuboly Zsuzsának, az iskola gazdasági hivatala irodai és technikai dolgozóinak.

A résztvevők nevében megköszönöm a szombati finom ebédet az iskolai konyha dolgozóinak!

A rendezvény minden közreműködőjének további nagyon jó egészséget, eredményes munkát és sok sikert kívánok!

A kiállítás a tanév befejezéséig munkaidőben, minden munkanapon megtekinthető az iskola udvar felőli zsigongójában.

A kiállított anyag nem tekinthető befejezett alkotásnak, egy megkezdett kutatás jelenlegi állapotát tárja a közönség elé. Bizonyára lesznek sokan, akik hiányolnak személyeket a tablólóról. Ezeket az észrevételeket köszönettel fogadjuk. Bízom azonban abban, hogy mindenki talál ismerőst, hozzátartozót, egy számára kedves személyt, akinek emlékét felidézni majd látottak. Ennek az örömszerzésnek a reményében minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Nagyanyáink öröksége című ételkiállítás és az V. Gyomaendrődi Tudományos Néprajzi Konferencia

(2008. április 26.)

Már hagyományosan, április végén tájházunk új kiállítással kedveskedik az érdeklődő látogatóknak. Idén a hagyományos gasztronómia és vendéglátás témaköréből

kalácsokon kívül a kötött galuska levest, a hagymabördő levest és a tésztalé levest is; és bátran vehettek a teknőnyi angyali csikból. A kiállítás ételeinek elkészítését egy lelkes kis csapat vállalta magára. Ez úton is szeretnék köszönetet mondani Lapatinszki Lajosnének, Dinya Józsefnének, Rituper Lajosnének, Vargáné Földvári Krisztinának, Tímár Mihálynének, Sóczó Bélánének és Kulik Istvánnének.

Délután a Közösségi Házban 15 órakor kezdődött, az V. Gyomaendrődi Tudományos Néprajzi Konferencia, Vendéglátás címmel. A Konferencia a Debreceni Egyetem Néprajzi tanszéke és az Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény közös rendezvénye. A konferencia fővédnöke az idén is Dr. Ujváry Zoltán professzor emeritus volt. A konferencia elnöki teendőit Dr. Lovas Kiss Antal egyetemi adjunktus látta el. Várfi András polgármester ünnepi köszöntője után kezdetét vette a tudományos tanácskozás. Dr. Bereczki Ibolya a Szentendrei Szabadtéri Múzeum főigazgató helyettese előadásában bemutatta a Skanzen vendéglátó programjait. Dr. Nagy Molnár Miklós a karcagi Gyórfy István Múzeum igazgatója az Alföldön használatos cserép főzőedények típusait és elterjedését ismertette. A Dél-Alföld csárdáiról Dr. Szabó Ferenc nyugalmazott megyei múzeumigazgató tartott részletes tudományos beszámolót. Szonda István pedig a Kondorosi Csárda Múzeum vendéglátó programjainak előkészítését ismertette előadásában. Dr. Lovas Kiss Antal elnöki zárószavában kihangsúlyozta azt a tudományos együttműködést, mely az évek során kialakult a gyomaendrődi tájház és a Debreceni Egyetem Néprajz Tanszéke között.

Képek: A karácsonyi asztal
Megnyitó: Dr. Ujváry Zoltán professzor és Szonda István

merítettünk. A kiállítás címében: „Nagyanyáink öröksége” azt a fontos tradíciót elevenítettük fel, melyet az édesanyák örökítenek át gyermekeiknek. A gyermekkor ízei és táplálkozási kultúrája meghatározza a felnőtt nemzedék étkezési szokásait és ételkészítési sajátosságait is. Ezért különösen fontos, hogy településünk hagyományos ízvilágát feltárjuk és bemutassuk a fiatalabb nemzedékeknek.

A kiállítást Dr. Ujváry Zoltán professzor emeritus nyitotta meg. Beszédében hangsúlyozta a népi táplálkozás kutatásának fontosságát és újra megújuló törekvéseit. Több mint negyven féle étel leírásával és elkészítésével próbáltuk bemutatni városunk sokszínű gasztronómiai hagyományát. A kiállításon az élet fordulóihoz és ünnepeihez kötődő terített asztalokat rendeztünk be. A lakodalmi asztalon az ünnep jellegzetes ételei a tyúkhúsleves csigatésztaival, a birkapörkölt, a vízenkőtt, a szalagárés sütemény, a „pergelt torta” kaptak helyet. A keresztelő és a gyermekágy ételei között a töltött sütemények, galambleves, a madártej és a fonott kalácsokat találhattuk. A halotti tort megjelenítő asztal azt a régi szokást mutatta be, hogy az elhunytak még pár napig terítették a családi asztalnál. A karácsonyi asztal gazdagságát reprezentálta a kiállítás fő helyén lévő enteriőr. A halételek mellett megtalálható volt a jellegzetes angyali csik is. Az év ünnepeit követve a szilveszteri és disznótoros asztal láthatták az érdeklődők. A nagyszoba bemutatóját a húsvéti asztal zárta. A kisházban a böjt és az inség ételei kerültek az asztalra. A kukorica görhe és málé, mellett megtalálhattuk a tejespítét, a macokot, a köles és kukorica öregkását, a szűzleves, a hagymabördő levest, a tésztalé levest. Ebben a szobában még két helyi pékség bemutatóját is láthattuk. A Sikér Kft. jellegzetes termékeivel, valamint a Pájer Pékség kelt tészta különlegességeivel ismerkedhettek meg a látogatók. Természetesen egy ételkiállítás nem múlhat el kóstoló nélkül. A kedves vendégek megkóstolhatták a kelt

Konstanz: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

Adatok a gyomai zsidóság történetéhez

Ez elmúlóban lévő tavaszon került kezemhez egy igazán elhivatott fiatalember, BALOGH István kötete a Békés megyei zsidóság (településenként tárgyalva) 20. századi „sorstalanságáról”. A kötet címe: BÉKÉS BÉKÉTLENSÉG A Békés megyei zsidók története - SCHÖNER Alfréd főrabbi fülszövegével s bevezetőjével, Tótkomlós-Budapest, 2007. A hazai zsidó közösségek s az Izraelben, tengerentúlon élő Békés megyei túlélők s leszármazottaik támogatásával. Azért is tartom szükségesnek előjáróban e művet megemlíteni, mert hazai vonatkozásban is követendő példának tekintem – különös tekintettel az egész magyar közösség – s itt vallásfelekezetre, nemzetiségre való tekintet nélkül – 20. századi „sorstalanságának” feldolgozására. Egyesült településünk, szülőföldünk GYOMAENDRÓD zsidóságának adatait a könyv 128-138, 338-340, 77 és 128 oldalakon s fényképmellékleteken tanulmányozhatjuk.

Ez a dicséretes és kiváló munka ösztönzött arra, hogy levéltári kutatásaim alkalmával „mellékesen” (mert érdekelt) lejegyzett gyomai zsidókra vonatkozó adataimat közreadjam.

Forrás: Békés megyei Levéltár Gyula, Gyoma Nagyközségi iratok, V.317.B.a.1. „Tanácskozási Jegyző-könyv magányügyek feletti intézkedésekben 1857. Évtől – 1880. Decz. 31-ig.” - „Esküdték jelenlétiben bekebelezési folyamodványok tárgyalása Elnöklő Főbíró DEBRECZENYI András a Község Főbírája és Törvénybíró, illetve albíró Urak

KIS István, Esküttek: Bíró Benedek, Domokos János, Olajos Benedek, Schwalm Mihály, Gecsei István, Bíró Albert Urak.”

A letelepülés megadott; FUCHSMANN Sámuel szobafestőnek, KLEIN Adolf izraelita kereskedőnek, aki Nagy-Károlyban született, RÓTH Albert izr. Kereskedő Sáros megyei Kellemesi születésű. TESCHER Jakab Lipót izr. Pékmesternek Zemplén megyei Gál-Szécsi születésű, eddigiek 1858-ban telepedtek le. 1859-ben letelepültek: DREZNER Náthán izr. 60 eszt., 1860-ban BÜCHLER József Ó-Budai születésű izr. 28 eszt. Kelmekereskedő-segéd. STEINER Salamon Mező-Túri születésű izr. Bör- és Vegyeskereskedő. 1861-ben: Vinter Salamon szentesi születésű izr., 36 eszt. Kereskedelmi, szállítmányi üzlettel foglalkozó. FELSENBURG Benedek szentesi lakos, Békésszentandrási születésű izr. órás-segéd. FIXLI Adolf Nyitra megyei Vágújhelyi születésű izr., 23 eszt. Vegyeskereskedő-segéd. 1862-ben: HARTENSTEIN Herman Szentes városi izr. szállítási üzlettel foglalkozó. KOHN Lajos, aki Mező-Berényből jött átál, Pest megyei Opód községben született izr. 40 eszt., nős, kisboltos kereskedő. FLEISSZIG Fülöp Kunszentmártoni 42 eszt. Izr. kereskedő (letelepedés véglegesítve 1864-ben). 1864-ben: WEISZ Lázár Tiszabői származású izr. 24 eszt. Kereskedő-segéd. KOHN Henrik Hódmezővásárhelyi izr. szappanos mester. MANCSOVICZ Bernát Galíciai születésű izr. nyugdíjas (obsitos) katonaborbély. HÜBSCHER Bernát endrői

1871-ben: Eiszler Izsák izr., Abonyból. Továbbiakban forrás: Békés megyei Levéltár (BmL.), Gyula. Gyoma Nagyk. ir.V.317.B.b.66.kötet. „Hirdetések Jegyzőkönyve”; 1854.jan.29.-GRÜM (helyesen: GRIMM) Sámuel izr. halászatí haszonbérlnél minden szerdán és pénteken fontszámra lehet halat kapni, aki venni akar, a hid lábánál lévő bárkából, varsából fogja kapni a halat. Megj.: Grimm Sámuel háza állott az Erzsébet ligeti lejárónál, volt háziipari (háború előtt Bank) Szöv. Épülete, bérelte az uradalomtól a halászatot, a „hid lába” a mostani Holtágon lévő téglahíd-lába értendő.

Forrás: ua. mint előbbi, 68.kötet; 1875.okt.17. „Aki a KLEIN Adolf úr Gözmalmából egy véka lisztet zsákostúl elvitt, kellemetlenség kikerülése végett...vigye vissza, ugyanő 1500 kéve csutkát venne...” 1875.okt.17.-WEISZ Lázár és Társa Gözmalmába az új gép beállítatván, a lakosok örnei valójokat vihetik. 1875.okt. BÜCHLER Józsefnél szedetik az árpa és zab.

1875.okt. WEISZ Lázár és Társa Gözmalmába a tiszta első búzának ára 8 frt., másodrendű 7 frt. 60 krajcz., a kétszeres búza 7 frt., árpa 3 frt. 60 krajcz., ez utóbbi bármikor kisebb s nagyobb mennyiségben kapható. 1875.okt. BERGER Gyula úr tudatja, vásárolt árpát, morzsolt tengerit, zabot. 1875.okt. HARTENSTEIN Herman szállító búzát és tengerit folyó áron vásárolt. 1876.febr. KLEIN Adolf úr Gözmalmában az első búzának hektoliterje 6 frt.40 kr., második 5 frt.40 kr., vegyes búza (vagy kétszeres, azaz rozsos búza) 4 frt. 40 kr., árpa és kukorica hl.-je 2 frt. 90 kr. 1876.márcz. KLEIN ÚR Gözmalmánál a tiszta és vegyes búza őrlése félvámra történik, a malom bármely órában egy zsák örnei valónak is „megeresztek”, ugyanott „pittlézni” (lisztet szitálni) mázsánként 10 frt.-ért lehet. 1876.márcz. -HARTENSTEIN szállító úrnál heremag van eladó... 1876.május 7. WEISZ Lázár és Társai Gözmalmában mindennemű gabona örörlhetésre elfogadtatik s mindennemű gabona kisebb-nagyobb mértékben kapható. 1876.okt.1. GRIMM Sámuel úrnál a mézárverés ma déltől tartatik... RÓTH József mindennemű gabonát szed (vásárol) legfelső áron pesti kereskedő részére. 1876.okt.15. WEISZ Lázár úrnál vetni való búza van eladó. 1876.okt.15. HARTENSTEIN Hermannál konkolyozó rostán kiostált vetni való búza van eladó... 1876. FISCHER Ábrahám órás ajánlja magát a becsületes lakosságnak... 1879.nov.23. Az Endrői új Gözmalomnál egy tüzelő azonnal elfogadtatik, ajánlkozó értekezhet KLEIN Adolf úr kereskedésében... BERGER Gyula úr malomhaszonbérő ajánlja szolgálatait...

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizet szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

A TIZENKETTEDIK RÓZSAHEGYI NAPOK KRÓNIKÁJA

(folytatás az 1. oldalról)

A rendhagyó órákkal párhuzamosan az alsó tagozatosokat **Mészáros András** és **Tomanek Gábor**, a békéscsabai Jókai Színház művészei zenés előadással szórakoztatták.

Mindezek után az ünnepélyes eredményhirdetés és díjátadás következett, melyet jelenlétével megtisztelt Földesi Zoltán országgyűlési képviselő is. Azoknak az előadóknak, akik először tartottak rendhagyó órát, Rózsahegy Emlékplakettel, a visszatérő vendégeinknek könyvvel köszöntük meg a fáradságát. Az öregdiákok által alapított Szent Imre Emlékérmeket az idén **Szentpéteri Balázs** 7. osztályos tanuló kapta kiemelkedő tanulmányi munkájáért és szorgalmáért.

A Rózsahegy-díjat **Szentpéteriné Uhrin Ildikó** pedagógus és **Vaszkó Miklósné** élelmészvezető kapták. A felső tagozatosok számára rendezett Rózsahegy vetélkedő nyertesei a 6. b és a 7. osztályok egy-egy emléklappal díszíthetik tantermüket.

Az ünnepi ebéd elfogyasztása után Kutasné Bálint Katalin kézműves, népi iparművész munkájából összeállított kiállítást nézhettek meg az érdeklődők.

Délután az endrődi katolikus templomban hangversenyt adtak a Zenebarátok Kamarakórusa és a Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanárai, növendékei.

Az esti tábortűz most is sok gyereket és felnőttet csalt ki a ridegvárosi játszótérre, ahol a Rózsahegy – díjasok fát ültettek.

Szombaton délelőtt a családi sportnap következett, sorverseny-nyel, labdajátékokkal.

Ezzel egyidőben iskolatörténeti kiállítás nyílt meg intézményünkben, amely Ladányi Gáborné gyűjtőmunkája eredményeként jött létre.

Ezután az Endrődiek Baráti Köre emléktáblákat helyezett el a régi iskolaépületek falán, illetve annak helyén.

Az esti gálaműsor igazolta Dr. E. Szabó Zoltán megnyitóbeszédét, amelyben az érzelmi nevelés dominanciáját hangsúlyozta. A tanév során, különböző rendezvényeken bemutatott műsorszámokból válogattunk a szép számban megjelent, hálás közönségnek egy szórakoztató előadást.

A nap lezárásaként baráti beszélgetésre hívtuk a vendégeket, ahol Várfi András polgármester úr mondott pohárköszöntőt.

Vasárnap délelőtt E. Szabó Zoltán festőművész legújabb képeiből összeállított kiállítását tekinthette meg az érdeklődő közönség. A kiállítást Tandi Lajos újságíró nyitotta meg a Vidovszky Béla Városi Képtárban.

Ezúton is köszönjük a segítségét a szülői munkaközösségnek és mindazoknak, akik hozzájárultak a Rózsahegy Napok rendezvényeinek sikeréhez.

A Rózsahegy Kálmán Kistérségi
Általános Iskola dolgozói

E. Szabó Zoltán kiállításán

Farkas Zoltánné igazgató és Timár Imre, a Baráti Kör elnöke

Iskolatörténeti kiállítás

Gálaműsorunk záróképe

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

„Egészen szép vagy, Mária!” – pünkösdi búcsú Csíksomlyón - május 13.

Közel 800 ezer zarándok vett részt idén a 442. fogadalmi zarándoklaton Csíksomlyón. Az ünnepi szentmisét Schönberger Jenő szatmári püspök mutatta be, Jakubinyi György gyulafehérvári érsekkel, Tamás József segédpüspökkel, Páll Leó OFM, a Szent István Királyról nevezett Erdélyi Ferences Rendtartomány provinciálisával, valamint a zarándoklatraérkező papsággal. A helybeli magyar ajkú hívek mellett az anyaországból, Szlovákiából,

Németországból, Ausztriából és Ausztráliából is érkeztek magyar zarándokok.

Schönberger Jenő szentbeszédében hangsúlyozta: „a közös nyelven túl, ma még valami szorosán összekapcsol minket: Jézus édesanyja és a mi égi édesanyánk, a Boldogságos Szűz Mária iránt érzett szeretetünk.“

A püspök beszédében Szűz Máriáról, az emberi szabadság megtestesítőjéről, az első tabernákulumról beszélt, akinek hite és szabadsága példa minden ember számára. Schönberger püspök megemlékezett a székely nép 1567-ben hitéért vívott győztes csatájáról, amelynek fogadalmi emléke e búcsú.

Mária hittel elfogadta azt az utat, amit Isten kijelölt számára. Nem utat keresett, hanem Jézus útját járta, s így nekünk sem tud mást mutatni, mint Fiának útját.

A püspök napjaink problémáit említve arra hívta fel a figyelmet, hogy hiába vannak életellenes törvények, ha senki nem hajlandó megölni gyermekét. „Hiába mond a törvénykezés nemet az életre, ha mi igent mondunk. Nem a törvény ö, hanem az ember!” Máriára tekintve nem lehet más feladatunk, mint követni őt az igazi szabadság útján, gyermekeink jövője érdekében – buzdított a püspök.

Délután 5 órakor csángó misével folytatódott a búcsú, majd éjszakai virrasztás volt a kegytemplomban. A búcsú lezárásaként a virrasztáson résztvevők hajnalban körmenetben vonultak fel a Kissomlyó-hegyre, ahol napkelte előtt szentmisében adtak hálát az idei búcsú kegyelmeiért.

Magyar Kurír

Csángó mise Csíksomlyón

Moldvai csángók, tiszta lelkű magyarok
Fáradtan, elcsigázva évről évre
Visszajöttök őseitek földjére

Ünnepölbe öltöztetitek szívetek

Fáradhatatlanul Pentekosztész napján
Elhözötök jóságokat, békeségeket.
Látva a Szentlélek tüzeit szemetekben
Öröme, szeretetre, türelemre int
Erőtök erőt ad
Hitetek hited ad
Moldvai csángók, tiszta lelkű magyarok
Tanításokat bennünket újra és újra!
Hogyan legyünk mi is magyarok...

Szulimánné Szurovecz Eleonóra

„EGY NAGYON SZÉP NAP ENDRŐDÖN”

2008. május 17-én, szombaton a „Rózsahegy Napok” rendezvény második napján sikerült „haza” jutnom Endrődre az iskolatörténeti kiállítás megnyitójára, melyhez én is küldtem több darab fényképet, amiket viszont is láttam a kiállításon.

Köszönet Ladányiné Varjú Margitkának és segítőknek a fáradságos munkáért.

Timár Imre, az Endrődiek Baráti Körének Elnöke és a Rózsahegy Általános Iskola Igazgatója megkoszorúzta a régi iskolákat, melyeket Iványi László plébános úr megáldott. Csodálatos májusi nap volt, felejtethetlen, a sok fotón magamat gyermekként viszontlátni, az énekkarban, a 100 tagú furulyazenekarban, az óvodai képeken, az első áldozási képeken. Nagy öröm volt, hogy az édesanyám, Dávid Eszter - meghalt, amikor én születtem - az ő polgári iskolai képét is megtaláltam, rajta még Timár Izabella néni és Kugler Margitka néni, akiket ismertem.

Jó volt találkozni a régi osztálytársakkal, iskolatársakkal, rokonokkal és Márton Gábor - Marci bácsi - tanár úrral, aki mindig az igazra és a becsültelességre tanított. Sajnos, hogy nem tudott eljönni Vaszkó Irénke tanár néni, aki nem csak testnevelőnk volt, de a lelkünket is nevelte. Köszönöm, soha nem felejtjem el, míg élek! Emlékezni kell Szabó Elek bácsira, a nagy tudású, de nagyon szerény, szeretetteljes tanárra! (Akinek Felesége és Édesapám rokonok voltak.)

Paróczai Gergely bácsira úgy kell emlékeznünk, aki a szép magyar beszédre tanított, és megszerettette velünk az irodalmat.

Kovács Imre bácsi, ő alakította meg a 100 tagú furulyazenekart. A zenekar egyik előadását a Magyar Rádió felvette és sugározta, egyéb-

ként csodás énekkarunk is volt. Azt hiszem mindenki örömmel zenélt és énekelt és ezt neki köszönhetjük. Nagyszerű ember volt ő is.

Dénes Izra bácsi, aki még szerencsémre tanított egy évig. A hazaszerepre nevelt és a magyar-székely népdalokra.

Kovács Matyi bácsi „szigorú de igazságos!” (Nem számított, hogy a kislányok között rokonai voltak, tudta a leckét a nebuló vagy nem!) Csak a szépre tudok emlékezni vele kapcsolatban is. Úgy tudta a földrajzot tanítani, hogy én már az órán megtanultam és magam előtt láttam a földrészeket, városokat, tájakat, és talán az is megtanulta, aki nem akarta.

Az akkori fiatal tanárok, Fülöp Imre és Laki Sándor tanár bácsik a kiváló tudásuk és fiataláguk miatt is közel álltak a gyerekekhez.

Nem hagyhatom ki drága óvónénimet Timár Irénke néni (Véha Antalné) sem, Hunya Irma néni, aki az írásra-szépíráásra tanított, és Gábrriel Irma néni sem, aki másodikban tanított majd Juhász Irma néni kedves fiatal, szép tanító néni és Palotai Feri bácsit, szigorú szeretetével és igazságosságával.

Mindannyiujuknak tisztelet, becsület, köszönet, az élőknek még további jó egészséget kívánok!

Remélem, az osztálytalálkozózn nyáron találkozunk.

Akik már nincsenek közöttünk, nyugodjanak békében.

Békéscsaba, 2008. május 21.

Szívélyes üdvözléssel:

Gergelyné Kertes Kató

5600, Békéscsaba
Derkovits sor 6. II.em.7.
T:66/327-828
(volt endrődi diák)

Trianonra emlékezünk!

A Kárpát-medence szerves ökológiai egységet képez, ezt az egységet darabolták szét 1920-ban, Trianonban. Elpusztították Európa legtekélyesebb geográfiai egységét, azt a keresztény országot, amely vérevel, önfeláldozásával védte Európát, a civilizációt évszázadokon át. ...

AMIT VESZTETTÜNK:

Az ezeréves ősi föld kétharmad részét szabad szákmanyul dobták kapzsi szomszédainknak. Meghagyták az Alföldet és a Dunántúlt, azaz a képmutató érveléssel, hogy Magyarországot független nemzeti államná teszik.

Az elszakított területek lakosságának mintegy 25-32 %-a színmagyar. Az ötletszerűen kijelölt trianoni határ 215 magyar város és község területét hasította ketté. Területi veszteségeinket végzetessé teszi az a körülmény, hogy éppen a legértékesebb országrészeket szakították el tőlünk, a Kárpátok láncait hatalmas erdőségek borítják, a hegyek gomorában gazdag bányakincsek rejtőznek. Magyarországot 325, 411 km² területéből elszakították 232, 804 km²; 20.886.487 lakosságából idegen uralom alá került 13.287.241 lélek.

Erdőségeink főleg a Felvidékre és Erdélyre esnek. A 13 millió kat. hold erdőségünkől alig kétfélmillió maradt meg. Ezzel hazánk Európa legerdőtelenebb országa lett.

Allatállományunkat már a háború és a román megszállás is nagyon pusztította s a trianoni béke szinte halálos csapást mért rá.

A bányászat, az ásványi vizek és gyógyfürdők úgyszólván teljesen a megszállók birtokába kerültek. A Szepes-Gyömöri és az Erdélyi Érchegység

gazdag bányái mind idegen uralom alá kerültek.

Nagy-Magyarország gazdag volt ásványvizekben és gyógyfürdőkben.

Ipari veszteségeink szorosan összefüggnek nyersanyag lelőhelyeink elvesztésével. Összesen elveszett 2212 gyár és ipartelep.

Közművelődési veszteségeink arányban állnak a területi és gazdasági veszteségeinkkel.

Ellenségeink éppen azokat a területeket vették el tőlünk, melyek 150 éves török megszállás idején mentesvárai voltak a magyarságnak. Szomszédjaink tudják azt, hogy az elfoglalt területeket csak akkor mondhatják igazán magukénak, ha tanuló ifjúságot elfordítják a magyarságtól és serdülő nemzedékeket maguknak nevelik.

Iparoktatásunk igen magas színvonalú volt és mindenütt az egyes iparvidékeknek megfelelő szakiskolák működtek. Elülődtek a magyar tanárokat és tanítókat, elégették a magyar tankönyveket és beülték a magyar műveltség gazdag épületeibe.

Könyvtárságunk több millió kötetre rüg. (Polgári iskola volt 530, maradt 230; középiskola 264, maradt 129). A megszállt területeken ezrével börtönöztek be meggyötört magyar testvéreinket, csak azért, mert magyarnak vallották magukat.

Mindent összefoglalva fájdalmasan állapíthatjuk meg, hogy a békeszerződések a legkegyetlenebbül bántak el országunkkal: megsemmisítették a Mindenható által is egységesnek teremtett ezeresztendő magyar birodalmat.

„A trianoni béke nem diplomáciai tévedés, hanem bűn. Egy olyan virágzó nagy kultúrát, mint a magyart tönkretenni és megalázní, ez az egész művelt emberiség ellen elkövetett bűn.” (Charles Tisseyre, egy francia politikus)

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (6.)

[Jánossy plébános] Utóda a belényesi plébános, a későbbi váradi kanonok: Csák Ferenc volt. Tevékeny, gondos lelkipásztora volt hatalmasan növekedő nyájának. Rajta volt, hogy az új templom belső felszerelése minél szebb és értékesebb legyen. A templom előtti kereszt, a templom homlokzatán ma is látható Szent Péter és Pál szobrai az ő idejében készültek, a régi öreg orgonát eladta a csabai egyháznak 500 forintért és egy akkor elsőrangú 22 változatú, 2 claviaturájú orgonát csináltatott a turi Kümmer-céggel 5583 forint 27 krajcárért. Gyakori gyűjtés és saját adományából pótolni igyekezett a francia háborúk idején beszoigáltatni kényszerült templomi ezüst szerelvényeket. Az endrődi Vida-féle alapítványt az ő kérésére létesítette Vida Imre, a kegyuraság uradalmi praefektusa.

A francia háborúkat követő devalváció és „nagy drágaság” miatt sorra került az összes községi és egyházi alkalmazottak fizetés rendezése. A lakossági tiszteletreméltó elismeréssel honorálta a kényszerűségből előállott kérelmeket, s az egész vonalon fizetés javítást eszközölt. A jegyző készpénz fizetése 160, a bírósági 100 rénusforintra emeltetett fel.

A kántor fizetését a következőkben állapították meg: 18 hold tanya föld, 11 és fél hold rét, készpénz 200 forint, 10 pozsonyi mérő búza, 12 öl stóla fejében 61 forint. – Utóbbi helyett az előjáróság később külön illetéket engedélyezett Még pedig kistemetésért 1, nagy-temetésért 2 forint, a bucsuztató minden verséért 20 kr.-t, de 24 versszaknál többet énekelnie nem szabad.

A plébános jövedelme – ismételt megállapodások szerint – az alábbiakból állott: 40 hold ugar, 50 hold tanya, 55 hold rét, 1 hold Bánom-kert, összesen 146 kat. hold az uradalomtól adományozva. Párber és a szegények stólaváltsága fejében 1000, később 1500 forint, 24-24 köből búza, árpa, zab, 24 öl sinfa, 24 akó helyi óbor, 1 mázsa faggyu, s a hivek által a két ugar szántása és boronálása.

1812-ben a lakosság kívánságára a község orvosi állást létesített és meghívta arra Rázsó János „debreceni chirurgus“-t. Fizetése: 80 váltóforint, 2-2 köből búza és árpa, 4 öl fa, 5/8 föld az uraságtól, 1 lánca veteményeskert volt.

Az akkori előjáróság szükségesnek tartotta a gazdasági cselédek bérét is rendezni a következő határozat szerint: „Mivel az szolgák mód felett való bért szoktak kívánni, szükségesnek ítéltett az iránt rendelést tenni. Az első vagy öregbéres fizetése 100, a másodiké 80, a harmadiké 60, a negyedik 40 forint, s ebbe bele kell tudni minden természetbeni illetéket: gabonát, vetést stb. A nőtlenekek azonban csak készpénzt szabad adni. Órlés, kendermagvetés és fűtő adható ingyen vagy bérbe tudva. Büntetés alatt meghagyatik azonban, hogy sen-

ki semmiféle marhat bérül ne adjon, mert ha kitudódik, valamint a gazda, ugy a szolgál is kemény testi büntetést fog nyerni.” Ugy látszik, a szociális érzés nem nagyon bántotta az elődöket, amikor maximálták a rendkívül szaporodó szegény lakosság jövedelmét. Ekkor már ugyanis 4563 lelket számlált Endrőd, s a születések száma 1815-ben 257 volt, a lakosság 5,6 százaléka, míg most 15000 lakos mellett 400, tehát csak 2,7 százalék. Ebben az időben már tudott magyarul az egész nép.

1814-ben gr. Stockhammer Ferenc özvegye nevében Bujanovics nevű „uradalmi plenipotentiarius” engedélyt adott a plébánosnak egy keltős száraz malom felállítására, s megengedte, hogy a régi templom anyagából befolyt 1654 forintot e célra használja fel. Az évenként mintegy 250 forint jövedelmet a templom javára fordították. Ugyanerre a célra használtatott fel a község szárazmalmainak szombati bevétele is, mely pl. 1816-ban 442 forint 30 krajcárt tett ki.

Csák Ferenc lelkészkedése arról nevezetes még, hogy ránevelte a hiveket a jótékony adományok és alapítványok létesítésére. Alig akadt valamicsodás vagyoni ember, aki végrendeletében jótékony célra ne hagyott volna. Amikor 1816-ban kanonokká nevezték ki, utódja Kricsfalusy Ferenc anyagilag igen rendezett hitközséget vett át tőle.

A község a francia háborút követő nagy pénz-elértéktelenedést és lebélyegzést, nemkülönben az ezt követő nagy drágaságot is hamar kiheverte. Rendkívül megkönnyítette a lakosság gazdasági előrehaladását az a körülmény, hogy a kegyurnő: gr. Stockhammer Ferencné szül. Hartvig Mária Terézia grófnő minden javadalmát a községnek adta bérbe. Csejt, Kiskondoros puszták is ide tartoztak, Sima pedig a község urbéres legelője

volt. Az olcsó bérletek mellett érthető a vagyoni megizmosodás. – A község és hitközség viszonya változatlanul kitünő és szeretetteljes volt. A hitközség terheinek nagy részét a község viselte, harangok hozatalában, kereszt felállításában, egyházi szükségletek beszerzésében mindenkor jőpéldát adott „communitás” az adományozásokra hajlandó jölelkű endrődi népnek.

Követendő példa gyanánt említjük meg Endrőd község hosszú időn keresztül bírájának nemes gondolkodásra és áldozatos lelkületre valló végrendeletét, Kalmár Mihály tekintélyes földesgazda volt e kiváló férfiú, aki bölcs és előrelátó közéleti munkálkodása mellett – a szegények iránt tanusított megértő szeretetével is érdemes arra, hogy nevét az utókor tisztelettel említsék. A nevezetes végrendelet ide vonatkozó része így szól:

„5. Amennyi pénzből értékem van és találhatik akár Contraktusokban, akár készpénzben, vagy bankókban, vagy Convenciósi pénzben, minnek előtte abbul a temetésemre teendő költség, ugy főtisztelendő Kricsfalusy v. esperes és Plébános urnál levő passiva adósságom ki fog fizetődni, légyen és maradjon a szegénységben s nyomorúságban sinlődő embertársaimé, melyre nézve megkérem mind a mostani, mind a jövődöbéli Tiszt. Plébános urakat, hogy ezen akaratom és rendelésem következtében ne terheltessenek ezen felül előadott pénzbéli értékemet kezek és gondviselések alá venni s azt gyarapodásra interesre kiadván, annak interesét az olyas szegény, vagy nyomorult sorsban levő felebarátaim között, akiket Tiszt. plébános úr – Birák uramékkal egyetértve arra érdemesnek lenni itél, minden esztendőben kiosztani, az Istennek dicsőségére, az ő felsegítésekre s az én bűnös lelkemnek üdvösségére”. Ezen hagyaték végösszege 8453 forint volt. Így keletkezett a „Kalmár-féle szegényalap”, mely a forradalomig tekintélyes kamat-segélyt nyújtott Endrőd szegényeinek. A háboru utolsó éveiben a kormány rendeletére hadikölcsönbe jegyeztetett az alaptőke. Az értéktelen papírok az oláhoktól megszállt Nagyváradon hevernek a többi: igen tekintélyes összegre rugó szentmise alapítványokkal együtt.

Kricsfalussy tévedésből 1818. május 17-én a közigazgatási és egyházi hatóságok impozáns részvételével megünnepeltette a község és egyház 100 éves alapítási évfordulóját. A régi pontos feljegyzések azonban világosan bizonyítják, hogy ez nem 1718-ban, hanem 1730. tavaszán történt.

Miként már említettük, Vurum József püspök ez időben (1824. május 9-én) szentelte fel az endrődiek híres nagytemplomát. Buzgó munkássága jutlamául Kricsfalussy plébánost a király a nagyváradi káptalan tagjává nevezte ki.

(folytatjuk)

Gépiélet

A számítógép előtt ül a gyerek,
mert ilyen lett az élet,
ma már játszani a gépen is lehet.

Mindenütt az észet osztják,
lelket hozzá soha,
ma ez a világ, gonosz mostoha!

Az anya gépiesen ölel,
akár édes, akár mostoha,
mesét olvasni nincs idő soha.

Az apa éjjel-nappal dolgozik,
és otthon csak alszik,
a gyerekekkel soha sem focizik.

A testvér zenél, edz, nyelvrára megy,
fáradt, éjjelig tanul,
nem játszik és alig-alig szól.

A gyerek simogatásra vágyik,
de senki sincs kéznél,
tovább lövi az ellenséget, s marad a gépnél.

Ujházi Aranka verse

II. Várostartörténeti vetélkedő

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda Várostartörténeti Vetélkedőt szervezett 2008. május 6-án - immáron második alkalommal - a Hősök úti iskolaépületben.

Fülöp Istvánné intézményvezető köszöntője után Csányi István alpolgármester úr nyitotta meg a rendezvényt. Nagyon szép kezdeményezésnek tartja, amiért iskolánk felvállalta a helytörténeti vetélkedőt, és nagyon fontosnak, hogy a városban élő kis- és nagydiákok megismerik gyökereiket, múltjukat.

Ezután Kónya Márta tanárnő - a vetélkedő főszervezője, összehívója - is köszöntötte az egybegyűlteket, és ismertette a feladatokat.

A vetélkedőn az alábbi intézmények tanulói vettek részt korcsoportonként - Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium, Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda.

A vetélkedő 1. fordulójában, előzetes feladatként a csapatoknak egy emblémát kellett tervezniük, egy intézményt, vagy csoportot bemutatniuk, valamint a város egy neves emberével interjút készíteniük.

A 2. forduló első részében írásbeli feladatokat oldottak meg. A szünet után a vetélkedő látványos pillanatai következtek, hiszen a diákok énekeltek, verset mondtak és reklámszövegekkel is készültek, amelyben Gyomaendrőd valamelyik, nevezetes, jellegzetes intézményét kellett ajánlaniuk.

A zsűri tagjai voltak: Megyeriné Csapó Ildikó a zsűri elnöke, Dinyáné Bánfi Ibolya, dr. Füzesné Hudák Julianna, Kovács Gábor, Susányi Istvánné, dr. Szilágyi Ferencné Németh Eszter és Veres Antalné.

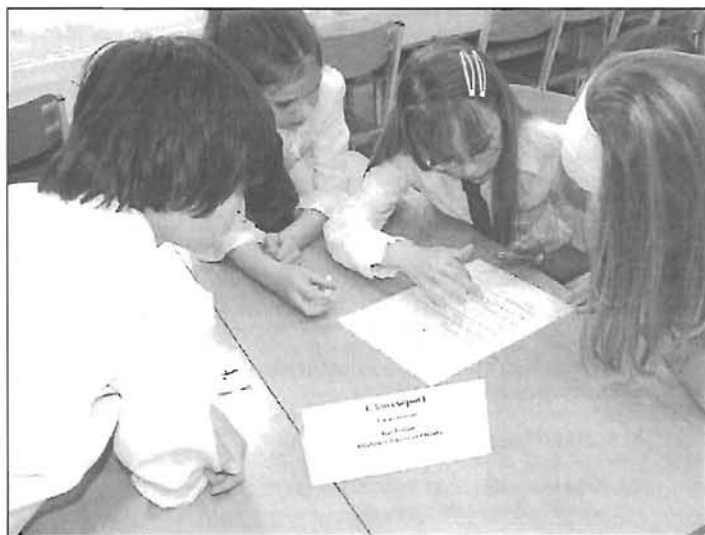
Iskolánk által alapított vándorszerleget korcsoportonként a legtöbb pontot elért csapat kaphatta meg.

A legeredményesebbek a következők voltak.

- 3-4. évfolyam (1. korcsoport): Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda 1. helyezett
- 5-6. évfolyam (2. korcsoport): Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda 1. helyezett
- 7-8. évfolyam (3. korcsoport): Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda 1. helyezett
- 9-10. évfolyam (4. korcsoport): Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium 1. helyezett
- 11-12. évfolyam (5. korcsoport): Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium 1. helyezett

Gratulálunk az eredményekhez, és köszönjük a vetélkedőn részt vevő tanulókat és felkészítő nevelőket, valamint a zsűri munkáját.

Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda
Nevelőtestülete

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Domokos László
országgyűlési képviselő

Csak a mi érdekünk a fejlesztés?

Az egyeztetési eljárásban Békés megyét érintően tett észrevételeink, kifogásaink egy része nem lett figyelembe véve, s így a jelenleg hatályos törvény tartalmához képest a térség számára a javaslat visszalépést jelent. Kifejezetten hátrányos, hogy az M44-es számú gyorsforgalmi út nyomvonalát Kecskemét térségétől kiindulva csak Békéscsabaig jelöli a javaslatban, ellentétben a hatályos tervvel, amelyben a nyomvonal Gyula városáig, pontosabban a román-magyar országhatárig terjed, megteremtve a gyorsforgalmi közúti hálózatok kapcsolatának lehetőségét a román oldalon tervezett gyorsforgalmi úthálózatához. Rádásul ott éppen most folyik a fejlesztés az arad-nagyváradai nyomvonal tekintetében, amely 2010-re eikészül, de a magyar oldal ehhez nem viszonyul, még a rendezési terv szintjén is visszalép ehhez a tényszerű helyzethez képest.

Indokolt továbbá, hogy kifejezett igényük mellett a romániai Arad megyei tanács és a román útügyi szervek szándéka és törekvése, hogy a két megye gyorsforgalmi úthálózata a feltételek megteremtését követően mielőbb csatlakozásra kerüljön. A nyomvonal kijelölésének és az országhatárral való metszéspont meghatározásának az elősegítése, gyorsítása a szándéka annak a munkacsoportnak is, amelynek 15 országgyűlési képviselő, polgármester és megyei közgyűlési elnök is tagja, közöttük magam is, illetve az elnök úr, Lezsák Sándor úr is, aki éppen most házelnöként vezeti ezt az ülést.

Nem elfogadható azoknak a főúti települést elkerülő tervezett szakaszoknak a hiánya, amelyek a települések tehermentesítését, az élhető lakókörnyezet megteremtésének előfeltételét biztosították a hatályos tervben. Békés megyében összesen hat elkerülő utat vesz ki a már meglévő tervekhez képest úgy, hogy ezek egy részét tervezni is kezdték. A 47. számú útnál Mezöberény, Csorvás, a 44. főútnál Békésszentandrás, Szarvas és Kondoros, a 470. számú főút esetében pedig Békés elkerülő szakaszait veszi ki ez a rendezési terv, és utána úgy tűnteti fel, hogy nem is kívánja ezen települések elkerülését biztosítani.

További elem még a Budapest-Szolnok-Békéscsaba-Lökösháza-országhatár transzeurópai áruszállítás és országos törzshálózati vasúti pálya korszerűsítésének előkészítése, a vasútfelújítás biztosította lehetőségek kihasználása, elkerülhetetlen logisztikai központok, szolgáltató bázisok létesítése. Megítélésem szerint ezért fontos lenne az országos területrendezési tervben a dél-alföldi körzetben további békéscsabai vasúthoz kapcsolódó részközpont kijelölése logisztikai tekintetben.

S még egy fontos terület: a betervezett javaslat szűkíti a hatályos tervben szereplő repülőterekre vonatkozó kategóriákat. Ennek következtében a nemzetközi kereskedelmi repülőterre fejleszhető repülőterek kategóriája nem szerepel a javaslatban. Így Békés megyében a békéscsabai repülőtér, amely jelenleg ebbe a kategóriába van még besorolva az érvényes rendezési terv szerint, más regionális repülőterekkel együtt kikerül a tervből. A regionális repülőterek hálózatának fejlesztése országos érdek.

Ehhez képest a rendezési terv visszalépést jelez akár gyorsforgalmi út, akár alsóbbrendű utak, akár pedig a vasút és a repülőtér viszonylatában is, amely éppen a határmentiségéből adódó hátrányok feloldását legalább terv szintjén biztosította volna. Ezért a visszalépés elfogadhatatlan számomra ilyen módon mint a Békés Megyei Közgyűlés elnöke és megyei képviselő számára is. Nem tudjuk így elfogadni, nem tudom elfogadni a törvénytervezet ez irányú visszalépését, módosítását.

Miért fontos ez? Enélkül nem lehet majd fejlesztéseket, nem lehet EU-s forrásokat bevonni, hiszen ha a rendezési tervek körül nincs rend, akkor az egész ország fejlesztési folyamatai leállhatnak, az összehangoltság hiányzik. Az egymás mellett lévő országok együttműködését pedig csak országos rendezési tervekben keresztül lehet biztosítani. Ezt is megvonná ez a törvénytervezet, ezért azt gondolom, csak jelentős korrekció után lehet az elfogadásról gondolkodni. Ebben viszont kérem az együttműködést minden képviselőtársamtól.

Támogatom Gyomaendrődöt!

Örömmel támogatom azt a Várfi András polgármester úr által kezdeményezett, Gyomaendrőd Önkormányzata nevében benyújtandó pályázatot, melyet a Bajcsy Zs. út és az Erzsébet liget keleti oldalán lévő Semmelweis utca (a Liget-Fürdő mellett) közötti szakaszon közlekedésbiztonsági kerékpárút építése érdekében készít el. A kerékpárút vegyes gyalog és kerékpárút, amely a város legforgalmasabb Fő útján létesülne.

A fejlesztés nagymértékben hozzájárul mind a gyomaendrödi gyalogosok, mind a kerékpárosok biztonságos és kényelmes közlekedéséhez, ezáltal tehermentesül a közúti forgalom, a közlekedés áttekinthető és biztonságos lesz.

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE
5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Üzenet a ballagó végzősöknek

Sok diák számára ért véget a napokban a középiskola. A ballagás napja visszatérít, számadás, leltár az elmúltakról és előretérít a jövőre, céljaitok felé. Búcsú az iskolától, ahol életek meghatározó idejét tölthettek, itt váltatok gyerekből felnőttek. Számítalan egyéni és közös élmény, gyakran megélt öröm és bánat, számos siker és kudarc mind-mind életek elválaszthatatlan részei voltak, szorosan az iskolához kötöttek benneteket.

Az iskola védő falait elhagyva az élet új ismeretlen világa vár mindenkit, ahol már egyedül kell boldogulni. Új feladatok, új kapcsolatok várnak rátok, új megpróbáltatásokkal kell majd szembenéznetek. A tarisznyátokban azonban olyan értékeket visztek magatokkal, ami állandó, értékálló, amire építeni lehet. A tisztesség, a becsület, a szorgalom, a kitartás olyan értékek, melyek fontos útravalóul szolgálnak számotokra, hiszen nagyon fontos, hogy különbséget tudjatok tenni az értékes és az értéktelen, az igaz és a hamis, a jó és a rossz között.

Többen bizonyára folytatjátok tanulmányaitokat, mások pedig munkába állnak. Kívánom, hogy mindenki találja meg a számítását. Meg kell ragadni minden alkalmat az ismeretek gyarapítására, mert aki nagyobb tudással rendelkezik, több lehetősége lesz az elhelyezkedésre is.

Remélem, hogy legtöbben Békés megyében fogtok majd munkát találni, hiszen térségünknek nagy szüksége van a lendületes, jól képzett, modern gondolkodású szakemberekre.

Az előttetek álló kihívásokhoz kitartást és sok sikert kívánok!

„Bármily erővel, bármily áldozattal
Hazát kell nektek is teremteni!
Egy új hazát, mely szebb a régienél,
És tartósabb is, kell akarnotok.”
(Petőfi Sándor)

Domokos László
Gyomaendrőd országgyűlési képviselője

A jó kezdeményezéshez örömmel csatlakozom a Gyomaendrödiek érdekében!

Várfi András polgármester úr és a képviselő-testület munkájához további sok sikert kívánok!

Gyomaendrőd, 2008. május

Tisztelettel:
Domokos László
Gyomaendrőd országgyűlési képviselője

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

Hiteleshetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!

Irodalmi oldal

Babits Mihály: Keresztül- kasul az életemen

A tömeg és a nemzet
(részlet)

Babits Mihály önéletrajzi kötete – a Keresztül – kasul az életemen- 1939-ben jelent meg. Önéletrajz és korrajz. Személyes hangú, hiteles emberi vallomás, melynek intimitását erősíti, kiegészíti felesége, Török Sophie Költészet és Valóság című írása.

A harmincas években Babitsnak is szembe kellett néznie a nemzeti eszmét kisa-játító fasizmus térnyerésével, Trianon (1920. június 4.) tragédiája után a terület-visszacsatolások megindulásával, az új háború közelségével. Remények és veszélyek, külső és belső harc jellemezte ezt az időszakot, s a halállal való

szembenezés. 1938 tavaszán esett át ugyanis azon a gégeműtéten, mely gyógyulást nem, csak néhány évnyi haladékot adhatott.

A tömeg és nemzet c. írását 1938 májusában, Ausztria megszállásának évében írta, és erkölcsi hitvallásának is tekintette.

Az író (költő) 125, míg cikke 70 éve született. Ebből közlünk részleteket.

Öt hétig lebegtem különös öntudatlanságban. Alighogy kissé fölocsúdtam, az első hír, mely a világból hozzám ért, ijesztő volt és szinte apokaliptikus. Ausztria bukásának híre volt ez. Még a csendes szanatórium falát is megrázták a hullámai, heteken át másról sem hallottam, mint „pánikhangulatról”, vagy ami még jobban lehangolt, kritikátlan, naiv reményekről. A tét hazárdnak látszott, minden fogalmon túl: csak végletekről volt szó. Magyarország elpusztul. Magyarország visszanyeri integritását. „Egy kardcsapás nélkül mienk újra minden.” „Hannibal ante portas: végünk van!”

A fejem örvénylett; beszélni még nem tudtam: gondolataim katodikusan forrongtak. Írni szerettem volna; ódákat és esszéket terveztem, nemzetem sorsáról, helyzetünk nagy veszélyeiről, s a magyar szellem elpusztíthatatlan erejéről, melyben erősen hiszek, mert magamban érzem azt. Nagy terveimet kicsi és szomorú kérdések zavarták meg, nem volt idő a messze jövőről töprengeni. A jelen beleszólt, elég csúnya szókkal. Körülöttem a zsidókérdést vitatták, s a sajtó megrendszabályozásának módszereit. A témák színvonalára egyre süllyedtem, alig éreztem, hogy közöm van hozzájuk. Nem a nemzetről volt szó, csak osztályokról, fajokról, pártokról.

Tulajdonképpen miért is írok erről, mi kényszerít, hogy félig még betegem, fölvegyem a tollam? A politika mindig nagyon távol állt tőlem, és távol áll most is. Eszem ágában sincs az a naivság, hogy beleszólnék az eseményekbe. Mint avatatlan, nem is igen mernék beleszólni. Amit itt ma mondani kell azt megmondták mások,

nálamnál sokkal hozzáértőbbek. Ez nem az én terem, a költő itt idegen madár. Itt fajok és osztályok küzdelme folyik, amelybe én nem állhatok bele, mert nem állok sem faji, sem osztályalapon. A tempót egy barbár kor irama diktálja, mely nem az én korom. Én még egy régi, szellemibb korból jöttem, mely előtt a legszentebb kapocs a nemzet kapcsa volt, szellemi kötelék. Ez a kor megveti a szellemet, s megveti a szellemi kapcsolatokat. Rosszul ismeri ezt a szomorú huszadik századot, aki a „nacionalizmus korának” nevezi. A nacionalizmus kora a XIX. század volt, ez alkotta meg a modern nemzeti közös-ségeket, éppen azért, hogy különböző elemeket egyenlő jogok birtokosaivá s közös kultúra és hagyomány részeseivé tette. A mi századunk most megbontja ezeket a szellemi kapcsolatokat; kedvesebb neki a testi kötelék, amit a faj jelent, vagy az érdekközösség, amit az osztály képvisel.

Így destruálja, nemzeti jelszók alatt, magát a nemzet elvét.

Mondom, semmi közöm ehhez a századhoz; már régtől fogva nem érzem magam modern embernek. Bár keserűséggel s aggályokkal tölt meg, ha ez a barbár ízű modernség betör a mi magyar életünkbe is, s ujjlenyomatot hagy szentségeinken. Mostanáig szerettem azt hinni, hogy nemzetem se modern nemzet, higgadtan őrzi tisztelt hagyományait, s nem kapkod politikai divatok után. (...) A politikus ritkán teheti azt, ami elvileg s magasabb szempontból helyes volna: meg kell alkudnia a körülményekkel, s mai, demokratikus világunkban, a tömeg hangulatával is. Ez a realpolitika. Bizony, egy csepp sem irigylem a realpolitikust, akinek a mai tömeggel kell megalkudnia. A tömeg nem ugyanaz, mint a nemzet. A nemzet néha csak egy- két emberben élt. Máskor elrejtőzött, tanulószobákban és parasztgunyhókban. A nemzet a lélek, a tömeg csak a test. Sajnos, a test uralmának korát éljük, a „tömegek lázadásának” korát. A modern politika nagy dilemmája éppen ebben van. Ki fogja visszaállítani a szellemnek régi tekintélyét a tömeg előtt!

Ki bírja rá a sokakat, hogy hallgassanak a józan kevesekre!

Ijesztő paradoxona a demokráciának! Amit csak a mélyebb s komolyabb kultúra oldhat meg, hogy jóvátegye a tömegműveltség és félműveltség szörnyű vétkeit. (...)

Ha elvesz ez a nemzet, csakugyan ezért vesz el, (ahogy Széchenyi jósolja Aranytól), „mivelhogy tudomány nélkül való”. Tudomány nélkül - azaz mélyebb és szellemibb műveltség nélkül: ami megadná neki az igazsággal való nyílt szembenezés megszokását, az emberi szellem és erkölcs önbecsülését e világban. Útban van-e ez a kultúra a sorsukat most kovácsoló magyar tömegek felé? S mit tettünk, hogy útját könnyítsük? Félős, hogy inkább még nehezítjük. A sajtótörvényeknek megvan a maguk veszélyes dilemmája, akár a demokráciának. Aki a rosszat akarja irtani, könnyen a jót fojthatja meg. Az igazi irodalom elsenyved a korlátok közt. A tömegműveltség sablontermékei ellenben vígan virulnak s gyönyörűen alkalmazkodnak. Pedig ezekben van a valódi „nemzeti veszedelem”. Úgy látszik egyszóval, nem sok a remény a közeljövőben, hogy a Szellem ismét úr legyen a nemzetben-ahogy történetének klasszikus korszakában, az Eötvösök és Deákok idejében úr volt- s ellen tudjon állni a szörnyű politikai divatoknak, a barbárság különböző ragályainak, melyek ma fertőzik Európát. (...)

A jövő bizonyosan sötét és kétséges. Ha csak rá is gondolok erre, tele vagyok ijedt kérdésekkel, amikre nem tudok felelni. Hogyan állunk meg, Európa nagy válságaiban, megszegényedett szellemmel s megingott elvekkel? Hányan fog használni közülünk és kiknek, ha a gyűlöletes korhullám hátára kapunk? S mivel fogjuk ezt a hasznot megfizetni? Nem úgy leszünk-e, mint a bibliai Ézsau, aki szent jogokat játszott el egy tál lencséért? Nem zuhanunk-e súlyos gazdasági katasztrófába, ezt a lencséstálat szorongatva? S nem fogunk-e, mint a hazardőr, egyre nagyobb téteket kockáztatni, szellemi és anyagiakban, ha egyszer e lejtőn megindulunk? Engem főleg a szellemi rész izgat. Mi lesz, ha elborít bennünket a zsarnokságnak és barbárságnak az az áradata, mely ebben a szomorú Európában mindenütt ott les már az ajtó küszöbén, ahol az emberi jogokból és közszabadságokból egyetlen parányi rést engednek! (...)

1938. május

Ízes Ízek

Június

Tormás fejes saláta

A fejes salátát leveleire szedjük, megmossuk és leszárítjuk. A reszelt tormába apróra vágott kaprot keverünk, majd tejfölbe keverjük. Kevés cukorral, citromlével ízesítjük. A salátalevelekre tálaláskor öntjük rá.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endródi hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, tájjellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

» SZONDER «

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

**Műanyag ajtók,
ablakok,
téli kertek**

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TŰZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

**MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi
antennák**

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endródi u. 9.

Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

GELLAI VINCE, aki Endrődön született és lakott, súlyos betegségben 82 éves korában az Égi Hazába költözött. Gyászolja: felesége és a család

VARGA LAJOS gyomaendrödi lakos, 100 éves korában május 18-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családjá

Köszönetnyilvánítás

A gyászoló család köszönetet mond mindazoknak, akik ÖZV. VÉHA JÓZSEFNÉ DINYA KATALIN temetésén részt vettek, és a család fájdalmában osztoztak.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi Katolikus Központi Teme-
tőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni.
További információ a plébánián hivatalos
időben személyesen, vagy a 66/283-940-es
telefonszámon.

Az endrödi templomban, a katolikus
szertartás szerint eltemetett halottakról 40
évre visszamenőleg, név szerint megemlé-
zünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család,
egy éven belül havonta, egy éven túl évente
szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Az endrödi katolikus temetők takarítá-
sát, karbantartását támogathatjuk adomá-
nyok felajánlásával:

Kézpénzbefizetés az endrödi plébáni-
án hivatali időben (munkanapokon 8-12),
vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközség-
ért Közhasznú Alapítvány számlájára befizet-
éssel vagy átutalással. Számlaszámunk:
53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Ta-
karékszövetkezet.

„Nem múlnak el ők, két szívünkben élnek:
Híába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Fényképalbum

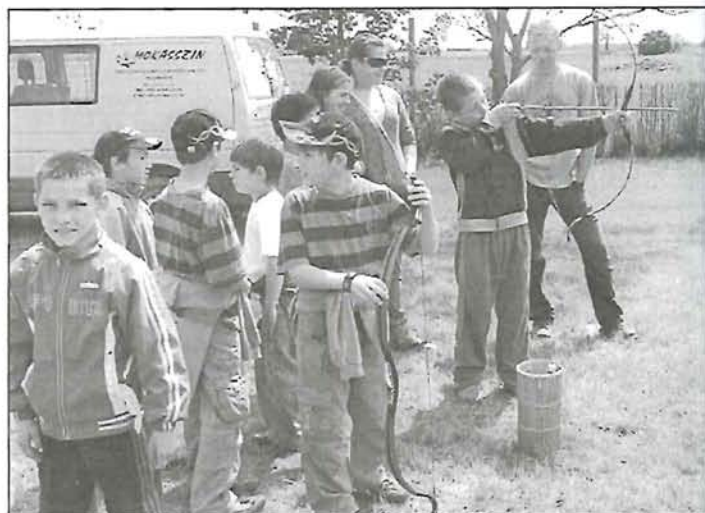

Fényképalbumunkkal az aranymisés
Timár Mihály atyát tiszteljük meg.

Felső kép: Timár Mihály pappá szentelése 1958. június 15-én a szegedi Dómban

Alsó kép:
Timár Mihály atya szüleivel, hátsó sor a testvérei: Mária, Margit, István, Gabriella, Ilona

X. Gyomaendrődi Nemzetközi Sajt- és Túrőfesztivál

Idén tizedik alkalommal rendezték meg városunkban május 1-jén és 2-án a Sajt- és Túrőfesztivált. A finom sajtok és borok kóstolásán és vásárlásán kívül a látogatók örömeire színvonalas kulturális programok bemutatására is sor került. A néptáncgyűttek műsorait követően a Suttymba Zenekar és Barátainak „Népzene Szép Erdélyországból” koncertje csodálatos élményt nyújtott a nagyérdemű közönségnek.

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Júniusi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- festékaruk: Trinát, Cellkolor, Dúfa, homlokzalfestékek, belső falfestékek, csempereasztók, glettek, higitók, ecsetek, hengerek
- szivattyúk, szórófejek, tömlők, csatlakozók
- fűnyírók, bozótívágók, kéziszerszámok
- gázegők, bográcsok, faszén
- szegek, csavarok, kerítés drótok
- műanyag kukák, alu létrák
- vegyszerek, permetezők
- védőfelszerelések, kesztyűk
- szőnyegek, asztalterítők
- virágládák, virágcserepek, növénytápok
- elektromos barkácsgépek

Várom kedves vásárlóimat!
FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 7. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. július

A tartalomból:

Az augusztusi számunk a nyári szabadságolások miatt a megszokottól később jelenik meg!

Kis Bálint Napok - 12. oldal

Tűzoltók eskütétele és gépjármű szentelés - 16. oldal

Varga Lajos nevét vette fel a sportcsarnok - 13. oldal

ARANYMISE GYOMÁN

Timár Mihály szalézi szerzetes atya, a gyomai katolikusok lelkipásztora június 22-én vasárnap ünnepelte pappá szentelésének 50. évfordulóját. Mihály atya aranymisés.

Dupla ünnep volt ez Gyomán, hisz ezen a szentmisén tíz fiatal részesült a bérmálás szentségében.

Némi izgalom is vegyült az ünnepi örömbé, mert fél órával a szentmise előtt jött a telefon, hogy a püspök úr autója meghibásodott, és vissza kellett fordulnia Szegedre. A Szentlélek útjába a technika ördöge sem tudott akadályt gördíteni, mert percre pontosan, amikor a szentmisében a bérmálási rész következett, püspök úr is mosolyogva megérkezett.

Az ünnepi mise elején a gyomai hívek nevében Horváth Gáborné köszöntötte Mihály atyát, és adta át a gyomai hívek ajándékát. Ezután az endrődiek köszöntötték régi lelkipásztorukat, és ők is átad-

folytatás a 6. oldalon

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Az endrődi közösségi ház júliusi programjai

2008. július 19-én Anna-bál a Barátság Klub szervezésében
2008. július 31., augusztus 1-2 GTP tábor

GYOMAENDRŐDI SZENT FLÓRIÁN ALAPÍTVÁNY

az 1996. évi CXXVI. Törvény 6. § (3) bekezdés rendelkezésének megfelelően ezúton tájékoztatja a nyilvánosságot és értesíti Támogatóit, hogy a 2006-ban felajánlott SZJA 1%-jaiból az adóhatóság 4846 Ft összeget utalt át. Ezt az összeget az alapítvány a helyi Tűzvédelmi feladatok megvalósítását biztosító szervezeti és technikai feltételei javításának elősegítésére használjuk fel.

Köszönjük a támogatást és kérjük, hogy a jövőben is támogassák alapítványunkat adójuk 1%-ával.

Gyomaendrőd, 2008. április 23.

Dinya László
az Alapítvány képviselője

A lengyel sportolónő életét adta születendő gyermekéért

Június 9-én szülővárosában, Tarnoban temették el Agata Mroz Európabajnok röplabdázónőt.

Mroz első gyermekét várta, amikor kiderült, hogy leukémiás. Férjével egyetértve úgy döntött,

hogy csak a gyermek születése után végezteti el a csontvelő-átültetést. A kislány, Liliana 2008. április 4-én jött világra – írja a LifeSiteNews.

A lengyel rajongók szépségük és nemzetközi sikereik miatt csak „aranylányokként” emlegették a Mroz vezette röplabadacsapatot, amely 2003-ban és 2005-ben megnyerte a női Európa-bajnokságot.

Marian Florczyk kielce-i segédpüspök szerint Mroz „az élet és az anyaság szeretete, az életadás vágya és a születendő gyermek iránti hősiesség példáját adta”. Néhány órával a fiatalasszony halála után Lech Kaczynski köztársasági elnök bejelentette: a sportolónőnek a kimagasló érdemek elismerésére szolgáló egyik legrangosabb kitüntetését, posztumusz Polonia Restituta díjat adományoznak.

Magyar Kurír

FELHÍVÁS 50 éves iskolai találkozóra

Az endrődi általános iskolában 1958-ban végzetek ez év szeptemberi találkozóját szervezzük, melyhez kérjük szíveskedjétek

Latorcai János és Gellai Margit
5500 Gyomaendrőd, Pf. 77.

címre küldött levélben jelentkezni, hogy a részletes tájékoztatást mi is megküldhessük.

A találkozás reményében leveleteket várjuk:

Latorcai János, Gellai Margit

A Katona József Művelődési Központ júliusi programjai:

Június 30–július 5-ig SZAKE Színjátszó Tábor
Július 14-én és 21-én 8–12 óráig VÉRADÁS
Augusztus 4–8-ig a Rumba Táncsport Egyesület edzőtábor

Civil csoportok:

Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanszakai: a csoportokkal egyeztetett időpontban.

Rumba Táncsport Egyesület: hétfőn, szerdán 17 órától, valamint kedden és csütörtökön 16.45-től

Galaktika Baráti Kör: minden hónap 1. szerdája
(július 2. 18 óra)

Bélyeggyűjtők Klubja: minden hónap 1. csütörtöke
(július 3. 17 óra)

Őszidő Nyugdíjas Klub: minden csütörtökön 16–18 óráig

„Gyomaendrőd Város Nevelésügyéért” Elismerő Oklevél adományozása

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2008. május 29-i testületi ülésén a beérkezett javaslatok alapján Dr. Valach Bélánénak, nyugdíjas pedagógusnak „Gyomaendrőd Város Nevelésügyéért” Elismerő Oklevelet adományozott.

„Dr. Valach Béláné nyugdíjas pedagógus testnevelés-biológia szakos tanárt, aki rendkívül elkötelezett pedagógusként végezte munkáját. Dr. Valach Béláné a testnevelés és biológia tárgyak szeretetén kívül lelkes és következetes osztályfőnökként városunk helytörténetének ismeretét és szeretetét is átadta tanítványainak.”

A kitüntető oklevél átadására a 2008. június 2-án 15,00 órakor ünnepélyes keretek között került sor.

www.gyomaendrod.hu

Szerkesztőségünk a kitüntetettnek szeretettel gratulál.

FELHÍVÁS

az UGARI ISKOLA egykori tanulóihoz, tanítóihoz

Az UGARI ISKOLA Kondorosi úti bejáratához EMLÉKOSZLOPOT szeretnénk állítani.

Az EMLÉKTÁBLA felirata:

UGARI ISKOLA
/800 m-re Nyugatra/
1928-1970

Állították az itt tanulók és tanítók
2008

Érdeklődni lehet:

1. ALT JÁNOSNÉ SALAMON TERÉZIA
Gyomaendrőd, Toronyi u. 21.
Tel.: 66/284-538

2. BULA KÁROLYNÉ GELLAI IRÉN
Gyomaendrőd, Hősök tere 2.

Önnnek joga van tudni...

Miről döntött a Képviselő-testület június hónapban

Települési művészetoktatás feladatellátás átszervezése

Mint már korábban hírt adtunk róla, a városi művészeti oktatás átszervezésén dolgozott az önkormányzat és az érintett intézmények. A költséghatékonyabb működtetés, a folyamatosan csökkenő gyermeklétszám, a szűkülő normatív támogatási rendszer, valamint az a szándék, hogy városunk összes tanulója azonos eséllyel vehessen részt az oktatásban, indokolja a két művészeti iskola összevonását.

A határozati javaslat szerint: a Gyomaendrőd Képviselő-testülete, mint a Városi Alapfokú Művészetoktatási intézmény fenntartója 2008. szeptember 1. napjától az intézménybe fogadja a Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény néptánc és társastánc tanszakát, biztosítja a növendékek oktatását, képzését, valamint az ott oktató pedagógusokat továbbfoglalkoztatásra átveszi.

Gyomaendrőd fiatalok felsőoktatási tanulmányainak támogatására pályázat kiírása

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete pályázatot ír ki a 2008/2009-es tanévre a már felsőoktatási intézménybe felvett gyomaendrőd fiatalok számára. A pályázat elnyerése esetén félévenként egy összegben, 40.000 Ft kerül kifizetésre, azaz havi 8000,- Ft/fő.

Feltételek:

Gyomaendrőd lakos

Végzettségét az iskola befejezése után a városunkban is tudja hasznosítani

Előseves hallgató csak a második félévtől, amennyiben eredményes félévet zárt, tanulmányi átlaga nem rosszabb közepesnél, s azt a későbbiekben is eléri

Kötelezettséget vállal, hogy tanulmányai befejeztével legalább a támogatás igénybevételének megfelelő időtartamig Gyomaendrődön kíván dolgozni

Több pályázó esetén, megegyező feltételek mellett a szülők szociális helyzete dönthet

A nyertessel a város megállapodást köt az ösztöndíj folyósításával kapcsolatban

A pályázat beadásának határideje: 2008. szeptember 30.

A pályázat elbírálása: 2008. októberi testületi ülésen

A pályázathoz csatolandó:

A szülők kereset-igazolása

Igazolás arról, hogy a felsőfokú intézetbe felvételt nyert, vagy a félévre beiratkozott

Leckekönyv fénymásolata

Nyilatkozat arról, hogy az önkormányzattal szerződést köt.

Városi egészségügyi intézmény szabadságolása

A Városi Egészségügyi Intézmény igazgató főorvosa, Dr. Torma Éva benyújtotta a Képviselő-testület felé a nyári, egységes szabadságolási tervezetét, mely szerint **2008. augusztus 4-től augusztus 15-ig** az intézmény zárva tart. A helyettesítést a Réthy Pál Kórház-Rendelőintézete látja el.

Óvodák nyári nyitva tartása

A közhasznú társaságok fenntartásában működő óvodák nyári nyitva tartása és szüneteltetése az alábbiak szerint alakul:

1. Táblázat

Óvoda	Nyitva tartás szünetel	Helyettesítő óvoda
Vásártéri óvoda	Aug. 4-től aug. 22-ig	Napsugár óvoda
Napsugár óvodák	Július 7-től július 26 -g	Vásártéri óvoda
Selyem úti óvoda	Aug. 4-től aug. 22-ig	Napsugár óvodák Fő úti óvodája
Blaha úti-Csemetekert óvoda	Július 28-tól aug. 18-ig	Napsugár óvodák
Polyákalmi úti-Tulipános óvoda	Június 30-tól aug. 15-ig	Blaha úti-Csemetekert óvoda és a Napsugár óvodák
Jókai úti-Margaréta óvoda	Július 21-től aug. 18-ig	Százszorszép óvoda

Menetrend szerinti helyi járatú autóbusz menetrend változása

A MOBILBUSZ Kft az iskolai szünet idejére egy járatot más időpontban indítana, valamint a vasúti menetrend szerint kis mértékben módosítaná.

A következő járatok megváltoztatásával értett egyet a Képviselő-testület:

Hétköznap Déryné indulás: 7.20 h helyett 7.15 h - /vonat/

Hétköznap Déryné indulás: 17.20 h helyett 16. 40 h - /vonat/

A 20.15 h járat módosításához nem járult hozzá, mert a lakossági bejelentések szerint, a délutáni szakrendelések hosszan kinyúlnak, így a város másik részében lakók nem tudnának hazatérni.

Bentlakásos intézmények korszerűsítése - TIOP pályázat

A Gondozási Központ az endrői részen két idősek klubját működtet. (Fő út 66. szám alatt az 5. sz., míg a Blaha u. 2-6. sz. alattit, amelyekben összesen 55 főt látnak el.) a területi alapszolgáltatásoknak (étkeztetés, házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, közösségi ellátás) a bázisa a Fő úti Idősek Klubja. Az épület leromlott állapotú, és terület sincs arra, hogy az előírtaknak megfelelően bővíteni lehessen, ezért a Blaha út 2-6 alatti épületet szeretnék átalakítani a modern kornak megfelelően. Ennek feltétele, hogy az épületben működő Rózsakert Esély Klubbot át tudják helyezni a Magtárlaposi utcába.

Szociális alapszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése

Pályázati keretek között lehetőség nyílt a Térségi Szociális Gondozási Központban működő, fogyatékosokkal élő szociális alapellátását biztosító infrastruktúra fejlesztésére, mely a Magtárlaposi úton lévő épületre irányul. Amennyiben a beruházás pályázati pénzből megvalósulna, úgy a fogyatékkal élő gondozottakat a Blaha úti intézményből áthelyeznék a Magtárlaposi felújított, s e célra átalakított épületbe.

Endrői Községi Ház lábazat felújítás

A Déryné Községi Ház külső homlokzata, de különösen a lábazata nagyon rossz állapotban van. Mivel a felújításra a bérlő (Templárius Alapítvány) nem vállalkozik, de a 2006. márc. 1-én kötött szerződés szerint nem is kötelessége, így a javítás elvégzésére a Gyomaszolg Ipari Park Kft.-től kértünk árajánlatot. A felújítási munkálatok **492.971- Ft**-ba fognak kerülni.

Tájékoztató a belvízrendezési munkákról és tervekről

Gyomaendrőd belvízrendezését a Képviselő-testület célul tűzte ki, s ennek megfelelően zajlanak a projekt előkészítések, tervezések, engedélyeztetések, kivitelezések.

A tájékoztatóból megtudhattuk, hogy VII ütemben folyik majd a munka, mindegyik ütem más és más településrészt érint. Jelenleg a második ütem kivitelezése zajlik, a város belterületének csapadékvíz elvezetése.

Jelenleg megvalósítás alatt: a Révzugai szivattyútelep második gépegye, valamint megépül a Hantostkerti szivattyútelep, illetve felújításra, fejlesztésre kerül a Szénáskerti csatorna, Görbékút-Vidólaposi csatorna is.

A többi ütem előkészítés alatt áll.

Felhívás!

A nagy lakossági igény miatt lehetségessé válik a lomtalanítás városunkban, bár nem a megszokott formában. **2008. július 19-én és 20-án** lehet kiszállítani a felgyülemllett lomot a hulladékkezelő területére. Ezekon a napokon ingyen fogadja be a fölöslegessé vált tárgyakat, de annak kiszállításáról mindenki maga gondoskodik.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

HONTI ANTAL 1921-2008

Gyomaendrőd díszpolgára

tervezőgrafikus, festő, dekoratőr, fémműves, belsőépítész

Született Gyomán,
1921. szeptember
17-én.

Apja Honti Antal fűszer-, vegyes-, vas- és bőrkereskedő, 1911-ben nyitott Gyomán vegyeskereskedést, anyja: Herter Julianna eladó. Két testvére van: Ida és Aranka. Felesége: Knap Margit htb. Gyermekei: László (1946) rajztanár, Katalin (1948) újságíró, Judit (1954) rajztanár.

Tanulmányai: Békéscsabai Felsőkereskedelmi Iskola, 1941; Belkereskedelmi Minisztérium Dekoratór Iskola, 1962.

Életútja:

Munkásságát három területre lehet osztani: I. grafikus, dekoratőr, belsőépítész (mely mindennapi munkája — a megélhetése); II. festészet, ami áthatja egész életét; III. művészet- és művelődés-szervező (Kép-Presszó, Honti Műhely-Galéria stb.).

Szülei kereskedőnek szánták. A kereskedőiskolából a háborúba csöppent, majd hadifogságba került. A táborban Madách Imre: Az ember tragédiája c. művének adaptációjához készített díszletet, domborított papírból. Hazatérte után nem volt lehetősége a továbbtanulásra. Sokféle munkát vállalt, 1948-53 között a mezőtúri fazekasok között alkotott. Művészi tehetségét mint grafikus-dekoratőr bontakoztatta ki a békéscsabai dekoratőrműhely, az endrődi, gyomai, mezőtúri ÁFÉSZ, majd a mezőtúri gépészeti főiskola tervezőgrafikusaként. Tervezett és készített falújságot, plakátot, kiállító pavilont. Az agyag, textil, fa, papír mellett kedvenc anyaga a réz. Ötvösművészi igénnyel készített emléktáblái, plakettjei, cégfírmái, belsőépítészeti remekei díszítik Gyomaendrőd, Békéscsaba, Körösladány, Mezőtúr, Medgyesegyháza, Mezőgyán, Oroszháza éttermeit, fogadóit, üzleteit, művelődési házait.

Közéleti tevékenysége:

1965-ben, Gyomán létrehozta a Kép-Presszót a Fészek cukrászdában, ahol Gaburek Károly, Koszta Rozália és más Békés

megyei művészek, illetve a Hódmezővásárhelyi Művésztelep alkotóinak munkái mellett a saját pasztelljei és metszetei is láthatók voltak. 1974-ben Művészet az iskolában címen folyosógalériát szervezett a gyomai gimnáziumban. 1977-ben emlékkiállítást szorgalmazott Pásztor Jánosnak és Vidovszky Bélának. 1980-ban — saját otthonának egy részét leválasztva — elkészült a Honti Műhely-Galéria, otthont adva a képző- és iparművészet mellett az irodalomnak és a zenének.

Önálló művel:

Honti Antalról..., album, 2000.

Rádió, televízió műsorok:

MTV Híradó, 1966; MTV Évgyűrűk, 1987.

Kiállítások:

Gyoma, a volt 48-as Kaszinó nagyterme, 1959; Gyoma, Kép-Presszó, 1965; Békés, Művelődési Ház, 1966; Békéscsaba, TIT Művészeti Klub, 1967; Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum (kollektív), 1969; Endrőd, Hídfő étterem, 1970; Gyoma, Kiss Lajos Gimnázium „A Honti család” című kiállítás, 1974; Gyoma, Műhely-Galéria, 1990; Gyoma, Katona József Művelődési Központ, Életmű-kiállítás, 1995; Gyoma, Katona József Művelődési Központ, Számítógépes grafikák, 1996; Gyoma, Műhely-Galéria, Állandó kiállítás, 1996-2002; Gyoma, Városi Képtár „A Honti család”, 2000. Kiállítási pavilonok: 1952-1988-ig a békéscsabai augusztus 20-i ünnepi vásárookra az endrődi FMSZ részére, fontosabbak: Kisbíró falatozó. Csikóbőrös kulacs alakú borkóstoló (a Bukóbőrös kulacs alakú borkóstoló (a Budapesti Mezőgazdasági Vásáron és az Egri Vásáron is szerepelt), 1964 és 1968: Gyomai Járásai Kereskedelmi és Ipari Kiállítás tervezése és kivitelezése.

Díjak, kitüntetések: a Budapesti Mezőgazdasági Kiállításra tervezett gabonatermesztési makett [DATE Mezőgazdasági Főiskola, Mezőtúr részére] bronzéremet nyert, 1978; Szocialista Kultúráért, 1986; a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének Emlékplakettje, 1988, Gyomaendrődért Emlékplakett, 1989, Gyomaendrőd Város Díszpolgára, 1996.

Irodalom:

Művészetbarátok könyve / szerk. Gergely Mihály, Bp., 1994, 247. p.; Egy különös művész érdekes otthonában / Uj Rezső = Békés megyei Népújság, 1967. március 24.; Galéria a Körös partján / Andódy Tibor = Pesti Műsor, 1984. június; Öt-éves a gyomai Honti-galéria / Dér Endre = Új Aurora, 1985, 3. szám; A mai reneszánsz ember / Molnár Lajos = Békés Megyei Nap, 1995. október 9.; Számítógépes varázslás Hontitól / Csath Róza = Békés Megyei Hírlap—Magazin, 1996. szeptember 14.; Vidéki képtár — országos értékek / Banner Zoltán = Bárka, 1997, 2. sz.; Honti albuma = Komárom-Esztergom Megyei Hírlap, 2000. április 6.; Megjelent Honti Antal életműve = Blikk, 2000. április 6.; Honti Antalról / Banner Zoltán = Művészet és Barátai, 2001. május. Mj.: A cikkek teljes felsorolása megtalálható a Honti Antalról... című albumban.

„Egyedülálló az a tudatosság s egyben megszál-lottság, amellyel Ő azt az esztétikai környezetalkító ösztönzést, amit fémből-fából-textilből-műanyagból-papírból kreált dekorációi és belső terei kivitelezése közben átélt, szerette volna átültetni, meggyökereztetni polgártársaiban. Egyedülálló, de legalábbis nagyon ritka az a körültekintő és elszánt célratörés, ami — megint csak talán Vasarely "színes városának" a bűvöletében — az artisztikumra példásan érzékeny, tehát belsőleg, lelkiileg is színes Gyoma megálmodásában vezette.”

Tartalmas és gazdag életútját a 2008. június 5-én hosszú betegség után otthonában bekövetkezett halála zárta le. Temetésén régi barátja, Dr. Frankó Károly háziiorvos mondott teljes csübeszédet.

Forrás: Gyomaendrődi ki kicsoda?

www.hontiantal.hu

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Bevándorlóként ízig-vérig hunyai beszélgetés Petényi Szilárdné hunyai polgármester asszonnyal

Tisztelt Polgármester Asszony!
Kedves Anikó!

Nincs olyan ember Hunyán, aki ne ismerne, pedig nem vagy hunyai, hanem úgymond bevándorló. Hogy kerültél Hunyára?

1975-ben költöztünk Hunyára a férjemmel. Mindketten itt kaptunk állást és szolgálati lakást.

A férjem a Hunyadi Mezőgazdasági Szövetkezetben dolgozott növénytermesztési ágazat vezetőként, majd szövetkezeti elnökként, én pedig a helyi Általános Iskolában kezdtem tanítóként.

Mi magunk sem gondoltunk akkor arra, hogy itt éljük le az életünket, hiszen szinte gyerekként kerültünk a településre.

Az emberek befogadtak minket, és mi is megszerettük őket. Tőlük láttuk a szorgos munkát, hiszen Hunyán mindig szorgalmas emberek éltek. Bár többször hívtak bennünket más településre dolgozni, mi mégis itt maradtunk.

Talán már nem is tudnánk más településen élni.

Hogy alakult hunyai pályafutásod, életed?

Mikor Hunyára kerültem, óvónői végzettségem volt. Aztán, mondatom, egy életem át tanultam, hiszen utolsó vizsgámat 2006 januárjában tettem le.

Nagyon szeretem a gyerekeket, hivatásomnak tekintetem a pedagógusi pályát. Pedagógusként, majd intézményvezetőként felelőséggel tartoztam azokért, akiket rám bízta. Mindig azon voltam, hogy ne érezzék a gyerekek azt, hogy ők kistelepülésen élnek. Minden biztosítva volt számukra: informatikai oktatás, nyelvtanulás, úszásoktatás, táncoktatás, zenetanulás, képzőművészeti oktatás. Tehát a tudás kapuja nyitva állt, csak be kellett rajta lépni. Úgy gondolom sikeres évek voltak. Aztán 2005-ben mégis tovább léptem. Békéscsabára hívtak az ILS Idegennyelvi Szakközépiskolába igazgatóhelyettesnek. Itt pedagógiai asszisztenseket tanítottam, akik aztán tovább tanultak valamelyik pedagógiai főiskolán vagy egyetemen. Nagyon szép emlékem fűződik az ott eltöltött időhöz is. Aztán mégis visszajöttem a mi kis településünkre.

Mi indított arra, hogy két évvel ezelőtt indulj polgármesternek, hisz manapság kis településen nem könnyű a fennmaradás, főleg nem a fejlődés.

Felkértek arra, hogy vállaltam el ezt a megbízást, és én szeretném becsülettel végigcsinálni. Szeretném hinni azt, hogy majd négy év elteltével azt mondhatom: érdemes volt.

Sokat gondolkodtam azon, képesek vagyok-e jobbítani az itt élő emberek életminőségén?

Tisztában voltam azzal, hogy nagyon sok problémát kell megoldanom. Olyan döntéseket kellett meghozni a Képviselő-testülettel közösen, ami érdekeket sértett. Végig kellett gondolni azt, hogy a csödhely-

zet felé rohanjunk, vagy azt akarjuk, hogy a település megmaradjon. Úgy érzem, sikerült talpra állítani a települést. Persze egy vezető nem lehet sikeres, ha nincs mögötte egy olyan csapat, aki egyetért az általa kitűzött céllal. 2007-ben nagyon sokat dolgoztunk. Szerencsés vagyok, hiszen a hunyai Képviselő-testületben mindenki azért dolgozik, hogy a település fejlődjön. Ez szemmel láthatóan is sikerül.

Látom, hogy a falu szépül, fejlődik. Hogy tudta ezt elérni?

Mindenki azon panaszkodik, hogy nincs pénze az önkormányzatoknak, ami sajnos igaz. Kistelepülésen ez még jobban érződik, hiszen a költségvetés is nagyon szűkös.

Sok odafigyelésre, átgondolt tervezésre, szervezésre van szükség. Megértettük, csak arra számíthatunk, amit mi magunknak megcsinálunk. Nem várunk semmire, haladunk a kitűzött cél felé, vagyis amit a Képviselő-testülettel elterveztünk a 4 éves gazdasági programunkban.

Hálával tartozom a vállalkozóknak, akik mindenben segítik a munkámat.

Hunyán nagyon sok jó ember él. Velük közösen olyanná tudjuk tenni a települést, amilyenné szeretnénk.

Hogyan látod Hunya jövőjét?

Én bízom Hunya jövőjében. Nem hiszem azt, hogy az ország sok-sok kistelepülését halálra ítélik. Hiszen itt is emberek élnek, akiknek joguk van az emberhez méltó élethez.

2007-ben talán a megyében egyedüliként nőtt a lakosság száma. Ma már 4 boltban szolgálják ki az embereket. Tehát, nem adjuk fel! Persze a mi településünk is elöregedő település. Éppen ezért fontos, hogy méltóképpen gongoskodjunk az idősekről, hogy az itt lévő gyerekek sorsa megnyugtatóan legyen rendezve, és a fiatalokról sem szabad megfeledkezni.

Mire az olvasók kézbe veszik lapunkat, túl leszünk egy remélhetőleg szépen sikerült falunapon. Mi ennek a jelentősége?

A Falunapnak mindenképpen közösségformáló ereje van. Fontos-

nak tartom azt, hogy az emberek érezzék kézzel foghatóan azt, hogy értük dolgozunk. Hagyományteremtő céllal, most először, búcsúval egybekötött rendezvény lesz, hiszen Hunya katolikus település. Remélem, mindenki megtalálja az ízlésének megfelelő programot.

További terveid?

Sajátos módon szeretném megfogalmazni terveimet:

„Gondjaim lehúznak a földre, vágyaim felépítenek az égre. Ide kell hozni a nagyvilágot. Ide kell hozni mindent ami szép, ami jó, Ami kellemes és amit érdemes.”

Kívánom, hogy terveid megvalósuljanak, Isten adjon erőt a közelebbi végzett munkádhoz.

Iványi László

Katolikus oldal

JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Plébános szabadsága alatt: vasárnap: 8-kor, és 19 órakor.
Hétköznap reggel fél 8-kor rózsafüzér.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

A nyári vakáció alatt nincs mise!

Hunya

Plébános szabadsága alatt: vasárnap: reggel 8-kor.
Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor,
hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

JÚLIUSI ÜNNEPEK

2. szerda:	Sarlós Boldogasszony
3. csütörtök:	Szent Tamás apostol
4. péntek:	Portugáliai Szent Erzsébet
5. szombat:	Zaccaria Szent Antal áldozópap
6. vasárnap:	Évközi 14. vasárnap
9. szerda:	Szent Zhao Rong Ágoston áldozópap vértanú
11. péntek:	Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje
13. vasárnap:	Évközi 15. vasárnap
14. hétfő:	Lellisi Szent Kamill áldozópap
15. kedd:	Szent Bonaventura püspök, egyháztanító
16. szerda:	Kármel-hegyi Boldogasszony
17. csütörtök:	Szent Zoerárd-András és Benedek remeték
18. péntek:	Szent Hedvig királynő
20. vasárnap:	Évközi 16. vasárnap
21. hétfő:	Brindisi Szent Lőrinc áldozópap és egyháztanító
23. szerda:	Szent Brigitta szerzetesnő
24. csütörtök:	Árpád-házi Szent Kinga szűz
25. péntek:	Szent Jakab apostol
26. szombat:	Szent Joakim és Szent Anna, Szűz Mária szülei
27. vasárnap:	Évközi 17. vasárnap
29. kedd:	Szent Márta
30. szerda:	Aranyszavú Szent Péter püspök
31. csütörtök:	Loyolai Szent Ignác áldozópap

ARANYMISE GYOMÁN

folytatás a címladról

ták ajándékukat.

A szentbeszédet Mihály atya mondta, felidézve a fiatalkori gyomai emlékeit.

Dr. Kiss-Rigó László püspök úr buzdította a fiatalokat, hogy a bérmezők a jó érdekében tudjanak összefogni Istennel, egymással, embertársaikkal. A bérmezőkben a Szentlélek ehhez ad erőt.

Püspök úr többek között elmondta, hogy Mihály atya is ötven év alatt a jó cél érdekében sokakkal összefogott, hogy lelkipásztori céljait teljesítse. Összefogott Don Boscoval, akinek a rendjéhez csatlakozott mint szalézi atya, összefogott azokkal, akiket szolgált a közösségekben. Ötven év alatt a sok összefogással jó gyümölcsöt tudott teremni. Sok mindent ismerünk, de egyedül a Jó Isten ismeri és tudja azt a sok szépet, amit Mihály atya az Ő segítségével életében ki tudott hozni.... Kívánjuk, hogy ezt még sokáig megtegye.

Az egyházmegye nevében püspök úr átadta XVI. Benedek pápa áldását.

Az ünnepi hálaadó szentmisén a zsúfolásig megtelt gyomai templom oltáránál az ünnepelt aranymise P. Timár Mihály SDB aranymise atya mellett ott állt két rendtársa, P. Baji János SDB és P. Frank Pál SDB, valamint Iványi László endrődi plébános, tb. kanonok. Dr. Kiss-Rigó László püspök úron kívül jelen volt még Orbán Sándor körösladányi plébániai kormányzó és Várfi András polgármester úr is.

A Városunk Újság Szerkesztőségének nevében kívánunk Mihály atyának jó egészséget, Isten áldását további papi életére.

Iványi László

ARANYMISÉRE

ajánlom Misi bácsinak szeretettel

Köszönteni jöttünk,
Endrőd község nevében.

Aranymisére s áhítatra, közös ünneplésre.
Kedves Misi bácsi.

Köszönteni s halát adni
Istenünknek s égi Édesanyánknak.
Egy aranymise papnak,
Köszöntést mondani,
- azaz Misi bácsinak.

Emlékszel? 25 évvel ezelőt
Az Endrődi Templomban
En is köszöntöttem,
Istenem!
Mégint eltelt 25 esztendő?
Érted Te ezt Misi bácsi?

Sokakat vezettél az oltárhoz,
Vezettél a szentáldozáshoz, bérmezőkhez
Egy Isteni örök hűséghez,
-megszámláltad-e ezt Misi bácsi?

30 éve ismerlek, Te vezettél az Úrhoz,
Te fogtad a kezem, és vezettél.
Amikor csónakázni mentünk veled, nem féltünk,
De Te remegtél
- mert féltetted.
Emlékszel Misi bácsi?

Endrődön 5 évet töltöttél,
Nagyon megszerettünk.
Tudod mit szerettünk benned?
„Testvérek, gyerekek, és csináljuk!”
S Te együtt sírtál, nevetted velünk.
Emlékszel Misi bácsi?

Amikor elmentél Tőlünk,

Még a püspökhöz is elmentünk.
Téged az Ur nagyobb feladatra hívott,
És Mi itt maradtunk, mindig vártunk,
Hogy mikor jössz el újra közénk.
-emlékszel Misi bácsi?

Most 50 éves szolgálatod ünnepeljük,
Aranymise áldását várjuk.

A mennyben most édesanyád és édesapád lelke
Összekecselt kezükkel érted imádkoznak.
A barátok, hittanosok, tanítványok
Egy nagyon nehéz életutat látnak.
- mit mondasz most kedves Misi bácsi?

Eljöttünk most Mi is,
Endrődi Egyházközség küldöttsége,
Átadjuk, amit neked gyűjtötték,
A kedves hívek.
Átadjuk e szerény ajándékot.
Kedves Misi bácsi.

Légy egészséges,
Mindig vidám,
Tedd a dolgod,
Amit Isten bízott Rád.
A Boldogságos Szűz Mária Édesanyai oltalma
Az Urjézus kegyelme áldjon Tégedet-
Ezt kívánjuk Mindnyájan
Az Endrődi hívek nevében:
- kedves Misi bácsi

Gyomaendrőd (Gyoma), 2008. június 22.

Fr. Ungvölgyi János
Endrődi Egyházközség Világi Elnöke

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda hírei

VIDÁM NAP AZ ISKOLÁNKBAN

Nagyon vártuk a május 30-át. Reggel, amikor megérkeztünk az iskolába, az udvaron megpillantottuk az ugráló várat és a trambulint. Türelmetlenül kérdeztük tanító nénit, mikor mehetünk ugrálni. Ő azt mondta, hogy más programok is vannak pl. kerékpárverseny, a sorversenyek, a lisztfújás, kapura lövés, szkander verseny, ugrókötéverseny, kötélhúzás, dekázás, hullahopp karikázás, vízi-bombadobás. Meglepődünk a sok program hallatán.

Azt sem tudtuk, hová menjünk. Végül úgy döntött az osztály, hogy sorversennyel kezdünk. Mindegyik program nagyon tetszett, de legjobban a trambulint és az ugróvárat élveztük. Nemsokára fűsüketítő szirénázás vonzott bennünket az udvar közepére. Megérkezett a rendőrautó. Kipróbálhattuk a felszereléseket, s ajándékot is kaptunk a rendőr bácsitól.

Ezt követte a judo-bemutató, majd egy érdekes bábelőadást láthattunk, amelyre meghívtuk az óvodásokat is. A színes programot Kiss Kata koncertje követte. Ő gyermekdalokkal is szórakoztatott bennünket.

A program bográcson paprikás krumpli főzéssel zárult. Talán ez volt a nap fénypontja. Emlékezetes élményt nyújtott nekünk. Reméljük jövőre is sikerül ilyen vidám napon részt venni.

Szurovecz Erik
Wolf Péter 3.osztály

A MEGLEPETÉS

Kaptatok már olyan ajándékot, amely finomság és játék is egyben? Mi gyermeknapon ilyen ajándékban részesültünk. Képzeljék el egy német bácsi, **Gerhard Stengel** - Bad Vilbel város Önkéntes Tűzoltósága és a Christopherus Egyesület nevében iskolánk minden kisdíákját meglepte Kinder-tojással. Igazgató bácsi közölte velünk a jó hírt, és kiosztotta a meglepetés finomságot. Nagyon örültünk, és ezúton is köszönjük a kedvességét.

Szilágyi Melinda 4. osztály

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT JAKAB APOSTOL

Ünnep: július 25

Jakab apostol Betszaidában született. Az Egyház hagyományában az „idősebb” nevet kapta, hogy megkülönböztessék a Szent Fülöppel együtt május 11-én ünnepelt „fiatalabb” Jakabtól, az „Úr testvérétől”. Zebedeus és Szalóme fia, Szent János evangélista bátyja volt. Apjától örökölte a mester-ségét, a halászatból élt. Akkor látta meg őt Jézus, amikor a Genezáreti tó partján járva kezdte egyenként meghívni apostolait. Miután meghívta Pétert és Andrást, „folytatva útját megpillantotta Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét,

Jánost. Éppen hálójukat javították a bárkában apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal együtt és nyomába szegődtek” (Mt 4,21). Simon Péter és János mellett Jakab a harmadik, akinek az Úr különleges feladatot szánt: Simon a szikla, aki az apostolkollégium feje, az Egyház sziklaalapja lesz; János a szeretett tanítvány, aki legközelebb állt az Urhoz; Jakab pedig az első vértanú az apostolok közül. Ezért kiváltságos helyzetekben - a színeváltozáskor, Jairus leányának föltámasztásakor és a Getszemáni-kertben - csak hármukat vette maga mellé Jézus.

Jakab egyébként lobbanékony természetű volt. Szent Lukácstól tudjuk a következő esetet, amely mutatja, hogy Jakab tisztában volt vele, hogy Jézus mennyire más mester, mint a farizeus írástudók. Amikor úton Jeruzsálem felé a samariaiak az egyik faluban nem voltak hajlandók szállást adni Jézusnak, Jakab az öccsével együtt felháborodva mondta: „Uram, ha akarod, lehívjuk az égből az Isten nyilat, hadd pusztítsa el őket!” Ezért nevezte el Jézus e két tanítványát Boanergesnek, ami annyit jelent: a mennydörgés fiai.

Az Evangéliumból azt is tudjuk, hogy Jakab milyen odaadással várta Isten országát. Szalóme asszony a fiaival együtt odament Jézushoz és leborult előtte, hogy kérjen tőle valamit. Jézus megkérdezte: „Mit akarsz?” „Intézd úgy - felelte -, hogy két fiam közül az egyik jobboldon, a másik baloldon üljön országodban.” Jézus így válaszolt: „Nem tudjátok, mit kértek. Tudtok-e inni abból a kehelyből, amelyet majd én iszom?” „Tudunk!” - felelték. Jézus így folytatta: „A kehelyből fogtok ugyan inni, de hogy ki ül a jobboldon és baloldon, azt nem én döntöm el. Az azokat illeti, akiknek Atyám szánta.” A többi tíz ennek halatára megneheztelt a két testvérré. Jézus azonban odahívta őket magához és így szólt: „Tudjátok, hogy akiket a világ urainak tartanak, zsarnokoskodnak a népeken, a hatalmasok meg a hatalmukat éreztetik velük. Köztetek nem így lesz. Hanem aki nagyobb akar lenni közületek, a szolgátok lesz, és aki első akar lenni, a rabszolgátok lesz. Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon, és odaadja életét váltságul sokakért.”

Jakabban jó talajba hullottak az Úr e szavai. Amikor Heródes Agrippa király 41-42-ben az Egyházra támadt, elsőként Jakabot ölette meg karddal. Ő lett az első vértanú az apostolok között.

A középkor egyik leghíresebb búcsújáró helye Szent Jakab sírja volt a spanyolországi Compostellában. A 8. századtól él az a hagyomány az Egyházban, hogy Jakab a mai Spanyolországig jutott el missziós útján. Egy későbbi, 13-14. századi leírás még azt is tudja, hogy igehirdetésének nem volt sok fogadatja, el is vesztette Jakab a kedvét, sakkor megjelent neki Zaragozában a Szűzanya és megvigasztalta. E hagyomány a breviáriumba is belekerült: „Jézus Krisztus mennybemenetele után Jakab Júdeában és Szamariában hirdette Jézus istenségét és sokakat elvezetett a keresztény hitre. Ezután Hispániába ment, ahol néhány embert Krisztushoz térített, akik közül később hetet Péter apostol püspökké szentelt és Hispániába rendelt.”

Jakab hispániai jelenléte ereklyei átvitelének köszönhető. Nem tudjuk, melyik évben vitték Jakab földi maradványait Jeruzsálemből Hispániába, valószínűleg az arabok pusztítása elől menekítették el őket a 7. század elején. A 9. századtól a hagyomány egyöntetűen vallja, hogy Jakab sírja Hispániában van. A legenda szerint a feledésbe ment sír helyét éjszaka csodálatos fény jelölte meg, s a megtalált sírt 800 óta egyre növekvő tisztelet vette körül. Először egy kis kápolnát építettek föléje, amit 899-ben III. Alfonz király kibővített. Az arabok 997-ben lerombolták, magát a sírt azonban megkímélték. 1075-1128 között épült az a bazilika, mely lényegében ma is áll.

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

HIRDESSEN ÖN IS LAPUNKBAN!

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

A Rózsahelyi Iskola Diákjaiért Alapítvány

(5502 Gyomaendrőd, Népliget u. 2.)

Közhasznúsági jelentése a 2007. évi tevékenységéről

Az alapítvány az 1997. évi CLVI. Törvény értelmében a Békés Megyei Bíróság Pk. 60.081/2005/4. számú végzés alapján 2432. szám alatt nyilván-tartásba vette.

Az alapítvány tevékenysége:

A Rózsahelyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola tehetséges diákjai tudásának fejlesztése, rászoruló diákok támogatása.

Mérleg (ezer Ft-ban)

	Előző év	Tárgyév
Forgóeszközök	2287	349
Pénzeszköz	2287	349
Eszközök összesen	2287	349
Saját tőke	2287	349
- induló tőke, jegyzett tőke	30	30
- tőkeváltozás eredmény	257	2257
- tárgyévi eredmény	2000	-1938
Források összesen	2287	349

Eredménykimutatás (ezer Ft-ban)

	Előző év	Tárgyév
Összes közhasznú tevékenység bevétele támogatás		
- vállalkozástól	1995	-
- magánszemélytől	30	76
- alapítótól		
- önkormányzattól	100	100
Egyéb bevétel	24	32
Összes közhasznú tevékenység költsége		
- anyagjellegű ráfordítás	7	29
- egyéb ráfordítás	142	2117
Tárgyévi eredmény	2000	-1938

Az alapítvány valamennyi bevételét az alapítvány alapszabályában meghatározott célokra használta fel. A kuratórium döntése értelmében a 2006. évi eredményt egy köztéri játszótér létesítésére fordította az alapítvány, mely az endrődi Népligetben került megépítésre, ennek pénzügyi teljesítése 2007. évben történt.

Az alapítvány kuratóriumának tagjai díjazás nélkül végzik tevékenységeiket.

Farkas Zoltánné, az alapítvány képviselője

A **Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány** a személyi jövedelemadóról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján a magánszemélyek felajánlásából 2007. évben 127005 Ft támogatást kapott. A támogatás összege az alapító okiratban foglaltaknak megfelelően az alapítvány tőkéjét növeli. A tőke kamatát az endrődi születésű, hátrányos helyzetű gyermekek továbbtanulásának támogatására használtuk fel.

Köszönjük támogatóink segítségét, továbbra is várjuk támogatásukat! Adószámunk: 19062255-1-04.

Köszönettel az alapítvány kuratóriuma – Farkas Zoltánné

ÍGY IS LEHET...

Kellene, kell, szükséges, érdemes stb. Jó, ha egy irányba megyünk. Az ember keresi, többségében meg is találja a baráti kezdet, ez a jól működő társadalmi szervezettség alappillére. Azt is tudom, hogy sok ellenpólus van, érdekkülönbözőségek, ellentétek, sajtó – szólás – vallás – lelkiismeretei másságok, etnikai, stb. problémák, anyagi körülményekről nem is szólva. Nem elhanyagolható feszültségek, jelen vannak, számolnunk kell következményeivel.

Az ember dolga, hogy tudjon mindezekről, s nem gerjeszteni, hanem tolerálni (nem szeretem az idegen kifejezéseket) tudja.

Ennyi bevezető után, mi írásom lényege?

2008. május 16-17-18-án három napos ünnepség-rendezvény-sorozat volt Gyomaendrődön. Endrődi emberek – lakói, szülőttei – ünnepe volt, de a tapintatot megjelenítették, igazából Gyomaendrőd is jelen volt. Ez így helyes, ez a járható út. A meghívóból nem tűnt ki, de a rendezvény-sorozat részemre azt a véleményt alakította, hogy három – sőt több – szervezője, lebonyolítója volt az ünnepségnek.

Kezdjük a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskolával. Leírhatom, nem biztos, hogy mindenkinek van róla tudomása, ez az intézmény az ország alap- és középfokú iskoláinak egyik patinása. Több éve nyugdíjas vagyok, pártatlanságom, elfogultságom garantált. Senkit nem szeretnék megsérteni, hasonlat: Gyulán téglából is időtálló várat építettek. Az intézmény remek programot – műsort szervezett, adott, a vendégeit endrődiek módján fogadta.

Gördülékeny, vendégszerető, látványos, élménydús rendezvények voltak, köszönet érte, mindenki részese volt, az első osztályos tanulótlól (Nincs sorrend!)

Az Endrődiek Baráti Köre megemlékezett ifjúkorunk, fiatalágunk színteréről, az akkor nyúgnak tűnő létesítményekről, ma már feledhetetlen iskoláinkról, tudásunkhoz jutás első lépcsőfokáról. Emléktábla mindezek jeléül, szép embléma, reméljük megél annyit, mint az épületek falai. Alkotói elgondolás, mindehhez méltó kivitelezés, az elismeréshez illő módon.

Az Endrődi Római Katolikus Egyházközség szintű részese, vállalója, támogatója volt a három napos rendezvényeknek. Korosztályom jelentős része katolikus vallású családi környezetben nőtt fel, tiszteljük, elismerjük az endrődi egyházközség régi és jelenkori erőfeszítéseit, eredményeit. Úgy éreztem, mindezek megjelenítetté váltak.

A több napos sorozatot a város vezetője keretbe foglalta, tette mindezt közmegelegedésre.

Soraimat kezdtem: így is lehet... Endrődiek Baráti Köre, vállalva Gyomaendrődöt, Rózsahelyi Általános Iskola, Endrődi Katolikus Egyházközség, a település önkormányzati vezetése, az endrődi emberek kezét fogtak egymással. A számos és színvonalas műsor számok elismerése mellett, számomra az egy irányba haladás megjelenített volt, bizván abban, hogy később „mintául” szolgálhat.

Mindezekért elismerés, köszönet.

Gyomaendrőd, 2008. május 28.

Varjú József

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK, KERÉKESZÉKEK javítása; beépíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerekek építése

Tel.: 06302690088
snmre@freemail.hu
http://bicyclotechnika.atw.hu

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.

Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szabó Sándor

Újabb adalék a Szent Antal szegényházzal

Tisztelt Olvasó!

Már évekkkel ezelőtt egy rövid cikkben foglalkoztam a Szent Antal ház történetével, a szoborfülkébe visszahelyezett Szent Antal szobrocska ünnepe kapcsán. Azóta a ház sajnos a különféle átalakítások folytán elvesztette jellegzetes külső formáját. Akkor a ház helyi védettségét nem sikerült megszerezni, így a későbbi tulajdonosok saját belátásuk szerint végezheték a felújítási munkálatokat.

Intő példa számunkra a Szent Antal ház viharos története. Az 1903-ban felszentelt sütőház a falunk egyik korai szociális és közösségi épülete volt. A szegények megsegítésére épített ház, melyet Kiszely Márton önzetlen áldozatvállalása hívott életre. A falu elesettjeinek sütőtek alkalmaként kenyeret és kalácsot az adományozott alapanyagokból. Később a falu néhány koldusasszonya talált menedéket a ház falai között. A kommunista diktatúra egyházellenessége révén, pedig a ház végében lévő fülkéből levették a megszentelt szobrocskát. A ház később szolgálati lakásként működött, majd két idős Knapcsek Bálintné és Szosznyák Imre lakott ott. Knapcsek halálával a házat eladták és teljesen átalakították.

Sajnos itt véget ér a történet.

A Szent Imre Plébánia levéltárában előkerült néhány irat a Szent Antal szegényházzal, melyekből közlök egy jegyzőkönyvet:

„Endrői Római Kath. Plébánia-

Jegyzőkönyv

Készült Endrődön a fenti plébánia hivatalban 1947. szeptember 19-én a Szent Antal ház eladásával kapcsolatban Szabó Sándor endrői Bajcsi-Zsilinszki út 20. lakos által beadott kérvény tárgyában. - jelen vannak az alulírottak. -

Hívásra megjelent Szabó Sándor és előadja, hogy a szóban forgó ügyben f.év június 30-án beadott kérvényét kiegészíteni óhajtja azzal a kéréssel, hogy az Egyházi Hatóság kérelmének elintézésével egyidejűleg, sőt azt megelőzően már most döntson azon kérelméről, melyet szóbelileg a Ftdő. Plébános úrnak már előterjesztett, de írásbelileg csak most örökített meg, hogy t.i. a cserébe adandó Szt. Antal szegényházat ő azonnal igénybe vehesse, illetve erre való jogosultságát az Egyházi Hatóság már most állapítsa meg. - További kérelme az, hogy eladandó Szt. Antal ház vételárának 20%-át a most élő 3 Kiszely és Szabó leszármazott a vételár kifizetése alkalmával azonnal megkaphassák egymásközt egyenlő arányban, miután mindhárman leszegényedésük folytán reá vannak szorulva.

Kötelezettséget vállal arra nézve, hogy az új Szent Antal háznak (a Népház szolgai lakásának) használatba vételének akadályait ő el fogja hárítani s ha ez nem következne be valamilyen okból - amit egyáltalában nem remél -, ezért az Egyházat felelőssé nem fogja tenni.

A Plébános helyettese pótlólag előterjesztett kérelmeket tudomásul veszi s azoknak Közgyűlésre vonatkozó részeit - a 20% megszavaztatását a legközelebbi Közgyűlés elé terjeszti. - Szabó Sándornak a lakás iránti igényjogosultságát azonban hatáskörében már most megállapítja, miután kutatásai és vizsgálódásai alapján őt arra reá szorultnak tartja. Neje ugyanis csak második felesége, tartásra köteles gyermekei pedig nincsenek. - Ezzel egyidejűleg leszögezi azon döntését is, hogy a Szabó Sándor évi kenyérszükségletét - évi 240 kg. Búzával, a lakás igénybevételétől kezdődően ki fogja utalni. -Ha búzával az Egyház nem rendelkezik, az esetben a búza helyi piaci ára

lesz kifizetendő. -

A jegyzőkönyv felolvasás és elfogadás után helyben hagyva aláíratott azzal a helyesbítéssel, hogy Szabó Sándor feleségének második férje s nem pedig neje a második asszony. -

Pálóczy János
Plébános h.

Szabó Sándor

Folytatólag felvétel Endrődön 1947. szeptember 22-én u. ebben a tárgyban. -Jelen vannak az alulírottak. -

Megjelent Szabó Sándor és előadja, hogy a fent készült jegyzőkönyv 4-ik bekezdésében vállalt azon kötelezettségét, hogy a szolgai lakást ő meg tudja szerezni, illetve az akadályokat el tudja hárítani, ez idő szerint teljesíteni nem tudja, miért is a kérdés érdemi megoldhatósága céljából a következő újabb javaslatot terjeszti elő:

„Ha pedig a jelenlegi viszonyok és állapotok folytán a cserébe adandó Szent Antal szegényházat (szolgai lakás) azonnal igénybe venni nem lehetséges, úgy az Egyház rögtön gondoskodik arról, hogy az időpontig, míg a fent említett lakást átadnia lehetséges lesz, az 1928-ban eladott háznak megfelelő értékű lakást biztosít elismert igényjogosultnak, vagy ilyen értékű lakásnak a helyben szokásos 30-40 forint havi bérét fizeti meg igényjogosultnak.”

Ezzel a jegyzőkönyv lezárattott, felolvasattott és elfogadva aláíratott, - azzal, hogy a fejadag a ház eladásakor válik esedékessé.

Pálóczy János
Plébános h.”

Szabó Sándor

SPORT

Hajrá Endrőd!

A tavaszi forduló kielégítő sikereket hoztak a nagyoknak és ifiknek egyaránt.

Május 10. Gyomaendrőd-

Telekgerendás: 5:3

Május 17. Békéscsabai MÁV-

Endrőd: 0:1

(Köszönjük Liba!)

A még hátralévő mérkőzéseink má-

jus 24. Endrőd-Tarhos

Május 31. Újkígyós-Endrőd

Reményeink beteljesedtek. A nagy-

csapat nyolcadik a táblázaton, az ifik

még ennél is előkelőbb helyet értek el. A

két utolsó meccsen, Tarhos és Újkígyós

is legyőzhető. Nem rossz dolog a táblázat közepén végezni.

2008. június 10-én sikeresen véget ért a focizók szezonja.

Utolsó mérkőzésen, Endrőd-Mezőkövácsháza: 1:3-mal véget ért a hetenként várva-várt ütközet. Csapatunk 3:1-es vereséget szenvedett. Kovácsháza megyei I. osztályba jutott fel. Nincs szégyenkezni valónk a tabella 8. (középső) helyével. Reméljük, leszünk még I. osztályú focizó csapat.

Jók: Lipták (Liba), Uhrin, Kiszely, Horváth.

Szomorú hír: Lipták, a népszerű LIBA a visszavonulással kacerkodik. Sajnáljuk, de egyben köszönjük is, hogy az itt töltött időben sikerre vitte a csapatot.

Egyébként Endrőd a tabellán 8. lett. 14, 4, 12, 51:4, góllal és 46 ponttal jelentős előrehaladás.

Keressük meg a méltó utódját!

A szezonzáró számai:

Június 3. Újkígyós-Endrőd: 2:1

Május 27. Endrőd-Tarhos: 3:1.

Hajrá Endrőd!

Márton Gábor

Gyoma néprajza

Rovatvezető: P. Szabó István

Adatok a gyomai evangélikus németek történetéhez III.

A mezőberényi és gyomai német nyelvjárás eredetével német alapossággal megírt tanulmányában, igen behatóan foglalkozott Dr. WEIDLEIN Mihály. Ez a tanulmány 1932-ben jelent meg Szarvason „A SZARVASI VAJDA PÉTER GIMNÁZIUM 1931-1932. ÉVI ÉRTESÍTŐJÉ-”ben, a 3-13. oldalakon.

A következőket írja: „A török hódoltság alatt elpusztult Békés Vármegye legnagyobb részét báró HARUCKERN János vette meg a cs.kir.kamarától 1720-ban. Hogy a pusztá vidéket benépesítse, mindenfelől telepéseket hívott be, többek közt Németországból is. Egyik bécsi tartózkodása alatt ügynökei útján számos német családot szerzett birtokára WÜRZBURG és FRANKFURT (Frankfurt am Main) vidékéről, WÜTTEMBERG és BAJORORSZÁG területéről, akiknek 1724. őszén és 1725. tavaszán MEZŐBERÉNY, GYOMA és GYULA nevű helységeiben adott szállást. „utóbbi esetben annyi megjegyzést kell fentiekhez hozzáfűzni, hogy Gyomára Mezőberényből, majd csak 1830. táján települtek át német evangélikus családok. „Egy kisebb csoportnak – a nyelvjárás tanúsága szerint a würzburgiaknak – az Arad vármegyei Eleket jelölte ki állandó lakhelyül”. Dr. WEIDLEIN hivatkozik a mezőberényi Dr. EILER Mihály monográfiájára, amely tanulmány MEZŐBERÉNY MONOGRÁGIÁJA címmel sorozatban jelent meg a mezőberényi „ALFÖLDI FÜGGETLENSÉG” c. hetilapban, de 1932. januárjában – WEIDLEIN kéziratának lezárásakor – még nem jelent meg a telepítések történetének tárgyalása. Az utca- és dűlőnevekből Mezőberényben is meg tudható, hogy az ottani németek bizonyos különállásuk ellenére (hiszen külön „negyedben” laknak, ld. Gyomán „németváros”) is jó viszonyban éltek kezdettől fogva a magya-

rokkal. A magyarok és németek földjei közös dűlőkben vannak, a legelőjük is közös. „A tótok ezzel szemben teljesen külön állanak.” Mezőberényben 1920-ban közel 3000 német lakott, kik valamennyien evangélikusok. Magyarul mindnyájan jól tudnak. Sőt sok családban magyar az otthon nyelve is, úgy-hogy az ifjabbak már alig beszélnek németül. Ugyanez szinte elmondható ezidőtájt a Gyomára áttelepült „mezőberényi németekről is”. A német szokásokból már csak halvány töredékek maradtak meg, pl. a Rajna vidékéről származó újvíz és névnapi köszöntők, a halottvirrasztás; de már a magyarországi német telepeink legfontosabb népünnepét (khärp, khärvei, Kirchwein = búcsú) hirből sem ismerik.

A mezőberényi német nyelvjárás tanulmányozása elején már azonnal észrevehetőek voltak a dunántúli evangélikus német falvak rajnai frank nyelvjárásával egyező momentumok. Ezek közül a kalaznói és murgai nyelvjárásról jelent meg dolgozat (SCHAFFER Illés: A kalaznói német nyelvjárás hangtana Bp., 1908. WEIDLEIN János: A murgai német nyelvjárás alaktana Bp., 1930. (Amennyiben nyelvjárásunkat Németország egy bizonyos vidékére sikerül elhelyeznünk, akkor egyben megtaláljuk azt a területet is, melyről a telepések jelentékeny része származik. Azt azonban nem szabad hinnünk, hogy az őshazában a mezőberényivel, gyomaival egyező dialektust fogunk találni. Itt csak arról lehet szó, hogy a nyelvjárás alapsajátosságait mely területen találhatjuk meg. A mintegy 2000 főt számláló német telepek a legkülönbözőbb vidékekről érkezett ide, s különböző nyelvjárásokat beszéltek, a nyelvjárásbeli különbségek a „két évszázados” együttélés

alatt kiegyenlítődték, ma (1930-as évek!) egységes, de keveréknyelvjárást beszélnek. Nyilvánvaló, hogy a Tolna megyei kisebb falvakban kevesebb lakossággal, egységesebb maradt a nyelvjárás is, annál is inkább, mert előfordult, hogy egy vagy két németországi faluból jöttek családok és egy magyarországi faluba kerültek. Térképen ábrázolva a nyelvjárás alapsajátosságokat, kiderül, hogy a Rajna jobb partján keresendők azok a telepek, ahonnan német őseink jöttek. A keresett terület csupán MANNHEIM-nál nyúlik át a Rajna folyó bal partjára. A következő németországi helységeket által „bezárt” terület jelölheti a mezőberényi

németek „östelepeseinek” határát; D-ről É-ra haladva Heidelberg, Mannheim Worms, Darmstadt, Groß-Umstadt, Mainz Wiesbaden, Frankfurt am Main. Közélebről Groß-Gerau-tól és Darmstadt-tól Déle-ész területen Zwingenberg és Gernsheim környékére mutatnak a kutatott nyelvjárásunk eredetének jellemzői.

Számos más apró adat is odamutat, hogy a mezőberényi németek, illetve a belőlük „kihajtott” gyomai német ág ősei valamely egységesebb német birodalmi területről érkezett ide, mert a XX. század elejéig is hitépítő és egyházi kiadványaikat közösen adták ki, s így használták. Néhány kiadvány, mely német őseink (magam is hozzájuk tartozom, hiszen édesanyám – Isten nyugtassa! – mezőberényi születésű, Braun Magdolna) kezén forgott: elsőnek is a Biblia „Die BIBEL oder die ganze HEILIGE SCHRIFT des Alten und Neuen Testaments nach der deutschen Übersetzung Dr. Martin LUTHERS!” – Biblia vagy az egész Szentírás az Ó- és Újszövetségnek Dr. Luther Márton által német nyelvre fordítva. „Christliches Gesangbuch der evangelischen Gemeinen ausburg. B. K. Mezőberény, Bulkesz, Gyoma, Hartau, Szemlak und Vadkert. Verlag der Gemeinde Mező-Berény. Arad, Druck von Leopold Réthy und Sohn 1879. – ennek Mezőberényben kiadott változata – Verlag der ev. Gemeinde A.B. 1913. Sechste Auflage (hatodik kiadása) Buchdruckerei W.Krafft Hermannstadt-Nagyszeben: Krisztusi Énekeskönyv az ágostai evangélikus egyházaknak, Réthy Lipót és fia nyomdájában, Aradon illetve Wilhelm Krafft nyomdájában az erdélyi Nagyszebenben. Die Leidengeschichte unseres Herrn und Heilandes Jesu Christi Aus den vier Evangelien zusammengestellt Mezőberény, Verlag der ev. Gemeinde A.B. 1913. Nagyszeben. – Ami Uruk Jézus Krisztusnak, Udvozítónak szenvedés-története a négy evangéliumból egyben foglalja. – Ez utóbbi kiadványt konfirmációkor adta át az egyház minden egyes konfirmandus ifjúnak. Az elébbi települések közül Harta (Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye) volt a német ősöknek első magyar-honi állomása, innen rajzottak Mezőberénybe. Néhány református vallású család is volt közöttük, ők közülük egy-két család került Berénybe (rövid időn belül az anyakönyvek szerint beolvadtak az evangélikus egyházba), a nagyobb református csoport alapította a balmazújvárosi német református egyházat. Bulkesz, Hartáról 1784-ben telepített falu Bács vármegyében, Szemlak Arad vármegye kisjenői járás, mezőberényi kirajzás, de Pankotára is került néhány berényi család (ugyancsak Arad megye, utódaik ma is vannak). Vadkert – a mai Soltvadkert – (Bács-Kiskun megye).

Természetesen a második világháború s az utána következő megtorlások, menekülések, ki- és áttelepítések szétzilálták a német evangélikus közösségeket. Ennek tárgyalása már a legújabb kor – a közelmúlt – története.

ERŐS VÁR A MI ISTENÜNK! – EIN FESTE BURG IST UNSER GOTT!

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Fiatalokról fiataloknak

KIS BÁLINT NAPOK

Az idei Kis Bálint Napokat június 9. és 11. között rendeztük meg. A 3 napos program keretében érdekes és tartalmas iskolana-pokat szerveztünk.

Az első nap Emlékfát avattunk a Hősök úton névadónk, Kis Bálint tiszteletére, amelyet Cs. Nagy Lajos tanár úr készített. Iskolánk vezetői, Fülöp Istvánné igazgatónő és Magyar Béláné igazgatóhelyettes asszony valamint kisdíjakok a megemlékezés virágait helyezték el az Emlékfa mellé, közben az alsós énekkar szép dala csendült fel. Majd üzenetet helyezett el a jövő nemzedékének két végzős tanuló, amelyben többek között intézményünk hagyományairól, diákönkormányzatunk tevékenységéről és legkiemelkedőbb, országos versenyeredményeinkről olvashat az utókor.

Ezután útra kelt valamennyi diákunk, hiszen kezdetét vette a Kis Bálint Próba. Helyi érdekességeket, tájképet, fotót kellett felismerni, totót tölteni, csasztuskát, indulót írni, vagy éppen célba dobni, közösen játszani. Az 5-6. osztályosok közül az 5.a osztály nyerte meg a próbát, míg a 7-8. osztályosok közül a 8.d osztály lett az első.

A Diákönkormányzat közgyűlésén Kónya Márta tanárnő, a DÖK vezetője és Arnótszky Judit 8.d osztályos tanuló, a DÖK elnöke beszámolt az egész éves munkáról.

Majd több díjat osztottak ki:

a „Mint a mák” díjat, a 6.b osztály nyerte meg

„Környezetünk szépségéért” díjban részesült: első a 6.c osztály, második 7.b osztály, harmadik 6.a osztály

A Családi délutánra 16 órától gyülekeztek a Hősök útjára. Anyukák, apukák, kis- és nagydiákok, pedagógusok együtt voltak, és beszélgettek, vidám sorvetélkedőn vettek részt, vagy éppen jó ízűen fogyasztották a finom süteményeket, amelyek iskolánk napközi konyhájában készültek. Legnépszerűbb: a lekváros kelt kifli volt. A vidám és színes diákprodukciók után az alsós tanító nénik kedves dallal köszöntötték az iskola valamennyi dolgozóját és tanulóját. Az első nap tinidisco-val zárult.

A második nap nagyon érdekesnek ígérkezett. Csányi István alpolgármester úr a Gyomaendrődön lévő holtágakról, vizekről, és azok élővilágáról beszélt. Majd saját szemünkkel is megtapasztalhattuk a hallottakat, hiszen a nagygáton végig nyomon követhettük a kora nyári természet szépségeit, rezzenéseit. A hőség tikkasztó volt, ennek ellenére jutott erőnk beszélgetni, sőt a végzős osztályok dalra is fakadtak. Túránkat akkor fejeztük be, amikor delet harangoztak.

A harmadik nap a megemlékezés, az ünnep jegyében zajlott. A Fő úti emlékünnepeken részt vevő vendégeket Fülöp Istvánné igazgatónő köszöntötte, majd átadta a szót Nyíri Dóra egyetemi hallgatónak, aki iskolánk volt diákja, a délelőtti program műsor-közlője. Az irodalmi színpad és az énekkar rövid, lírai műsora után az emlékezés koszorúit helyeztük el. Kis Bálint leszármazottja Kovács Sándor úr is megtisztelte jelenlétével az ünnepséget.

Foldesi Zoltán országgyűlési képviselő úr mondott ünnepi beszédet, majd az emlékünnepe legizgalmasabb része következett: *díjátadások*. Az intézmény számtalan hagyományt teremtett, arculatot formált. Most harmadik alkalommal került átadásra az oktatási intézmény legnívósabb díja: a *Kis Bálint Díj*, melyet a „Gyermekekért Alapítvány” alapított. A díjat minden évben egy fő

munkavállaló és egy fő végzős diák kaphatja meg.

Kis Bálint Díjban részesült 2008-ban Fülöp Istvánné igazgatónő. A Díjat Kovács Sándor úr Kis Bálint leszármazottja adta át.

A diákok közül 2008-ban a díjazott Arnótszky Judit Janka 8.d osztályos tanuló. A díjat R. Nagy Tibor a Kuratórium elnöke adta át. Gratulálunk a kitüntetetteknek!

Szintén több éves hagyománya van a Legdíjaknak, a Darvas Tibor Emlékversenynek és Beranek Ottóné Emlékversenynek is. Ezért ebből az alkalomból Kónya Márta és Hornokné Kerek Irén a Diákönkormányzat segítő pedagógusai átadták a legügyesebb tanulóknak a tárgyjutalmakat.

A programsorozat következő helyszíne a Sportcsarnok volt. Itt avattuk fel Varga Lajos olimpikon emléktábláját, mert a sportlétesítmény felvette a kiváló sportoló nevét. Pályatárs, Keszthelyi Rudolf méltatta a nagyszerű embert és sportbarátot, Várfi András polgármester úr pedig köszöntötte a vendégeket. Csollány Szilveszter olimpiai bajnok nyitotta meg a rendezvényt.

Méltóképpen emlékeztünk „Lajos bácsira”, mert nemsokára kezdetét vette a tornaverseny, annak a sportágnak a vetélkedője, amely szívének legkedvesebb volt. A tornaverseny kommentátora a népszerű sportriporter, iskolánk egykori diákja, Szujó Zoltán, televíziós műsorvezető. A bevonuláskor a Színfolt Mazsorett Csoport magyarruhába öltözött lányai vezették fel a tornászokat. Kezdetét vette a nemes versengés. Két korcsoportban 6 város csapata versenyzett. A szünetben a mazsorett lányok rövid műsorukkal kedveskedtek. Amíg a bírák meghozták döntésüket, addig Nyíri Dóra Szujó Zoltánnal készített rövid interjút.

A következő eredmények születtek:

I. korcsoport (1-2. osztályosok)

1. helyezett: Szeged Arany János Általános Iskola
2. helyezett: Vénkerti Általános Iskola Debrecen
3. helyezett: Kis Bálint Általános Iskola Gyomaendrőd

I-II. korcsoport (1-4. osztály)

1. helyezett: Vénkerti Általános Iskola Debrecen
2. helyezett: Budapest Honvéd
3. helyezett: Kis Bálint Általános Iskola Gyomaendrőd

III-IV. korcsoport (5-8. osztály)

1. helyezett: Vénkerti Általános Iskola Debrecen
2. helyezett: Kis Bálint Általános Iskola Gyomaendrőd
3. helyezett: Vörösmarty Mihály Általános Iskola Orosháza

Egyéni helyezések:

- I. korcsoport:** 1. helyezett: Laczi Gergő Szeged
2. helyezett: Körmöci Dominik Szeged
3. helyezett: Gajdos Ádám Debrecen
- I-II. korcsoport:** 1. helyezett: Kovács Kristóf Debrecen
2. helyezett: Magvasi Marcell Budapest
3. helyezett: Kriszt Márton Gyomaendrőd

- III-IV. korcsoport:** 1. helyezett: Szalontai Ferenc Debrecen
2. helyezett: Bela Zoltán Hornok Imre Gyomaendrőd
3. helyezett: Varga Roland Debrecen

A legsikeresebb gyomaendrődi versenyző

I-II. korcsoportban: Kriszt Márton

III-IV. korcsoportban: Bela Zoltán és Hornok Imre

Köszönet a verseny támogatóinak:

Gyomaendrőd Város Önkormányzata
Várfi András Polgármester
Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda
Kis Bálint Általános Iskola „A gyermekekért” Alapítványa
Sebők&Sebők Kft
Skylotec Hungary Kft
Katona György vállalkozó
Gschwindt Mónika
Sikér Kft
Pájer Sándor vállalkozó
Vinita Food Kft
Tandi Gyöngyi vállalkozó
Liget Fürdő
Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet
Terranova
Kner Nyomda
Külön köszönetet mondunk a tornász gyermekek szüleinek.

Az eredményhirdetés után a Hősök úti aulában baráti beszélgetésre és állófogadásra került sor.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Lezárták a dévai várudvart

Restaurálási munkálatok miatt átmenetileg nem látogatható a dévai vár belső udvara. Jelenleg éppen azon a hídon dolgoznak, amely helyettesíteni fogja az utóbbi évtizedekben hagyományosan használt kölépcsőt. Ez már nagyon veszélyes volt, a vár felújítási tervben szereplő nyugati felvonóhid megépítése pedig még sok időbe telik. Ezért egy ideiglenes hidat építenek a sikló felső állomásától a belső várudvarig – magyarázta az önkormányzat képviselője. Azt azonban nem tudta megmondani, hogy mennyi ideig tart

e híd megépítése, és mikortól lesz újra látogatható Déva vára. Egyelőre a turistáknak a külső várfal menti sétával, illetve ha gyalog, a sétányokon közelítik meg a várat, akkor a két első kapu látványával kell beérniük.

Célegyenesben a Szentháromság-szobor felújítása Aradon

Az elkészült, és az aradi önkormányzat által megszavazott megvalósíthatósági tanulmány szerint több, mint fél millió lejbe kerül az újradí Szentháromság-szobor felújítása, majd átköltöztetése a szemközti lévő, római-katolikus parókia előtti területre.

A szobrot 1882-ben költöztették a belvárosból Újaradra, a Temesvári út mellé, ám azóta maradandó károsodást szenvedett, elsősorban a nagy gépkocsiforgalom okozta mérgező gázok, rázkódás miatt, ráadásul a város vezetősége eddig még soha nem gondolt a felújításra, elköltöztetésre. A katasztrofális állapothoz hozzájárult, hogy a kommunista érában még le is vágta a talpazati részből, hogy helyet csináljanak az autóforgalomnak.

Az 513 371 lejt a város saját költségvetéséből teremti elő, az összeg legnagyobb hányadát pedig a költöztetésre, a parókia előtti rész kialakítására költik. A tervek szerint a Szentháromság-szobor, a már ott lévő, I. Világháborús emlékmű és a kereszt egységes egészet alkot majd, mindegyiket megvilágítják, körülöttük rendezik a zöldövezetet, parkot létesítenek sétánnyal, padokkal.

Hamarosan megpályáztatják a kivitelezést, elkezdődhet a már évek óta málladozó szobor rekonstrukciója, majd a költöztetés. Szerencsére az új helyszínen, vagyis a mostani hellyel szemben, semmiféle közművet nem kell elköltöztetni, módosítani. Várhatóan a munkálatok még idén megkezdődhetnek, ám a költöztetésre minden bizonnyal csak 2009-ben kerül sor, és akkor végre ez a Szentháromság-szobor is méltó körülmények közé kerül.

forrás: www.nyugati jelen.com

KÖRÖS-SZÖGI Közlekedési Információk

Szarvas, Szabadság u. 25-27.
Tel: 66/311-122, fax: 66/210-063
e-mail: utugy@szarvas.hu

BALESETVESZÉLY!

Hamarosan elkezdődik a nyári iskolai szünet. A gyermekek közlekedése, mozgástera eltér az eddig megszokottól. Mozgásuk nem egy időpontra és egy célirányra koncentrálódik, mint a tanév folyamán. Bárhol, bármely időpontban felbukkanhatnak akár kerékpárral, akár gyalogosan.

A vakáció ideje alatt lényegesen kisebb létszámú csoportokban vagy magányosan közlekednek. Fokozottan számítani kell rájuk a játszótérek környékén, üdülőterületeken, lakó-pihenő övezetekben, parkok közelében, lakótelepek menti utakon.

A vakáció idején a gyerekek felszabadultabbak, örömmel szaladgálnak, kerékpároznak, élvezik a szabadságot. A szabadságérzet a figyelem dekoncentrációjával jár együtt, kevésbé figyelnek a környezetükben közlekedőkre.

A gyalogos gyermek magatartása elüt a felnőttétől. A gyermek „átkeles” sebessége jóval nagyobb, gyakran kitörnek a gyalogos csoportból, azt megelőzve kelnek át az úttesten. Jellemzően nem a legrovidebb irányban haladnak keresztül az úttesten, hanem sokszor átlósan, az úti céljuknak megfelelően. A kiszámíthatatlanság a gyermekek mozgásának egyik jellemzője, akkor is, ha a gyermek látja a közeledő járművet és a járművezető is látja a gyermeket. A gyermekkel nem lehet olyan megbízható kapcsolatot teremteni, mint egy felnőttel, akik a jelzett szándékuk mellett ki is tartanak.

Szerinted, tudja a labdájáért szaladó gyermek, hogy az úttesten Neked van elsőbbséged?

NEM!!!

A gyermekek biztonságos közlekedése a felnőttek ügye! Számítsunk rájuk, figyeljünk rájuk, vigyázzunk rájuk!

Szarvas, 2008. június 13.

Nagy Sándor
útügyi referens

VARGA LAJOS NEVÉT VETTE FEL A SPORTCSARNOK

A Kis Bálint Napok keretében június 11-én került sor a Városi Sportcsarnok névadójára. Az iskolai Sportegyesület kezdeményezésére a sportcsarnok az egykori gyomai születésű olimpikon, Varga Lajos nevét vette fel. A névadó ünnepséget Szujó Zoltán közismert gyomaendrődi kötődésű sportriporter vezette, ahol beszédet mondott Várfi András polgármester mellett az egykori sport pályatárs is.

Varga Lajos életútja (1933-2006) 1933-ban a Békés megyei Gyomán született és ott kezdte sportpályafutását. Később a híres Kiskunfélegyházi Testnevelési Gimnáziumban tanult,

ahol Tulit Péter tanítványa volt.

1957-ben Pécsről került az Újpesti Dózsa Sport Clubba és 1965-ig számos kiemelkedő hazai és nemzetközi eredmény részesese volt. A magyar tornászcsapat tagjaként a római olimpián 12., míg a tokiói olimpián 9. helyezést ért el.

1959 és 1964 között a magyar tornászválogatott egyik legsikeresebb tagja volt. Sportpályafutása során 13 országos bajnoki címet nyert. Idő közben az aktív sportolás mellett szakedzői oklevelet és testnevelő tanári diplomát szerzett.

1965-től mellékfoglalkozású edzőként segítette - az 1885-ben alakult - Torna szakosztály munkáját. Főállásban testnevelő tanárként és sporttisztként dolgozott a különböző szintű rendőr iskolákon.

Sok évtizedes edzői tevékenysége során több száz gyerekkel ismertette és szeretette meg a sportolást és a tornát, ezt a nagy figyelmet, pontosságot, összpontosítást igénylő nehéz, de igen szép sportágot.

Nyugdíjba vonulása után feleségével visszaköltözött Gyomaendrődre, ahol aktív edzői tevékenységével útjára indította és sikerre vitte a Kis Bálint Általános Iskola fiú tornacsapatát.

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (7.)

A XIX. század második negyede zajtalan, csöndes életet mutat Endrődön. Nagyobb építés, vagy említésreméltó alkotás nem igen történt. Gazdasági tekintetben azt a fontosabb eseményt ismertethetjük, hogy az endrődi uradalom a huszas évek végén három részre oszlott a keguri család leányörökösei között. Gr. Stockhammer Zsófia (gr. Auerspergné), Johanna (gr. Stockhammer Ferdinánd a gyömai főlesur neje) és Karolina (br. Drechsel Florentinné) örökölték a hatalmas vagyont. Johanna 14115 váltóforintért, Karolina 13797 váltóforintért adta bérbe örökrészt – az adó és regále szedés jogával együtt Endrőd községnek. Mivel azonban a bárói család nagy adóssággal küzdött, Karolina grófnő a saját s Johanna nővérétől örökölt birtoktestet eladta 225.000 ezüst forintért kapriorai Wodianer Sámuel Józsefnek. Wodianer kötelezte magát, hogy a csaknem 200.000 forint adósság kifizetésén kívül Karolina grófnő és férjének évi 5500, majd férje halála után 4500 forintot, fiának: br. Drechsel Györgynek, (a békecsücsü Drechsel bárók atyjának) a köznyelven „endrődi bárónak” 34.000 ezüst forintot fizet. Mivel a nagy vagyona új tulajdonos birtokainak egy részét maga művelte, az endrődiek a régi méltányos bérletek bizonyos hányadától jó időre elesetek.

A nyugodt békés idők ezuttal is a lakosság, de kiváltképpen az ifjúság erkölcsi életének ellanygulását és bizonyos tekintetben romlását idézték elő. „A csendes tó vize poshad” régi szólásmondás a lelkiében is érvényesül. A fiatalok kicsapongása oly szembetűnően kezdett jelentkezni, hogy Iványi Pál bíró 1828-ban betiltotta a fonókák látogatását. Két év után Lábos János plebános pedig az előljáróshoz a következőkben panaszkodik: „Sok gonoszságok uralkodnak Endrődön. Én a prédikációkban eleget harcolok azok ellen, de kevés, sőt az ifjúságra semmi sikere sincs az evangéliumnak. Ennél fogva bíró uram figyelmességét és pácáját szólitom fel”.

A lakosság vétkeinek büntetését nemcsak a bírói pálcá intézte, hanem a jó Isten is megsokalhatta a bűnözést, mert 1831-ben az első kolera járvány idején igen nagy volt a járvány áldozatainak száma. Volt olyan nap, hogy 14-et temettek, de legalább 8 minden napra esett a két hónapig tartó – „halál-aratás” – ide-

jén. Ebben az évben közel 500-at temettek el Endrődön.

Az irtózatos járványtól megszabadult lakosság úgy látszik magába szállt és az Istenhez tért. Abból gondoljuk ezt, mert a régi írások szerint a nagyharangot 1832-ben szent Imre tiszteletére újraöntették, a templom tornyát új rézzel borították és a torony tetejére egy 6 akós hordó nagyságu diszes gombot rakattak.

A kolera-járvány pusztítása után a lakosság száma 6400 volt. A tankötelesek száma felülhaladta a 800-at, de csak 400-an koptatták rendszeresen az iskola padjait. A növendékek száma a 30-as évek végén már felülhaladta az 1000-et, de csak 474 tanuló járt iskolába. Ezen hanyagság miatt nemcsak a szülőket, de a két tanítót: Szöllősi József fiu- és Molnár József leánytanítót is megróvásban részesítette az illetékes hatóság. – Ugy látszik a vaskalaposág akkor is vezetőszerepet vitt. Két tanterem volt a községben, mit csináltak volna, ha a szülők nem 474, hanem mint az 1000 növendéket felvezetik? Ujabb tantermekre lett volna már régen szükség, de semmi nyomát nem látjuk az erre irányuló tervnek ebben az időben. Arról olvasunk, hogy Csomák esperes indítványára Endre Imre kántor utódját: Balla Károlyt kötelezni akarják tanításra is, mert régebben fizetés javítását csak azért kapta, mert a leányok oktatását is vállalta. Mivel azonban megfelelő helyiség a faluban nem akadt, a kántor meg-

szabadult a vállalni nem szívesen akart kötelezettségtől. Lábos idejében olvasunk első ízben arról, hogy a tanyai lakosság is érdeklődni kezd a tudomány elemi ismereteinek elsajátítása iránt. Az uradalom csejti részén dohánytermesztést is üztek. A dohánykertészek ismételték a községnek az uradalmi inspektort, hogy gyermekeik részére iskolát állítsanak. Végre 1836-ban 16 nebulóval megnyitott a csejti iskola. A tanítást az első években Bótos József uradalmi jegyző végezte. – 1939-ben már 35 növendék látogatja az iskolát, de ekkor már Takács István a tanítójuk. (szerk. megjegyzés: az eredeti szövegben 1939 áll, de a szöveggörnyezet szerint 1839 a reális évszám)

Ugyanebben az időben mozgalom indult meg a leányiskola megújítása érdekében. A plebános folyamodására Lajcsák Ferenc nagyváradai megyéspüspök 400, – két év múlva az új lelkipásztor: Huzly Károly kérésére az uradalom 600 forintot adományozott iskola-építési költségekre. Ez az iskola a mai központi fiu-iskola helyén épült. 1841-ben a lakosság más községek példájára érdekes kérelemmel fordult a községi előljáróshoz. Azt kívánták ugyanis, hogy itt is állítsák fel a „verbunkot”, ami a szegényebb emberek fiainak némi megélhetési alapot nyújtott. A beálló legény ugyanis amellyel, hogy a verbunk költségét megkapta, a 10 esztendő katonai szolgálatért 250 váltóforintot is kapott. Mindjárt az első évben 24-en álltak be, akik nemcsak ezen összeget, hanem még egyes gazdáktól is kaptak gabona és pénz jutalmat. Valószínű, hogy a gazda-legények helyett vállalták a katonáskodást.

Lábos János plebános működése arról is nevezetes, hogy az Ő idejében lett teljesen magyarrá a község lakosságának tót származású része.

1843-ban nagy „földingás” ijesztette meg az endrődieket. Több ház összeomlott, a templom több helyen megrepesztett. Érdekes, hogy a javításokat minden állás nélkül, csak kötél hágcsóval végezte el egy egri köműves, az olasz származású Bulini Viktor. A költségek nagy részét a község viselte.

Ugyanebben az évben november 1-én jött létre az endrődi „Vida-féle Kórház” Vida Imre uradalmi inspektor áldozatkészségéből.

(folytatjuk)

Kedves Gyerekek!

Nyolcéves koromban, 1950-ben olvastam egy verses mesét ismeretlen szerzőtől. Sajnos, csak néhány versszak maradt meg belőle, – ezeket dőlt betűs szedéssel láthatjátok – a többit megpróbáltam pótolni. Remélem, tetszeni fog nektek és tanultok is belőle.

Gilisza Berci kalandjai szárazon és vízen

Egy gyönyörű sziklakertben
Hol a sok kő rejti
Biztonságban, békességben
Élt Gilisza Berci

Ne menj át a kőszegélyen
Oktatta az anyja
Mert az már a rettenetes
Vakond birodalma

Ámde Berci oldalát a
Kíváncsiság fúrta
És egy szép nap délutánján
Indult a nagy útra

Átmászott a kőszegélyen
S Uramfia!, mindjárt
Puha talajt és egy széles
Alagutat talált

Sokkal könnyebb itt az élet
Bárki bármit is mond
Am ekkor az alagútban
Megjelent a vakond

Vakond Leó falánk fickó
Amikor meglátta
Lapátjával a jó földet
Nosza, gyorsan vájta

Végem van – gondolta Berci –
S elszorult a torka
Mozdult a föld, és egy ásó
A felszínre dobta

Ezt megsúgtam, sóhajtott föl
S máris megfogadta
Soha többé nem szököm el
Csak most érjek vissza!

Ám ekkor az ásós ember
Lopva és orozva
Bedugta a Berci komát
Egy konzervdobozba

Benn, a doboz falai közt
Félmaroknyi földben
Sok kis társa tekergőzött
Szörnyű félelemben

Csúnya börtön volt ez a doboz
És a szegény árvák
Eljövendő végzetüket
Szívszorongva várták

Időnként kinyílt a doboz
S meglátták az eget
Ugyanakkor egy kéz kivett
Közülük is egyet

Berci is napfényre került
Izegve-mozogva
Ekkor a kéz rátűzte őt
Egy hegyes horogra

Hiába ficáncolt Berci
Hogy majd belekékült
Suhant a bot, s a horoggal
Ő is vízbe került

Vízi világ furcsa világ
Jót itt nem is várhat
Mindenfelől közeledtek
Félelmetes árnyak

Arra járt a Ponty Nepomuk
Népes családjával
Körülvették Berci komát
Éhes csámcsogással

Hopp! Gyerekek, vigyázzatok!
Ez veszélyes falat
Szólt Ponty Papa, mert horog van
A giliszta alatt

Tovább is ment mosolyogva
Am fia, a Csacska
Nem hallgatott a jó szóra
És mohón bekapta

Így került Berci a prutyba
A ponty meg a szákba
Ez jár a szófogatatlan
Pontyra, gilisztaára

Közreadta: Hornok József

Mazsorett sikerek

A gyomaendrödi Színfolt Mazsorett Csoport 2008.június 7-én Oroszlányba utazott, mert itt rendezték a VIII. Országos Mazsorett Versenyt abból az alkalomból, hogy az oroszlanói mazsorett együttes fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte.

A látványos felvonulás és megnyitó után kezdetét vette a pomponos színpadi verseny, majd az utcai botos és pomponos menettánc versenyre került sor.

Az első nap bővelkedett sikerekben, hiszen minden versenyszámban dobogós helyezettek lettek a gyomai mazsorették. Este a jó hangulatú rock and roll partin az együttes megünnepelte eredményes versenyzését, együtt táncoltak a lányok, kiadták magukból a megmérettetés okozta izgalmakat!

A második nap is bővelkedett eseményekben és szép sikerekben. A legnehezebb koreográfiák következtek, a színpadi csoportos, egyéni valamint a páros botos produkciók. Ezen a napon is a dobogó valamelyik fokára állhatott a Színfolt Mazsorett Csoport valamennyi tagja, mert ismételten a legjobbak között voltak!

Összesen kilenc kategóriába nevezünk, mind a kilenc kategóriában érmelet szerzett az együttes!

A következő nagyon szép eredmények születtek, valamint a mazsorett szépségkirálynő és miss mazsorett lány is tőlünk került ki Baráth Beáta és Knapcsek Kitti személyében.

- botos menettánc kategória: 2. helyezés
- színpadi botostánc kategória: 2. h.
- összetett versenyszám: 2. h.
- botos duó-trió kategória: 3. h.
- botos szóló kategória: 3.h. és 2. h.
- pomponos miniformáció: 2. h.

- pomponos párostánc: 1. h.
 - pomponos szólótánc: 3.h. és 2. h.
- Csapattagok: Arnótszky Judit, Baráth Beáta, Fülöp Zsanett, Gergely Viktória, Hajdu Timea, Kis Viktória, Knapcsek Kitti, Nyíri Dóra, Polányi Aliz, Polónyi Vivien, Szűcs Ivett

Hunya Jolán
az együttes vezetője

ÜNNEPÉLYES SZENTMISE, ESKÜTÉTEL ÉS GÉPJÁRMŰ-SZENTELÉS A GYOMAENDRŐDI TŰZOLTÓKNÁL

2008. május 24-én ünnepélyes alkalomra gyűltek össze a Gyomaendrőd Város Tűzoltó Egyesület tagjai, a meghívott vendégek és a további érdeklődők.

A program a reggeli órákban az évi rendes közgyűlés megtartásával kezdődött. Az egyesület vezetése civil, szakmai és gazdasági szemmel értékelték a Tűzoltó Egyesület 2007. évi tevékenységét, valamint megtárgyalták az Önkéntes Köztisztviselői Tűzoltóság létrehozását. A közgyűlésen meghívottként megjelent Várfi András városunk polgármestere valamint Dr. Gáti Zoltán tűzoltó ezredes a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója.

A közgyűlés után a megjelentek és a közben megérkezett vendégek átvonultak az endrői katolikus templomba, ahol kezdetét vette az ünnepélyes szentmise. A szentmise keretén belül az állomány tagjai tűzoltó esküt tettek, valamint emlékszalag került feltűzésre az egyesület zászlajára. Az eskütétel keretén belül tizennégy tűzoltó tett fogadalmat, hogy legjobb tudása szerint avatkozik be a káreseteknél. Az egyesület zászlajára Timár Vince, a Ti-vi Technika Kft. és Gerhard Stengel a Bad-Vilbeli Önkéntes Tűzoltóság képviselőjében tűzött szalagot.

A szentmise után a megjelentek átvonultak a tűzoltólaktanya

udvarára, ahol is kezdetét vette az újonnan használatba vett járművek szentelése. Várfi András polgármester, Gerhard Stengel és Timár Vince köszöntője után, Iványi László tiszteletbeli kanonok felszentelte az egyesület használatába került Mercedes-Benz 1019 HLF 16/25 típusú gépjárműfecskendőt, valamint az újjáépített Mercedes-Benz 308 VRW típusú országúti gyorsbeavatkozó járművet. Ezek után az érdeklődők megtekinthették a járműveket és tűzoltók kipróbálhatták a gyorsbeavatkozó korszerű felszereléseit.

A nap zárásaként ünnepi ebédre került sor a Hídő étteremben.

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

**Hítellehetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**

Irodalmi oldal

SZÁZÉVES A NYUGAT

A Petőfi Irodalmi Múzeum kiállítással emlékezett meg az idén százéves Nyugatról. Júliusi számunkban ezt ajánlom olvasóink figyelmébe. Beköszöntőjük mellett jeles nyugatosok értékes gondolatait olvashatják.

A százéves Nyugatra emlékező kiállításunkkal nemcsak egy folyóirat megalakulását, nemcsak a hasábjain formálódó irodalmi modernség megszületését ünnepeljük, hanem egész esztétikai kultúránk, közgondolkodásunk, ízlésünk, kritikai szemléletünk korszerűsödését is. Az irodalom megújulásáért és autonómiájáért küzdő írók a lap hasábjain kezdetektől szolidaritást vállaltak a társművészetekkel, Bartók és Kodály új korszakot nyitó zenéjével, támogatták a modern képzőművészet rokon törekvéseit, figyeltek a színház, a könyvművészet újító tendenciáira és felismerték az akkor formálódó film- és fotóművészet jelentőségét. Meg voltak győződve arról, hogy mindezzel a progressziót szolgálják. A kölcsönös inspirációnak köszönhetően jöttek létre Rippl-Rónai József íróportréi Babitsról, Móriczról, Karinthyról, Osvátról, Schöpflinről, Szabó Lőrincről és Fenyő Miksárról, e pasztellsorozat híres darabjai több helyről összegyűjtve most kiállításunkon együtt megtekinthetők. A folyóiratban korán felismerték Czigány Dezső, Derkovits Gyula, Egry József, Gulácsy Lajos, Perlott Csaba Vilmos, Tihanyi Lajos alkotásainak jelentőségét; a kritikák alapján válogattuk tárlatunk képanyagát. A huszadik századi magyar színház-, zene- és filmkritika története is összefonódott a Nyugattal.

A folyóirat és a vele együtt működő könyvkiadó több mint három évtizedes történetét, az alapító nagy alkotók gyakran konfliktusokkal teli műhelymunkáját, művészek, zenészek és szerkesztők ösztönző sokféleségét fényképek, kéziratok, kották, relikviák, festmények, játékos adatbázisok, archív film- és hangfelvételek egymásra rímelő világával mutatjuk be.

A Nyugat folyóirat művészi programja: „Európai színvonalú magyar irodalmat teremteni, szóhoz juttatni mindazokat a törekvéseket- tekintet nélkül politikai hitvallásukra-, melyekben érdekes írói egyéniségek művészi formában nyilatkoznak meg, egyszóval esztétikai kultúránkat fejleszteni.”

A Nyugat- könyvtár reklámszövege, 1910

A hivatalos irodalom közönye, ellenségeskedése, lekicsinylése, féltékenysége tömörítette táborba azokat az írókat, akik a Nyugatot alapították. A Nyugat kritikusai kemény tollú és szigorú legények voltak, akik nem akartak kalapot emelni, csak a tiszta művészet, csak az igazi tehetség előtt. Ellenben visszautasították és leszólták az ízléstelenséget, a tanulatlanságot, a kontárkodást, az együgyűséget és az utánczást.

Csáth Géza, 1910

A mi mozgalmunk fő, szinte egyetlen programpontja, hogy föltétlen tisztelet adassék minden írónak ki tiszteletet ad az írásnak.

Ignotus, 1913

A Nyugat nem jelentett határozott irodalmi irányt, csak az irodalomnak önmagáért való szeretetét és nagy követelményeket, melyeket elsősorban magunkkal szemben támasztottunk.

Kosztolányi Dezső, 1929

A Nyugat forradalma legelsősorban szabadságharc volt, s tagadhatatlanul sikerült az irodalmat fölszabadítani ezer megkötöttség, álszemérem és oktalan tabu bilincsei alól, melyekre ma már egyetlen valamire való író sem ad semmit, akár jobb-, akár baloldali.

Babits Mihály, 1932

A Nyugatnak sohasem volt kimondott esztétikai vagy világnézet programja, amely bármiféleképpen megkötötte volna íróit. Vezérlőelve csak egy volt: az író szólásszabadságának védelme minden irodalmon kívüli befolyás ellen.

Hogy valaki a Nyugat munkatársa lehessen, annak csak egy kritériuma volt: a tehetség.

A Nyugat szerkesztői, 1937

A Nyugat pályája és az irodalom alakulásában való jelentősége ma már az irodalomtörténeté. Soha nem elfelejteni, hogy egy kivételesen tehetséges nemzedék benne és általa jutott nyilvánosság elé, s neki köszönhető, ha ellenséges indulatú levegőben lélegezni tudott.

Schöpflin Aladár, 1941

Jó garázs volt az a régi Nyugat: csak jó kocsikat vettek fel s azok futhattak, amerre akartak. Finom repülőter: s gépek felszállva arra mehettek, amerre akartak, ki nyugatra, ki keletre.

Móricz Zsigmond, 1941

Írók és szerkesztők a Magyar Csillag nevét mind átmenetinek tekintettük, s mindnyájan mindvégig megújítottan is azt a régit- azt az Osvát- Ady- Móricz- Babits kialakította Nyugatot akartuk folytatni, melynek fenntartását a haldokló Babits mindegy végrendeletileg hagyta ránk.

Illyés Gyula, 1955

A kiállítás megtekinthető 2008. december 31-ig.

Polányi Éva

Izès Izek

Július

Töltött paraj

20 dkg sertés darálthúst tojással, finomra vágott hagymával, zsemlemorzsával, sóval, borssal összegyúruunk és két-három nagyobb parajlevelekbe töltjük. (Két-három levél a töltelék burka) Tűzálló tábla olajat teszünk és a töltött parajleveleket szorosan egymás mellé tesszük, esetleg több sorban is. Tejfölt öntünk rá, és lefedve kb. fél óráig pároljuk. Rizzsel tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrői hájas kifli, káposztáslepeny... stb. sütését kelt tésztaból és egyéb, tájfellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

IFJÚSÁGI EGÉSZSÉG NAP AZ ENDRŐDI KÖZÖSSÉGI HÁZBAN

A képen balról jobbra haladva:

Dr. Torma Éva főorvos, Timár Mária riporter és Dr. Bakanek György előadó

Dr. Bakanek György a Magyar Olimpiai Bizottság orvosa, szaktanácsadó tartott egy sokrétű előadást a város diákjainak. Nagyon érdekes előadásával sikerült teljesen lekötnie a diákok figyelmét.

Dr. Torma Éva főorvos asszony nyitotta meg a rendezvényt, a Gyomaendrői Városi Szakrendelő vezetője. Gyomaendrőd Város Önkormányzatát Hangya Lajosné önkormányzati képviselő, a Humánpolitikai Bizottság elnöke képviselte. Jelen volt a Videókrónika tudósítója Szarvasról, Bagi László, akinek köszönjük, hogy a lakoságnak közvetítette a kábeltelevízió keresztül a programot.

Érdekes és egyben humoros előadásával tényleg egy „Úti csomagot adott nekünk a sikeres élethez”. Beszült a siker, sikeresség titkáról. Azt kell erről a témáról tudnunk, hogy csak az az ember lehet sikeres, akinek vannak céljai az életben. Hiszen, ha ezeket, a célokat megfogalmazzuk, akkor az ott él a tudatalattinkban. A tudatalattink pedig arra törekszik, hogy a célokat bármi áron elérje. Ezzel a témával kapcsolatban javasolom mindenkinek, hogy nézze meg a Titok című filmet. Ez a film megtanít minket, hogy hogyan érjük el céljainkat, hogyan legyünk sikeresek az életben. A vonzás törvényének bemutatásával erősíti meg ezt bennünk.

Sokat beszült az egészségről, és ezzel kapcsolatban a szenvedély betegségekről. A drogról nem beszült sokat, csak óvva intett minket, mint a szüleink. Elmagyarázta, hogy a bulikban csak olyan italokat igyunk, amit mi bontunk ki, vagy előttünk bontja fel a pultos. A doktor úr úgy gondolja, hogy a drogok terén elég tájékozott a

mi korosztályunk. A dohányzás káros hatásairól beszült. Nagyon felháborodott azon, hogy az iskolákban ki van téve a „Dohányzásra kijelölt hely” tábla. És amíg a tanárok, az orvosok dohányoznak, addig ne várják el tőlünk, fiataloktól, hogy mi ne tegyük. Ha ilyen példa áll előttünk, ezt követjük. Az alkoholizmusról nem beszült sokat, mert úgy érezte, hogy minket nem fenyeget az alkoholizmus veszélye.

Beszült még ezeken felül a párkapcsolatokról. Elmondta azt, amit biológia órán tanultunk (csak humorosabb körítéssel), hogy mindig a lányok választanak párt maguknak a feromonok alapján. És azt is elmondta, amit véleményem szerint mindenki tud, hogy teljesen másképp gondolkodik egy lány, mint egy fiú. Arról is esett szó, hogy az ember társas lény és ez által szüksége van a szeretetre. A szeretetre, amelyet nemcsak a párjától kaphat meg, hanem a családjától, barátaitól. Valamilyen szinten érdekünk az, hogy az élet több részén legyen harmonikusan kiépített kapcsolat rendszerünk.

Az előadás után következett a tombolasorsolás. Sok, összesen 48 tombola tárgyunk volt, és 105 vendégünk. Sok hasznos tárgyat sorsoltunk ki. Összeállítottunk 2-2 gyümölcs, és zöldség kosarat, Ezek voltak e kellemes délután fődíjai. A fiatalok nagyon örültek a nyereményeknek.

Önmagában az egész előadás nagyon hasznos, elgondolkodtató volt. Igaz az elején meglepődtünk, mikor Dr. Bakanek György elárulta, hogy ő valójában szülész-nőgyógyász és sportorvos. Ez igen szokatlan párosítás... Véleményem szerint sokan el fogunk azon gondolkodni, hogy vannak-e céljaink, egészségesen élünk-e, el tudjuk-e fogadni magunkat teljes mértékben.

Köszönetünket fejezzük ki a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és a Kner Imre Gimnázium kollégistáinak, a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskolásainak, hogy eljöttek a programra. Köszönjük a Bethlen Iskolának, hogy a buszt a diákok részére ingyen rendelkezésre bocsátotta.

És köszönjük Dr. Bakanek Györgynek ezt a fantasztikus délutánt.

Végül, de nem utolsó sorban köszönet a tombola tárgyakért: a Melódia Üzletháznak, a Kalamáris BT-nek, az Endrői Gyógyszertárnak, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnek, a Diadem Gyógyszertárnak, a Siluette Fitness Clubnak, a Liget Fürdőnek, Hangya Lajosnének, Bíróné Majoros Máriának, Tour Inform Irodának.

A program ötletét és létrejöttét támogatta ma Gyomaendrői Önkormányzat Ifjúsági Alap pályázata.

A cikket írta:
Timár Mária

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Híába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Gyűlés Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DZUREK LAJOSNÉ NAGY MÁRIA gyomai lakos, aki fiatal korát Hunyán élte, május 2-én 87 éves korában az Égi Örök Otthonba költözött. Gyászolja: fia, lánya és családja.

GYETVAI ERNÖNÉ BULA KRISZTINA, aki Endrőd, II. kerület 516. szám

alatt élt június 5-én, hosszú betegség után elhunyt. Gyászolja: családja, rokonai, ismerősei

HEGEDÜS MIHÁLYNÉ TÓTH MÁRIA, aki Hunyán a Dózsa u. 5. sz. alatt lakott, 75 éves korában megtért Égi Urához. Gyászolja: testvére, a Hegedüs család és a rokonság.

SZUJÓ VINCE, aki Hunyán a Rákóczi u. 40. sz. alatt élt, 87 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja: gyermekei, unokái, dédunokái és a rokonok.

SZUROVE CZ ELEK, aki Endrődön a Polányi utcában élt, jún. 21-én rövid betegség után 85 évesen elhunyt. Gyászolja: családja és társa, Etelka családjával

SZUROVE CZ JÁNOS, aki Hunyán T. 189. sz. alatt élt, 52 éves korában az Örök Hazába költözött. Gyászolja: felesége, gyermeke és a rokonság.

TRUBÓ ISTVÁNNÉ LEVENTE VERONIKA, aki Endrődön a Hídfő utca 17. szám alatt lakott, június 18-án, 82 éves korában súlyos betegség után elhunyt. Gyászolja: a családja

ZSIBREG JÁNOS volt hunyai lakos 86 éves korában az Égi Hazába költözött. Gyászolja: gyermekei, unokái, Margit néni és a rokonság.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik Véha Illés gyász-szertartásán részt

vettek és osztoztak fájdalmunkban. Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálójának évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Késpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Fényképalbum

A kép hátoldalának felirata

Emlék

Sóczó Vince és iskolatársai elsőáldozás alkalmából

Endrőd

A Décspáskomi iskolások testvérem vállát fogja a tanító néni, kb. 48-ban

PARTNER ROCK
Fesztivál
GYOMAENDRŐD - BOWLING TREFF SÖRÖZŐ UDVARÁN

2008. július 18. (péntek)
17.00 **TÓTH VERA**
és az **Abakazabra** együttes
19.00 **BIKINI**
21.00 **DEMJÉN FERENC**

2008. július 19. (szombat)
19.00 **PROGNÓZIS**
21.00 **REPUBLIC**

2008. július 20. (vasárnap)
17.00 **DANUBIUS**
19.00 **BEST OF**
21.00 **HOOLIGANS**
21.00 **EDDA**

Belépődíj naponta 600 Ft.
Jegyek helyszínen válthatók!

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi
antennák
Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telemax Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Júliusi ajánlataim:

- festékek: Trínát, Cellkolor, Dúfa, homlokzatfestékek, belső falfestékek, csempe ragasztók, glettek, hígítók, ecsetek, hengerek
- szivattyúk, szűrőfejek, tömlők, csatlakozók
- fűnyírók, bozótívágók, kéziszerszámok
- gázegők, bográcsok, faszén
- szegek, csavarok, kerítés drótok
- műanyag kukák, alu létrák
- vegyszerek, permetezők
- védőfelszerelések, kesztyűk
- szőnyegek, asztalterítők
- virágládák, virágcserepek, növénytápok
- elektromos barkácsgépek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. augusztus

A tartalomból:

Karitás tábort Hunyán - 12. oldal

Cserkészjellegű tábor Bárnán - 16. old

PARTNEROCK fesztivál a Bowlingon - 20. oldal

SZENT ISTVÁN ÜNNEPE

Mottó:

*„Ránk bűnösökre minden verés ránk fér,
- de könyörögnek ők tépett hazánkért
- hadd legyünk mink is tiszták, hősök,
szentek,
- hazánkat így mentsd meg!”
(Ének a magyar szentekről - 1965.)*

SZENT ISTVÁN ünnepén még átsuhan a lelkesen magyarságom meghatározhatatlan érzelmi hullámverése: a körmenetet záró énekek, a Himnusz, a Szózat, a Székely himnusz – könnyekig meghatnak. Arany János neveltje vagyok, aki nem tévovázva vállalta, vallotta: „Nékem áldott az a bölcső, Mely magyarrá ringatott”. Nem kivagyiság ez, csak az ott-honosság öröme, szükséglete, hite. Ahogy családot is szeret maga mögött, maga körül tudni az ép, egészséges lelkű ember. Szeretem és szívesen vállalom ezt a magyar begyökerezettséget, elhatárolódások és kirekesztések nélkül. Szeretem hazámat múltjával, jelenével, bár ez utóbbi elég nehéz feladat mostanában. Mégis: sért, ha magyar önazonosságomban megsértenek, megaláznak, megcsúfolnak. Jó emlékezni arra a szent emberre, aki ősapánkként megalapozta, bebiztosította ennek a nagycsaládnak a létfeltételeit. Jó tudni, hogy államalapítónk keresztény ember volt, Isten hű szolgája, aki komolyan vette Jézus Urunk tanításait, bölcs szívvel kormányzott, jó magvető volt, büszkék lehetünk rá, bárki bármit mond erről. Állj mellettünk Szent István mostani bizonytalankodásaink közepette, légy közbenjárónk, hogy vissza ne pogányosodjunk. Légy szószólónk, hisz bizonyára átérzed, milyen veszélyben vagyunk. Áraszd ránk Uram Isten, Szent István érdemeiért, jóságodat; irgalmas lélekkel tekints le reánk, szegény árva népedre, a tépett hazára, a tétova magyarra Így legyen.

2005. augusztus 20. Békéscsaba

Cs. Szabó Annamária
ny. tanárnő
(1940-2007)

AUGUSZTUSI REGGEL

*(„A mindenség hirdeti,
mily nagy az Isten” Zsolt. K.
„A jó magában hordja
a kiáradás kényszerét”
J. Ratzinger)*

Boldogasszony napjának reggelén párafüggönyön dereng át a fény tűnődő tónusba vált a táj derű és mélabú finoman szövő át zenéje szelid adagio-ba kezd de annyi még a fénysóvár gerezd sok még itt az érlelni való hűvös a reggel mégis biztató még bizhatunk a mézízű déli napban Kisasszony hava beteljesíti lassan mit ráosztott a Mindenség Úra - érlelő kedvvel árad szét a fény Boldogasszony napjának reggelén

Békéscsaba, 2005. augusztus 15.

Cs. Szabó Annamária
ny. tanárnő
(1940-2007)

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Tisztelt Véralók! Tisztelt Lakosság!

A Magyar Vöröskereszt **véradást** szervez Gyomaendrődön.

Helyszíne: Endröd városrész, **Közösségi Ház** (Blaha L. u. 21.)

Idője: 2008. augusztus 8-án 8-10.30 óra között

Személyi igazolványát és TAJ-kártyáját feltétlenül hozza magával!

A Vöröskereszt minden régi és új véradót szeretettel vár!

Segítsen, hogy segíthessünk!

A Vöröskereszt használt ruha, háztartási eszköz **gyűjtő akció**t hirdet.

A háztartásokban feleslegessé vált **tiszta, jó állapotban lévő** ruhaneműt, ágyneműt,

cipőt, játékot, stb. gyűjtünk, melyek a szociálisan rászorultak között kerülnek kiosztásra.

Az adományokat a Fő út 3/1. szám alatti irodánkban, illetve a Fő út 210. szám alatti Diadem Gyógyszertárban tudjuk fogadni munkanapokon 8-14 óra között.

Köszönettel: Nagyné Pintér Ágnes
megb.területi vezető

JOBBIK LAKOSSÁGI FÓRUM

2008 július. 19-én Gyomaendrődön a Jobbik Magyarországért Mozgalom tartott lakossági fórumot.

A népes hallgatóság MURÁNYI LEVENTE a jobbik alelnöke, 56-os szabadságharcos előadását hallgathatta meg, és kérdéseket tehetett fel. Igen nagy érdeklődés volt egy esetleges előrehozott választásokkal kapcsolatos témakörök kérdéseiben. Murányi Levente hangsúlyozta a jelenlegi legjobb megoldás az előrehozott választás lenne jót az országnak, ugyanakkor a Jobbik még nincs teljesen felkészülve az előrehozott választásokra.

Felkészült viszont és már biztos, hogy őszre minden megyeszékhelyen és Budapesten indul az ATILLA KIRÁLY NÉPFŐISKOLA. A tananyag négy főtanszék között oszlik meg, melynek a történelem, a kultúra, a keresztény erkölcs és a XXI. század kora. A témák felelősei között találjuk Kosaras Péter Ákos, Szentmihályi Szabó Péter, Z. Kárpát Dániel és még sok neves professzort.

Hogy mit kap a diák az iskola elvégzése után? - a következő választ kaptuk. A FŐISKOLA INGYENES, ÉS AZ ISKOLA BEFEJEZTÉVEL az oklevélén túl NEMZETI TUDATÚ, KERESZTÉNY ÉRTÉKRENDET, NEMZETI MAGYAR KULTÚRÁT, valamint korának ismeretét. A nemzetismeret, tudás egymás szeretete és megértése az, ami az ország felemelkedését, jövőjét biztosítja.

A lakossági fórum befejezése után lehetőség nyílt arra is, hogy aki akart, jelentkezhetett a Magyar Gárdába vagy csatlakozhatott a helyi JOBBIK SZERVEZETÉNEK ALAPÍTÓI TÁBORÁHOZ. A látottak és hallottak alapján úgy látszik, lesz Jobbik Magyarorszáért Mozgalom Gyomaendrődön is.

Pályázati felhívás

Gyomaendröd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete pályázatot ír ki a 2008/2009-es tanévre felsőoktatási intézménybe felvett gyomaendrödi fiatalok számára 8000,- Ft/fő/hó összegben felévenként egy összegben kifizetésre kerülő 40.000,- Ft tanulmányi ösztöndíj elnyerésére a következő pályázati feltételekkel:

- A Képviselő-testület csak olyan felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalot támogat aki gyomaendrödi lakos,
- aki olyan felsőfokú tanulmányokat folytat, mely a tanulmányok befejeztével a településen is hasznosítható,
- elsőéves hallgató esetén a második félévre csak akkor kaphat támogatást, ha eredményes első félévet zárt és a tanulmányi átlaga nem rosszabb a közepesnél, második és további évfolyamok esetén az előző félév átlaga a középezt eléri,
- kötelezettséget vállal, hogy tanulmányai befejeztével legalább a támogatás igénybevételének megfelelő időtartamig Gyomaendrődön kíván dolgozni,
- több pályázó esetén a fenti feltételek meglétekor a szülők szociális körülményei döntenek el a pályázatot,
- a pályázat nyertesével Gyomaendröd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megállapodást köt az ösztöndíj folyósításával kapcsolatban.

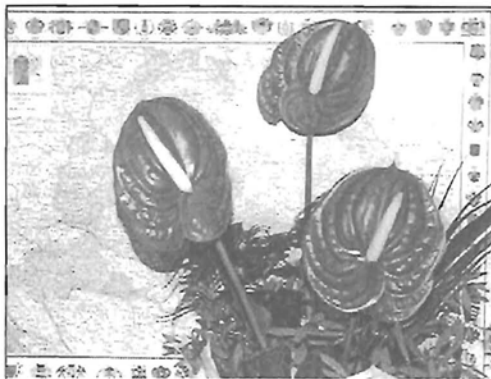
A pályázathoz csatolandó:

- a szülők kereset-igazolása,
- igazolás, hogy felsőfokú intézménybe felvételt nyert, vagy már felsőbb évfolyamokra beiratkozott,
- lezárt félév (félévek) tanulmányi eredménye - leckeönnyfénymásolata
- nyilatkozat, hogy a pályázat elnyerése esetén az önkormányzattal megállapodást köt.

A pályázat beadási határideje: 2008. szeptember 30.
A pályázat elbírálása: 2008. októberi Képviselő-testületi ülés
www.gyomaendrod.hu

Köszönetnyilvánítás

A 15. Rákóczi Magyarságismereti Mozgótábor szervezői és minden önkéntese köszönetét fejezi ki GYOMAENDRÖD VÁROSÁNAK a szívélyes fogadtatásért és nagylelkű anyagi támogatásért, a 135 határon túli magyar fiatal táboroztatásáért. Ezzel a jelképes csokorral kedveskednek Mindazoknak, akik ebben részt vettek, különösen Várfi András Polgármester Úrnak, Hornok Ernőnek, Dezső Zoltánnak, a Sikér Kft-nek, a CUTI Kft-nek, A Liget-Fürdő vezetőjének, a Képtár vezetőjének, a Kner Nyomda Múzeumnak, a Hornyák családnak Sükösdről, a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komenda lelkes és családias fogadtatásáért és szervező munkájáért. Annyira meg voltunk elégedve, hogy a következő években a Rákóczi tábor nyitó táborait Gyomaendrődön szeretnénk elindítani - üzeni mindenkinek Ayklerné Papp Zsuzsa Úrasszony Torontóból, a Rákóczi alapítvány elnöke.

A virágcsokrot Budapesten vette át Ungvölgyiné Paulik Zsuzsanna, aki mellékelten beküldte a fotót a Szerkesztőségnek.

FALUNAP 2008 - HUNYÁN

Először volt Hunyán a Szent László napi búcsúval egybekötve Falunap, hagyományteremtő céllal.

Mikor a helyi Képviselő-testülettel erről döntöttünk, szertünk volna emlékezetes napot szerezni valamennyi hunyai lakosnak. Eleinte voltak kétségek, hogy össze tudjuk-e fogni az egész rendezvényt, hiszen a búcsú önmagában is egy felemelő esemény, mivel Hunya többségi lakossága katolikus hívő. Össze lehet-e fogni egy rendezvény kapcsán a településen élő különféle nézetet valló embereket? A javaslatot első perctől kezdve támogatta Iványi László helyi plébános illetve a helyi egyháztanács is.

Sok szervező munka és egyeztetés eredményeként a pozitív visszajelzések után úgy gondolom, helyesen döntöttünk.

A meghívott vendégek, akik különféle pártállásúak, mindannyian ott voltak a szentmisén, ami a hunyai születésű Timár Mihály atya aranymiséje lévén egyébként is rendkívüli volt.

Dr. Kiss-Rigó László Szeged-Csanádi megyéspüspök prédikációjában az összefogásról, egymás segítségéről beszélt. Azt hiszem, e rendezvény kapcsán, büszkén elmondhatom a hunyai emberekről az összefogást, hiszen nagyon sokan dolgoztak azért, hogy aki Hunyára látogat, jól érezze magát.

Második alkalommal adtuk át a Hunya Községért kitüntető címet. Ebben az évben Iványi László tb. kanonok, helyi plébános kapta értékteremtő munkájáért, hiszen ha ő nincs, ma nem állna a leégett templom helyén a gyönyörű új templom, ami egyben a falu jelképe is lett.

A másik kitüntetett dr. Fabó János háziorvos, aki évtizedek óta gyógyítja a hunyai embereket.

A nap további részében minden korosztály megtalálta az ízlésének megfelelő programot.

A gyerekek a különféle kézműves foglalkozást, illetve a különféle játékokat. A fiatalok a Szekció rockkoncertnek örülhettek, meglepetésként pedig a hunyai Diszharmonia rockegyüttes is bemutatkozott. A közép korosztály híres musical részleteket hallgathatott, illetve Balázs Pali műsorát láthatták.

A szépkorúaknak jó ebédhez szólt a nóta, illetve néptánc, citeramuzsika, népdalkórus énekelt.

Nagy sikere volt a hunyai Nyugdíjas klub műsorának. Ők még a közönséget is megénekeltek.

A sportot kedvelők focimérkőzéseket nézhettek.

Meglepetések is voltak, amiről mi sem tudtunk: a mezőberényi Nyugdíjas klub műsora, lovas kocsikázás, motoros bemutató illetve a hastáncosok műsora. Volt étel, ital, főzőverseny, különféle nyaláncság. A Falumúzeum pedig egész nap várta a látogatókat.

A Falunapnak mindenképpen közösségformáló ereje van. Fontos, hogy megismerjék a kis falunkat, hiszen Hunya eléggé elzárt település. Ennyi ember talán soha nem volt még kíváncsi ránk, mint ezen a napon. Reméljük jól érezték magukat, hiszen hajnal 4-ig tartott az utcabál.

Hálásan köszönöm valamennyi segítőknek, amiért partnereink voltak egy ilyen nagyszabású rendezvény kivitelezésében. Külön kiemelem Pohalerc Lászlót, aki hajnalig talpon volt és jó humorával ébren tartotta az emberek figyelmét.

Úgy gondolom sikerült örömet szerezni az embereknek. Persze mindig van, így most is, amit esetleg jövőre másként kell csinálni. A Képviselő-testülettel azt a következtetést vontuk le, hogy érdemes hagyományt teremteni a búcsúval egybekötött Falunapból.

Petényi Szilárdné polgármester

In memoriam

Szülföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

SCULTÉTY ANIKÓ 1954-2008

Belsőépítész

É d e s a p j a
Scultéty János
Ybl-díjas építész,
édesanyja Zeőke
Gabriella valamint
nevelőapja Kékesi
László szintén ne-
ves építészek.

Anyai ágon
endrődi származású;
szorgalmas részvevője,
sőt egy időben szervezője
is az Endrődiek Baráti
Körének. Anyai nagyanyja
Kovács Etelka endrődi szü-
letésű. Másrészt a
édesanyja családi

neve, a Zeőke név sem ismeretlen a településen: Zeőke Antal - édesanyjának nagybátyja - a második világháború előtt több cikluson keresztül kiscgazdapárti képviselője volt ennek a választókerületnek.

Scultéty Anikó szabadkézi rajzban való tehetsége, az építészethez, a képzőművészetekhez való vonzódása korán megmutatkozott. Már gyermek- majd középiskolás korában

szakkörökre, később tanárokhoz járt, illetve a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanult és érettségizett, dekoratív festő szakon. Gyakran emlegette, mint meghatározó élményét, amikor egyik középiskolai szakmai gyakorlatán a Budavári Nagyboldogasszony-templom (Mátyás-templom) restaurációs munkáiban vehetett részt.

A középiskola elvégzését követően – két év műszaki rajzoló munka után – magától értetődően vezetett az útja az Iparművészeti Főiskola belsőépítész szakára, ahol főként a bútortervezés kötötte le figyelmét és energiáját. A főiskola elvégzése után az akkori egyik nagyvállalat, a Magyar Hajó- és Darugár Budapest-Angyalföld telephelyén helyezkedett el. Magyarország akkoriban nagy számban exportált hajókat, úszódarukat, munkagépeket, melyeknél a belső berendezések, a speciális bútortervezés volt a feladata.

1982-ben férjhez ment Kabay József gépészmérnökhöz. s két gyermeke született: Sarolt és Veronika. Egy ideig gyermekei nevelése lett legfontosabb feladata. Nem sokkal később érkezett a rendszerváltozás, a „szocialista” nagyipar „bedőlt”, és így rövidesen munkahelye is megszűnt.

Némi vívódás után 1991-ben elvállalt egy felkínált álláslehetőséget az Arab-félszigeten található Ománi Szultánságban. Ez mai közkeletű szóval élve igazi szakmai és emberi kihívás volt; megszakításokkal közel tíz esztendőn keresztül dolgozott az ománi szultán nyári palotáján illetve az akkori világ negyedik legnagyobb mecsetjének építésén, olykor a rajzasztalnál, de leginkább az építési területen, néha több száz munkást is irányítva. A kinti munka bizony embert próbáló volt, sokszor hatalmas hőségben vagy a homokot fújó szélben kellett a külföldi munkálatokat irányítani. A mesés gazdagságú országban különleges díszítő anyagokkal dolgozhatott – a carrarai márványtól kezdve a svéd gránitig bezárólag. A kemény munkakörülmények - mint később kiderült - az egészségét is megviselték. Hazatérte után többször, több helyütt is tartott érdekes előadásokat, képes beszámolókat ománi munkájáról.

Az utóbbi években leginkább kisebb tervezési munkákat vállalt, inkább gyermekei iskoláztatása, pályakezdése kötötte le figyelmét.

Családja, kiterjedt baráti köre számára megrendítően korai és váratlan távozása miatt nem tudja a továbbiakban szakmai és művészi tapasztalatait tovább adni; kénytelenek vagyunk a hitünk szerinti találkozásig nélkülözni őt.

Kékesi Márton

FELHÍVÁS 50 éves iskolai találkozóra

Az endrődi általános iskolában 1958-ban végeztek ez év szeptemberi találkozóját szervezzük, melyhez kérjük szíveskedjete

Latorcai János és Gellai Margit
5500 Gyomaendrőd, Pf. 77.

cimre küldött levélben jelentkezni, hogy a részletes tájékoztatást mi is megküldhessük.

A találkozás reményében leveleteket várjuk:

Latorcai János, Gellai Margit

Felhívás!

Tisztelt város lakók! A Gyomai Tájház közösségi szintérré válásához szükséges, hogy a lakosság magáénak érezze a múzeum ügyét. Korábban ezek a közösségi szinterek (iskolák, ipartestületi házak, szociális házak, stb.) a lakosság hozzájárulásával, ezáltal felelősségvállalásával létesültek. Ezért a tájház tetőszerkezetének felújításához kérem szíves hozzájárulásukat. Egy gerenda képletos megvásárlásával - mely 5000 Ft-os befizetést jelent - felkerül a támogató neve az általa megvásárolt gerendába, így hirdette az adakozót az utókornak, valamint a tájház falára kerülő táblára is.

Felajánlásokkal kapcsolatban információ kérhető: Szonda István Tel: 06/70/6353345 vagy e-mail: tajhaz@gyomaendrod.hu

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Értékmentő utazó - beszélgetés Giricz Lászlóval

Kedves Olvasóink!

Itt a nyár, sokan útra kelnek nyaralni, kirándulni. Rovatunkban egy olyan endrödit mutatunk be, aki az utóbbi időben utazási beszámolóiról lett híres a Rózsahegyi napokon, vagy az Endrődiek Baráti Körének találkozásán.

Giricz Lászlóval beszélgetek, aki gyerekkori barátom, endrödi, de nem itt él.

Kedves Laci! Sokan ismernek olvasóink közül, de talán életutadról kevesebben tudnak. Kérlek, vázold fel életutadat.

1955-ben születtem. Tulajdonképpen folyamatosan csak 1969-ig éltem Endrődön, ugyanis ekkor mentem Szegedre a Déri Miksa Gépipari Technikumba. Gyermekkoromban szinte minden vakációt nagyszüleim ugari tanyáján töltöttem. Ez meghatározó élmény maradt számomra.

Ekkor még – szinte az utolsó pillanatban sikerült bepillantást nyerni a hagyományos paraszti életformába. Annak minden nehézségét és szépségét átélhettem. Persze gyerekként leginkább a szépségét. Természetesen a szülői, nagyszülői ház volt a legfontosabb az életemben. Ezen kívül a „templom és az iskola” volt jelentős hatással rám. Hálával gondolok a hitoktató atyáinkra és a tanárainkra, akik-től olyan alapot kaptunk, amire aztán biztosan építhettünk később. Akkor a templom és az iskola felső döntésre nem voltak beszélő viszonyban. Ennek ellenére abban az időben egyik évben elsőséged voltam, a másikkban pedig kisdobos lettem, azután úttörővé avattak, majd egy múlva bérmálkoztam. Ezeket a látszólagos ideológiai ellentmondásokat a gyermeki lélek egészségesen feloldotta. Hitünk nem szenvedett csorbát és az iskolában is megfeleltünk. Nem egy tanárunk hallgatólagosan támogatott minket.

Szeged is fontos állomás az életemben. A katonai szolgálat után Budapest következett. A Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskolán szereztem üzemmérnöki és műszaki tanári oklevelet. Pedagógiai pályán voltam ezután, mint kollégiumi nevelőtáncár. 1987-88-ban Kelet-Afrikában, Ugandában dolgoztam, mint misziós tanár. Onnan visszatérve Százhalombattára kerültem, ahol egy szakközépiskolában tanítottam. Utána több, mint egy évtizeden át a British Petroleum olajtársaságnál, majd egy másik nemzetközi vállalatnál dolgoztam különböző pozíciókban.

Utazási beszámolóid sokan élvezettel hallgatják, nézik a képeket. Melyik volt a legérdekesebb hely, ahova eljutottál?

Erre nehéz válaszolni. Sokfelé megfordultam a világban, olykor a mi kultúránktól teljesen különböző helyeken is.

Mégis két helyet emelnék ki. Az egyik az egykori Magyar Királyság területe. Jelenleg - a mai Magyarországon kívül - 8 országba kell utazni, ha minden részét be akarjuk járni ennek a csodálatos földrajzi és kulturális egységnek. Kontinentális ország ellenére, hazánk

határainak jelentős része a világűrben is kirajzolódik, hiszen természetes képződmények övezik.

Mindig diára fotóztam és már vagy 30 éve készítettem az első tematikus előadást valamely tájegységről. Később ez egyre bővült és mára úgyszólván minden jelentős helyről vannak felvételeim. A 80-as években nagyon sok információ csak ilyen előadások formájában juthatott el az érdeklődőkhöz, hiszen sokáig a hivatalos tömegtájékoztatás nem foglalkozott az elszakított területeken élő magyarokkal és a történelmünk szerves részét jelentő emlékekkel. Nagyon sok barátot és ismerőst szereztem az utazásaim során, akikhez később visszatértem előadásokat tartani. Ezek számomra is nagyon tanulságosak voltak. Megtapasztaltam, hogy mennyire mást, többet jelent a magyarság azok számára, akik nagyon sok esetben hátrányos megkülönböztetést, megaláztatást, jogfosztottságot szenvedtek el emiatt.

A másik hely, amelyet kiemelnék: a Szentföld. Afrikából hazajövet 10 napra álltam itt meg, hogy teljesen egyedül végigzarándokoljak Jézus nyomán. Különleges érzés volt az evangéliumokból jól ismert szent helyek meglátogatása. A palesztin felkelés miatt a szokottnál kevesebb zarándok tartózkodott ott akkor (1988. február) és nyugodtabb körülmények voltak a nevezetes helyeken.

Így viszonylag hosszabb időt tölthettem egyedül Betlehemben a Születés Bazilika Grottojában vagy a legszentebb helyen, Jeruzsálemben a 2000 év óta ÜRES SÍRBAN, a Szentsír Bazilikában. Mivel ezek a helyek hitünk mélyéges titkait jelképezik, ezért az itt szerzett élmények transzcendentálisak.

Kétségtelen, hogy Jeruzsálemhez fogható város nincs a Földön. Valamikor régi térképeken még a világ közepének ábrázolták.

Tervezel-e mostanában valami érdekes utazást?

A Kárpát-medence még mindig kínál sok érdekességet és szépséget, így itt szeretnénk utazgatni, most már a gyermekeinkkel is. Ez remélhetőleg jövőre már valóra válik.

Foglalkozol endrödi értékek megmenntésével, megőrzésével, elsősorban fotók, diák formájában. A teljesség igénye nélkül.. milyen érdekességeket őrszöl?

A régi fényképek gyűjtése fokozatosan vált kedvtelésemmé. Először a tágabb családkban meglévő képeket reoprátam, majd kölcsön kértem másoktól is régi eseményeket, személyeket bemutató fotókat. Ezen kívül sok olyan saját felvételem is van épületekről, eseményekről, amelyek már csak fényképeken láthatók.

Összességében elég szép gyűjtemény alakult így ki. Ezeket is felhasználom az előadásaimban és örömmel teszem közzé esetleges kiállításokon is. (pl. Bicentenáriumi kiállítás a templomban vagy iskolatörténeti kiállítás a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolában)

Most a digitális technika világában ráadásul csodákat lehet művelni egy régi, halvány, megsárgult képpel. Szinte megújulnak, megfialodnak ezek képek és szebbek, mint az eredeti.

Legrégebbi képeim egyike: Újházy Sándor kántor és családja az 1880-as évek elejéről.

Sok képeslap is őrzi a régi Endröd képét a múlt század első feléből. Az egyik képen Rózsahegyi Kálmán Endröd díszpolgára és Csernus Mihály apátplébános együtt látható a 20-as években egy ünnepségen a világháborús hősi emlékműnél. Mindszenty József bíboros, hercegprímás meglátogatta a templomunkat 1947. május 31-én, erről is készült néhány kép.

Most tavasszal digitalizáltam azt az amatőr filmet, amit Gyökös doktor úr készített az 1969-es ballagásunkról. Még 1985-ben egy 58-as felvételével készítettem egy filmet a hagyományos kenyérsütésről. Ennek persze fő családi vonatkozása az, hogy a főszereplő a nagymamám (Timár Imréné)

A képeken túlmenően még számos hangfelvételem is van, amelyek szintén adalékok lehetnek a régi Endröd történetéhez.

Olvasóink örülnének, ha néhány képet a Fotóalbum sorozatunkban láthatnának. Ma mit csinálsz, hol, hogyan élsz?

20 éve élek Százhalombattán. Azt nem lehet állítani, hogy elhamarkodtam volna a családalapítást, hiszen erre meglehetősen érett korban került sor. Feleségem a helyi szakközépiskolában magyar-könyvtár szakos tanár. A legnagyobb esemény életünkben ikergyermekeink, Bálint és Boglárka születése, akik nemsokára 5 évesek lesznek. Ez természetesen egy másik dimenziót ad az életünknek. A felelősség mellett sok-sok örömet. Jelenleg éppen osztozom azon milliók sorsában, akik - a hivatalos szóhasználatlál élve - álláskereső. Remélem nem sokáig.

Köszönöm a beszélgetést, és kívánok további boldog családi életet, és azt, hogy ne soká légy álláskereső, de sokáig légy értékmentő!

Iványi László

Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 19 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.
Augusztus 20. szerda: 10, 19 óra

Szent Gellért Iskola kápolnájában

A vakáció miatt szeptemberig szünetel.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
Augusztus 20. szerda: 8 óra

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor,
szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

PÁPAI HIMNUSZOK

A Vatikánváros, noha a világ legkisebb állama, az államiség minden szimbólumával, így saját himnusszal is rendelkezik.

A Pápai Himnuszt azonban nem csupán a péteri szolgálat független gyakorlását biztosító miniállam, hanem az egész Egyház a magáénak érezheti. És bár kortársa, nem azonos azzal, amit Magyarország ezen a néven ismerünk és éneklünk.

Mint a nagy nemzeti himnuszok többsége, a Pápai Himnuszt is a XIX. században született. Első változata egy győzelmi induló volt, amit 1857-ben komponált Victorin Hallmayr, az akkoriban Rómában állomásozó osztrák Kinsky-gyalogezred karnagya. Az alkalom IX. Piusz pápa bolognai utazása volt, és a kor divatos stílusát követő mű nagy sikert aratott. Annyira, hogy az Államtitkárság rendelkezése a pápai hadsereg hivatalos indulójává tette, amit a pápa jelenlétében, illetve meghatározott szertartások alkalmával az egyes alakulatok katonazenekara adott elő.

Nem sokkal később született egy másik pápai induló is, amit Charles Gounod francia zeneszerző komponált IX. Piusz iránti tiszteletből (Marche Pontificale), és első alkalommal a szentatyá aranymiséje alkalmával, 1869. április 11-én adott elő hét katonazenekar és ezerfős katonakórus a Szent Péter téren. Ez is hatalmas sikert aratott magasztos dallamával, és attól kezdve gyakran szólaltatták meg, bár a hivatalos himnuszt a Hallmayr-féle maradt. Számos „vetélytársa” akadt még abban a korban, hiszen az igen népszerű IX. Piusz pápa tiszteletére sokan komponáltak különféle zeneműveket. A leghíresebbek közül például Gioacchino Rossini és Liszt Ferenc is írt kifejezetten pápai himnuszt: ez utóbbi dallamai beleépültek a Krisztus-oratórium Tu es Petrus tételébe.

Az 1929-ben újonnan megalakult Vatikánvárosi Állam hivatalos himnusza is a XIX. századi katonazene stílusában íródott Hallmayr-féle himnuszt lett. Végül az 1950-re meghirdetett szentév alkalmából XII. Piusz rendelte el, hogy ennek helyébe lépjen Gounod Pápai Indulója, amit alkalmasabbnak tartott a pápaság vallási

AUGUSZTUSI ÜNNEPEK

1. péntek:	Ligouri Szent Alfonz püspök, egyháztanító
2. szombat:	Vercelli Szent Özséb püspök
3. vasárnap:	Évközi 18. vasárnap
4. hétfő:	Vianney Szent János áldozópap
5. kedd:	Havas Boldogasszony
6. szerda:	Urunk színeváltozása
7. csütörtök:	Szent II. Szixtusz pápa és társai vértanúk
8. péntek:	Szent Domonkos áldozópap
9. szombat:	Szent Benedikta (Edith Stein)
10. vasárnap:	Évközi 19. vasárnap
11. hétfő:	Szent Klára
12. kedd:	Chantal Szent Johanna Franciska szerzetesnő
13. szerda:	Boldog XI. Ince pápa
14. csütörtök:	Szent Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
15. péntek:	Nagyboldogasszony
17. vasárnap:	Évközi 20. vasárnap
18. hétfő:	Eudes Szent János áldozópap
19. kedd:	Szent Bernát apát és egyháztanító
20. szerda:	Szent István király
21. csütörtök:	Szent X. Piusz pápa
22. péntek:	Boldogságos Szűz Mária királynő
23. szombat:	Limai Szent Róza szűz
24. vasárnap:	Évközi 21. vasárnap
25. hétfő:	Kalazanci Szent József áldozópap
27. szerda:	Szent Mónika
28. csütörtök:	Szent Ágoston püspök, egyháztanító
29. péntek:	Keresztelő Szent János vértanúsága
31. vasárnap:	Évközi 22. vasárnap

küldetésének érzékeltetésére. Korábbi szövegét (Salve, Salve Roma, patria eterna di memorie, vagyis: Üdv, ó, üdv, Róma, emlékek örök hazája) a Mons. Antonio Allegra, a Szent Péter-bazilika egyik orgonistája által az alkalomra írt olasz nyelvű vers váltotta fel (Roma immortale di Martiri e di Santi, vagyis: Halhatatlan Róma, vértanúk és szentek városa). Ma is ezzel a szöveggel hangzik fel, habár 1991-ben Mons. Raffaello Lavagna savonai kanonok latin szöveget is írt hozzá (O felix Roma – O Roma nobilis, vagyis: Ó, boldog, ó nemes Róma), hogy az immár ne csupán a Vatikáné legyen, hanem a világon mindenütt énekelhessék a hívek.

A Pápai Himnuszt hivatalos diplomáciai alkalmakkor, a vatikáni zászlófelvonáskor, a Szentatyá külföldi látogatásai során játsszák, a nemzeti himnuszokéval egyező módon. A húsvéti és a karácsonyi Urbi et Orbi áldásra a Szent Péter téren felsorakozó vatikáni és olasz katonai alakulatok is ezzel köszöntik az erkélyre kilépő pápát.

Ami a Magyarországon széles körben elterjedt pápai himnuszt illeti, szintén a XIX. században született, a IX. Piusz iránti tisztelet jegyében. Eredeti, angol szövegét Nicholas Wiseman westminsteri bíboros érsek írta (Full in the panting heart of Rome, vagyis: Róma dobogó szívében), dallamot pedig André Allgayer szerzett hozzá. A Wiseman-féle himnuszt, mint ismeretes, Gyurits Antal ültette át magyarra (Hol Szent Péter sirba téve), majd Feley Antal zenésítette meg.

(Magyar Kurír)

Hol Szent Péter sirba téve
És Rómának dobog szíve,
Ezrek ajkán, ezer nyelven
Hő ima zeng édesdeden:

Tartsd meg, Isten, szent atyánkat,
Krisztusnak helytartóját!

„Istenem, de rég volt, hogy e tájon éltem,
De ideköt engem sok-sok szép emlékem”

MEGHÍVÓ

Az Endrődiek Baráti Körének Csejti Szekciója

2008. augusztus 23-án (szombaton), 11 órai kezdéssel

BARÁTI TALÁLKOZÓT

szervez, amelyre tisztelettel és szeretettel hívjuk és várjuk kedves barátainkat, akik valaha Csejten éltek és jártak iskolába és mindazon kedves tanárainkat, akik a tanyai élet nehézsége ellenére vállalták a messze Csejtpusztai ifjúság tanítását, nevelését, valamint mindazokat, akik 2005-ben az Emlékmű állításának előkészítésében közreműködtek.

Immáron harmadik éve, hogy az egykori iskolánk helyén találkoztunk és a volt országzászló dombján – méltó ünnepség keretében – felszentelt Emlékművet avattunk.

Mostani találkozásunk célja, hogy ismételten tisztelegve alapító elődeink emléke előtt, baráti eszmecsere keretében felidézzük gyermekkorunk felejthetetlen emlékeit, megköszönjük tanáraink áldozatos munkáját, hálás szívvel emlékezve azokra is, akik már nem lehetnek közöttünk.

A viszontlátás reményében:

Tisztelettel:
a Szervező Bizottság

Gyomaendrőd, 2008. július 25.

TÁJÉKOZTATÓ

A csejtek baráti találkozója 2008. augusztus 23.

Tervezett program:

10.00 – 10.30 Gyülekező a Nagylaposi Birkacsárdánál

10.30 – 11.00 Utazás az emlékműhöz

11.00 – 12.00 Tisztelgés az Emlékmű előtt

12.00 – 12.30 Visszatérés a Birkacsárdához

13.00 – Közös ebéd, baráti eszmecsere, az Emlékmű-avatás felvételeinek vetítése.

Az utazással kapcsolatos tudnivalók a vonattal érkezőknek:

A helybelieknek és a Gyoma állomásra érkezőknek különjáratú autóbust biztosítunk. Az autóbusz a gyomai Főtértől indul 10.00 órakor a vasútállomásra, és onnan minden buszmegállónál megáll.

Az étkezéssel kapcsolatos tudnivalók:

Étkezési lehetőség – igény szerint – térítés mellett a Birkacsárdán

Rendelhető ételek:

A) Bográcsgulyás	950 Ft
B) Bográcsgulyás – fél-adag	570 Ft
C) Birkapörkölt	1.200 Ft
D) Birkapörkölt – fél-adag	720 Ft
E) Rántott pulykamell	1.090 Ft
F) Rántott pulykamell – fél-adag	655 Ft
G) Házi almás süti	250 Ft

Kérjük szíves visszajelzésüket legkésőbb 10-éig:

- a részvételtől
- az autóbusz igényről,
- az étkezéssel kapcsolatos igényről (a rendelhető ételek betűjelölésével).

Elérhetőségeink:

Vargáné Földvári Krisztina 06-66/285-427

Levélcím: 5500 Gyomaendrőd, Fő út 112.

Buczko Imre 06-30/924-25-09

Szabó Béláné Uhrin Margit 06-20/808-24-71

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

2008. augusztus 2-án **Tímár Krisztián** és **Fülöp Erika** mondta ki a boldogító igent az endrői templomban, és közös életükre kaptak áldást Iványi László tb. kanonok, helyi plébánosától.

Isten adjon nekik boldogságot egy életen át!

Csendes alkony

Csendes alkony száll a földre,
Munka és gond elpihen,
Édes Jézus hozzád jöttem,
Pihenni Szent Sziveden.

Örök lámpa őrzi csendben,
Szereteted Szent lakát,
Angyal ajkak zengik halkán,
Édes Jézus jó éjszakát.

Édes Jézus áldj meg minket,
Védj meg Isteni barát,
Engemet is enyéimet,
Adj nekünk jó éjszakát.

Édes Jézus későre jár,
Búcsúzó is tőled már,
De még egyszer köszöntelek,
Édes Jézus jó éjszakát.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT ILONA

Augusztus 18.
+328/30.

Ilona az ötvenedik éve körül járhatott, amikor feltűnt a történelemben Nagy Konstantin császár édesanyjaként. Korábbi életéről a következőket tudjuk:

250 körül született, valószínűleg a bithiniai Drepanum városban. Erre biztos adatunk nincs, de történészek ezzel magyarázzák, hogy Nagy Konstantin a várost Helenopolisznak, 'Ilonavárosnak' nevezte el, feltehetően azért, hogy megtisztelje anyja születési helyét.

Ilona egyszerű családból származott, Szent Ambrus úgy tudja, hogy apjának vendéglője volt, s Ilona is ott dolgozott.

Itt ismerte meg és vette feleségül Constantius Clorus, aki 293-ban császár lett; a császárhoz már nem illett a vendéglős lánya, ezért elbocsátotta és új házasságot kötött Teodórával. 306-ban Ilona fia lépett a trónra, Nagy Konstantin néven. Fia maga mellé vette a császári udvarba, s megajándékozta a császárné címmel, úgyhogy Ilonát ettől kezdve Flavia Julia Helena Augustának hívták.

A császár szabad kezét adott anyjának a birodalmi kincstár felett, nevét és képét ráverette pénzekre. Ilona pedig ezt az új helyzetet jóra használta. Utazásai során mindenütt törődött a szegényekkel, sokakat kiszabadított a börtönből és a bányából, másokat visszahívatott a számkivetésből.

Nem tudjuk, mikor tért meg. Caesareai Euszébiosz szerint a fia térítette meg, ezzel szemben Szent Ambrus Konstantin megtérítését tulajdonítja anyjának. Egy bizonyos: Ilona példás keresztény életet élt az erények és az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásával. Sokszor egyszerű ruhában vegyült el a hívők között, így vett részt a liturgiában, máskor szegényeket hívott meg asztalához, és saját kezűleg szolgált föl nekik. Rendkívül okos asszony volt. Ez főleg akkor mutatkozott meg, amikor a családban egymást érték a súlyos civódások.

326-ban szentföldi zarándokútra indult. Végiglátogatta Palesztina szent helyeit, és templomokat építtetett Betlehemben az Úr születésének helye fölé és az Olajfák hegyén a Mennybemenetel helyén. A hagyomány szerint Jeruzsálemben a Golgotán megtalálta a Szent Keresztet és a szenvedés más eszközeit is. Erről Aquileiai Rufinus (345-410) a következőket írja egyháztörténetében:

„A niceai zsinat idején Ilona, Konstantin édesanyja, ez a hitével és vallásosságával egészen egyedülálló asszony isteni intések alapján Jeruzsálembé ment és az ottaniak segítségével kereste a helyet, ahol Krisztus szent testét keresztre feszítették. A helyet azért nem volt könnyű megtalálni, mert az üldözések idején egy Vénusz-szobrot állítottak föl (a Golgotán), hogy aki Krisztus tiszteletéért odamegy, úgy tűnjék, Vénuszt tiszteli. Ezért a keresztények elkerülték a helyet, s az már majdnem feledésbe merült. Amikor Ilona égi jel alapján rátalált a helyre, eltávolított ottan mindent, ami a pogány kultuszhoz tartozott, és a mélybe ásva (egy szikla-üregben) megtalálták a három keresztet.

A megtalálás örömét csak az zavarta, hogy a kereszteteket nem lehetett egymástól megkülönböztetni. Ott volt ugyan külön Krisztus keresztjének felirata is, de nem lehetett meghatározni, melyik keresztet tartozik. Az emberi tudatlanság isteni segítségre szorult.

Történt, hogy a város egyik előkelő asszonya megbetegedett és már a halálán volt. Makariosz jeruzsálemi püspök, amikor látta, hogy Ilona és a vele lévőek nem tudják eldönteni, hogy a három közül melyik Krisztus keresztje, így szólt: Hozzatok ide a talált kereszteteket és Isten mutassa meg nekünk, melyik volt az Úr! Ezután a királynéval és kíséretével együtt bement a beteghez és térdre borulva így imádkozott: »Uram, ki arra méltattál minket, hogy az emberi nem üdvösségét egyszülött Fiaid a kereszt elszenvetésével hozza meg, és most szolgálód szívébe sugalltad, hogy megkeresse azt a boldog fát, amelyen üdvösségünk függött, mutasd meg a három kereszt közül azt, amely az Úr dicsőségét szolgálta, vagy azt mutasd meg, mely kereszteteken haltak meg a latrok. Mutasd meg azzal, hogy ez a félholt asszony, ha az üdvözítő keresztje érinti, térjen vissza a halálból az életre!«

Ezek után hozzáérintették az asszonyhoz az egyik keresztet, de nem történt semmi. Hozták a másikat is, de akkor sem történt meg a kért gyógyulás. Amikor azonban odahozták a harmadik keresztet is, az asszony kinyitotta a szemét, fölkel és sokkal fürgébben, mint betegsége előtt, járnai kezdett. Visszanyerte egészségét és magasztalta Isten hatalmát.

A császárné e jel láttán fogadalmának megfelelően azon a helyen, ahol az Úr keresztjét megtalálta, királyi pompával ragyogó templomot építtetett. A szegeket, melyekkel az Úr testét a fára szegezték, elvitte a fiának. Ezekből az zablát és sisakot csináltatott, melyeket hadviselés közben használt.

A császárné az üdvöt hozó fa egy részét elvitte fiának, a másik részét ezüst tokba foglaltatta és ott hagyta Jeruzsálemben. Ezt ma is nagy tisztelettel őrzik. Jámorságának egy másik jelét is a városban hagyta: meghívta ebédre az Istennek szentelt szüzeket, s azt mondják, olyan tisztelettel fogadta őket, hogy szolgálóruhát öltött és maga szolgálta föl a mosdóvizet, az ételt és az italt. A földkerekség parancsoló urának édesanyja Krisztus szolgálóinak szolgálója lett.

Meg kell mondani, hogy az itt elmondottokról sem Caesareai Euszébiosz, aki jól ismerte a palesztinai történelmet, sem Jeruzsálemi Szent Cirill nem szól.

Ilona 80 éves lehetett, amikor 328 - 330 körül, ismeretlen helyen meghalt. Testét Rómába vitték és a Via Labicana mentén egy kör alaprajzú mauzóleumban temették el. Szent Ambrus szent emlékeztető nagyszószonynak mondja. A római zarándokok az ő sírját is fölkeresték.

FELHÍVÁS

az UGARI ISKOLA egykori tanulóihoz, tanítóihoz

Az UGARI ISKOLA Kondorosi úti bejáratához EMLÉKOSZLOPOT szeretnénk állítani.

Az EMLÉKTÁBLA felirata:

UGARI ISKOLA
/800 m-re Nyugatra/
1928-1970

Állíttatták az itt tanulók és tanítóiok
2008

Érdeklődni lehet:

1. ALT JÁNOSNÉ SALAMON TERÉZIA
Gyomaendrőd, Toronyi u. 21.
Tel.: 66/284-538

2. BULA KÁROLYNÉ GELLAI IRÉN
Gyomaendrőd, Hősök tere 2.

Körösön túli iskolák rövid története

Több szó esett már az endrődi tanyavilág régi iskoláiról. Öregszőlőben szép találkozó is volt 2007-ben, az onnan elszármazott, immár felnőtté, talán már nagyszülőkké lett egykori „nebulók”-kal és volt nevelőikkel, tanáraikkal.

Kevés szó esett Varjasról, Nagylaposról. Pedig errefelé is éltek dolgos földművelő emberek és azok gyermekei.

Legnépesebb terület talán Nagylapos volt. Ott hajdanán egy uradalom is volt, a földesúr br. Thüköri volt. Kisebb-nagyobb tanácskák vették körül a tulajdonos házát, melyet mostanában már kúriának nevezhetnénk. Nem hiányozhatott az udvarházból az iskola sem, melyet az uraság tartott fenn, egyetlen tanítóval. Nem hagyta, hogy a cselédek analfabétaként nőjenek fel gyerekkorukban. A tanítónéni Dinya Regina volt.

Varjon is volt egy kis iskola, ún. régi iskola, 1912 körül épült. Később tsz-székház lett. Kissé távolabb a tanyavilágban új iskola épült, nevelői lakással. A tanítók, akik ott működtek főleg csak télen laktak ott, később főleg motorral Endrődről jártak oda tanítani. Az új iskola első tanítója Lesniczki József volt, de ő is az időjárásnak megfelelően a régi iskolában lakott feleségével, és onnan járt az új iskolába, felesége a régi iskolában maradt, ott is tanított. Férjét katonának hívták be. Helyettese Márton Gábor lett, aki akkor még tanítójelölt volt, az újjvidéki képző növendéke.

1942. évet irtunk. Zavaros, háborús idők voltak már ezek az évek, Márton Gábor is csak 2 hónapig helyettesített, vissza kellett menni a tanítóképzőbe, ahol „hadiképesítőt” tett a tanulócsoport. Utána került oda Glöcz Antónia, aki nem is volt gyakorló tanítónő. Pestről került ide, de előzőleg mint ápolónő dolgozott. Ekkor már a háború teljes zúrvárában élt az ország, tanítás is csak 1944. szeptemberig tartott és csak 1945-ben kezdődött az oktatás a tavaszi hónapokban. A háborúból visszajött Lesniczki József öccse, István Póhalomra költözött. Az kis iskola 1967-68-ban meg is szűnt.

Csejt sűrűn lakott területe sem maradhatott iskola nélkül. 1836-ban már működött egy kis iskola, melynek első tanítója **Kakuja Mihály** volt. Utódai alatt szintén volt oktatás, de az 1900-as évek elején új iskola épült nevelői lakással, pincével. Első tanítója Lesniczki József volt – évekig. Majd utódja öccse, István lett, szintén évekig. A régi kis iskola ún. kaszinó lett.

A háborús évek után Márton Gábor mint már végzett tanító került a csejti iskolához (1946-49). Mint futballista átengedte helyét öccsének, Márton Mihálynak, aki ott meg is nősült. Később ő is a falu központjába került mint tanár. Márton Gábor Endrődre került az akkoriban újjalakult futbalcsapatba. Beosztása az endrődi polgári iskolába lett, ami hamarosan általános iskolává alakult. Közben elvégezte a főiskolát is.

A csejti iskolába Márton István távozása után Tímár Sándor és felesége került, majd Giricz Vendel szintén feleségével együtt tanított ott az iskola megszűnéséig. Budai Béla is dolgozott ott pár évig.

Csejt, 1972. június 5.

Egy kis kirándulás - háttérben a csejti iskola (főleg nagylaposi nevelők)
Balról jobbra: 1. Rojik Mihály, 2. Borbély Sándorné, 3. Gellai Jánosné, 4. Gellai Tünde, 6. Márton Gáborné, 7. Márton Gábor

A Tímár házaspár Endrődre, Giriczék Öregszőlőbe kerültek.

Nagylapos, mint külterület, legnépesebb települése volt a községnek, elszórt kevés tanyavilággal. A front átvonulása után a vasút mellett az országút közelében benépesült a terület, szinte kis falu alakult. Posta, bolt, kis kaszinó, kocsmá létesült. 1934-ben egyházi iskola is létrejött, kápolnával. Hetenként járt ki lelkész. Első tanítója Kovács Imre helyi fiatalember lett. Szülei közreműködésével nagy ünnepséggel nyílt meg a szép, 2 tantermes, nevelői lakásos iskola. A két tantermet ún. spanyolfal alkotta.

Az első tanító az új iskolában:
Kovács Imre

Esténként dolgozók iskolája indult. Évekig fenn állt.

Márton Gábor

A rendezvényeken „belépődij”-at szedett a szülői munkaközösség, melyet az időközben a vasút egyik vartértermében kialakult posta őrzött. A felnőttlétszám elhelyezésére a község a „kéttantermes” iskolát még 2 tanteremmel teldotta meg. A nevelői létszám is megnőtt. Varjú Jóska (öt katonának hívták be), Rojik Mihály, Czibulka György, Varjú Mariann került oda – ő ott is találta meg élete párját Hunya Elek agrármérnök személyében – és a Janovszki házaspár Gyomáról.

Az „Új Barázda” mondhatjuk, virágkorát érte az 1950-60-as években. Együttműködésünk nagyszerű volt, „segítettük egymást”. Az iskola felsős tanulói kora ősön pl. paradicsomszedést végeztek. Szüleik többnyire természetesen tagok voltak. Gyűlt a pénzünk a betétkönyvben, a vezetőség a tsz részéről sem volt szűkmarkú. Csikos József, Hajdú Lajos sem volt fukar.

Talán a kezdeti nehézségek után országjárásokat végeztünk. Egy időben Csejttel, a benti iskolával összefogva. Először Szarvas, majd a távolabbi vidékek: Balaton, Dunazug, Harkány, Kazincbarcika, Margitsziget.

Fogyott a tanulólétszám és megszűnt a nagylaposi iskola is. Az endrődi ligetben felépült a szép, modern diákotthon 1975-76-ban. Az utolsó tanító Márton Gábor volt 12 tanulóval Nagylaposon.

Endrőd néprajza

Rovatvezető Szondi István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi rovatunkban ismét beszámolunk a településünkön jelenleg is folyó néprajzi vizsgálatokról, illetve a Tájház és Helytörténeti Gyűjteményben évenként megrendezendő néprajzi tábor munkájáról. A jelenlegi híradás az idei tábor szakmai beszámolója, mely hasznos információkkal szolgál az endrői néprajz és helytörténet iránt érdeklődő olvasóinknak.

Néprajzi Tábor az Endrői Tájházban 2008. július 20-27-ig

A tábor résztvevői a Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének néprajz szakos hallgatói voltak, akik intézményünkben töltötték muzeológiai gyakorlatukat. Az egyetemi hallgatók mellett már évek óta együtt dolgozunk nevelőotthonos fiatalokkal, akik Árkus Péter pedagógus (régész-történész) vezetésével segítenek múzeumunk anyagának rendezésében, tisztításában.

Atábor teljes létszáma így harminc fő fölé emelkedett. A hallgatók és a budapesti Kafka Margit Nevelőotthon lakói három csoportba rendeződve ismerkedtek a néprajzi és muzeológiai munkálatokkal. Az első csoport a tájház lábbelikészítő tárgykörben gyűjtött tárgyi anyagát leltározta. A második csapat, Kulik Melinda néprajzkutató-doktorandus vezetésével felmérést végzett az Endrőd belterületén található fogadalmi keresztetek és szakrális kisemlékek területén. A harmadik csapat az endrői városrész népi építészetét tanulmányozta. A tábor szakmai vezetője Dr. Dénes Zoltán egyetemi docens, valamint Kovács László Erik etnográfus-doktorandus és Szonda István gyűjteményvezető volt.

A szakmai hét során sikerült szakszerű nyilvántartásba venni szinte az egész lábbelikészítő anyagot, így létrehozva a Tiszántúl legnagyobb csizmadia-cipész muzeológiai gyűjteményét. A házfelmérések során sikerült megvizsgálnunk a városrész legöregebb épületét, a Temető utcában lévő, úgynevezett Göndör Tímár házat. Az

épület külső és belső struktúrájában a XIX. század végi építészeti hagyományt őrizte meg.

A tábor ünnepélyes szakmai beszámolója július 24-én, 11 órakor volt a Városháza dísztermében. Az ünnepséget Dr. Csorba Csaba jegyző köszöntője nyitotta meg. Bevezetőjében kihangsúlyozta, hogy mily fontos támpontokat jelentenek a város fejlődése szempontjából, a szakszerűen elvégzett néprajzi vizsgálatok, melyek tapasztalatai iránymutatóak lehetnek a település fejlődési irányára is. A Debreceni Egyetem részéről, Dr. Ujváry Zoltán professzor emeritus köszöntötte a megjelenteket és kifejtette, hogy a tájházban folyó muzeológiai-oktató munka mily sok gyakorlati ismerettel gazdagítja a hallgatókat, ezzel segítve az egyetemi oktatást. A tábor szakmai vezetője Dr. Dénes Zoltán egyetemi docens, felszólalásában felhívta a figyelmet a régió és ezen belül Gyomaendrőd fontos szerepére, a nagyváradi kultúrrégió szélső pontjaként, mely nemcsak kulturális együttműködések, hanem gazdasági kapcsolatok alapját is

képezhetik. Árkus Péter a nevelőotthonos fiatalok képviselője megköszönte Gyomaendrőd Város Önkormányzatának és a Tájház vezetőjének, valamint a DE-Néprajzi Tanszékének támogatását, hogy diákjai évről-évre részt vehetnek ezen a táboron, mely pedagógiaiailag fontos üzenetet hordoz az állami gondozásban élő gyerek és fiatalok számára. A fővárosi TEGYESZ több mint 30 éve szervez halmozottan hátrányos helyzetű fővárosi fiatalok számára nyári elfoglaltságot jelentő régészeti és néprajzi táborokat. Tevékenységük súlypontja Békés megye, ezen belül Gyomaendrőd kiemelkedő fontosságú. A rendelkezésünkre álló források –mondta el Árkus Péter– szűkössége miatt az alapítványi és helyi támogatások biztosítják a táborok sikeres megvalósítását.

Ez évi támogatóink: Gyomaendrőd Város Önkormányzata, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt, a József Attila Szociális és Kulturális Alapítvány és a Pro Cultura Alapítvány- köszönet támogatásukért- zárta be mondandóját a nevelőotthon tanára.

Gyoma néprajza

Válogatás a Gyomai Református Egyház írott „feljegyzéseiből” I.

A református gyülekezetek világi irányító testületei hosszú évszázadok alatt – az 1540-es évektől napjainkig fokozatos fejlődésen keresztül több lépcsőben alakultak meg.

Nem kívánok itt most merev történetírás szabályainak megfelelő ismeretbe, fejtegetésekbe bocsátkozni. Igyekszem a széles olvasó közönséget érthető, ha tetszik élményszerű írásokkal, olvasmányos szellemi felüdülésben részesíteni. E hosszas fejlődési folyamat első állomásai idején a városok – azaz „kulcsos városok” – királyi városok – előjárói úgy a világiak, mint az egyháziak „consistorium” elnevezéssel „egyháztanácsba” szerveződtek s a mai szóval politikai vezetés s az egyházi vezetés EGY volt. Valamivel később a jobbágyfalvakban, így Gyomán is így történt az 1710-es évek közepétől, amikor is az elvándorolt, elmenekült lakosok s azok utódai visszaszálltak ősi földjeikre, azaz újra megölték Gyomát. Első dolguk volt az Isten Házát, az Imádság Házát (Oratóriumot), Templomot – ha mindjárt provizórikus – ideiglenes állapotban megépíteni. Majd Urasztali edényekről, a Szent Asztal kellékeiről gondoskodtak. Lelkipásztort-prédikátort hívtak maguk közé, hogy hirdesse Isten Igéjét s kiszolgáltassa a Sákramentumokat-Szentségeket, ke-

reszteljen, eskessen, temessen s lelki vezetője legyen a híveknek. A falu bírája, törvénybírája, eskütt emberei pedig biztosították az ehhez szükséges anyagi alapokat. Segítségükre voltak a Communitás-Közöség-Község választott-fogadott hivatalnokai, így a Jegyző, a Város Gazdája, Pusztá Gazda, Kert Gazdák, Város Gazd Asszonya, Város Hadnagyai a lovas pusztázók, Utca Kapitányok-Tizedesek utcánkint azaz tizházanként akkori szóhasználattal „Tizház Gazdák”, Kis Bírók, amolyan jövő-menő-kézbesítő, hírverő emberek. Akiknek egy kis papírosctelin a Község-Város pecsétjét a házánál – ti. A „Bíró Pecsétet” – felmutatták, annak meg kellett jelennie az Előjáróság előtt! (Ez a mozzanat ősi keleti pusztákról hozott örökségünk volt.) Az egyháznál ugyanők alkották a világi dolgokban a vezetést, annyiban eltérően, hogy volt egy Kurátor az egyház részéről s két egyházi, no és a tanítók, harangozó, – s ez nem rangsor – kántor, templom kurátora (curator = gondnok-gondviselő). A XIX. sz. elején kezdtek aztán – egyházi főhatósági rendeletre – mindenütt megalakulni a presbitériumok, - sok helyen már korábban is – a ugyancsak rendeletre üléseikről jegyzőkönyvet kellett vezetni. Ekkoriban teljesedett ki az egyházak-gyülekezetek írásbelisé-

politikai községek irányítása.

Az írásbeliség kezdeteiről ad híradást nekünk érdeklődő utódoknak a következő terjedelmes testes öregtehat-nagy-, temérdek-tehat vas-tagkönyv, mely e feliratot viseli: „A 'Gyomai Református Szent Ekklesiá' Presbyteriumának Gyűlések Szerint való Végzése, kezdvén 1819-ikben Novemberben 14-kénn DÁVIDHÁZI Sámuel Prédikátorságában.”

Anno Domini 1819. Die 21. Novembris. -"Consistoriális Személyeknek fel esketődtek: Oláh György, Csapó János, Tót János, Dobozi Kovács Mihály, Curátor Kurutsó János, régibb Presbyterek Debretzenyi András, Kotsis Mihály, Bányai Mihály, Szabó István, Somogyi János, Csapó Kurutsó János jelenlétében felfordult, hogy a 'Méltóságos Uraság által kimutatott 2 fundus közzül melyiket választja az Ekklesiá a 'mostani ehejen fekvő Parochiális Ház helyett a 'Máthébusné vagy pedig a Marjalaki, Veres, I'só Györgyné házhejjeikből leendő fundust-é? - Határozottat: Köz, egegyezéssel a 'Máthébusné házhejje választatik."

Némi szó- és fogalom magyarázatok: „Consistoriális Személy” = egyháztanács tagja, „felfordult” = felvetődött, fundus = házhely, „Máthébusné” - később mesterségük után Mészáros nevet használtak. Az ún. régi parochiális ház, azaz lelkészlak, a ma is álló volt Wodiáner kastély felől volt a templom mellett (az országzászló felől), s még egy egyházi épület volt a mai Városháza Körös Szálló (Holler) felőli szárnya helyén.

Cs. Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u.
117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.
Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

Fiatalokról fiataloknak

V. KARITÁSZ TÁBOR HUNYÁN

Karitászcsoportunk 5. éve rendezi meg a „Szent László” Karitásztáborát a plébánia területén.

Sok szervezőmunkát igényel az anyagi forrás megteremtése, különböző programok előkészítése.

Az idei tábor több felől kapott támogatást. Az országos Karitászközponttól élelmiszert kaptunk, a Szeged-Csanádi Karitásztól anyagi segítséget, amelyre pályázatot küldtünk be és megnyertük. A hunyai Polgármester Asszony is pénzzel segítette táborunkat, nem csak az idén, már tavaly is. Az első tábori napon a megyei Karitászt vezetőink megláto-

reket. A tízórait is ott fogyasztották el.

Nagy sikert aratott a gyerekek körében az íjászat, akiket érdekelt egész délelőtt próbálkozhattak tudásukkal.

Köszönjük segítőinknek, akik anyagilag, élelemmel, munkájukkal segítettek, hogy ezt a hasznos tábor megrendezhettük.

Köszönet a hitoktatóknak, tanárainknak, kézműves oktatóknak, szülőknek, nagyszülőknek az önzetlen munkájukért, az országos és megyei Karitásznak, a Polgármester Asszonynak, akikről a sok anyagi segítséget kaptunk.

gattak minket, nagyon jó, hogy megismerhettük őket, akik a pályázatunkat elbírálták sok hasznos tanáccsal is elláttak bennünket. Megismerkedtek a Polgármester Asszonnyal és jól elbeszélgettek.

Minden nap be vannak osztva segítőink, akik a gyerekekkel foglalkoznak, tanáraink, hitoktatóink, szülők és a nagyszülők, akik a tízórait elkészítik, teát megfőzik és takarítanak.

Naponta átlag 50-60 gyerek vett részt a táborban, óvodástól a középiskolás korúig.

Mindenki megtalálta a neki való foglalkozást, mézeskalács sütést, üvegfestést, szövést, gyöngyfűzést vagy éppen a focizást. Mézeskalács sütésre Endrődről Szondáné Zsuzsika jött el, akivel a gyerekek nagy örömmel készítették el a különböző formájú süteményeket.

Az egyik napon az Endrődi Tájháza tettünk kirándulást, ahol sok hasznos dologgal ismerkedhettek meg a gyere-

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Maradhatnak a vallási jelképek a román iskolákban

Törvényes a vallási jelképek jelenléte a romániai iskolákban a román legfelsőbb bíróság döntése szerint.

Romániában tavaly ősszel éles vita bontakozott ki arról, hogy számos iskola tantermeinek falain látható vallási szimbólumok diszkriminálják-e vagy sem a különböző felekezeti diákokat.

A vitát Buzau város egyik tanára robbantotta ki azzal, hogy az országos diszkriminációellenes tanácshoz fordult egy folyamodvánnyal, amelyben kifogásolta: gyermekét hátrányos megkülönböztetésben részesítik azzal, hogy iskolájában túlságosan sok vallási jelkép látható a tanterem falain és a folyósokon.

A diszkriminációs ügyekkel foglalkozó testület helyt adott a tanár beadványának, és felszólította az oktatási minisztériumot, hogy tiltsák ki a vallási jelképeket az oktatási intézményekből. A testület azt is javasolta a minisztériumnak, hogy dolgozzanak ki egy egységes normarendszert, amely szabályozza a vallási jelképek, keresztek iskolai jelenlétét.

A szaktárca a bírósághoz fordult, és jogi úton támadta meg a diszkriminációellenes tanács határozatát. Alapfokon veszítettek, de a legfelsőbb bíróság végül jogerős ítéletben a minisztérium álláspontját tartotta helyénvalónak.

A bukaresti szaktárca azt vallja, hogy ebbe a kérdésbe nem szabad beleszólni a központból. Álláspontjuk szerint minden iskolai közösségnek joga van dönteni arról, hogy milyen vallási jelképeket fogad el vagy utasít vissza.

A döntést a román ortodox egyház szóvivője is üdvözölte. A diszkriminációellenes tanács tiltó határozata leginkább ezt az egyházat érintette volna, hiszen Románia lakosságának majdnem 87 százaléka ortodox vallású.

Magyar Kurír

Mindenkiben benne van a szeretet himnusza Böjte Csaba látogatása Mosonmagyaróváron

Az Asztali beszélgetések sorozat keretében június 10-én Mosonmagyaróvárra látogatott Böjte Csaba ferences szerzetes.

A szeptemberben indult „Segítő erőink” című sorozatot sok száz résztvevő kísérte figyelemmel. Vendégei voltak többek között Jelenits István, Erdélyi Zsuzsanna, Berecz András, Eperjes Károly. Az évadzáró beszélgetés – amely a Táltos Családi Kör Közhasznú Egyesület és az Asztali Beszélgetések Alapítvány együttműködésében valósult meg – a kilencedik rendezvény volt Mosonmagyaróváron. Erre az alkalomra egész éves gyűjtéssel készültek a mosonmagyaróváriak, a Csaba testvér által pártfogolt gyermekeknek adott adományokkal megköszönve azt a sok szellemi táplálékot, amit az összejövetelek nyújtottak számukra. Az adománygyűjtés során 440 000 Ft és rengeteg tárgyi

adomány gyűlt össze. A szervezők 30 kilogramm friss eperrel is kedveskedtek a dévai gyerekeknek.

A „Tett ereje” című beszélgetésen Böjte Csaba elsősorban arról a küldetésről szót, amelynek ösztönzésére mára Erdély területén 42 intézmény jött létre, és Magyarországon is folyamatosan nő alapításaik száma.

A világ olyan, mint egy kirakósjáték – mondta Csaba testvér –, bár a részecskéit a gonosz összekeverte, de minden darabja megvan. Az egyik pontján van egy nő, aki azért sír, mert öle venne valakit, másutt van egy ház, mely poros csendjében arra vár, hogy élet költözzön belé, és van egy gyerek, aki fázik, fél és egyedül van. A darabokat össze kell rakni, és a világ ismét kerek egész lesz, kibontakozik Isten országa. Abban, hogy a darabokat összeillesztjük, nem az állam intézményrendszere tud segíteni. Sok a bajban lévő ember, akikhez mindig az tud leginkább lehozni, aki a közelükben él. Isten olyannak teremtette az embert, hogy megvan benne a kicsikhez való odahajlás ösztöne, ezt már csak ki kell bontakoztatni.

Csaba testvér elmondta: számára a világ legcsodálatosabb dolga a gyerek. Mivel a világból eltűnően van az élet kultúrája, ezért az embert, a gyermeket nem tekintjük eleve értéknek, pedig a gyermek egy szép, Istentől küldött csomag. A nevelés

A szeretethimnusz (2. Kor 13,1)

Szólhatok az emberek vagy az angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom. Lehet profétáló tehetségem, ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, hitemmel elmozdíthatom a hegyeket, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek. Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom testemet is égőáldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem.

A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. Nem örül a gonoszságnak, örömet az igazság győzelmében leli. Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.

A szeretet nem szűnik meg soha. A profétálás véget ér, a nyelvek elhallgatnak, a tudomány elenyészik. Most megismerésünk csak töredékes, és töredékes a profétálásunk is. Ha azonban elérkezik a tökéletes, ami töredékes, az véget ér.

Gyermekkoromban úgy beszéltem, mint a gyermek, úgy gondolkodtam, mint a gyermek, úgy itéltem, mint a gyermek. De amikor elértem a férfikorot, elhagytam a gyermek szokásait.

Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre. Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem mindent, ahogy most engem ismernek.

Addig megmarad a hit, a remény és a szeretet; ez a három. De közülük legnagyobb a szeretet!

*Trautwein Éva/
Magyar Kurír*

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (8.)

A mult század 30-as és 40-es éveiben a birói tisztséget alábbiak töltötték be: Uhrin Imre, Dinya Mihály, Hornok Mátyás, Timár I. István. – 1848-ban a birói székben Kovács János ült, míg a falu nótáriusa – Salacz Imre volt, aki Czenger Gáspár váltotta fel a jegyzői hivatalban. – A szabadságharc eléggé csendesen vonult el a község felett. Többen fegyvert fogtak a hazáért, az akkori hősi halottról azonban feljegyzést nem találtunk. Annál fájóbb és érzékenyebb volt a Kossuth-bankók elértelenedése.

Ugy a község, mint a hitközség pénztárai sulyosan megéreztek a pénzügyi romlást, de a lakosság is sok ezer forinttal károsult. Évek teltek el, míg kiheverte a lakosság az abszolutizmus pénzügyi devalvációs rendeletét.

A XIX. század második fele hatalmas kulturális és gazdasági lendületet jelent Endrőd község közigazgatási, vallási és iskolai életében. A rendszeressé váló iskolai oktatás, a rendkívül vallásos nép állandó és gyakori szentbeszéd hallgatása megtermékenyítette – a különben rendkívül szép természeti képességekkel megáldott endrődi nép értelmének felfogó képességét s alkalmassá tette arra, hogy a mostoha életviszonyok, gyenge minőségű föld, nagy gyermek szaporulat mellett is állandó fejlődést, mezőgazdasági terjeszkedést és erős kiszolgáltatást kiválását mutathassa fel. Jegyzői, tanítói, előljárói csaknem kivétel nélkül érdemes munkát végeztek nemcsak a rend fenntartása, a lakosság ügyeinek gondos és előzékeny elintézésével, hanem azáltal is, hogy az egész vidéket felülhaladó arányban szaporodó lakosság megaláztatásának és gazdasági előhaladásának biztosítása céljából hozzá segítették őket a határokon kívül is bérletek szerzéséhez és nagyobb uradalmakban jól fizetett állások elnyeréséhez.

Legnagyobb szerencséje mégis az volt a községnek, hogy az isteni gondviselés 1852-ben olyan férfit állított a tiszta katolikus község élére, aki hatalmas tehetséggel, renkívüli szervező és alkotó képességével, törhetetlenül szilárd energiával, nagy áldozatkészséggel – a haladás és fejlődés ígért földjére irányította és ohajtotta

vezetni az endrődi magyarokat.

Ez a kemény szigorral, pedáns rendszeretettel mélyen érző, jó szívet egyesítő férfit SCHIEFNER EDE plébános volt.

Harminchat évig gondozta odaadó hűséggel, bátor kitartással az endrődi nyáját. Működése idejében sokan idegenkedtek tőle katonás fegyelmetartása miatt, de távozása után még ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni, hogy hozzá hasonló kiváló pap, szent Pál lelkületű pásztor a legjobban volt meg az endrődi hitközségnek.

Mindenkinek mindenben segítője ohajtott lenni. A község legfontosabb ügyeinek állandó szószólója, lelkes támogatója volt a vármegyei hatóságoknál épügy, mint az uradalmi földek megszerzésében a kegyuraságnál. Bennünket – e sorokat író tanítókat – különösen az hangol emléke iránt nagy tiszteletre, hogy a népiskolák fejlesztésének és sorozatos létesítésének fáradságtalan apostola és jótévedője volt.

A templom és egyházi épületek ismételt restaurációja, a Kálvária létesítése, igen drága egyház szerelvények megújítása és szaporítása, hatalmas alapítványok gyűjtése, a hívek lelki életének impozáns fellendítése mind-mind az ő vasenergiáját és buzgóságát dicsérik. Egyházi munkálkodásának részleteire itt kitérni nem akarunk, bennünket, de azt hiszem

a magyar kultúra barátait is az érdeklő inkább, hogy ezelőtt 70-80 évvel – nehéz és elmaradott időkben – mit tett ő az iskolákért, s ez által a jövődőt képező magyar ifjúságért.

Az ötvenes évek elején a két belterületi iskolán kívül csak a csejti dohánykertészek külterületi iskolájáról tudunk. A fiutanítóhoz 270 fíu, a leány-tanítóhoz 292 leány járt 1852-ben. Közel 300 sosem lépte át az iskola küszöbét. – Eltekintve a rengeteg analfabétától, alig valamit tanulhattak a rendes tanulók is, hisz közel 300 növendéket egy tanító még fegyelmezni sem képes. Az abszolutizmus első éveiben még gondolni sem lehetett a mostoha tanügyi viszonyok javítására. De már 1855-ben Schiefner hozzá fogott az állapotok megjavításához.

Elsősorban a kegyuraságot kereste meg a hívek azon régi óhajának feltárásával, hogy a templom és iskolák fenntartása, szaporítása iránti kötelességeinknek „nagyobb buzgósággal iparkodjanak eleget tenni. Az „instancia” hatásos volt, mert a kegyuraság még 1855-ben a templom új zsindelezésére 1500, a templom szükségleteire 500 forintot, faiskola céljaira 6 hold, Kálvária részére 3 hold, s két új iskola céljaira 40 magyar hold földet és két beltelket adományozott. Utóbbi adomány a Kórháznak adott 2000 forint adománnyal együtt 1857-ben történt. – Ugyanekkor a község is 40 hold földet adott – az új iskolák céljaira – a Gyoma-felé eső Nyárszegi-dűlőben. Ezzel kapcsolatban mozgalmat indított a harmadik tanítói állás szervezésére, de ez később valósulhatott meg.

1855-ben július hónapban rendkívül sulyos járvány tizedelte meg a község lakosságát. A régi krónikás szerint „kimondhatatlan dühöngött a cholera és ebben az évben 775-en haltak meg.” – Más években 100-120 volt a halottak száma.

Az életben maradottakat kissé „móresre” taníthatta a könyörtelen ragály, mert a következő években igen sok adomány és alapítvány létesült, ami a lakosság hitbéli megújódását jelentette.

(folytatjuk)

SAJÓ ÉS CIRMOS

Ismeretlen szerző az 1940-es évekből

Egyszer Sajó kutya így írt a cicának:
Gyere haza, Cirmos, többé sosem bántlak!
Megosztom majd Véled italom-ételem
Dorombolásod is el-előrizgetem
Ne haragudj hát rám, ne légy most is büszke
Kinn a vadon erdőn meg-megtép a tüske
Csapkod, vág az át is, csalán csipked össze
Írd meg hát levélben, Cirmos, hazajössz-e?

Válaszol a Cirmos nagy lapulevélen:
Őszintén beszélsz Te, Sajó pajtás, vélem?
Nem haragszol majd, ha mosakodom arcom
Vagy ha ebéd után lágy szőnyegen alszom
Liba, ruca mája lesz-e, jut-e bőven
És Te, Sajó pajtás, nem veszed el tőlem?
Ha ezt komoly szóval újra megígíred
Egy fedél alatt csak úgy leszek meg Véled!

Sajó kutya erre ilyen választ írt most:
Ahogy Te akarod, minden úgy lesz, Cirmos!

Cirmos Cica bátran hazafelé lépdél
Várja Sajó pajtás vagdalt pecsenyével
Mindketten örülnek a viszontlátásnak
El is határozzák, együtt vacsoráznak

Jólesik a falat, Cirmos szaporázza
Rámordul a Sajó, kenyeres pajtása:
De megéheztél a leveles erdőben!
Vau-vau, mindent elkapkodsز előlem?
Megijed a Cirmos, félve sandít rája
Fel is szalad nyomban a legelső fára
Onnan pislákol le a mérges Sajóra
Kutya-macska barátsága sose vezet jóra!

Közreadta: Hornok József

Családi találkozó Balatonföldváron

Az Endrődről elszármazott Duda család megtartotta a hagyományos családi találkozót július 14-15-én.

A rendezés és vendéglátás most a legfiatalabb unokák fel-

adata volt. Kiváló vendéglátás és jó programok voltak a két napra. Jó volt újra találkozni, kicserélni a gondolatokat, emlékezni a kedves családi otthonra és drága Szüleinkre.

A találkozón 61-en voltunk, 14 fő már sajnos a felhők felől nézte, hogy az utódok, hogy szeretik és tisztelik egymást.

A közös vacsora után volt az emlékezés és élménybeszámoló. A halottakról gyertyagyújtással emlékeztünk meg. Svédországból 12-en, Kanadából hárman jöttek haza. Boldogan láttuk, hogy szépen szaporodik a család, hiszen 12 kisgyermek játszott a nagy parkban. A családot a 6 hetes kisbabától a 85 éves korelnök alkotta.

Reméljük, két év múlva még többen leszünk.

2008. július

CSERKÉSZJELLEGŰ TÁBOR BÁRNÁN

Közel egy hetes táborban voltunk július végén a Mátra gyönyörű hegyeivel körülvevett, a Salgótarjánhoz közel található Bárnán, a plébánián. Kísérőkkel és velünk, gyerekekkel összesen 42-en táboroztunk együtt. Voltak Gyomaendrődről, Hunyáról, Borsodnádásdról, Budapestről és még Székelyudvarhelyről is. A nyitó szentmisét P. Tóth Sándor Zagyarónai plébános tartotta hétfőn este, majd pénteken szintén ő misézett. A tábor meglátogatta a Borsodnádasi plébános, Fejes János atya, aki megtanította nekünk a zsolozsmázást, és ezt követően együtt mondtuk el a csütörtök esti vecsernyét. Kaptunk tőle ajándékba gyerekek által készített nyakláncokat, amin egy kereszt volt.

Doboz, Balaton, Borsodnádásd, Gyomaendrőd-Kocsorhegy, Dédestapolcsány után ez volt az 6-ik olyan tábor, ahol azért jöttünk össze, hogy a cserkészetről többet tudjunk és új barátokat szerezzünk. Túrázunk, hegyet másztunk, minden este tábortűz mellett énekeltünk, beszélgettünk, előadást hallgattunk Csaba királyfőről és Attila hun királyról. Egyik délután Gyömrőről eljött közénk Mosonyi Ferenc és Máté Péter dalaiból egy estét betöltő programmal járult hozzá, hogy jól érezzük magunkat. A Hadtörténeti Intézet és Múzeum katonái péntek délelőtt Hunyadi Jánosról és Mátyás királyról tartottak előadást, majd másolati fegyvereket és öltözetet mutattak be ebből a korból, amit magunkra is vehettünk. Érdekes volt számunkra, amikor Soczó Géza bácsi magára öltötte a páncélruhát, amit az akkori katonák viseltek.

Csütörtök este, az éjszakai túra után bátorság próbán mérettük meg magunkat, ami a legjobban tetszett mindenkinek.

A tábor cserkészavatás zárta. Kilenc új cserkész tett fogadalmat előttünk, akik a próbát sikeresen kiállták és teljesítették.

Ez a tábor is bebizonyította számunkra, hogy milyen jó együtt lenni, hogy mi is alakíthatjuk egy tábor életét, ahol szoros barátságok alakulnak ki. Megtanultuk, hogy egy mosolynak, a kedveségnek, egy jó szónak mekkora ereje van.

Úgy érezzük (és ezt mindannyiunk nevében is mondhatjuk), hogy az összes tábor közül ez volt a legjobb és legszervezettebb. A jövő évben úgy hírlík, hogy a Győr melletti Ácsra megyünk táborozni. Nagyon várjuk, mert azon a vidéken még nem jártunk. A katonák azt ígérték, hogy oda is eljönnek, és ők is külön programmal csatlakoznak a táborozókhoz.

Szeretnénk megköszönni azoknak, akik segítettek, hogy jól érezzük magunkat: először is Barta Móninak és Varju Lacinak Endrődről, továbbá Soczó Gézának Hunyáról, Sármái Endre bácsinak Zebegényből, Ungvölgyiné Paulik Zsuzsa nének, Várkonyi Éva nének Hunyáról, Ungvölgyi János bácsinak, Érsekné Barnabásné Bea nének Borsodnádásdról és Bolyai Csabának Székelyudvarhelyről (Erdélyből).

Anyagi segítségüket szeretnénk megköszönni a táborozók szüleinek, a Templárius alapítványnak, a KDNP Központi Irodájának és Vaszkó Bandi bácsinak, a Dózsa György utcából.

A táborozók nevében:

Ungvölgyi Zsuzsi és Balog Timi
Gyomaendrőd, 2008. augusztus

Tródmái oldal

Franz Kafka

(1883. július 3.-1924. június 3.)

Átváltozás

Kafka elbeszélései rejtélyes, elemezhetetlen példabeszédek. Mágikus erejű, álomszerű metafora kibontása valamennyi. Hátborzongatóan képtelen lények és helyzetek jelennek meg bennük, de a hűvös, pedáns leírás a hétköznapi valóság elemei viszont kísértetiesen baljós színezetet öltenek. Mindezt ma már közkeletű szóval „kafkaik”-nak szoktunk nevezni.

Kafkától életében elbeszéléseinek csak egy része jelent meg nyomtatásban. A többi hagyatékban maradt, köztük számos töredékesen. Tele van novellakezdeményekkel Kafka naplója is. Ez a kötet Kafka

elbeszéléseinek legjavát közli, a legjellegzetesebb és legmaradandóbb műveket olvashatjuk Franz Kafka Átváltozás c. kötetének a hátsó borítóján.

A válogatott elbeszélések között szemezgetve idézzük meg ezt a „kafkaik világot”, az író születésének 125. évfordulóján.

A híd

Merev voltam és hideg, híd voltam, szakadék fölött. Innen a lábam ujjá, onnan a kezem fúródott a morzsalékos agyagba, megkapaszkodtam jó erősen. Kabátom két szárnya verdeste oldalam. Pisztrángos patak lármázott lenni a mélyben. Hegymászó sose tévedt ide az úttalan magasba, a térdépek még nem jelölték a hidat. Így feküdtem, és vártam, várom kellett. Híd még a világon soha másképp meg nem szűnhetett hídnak lenni, csak ha beszakadt.

Egyszer estefelé- az első volt-e, az ezredik este-e, nem tudomgondolataim zavarosan keringtek, mindig körbe- körbe. Nyári este, sötétebben zúgott a patak, s akkor férfilépteket hallottam! Felém, felém. Feszülj, híd, készülj, korlátja- nincs gerenda, tartsd meg jól a benned bizót. Lépteinek bizonytalanságát egyenlítsd ki észrevétlen, ám ha meginogna, tárd fel igazi lényed, s repítsd, mint egy hegyi isten, biztos partra.

Jött, megkopogtatott botja vashegyével, majd felemelte kabátom két szárnyát, és elrendezte rajtam. Borzas üstökömbe túrt a bothegey, s míg ő bizonyára vad rémülettel nézett körül, ott is hagyta sokáig. Akkor azonban- éppen róla álmodtam hegy és völgy fölött- páros lábbal testem közepére ugrott. Vad fájdalom rándított össze, öntudatlanul. Ki lehet az? Gyerek! Álom! Útonálló! Öngyilkos! Kísértő! Pusztító! És megfordultam, hogy láthassam. Megfordul a híd! Még meg se fordultam, s már hulltam, hulltam, és már ott hevertem szétszaggatva és felnyársalva a hegyes köveken, melyek mindig olyan barátságosan bámultak rám a rohanó vízből.

Prométheusz

Prométheuszról négy monda ad hírt:

Az első szerint odaláncolták a Kaukázus sziklájához, mert az isteneket elárulta az embereknek, és az istenek sasokat küldtek, melyek tépdesték mindig újrassarjadó máját.

A második szerint Prométheusz a lecsapó csőrök okozta fájdalomában egyre mélyebben nyomult a sziklába, míg eggyé nem lett vele.

A harmadik szerint évezredek során elfelejtették árulását, elfeledték az istenek, a sasok, ő maga.

A negyedik szerint mindenki belefáradt az immár ok nélkülibe. Belefáradtak az istenek, belefáradtak a sasok, fáradtan összezárult a seb.

Maradt a megmagyarázhatatlan sziklahegység. A monda a megmagyarázhatatlant próbálja magyarázni. Mivel a valóságra épül, újra megmagyarázhatatlanságban kell végződnie.

Éjszaka

Belesüllyedve az éjbe. Ahogy a fejünket horgasztjuk le olykor, hogy eltöprengjünk, úgy az éjbe süllyedve teljesen. Körös- körül alusznak az emberek. Egy kis színészkedés, ártatlan önámítás, hogy házakban alusznak, biztos ágyban és biztos fedél alatt, kinyújtózva vagy összekuporodva matracukon, kendőkbe, takarók alatt, valójában összeverődtek csak, mint hajdan egyszer, és mint később is, kopár vidéken, táboruk a szabadban, megszámlálhatatlan sok ember, egész hadsereg, nép a hideg ég alatt, hideg földön, végigterülve, ahol régebben álltak, fejük a karjukra hajtva, arcuk a földnek, egyenletesen lélegeznek. S te virrasztasz, őrszem vagy, a melletted levő rőzsehalomból kihúzott égő fadarabot lengeted, úgy leled meg a hozzád legközelebbit. Miért virrasztasz? Egynek virrasztania kell, úgy tartják. Egynek ott kell lennie.

Poszeidón

Poszeidón a munkaasztalnál ült és számolt. Az összes vizek igazgatása végtelen sok munkával járt. Lehettek volna kisegítői, amennyit csak akar, és volt is neki sok, de mert komolyan vette hivatalát, maga is átszámolt mindent még egyszer, így azután a kisegítők nem sok könnyebbséget jelentettek. Nem mondhatni, hogy örömet szerzett neki, voltaképpen csak azért csinálta, mert rábízták, mi több, gyakran folyamodott, ahogy mondta, derűsebb munkáért, de valahányszor különböző ajánlatokat kapott ilyenkor, kiderült, semmi sem felel meg neki annyira, mint eddigi hivatala. Nagyon nehéz is volt mást találni a számára. Hiszen mégsem lehetett rábízni egy bizonyos tengert; eltekintve attól, hogy a számitási munka ott sem kevesebb, legfeljebb kicsinyesebb, a nagy Poszeidónhoz csak vezető állás illett.

S ha nem vizekkel kapcsolatos állást kínáltak neki, már a pusztá gondolatától rosszul lett, isteni lélegzete el-elfúlt, érc mellkasa megremegett. Egyébként nem is vették nagyon komolyan panaszait; ha egy hatalmasság erőszakoskodik, meg kell próbálni színleg a legreménytelenebb ügyben is elengedni neki; arra, hogy Poszeidónt csakugyan felmentik hivatalából, nem gondolt senki, ősidők óta a tengerek istene volt, s annak is kell maradnia.

A legjobban az dühítette- és főként ez okozta hivatalával kapcsolatos elégedetlenségét-, ha a róla alkotott elképzelésekről hallott; hogy például szüntelenül a hullámokon nyargal háromágú szigonyával. Miközben pedig itt ül az óceán mélyén, és állandóan számol, s ezt az egyhangúságot csak néha szakítja meg egy-egy utazás Jupiterhez, mely utazásokról egyébként többnyire dühöngve tér meg. Így azután alig látta a tengereket, futólag legföljebb, ahogy sietve az Olümposzra kapaszkodott, és soha be se barangolta őket igazából. Azt mondogatta, megvárja ezzel a világvégét, akkor bizonyára adódik még egy nyugodt pillanat, amikor épp a befejezés előtt, az utolsó számitás átnézése után csinálhat gyorsan egy kis körutazást.

Ígyes Ígyek

Augusztus

Tojásos tök

Egy tököt megtisztítunk és kisebb kockákra vágjuk. Apróra vágott vöröshagymát olajban megfonnyasztunk, megszórjuk pirospaprikával és kevéske majoránnával, majd feleresztjük 2-3 evőkanál vízzel. Beletesszük a kockára vágott tököt, megsózzuk és mindig kevés vizet töltve hozzá puhára pároljuk, majd zsírjára sütjük. Tálalás előtt ráütünk tojásokat és óvatosan elkeverjük, hogy a tök ne törjön össze, de a tojás márványos legyen. Sült burgonyával tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrődi hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, táj jellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÜZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

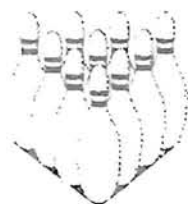
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

*Hiteleshetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!*

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGIBA KÖLTÖZTEK

Gyászolják: fia és családja, leányai és családjuk

HUNYA ANDRÁS – volt endrődi lakos – június 24-én, életének 52. évében elhunyt. Isaszegen helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: felesége, nővére, keresztmama, rokonság és barátai.

Engesztelő szentmise Endrődön, 2008. augusztus 24-én vasárnap este 19 órakor lesz.

KISZELY LÁSZLÓ, aki Endrődön élt, július 24-én 69 éves korában elhunyt. Gyászolja: felesége, fia és családja és a rokonság

VASZKÓ MÁTÉNÉ GIRICZ MARGIT, aki Endrődön élt, július 4-én 81 évesen rövid súlyos betegség után elhunyt. Gyászolják: leánya, unokái és testvérei

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik SZUROVECZ ELEK temetésén részt vettek és fájdalmunkat jelenlétükkel enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Teme-
tőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni.
További információ a plébánián hivatalos
időben személyesen, vagy a 66/283-940-es
telefonszámon.

Az endrődi templomban, a katolikus
szertartás szerint eltemetett halottak-
ról 40 évre visszamenőleg, név szerint
megemlékezünk halálozási évfordulójuk
napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló
család, egy éven belül havonta, egy éven
túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt
szeretteikért.

Az endrődi katolikus temetők takarítá-
sát, karbantartását támogatjuk adomá-
nyok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébáni-
án hivatali időben (munkanapokon 8-12),
vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközség-
ért Közhasznú Alapítvány számlájára befizet-
éssel vagy átutalással. Számlaszámunk:
53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Ta-
karékszövetkezet.

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk
meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzá-
járultak!

HORNOK JENŐ IMRE, aki Endrődön,
Öregszőlőben élt, július 11-én 82 évesen
rövid súlyos betegség után elhunyt.

Fényképalbum

Felső kép:

Kaszinói szüreti mulatság 1948-50-es évek

Bal oldali kép:

Farsang Laposon 1950-es évek

PARTNEROCK FESZTIGYÁL A BOWLINGON

Július 18-19-20-án nagyszerű háromnapos koncert volt a Bowling Treff söröző udvarán. A rendezvényről sok jót és szépet kellene most írni, de a háromnapos koncertsorozaton részt vett több ezer tömeg szünni nem akaró vastapsa fényes bizonyítéka annak, hogy a rendezvény évről évre nemcsak Gyomaendrődön élők, hanem az ország sok más városából, falvaiból összesereglett zenét szerető emberek találkozója. A Bikini együttes, Demjén Rózi, az Edda együttes régi és új dalainak mindig üzenetei voltak. A Republik maratoni koncertje önmagáért beszél.

Köszönet a szervezőknek, hisz ez a három nap nemcsak a gyomaendrődieknek nyújtott szórakozást, hanem a város idegenforgalmát is előbbre lendíti.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Augusztusi ajánlataim:

- festékaruk: Trínát, Cellkolor, Dúfa, homlokzatfestékek, belső falfestékek, csemperegasztók, glettek, hígítók, ecsetek, hengerek
- szivattyúk, szűrőfejek, tömlők, csatlakozók
- fűnyírók, bozótvágók, kéziszerszámok
- gázgökök, bográcsok, faszén
- szegek, csavarok, kerítés drótok
- műanyag kukák, alu létrák
- vegyszerek, permetezők
- védőfelszerelések, kesztyűk
- szőnyegek, asztalterítők
- virágládák, virágcserépek, növénytápok
- elektromos barkácsgépek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 9. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2008. szeptember**

A tartalomból:

Szent István-napi ünnepség - 20. oldal

Csejti találkozó - 9. oldal

Finnországba vittük el
Békés megye hírét - 15. oldal

Emberközelen az olvasó:
Holubné Hunya Anikó - 5. oldal

Nyári tábor Dédestapolcsányon - 12. oldal

PITTI KATALIN ENDRŐDÖN

ÁLDÁS címmel orgonahangversenyt rendezett az Endrői Községi Házat működtető Templárius alapítvány 2008. augusztus 6-án az Endrői Szt. Imre Katolikus Templomban.

Fellépett a világhírű operaénekes Pitti Katalin Liszt Ferenc-díjas érdemes művész és Teleki Miklós Artisjus-díjas orgonaművész.

Több mint 200-an vettünk részt a lélekemelő koncerten. A programot Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Idegenforgalmi Alap pályázata támogatta. Közel két órás programján a művésznő számos, közismert és kevésbé ismert dalmokkal kápráztatott el bennünket. Isten adta tehetsége nem csak éneklésében mutatkozott meg, hanem egyszerűségében is, közvetlen hangnemében és beszédében is, ahogyan hozzánk szólott. Égő gyertyával jött ki a templomba, ahol a jelen lévő gyerekekkel énekelt. A legfelelőbb érzés számunkra az volt, amikor mindenkit „megáldott” énekével, tekintetével és kegyességével. Csodálatos volt. Az orgonamű-

vész is méltán kaphatta az elismerést, hiszen ő is emelkedett hangulatot teremtett játékával.

Most pedig az OSSERVATORIO LETTERARIO című lapból szeretnék idézni:

(Frigyesy Ágnes: A boldogságot csak az bírja el, aki elosztja - Beszélgetés Pitti Katalin Liszt Ferenc-díjas operaénekeskel, előadóművésszel. Ferrara, 2007. augusztus 23. csütörtök)

„- Érdekes, megtalálta hitét, a fájdalmak és nehézségek közepette...

Krisztus urunk is a megpróbáltatásain, fájdalmain, keservein keresztül tanulta meg az engedelmességet, amit nekünk is meg kell tanulnunk. De ehhez oda kell figyelni Rá. Az életem hátralévő szakaszában csak Vele szeretnék élni! Ha egy nő egyedül él, nincs más társa, csak az Isten és Jézus Krisztus.

Kiművelve, megszenvedve érte, vissza kell adni az Istennek, *(folytatás 13. oldalon)*

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Ottawai kórus Gyomaendrődön

Felemelő hangversenynek lehettünk fültanúi a gyomai református templomban augusztus 15-én este.

Az Ottawai Magyar Kórus és a Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórusa közösen énekelt, fellépett a Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény több növendéke is.

Az Ottawai Magyar Kórus 1992-ban alakult, kezdetektől vezetője Finta Beatrix, aki a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola karvezetés szakán végzett, és férjével együtt 1982-ben emigrált. A 26 tagú vegyeskar műsorát főleg egyházi művek és népdal-feldolgozások alkotják. Először a millennium évében, 2000-ben jártak Magyarországon, az együttes most harmadik alkalommal látogat haza, ezennel a Felvidékre is elmennek, többek között a kassai dómban is énekelnek.

A mostani, harmadik magyarországi útjuk első állomása Gyomaendrőd volt.

FELHÍVÁS

az UGARI ISKOLA egykori tanulóihoz, tanítóihoz

Az UGARI ISKOLA Kondorosi úti bejáratához EMLÉKOSZLOPOT szeretnénk állítani.

Az EMLÉKTÁBLA felirata:

UGARI ISKOLA
/800 m-re Nyugatra/
1928-1970

Állíttatták az itt tanulók és tanítók
2008

Érdeklődni lehet:

1. ALT JÁNOSNÉ SALAMON TERÉZIA

Gyomaendrőd, Toronyi u. 21.

Tel.: 66/284-538

2. BULA KÁROLYNÉ GELLAI IRÉN

Gyomaendrőd, Hősök tere 2.

FELHÍVÁS 50 éves iskolai találkozóra

Az endrődi általános iskolában 1958-ban végzetek ez év szeptemberi találkozóját szervezzük, melyhez kérjük szíveskedjete

Latorcai János és Gellai Margit

5500 Gyomaendrőd, Pf. 77.

címre küldött levélben jelentkezni, hogy a részletes tájékoztatást mi is megküldhessük.

A találkozás reményében leveleteket várjuk:

Latorcai János, Gellai Margit

MEGHÍVÓ

Az OMart Könyvesbolt és Kulturális Műhely szeretettel meghívja Önt és kedves barátait

2008. szeptember 26-án 18 órától egy rendhagyó reneszánsz estre

a gyomaendrődi REFORMÁTUS TEMPLOMBA.

Fellép a CARMINA DANUBIANA EGYÜTTES

Közreműködik a GYOMAENDRŐDI ZENEBARÁTOK KAMARAKÓRUSA és a

TÜZMENEDÉK EGYÜTTES

Belépő: 500 Ft.

Jegyek elővételben megvásárolhatók az OMart Könyvesboltban (Gyomaendrőd Fő út 216.)

Felhívás!

Tisztelt városlakók! A Gyomai Tájház közösségi szintérré válásához szükséges, hogy a lakosság magáénak érezze a múzeum ügyét. Korábban ezek a közösségi szinterek (iskolák, ipartestületi házak, szociális házak, stb.) a lakosság hozzájárulásával, ezáltal felelősségvállalásával létesültek. Ezért a tájház tetőszerkezetének felújításához kérem szíves hozzájárulásukat. Egy gerenda képletos megvásárlásával - mely 5000 Ft-os befizetést jelent - felkerül a támogató neve az általa megvásárolt gerendába, így hirdetve az adakozót az utókornak, valamint a tájház falára kerülő táblára is.

Felajánlásokkal kapcsolatban információ kérhető:

Szonda István

Tel: 06/70/6353345 vagy e-mail: tajhaz@gyomaendrod.hu

HIRDESEN ÖN IS LAPUNKBAN!

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.

Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240

E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu

www.feszekpanzio.hu

Önnel joga van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület augusztus hónapban

Véget ért a nyári szünet a Képviselő-testület számára is, s 2008 augusztus 28-án megtartotta első őszi munkanapját.

- Az ülés a Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya Intézményi Társulás együttes munkájával kezdődött, ahol elfogadták a Rózsahelyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola, valamint a Térségi Humánsegítő Szolgálat 2007/2008-as tanévről szóló beszámolóját.

- Jövőhagyta 2008-2012 időszakra szóló, az Önkormányzati Közoktatási Intézményrendszer működésének minőségirányítási programját.

- Foglalkozott az Önkéntes Köztisztviselői Tűzoltóság költségvetési tervezetével, amelyből megtudhattuk, hogy 2008. december 1-ig három forrásból várható bevétel, ami biztosítaná az Önkéntes (Köztisztviselői) Tűzoltóság megalakításához szükséges feltételeket.

- Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság: 5. 500. 000. Ft.

- Magyar Tűzoltó Szövetség (pályázat útján) 2. 417. 888. Ft.

- Nemzeti Civil Alapprogram (pályázat útján) 2. 225. 000 Ft

Részletes ismertetést kapott a testület a várható kiadásokkal kapcsolatban is, amely tartalmazta a meglévő felszerelések kiegészítését, a hiányzó köptárlást, valamint a tűzoltók képzésének lehetőségeit is.

A Képviselő-testület egyhangúlag elfogadta a tűzoltó parancsnok beszámolóját.

Az első lakás megszerzéséhez nyújtandó önkormányzati támogatásról szóló 2/2004. (II. 10.) Kt rendelet módosítása

Az első lakás megszerzéséhez nyújtandó támogatásokat a jelenleg hatályos 2/2004. (II. 10.) Kt rendelet szabályozza. Ennek értelmében ez a támogatási forma csak házastársi kötelekben élőknek adható. Mivel az országgyűlés módosította és elfogadta az élettársi kapcsolatról szóló törvényt, amely 2009. január 1-én életbe lép, az önkormányzat ehhez igazítja helyi rendeletét. A támogatási rendszer módosításának az a célja, hogy minél több fiatal telepedjen le a városban.

Települési szilárd hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásról szóló rendelet módosítása

A szolgáltatással kapcsolatos rendelet nem rögzítette megfelelően az igénybevétel gyakoriságát, ezért a Képviselő-testület újra tárgyalta azt. Ennek megfelelően, a nyári időszakban (május 1-től október 31-ig) havonta 2 alkalom a kötelező, míg a téli időszakban november 1-től április 30-ig között havonta 1 alkalommal köteles igénybe venni az ingatlan tulajdonosa a szolgáltatást.

A közszolgáltatási díj negyedévenként esedékes, melyet utólag kell megfizetni.

A rendelet 2008. szeptember 1. napján lép hatályba.

Az ár és belvíz sújtotta lakóépületek újraépítéséhez és felújításához nyújtandó önkormányzati támogatásról szóló rendelet módosítása és egységes szerkezetbe foglalása

A rendkívüli időjárás okozta károk következtében sérült ingatlanok helyreállításához nyújtandó támogatások feltételeit szintén egy rendelet, szabályozza. Azonban az elemi kár kategóriából kimaradt a tűzkár. A Humánpolitikai Bizottság 2008. augusztus 18-án tartott ülésén javaslattal élt a Képviselő-testület felé, hogy alkosson rendeletet a tűzkárok enyhítésére is.

Így 2009-től az éves költségvetésben 2.000.000 Ft kerül majd megtervezésre. A Képviselő-testület megszavazta a kiegészítést.

Várfi András polgármester 2007. évi szabadságának felhasználása

A polgármester szabadságát törvény szabályozza, mely szerint évi 25 munkanap alapszabadságra és 14 munkanap pótszabadságra jogosult. A szabadságot az esedékesség évében kell kiadni, de fontos gazdasági érdekek, vagy a működést közvetlenül érintő ok esetén a szabadság átvihető a következő gazdasági év március 31-ig. Ha erre nem kerülhet sor, akkor annak anyagi megváltása és elszámolása szükséges. A Képviselő-testület a törvényt figyelembe véve megszavazta annak kifizetését. Várfi András polgármester úr azonban lemondott a bruttó 656. 650 Ft felvételéről a „Kincs az életed” Közhasznú Alapítvány javára, amely a fogyatékkal élők támogatását szolgálja.

Tulipános Óvodai Kht. kérelme

A Tulipános Óvoda (Gyomaendrőd Polyákhalmi út 1) vezetője az óvoda épületében az eddigi feladatellátás mellett családi napközit kíván működtetni.

Az endrői városrészen 2007 januártól 10 férőhelyes bölcsőde, illetve 7 férőhelyes családi napközi kapott működési engedélyt a 0-3 éves gyermekek számára. A gyermeklétszám figyelembe vételével, illetve a területi elhelyezkedésre is gondolván, a Képviselő-testület támogatta az óvodavezető elképzeléseit.

Tájékoztató a tüdőszűrő vizsgálat megszűnéséről

Településünkön évente két alkalommal került sor (külön az endrői, külön a gyomai részen) a lakosság tüdőszűrő vizsgálatára, melyet a Békés Megyei Képviselő-testület Pándy Kálmán Kórházának mozgó ernyőfénykép (MEF) szolgálata bonyolított le. A MEF vezetője 2008. augusztus 4-én telefonon arról tájékoztatta az Önkormányzatot, hogy Békés Megyében megszüntették a mozgó tüdőszűrést. Az írásbeli tájékoztatást a kórház orvos igazgatója fogja majd megküldeni.

A Képviselő-testület nem fogadta el ezt a határozatot, s a Humánpolitikai Bizottság állásfoglalásával egyetértve felkérte Dr. Torma Éva városi főorvos asszonyt, hogy készítsen tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy milyen feltételekkel lehetne helyben megoldani a tüdőszűrést.

Projektmenedzseri Iroda 2008. I. félévi beszámolója

Gyomaendrőd Város Önkormányzata a 2008. év első felében 20 db. pályázatot nyújtott be. A mai napig 12 pályázat elbírálása megtörtént, s ebből 10 részesült támogatásban, összesen 192.127.680 Ft értékben. Ezen kívül nyert az önkormányzat élelmiszer csomagokat 20 fő, 14 év alatti gyermek étkezéséhez. A teljesség igénye nélkül: pályázati pénzből, némi önerővel kerül majd felújításra az endrői kirendeltség épülete, Lévai-Kálmán út javítása, informatikai infrastruktúra fejlesztése a város által fenntartott iskolákban, illegális hulladéklerakók felszámolása a Fűzfás-zugban, belterületi csapadékvíz elvezetése V. útem.

A város intézményei is nyújtottak be pályázatokat:

1. Táblázat

Ssz.	Intézmény neve	Pályázat száma	Nyertes pályázat	Támogatás össz. Ft.
1	Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	2	2	542.000
2	Térségi Humánsegítő Központ	1	1	42.000
3	Kiss Bálint Általános Iskola	23	10	6.373.900
4	Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya intézményi társulás	1	Folyamatban	0
5	Rózsahelyi Kálmán Kistérségi Ált. Iskola	10	9	8.431.213
össz		37	22	15.389.113

Tájékoztató a hulladékkezelési közszolgáltatás végrehajtásáról

Városunk 2008. január 1-től hulladékkezelési közszolgáltatást végez, s április óta vonalkódos nyilvántartási rendszert működtet. A szolgáltatást igénybe vevők listáján 4470 név szerepel. Ez a szám nem jelenti azt, hogy ennyi edényt is ürít ki a szolgáltató, hisz egy személy több kukára is köthet szerződést.

A nyilvántartást elemezve megállapítható volt, hogy 627 olyan ingatlan van, mely nem rendelkezik vonalkóddal, vagyis nem veszi igénybe a keletkezett hulladék elszállítását. Ezen ingatlanok tulajdonosait felkeresik abból a szándékból, hogy a helyszínen tisztázható legyen az ok. Akikről a helyszíni szemle során kiderül, hogy jogsértő módon történt a mulasztás, azt a szabálysértési hatóság 30 ezer Ft-ig terjedő bírsággal sújthatja.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld.

Új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

FADGYAS ISTVÁN 1917-2003

plébános

Endrődön született, 1917. január 11-én.

A teológiát Budapesten a Központi Papnevelő Intézetben kezdte, majd 1940. augusztus 30, a II. bécsi döntés után Nagyváradon folytatta. 1942. április 4-én itt szentelték pappá.

1942-43-ig Gádoroson, 1943-47-ig Újkígyóson és a KALOT vezetője. 1947-48-ig Komádiban plébános, 1948-ban az iskolakápolnát nem volt hajlandó átadni a hatóságoknak, letartóztatták. 3 évre ítélték, amit a NOT Jankótanácsa 2 évre mérsékel. Büntetését a budapesti

Gyűjtőfogházban és a Váci fegyházban töltötte. Szabadulása napján a kistarcsai internálótáborba hurcolták, 1951. december 21-én szabadult.

20 évet volt szolgálaton kívül, 15 évet töltött a komlói Betonútépítő Vállalatnál, budapesti gépgyárban mint fizikai munkás, mérős és béreiszámloló. 5 évig kántor volt Szobon és Boldogon.

1971-ben segédlelkész volt Békésen, és még ebben az évben plébános Báraádon, majd 1971-1992-ig Bucsán. A lelkipásztori kudarcok hatására több ízben foglalkozott a más helyre való távozás gondolatával. A rendszerváltás kezdetén még félelem és közöny van az emberek lelkében. A plébános az egyházközségi közgyűléstől a katolikus hívek aktivitását várta, de ez nem következett be. Ez is azt bizonyítja, hogy nem a lelkipásztori kudarc, hanem a vallástól való elfordulás miatt lett egyre kevesebb hívő. 1992. április 5-én a falu vezetése és az egyház-község aranymiséje alkalmából köszöntötte a plébánost. A főpásztor levélben fejezte ki jókívánságait.

Betegsége miatt 1992. augusztus 28-án nyugdíjba ment, és eltávozott Bucsáról. 1992-93-ban kiségitő lelkész Debrecen Szent Anna plébánián, majd 1994-2000-ig az újhatvani plébánián. Utolsó nyugdíjas éveit a Székesfehérvári Papi Otthonban töltötte. 2003. augusztus 26-án, életének 87., áldozópapságának 61. évében Székesfehérvárott hunyt el.

Emléktábla-szentelés

Ünnepre gyűltek össze a bucsai hívek templomukban augusztus 23-án, szombaton, hogy az ünnepi szentmisén az öt éve elhunyt plébánosukra, Fadgyas István atyára emlékezzenek.

Az ünnepi szentmisét Nagy József békési esperes úr mutatta be a paptársakkal. Az ünnepi szentbeszédet Dr. Dénes Zoltán újjirazi plébános mondta. Beszédjében rámutatott arra, hogy ez az emléktábla, melyet most fognak megáldani, már a második, melyen Fadgyas atya neve szerepel. Az első emléktábla szülőhelyén, Endrődön található a templom falán, az elhunyt endrődi papok nevével. Dénes atya rávilágított a XX. század két sötét rendszerére, a náciizmusra és kommunizmusra. Idézte a most elhunyt híres Nobel-díjas orosz író, Szojzenyicin szavait: „A kommunistánál kártékonyabb és veszélyesebb embertípust még nem produkált a történelem. Cinizmusuk, szemtelenségük, hataloméhségük, gátlástalanságuk, rombolási hajlamuk, kultúra- és szellemellenességük elképzelhetetlen minden más, normális, azaz nem kommunista ember számára. A kommunista nem ismeri a szégyent, az emberi méltóságot, és fogalma sincs arról, amit a keresztény etika így nevez: lelkiismeret. A kommunista eltorzult lélek! Egészséges szellemű európai ember nem lehet kommunista! Nincs olyan vastag bőrt igénylő hazugság, amit egy kommunista szemrebbenés nélkül ki ne mondana, ha azt a mozgalom érdeke vagy az elvtársak szerelmes boldogulása így kívánja.” Fadgyas atya megszenvedte ezt a rendszert.

A szentbeszéd után következett az emléktábla megszentelése és leleplezése.

A szentmisén Dr. Mile Sándor polgármester is megemlékezett régi barátjáról, valamint helyi származású költők, és volt segítője, Majoros Erzsébet is.

A következő papok voltak jelen:

Veréb László szemináriumi spirituális Szegedről, Szujó Antal kevermesi plébános, Kovács Tibor pápai káplán, ruzsai plébános, Sófalvi Márton nyugdíjas, Kalaman János szeghalmi plébános, Nagy József esperes, békési plébános, Dr. Dénes Zoltán újjirazi plébános, Menyhárt András nyugdíjas, Hüse József csorvási plébánia kormányzó és Iványi László tb. kánonok, endrődi plébános.

A megáldott emléktábla felirata a következő:

Jézus Szívének szeretetét, Szent László király lovagi hősiességét a nagyváradi egyházmegye nemes lelkületét hordozta papi élete során, vállalva a XX. század hitvallóinak csendes vértanúságát.

„Hűséges és igaz szolgám, menj be Urad örömébe!”

FADGYAS ISTVÁN PLÉBÁNOS

1971-1992

Endrőd 1917. január 11 –

Székesfehérvár 2003. augusztus 26.

Ezt az emléktáblát állíttatták – imádságos szeretettel – hívei, bucsai plébánosként töltött évek emlékére. Bucsá, 2008. augusztus 23-án

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Zene, zene, zene...

- beszélgetés Holubné Hunya Anikóval, a Városi Alapfokú Művészetoktatási Iskola igazgatójával

**Tisztelt Igazgató Asszony!
Kedves Anikó!**

Ha Gyomaendrődön valaki a neved hallja, egyből a zene jut eszébe. Magánemberként mit jelent számodra a zene? Hogy szeretted meg?

Egész életemet, így a gyerekkoromat is a zene határozta meg. Édesanyám a zeneiskola megalakulása (1957) óta az iskola igazgatója volt.

Most a zeneiskola igazgatója vagy. Hogy jutottál el idáig?

Már nagycsoportos óvodásként jártam előképzőbe, majd zongorát és hegedűt tanultam. Érettségi után Debrecenben a Tanítóképző Főiskolán ének és népművelődési szakkollégiumot végeztem. A debreceni éveim alatt Budapesten megszereztem Párkai Tanár Úrnál karvezetésből a „c” kategó-

lányomra, édesapámra és férjemre. Kedvenc évszakom a nyár, nagyon sokat úszom, szeretek utazni. Ezen kívül szívesen járok el színházba, hangversenyre. A klasszikus zene mellett kedvelem a könnyű zenét is.

Hogy telt a nyarad?

Ez a nyarunk nagyon jó volt, hosszú „túrákat” tettem úsz-

va Szarvason a Holt-Körösön. Nagyon fontosak számomra a családon kívül a barátaim. Sok szép estét töltöttünk el együtt.

Mire olvasóink kézbe veszik lapunkat, elkezdődik az új tanév. Mit vársz ettől az új tanévtől?

Ez a tanév nagy kihívás számomra, szeptember elsejével összevonják a két művészeti iskolát, s engem bíztak meg a vezetésével. Remélem ezt az akadályt is sikeresen leküzdöm, s további szép eredményekkel zárom az elkövetkezendő éveket is.

A Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórusának is oszlopos tagja vagy, sőt, ahogy látom, hajtómotorja is. Mit jelent számodra ez az énekkar?

Az énekkar 1996-ban alakult, a kezdetektől tagja vagyok. Jól érzem magamat ebben a közösségben, az életemet jelenti az éneklés. Több énekkarban énekeltem már, Debrecenben a Maróthy György kórusban, sőt pár hónap a Kodály Kórusban is, majd Békéscsabán a Bartók Kórusban. Bízom abban, hogy még sokáig tudom folytatni pályafutásomat az iskolában, valamint a kórusban.

Kedves Igazgató Asszony, Kedves Anikó! Kívánok neked is, munkatársaidnak is és növendékeidnek is sikeres tanévet!

Iványi László

Balra: érettségi találkozó 2005-ben
Lenti kép: Gyomaendrődi Zenebarátok Kórusa

riát. A nyolcvanas évek elején énekből és népművelői szakkból diplomáztam Szegeden.

A Zeneiskolánál 1985-től dolgozom, 1996-ban egy évig voltam megbízott igazgató Pappné Németh Hedvig helyett, majd 2000-től vezetem az iskolát. Először mint megbízott majd mint kinevezett igazgató.

Magánemberként – amikor nem zenével foglalkozol – mivel töltöd szívesen időt?

A kevés szabadidőmet próbálom beosztani, hogy mindenre jusson időm, elsődlegesen családomra fordítom, két nagy-

Katolikus oldal

SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 18 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptember 14-én és 28-án vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 18 órakor, hétfőn reggel 8 óra.
Szombaton 18 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

LEVÉL KANADÁBÓL

2008. július 25.
Hamilton, Ont. Kanada.

Kedves Plébános, Kedves László!

Nagy meglepetés ez a levél számodra Kanadából. De számomra is, mert én igen ritkán írok levelet.

Elsőnek gratulálok (nagyon megköszönve) kitüntetésedhez. A „Városunk” lapból értesültem, amelynek talán én vagyok a legjobb olvasója. Mikor megérkezik, mindent leteszek, és olvasom elejétől végig.

„Városunk” júliusi számában olvasom, levelem második okát, hogy Endrőd kiváló polgára a gyomai plébános, Timár Mihály szalézi atya felszentelésének 50. évfordulóját ünnepelte. Gratulálok és

imádkozom Érte. Isten éltesse. Kérem szent rendalapítóját, hogy sok kegyelmet esdjen ki számára és áldásos munkájára. (Zárójelben megjegyzem, hogy közel kerültem a szaléziékhöz. Annak idején Torinóban jártam és láttam az anyaházat. Ugyanis Torino melletti Chieri-ben fejeztem be jezsuita tanulmányaimat. Ott volt az északi jezsuita provinciák legnagyobb teológiai főiskolája.)

Hamilton, Canada. P. Ugrin aranymiseje, 2008. június 29.
Középen P. Ugrin Béla SJ, balról mellette Miklósházy Attila, a külföldi magyarok volt püspöke

SZEPTEMBERI ÜNNEPEK

3. szerda:	Nagy Szent Gergely pápa és egyháztanító
5. péntek:	Kalkuttai Boldog Teréz
7. vasárnap:	Évközi 23. vasárnap
8. hétfő:	Kisboldogasszony
9. kedd:	Claver Szent Péter áldozópap
12. péntek:	Szűz Mária szent neve
13. szombat:	Aranyszájú Szent János püspök, egyháztanító
14. vasárnap:	A Szent Kereszt felmagasztalása
15. hétfő:	A fájdalmas Szűzanya
16. kedd:	Szent Kornél pápa és Szent Ciprián püspök
17. szerda:	Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító
19. péntek:	Szent Januáriusz püspök, vértanú
20. szombat:	Kim Taegon Szent András, Csong Haszang Szent Pál és társaik vértanúk
21. vasárnap:	Évközi 25. vasárnap
23. kedd:	Pietrelcina Szent Pio szerzetes, áldozópap
24. szerda:	Szent Gellért püspök, vértanú
26. péntek:	Szent Kozma és Damján vértanúk
27. szombat:	Páli Szent Vince áldozópap
28. vasárnap:	Évközi 26. vasárnap
29. hétfő:	Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
30. kedd:	Szent Jeromos áldozópap, egyháztanító

Harmadik ok pedig az volna, hogy én június 29-én 2008. (Szt. Péter és Pál napján) ünnepeltem pappá szentelése 60. (azaz hatvanadik) évfordulóját. Az én csoportomat még Szegeden szentelték fel. (Utána már csak titokban). Sajnos, már 1949-ben menekülnünk kellett. Így kerültem Innsbruckba, Chieri-be. Majd Németország és Ausztria menekült magyar egyetemisták lelkesze lettem. 1952 szeptemberében léptem Kanada földjére.

Itt következik egy kanadai magyar egyházközség napkelte és nyugta. Kb. minden nemzetiségi plébánia életútja ez Kanadában és USA-ban.

Egy évig mint káplán segitettem az akkor épült magyar templomban, majd a következő éven már, mint plébános szerveztem a magyar egyházközséget és fizettük magyarjaimmal az adósságot. 15 évig voltam a dohányvidéki magyar plébánián. Büszke vagyok magyarjaimra, mert segítségükkel, áldozatukkal plébánia, nővér-ház, kegyhely, temető, katolikus iskola, sportpálya sőt még magyar temető és subdivision (ház-helytelepítés) is megszületett rövid 15 év alatt. Természetesen magyar jezsuita testvéreimmel együtt dolgoztam. Távozásom után (1967) ők vették át a megkezdett munkát. Rengeteg munka, nehézség, áldozat van elhantolva a Courilandi magyar temető sírjaiban. (14 magyar jezsuita is ott nyugszik).

All a közmondás „a mór a munkát megtette, a mór mehet”. Nincs magyar jezsuita, vagy világi pap. Jelenleg még magyar görög katolikus pap tart latin szertartású misét. De a magyar rk. plébánia megszűnt. Pár hónappal ezelőtt voltam régi plébániámon. Magyar jezsuitát temet-

P. Ugrin Béla SJ prédikál

tünk a magyar temetőbe a többiek mellé 14 jezsuita. 1 egyházmegyei pap és több magyar apáca nyugszik a temetőben. – Majdnem elsírtam magam.

Minden olyan gyönyörű és kiépített, mint egy park.. és... De megérte, mert sok magyar megtalálta az Istent. Bizonyítja a temető. Egy cseh atya nem akart hinni a szemének, mikor meglátta. Ezeket csak azért írtam, hogy értsétek meg az itteni és ilyen magyar missziót. Építettünk, küszködöttünk, de elérkezett az idő, mikor lefelé megy a nap...

Courtlandról egy éves tanulás után London (Ontario) magyar Missziója lett a feladatomban. Ismét szervezés és adósság törlesztés. Megérte, mert ez a misszió példaadóan működik világiak vezetésével ma is.

Majd jött a telefon: „Menj Vancouverbe, P. Horányi (jeszuita atya) szélütést kapott”. Repülj Vancouverbe.

Mint jó? jezsuita, engedelmeskedtem. Ott már nem volt adósság. Nagyon megszerettem ottani magyar hűveimet. 23 évig dolgoztunk együtt. Talán ez a plébánia lesz életképes legtovább, meri egy erdélyi egyházmegyei pap lett a plébános. Angliában volt a magyarok misszionáriusa. Angolul jól tud. Ez nagy előny, mert ha kevesen is lesznek a magyar hívek, az angol plébánia vezetése mellett, elláthatja a magyar missziót.

1994 végén én kértem már a felmentést az egészségem miatt. 1950 óta pedig a Szt. Erzsébet Öregotthon lelkesze vagyok. Mindig kevesebbet tudok tenni. Bizony, még én is öregszenek. Ebben az évben már négyszer látogattam meg a kórházat. Félek is tőle.

Kedves László! Ilyen hosszú levelet én már 50 éve nem írtam. Megéri, mert nektek szól. Sok üdvözlöt Neked, Mihálynak az endrődieknek. Talán még akad valaki, aki emlékszik rám. Bár 90 év...

Krisztusban szeretettel,

Béla

NB! Betegeim, hűveim készítettek a képeket és az ünnepelést. Még akarták mutatni, hogy fiatal is voltam.

Válaszlevél

Kedves Béla Atya!

Valóban nagy meglepetés és megtiszteltetés volt leveled, köszönöm. Talán számodra is meglepetés, hogy újságunkban viszontlátod. Amikor végigolvastam, első gondolatomban mindjárt az volt, hogy a legközelebbi számunkban leközlöm. Leközlöm, mert tartalmát tekintve egy érdekes és értékes beszámoló is az amerikai magyarok és a katolikus magyarok életéről, lelképásztörőiről. Leközlöm, mert Téged itthon, szülőföldeden ismernek, számon tartanak, rokonaid is élnek.

Örömmel olvastam, hogy most ünnepeléd pappá szentelésed 60. évfordulóját. Mi papok nem magunkat ünnepeljük az ilyen évfordulókon, hanem elgondolkodunk azon, hogy „mily jó az Úr” és hálát adunk nagy jószágáért. Az endrődiek nevében is így köszönjük, hogy lélekben csatlakozni szeretnénk azokhoz, akik hálát adtak Istennek a 60 éves szolgálatodért. Isten éltesen, és adjon további erőt, sok-sok kegyelmet.

Szomszédomban, P. Timár Mihály szalézi atya, gyomai plébániai kormányzó biztos meg fog örülni üdvözlő soraidnak. Nem szóltam neki előre, hadd legyen örömteli meglepetés számára, amikor az újságot olvassa.

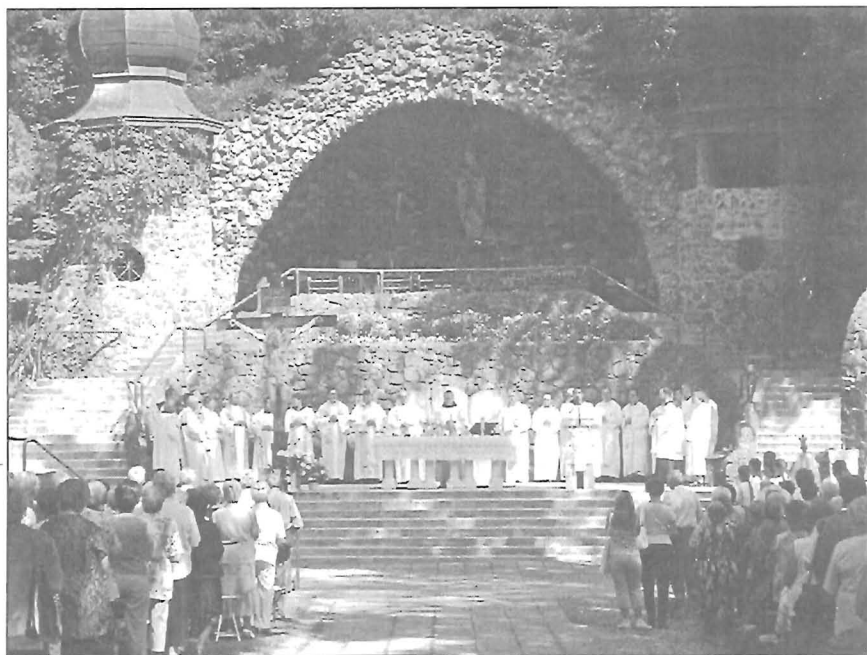
Köszönöm a kitüntetésemhez való gratulációt. Kívánom Isten áldását további életedre, örizzen meg ilyen fiatalos lelkületben még sok éven át.

Szeretettel:

László

Gyomaendrőd, 2008. augusztus 25.

SZENTKÚTI BÚCSÚ 2008

Augusztus 15-én zárandoklatot szerveztünk Mátraverebély-Szentkútra, hogy részt vegyünk mi is a Nagyboldogasszony búcsú ünnepén.

Előtte lefoglaltuk a kondorosi nagy buszt, mivel az endrődiek is szép számmal jelentkeztek, így ezzel a szép összefogással megtelt a buszunk. Külön öröm volt számunkra, hogy két fiatal is jelentkezett, akik a keresztet és a zászlót vitték, Szijjártó Szilvia és Hegedűs Bence.

6 órakor volt az indulás, hogy biztosan odaérjünk a 11 óra kezdődő ünnepi misére. Az idő jó volt, a buszon működött a klíma, így kellemes volt a hőmérséklet. Az úton rózsafüzért imádkoztunk és Mária-énekeket énekeltünk.

Mikor odaértünk, bementünk a templomba, hogy a Szűzanyát köszöntsük, és imát mondjunk szeretteinkért, közösségünkért. A templomból mikor kijöttünk, a szentgyónás elvégzéséhez sorakoztunk az erre a célra kialakított udvaron.

11 óra kezdődött a szabadtéri oltár előtt az ünnepi szentmise melynek a fő celebránsa Tokár János ferences atya volt. Az ünnepi szónok szavai szerint a Szűz-

anya szüntelenül munkálkodik bennünk, azokban is, akik ezt nem veszik észre, vagy nem akarnak tudni róla. A Szűzanya áldása mindenkihez szól. Segítségét kérjük bajban, betegségben, csapásainkban. Azért jöttünk ide, hogy lelkileg feltöltődve a Szűzanya gyermekei legyünk.

A szentmise végén a körmenetben is részt vettünk, fiataljain ott vitték a keresztet és a zászlót a ferences atyák mögött. Szépen felújított „Kálvária” mellett haladtunk, amely igen felemelő látvány volt.

–Gazdag lelki élményekkel tértünk haza, melyre sokáig emlékezni fogunk.

Köszönjük az endrődi és hunyai híveknek, hogy részt vettek ezen a szép ünnepen, reméljük, hogy jövőre is tudunk szervezni ilyen zárandoklatot.

Hanyecz Vencelné

Köszönetet mondunk a hunyai testvéreknek, hogy meghívtak bennünket is Szentkútra, és hogy rendszeresen hívnak búcsúba.

endrődi hívek

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sócsó Géza

SZENT PAMMACHIUS hitvalló

Augusztus 30.
*350 körül. +Róma, 409/410.

A római nemes Pammachius 350 körül született. A Furiusok főrangú nemzetségéből származott, akik régóta a szenátus tagjai voltak. Az életéről és tevékenységéről szóló lényeges közléseket egykori iskolatársának, Szent Jeromosnak köszönhetjük. Így arra is ő tett célzást, hogy konzuli és prokonzuli tisztséget is viselt. Amikor Jovinianus szerzetes 390 körül dogmatikus viszályt szított, megkezdődött a levelezés a két régi barát között. Jeromos több művét neki ajánlotta.

Paulina, Pammachius hitvese Szent Paula lánya, Szent Eusztachium nővére volt, az özvegy Szent Marcella pedig Pammachius unokahúga. Ezek az előkelő római nők buzgón követték a Szent Jeromos által hirdetett szerzetesi aszkézis jámborságeszményét. Amikor 395-ben Paulina meghalt, Pammachius leegyszerűsítette életmódját, és többé nem a szenátor pompás bíborruhájában jelent meg, hanem a közönséges ember jelentéktelen tunikájában, nagy vagyonát jótékony célokra fordította. Jeromos ezért a szegények kincstárnokának és a rászorulóknak barátjának nevezte; teljes csodálattal fűzte hozzá: „Más házasemberek ibolyát, rózsát, liliomot és bíborvirágokat szórnak hitvesük sírjára, és ezzel akarják enyhíteni szívük fájdalmát; barátom, Pammachius azonban az irgalmasság balzsamával öntözi a szent hamvakat és a tiszteltre méltó csontokat.” Aszketikus élete kiváltotta ugyan rangtársai gúnyolódását, egyben azonban az olyan kiemelkedő férfiak csodálatát is, mint Nolai Szent Paulinus és Jeromos. Barátja, Paulinus leírja, amint Pammachius, „az Egyház adakozója” nagy néptömeget vendéglát meg saját költségén a Szent Péter templomban, és utal arra, hogy mint táplált Jézus is ezeket.

Pammachius Ostiában egy nagy menedékhelyet emelt, a római Mons Cacliuson pedig egy oratórium helyén bazilikát építtetett, melyet sokáig róla neveztek el, a középkor óta azonban Szent János és Pál bazilikája néven ismert az ott őrzött ereklyék miatt. A bazilikán ez a felirat, titulus állt: „Ki építette Krisztusért ezt a nagy és tiszteltre méltó épületet? Akarod tudni? Pammachius ő, a hit előmozdítója.”

Az a tény, hogy egy művelt, hatalmas és gazdag arisztokrata nagy vagyonát a szegénygondozás szolgálatába állította, ő maga pedig - mint valami szerzetes - aszketikus életet élt, elképesztő lehetett az alkori Róma számára. A nemesség nagy része ugyanis kitartott még a régi pogány kultusz mellett, a keresztény nép körében és a papság nagy részében pedig erős aszkézisellenesség nyilvánult meg. Ez az ellenkezés Szent Blesillának, Paula özvegy lányának halálakor, 384-ben érte el tetőpontját, mert úgy hírlett, hogy az özvegy halálra gyötörte magát. Jeromos 66. levelében Pammachiusat a legnagyobb dicsérettel magasztalta új életmódjáért: „Paulina hazatérése és elhunytja után az Egyház a későn született szerzetest, Pammachiusat termette nekünk, aki patricius volt apja és hitvese nemessége révén, gazdag az alamizsnálkodásban és fennkölt az alázatosságban. A mi időnkben már birtokolja Róma azt, amit azelőtt egyáltalán nem is ismert. Régebben alig voltak művelt, befolyásos és előkelő szerzetesek. Barátom, Pammachius azonban képzetesebb, befolyásosabb és előkelőbb mindenki másnál: nagy a nagyok között, első az első között, a szerzetesek vezetője.” Megkísérthet bennünket, hogy ezeket a szavakat udvarias bókna tekintsük csupán, és vitassuk igazságukat: ilyenféle értelmezés azonban Jeromos személyével kapcsolatban nem jogos, hiszen ő kíméletlenül feltárta a keresztény élet legfőbb követelményeit és az erkölcsi visszasságokat.

Pammachius állást foglalt az Egyház belső küzdelmeiben is, és eközben folytonosan elkötelezte magát az ortodoxia mellett. Amikor Jovinianus szerzetes 390-ben az erős aszkézisségre támaszkodva Rómában vitatta a szüzesség magabizonyosságát a házassággal szemben, Pammachius megkérte a Betlehemben tartózkodó Jeromost, hogy készítse el Jovinianus tévtanainak írásos cáfolatát. Jeromos azonban a

Jovinianus ellen irányuló írásában olyan lebecsülő megjegyzéseket tett a házasságról, hogy Pammachius nem engedte meg ennek az írásnak az elterjesztését. Numídiái birtokain a donatizmus eretnekségét támogató parasztokat okos intelmeivel sikerült visszavezetnie a katolikus Egyházba. Ez a sikere meghozta számára Szent Ágoston dicséretét. Amikor Origenész (184-254) igazhittűségének vitája 395-ben eljutott Rómába, Pammachius és Oceanus megkérte Jeromost, hogy fordítsa le latinra Origenésznek Peri arkhón című írását, amelyet már Rufinus (345 körül-410) is lefordított ugyan De principiis (Az alapelvekről) címmel, de a dogmatikailag megbotránkozató helyek kihagyásával. Úgy tűnik, hogy Origenésznek Szent I. Anasztáz pápa (399-401) általi elítélésében Pammachiusnak is része volt.

Pammachius feltehetően a nyugati gótok római betörésének idején (409/410) halt meg.

Személyében az Egyház olyan szent hitvallót tisztel, aki a világ minden szellemi és anyagi értékével a legnemesebb módon gazdálkodott. Műveltségét, amelyért Jeromos tanúsága szerint a legnagyobb buzgósággal fáradozott, a szent tanítás szolgálatába állította, gazdagságát pedig nagylelkűen használta fel a szegénygondozás érdekében. Nem csoda hát, ha a pápa és a nép egyaránt becsülte.

Minden okunk megvan arra, hogy csatlakozzunk Szent Jeromos véleményéhez, aki azt írja, hogy az Úrnak a gazdagokra szórt jalkiáltása egyáltalán nem vonatkozik Pammachiusra. Gazdagság és hatalom nem kárhozza, veszélye volt számára, hanem egyedülálló alkalom a szeretet főparancsának teljesítésére. A szeretet több az anyagi értékek pusztá elajándékozásánál, sokkal inkább a lélek önátadása. És éppen ezt mondja Jeromos Pammachius szentsége titkának, amikor így ír a gazdag nemes Juliánnak: „Nincs okod arra, hogy nemesi helyzeteddel és gazdagságod terhével mentegetőzzél. Tekints a szent férfira, Pammachiusra és a mélységes hitű papra, Paulinusra, akik nemcsak gazdagságukat, hanem önmagukat is odaadták az Úrnak.”

SPORT

Igen mozgalmas volt a nyár. Előbb az Európa Bajnokság zajlott le. Alig, hogy véget ért, megkezdődött a 2008. évi nyári Olimpiai Játékok, Pekingben találkoztak a világ sportolói.

Augusztus 24-i végső eredmény:

	Érmek:	arany	ezüst	bronz
1. Kína		51	21	28
2. USA		36	38	36
3. Oroszország	23	21	28	
4. Anglia		19	13	15
5. Németország	16	10	15	
6. Ausztrália		14	15	17
7. Korea		13	10	8
8. Japán		9	6	10
9. Olaszország		8	10	10
10. Franciaország		7	16	17
.....				
21. Magyarország	3	5	2	

Szinte éjjel-nappal csodálhattuk a látottakat.

A nyáron rendezésre került Endrőd és Gyoma labdarúgósa. Egyesült a két csapat. Az ifiben és a felnőttekben is egy-egy csapatot indít a város.

Eddig 3 mérkőzést vívtak: aug. 10-én GyeFC-Kaszper: 1:0, aug. 17-én Battonya-GyeFC: 5:2, aug. 24-én Orosháza: 3:1-re győztünk.

Az ifjak eredményei: Kaszper: 6:0-ra verték, Battonyán 2:1-re veszítettünk, Orosházát 4:1-re legyőztük.

Tabella állása: GyeFC - 2 győzelem, 1 vereség, gólarány: 6:6, 6 pont

Hajrá Gyomaendrödi FC!

Márton Gábor

CSEJTI TALÁLKOZÓ

Az Endrődiek Baráti Körének csejti csoportja 2008. augusztus 23-án Baráti találkozót rendezett Csejten, az egykori iskola udvarán, a 2005-ben felavatott emlékműnél. A bensőséges, lelkes hangulatú ünnepség keretében több mint száz, volt csejti lakos, az iskola tanulói rótták le tiszteletüket, helyezték el az emlékezés virágait.

Ezt követően a nagylaposi Birkacsárdában közös ebédre vettek részt, majd szünni nem akaró, vidám hangulatú eszmecsereben idézték fel emlékeiket.

A találkozón szinte teljes létszámban megjelentek az iskola egykori tanítói. Ennek megfelelően az irántuk érzett hála és tisztelet került az ünnepség középpontjába. Volt tanítványaik a maguk által alapított „Hála és szeretet gyémánt diploma Emléklap”-pal lepték meg volt tanítóikat. A diplomát ennek megfelelően ki-ki saját tanítványaitól vehette át. Így Márton Gábor Szabóné Uhrin Margittól és Buczkó Imrétől, Giricz Vendel és Giricz Vendelné Varjúné Ambrózi Jozefától és Vargáné Timár Katalintól, Timár Sándor és Timár Sándorné Mészáros Valériától és Mészáros Klárától. Márton Mihály és Márton Mihályné részére – akik egészségügyi okokból maradtak távol – Ambrózi László személyesen juttatja el a diplomát.

Szeretettel és kegyelettel emlékeztünk meg az élők sorából már eltávozott tanárainkról is. Névre szóló diplomájukat családtagjaikhoz juttatjuk el.

A Szervező Bizottság minden volt csejti lakos nevében emléklappal fejezte ki elismerését mindazoknak, akik az emlékmű elké-

szítésében, gondozásában, valamint a baráti találkozók szervezésében aktívan közreműködtek.

A találkozó minden résztvevője egy-egy „Emléklap”-ot vehetett át, amelynek szöveges részében iskolánk volt tanulója, Dr. Varjú Imre kanonok, az emlékmű felszentelésén elhangzott imája olvasható.

Ezúton is megköszönve minden résztvevőnek, hogy elfogadván meghívásunkat,

HÁLA ÉS SZERETET GYÉMÁNT DIPLOMA TANÍTÓINKNAK - TANÍTÁNYAIKTÓL

*A messze Csejt pusztán ragyogó lámpásként,
Sorsunkban osztozva testvérként, barátként,
Együtt jóban-rosszban velünk voltatok.
Emberségből, tisztességből példát mutattatok.*

*Ti hintettétek el tudásunk magvait,
Ti áptátok lelkünk virágait,
S hogy szívünkben a hit, remény és szeretet,
Emberség, tisztesség, szorgalom, becsület,
Apró hajtásai mind-mind megeredtek,
Termővé fordultak, fává növekedtek,
Tudtuk az igazat, mi a szép, mi a jó,
Kezeitek nyoma máig tapintható.*

*És tettétek mindezt igaz, tiszta szívvel,
Fáradhatatlanul nagy-nagy szeretettel,
Mennyi lemondással, mennyi áldozattal,
Mindent felülmúló hivatástudattal.*

*Gyűrűlő hajunkat belepte már a dér,
De hálánk Titeket míg élünk elkísér.
Mindezt megköszönni, ahhoz kevés a szó,
Áldjon meg Titeket Ő, a Mindenható.
Isten adjon Nektek még sok boldog évet,
Örömet és békét, erőt, egészséget!*

Buczkó Imre

részt vettek a találkozón és velünk együtt minden volt csejti lakosnak kívánunk minden jót, erőt és jó egészséget.

Következő találkozónk 2010-ben lesz.

Isten áldásával, a Szervező Bizottság nevében: Buczkó Imre

Endrőd néprajza

Rendező: Szonda István

I. Gyomaendrődi Halászati Tanácskozás

Az Endrődi Tájház rendezésében, már 2004-től néprajzi konferenciáknak ad helyet Gyomaendrőd. A konferenciák szervezésében jelentős segítséget kapunk a Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének tudós tanáraitól. A már hagyományossá váló tavaszi konferenciánk mellé, idén augusztusban újtára indítottunk egy újabb tudományos tanácskozást, mely a halászat témakörét vállalta fel. A tanácskozássorozat elindításának gondolata Kunkovác Lászlótól származik, aki a nagyszerű halászati kiállítás kapcsán fogalmazta meg a halászat múltjával és jelenével foglalkozó tudományos jellegű rendezvény szükségességét Gyomaendrődön.

A hal és a halászat, mint folyam menti település életében mindig fontos szerepet játszott történelme során. A régészeti ásatások tanulsága szerint az i. e. 6. évezredben területünkön élő Körös kultúra népei már kiváló halászok voltak. Erre utalnak a nagy számban előkerülő hálónéhezékek. A honfoglalást követően meglepedő őseink életében a földművelés és állattenyésztés mellett a halászat sorolható a kiegészítő élelemszerző foglalkozások közé. Az Árpád-kori írásos emlékek a halastavak halásztatásának rendjéről és a hal mint adózási forma jelentőségéről vallanak. A Hármaskörös kanyarulatait övező sekély vízjárta részek kiváló életteret biztosítottak a több mint száz féle halfajnak. Olyan halbőség volt ezekben a sekély vizekben, hogy ha megmerítettek egy kosarat az tele lett hallal - tartja a régi mondás. Már a középkorban kialakultak a halászati társulások, akik kibérelték az egyháztól, a földesúrtól vagy a községtől a szabad vizek halászásának jogát. Endrődön, a Templom-zugban található, a néhány éve újra felállított Halászok keresztje, melyet az endrődi halászok állítottak a XIX. században. A halászat, tehát önálló foglalkozássá vált, már a XVIII-XIX. század fordulóján Endrődön is. Azt is kevesen tudják, hogy az endrődi bronzsisakot egy Dinya nevű halász emelte ki hálójával a révnél 1872-ben (ma Révzug) holtág), melyet bevitt Kovács bírónak, aki beadta az értékes leletet a Gyulai Múzeumba.

A folyamszabályozások után a halászfamiliák egy-egy holtág, illetve élővíz szakaszt béreltek a községtől, melyen üzték ősi foglalkozásukat és ellátták friss hallal nemcsak családjukat, hanem a község lakosságát is. Az 1950-es években megalakuló halászati szövetkezetek meghagyták a vizek nagy részét a halászok kezelésében, csupán a halas tavi halgazdálkodásban jelentek meg a modern haltermelési formák. A rendszerváltozás után a halászvizek jelentős hányadát a horgászegyesületek vették birtokba, és lassan kiszorították a hagyományos eszközökkel munkálkodó halászokat az élővízre.

A rövid kis történelmi emlékeztető után térjünk vissza a 2008. augusztus 16-án megrendezett halászati tanácskozásra, mely a halfőző verseny színheiyén a mezőgazdasági iskola tornatermében volt. A konferencia helyszínén láthattuk Kunkovác László fotóművész Hagyományos halászat hazai vizeken című kiállítását. A

tanácskozás résztvevőit Várfi András polgármester köszöntötte. A tanácskozást Dr. Csoma Antal, a Körös Halászati Szövetkezet elnöke nyitotta meg. A tanácskozáson a következő előadások hangzottak el:

- Dr. Orosz Sándor (országgyűlési képviselő, a Parlament Környezetvédelmi Bizottságának elnöke, a Haltermelők Országos Szövetsége és Termékτανácsa ügyvezető elnöke): Hal, halászat, környezetvédelem

- Makarovné Demeter Edit (Békés megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Halászati Felügyelő): Halászat-horgászat Békés megyében

- Sallai Zoltán (Hortobágyi Nemzeti Park, biológus): A Hármaskörös halfaunája

- Radóczy János (Szabolcsi Halászati Kft. ügyvezető elnöke): Halászat és horgászat a Felső-Tiszavidéken

A tanácskozást Kunkovác László lírai hangvételű tárlatvezetése zárta.

I. Gyomaendrődi Halászati Tanácskozás
2008. augusztus 16. Gyomaendrőd

Kunkovác László: Maradjatok köztünk, vízen járók!

Nepomuki Szent Jánost, akinek szép számmal találjuk szobrai folyóink partján - itt a gyomai ligeti hidon is van - őt tartják a vízen járók védőszentjének.

Hozzá fohászzkodott a halászok, vízimolnárok, hajósok hajdan népes tábora. Jöcskán megfogyatkoztak. Már csak a halász járja a vizeinket hajnalonként, szinte rejtőzködve a zajos világ elől. Minek is a hangos beszéd azzal a társal, aki ezer nyelven társalog a hozzája értővel? Félrehúzódnak a halászok, mint akik nem akarnak részt venni a nagy tolongásban. Bölcs emberek.

Szülővidékem folyóját Körösnek mondjuk, a Sinka versekben is „zs”-vel halljuk. (Élő nyelvtörténet.) Ez a táj nem képzelhető el a halász nélkül. (Vagy, ha mégis az nekem rémálom.)

Mint gyerekek minden szabadidőnkben a „Körös alatt” töltöttük. Otthon ennyit fűtök hozzá: - Aztán ne maradj későre, mert elvisz a topelec! Vele ijesztgettek. A topelec népi hitvilágunk helyi szüleménye, valami kevert lény, óriásharcsa és vízben élő, szakállas rosszember keveréke. - Beránt, ha estig ott maradsz! - így szólt szüleink értelme.

Csatangolásaink közben a halász munkáját is meglestük. Tudtuk, hol őrszi szerszáma, hová kötötte bárkáját, amiből ki nem szedték volna a halakat a világért se, ha volt rajta lakat, ha nem. Ebből él, ne bántuk! Ez volt a közmegegyezés akkoriban. A halász alakja kitéphetetlenül beagyökeredzik ebbe a világba. Vagy mégsem?

Más országokban járva voltak „fejbekölíntő” élményeim. Északi szomszédunknál, az odaáti Komáromban, ahol néprajzi olvasmányaim szerint patinás halászcsládók éltek, a mai utódok iránt érdeklődtem. Kiderült, előbb a fogalmakat kell pontosítani, ott ugyanis a hivatásos halászt nem értik, mert a foglalkozás megszűnt, emléke elhalványodott. Hol a horgászt, hol a rapsicot értették alatta.

A térségünket belengő eszmerendszer testidegennek érezte, nem tudta „besorakoztatni”, aki nem a felülről vezényelt tanfolyamokon tanult, ellenben jól megvolt az úkapjától örökölt tudással. Soha nem tudták az irodából, hol van éppen, ellenőrizni meg végképp nem lehetett. Legjobb az ilyen mesterséget megtiltani! Még szerencse, hogy a hazai halászati szövetkezeti rendszer nem volt ilyen fafejű! Csak a valóban brigádmunkát követelő nagy húzóhálókat vették köztulajdonba. A közös munkát elvégezve, ki-ki úgy halászott a saját szerszámaival, mint egykoron.

Szerencsések vagyunk, hogy Európa kellős közepén maradt egy térség, ahol tovább élhetett a halfogó szerszámok és eszközök sokfélesége. Nem került a „végképp eltörölni” sorsára.

Nem így, ha kelet felé utazunk. A Volgán túl, de még az Urálon innen élnek a finnugor udmurtok. Amikor fővárosukban Izsevszkben érdeklődtem, szinte megrökönyödtek a kérdésen, mert a halfogás ilyen formában rég tilos. Nem vitatkoztam, de a távoli falvakban újra faggatózni kezdtem. Már jött is egy halász. Legyintett a városi ha-

Gyoma néprajza

Rendező: Cs. Szabó István

Cs. Szabó István: Könyvismertetés

Fekete Pál: Cseppek a tengerből

Békés megye mártirjai és áldozatai a II. világháború alatt és után - 1-445. old.

Püski kiadó: Budapest, 2006. (ármegjelölés nélkül)

Ötvenkilenc mártír – többek között – az endródi TÓTH MIHÁLY gazdálkodó, földműves (1898-1950) „A lovakat ugye nem ölik meg?” címmel tragédiája.

De megölték, teszem hozzá jómagam s méghozzá igen aljas és kegyetlen módon, ezt is elrettentésnek szánva a sok „sültparasztnak”, ahogy a nacsalnyik elvtársak mondották volt fülem hallatára: „mert a paraszt csak sülve jó, akkor is ki kell dobni, mert rágós” (a „tsz-szervezés” idején hangzott el). Battonya, Békés, Békéscsaba, Békésszentandrás, Békéssámson, Budapest (elszármozottak), Csanádapáca, Cserebökény, Elek, Endröd, Fábiánsebestyén, Gádos, Gerendás, Kevermes, Körösladány, Kötegyán, Mezökövácsháza, Okány, Orosháza, Szarvas, Szentés, Szentetornya, Székkutas, Szeged, Tótkomlós, agyonvert, meggyilkolt, meggyalázott, kivégzett, ártatlanul kivégzett fiairól, leányairól, asszonyairól, meglett korú férfairól szól ez a könyv,

földművesekről, papokról, tanítókról, tanítónőkről, tisztességes, becsületes emberekről.

Minden fejezet, minden „sorstalanság” előtt egy gyönyörű versidézet a bevezető, a magyar és világirodalom legszebb költeményeiből. Néhány fejezetcím: „Bújt az üöldözött”, „A jó pásztor” Balogh Mátyás ref. lp. Békés, „Élvetemetés”, „Ártatlan vagyok...”, „Adjatok egy bicskát” (ti. Hogy a félholt-ra vert áldozat himtagját levághassa az ÁVÓ-s pribék s a szájába tehesse szerencsétlen embernek, meggyalázva amúgy bizánci-balkáni s keletről hozott módra).

„Csak a szíve” nyugszik Kenderella Kálmán plébános atyának a szentetornyai temetőben (1866-1944) ennyi maradt belőle, „Többé már nem fogom a kasza nyelét”, mondja a haladokló gazdalegény, „Életet ígértek, halált hoztak”, „Az eleki plébános”, „Sa-

lakos a kaszárnya udvara” ifj. Szalai Gáspár (1925-1952) ún. piszkos kulák fattyú munkaszolgálatos katona, „kirúgott” egyetemista, akit agyonvertek, majd a kazánban elégették s a „salakot a laktanya udvarán elterítették”. „Káinok világa”. „Uram irgalmazz!” Lehet ezt elfelejteni? Nem lehet elfelejteni! Lehet ezt megbocsájtani? Én nem tudom megbocsájtani, nem vagyok rá felhatalmazva! Szörnyű, ami itt történt! Mondja az egyik áldozat leszármazottja – amivel én is egyetértek – az elkövetők megúszták büntetlenül, a „kölykeik, tanítványaik meg itt osztják az észit, most is...”

Idézet a szerzőtől: „II. Haynau János az esernyős gyilkos így biztatta a magyar (?) parlamentben pribékjeit 1957. január elején: Nincs időnk! Nem várunk a bírósági ceremóniákra. Leöljük mindenkit, aki felemeli a fejét. Leöljük, mint egy útszéli kutyát és elássuk ott, ahol megdöglött! S így is tettek!”

talmasok reguláira. Teszi, ami ésszerű: miért ne halászna? Mindent megmutatott, sokat fényképeztem. Az udmurtoknál sikerült megörökítenem a bokorháló használatát, amiről a gyomaendródi Kiss Sándor kénytelen volt leírni a könyvében, hogy magyar földön már nem használják. (Ime, a kései utódok is kutathatják még a témát Herman Ottó gyűjtései után 120 évvel!)

A rég polgárosult – ha ebben mérjük – előttünk járó nyugaton azért se keressük a halászat őseredetű formáját, mert a télen –nyáron fedél nélküli életet ők már nem vállalják. Ugy gondolták a folyók és a tavak legyenek a horgászoké, a halhúst úgyis a tengerek és a tógazdaságok adják. Újabbban onnan felől szabályoznak minket, kötődéseinket nem érzékelik.

Egyszerűsítették az ábrát utóbb Horvátországban is. Ott egyesül a Dráva a Dunával, s a vadvizekkel teliszabdalt, kiterjedt Drávazug - Gemencebb a Gemencnél - persze, természetvédelmi terület. A közepén, egy nagyobb szárazulaton találjuk az ősi magyar halászfalut, Kopácsot, ahol 40-50 éve még félszáz familia megélt a vizekből. Ennek állított emléket Lábadi Károly: A kopácsi vízivilág című könyvével. Egyebet nem tehetett, mert a halászat itt már a múlté. Ugy gondolta a hatóság, hogy a nemzeti parkból ki kell tiltani a halászatokat. Tévedtek, megcsonkították ezáltal. Még egy varsakaró sem árulkodik az ember belesimuló jelenlétéről, pedig ez a harmónia végre egy felmutatni való jó példa lehetne, miközben csak úgy záporoznak ránk a híradások a világméretű környezetkárosításokról.

Többször voltam Kopácson az őszi halászbúcsún. Mind itt vannak a halászkok. Se vége se hossza a régi történeteknek, de a tógazdaságból hozatják a halat az ünnepi asztalhoz. Nem lehet át-

lépni a törvény szigorát, szinte szenvednek ettől. (Messziről nézve ez fel sem tűnik.) Hallom a pénzelveket, hogy más áldozatokkal könnyen meg lehet termelni azt a hasznot.

Bebarangoltam a múltkoriban a tejiparáról híres Zala megyét. Sehol nem láttam csordát, a falvakban nincs nagyjóság. Már nem tudnám azt a fotómat megismételni, amikor a néni kezeivel megsimogatja tehénkéjének tomporát. Ezután nem az ilyen jelene- teken nevelkednek gyermekeink. Szeretett Közép-Európánkban a paraszti létezés határozza meg a kultúránkat. A szántó-vető mellé oda vehetjük a halászt meg a pástort is. Ha elolvassuk a Nobel-díjas író, Raymond Parasztkok című könyvét - már is értjük a lengeyeleket, mert mintha a mi falvainkban járnánk. Erről a világról állítottak emléket legjobb műveikkel a mi tollforgatóink is és más művészeink. (Írók, költők most miért nem jajongtok?)

Volt itt egy nagy-nagy talapzat, ami generációk láncolatát formálta működőképessé. Kikezdetlenül látszott. Most ez a fundamentum folyton csonkul – csonkítják, lefaragják.

Tehetünk –e valamit mi kisemberek? Kedves Gyomaendródi, a halfőző sokadalmakat sokfelé hirdetik. Abban adhatunk többet, hogy a finomságok csáberejét meghagyva arra tereljük a figyelmet, aki emögött van, az emberre, a vízen járóra.

Érezzék jól magukat a halászkok ezen az ünnepnapon, no meg azután is az idő végezetéig.

Kihez foháskodjunk?

Gyomaendródi, 2008. augusztus 16.

Kunkovác László

Fiatalokról fiataloknak

NYÁRI TÁBOR DÉDESTAPOLCSÁNYON

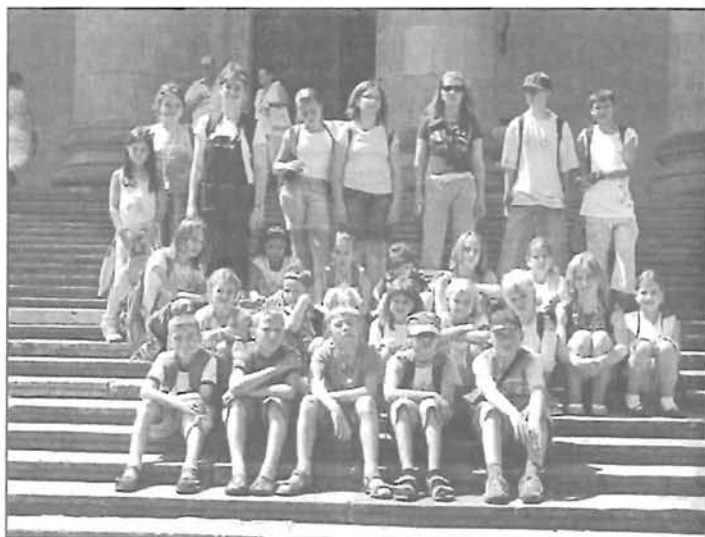
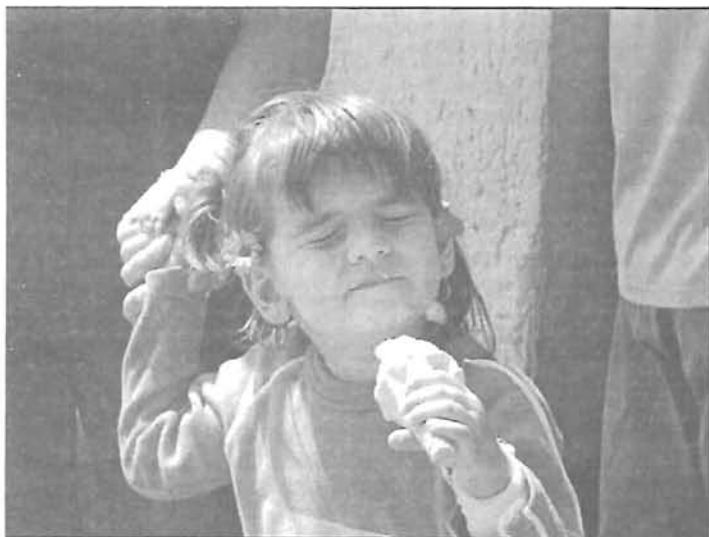
A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola szervezésével nyári tábor volt augusztus 4-9-ig Dédestapolcsányon. 24 gyerek és 6 felnőtt vett részt.

Izgatottan vártuk az indulást. Az első nap megálltunk Egerben, hogy megnézzük a Bazilikát. Itt megtekintettük az orgonát. Elmentünk a Szent István Rádióba is. Fáradtan érkezünk meg a táborhelyre, ahol nagyon szép környezet vett minket körül.

Másnap Belpátfalván megnéztük az Apátságot. Lenyűgöző volt. Ezután felmentünk a belpátfalvi hegyre. A táj

gyönyörű volt. Harmadik napon Kalmár Laci bácsi médianapot tartott. Kipróbálhattuk a kamerákat. Délután eljött a Katolikus Rádiótól egy hölgy, hogy riportot készítsen velünk. Sokan vállalkoztak rá. Ezután mindenki várta az esti grillezést, ami jól sikerült. Akadályverseny következett. Három csoportba voltunk osztva és különböző feladatok voltak. A negyedik napon elmentünk a Dédes-várhoz, innen nagyon szép volt a kilátás. Délután kézműves foglalkozáson vettünk részt. Este táborújj mellett énekeltünk. Az ötödik napon Szilvásváradon kisvasúttal elutaztunk a Szalajka-

völgybe, ami izgalmas volt. Visszafelé megtekintettük a csodálatos Fátyol-vízesést. Vásároltunk, majd a Börtönmúzeumot néztük meg, ami igen érdekes volt.

Záró este a csapatok színházi előadást mutattak be, amit díjaztak. Igazgató Úr, Varjú Laci és Imi bácsi zsűriztek. Katinka néni és Editke néni szétosztották a finom csoki tortát. Géza bácsi sok-sok fényképet készített a táborról. Az utolsó nap a hazautazással telt. A hat nap alatt sokat túráztunk, hegyet másztunk, nevetgélünk, játszottunk, jól éreztük magunkat.

Köszönjük szépen Katinka néninek, Editke néninek, Imi bácsinak, Varjú Lacinak, Igazgató Urnak, Géza bácsinak és Kalmár Laci bácsinak, hogy vigyáztak ránk és gondunkat viselték.

Kiszely Dominika, 6. osztályos tanuló

Itt szeretnénk megköszönni a Püspökségnek a nagylelkű anyagi támogatást, a pályázat koordinálásban és kidolgozásában pedig Iványi László atya közreműködését és tanácsait.

Lukács László igazgató

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érte munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Életét adta egy fiatalért Orbán László kolozsvári egyetemi lelkész

Augusztus 9-én, szombaton este elhunyt Orbán László kolozsvári egyetemi lelkész. A Duna-deltánál volt egyetemistákkal nyaralni, amikor egy fiatalot kellett kimenteni a vízből. A fiatalot sikerült megmentenie, ő maga azonban vízbe fulladt.

Orbán László Kolozsváron született, vallástalanul nevelkedett.

György Balázs akkori káplán szeretete által indult el Isten felé, azután rövidesen megszületett a papi hivatása. Szülei átköltöztek Pécsre, de ő úgy érezte, népéért Erdélyben kell maradnia. Szentelése után Gyimesfelsőlokon és Csíkban volt káplán, azután Rómában végzett családpsztorációs tanulmányokat. Az utóbbi években Kolozsvárott volt egyetemi lelkész.

Gyázmisével egybekötött temetése augusztus 13-án, szerdán 11 órakor volt a házsongárdi temetőben.

Diákjainak megemlékezése a Kolozsvári Egyetemi Lelkészség honlapján olvasható: www.kel.ro.

Magyar Kurír

Egy fogoly levele 1944-ből

1944.

СОЮЗ ОБЩЕСТВ КРАСНОГО КРЕСТА И КРАСНОГО ПОЛУМЕСЯЦА СССР

Почтовая карточка военнопленного
Carte postale du prisonnier de guerre

Кому (Destinataire): Szakálos Máté
Magyarország, Békés megye

Куда (Adresse): Budapest III. k. 6. sz.
(улица, номер, здания, № дома, № п.ч., село, деревня)

Отправитель (Expéditeur): Szakálos Máté
Фамилия и имя военнопленного
Nom du prisonnier de guerre

Москва

Почтовый адрес военнопленного
Adresse du prisonnier de guerre: Posta fiók 62/18

Kedves műüleim testvéreim!
Az októberben írt levelet lapot megkaptam XII. hó 12. Újév napján írok három lapot. Flamarialból usm tudom írni minceslap.
Csoholok mindenkét
26 Máté.

PITTI KATALIN ENDRŐDÖN

folytatás a címlodról

hisz Te vagy az eszköz, a vezető, aki átadod a tudásodat, tehetségedet. Erre 'használ' az Isten. Azért adta a tehetséget.

Onálló estjeimben, hogy mit dalolok, és mit mondok, én választom ki. Hamvas Béla írja: „A boldogságot csak az bírja el, aki elosztja. A fény csak abban válik áldássá, aki másnak is ad belőle. Mert amikor bennünket elküldtek, az útra bocsátó hatalom így szólt: Rád bízok minden embert. Kívétel nélkül mindenkit.

Mi szentesiek vagyunk. Több generációra visszavezetve gazdag gazdálkodó emberek voltak.

Atyai nagyapám agyvérzést kapott, sose tért magához, míg meg nem halt, mert mindent be kellett „önként”szolgáltatni. Elvettek mindenünket. Édesanyám szüleit nem ismerem, mert Mamika akkor 13 éves volt, a két bátyja már fogságba került. A szülők a kicsi lánnyal elmenekültek Dunántúlra, Bodajkra, ahol egy bányában bujkáltak. Amikor az orosz front odaért, a helyiek árulása következtében tömegsírba lőtték őket. Anyukám úgy menekült meg, hogy elszaladt.

Amikor elmegyek Székelyföldre, – oda kell menni tiszta energiáért –, eszembe jut, mit is mondtam Kodály Zoltán róluk: – Ha magyar akarsz lenni, el kell kezdened székelynek lenni! Oda minél többet jársz! Kodály mondta azt is: – Magyar az, aki a magyar kultúra része. Pénzt, vagyont lehet örökölni, de kultúrát nem. Anyyra vagy kulturált, amennyire megszerzed. S továbbmegyek: –Magyarságot sem lehet örökölni. Csak anyyira vagy magyar, amennyire azt megszerzed. Tiszta forrásokhoz kell eljutnunk az imádság erejével!”

Kedves Művésznő és Művész Úr! Isten adjon Önöknek még sok erőt és egészséget, hogy hivatásukat és küldetésüket még sokáig teljesíteni tudják. Köszönjük, hogy itt voltak és megosztották velünk érzéseiket és lelkiségüket. Mi, akik hallottuk, igyekszünk kamatoztatni és a mindennapokban erőt meríteni az áldásból.

Ungvályi János

Egy fogoly, Szakálos Máté levele 1944-ből, melyet orosz hadifogságból írt szüleinek haza, Endrődre. Három és fél évig volt fogoly Kiev városában valamint Tarnica és Briocha tartományban.

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (9.)

1858-ból olvassuk az első hirt arról, hogy az elszaporodott mesteremberek több elkülönített céhekre oszoltak. A szücsök és szabók együtt, a kovácsok, kerékgyártók, asztalosok és bognárok szintén csoportosultak. Mindkét csoport díszes-céhzászlaját – Schiefner plebános áldotta meg. Keresztanyák – „Salaczné Korbuly Ida tésasszony, a tekintetes Kontur Tahy Amália asszonyság valának.”

A jótékonyság anygala a Vida-féle kórházat sem kerülte el, mert azt olvassuk, hogy két szobával, két kamarával és halottas-házzal nagyobbított.

A Schiefner-féle iskolai építések az 1860. évben kezdődtek meg, amikor is felépült a gyomavégi új iskola több mint 4000 új osztrák forint költséggel (1859-ben cserélték be a régi pengőket az új ezüst forintra). Az első tanítója a helybeli származású Balla Mátyás volt.

A községi előljáróság – „vallásos érzelmeinek kifejezést adandó” – 1861-ben 400 új forint költséggel megújította a lelkészi épületet és 220 forintért két díszes lobogót készíttetett a templom részére. A tisztszenteselésen a keresztapai tisztart Pintér György bíró és Uhrin Imre másodbíró töltötték be.

A község erőteljes fejlődését rövid időre megállította az 1863. „szükesztendő,” melyről azt olvassuk a régi historiában, hogy „Isten ne adjon többé oly nyomorteljes évet.” Oly nagy szárazság és aszály következett be, hogy a fenyegető éhhaláltól csak nagyobb kölcsön és adomány nyújtásával tudták megmenteni az elképzelhetetlen szükséglet szenvedő lakosságot. A vetőmag sem termelt meg. A jószágot vagy elköttyavetyélték, vagy a felvidékre teleltetésre adták „felibe”. A község 800, a plebános 250 egyénnek főzetett naponként levest és osztott ki személyenként félfont kenyert. Ezt közköltegen és adományok gyűjtéséből fedezték. A segélyezés egészen májusig történt. – Az elszegényedett lakosság csak az 1863. évben jött magához, amikor is rendkívül bő termés örvendeztetette meg őket. Még nagyobb termésrel és igen magas árakkal köszöntött be a kiegyezés esztendeje 1867.

Ez az év nehéz harcoknak kezdetét jelentette Endrőd község előljárósága és a hitközséget képviselő plebános között.

Az előljáróság tervbe vette, hogy az u. n. tanítói földeket községi kezelésbe és tulajdonba vegyék. Elsősorban az 1837-ben adott 40 hold földet vették előljárósági

határozat értelmében községi művelésbe. A plebános jelentésére – az urbéri ügyek kezelője: „az alispáni bíróság” a földeket az egyháznak ítélte és a plebános kezelésbe adta. A vármegye közgyűlése pedig kimondta, hogy „a község ügy, mint eddig, ezután is fizesse az adót a tanítóföldek után, mert erre magát 1858-ban kötelezte.” Az előljáróság – Uhrin József bíró vezetésével s püspökhöz is fordult, de itt is elutasításban részesültek.

Teljes erővel kirobbant az ellentét 1870-ben, az első iskolai-adó kivetése után. 1869 decemberében ugyanis az 1868. évi népiskolai törvény rendelkezése értelmében megalakult a katolikus iskolaszék és a kiadások fedezetére kivetett 5 százalékos iskolaadó kezelését – a régi hagyományos szokás alapján – a községi előljáróságnál hagyta.

Az előljáróság a beszédet adó azonban nem utalta át a hitközségnek, sőt 1870 szeptember 8-án a képviselőtestülettel határozatilag kimondta az iskolák a községi jellegét, a tanítóföldeket kezelésbe vette, s a tanítókat új választásnak akarta alávetni. Vadász Manó Békés-Csongrád

megyék tanfelügyelője jóváhagyván e határozatot, a községet külön iskolaszék alakítására utasította. – A gyulai megyei iskolaszék azonban feloldotta – hívek fellebbezésére – a határozatot és elrendelte, hogy ezen ügyben az egész endrődi népszavaztassék meg. A községi párt Kovács M. István vezetésével Küldöttségben fordult a Közoktatásügyi Miniszterhez és tőle a községi iskola jóváhagyását kérelmezte. A Miniszter megbízottja és a megyei iskolaszéktől alakított bizottság 1871 augusztusában megszavaztatta a lakosságot, mely 96 szavazat többséggel a katolikus iskola mellett döntött.

Ez az áldatlan küzdelem 1875 végéig tartott, amikor is újra kísérlet történt a községi ismétlődő iskola létesítésére és községi iskolaszék alakításával kapcsolatban, hogy az odiózus 40 hold a felekezeti iskolától „elveendő.” Természetesen a felsőbb hatóságok nem hagyták jóvá e határozatot sem. Ha nem is sikerült az előljáróság terve, az a sajnálatos következménye lett mégis az összeütközéseknek, hogy jövőben község nem azzal a jóindulattal és bőkezű áldozatkészséggel kezelte a hitközség ügyeit, mint másfél századon keresztül.

Az iskolák szaporítását azonban nem akadályozta meg a tusakodás. A vármegyei tanfelügyelő felhívására hamarosan szervezés alá kerül a 4., 5. és 6. tanítói állomás. Báró Wodiáner Albert Nagylappon állít 1873-ban új iskolát, de a kocsorhegyi tanköteleseket nem engedi ide járni. 1878-ban felépül az öregkerti (u. n. Timár-féle) iskola is. A hetvenes évek elején 1130 tankötelesből 679 látogatta rendszeresen az iskolákat.

(folytatjuk)

A SZEGEDI FELNŐTTOKTATÁSI ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA FELNŐTTKÉPZÉST INDÍT A MEZŐBERÉNYI PETŐFI SÁNDOR GIMNÁZIUMBAN

Képzési kínálatunk a 2008/2009-es tanévre:

Gimnáziumi képzés: esti (heti 2-3 alkalom)
ÚJ! levelező (kéthetente 1 alkalom)

Szakképzés vizsgagaranciával:

szociális gondozó és ápoló
pénzügyi-számviteli ügyintéző
számítógép-kezelő (használó)
számítástechnikai szoftverüzemeltető

Jelentkezési határidő: 2008.09.7. Tel.:30/2079-637

Szegedi Felnttoltatási
Gimnázium és Szakképző Iskola

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Adjon nekünk figyelmes szívet

„Jöjj Szentlélek, töltsd el híveid Szívét és gyűjtsd meg bennük szereteted tüzeit!” - imádkozta Pünkösöd ünnepén XVI. Benedek pápa. De nemcsak ekkor hívjuk segítségül a Szentlelket, hanem az iskolaév kezdetén is. A Szentlélek megvilágosítja lelkünket, hogy a hónapokon át tartó közös iskolai munka során Krisztus szeretete vezessen bennünket. Ő a nagy Tanító, aki mindnyájunkat képes rádöbbeneni hivatásunkra, és értékeinkre, amelyekkel megajándékozhatjuk egymást.

Szüleink megvették már a tanszereinket, könyveinket, az órarend is lassan kialakul, miközben bennünk élnek még a nyári vakáció felejthetetlen élményei, a hittantáborok, a kirándulások, a családi és baráti együttlét boldog pillanatai. Ezért is hálát adunk az iskolaév első szentmiséjén. És kérjük a Szentlelket, hogy adjon nekünk bölcs, figyelmes szívet. Tegyen minket szorgalmas, jó magaviseletű, törekvő, odafigyelő diákokká. Az iskolában nemcsak a tananyagot sajátítjuk el, hanem sok más értékkel is gyarapodunk. Ezért kérjük a Szeretet Lelkét, hogy nyissa meg szívünket egymás megbecsülésére, az igazmondásra, a nagylelkűségre, hitünk elmélyítésére, a gyöngék fölkarolására. A hittan és a diákmise is e nagyszerű tulajdonságok

Vasárnap
templomba
indul
az egész
család.

elmélyítésében segítenek minket.

Minden tanévkezdés egyben újratekzés. Tiszta lappal indulunk az új tanévnek. Bármilyen volt az előző iskolaév eredménye, javíthatunk! Igyekezünk olyanná válni, amilyennek Jézus akart, mert életünk nagy iskolájának Ő a célja, és Ő a jutalma.

Finnországba vittük el Békés megye hírét

2008. július 15-23-ig Finnországban jártunk egy nemzetközi diáktalálkozón, ahol 10 békés megyei diák képviselte nemcsak megyénket, hanem Magyarországot is.

A pályázatot a Békés Megyei Önkormányzat írta ki, amely

elnyerésének feltétele diákönkormányzatban végzett munka, illetve közösségi munka volt. Persze nem ártott, ha beszélünk idegen nyelvet is. Nagyon örültünk, hogy mi voltunk a kiválasztottak. Gyomaendrődről Farkasinszki Zita és Mari-

ann vett részt a programban, Hunyát pedig én képviselhettem. Bár ismeretlenként kerültünk be a csapatunkba, az első megbeszélések után új barátokra találtunk egymásban. Csoportvezetőnk Dr. Erdeiné Gergely Emőke volt, aki pót-anyukánként vigyázott ránk.

Imatra egy végtelenül nyugodt, tiszta város, ahol spanyol, portugál, francia, finn és magyar diákok találkoztak. A program nagyon színes volt, érdekes volt megismerni más nemzetek fiataljait. Nem valoltunk szégyent, sőt! Büszkéek voltunk az általunk felállított magyar standra, ami a leglátogatottabb és legnépszerűbb volt. A csoportvezetőnk is elégedett volt velünk, mondhatni büszke volt ránk.

Köszönjük a lehetőséget, hogy képviselhettük Békés megyét. Reméljük a jövőben is lesz lehetősége a békés megyei fiataloknak, hogy hírét vigyék kis országunknak.

Petényi Dóra

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

2008. augusztus 2-án **Timár Krisztián és Dávid Erika** mondta ki a boldogító igent az endrődi templomban, és közös életükre kaptak áldást Iványi László tb. kanonok, helyi plébánostól. Isten adjon nekik boldogságot egy életen át! Előző számunkban tévesen jelent meg Dávid Erika neve. Ezúton kérjük szíves elnézését.

Szentlelje meg az Isten szívetek szeretetét, és adjon boldogságot egy életen át!

Mint Istennek szent és kedves választottai, öltöszetek magatokra az irgalmasságot, a jóságot, a szelidséget és a türelmet. Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panaszja van a másik ellen.

Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke.

S Krisztus békéje töltse be szíveteket, hiszen erre vagytok hivatva, egy testben. Legyetek hálásak, Krisztus tanítása éljen benneteket elevenen, s teljes bölcsességgel tanítsátok és intsétek egymást. Az Istennek énekeljétek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent énekeket.

Akár mondtok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevében, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának.

Asszonyok, engedelmeskedjétek férjetekeknek, ahogy illik az Úrban. Férfiak, szeressétek felelősegeteket, s ne bánjatok durván velük.

Kol 3, 12-19

Augusztus 9-én **Uhrin Zoltán és Oláh Margit**, (bal oldali kép) 16-án **Pintyöke László és Lehóczki Rita** (jobb oldali fotó) részesült a házasság szentségében, nászmise keretében.

Július 26-án **Hegedüs Imre és Almási Anett** kötött házasságot az endrődi templomban. Házasságukat Szurovecz Vince pp. káplán, esperes, békésszentandrásai plébános áldotta meg.

Trodalmi oldal

Gergely Ágnes: Az ég tetői

Évtizedekig semmi, aztán egyszerre csóstül jönnek. Mint a nádas, körülveszik az embert, zajtalanul. Megülnek körülötte, villognak, mint éjjel a homokszemek.

Azt szokták kérdezni tőlem, hiszek-e a csodákban. Mindenben hiszek, ami ijesztő. A Holt-tengernél, amíg a magyar küldöttség lebegve fürdött a sós vízben, a méretelen homokdombok előtt ácsorogtam, és vártam, hátha megjelenik egy Kéz a horizonton. Capernaumban figyeltem, talán szárnyuk nő a halászhajóknak, Jeruzsálemben a lábnyomoknak. Semmi sem történt, azaz mégis: a költőtálatkozón, ahol felolvastam, a mikrofonhoz emeltem a fejemet, hogy

belefogjak a versbe, s a nyakszirtemen abban a pillanatban becsipődött két nyakcsigolya közé egy ideg. De tudtam, valójában tüzes vasnyéllal megütöttek, és nem szabad ordítanom. Végigmondtam a verset, egy finom vonású jemenita színésznő héberül is elmondta, a szöveget közben angolul a falra vetítették, hogy mindenki értse. Végül valahogy lejttem az emelvényről, a szállodában rázuhantam az ágyra; másnap tértem magamhoz. 1990 februárja volt, fénylő, sivatagi tél.

Akkor reggel a Hegyi beszéd színhelyére vittek bennünket. A hegyet kicsinynek láttam, s elámultam a nyolcfelé néző templomnál, Juhász Gyula milyen pontosan érzekelte a táj gyöngédségét: „Ragyog a hegy ezüstös glóriában, / A ciprus bűvös illatot lehel, / A hold az ég tetőin vesztegel...” Délelőtt volt, kínzó napfény, a ciprusok messze, de az hogy „vesztegel”, „az ég tetőin vesztegel”, megállította az égitesteket és mozdulatlan fénykört vont a hegyoldalra. A csendben az ablakok mögött ágaskodtunk.

A templomkapuban odalépett hozzám egy svéd költő, szinte lábujjhegyen.

- Hallottam, ahogy tegnap elmondta azt a verset. Maga volt a megtestesült szenvedés.

Bólintottam.

- Elmondaná a verset ugyanígy, a dél-svédországi költőtálatkozón!

- Hogyne mondanám el! Boldogan elmondom.

- Hazamegyek Malmöbe, megbeszélem a többiekkel, és jelentkezem.

- Malmöbe!- kiáltottam. – Van ott egy vöröstéglás várépület!

- Persze hogy van. Járt már arrafelé!

- Sohasem jártam. A háború alatt három képet őriztem a kötetnyem zsebében, egy újságkivágatot a granadai Alhambráról, egy másolatot Cézanne Provence-i tájáról és egy fényképet a malmöi várról. A vár képe színes volt, dombornyomásos. Megfogadtam, ha életben maradok, mindet megnézem.

Három hónap múlva a malmöi vár előtt készült sajtófotón így szólt a képaláírás: „az író megérkezik álmai városába”.

A nagy nyugalomú északi városban többször is felolvastunk. A sárga virágos májusi rétek között tisztára seprert utak húzódtak, ezeken az utakon soha nem kergettek végig senkit. A költők gyűrűjében ott állt a fesztivál két fontos vendége, az angol Kathleen Raine és az amerikai John Ashbery. Nemigen mutatkoztak együtt, Raine apró volt,

ősz hajú, pirosposzsgás és folyton lobogó (később megtudtam, hogy anyai ágon skót), Ashbery langaléta, loboncos, henye testtartású és vontatott beszédű, mint aki sejtí, hogy ügyis figyelnek rá. Kathleen bejárta Indiát, Blake-ról és Yeatsról írt könyvet, a neoplatonizmusról tanulmányt; tőle hallottam először, hogy a kereszt rokona az életfának. A találkozó idején írta Poppy-flower (Pipacs) című versét, és a mező virágáról ez jutott eszébe:

Ma Perzsiában hegység rendített meg embertömegeket, cseppet sem nagyobb gonddal, mint hulló szirmokat, vagy galaxisok csillagait-hát kik vagyunk mi annak a Jelenlétnek, amelynek nagy és kicsiny, sok és egyetlenegy csak azonosság, és semmi, és minden!

Az amerikai költő The Instruction Manual (Használati utasítás) című híres leíró költeményével lépett a színre. A fiatalkori, 1955-ös költemény feltehetően saját tapasztalatra épül, a pályakezdő Ashberynek kézikönyvet kell írnia egy fém helyes felhasználásáról, az unalmas kézirat fölött kinéz az ablakon, és Guadalajara mexikói várost képzeli el, a rózsaszínű virágok városát, amelyet sohasem látott. Milyen lehet a sétány, a város főtere, ahol a zenekar éppen Rimszkij-Korszakov Seherzadéját játssza!

Párok sétálnak, mindenkin vakációhangulat. Legező, a parádé élén, jólvasalt polgár mélykék öltönyt visel. Fején hófehér kalap, azonkívül bajusza van, melyet megnyíratott az alkalomra. Szeretett felesége fiatal és csinos, vállkendője virágos, rózsaszín és fehér.

Papucs lakkbőr, amerikai divat, kezében legyező, szerény asszonyka, nincs inyére, hogy a tömeg nagyon lássa az arcát.

De mind úgy el vannak foglalva a maguk feleségével vagy kedvesével,

nem hinném, hogy a bajuszos ember feleségét itt észreveszi valaki.

A vers végén a költő visszatér a használati utasításhoz.

- This is not poetry! - toporzékol Kathleen a színház előtt. – Ez nem költészet!

Szótlatlan nézem. Angol, és toporzékol! (De hát anyai ágon skót.) Magam mindig gyanakodtam a felsorolások költészetre, a zuhogtatott sorokra. Hiányzik belőlük, amit körülírnak. Habár ki tudja! Lehet, hogy Guadalajara, a rózsaszínű virágok városa is rejt magában annyi megrendülést, mint Perzsia, a hegyi földrengés, amelyet hulló pipacs-szirmok idéztek föl egy angol kertkapuban.

A találkozó utolsó estjén minden meghívott felolvas. És akkor, ahogy a mikrofonhoz emelem a fejemet, hogy belefogjak a versbe, egyszerre ott a tüzes vasnyél a nyakszirtemen. Nem ordítok fel, végigmondom. A búcsúkoccintásra nem megyek el. Tántorgok az utcán, világos van; Észak-Európa, fehér éjszakák.

- Miért nem ment el a többiekkel!- kérdezi mögöttem egy hang.

- Rosszul vagyok.

- Tegye le a holmiját a kapualjban- mondja a hang. - Oda, arra a biciklire. Meg fogom gyógyítani. Mutassa, hol fáj.

A nyakcsigolyámat mutatom, a tarkómat. Nem fordulok hátra. Ujjakat érzek a koponyámon, erőteljes, nyugodt kézmozgást. Néhány perc múlva kiáll az idegből a fájdalom. Előni a fáradtság, mintha követ törtem volna.

- Hogy köszönjem meg! Kicsoda ön!

- Svéd vagyok, és grafikusművész. Évekig dolgoztam japánokkal egy közösségben.

- Tőlük tanulta! Megmondaná a nevét!

- Sosem kell tudnunk annak a nevét, aki segít rajtunk.

A szálloda előtt kábultan nyújtom a kezemet. Mélyen alszom aznap, de előbb hanyattfekszem a padlón, ahogy névtelen jötevőm a lelkemre kötötte. „Mindig érezni kell a föld erejét.” Éjfélkor is világos van; nincs benne semmi ijesztő. A hold az ég tetőin vesztegel.

2005.június- 2008.május

Gergely Ágnes – Kossuth-díjas költőnk- két kötettel is jelentkezett a könyvhéten. A Tigrisláz új, izgalmas Tíz óra a magyar versfordításról; míg Dylan Thomas Az író arcképe kölyökkutya korából c. művének fordítását háromszor is (1959; 1989; 2008) kiadta az Európa Kiadó.

Ízes Ízek

Szeptember

Káposztába rejtett sertésborda

Egy fej káposztát csikokra szelünk és sós vízben megfőzzük. Sertésborda szeleteket kiverünk, besózzuk és margarinban pirosra sütünk. Tűzálló tálat kikenünk margarinnal, és a káposztát és a hússzeleteket rétegeljük, felül káposzta legyen. A hús pecsenyelevét tejföllel összekeverjük, az egész tetejére öntjük és pirosra sütjük. Rizzsel tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endródi hájas kifli, káposztáslepeny... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, tájlagos sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TŰZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalphézés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,

Csővek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,

Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Tel.: (66) 386-909

**Hitelletőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telemax Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.:66/442-755

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

családja

HUNYA ELEKNÉ SZILÁGYI MAGDOLNA, aki Hunyán élt, augusztus 15-én 86 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: rokonok és hozzátartozók.

DINYA LÁSZLÓNÉ ALT MÁRIA, aki Endrődön élt, július 31-én 76 évesen hosszú súlyos betegség után elhunyt. Gyászolják: férje, fia és családja, rokonok, barátok.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett feleségem, édesanyám – DINYA LÁSZLÓNÉ ALT MÁRIA - temetésén részt vettek, fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

HORNOK EDE ISTVÁN, aki Gyomán élt, aug. 22-én 84 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: felesége és

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Megemlékezés

UHRIN MIHÁLY

1908-1963

születésének évfordulóján szeretettel
gondolnak rá gyermekei:

Mihály, Klára, Ernő.

Áldott emlékét tovább őrzik unokái:

Mihály, Ernő, Viktor, Éva, Tamás,
Eszter és nyolc dédunokája.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbevitel az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Fényképalbum

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-
Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.
Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

„Szüreti bál a kulturban... 1955”

A koszorút fogja: Szakálos Tibor és Oláh Mária

SZENT ISTVÁN-NAPI ÜNNEPSÉG

Ebben az évben is már a hagyománnyá vált lovasfelvonással kezdődött az augusztus 20-i program. Az új kenyeret a Szent Imre templomtól az Erzsébet ligetbe helyi lovasok, fogatok kísérték. Földesi Zoltán országgyűlési képviselő ünnepi beszédét követően Iványi László tb. kanonok, endródi plébános megszentelte az új kenyeret, majd Várfi András polgármester ünnepélyesen megszigte, és szétosztotta. Ezt követően helyi fellépők mutatták be műsorukat: Őszidő Nyugdíjas Klub, Rumba Táncklub, Uhrin Benedek, Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény. Az est végén az Akantis Old Boys együttes gondoskodott a jó hangulatról.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Szeptemberi ajánlataim:

- festékárak: Trinát, Cellkolor, Dűfa, homlokzattfestékek, belső falfestékek, csempe ragasztók, glettek, hígítók, ecsetek, hengerek
- szivattyúk, szórófejek, tömlők, csatlakozók
- fűnyírók, bozótívágók, kéziszerszámok
- gázegők, bográcsok, faszén
- szegek, csavarok, kerítés drótok
- műanyag kukák, alu létrák
- vegyszerek, permetezők
- védőfelszerelések, kesztyűk
- szőnyegek, asztalterítők
- virágládák, virágcserepek, növénytápok
- elektromos barkácsgépek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felölös kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 10. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. október

A tartalomból:

KÖSZÖNTŐ AZ IDŐSEK VILÁGNAPJÁN

Az Idősek Világnapján azokat köszöntjük, akik hosszú élet munkáját és rengeteg tapasztalatát tudhatják maguk mögött. Élettel teli bölcsességüket, szeretetüket, gondoskodásukat mindannyian érezzük, hiszen ők neveltek és tanítottak minket, fiatalokat.

Sütő Andrástól származik a következő gondolat: „Önmagát becsüli meg minden nemzedék azért, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött...” A mi világunk Önökkel, szüleink, nagyszüleink életével kezdődött. Az Önök munkájának eredménye a jelen, amelyben a mi generációnk él és azt adjuk tovább, amire Önök tanítottak. A jövő nemzedéke is tanul ebből, hiszen az új generációk gondolkodásába beépülnek az előzőektől átvett minták, tapasztalatok, így a nemzet szellemi megmaradásának egyik fontos része az általuk létrehozott érték és annak továbbörökítése.

Meg kell őriznünk hagyományainkat és meg kell becsülni az idősek által képviselt erkölcsöket, a józan eszt, a tiszta szellemet, a tenni akarást és a kitartás fontosságát, melyek példamutatóak lehetnek számunkra. Az unokák, dédunokák továbbvihetik mindazt, ami szép, ami igazán értékes. Egy örömmel és küzdelmekkel teli élet után ők már tudják mi a jó, mit kell tovább adni és mi a rossz, amit el kell kerülni az utánuk jövő generációknak.

Szőnyi István: Öreg házaspár (1922)

A mi feladatunk, hogy idős embertársaink számára olyan életkörülményeket biztosítsunk, mely lehetővé teszi számukra az öregkorhoz méltó derűs életet. Ez a világnap akkor lehet igazi tisztelgés, ha azok, akiket ünneplünk mindig érzik a támaszt, a segítséget, a törődést. Azt, hogy mindig mellettük vagyunk, nem hagyjuk őket magukra, számíthatnak ránk életük legnehezebb időszakában is. Köszönettel tartozunk a hosszú évek alatt végzett becsületes munkáért és jó egészséget, tartalmas, boldog életet kívánunk minden idős embertársunknak!

Domokos László
országgyűlési képviselő

Parasztlakodalom a Tájházban - 10. és 20. oldal

Októberi forradalmunk hősei - 4. oldal

Az aradi vértanúkra emlékezünk - 13. oldal

Kerti parti Hunyán - 16. oldal

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Köszönet az 1 %-ért

A HALLHATÓ HANG ALAPÍTVÁNY az 1996. évi CXXVI. törvény 6. § (3) bekezdés rendelkezésének megfelelően, ezúton tájékoztatja a nyilvánosságot és értesíti Támogatóit, hogy a 2007. évi felajánlott SZJA 1 %-aiból az adóhatóság 86.169,- Ft összeget utalt át számlánkra. Ezt a összeget az alapítvány eszközállomány vásárlására és a gyermekek támogatására használta fel.

Az SZJA 1 %-ból eredő támogatásból tartalékot nem képeztünk. Köszönjük a támogatást és kérjük, hogy a jövőben is támogassák alapítványunkat adójuk 1 %-ával!

Gyomaendrőd, 2008. szeptember 17.

Imre Mária
a kuratórium elnöke

Nemzeti ünnepünk (október 23.) programja

9 órakor ünnepi mise az endrődi templomban

9.45: Megemlékezés az endrődi kopjafánál és koszorúzás.
Ünnepi szónok: Dr. Erdész Ádám

11: Ünnepi képviselő-testületi ülés az endrődi közösségi házban, kitüntetések átadása

Felhívás!

Tisztelt Városlakók! A Gyomai Tájház közösségi színtérrel válásához szükséges, hogy a lakosság magáénak érezze a múzeum ügyét. Korábban ezek a közösségi színterek (iskolák, ipar-testületi házak, szociális házak, stb.) a lakosság hozzájárulásával, ezáltal felelősségvállalásával létesültek. Ezért a tájház tetőszerkezetének felújításához kérem szíves hozzájárulásukat. Egy gerenda képletos megvásárlásával - mely 5000 Ft-os befizetést jelent - felkerül a támogató neve az általa megvásárolt gerendába, így hirdetve az adakozót az utókornak, valamint a tájház falára kerülő táblára is.

Felajánlásokkal kapcsolatban információ kérhető:

Szonda István

Tel: 06/70/6353345 vagy e-mail: tajhaz@gyomaendrod.hu

Új tábla a Szent Gellért Iskola előtt

2008. szeptember 26-án egy szép új táblát kapott a Szent Gellért Iskola, a Hunyai Önkormányzat ajándéka. Köszönjük!

A Színfolt Mazsorett Csoport augusztus 14-17 között Franciaországban, Montrejeauban vendégszerepelt egy táncfesztiválon. Az együttest elkísérte a mezőtúri fúvószenekar.

Szeptemberben Nagyenyeden, a testvérvárosban jártak a mazsorettesek a Borfesztiválon. Nagyon jól érezték magukat a lányok, hatalmas sikerük volt, olyannyira, hogy februárban meghívták őket a Máltai Szeretetszolgálat által megrendezésre kerülő farsangi bárra!

Gergely Ágnes köszöntése

Szerkesztőségünk köszönti az endrődi születésű, Kossuth-díjas Gergely Ágnest, aki október 5-én lesz 75 éves. Kívánunk jó egészséget, boldog alkotó éveket a költőnek!

2008. október 18-án 10 órától 15,00 óráig az Endrődi Községi Házban Kor-kontroll nap lesz. Résztvevők: B. Király Györgyi a Kor Kontroll Társaság elnöke, Dr. Kopper László egyetemi tanár. Dr. Nagy Zsuzsanna onkológus főorvos, Dr. Ottó Szabolcs, az országos Onkológiai Intézet főigazgató helyettese, Dr. Kiss Róbert a Magyar Kardiológus Társaság főtákará, Dr. Mucsi Gyula, regionális tisztí főorvos, Dr. Tóth János diabetológus. A rendezvény háziasszonya: Bulla Bianka és Molnár Marianna.

12. 00-13. 00 Élvezd a zenét. Fellépő: Karda Bea. 14. 00-14. 10 Jótékonyági árverés, 14. 10-14. 35 Gyomaendrődi Színfolt Mazsorett fellépése. 14. 35-15. 00 Tombolasorsolás. A bevételből a Községi Ház pingpongszalt vásárol a fiatalok részére. Az előtérben szűrővizsgálatok. A belépés ingyenes.

2008. november 8-án 20 órától Operett előadás az emeleti teremben. Kálmán Imre az Operett király címmel. Főszereplő: Pitti Katalin, FELLÉPŐK: Kiszely Zoltán, Merényi Nikoletta és mások. Rendező: Hídvégi Miklós. Az előadásra jegyek 2. 000.- Ft-ért a Községi Házban vásárolhatók az előadás előtti napokban. Az előadás napján 2. 200.- Ft-ért a helyszínen.

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.

Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

Önök joga van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület szeptember hónapban

Szeptemberben két helyszínen ülésezett a Képviselő-testület, mivel a társulás kihelyezett ülésére Hunya Községháza Tanácsstermet jelölték ki. Nyolc napirendi pontban is egyeztetettek.

Elfogadták a Rózsahegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola, a Térségi Szociális Gondozási Központ valamint a Térségi Humánsegítő Szolgálat 2008. évi I. félévi költségvetési beszámolóját, megvitatták a Térségi Gondozási Központ kérelmét, s engedélyezték a kétágyas lakrészek egyágyasként való értékesítését, mivel igény inkább erre lenne a településen.

Nem támogatta viszont a 2. számú Idősek Klubjával kapcsolatos vásárlási kérelmet, mivel a Madizol épületét nem tartja arra alkalmasnak.

Hosszasan véleményezte a Köznevelési Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervét, végül arra a megállapodásra jutottak, hogy egy szakértőkből álló bizottságot hoznak létre, akik tovább gondolják a törvényesség betartásával a város lehetőségeit.

2008. szeptember 25-i testületi ülés anyagából

A köznevelési intézményekben a 2008/2009-es tanévben indítandó tanulócsoporthoz és létszámok jóváhagyása

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda intézményvezetője kérelemmel fordult a Képviselő-testülethez, hogy engedélyezze a 10 napközis csoport 11-re növelését, mivel a tényleges napközis létszám ezt teszi szükségessé.

A Kner Imre Gimnázium és Szakközépiskola igazgatója megküldte a szeptemberi létszámadatot, amely a júniuséhoz képest 13 fővel csökkent. Ez azonban az osztályok alakulásánál nem okozott problémát. A 9/A és a 10/B osztályok létszáma viszont meghaladja a 1-1 fővel az oktatási törvényben elvártakat, így engedélyeztetni kellett az Oktatási Hivatallal, valamint a fenntartóval a maximális csoportlétszám túllépését.

Mindkét intézmény esetében jóváhagyta a Képviselő-testület a bizottság határozati javaslatát, és a benyújtott kérelmeknek megfelelően engedélyezte azt.

Kner Imre Gimnázium és Szakközépiskola pedagógiai programjának kiegészítése

A 2009/2010-es tanévtől az intézmény szeretné beindítani az „Utazás és Turizmus” címmel fakultációs tantárgy képzését, s ennek megfelelően a pedagógiai programjába beilleszteni azt.

A Képviselő-testület a Ktv.-nek megfelelően egy külső szakértőt kér fel a Kner Imre Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium pe-

dagógiai programja kiegészítésének véleményezésére.

Az oktatási intézmények úszásoktatásának támogatása

Évek óta hagyomány, hogy a város köznevelési intézményei anyagi segítséget kapnak az úszás oktatására, míg a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda tanulói nem részesültek ilyen lehetőségben. A Képviselő-testület határozata alapján a 2008/2009. nevelési évtől megteríti a város minden iskolájának az úszásoktatással kapcsolatos fürdőhasználati költségeket, amennyiben az intézmények vállalják az úszásoktatás megszervezését. Az elszámolás alapja a tényleges igénybevétel, melyet a számla mellékleteként havonkénti kimutatással kell alátámasztani.

Holtágak rehabilitációja-Belvíz VI. ütem

Gyomaendrőd város a külterületi holtágak vízminőségének javítása, a jó állapot elérése érdekében a holtágak kotrását, iszapkitermelését és iszap ideiglenes elhelyezését kívánja megvalósítani. Ezért pályázatot nyújtott be a: Kucsegés-zugi, Templom-zugi, Sóczó-zugi, Bónom-zugi és a Pap-zugi holtág rekonstrukciójára. A beruházás részét képezi még az összekötő csatorna kotrása, a mederfenék és részű megfelelő kialakítása, valamint a holtágakhoz tartozó csatornák vízkormányzó műveinek felújítása. A holtágakat összekötő csatornák nem kizárólag az önkormányzat tulajdonát képezik, ezért célszerű lenne ezt a jogot megszerezni.

A Képviselő-testület felhatalmazta a Polgármestert, hogy kezdeményezze a tárgyalások megkezdését.

Tájékoztató a Liget Fürdőben végrehajtott gyógymedence felújításáról

A Liget Fürdő Kft. Ügyvezető igazgatója elkészítette beszámolóját a gyógymedence felújításáról. A burkolat rekonstrukciója 5.234 E Ft-ba került. A képviselők kifogásolták az elvégzett munka minőségét, de igen magasnak találták a négyzetméterre eső belekerülési költséget is, ezért módosították a határozati javaslatot, s felülvizsgálatot kezdeményeztek a felújítással kapcsolatban.

Településfejlesztési koncepció véleményezése

Az előzetesen CD lemezen megtekintett településfejlesztési koncepciót is megvitatta a Képviselő-testület. Kiemelte annak előnyeit, de nem hunyt szemet a tartalmi tévedések felett sem. Végül úgy határozott, hogy a javított változatot a város honlapja segítségével megismerteti a lakossággal is, majd egy fórum keretében megvitatta azt.

Lehóczkiné Timár Irén
képvisező

MEGHÍVÓ

Az Öregszülő és környéki iskolák (Décspáskumi, Polyákhalmi, Ugari, Timár-Brichse, Csáki, Kápolnás, Szent Imre) egykori tanítói-, tanárai-, diákjai-hozzátartozóiért

EMLÉKMISE

lesz az

Endrődi Szent Imre Római Katolikus Templomban
2008. október 25-én, szombaton 10 órakor.

Mise után az Ugari Iskola emlékoszlopának avatása,
Kápolnás Iskola kereszt szentelése.

Mindenkit hazavárunk!

Köszönet az 1 %-ért

A KINCS AZ ÉLETED KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY az 1996. évi CXXVI. Törvény 6.§ (3) bekezdésének megfelelően az úton tájékoztatja a nyilvánosságot és értesíti Támogatóit, hogy a 2007. évi személyi jövedelemadó civil szervezeteknek felajánlott 1 %-ából az adóhatóság 79.313.-FT összeget utalt át. Ezt a bevételt az alapító okiratunknak megfelelő a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítésére, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének, felszereléseinek bővítésére, illetve a napi foglalkozáshoz szükséges kreatív anyagok beszerzésére és rendezvények támogatására fordítottuk.

Az SZJA 1 %-ból eredő támogatásból tartalékot nem képeztünk. Köszönjük a támogatást a fogyatékkal élő emberek nevében, és kérjük, hogy a jövőben is támogassák alapítványunkat adójuk 1 %-ával. Adószámunk: **18386932-1-04**

Gyomaendrőd, 2008. szeptember 23.

Lehóczkiné Timár Irén
kuratórium elnöke

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Októberi forradalmunk hősei emlékezés '56-ra

A dicső forradalom kiszabadította börtönéből Mindszenty bíborost. Az ő rádiószózatából emelnék ki egy részt.

„...azegészkulturvilág, a külföld, úgyszólván osztatlanul mellénk áll és segít. Számunkra ez ugyanis sokkal nagyobb erő, mint amennyi magunknak van: mi kis nemzet vagyunk. Kis ország a földgömbön. Ám valamiben mégis elsők vagyunk: egy nemzet sincs, amely ezeréves történelme során nálunk többet szenvedett volna. Első királyunk, Szent István uralkodása után nagy nemzetét fejlődöttünk. A nándorfehérvári győzelem után, amelynek 500-ik év-

fordulóját üljük, nemzeti létszámunk egyezett az akkori Angliáéval. Ám folyton szabadságharcokat kellett vívni. Legtöbbször a nyugati országok védelmében. Ez megakasztotta a nemzetet, s mindig újra saját erőnkől kellett felemelkedést keresniük.

Most van az első eset a történelem folyamán, hogy Magyarország a többi kultúrnép valóban hathatós rokonszenvét érdemli. Mi meg vagyunk illetődve, egy kis nemzet minden tagja szívből örül, hogy szabadságszeretetéért a többi nép felkarolja ügyét. A gondviselést látjuk benne, amely a külföld szolidaritása által valósul meg, úgy ahogy himnuszunk zengi: »Isten, áldd meg a magyart, . . . Nyújts feléje védő kart».

XII. Pius pápa 1956. október 28-án írt apostoli leveléből:

„...könyörögjetelek Istenhez; esdjük ki Tőle – aki kezében tartja a népek sorsát s vezetőinek nemcsak hatalmát, hanem életét is, hogy véget érjen a vérontás, s végre fölragyogjon az az igazi béke, amely igazságosságon, szereteten és jogos szabadságon alapul.

Értse meg mindenki, hogy a népek életének megzavart rendjét nem lehet helyreállítani sem a fegyverek halált szövő erejével, sem a polgári lakosság erőszakos elnyomásával, amely belső érzéseiket elfojtani nem tudja, sem megtévesztő tanokkal, amelyek megrontják a lelkeket, sértik a polgári és keresztény lelkiismeretet, továbbá az Egyház jogait. A jogos szabadság után való vágyat külső erőszakkal nem lehet elfojtani soha.»

1956. november 5-én, a kegyetlen szovjet támadás után másodszor is küldött apostoli levelet XII. Pius pápa:

„Nemrégben a világegyház püspökeihez írt apostoli levelünkben kifejeztük azon reményünket, hogy végre Magyarország nemes népére is felvirrad az igazságosságon és szabadságon alapuló béke új hajnala. Hiszen úgy látszott, hogy Magyarországon a dolgok kedvező kibontakozásra jutnak. De a hamarosan érkező újabb hírek lelkünket fájdalmas keserőséggel töltötték el. Arról értesültünk ugyanis, hogy Magyarország városaiban és falvaiban újra folyik a lelkük legmélyéből szabadságra törekvő hazafiak nemes vére. A nemzeti élet minap felállított intézményeit alapjukban megrendítették és összerombolták, az emberi jogokat megsértették, a sebeitől vérző népet pedig idegen fegyverek erejével újabb szabadságba döntötték.

Tehát kötelességünk tudatának parancsát követve, lehetetlen, hogy ne tiltakozzunk, s el ne ítéljük azokat a gyászos eseményeket, amelyek nemcsak a katolikus világnak, hanem minden szabad népnek lelkében is mélységes szomorúságot és méltatlankodást keltenek. Azoknak, akikre e nyomorúságos gaztettek felelőssége hárul, meg kell végre fontolnunk, hogy a népek jogos szabadságát vérbe fojtani nem lehet.” ...

„Testvérednek vére hozzám kiált a földről” (Ter 4,1) – mondotta az Úristen Káinnak, s ezek a szavak ma sem veszítették érvényüket. Tehát a magyar nép vére is az Istenhez kiált, ahhoz az Istenhez, aki mint igazságos bírő, bár az egyéni bűnöket gyakran csak a halál után bünteti, a népek vezetőit és magukat a nemzeteket az általuk elkövetett igazságtalanságok miatt, a történelem bizonyossága szerint, nemegyszer már ebben az életben sújtja.”

1956. november 10-én az emberiséghez intézett rádiószózatában Pius pápa az alábbiakat mondta:

„Minden más nyomasztó gond mellett elsősorban a gyászos magyar események tartják aggodalomban a lelkeket. Bár a többi súlyos fejleményről sem terelődött el a figyelem, a világszerte megnyilvánuló önkéntes együttérzés bizonyítja, milyen sürgősen vissza kell adni a szabadságuktól megfosztott népeknek szabadságukat. Vajon tekinthet-e a világ érdekeltelenül ezen testvérei felé? Meghagyhatja-e őket megalázó rabszolgaságukban? A keresztény lelkiismeret nem háríthatja el magát az erkölcsi kötelességet, miszerint minden megengedett eszközt elő kell vennie, hogy az elnyomott népek visszanyerjék méltóságukat és szabadságukat.”

Ezt az üzenetet küldi Sodano bíboroson keresztül XVI. Benedek pápa is: használjátok jól a megszerzett szabadságot, képességeiteket a nemzet és az egész nemzetközi közösség szolgálatába állítva!

Iványi László

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODÁBÓL

NYÁRI ÉLMÉNYEK

Az idei nyáron, új helyszínen szervezte meg a Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda Gyermekéért Alapítványa az iskolai nyári tábort: 2008. július 21-27-ig a Nőgrádszakál melletti Ráróspusztán.

A tábor helyszíne a szlovák határhoz közel, az Ipoly folyó mellett helyezkedett el.

29 tanuló és 5 pedagógus várta izgatottan vajon milyen lesz a környezet, milyen programok várnak a csapatokra?

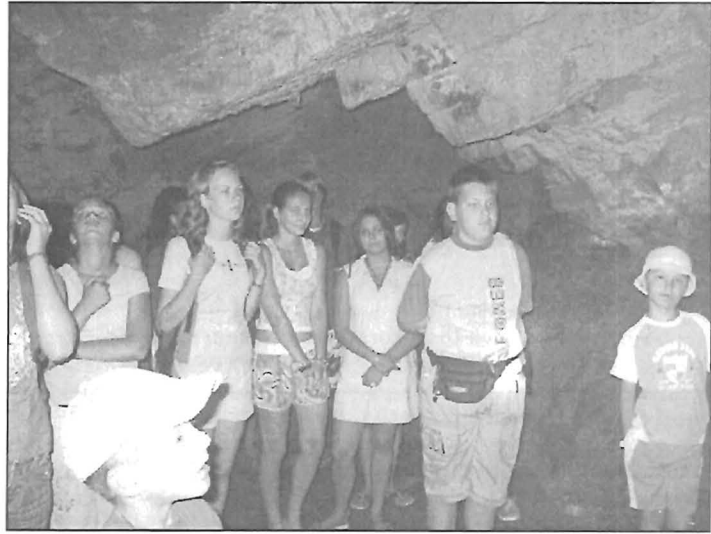
Az egy hét alatt bőven jutott idő feltérképezni a helyi nevezetességeket, bejárni a környéket, pihenni és önfelédten együtt lenni.

A Páris – patak völgyében gyönyörű látvány fogadja az oda látogató turistákat. A mi lélegzetünk is elállt a természet látványától. Salgótarjánban a föld alatti bányamúzeum bejárása érdekes és izgalmas feladat volt. Salgó és Somoskő várát is megtekintettük, az utóbbi már Szlovákiában található. Hollókőn megcsodáltuk a palóc építészeti hagyományokat, a Babamúzeumban pedig a palóc népművészetbe öltöztetett babákat.

Leglátványosabb pillanatok az ipolytarnóci ősmaradványok nyújtottak. Visszacöppentünk az őslények világába. Háromdimenziós mozit is láttunk, szinte félelmetes volt!

A ráróspusztai tábort utolsó este tábortűzzel búcsúztattuk. Felejthetetlen hetet töltöttünk el! Köszönjük az alapítványnak a lehetőséget, nevelőinknek a gondoskodást!

vár, a Balaton és a tábor. Többször is fürödtünk és hajókáztunk. A Tavas-barlang is fantasztikus volt. Örülök, hogy itt lehettem.”

K. D. 7. osztályos tanuló

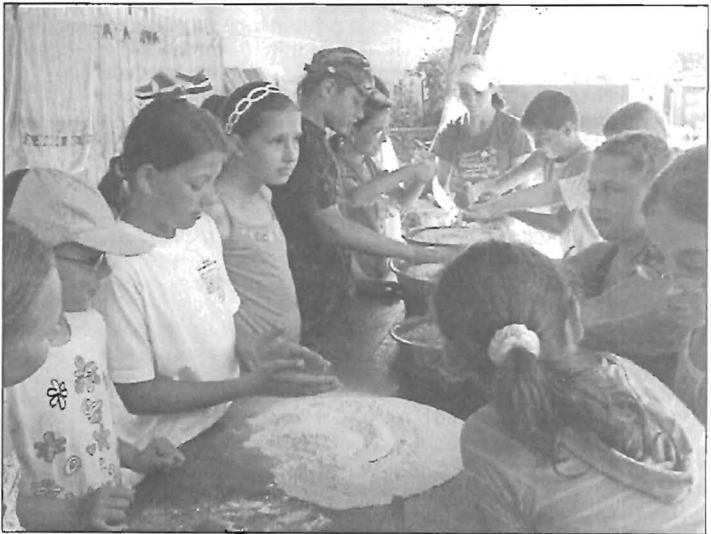
„Nagyon jól éreztem magam a kilenc nap során. Sokat játszottunk, túráztunk. A csodálatos balatoni táj megérintett. Bejártuk a Balaton északi partját, voltunk Tihanyban, Keszthelyen. Sokat voltunk a strandon és ott mindig jól mulattunk. Több alkalommal is sétahajóztunk, miközben jókat beszélgettünk. Sokat nevtünk és remélem még lesz alkalom viszontlátni a Balatont. Köszönöm, hogy itt lehettem.”

Sz. Á. 8. osztályos tanuló

A Barátság Hete alkalmából iskolánk diákjai már ötödízben vettek részt a nagyenyedi cseretáborozáson június 23-28-ig. Az üdülést intézményünk és az önkormányzat támogatta.

Gyönyörű környezetben, vidáman teltek az erdélyi kirándulás napjai.

A kisdíkok gyulafehérvári, marosvásárhelyi nevezetességekkel ismerkedhettek meg. Ezen kívül a román hagyományokba is betekintést nyerhettek. Például a szentkirályi káposztás lángost mindenki maga készítette el, majd kisütötték a kemencében.

...sej, haj, de jó! - énekelték a Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda diákjai, akik 2008. augusztus 3. és 11. között a Zánkai Gyermek és Ifjúsági Centrumban nyaralhattak. Az 50 gyermek az OKM által kiírt HEFOP-2.1.9/08/01-2008-06-00 25/1.0 nyertes pályázata alapján jutott el a balatoni táborba. A gyerekek a 9 nap alatt változatos szabadidős programokon vehettek részt: sétahajózás, vízi aerobik, kézműves foglalkozás, számítógépes foglalkozás, mozi, rockkoncert.

A kísérő pedagógusok pedig, személyiség- és közösségfejlesztő játékokkal színesítették a nyaraló diákok életét.

Ezeket túl a táborozók megismerhették a Balaton-felvidék nevezetességeit. Jártak: Tihanyban, Sümegen, Tapolcán, Balatonfüreden, Keszthelyen, Nagyvázsonyban.

A nyári táborozás a Herendi Porcelánművészeti Múzeum és a Veszprémi Állatkert megtekintésével zárult.

Gyerekek mondták a nyaralásról:

„Nagyon jó volt a táborban, mert sok csodálatos helyre elmentünk. Hihetetlen, hogy eljutottam ide a Balatonra, a zánkai táborba. Sok barátom volt a táborban és a két testvérem is itt volt.”

S. K. 1. osztályos tanuló

„Szerintem nagyon jó volt ez a tábor, mert én még sosem voltam a Dunántúlon. Sok minden tetszett, pl. a sümegi és a nagyvázsonyi

A helyi kultúra és szokások megismerésével mélyebb barátságok is szövődtek a gyerekek között.

(folytatás a 13. oldalon)

Katolikus oldal

OKTÓBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 17 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.
Hétköznap esténként 5-kor, vasárnap fél 5-kor októberi rózsafüzér.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Október 12-én és 26-án vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor.

A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Hétköznap esténként fél 5-kor, vasárnap fél 10-kor októberi rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 18 órakor.

Szombaton 18 órakor vasárnapi előesti mise.

Hétköznap esténként fél 6-kor októberi rózsafüzér.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Tudomány és az élő hit forrása – bibliakutatók a Bibliáról

A Biblia évében a Könyvek Könyvéről hazai és külföldi bibliatudósok részvételével számos tudományos konferenciát rendeztek. Ezek egyikén, Szegeden beszélgettünk bibliatudósokkal arról, hogy egy kutató számára mit jelent a Szentírás, amely hitének forrása, de egyben kutatásának tárgya is. A kutatómunka, a részletek elemzése során nem veszíti-e szem elől a lényegét, a Szentírás üzenetét?

Jakubinyi György gyulafehérvári érsek

Minden vallásnak van szent könyve. A vallástörténelem a vallásokkal és a vallások szent könyveivel foglalkozik. Éppen ezért a Bibliát is tanulmányozhatja akárki, hívő és hitetlen, vagy bármilyen valláshoz tartozó ember, de katolikus szentírásstudósnak csak a hívő embert tekintjük, mert éppen az a különbség a vallástörténész és a hittudós között, hogy a hittudós a hit alapján áll, Isten szavát tanulmányozza, és azt közvetíti embertársai felé, míg a vallástörténész egyszerűen tudományos szempontból vizsgálja ugyanazt. A hittudós ugyan vallástörténész is, mert szükségünk van a tudományra, de itt nem állunk meg, hanem ezt a tudományt a hitünk alapján minden kor nyelvére lefordítjuk, minden kornak a kultúrájához alkalmazzuk. Ahogyan a II. Vatikáni Zsinat olyan szépen kifejtette: az evangélium, az örömhír örök, de azt minden korban be kell ágyazni az adott kor kultúrájába – ez az inkulturáció.

A II. Vatikáni Zsinat a megtestesüléshez hasonlítja a Szentírást a Dei verbum kezdetű, az isteni kinyilatkoztatásról szóló zsinati konstitúcióban. A második isteni személy értünk emberré lett, igaz Isten és igaz Ember. Ez azt jelenti, hogy Jézusnak volt anyanyelve, hazája, édesanyja, házasszeretete, és megfelelő idő- és tér-koordinátákban született bele ebbe a világba a Szentlélek erejétől, a boldogságos Szűzanyától. Isten, de ember is. Jogunk van tudományos vitákat folytatni arról, hogy milyen nyelvjárásban beszélte az arám nyelvet, milyen volt a szeme színe, milyen stílusa volt, és emberségében hogyan nyilvánított meg.

Ugyanez áll – mondja a zsinat – a Szentírásra is. A Szentírás egyszerre Isten szava és ember szava is. Az emberi szóban testesül meg az isteni szó. Amikor a próféták, a szent írók

megkapják az isteni kinyilatkoztatást, akkor azt átszűrjük saját anyanyelvükön, kultúrájukon, de az isteni megvilágosítás – és ezt nevezzük inspirációnak, a Szentlélek sugallatának – biztosítja azt, hogy hit és erkölcs terén tévedéstől mentesen mondják el emberileg, mondják ki a kimondhatatlan isteni szót. Éppen ezért jogos a vallástörténészeknek és a hívő hittudósoknak a tudományos munkája, ezért lehet vitatkozni arról, hogy Lukács evangélistának a stílusa más, mint Jánosé, vagy hogy Szofóniás próféta és Izaiás próféta nem azonos módon beszél az őszövetéségi héber nyelvet, lehet vitatkozni a korabeli beágyazódásról, lehet vitatkozni azon, hogy a szentföldi, az egyiptomi vagy az asszír-babilóniai kultúra hogyan hat a zsidóságra, s lehet vitatkozni a kifejezésekről, de eddig tart a Biblia emberi része, eddig beszélhetünk az emberi szóról – ezzel foglalkozik a vallástörténész. Mivel azonban a Szentírás nemcsak emberi szó, hanem isteni szó is, az isteni szó megtestesülése – a hittudós a hite alapján elemzi és tanítja, hogy az emberi szó mögött milyen természetfölötti, isteni üzenet áll, és azt hogyan éljük meg korunkban, hétköznapjainkban.

Jutta Hausmann evangélikus teológus, a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora

Fiatalként átéltem egyfajta válságot, éppen azért, mert olyan környezetben nőttem fel, ahol nagy hangsúlyt kapott, hogy a Biblia Isten szava, és azt úgy kell olvasni, ahogyan meg van írva. Amikor azután tanulmányaim során szembe kerültem azzal, hogy más olvasat, illetve elemzés is lehetséges, egyfajta krízist éltem át, de ebből ki tudtam lépni. Hálás vagyok, mert most segíteni tudok hallgatóimnak, akik hasonló helyzetben hozzám fordulnak. Saját tapasztalatomból mondhatom, hogy az ó- és újszövetségi szövegek tudományos szempontú elemzése inkább segít, nem pedig akadályoz a hitben való elmélyedésben. Ha komolyan veszem azt, hogy vallási forrásokról van szó, olyan szövegekről, amelyek arról akartak közölni valamit, hogy milyen a kapcsolatunk az élő Istennel, és mennyire sokrétű ez a kapcsolat, akkor a történeti, tudományos módszerrel való vizsgálódás során is az kerül az előtérbe, hogy mi annak a szövegnek a szándéka, mit is akart velünk közölni az írója.

OKTÓBERI ÜNNEPEK

1. szerda:	Lisieux-i Kis Szent Teréz
2. csütörtök:	Szent Örzöngyalok
4. szombat:	Assisi Szent Ferenc
5. vasárnap:	Évközi 27. vasárnap
6. hétfő:	Szent Brúnó áldozópap
7. kedd:	Rózsafüzér Királynője
8. szerda:	Szűz Mária, Magyarok Nagyszónya
9. csütörtök:	Szent Dénes püspök és társai vértanúk
11. szombat:	Boldog XXIII. János pápa
12. vasárnap:	Évközi 28. vasárnap
14. kedd:	Szent I. Kallixtus pápa és társai vértanúk
15. szerda:	Avilai Nagy Szent Teréz egyháztanító
16. csütörtök:	Szent Hedvig szerzetesnő
17. péntek:	Antiochiai Szent Ignác püspök, vértanú
18. szombat:	Szent Lukács evangélista
19. vasárnap:	Évközi 29. vasárnap
23. csütörtök:	Kapisztrán Szent János áldozópap
24. péntek:	Claret Szent Antal püspök
25. szombat:	Szent Mór püspök
26. vasárnap:	Évközi 30. vasárnap
28. kedd:	Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok
31. péntek:	Boldog Romzsa Tódor püspök, vértanú

Én azt látom, és ezt adom át tanítványaimnak is, hogy itt nem egyszerűen egy történeti könyvről van szó, hanem olyan szövegről, amelyen keresztül maga Isten szól hozzánk.

Benyik György professzor, a Szegedi Hittudományi Főiskola tanszékvezetője

Ez a kérdés ma valóban aktuális, de csak a XX. századtól kezdve, ahogy a bibliatudományban az úgynevezett történetkritikai kutatás túlsúlyba került, legalábbis Európában, és ennek következtében többet foglalkoztak a Szentírás szövegének keletkezésével, mint az üzenetével. Szerencsére ez a szélsőséges irányzat lecsengőben van, és ma már többet foglalkozunk az üzenettel.

Számomra a Biblia, elsősorban is a Biblia szívére adó imádságok mindig egy spirituális erőforrást jelentenek. A kutatói munka anynyiban jelent többet számomra, hogy talán pontosabban tudom azt, milyen történelmi és milyen élethelyzetben születtek ezek az imádságok. A történelem gyakorta ismétli önmagát, az ember a saját életében gyakran hasonló helyzeteket is megél, mint ami a Bibliában olvas, és akkor már könnyebben fordul ezekhez a szövegekhez.

Tanítványaimnak is elmondom, mert magam is így tapasztalom, hogy a Biblia nem egyszerű olvasásra való. Az olvasott szöveg mindig ugyanaz, de az olvasó ember, ahogy öregszik, egyre inkább mást fedez föl benne, hiszen közben felnövekszik és éretté válik azoknak a szövegeknek az olvasására, amit használ. Ebből a szempontból számomra még spirituális újdonságokat is tartogat a Biblia, minél inkább elemzi az ember a Zsoltárok könyvét, vagy akár az újszövetségi himnuszokat, rájön, arra, hogy abban nemcsak kultúrák istenelménye találkozik akár nyelvi kifejezésekben is demonstrálható módon, hanem nagyon különböző emberi élmények is rögzítve vannak benne.

A Biblia nem csak a kinyilatkoztató Isten szava, hanem a kinyilatkoztatást megértő ember szava is. Úgy gondolom, nekem nincs más feladat, mint beállni azoknak a szentírásutatóknak a sorába, akik egy életen át tanító-mesterüknek választották Isten Igéjét.

Neumayer Katalin/Magyar Kurír

SZENT GELLÉRT NAP 2008

Este van. Nemsokára 9 óra. Ez a nap is lassan véget ér. Mégsem a megszokott kerékvágásban telt el. Ahogy nézem a fényképeket honlapunkon, szinte minden percét újra átélem – gondolatban. Gyermekeknek, vendégeinknek és iskolánk dolgozóinak is nagyon szép napja volt. Vendégeink között üdvözölhettük: Dr. Kiss-Rigó László püspök atyát, Domokos László egy. képviselőt, a megyei közgyűlés elnökét, Várfi András polgármester urat, Petényi Szilárdné polgármester asszonyt, dr. Csorba Csaba és Miskó Bence jegyző urakat, Sípos Tas Töhötöm református lelkész urat, esperest, Izsó Csaba önkormányzati képviselőt és Hanyecz Margit nénit.

Szentmisével indultunk, amelyet püspök atya celebrált, aki a már megismert közvetlenségével a liturgia alatt is jókedvre derített mindenkit. A prédikációt követően került sor az 1. osztályosok, az új pedagógusok és a tiszteletbeli *sztentgellertesek* fogadalomtételére és avatására. Tiszteletbeli szentgellertes lehet az, aki intézményünk barátjaként bármilyen formában segíti a munkánkat (tiszteletbeli szentgellertesek névsora megtalálható honlapunkon, a *Kitüntetések* menüpontban). Külön köszönöm a szentmisén nyújtott zenei szolgálatot Kele Ágnes (szintetizátor) és Fekécs Edit (fuvola) kolléganőimnek, valamint Fekécs András (basszusgitár) és Fekécs Attila (torzító gitár) barátainknak – és a gyerekeknek, ami viszont sokkal szebb minden hangszernél: csodaszép, csengő hangjukkal emelték ünnepünk fényét.

A tornateremben diákjaink – osztályonként – bibliai tárgyú rövid színdarabokat mutattak be (Kondorné Timár Erzsébet igazgatóhelyettes asszony ötlete, akárcsak a vallásos témájú kiállítás). Itt már több szülő is csatlakozott hozzánk. A gyermekek megmutathatták színészi képességeiket. Bizony a zsűrinek nem volt könnyű dolga – ha nekem kellett volna döntenem, minden csapatnak maximális pontszámot adok (a tőlem kritikusabb zsűri is rendszerint 9-10 pontot adott a maximális 10-ből). Természetesen a dramatikus előadás egyben része volt az egész nap folyó vetélkedőnek, aminek koordinátorai: Pfeiferné Varjú Mariann és Soczó Géza hitoktatók voltak.

Mielőtt viszont erre rátérnék, köszönetet kell mondanom Pe-

tényi Szilárdné polgármester asszonynak és Hanyecz Margit néinek a nagylelkű ajándékaért. Polgármester asszony meglepetése volt a gyönyörű, fából készült névtáblánk, Margit nénitől pedig új aranyozott miséző kelyhet, cibóriumot (áldozató kehely) és mise-könyvtartót ajándékozott iskolánknak.

A vetélkedőn ügyességi és szellemi feladatokat kellett teljesíteniük tanítványainknak. Többek között volt zsákban-futás, pingpong pöckölő, totó, rökavadász, hótaposó, stb. Diákjaink – ami a csapatok névválasztását illeti – akár a zeneműkiadóval is szerződést köthetnének, mivel ötletesebbnél ötletesebb neveket találtak ki, mint pl. Rosszcsontok, Vadmacskák, Hunyai Menő Manók, Gost Rider, stb. A vetélkedőt követően – amíg a zsűri visszavonult – különféle játékokat vehettek birtokukba. Nagy sikere van a másfél hete vásárolt pingpongasztalnak – egyrészt a sportot és a mindennapi testedzést is elősegíti, másrészt a tanár-diák meccseken a pedagógus és tanítványa kapcsolatát építi. Don Bosco, a máig ható 18. sz-i pap és nevelő szerint: ha a tanár együtt tud lenni a játékban tanítványával, akkor a tanulás és a munka is könnyebb lesz, hatékonyabbá válik.

Általában eredményhirdetést követően a gyerekek hazamennek, most viszont a nem busszal járó tanítványaink egy része csak később indult útnak. Iskolánkban kiemelt hangsúlyt helyezünk arra is, hogy a mindennapi tanulás mellett a gyerekek rejtett képességeit kibontakoztassuk, másrészt olyan intézményi klímát alakítsunk ki, ahol szívesen töltik el a szabadidejüket. Egyfajta visszajelzési fokmérő lehet, hogy a már végzett tanítványaink is szívesen meglátogatnak bennünket Szent Gellért Napon. És ez nem így lenne, ha nem megfelelően készítettük volna elő ezt a napot, éppen ezért köszönöm minden közreműködő kollégám munkáját – az ötletbörzétől a díjazásig. Magam részéről pedig csak annyit mondhatok: Deo gratias – mert sok szép dologról szólt a mai nap, legfőképpen az összetartásról, amit minden szentgellertes büszkén vall magáénak.

Lukács László
igazgató

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

SZENT SIMON és SZENT JÚDÁS TADÉ APOSTOLOK

Ünnep: október 28.

Simonról és Júdás Tádéről keveset tudunk. Azt azonban biztos állíthatjuk, hogy vérük ontásáig teljesítették küldetésüket, hirdették Jézust, a feltámadottat. A tanúságtételben akarjuk őket követni.

SZENT SIMON kutatói közül sokan úgy tartják, hogy Kánában született, vannak, akik azonosítják a kánai mennyegző vőlegényével is. Ez azonban tévedés, mert a kánáni elnevezés a zelóta szónak arám fordítása.

INGYENES KÉPZÉSI LEHETŐSÉG!

- IDEGENNYELV-TUDÁS FEJLESZTÉS
- FELHASZNÁLÓI SZINTŰ INFORMATIKAI ISMERETEK
- VÁLLAKOZÁS INDÍTÁSÁHOZ ISMERET SZERZÉS

BÁRKI JELENTKEZHET, AKI NEM ÁLL TANULÓI ÉS
HALLGATÓI JOGVISZONYBAN

ÉRDEKLŐDNI LEHET: UNGVÖLGYI JÁNOS
OKTATÁSSZERVEZŐNÉL (MOBIL: 294-0650, 06-20/770-87-80)

KÉREK TOVÁBBI TÁJÉKOZTATÁST A PROGRAMRÓL ÉS AZ
INDULÓ KÉPZÉSEKRŐL

(Adataimmal hozzájárulok, ahhoz, hogy a BKF további tájékoztatót
küldjön a részemre a programról)

NÉV:

CÍM:

TELEFON:

E-MAIL:

FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK:

*(Írja be a megfelelő sorszámot)

Kérjük az igénylő lapot az alábbi elérhetőségeinkre jutassa el:

További Információ:

Ungvölgyi János, 5502 GYOMAENDRŐD, Martos Flóra u. 5.

Mobil: 0630-294-0650, 0620-770-87-80

E-mail: ungvolygi@fibermail.hu

Neve az evangéliumban: Buzgó = zelóta (Mt 10, 4; Mk 3, 18; Lk 6, 15) (Az Ószövetségi törvény buzgó követőit neveztek így.)

Talán Egyiptomban, Észak-Afrikában működött, egyesek szerint Britanniában. Valószínűbb azonban, hogy Perzsiában, Suanir városában tevékenykedett Júdás apostollal. Itt lett vértanú.

Halála időpontja ismeretlen. Erekléi Rómában, Kölnben, és sok más helyen is található.

Példája:

Legyél buzgó, ne rejtse el vallásosságod!

SZENT JÚDÁS TADÉ a tizenkét tanítvány egyike, Jézus rokona, unokatestvére. (Mk 3, 18; Mt 10, 3) Máté és Márk az árulótól való megkülönböztetésül Tádénak (Taddeusnak, egyes kéziratokban Lebbeusnak) nevezi, János pedig hozzáteszi: „nem az áruló” (Jn 14, 22). Atyja Alfeus-Kleofás volt (van, aki állítja, hogy Szent József testvére), anyja pedig Mária, a Szent Szűz „nőtestvére”, vagyis közeli rokona. Ismert két unokája, tehát családos ember volt. Egyesek valószínűsítik, hogy a kánai esküvő vőlegénye ő volt. Valószínűleg jómódú földműves lehetett az apostol a meghívása előtt. Az utolsó vacsorán ő kérdezte meg az Urat, miért csak az apostoloknak, és nem a világnak nyilvánította ki magát. (Jn 14, 22)

Biztos adat működéséről a 64-66 körül írt levele.

Működéséről semmi biztosat nem tudunk, még a hagyomány sem egységes róla. Egy legenda szerint apostolként hirdette az evangéliumot, de ugyanakkor Edesszában is a 70 tanítvány egyikének említik, bár ez valószínűleg tévedés. Régi hagyomány szerint Mezopotámiában hirdette az evangéliumot, majd Simonnal közösen munkálkodtak Perzsiában, és ott, Suanir városában lefejezéssel szenvedett vértanúhalált. Mégis a legvalószínűbb, hogy Palesztinában, Beirutban szenvedett vértanúságot.

Simonnal közös ünnepüket Rómában a 9. századtól ezen a napon ülték meg.

SPORT

Az őszi szezon fele táján az eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy eredményes volt a két csapat összevonása.

A lejátszott hét fordulóval, elégedettek vagyunk az eredményekkel. Eddig hét mérkőzést játszottunk, 6-szor győztünk, egy vereséget szenvedtünk. 14:7 gólaránnyal, az első osztályban a második helyet foglaljuk el. Vereséget csupán Battonyán szenvedtünk.

Eredményeink:

Gyomaendrőd - Sarkadkeresztúr 1:0, (Ifik 6-1-re győztek)

Battonya- Gyomaendrőd 5:2, (Ifik 2-1)

Gyomaendrőd- Orosháza 3:1, (Ifik 4:2)

Kaszaper - Gyomaendrőd 0:3, (Ifik 2:2)

Gyomaendrőd- Szeghalom 2:0, (Ifik 1:0)

Gyomaendrőd- Méhkerék 2:1, (Ifik 1:1)

Mezőberény- Gyomaendrőd 0:1, (Ifik 1:1)

Csapatunk második helye elismerésre méltó. reméljük, hogy némi lehetőség lesz NB III: -ba feljutni.

Hajrá, Fiúk!!

Következik Gyomaendrőd- Szarvas.

Márton Gábor

Közhasznúsági jelentés

**ENDRÓDI SZENT IMRE EGYHÁZKÖZSÉGÉRT
KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY**
5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel.: 66/283-940

2007. ÉVI KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

- I. Számviteli éves beszámoló a mellékelten csatolva.
II. Az Alapítvány 2007-ben költségvetési támogatásban nem részesült.
III. Az Alapítvány tevékenysége során a saját tőke 2007. évben 264.106 Ft-tal növekedett.
IV. Önkormányzati támogatás: 50.000,- Ft, NCA pályázaton nyert 100.000,- Ft, APEH-től az Alapítvány részére felajánlott 1%: 200.258,- Ft.
V. Tisztségviselők semmiféle juttatásban nem részesültek.
VI. Közhasznúsági tevékenységről szóló tartalmi beszámoló.

2007-ben is folytattuk az alapítók szándékai szerint az endrői egyházi temetők karbantartását, valamint továbbra is fogadtuk a hunyai plébánia részére érkezett adományokat, támogattuk a toronyóra javítását.

Alapítvány bevételei:

56 főtől adomány	348.474,- Ft
Önkormányzattól pályázati támogatás	50.000,- Ft
NCA pályázat útján nyert pénz	100.000,- Ft
APEH-től a felajánlott 1 %-ok összege	200.258,- Ft
2005. évi kamatbevétel	65.726,- Ft
Összesen:	764.458,- Ft

Kiadásaink:

1 fő temetői munkás 7 havi munkabér+járadékának 30 %-a	139.244,- Ft
Toronyóra javítására	132.000,- Ft
Fénymásológép karbantartás és festékkazetta vásárlás	46.560,- Ft
Postai és adminisztrációs költség	15.030,- Ft
8 db tárgyalószékek és 1 db íróasztal vásárlása	144.600,- Ft
Egyéb banki költség:	11.578,- Ft
Terembérleti díj	11.340,- Ft
Összesen:	500.352,- Ft

		Tárgyi eszközeink	
Bevételeink	764.458,- Ft	Amortizált eszközeink	218.000,- Ft
Kiadásaink	500.352,- Ft		
Növekedés	264.106,- Ft	Összesen	218.000,- Ft

2006. évi maradvány	1.390.628,- Ft	Folyószámlán év végén	1.048.193,- Ft
Növekedés	264.106,- Ft	Betét számlán	600.089,- Ft
2007. dec. 31-i egyenleg	1.654.734,- Ft	Házi pénztárban	6.452,- Ft
Befektetett tárgyi eszközök	218.000,- Ft	Összesen	1.654.734,- Ft
Összesen:	1.872.734,- Ft		

Az Alapítvány vagyona összesen	
Hunya	65.500,- Ft
Endrőd	1.589.234,- Ft
Tárgyi eszközök	218.000,- Ft
Összesen	1.872.734,- Ft

Az összesen összege egyező a mérleg 21. sorával.

A kuratórium és a Hunyai Egyházközség képviselőinek jelenlévő tagjainak döntése alapján került a kamat szétosztásra.

Az Alapítvány vagyonát adományokból, azok kamataiból, pályázati támo-

gatásból, az SZJA-ból felajánlott 1%-ból gyarapította. Kiadásait kizárólag az alapító okirat, illetve kuratóriumi döntés szerinti közhasznú célra, vagyis az egyházi temetők karbantartására, toronyóra javítására fordította. Köszönjük, hogy az Alapítvány tevékenységét munkájukkal évek óta segítik:

- Iványi László plébános úr a tárgyi eszközök megvásárlásával,
- Ungvályi János a kuratóriumi tevékenységével,
- Balog Péter, a temetői munkások és munkák irányításával,
- Varjú László és családja, az Oltáregylet tagjai az egyházi vacsorák megrendezésével,
- Gyuriczáné Szabó Erzsébet, az számítógépen végzett munkákkal,
- Köszönjük a Városunk c. folyóirat szerkesztőségének, hogy lehetőséget ad beszámolóink, felhívásaink megjelentetésére.

Külön köszönetet mondunk a Polgármesteri Hivatalnak a 2 fő közhasznú munkásért, pályázatunk támogatásáért és a Munkaügyi Központnak a 1 fő munkanélküli dolgozó bérének támogatásáért.

Köszönjük az NCA 100.000 forintos támogatását, amelyet az egyházi vacsora terembérleti díjára, fénymásológép karbantartására, festékkazetta vásárlására, valamint tárgyalószékek vásárlására használtuk fel.

Végül, de nem utolsó sorban hálás szeretettel köszönjük nagylelkű támogatóink adományait, valamint az SZJA 1%-os felajánlásokat, amelyek lehetővé teszik alapítványunk folyamatos működését.

2008-ban is folytatjuk a temetők karbantartását. Támogatni szeretnénk a templom orgonájának javítását és az ellopott esőcsatornák pótlásának költségeit.

A beszámolót a kuratórium egyhangúlag elfogadta.

Gyomaendrőd, 2008. április 11.

Iványi László
plébános

Szabó Zoltánné
kuratórium elnöke

A hunyai egyházközség részéről

Hanyecz Vencelné

2007-ben 200.258 forint érkezett az APEH-től a felajánlott SZJA 1 %-kókból.

Az összeget a 2006. évben fel nem használt 20.000 forinttal együtt a 2007. évi temetői karbantartásokra és a toronyóra javításának támogatására használtuk fel.

Köszönetet mondunk mindazoknak, aki úgy rendelkeztek, hogy támogatják céljainkat. Kérjük és várjuk a jövőben is felajánlásukat hisz a temetői karbantartáson kívül a templom belső felújítására, valamint a templomkertben álló kőkereszt felújítására is gyűjtünk.

Iványi László
plébános, tb. kanonok

Szabó Zoltánné
a kuratórium elnöke

Amit Isten egybekötött...

... azt ember szét nem választotta 50 éven keresztül... Kiszely Sándor és Hegedűs Piroska szeptember 20-án ünnepelte Hunyán 50. házassági évfordulóját. Az értük hálából felajánlott szentmisén aranymenyegzős áldásban részesültek. Isten adjon nekik további sok-sok örömet, egészséget, áldást további életükre!

Megújult a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda internetes honlapja. Bővült az endrői és hunyai plébániákkal is. Ezentúl sok más információ és fotó mellett a heti miserendet, hirdetést is megtalálhatjuk.
Cím: www.szentgellert.hu

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szanka István

Hagyományos parasztlakodalom az Endrődi Tájházban

2008. augusztus 16-án a Körösmenti néptáncsoport „Hagyományos parasztlakodalom a Körösök mentén” című rendezvényének adott helyet az Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény.

Már napokkal a rendezvény előtt készülődtünk a nagy eseményre. Állítottuk a sátrakat, hiszen több mint százötven fő jelentkezett a lakodalmas játéokra. A hagyományos falusi lakodalom eseményeit egy napba sűrítve láthatták ezen a napon az érdeklődők. A legénybúcsú, a leánybúcsú, a hozományvívés, a csigacsinálás és más előkészületek a régi időkben a lakodalmat megelőző héten zajlottak. A lakodalom nem csak nagyobb családi rendezvénynek számított, hanem fontos esemény volt a falu életében. Az esküvő és a lakodalom az egész falusi közösség számára informáló jelleggel bírt, hiszen az egyének élethelyzetének megváltozása, a rokoni kapcsolatok szövevényének változása hatással volt a helyi közösségre.

A továbbiakban vázlatosan bemutatom a tájházban történt lakodalmas játékokat:

Az esemény délutánján már 15 órakor kezdett gyülekezni a kíváncsi vendégsereg. A táncosok népviseletbe öltöztek és lassan mindenki elfoglalta a helyét és szerepét.

A tájházban elkezdődött a rituális menyasszony öltöztetés, mely a régi szokásrendben a leány és az asszonylét közötti átmenet első állomása volt. A menyasszony öltözte szimbolikus jelentésű, mert a leányságot jelképező párta mellé odatűzték a fátylat. A fátyol már a fej bekötésének első stádiuma, mint ahogy ez később lejátszódott a lakodalmi este folyamán is. Közben a vőlegény a legénytársaival táncos legénybúcsút tartott a tájház előtt. A vőfény az éneklő legénycsoporttal, a vőlegénnyel és az örömszülőkkel elindult a tájházba kikérni a leányt. A leánykérés sok komédiázásra adott alkalmat, s így első kikérésre álmenyasszonyt ajánlottak a vőlegénynek. A rezesbanda rázendített, amikor végre az igazi menyasszonyt vezette a vőlegény elé a vőfény. A lakodalmas menet - mely ekkorra már négyszáz körüli volt - a rezesbanda kíséretében elindult a házasságkötés helyszínére (Közösségi Ház). A Közösségi Házban Deák Csaba kispap vezényelte le az esketési ceremóniát, majd a menet visszaérkezett a múzeumhoz. A tájház előtt megtáncoltatták a nézőközönséget is a jókedvű néptáncosok, ezután bevonult a lakodalmi menet a helytörténeti gyűjtemény udvarára a lakodalmas sátrak alá. Szerencsére a szomorkás idő javulni kezdett így nem kellett az eső miatt változtatni az eredeti programon. Miután elfoglalták a vendégek a helyüket, a Suttymba zenekar játszott vacsoráig. A vacsora birkapörkölt volt a hagyományokhoz híven. A vendégek és a táncosok énekelve táncolva, jó hangulatban mulattak éjfélig. Éjfélkor a menyecske tánccal zárult a falusi lakodalmas.

Visszagondolva a rendezvényre valóban igazi lakodalmi hangulatot sikerült teremteni és megidézni a régi hagyományos lakodalmat. A mai eltorzult, túlmodernizált világunkban jó egy kicsit visszatekinteni, ha csak játékosan is az esküvő és a lakodalom fontos szerepére az emberi közösségekben. Manapság a család hagyományos formája, a házasság jelentősége, a rokoni közösség nem csak mentális, hanem gazdasági szerepe is elhalványulni látszik. A család, mint gazdasági egység sokszor nem jelenik meg az egymás mellett élők körében. Ezért fontos, hogy felidézzük (minél hitelesebben) elődeink szokásait, mert talán megérthetjük annak jelentőségét és jobbíthatjuk ezáltal saját életünket.

További képek a 20. oldalon

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Feljegyzések, krónikák ismertetése GYOMA – török hódoltság utáni – újratelepülésének idejétől - I.

Sokan és sokszor leírták már, s tettem ezt jómagam is, hogy a történelem ismerete nélkül képtelenség felfogni az emberiség fejlődésének minőségi, mennyiségi eredményeit. Ez érvényesnek tűnik az egyetemes, a nemzeti, de különösen a szülőföld-helytörténet ismeretére. Nem véletlen, hogy ref. elemi népiskoláinkban is oktatták a helyismeretet, település- és az illető vallásfelekezetek-egyházak történetét. Így volt ez Gyomán is 1945-ig. Utána csak néhai való igen szigorú, de kiváló tanító urainktól hallhattuk szórmentén szülőföldünk történetének egy-egy részletét szóban (no meg nagyszüleinktől otthon a családi szóbeli hagyományokkal kiegészítve ezt a tudást). Ilyen tanítóink voltak akkoriban 1945-1950 között: Faragó Károly, Oláh István tanító urak, rájuk emlékszem most is legszívesebben. Különösen is Faragó tanító úrra, aki még némi „régészeti leletekre” is felhívta figyelmünket, hogy ha netán itt-ott tanálunk ilyesmit, vigyük be az iskolába. Így vittem be én is egy köeszközt G. Nagy László nagytata öreg pocosi szőlőskertjéből s emlékszem, tanító úr nagyon megörült ennek. Hosszú percekig beszélt erről a tárgyról, s én így utólag úgy érzem, hogy innen kezdődött most már nyilvánvalóan életem végéig tartó eljegyzésem a „régiséggel”, a rég-volt idők szeretetével, annak olthatatlan hévvel való bűvárlásának vágyával. Ennyi bevezető után rátérek céloim ismertetésére, hogy ti. látván-látom – már koromra való tekintettel is –, hogy nem érhetem meg a még fellelhető gyomai krónikák, feljegyzés-törödékek, egységes-egész egyháztörténet megjelenését. Ezért úgy gondoltam, hogy rövid tartalmi ismertetéssel felsorolom „VÁROSUNK GYOMAENDRÓD” kedves lapunk oldalain folytatásokban mindezeket. Remélem olvasóim öröme, és érdeklődésére.

Annál is inkább teszem ezt, mert éppen 1717-1718-1719. évek azok, amelyek Gyoma újratelepülésére utalnak különböző szaktanulmányokban (I. GYOMAI TANULMÁNYOK Gyoma, 1977.), s így éppen a 290-ik évfordulóra is emlékezhetünk.

Az első ilyen feljegyzés a gyomai református egyház anyakönyveinek első kötetének első oldalán olvasható: „Ezen földnek az ellenség t.i. A Török és Tatar által tett el pusztítása miatt lakosi el Szélyedvén ismét Kezdték megülni ezen lakó helyett új lakosok 1717. esztendőben Mindszent havának 8-dik napján az időtől fogva ebben az Ekkle'siában az Úrnak Oltára körül Szolgáltanak ezek a Lelki Pásztorok Tiszteletes Pati Miklós Úr, Tiszt. Szöllösi István Úr, Tiszt. Berhidai János Úr, Tiszt. Zágonyi Márton Úr, Tiszt. Hajdú János Úr kezdvén a Hivatalt 1741. esztendőbe 14. Mártius

(Mindszent hava október hó)” Következő, igen értékes forrásunk a református egyház irattárában őrzött bekötött kéziratos könyvecske: „A 'gyomai református egyháztanács tulajdona” „A 'Helvétziai Vallástételt tartó Gyomai Ekkle'sia Historiája (1834-ik esztendőben s azután 1837-ig készült) D/ávidházi/. Bekes Sámuel/. prkt/prédikátor/ által.” A kézirat a szerző fia, Dávidházi János kabai lelkipásztor-esperes küldte vissza, azaz ajándékozta a gyomai gyülekezetnek, az akkori lelkipásztor, Garzó Gyula kezeihez. Aki aztán, mivel történelemtudományok után igen érdeklődő ember volt a korabeli ismereteknek megfelelően széljegyzetekkel látta el a kéziratot. Ez a kézirat némi szerkesztéssel folytatásokban nyomtatásban is napvilágot látott: „A Békés vármegyei Régészeti és Mivelődéstörténeti Társulat évkönyvei”-ben XIV-XV. Kötetek 1888-1889 és 1889-1890 években Gyulán, Karácsonyi János szerkesztésében. Mindezekből következik, hogy az érdeklődők számára meglehetősen nehezen hozzáférhető források. Dávidházi Bekes Sámuel nagytiszteletű urunk mulhatatlan az iskolákban és ennek tulajdonítható, hogy Gyomán jómagam több iráskedvvel s iráskészséggel megáldott parasztember által leírt alakját kezemben tarthatam 1848. előtti jobbágy-robotkönyv üres lapjain, öreg Biblia „üres lapjain”, jó százesztendős írka oldalain, vagy különálló árkuspapíros lapokon. Dávidházi Bekes Sámuel idős korában – feltételezésem szerint – foglalkozhatott egy bővített egyháztörténet újrainásával is, mert ennek kezdeményére – egy töredékre – találtam a gyomai református egyház „Presbiteri Ülésének Jegyzőkönyve I.” kötetének – számozatlan oldalak – hátsó lapjain: „Gyoma Mező Várossa eredetéről, viszontagságairól főbb hivatalnokairól a'mennyire fel lehetni hiteles kútfők utánn Május 20. 1848.” Eljutott ezzel az előjárók neveinek s tevékenységüknek felsorolásával az 1800-as évek elejéig, de ott abbamaradt... Az újra megülés idejéről így írt: „1717-ik év Szent Mihály

(Szent Mihály hava szeptember) napja előtt két héttel Kisérről (Kisér: Jászkisér, onnan az egri érsek elüldözte a református lakosokat) jöven Nagy István utódai a mai Csath Nagyk, Balog István, Macsali István (ki Czeglédre Származott s maradéki most is vagynak) és Bíró János ezen háromnak maradéki mos is Gyomán laknak.” Szilágyi Gáborné született Sütő Terézia, aki mint írja kislány korától irogatta az „érdekes dögokat” 1923-1926. között fejezte be krónikáját (eredeti kézírata magántulajdonban), így hallotta az ösöktől: „Gyoma először megülésének ideje volt az 1717-dik esztendő, amelyben bejöttek egy néhányan ide Kik megtelepedtek November 8-dik napján, ahol most a révlapson van az órház És tavasszal jöttek erről a Körözsön...” Hajdú János prédikátor „Mindszent havának 8-dik napjából”, ami október 8. ti. A Mindszent hava október hó, lett a köztudatban már nemigen ismert hónapok régebbi elnevezése miatt november 8, merthogy a mindenszentek napja már november elseje. Az említett órház-utórház a hídfelügyelő órház, a közúti hid gyomai oldalán, azaz a folyón innen volt jobb oldalt a hid előtt. S mellette terül el most már a hullámtérben az ún. „Nagyszirt” s emiatt nevezték ezt az órházat iratokban „nagyszirti órház”-nak is. Am ekkor még az átmenés nem volt meg t.i. Az említett újratelepüléskor, a városháza alatti holtág olt az élő Nagy Körözs s tavasszal azon jöttek által. A telt a nagyszirti gyepen húzták ki.

Cs. Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Hídfő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Fiatalokról fiataloknak

SZÁZTÍZ GYEREK TÁBOROZHATOTT

A Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola az Oktatási és Kulturális Minisztérium és az Európai Szociális Alap támogatásával a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 2.1.9./01/08/0075-ös számú meghívásos pályázatán jelentős összeget nyert nyári táborok szervezésére. A programkiírás a sajátos nevelési igényű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek lemorzsolódásának csökkentését, ill. a lemorzsolódás megelőzését jelölte meg legfőbb céljaként, elsősorban a szociális kompetenciák fejlesztése révén. Ennek megvalósítására 6 millió 622 ezer forintot nyert az intézmény, melyből három turnusban egy-egy hétig összesen 110 gyereket nyaraltattak.

A pályázati összeg heti öt kulturális rendezvényen való részvételt, valamint különféle fejlesztő tevékenységek megvalósítását tette lehetővé. A résztvevő tanulók mozaikot készítettek, gyöngyöt fűztek, festettek, rajzoltak, úszni tanultak a fejlesztő pedagógusok és a kísérő pedagógusok segítségével. Kalácsot sütöttek a tájházban, lovagoltak és íjászokdtak a Neibort lovas tanyán, az Apolló mozi szabadtéri vetítését nézhették meg a Kempingben.

A program záró rendezvényére, a táborozó gyerekek, szülei, és a Rózsashegyi Iskola pedagógusai is meghívást kaptak. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Várfi András Gyomaendrőd polgármestere, Dr. Csorba Csaba, városunk jegyzője, valamint Hegyiné Pallaghy Emese, az Oktatási Minisztérium Esélyegyenlőségi Osztályának vezetője. A családi est elején Tóthné Rojik Edit táncházba hívta a jelenlévőket, az est végén a vállalkozó szellemű gyerekek és felnőttek óriási buli keretében karaoke versenyen mérhették össze énekbátorságukat, tudásukat.

Az intézmény leendő elsősei és jelenlegi tanulói a helyi programokon túl ellátogattak a Kecskeméti Szókratétusz Játékmúzeumba, a Debreceni Állatkertbe, a Gyulai Vármúzeumba, az Ópusztaszeri Emlékhelyre, a Solti Tanyamúzeumba. Megnézték a Kolozsvári bíró című gyermekelőadást a Gyulai Várszínházban, és megismerkedtek a Szarvasi arborétummal.

A programok térítésmentes teljes ellátást biztosítottak a benne résztvevők számára.

Könyáné Jakab Ida programfelelős elmondta, hogy a tábor, azon túl, hogy óriási élmény volt a gyerekeknek, kiváló lehetőséget biztosított arra, hogy fejlődjen együttműködési képességük, alakuljon szabálytudatuk, toleranciájuk. Mint minden közös tevékenység, közös élmény alkalmat teremtett arra, hogy a tanulók jobban megismerjék egymást és ezáltal önmagukat is.

A táborok sikerességében jelentős szerepet játszott, hogy a HÉFOP 2.1.9./01/08/ pályázati kiírás legfőbb célkitűzései, a hátrányos helyzetben lévő tanulók támogatása, a tanulási nehézségeik leküzdésének segítése integrált keretek között a Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola Nevelési Programjának is legfőbb célkitűzései közé tartozik.

Kép: Táncház a táborzárón

ARANYÉREM VARSÓBAN

Csodálatos eredményt ért el Szerető József a Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola atlétája. Varsóban, nyolc ország atlétikai sporttalálkozóján a '97-es korosztályban 1000 m-en képviselte a magyar válogatottat, a 36 fős csapat tagjaként. Gyönyörűen versenyzve 3 : 13,87 p-es idővel hatalmas fölényrel az I. helyen végzett. Az összesített pontversenyben a magyar válogatott a II. lett. A magyar válogatott szövetségi edzőjeként a versenyen részt Vaszkán Gábor testnevelő, a 6 fős edzői stáb tagjaként.

Budapesten, július 3-án a serdülő összetett többpróba bajnokságon a 14 éves fiúk 4 próba „A” variációjában Palercsik Dávid – megvédve tavalyi címét – 1 782 ponttal országos bajnoki címet szerzett. Eredményei: 100 m gát: 16,4 mp, távolugrás 569 cm, magasugrás 163 cm, gerelyhajítás 35,19 m.

Az elmúlt tanévben atlétáink a különböző versenyeken 127 érmet szereztek: 36 arany – 44 ezüst – 47 bronz elosztásban.

A DSE idén is megszervezte a nyári edzőtábor. A sportolók a Bónom-zugi „Béke faház”-ban tartottak 2 x 5 napot, ahol rendszeres edzésekkel, túrázással, úszással javították erőnlétüket Vaszkán Gábor testnevelő tanár, atlétika szakedző irányításával.

Kép: Az aranyérmes Szerető József és edzője

Cserediákok Testvérvárosunkból, Pilznából

Hagyományaink szerint iskolánk lengyel gyerekeket lát vendégül minden év augusztusában. Idén sem volt ez másként, de ez alkalommal először a gyerekek családoknál voltak elszállásolva.

Ezáltal külföldi vendégeink nagyobb betekintést nyerhettek kultúránkba, szokásainkba, és nem utolsósorban nagyobb hangsúlyt kapott a közös nyelv, az angol használata. A változatos programok jól összekovácsolták a gyerekeket, és az idegen nyelv használata is egyre kevesebb gondot okozott. Kipróbálhatták az agyagozást és a kötélfonást a tájházban, valamint lovagolhattak és íjászokdhattak egy lovastanyán, ahol a karikás használatával is megismerkedhettek.

Népszerű szabadidős program volt a fürdőzés, ahol a vízfoci volt a kedvenc időtöltés. Budapest láttnivalói lenyűgözték vendégeinket. A Hősök tere, a Halászbástya, a Mátyás templom, a Csodák Palotája és a Közlekedési Múzeum örökre szóló élmény maradt mindenki számára. A program lezárásaként iskolánk kollégiuma adott otthont közös főzésre, éneklésre.

Októberben mi teszünk eleget meghívásuknak Szedlák Réka, iskolánk angol nyelvtanárának vezetésével.

Kép: Budapesten a Hősök terén

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

OKTÓBER 6. - az aradi tizenhármak

Az aradi vértanúk kivégzésének emléknapja - Nemzeti gyásznap

Az 1848-49-es szabadságharc végét jelentő világsíri fegyverletétel után a császári haditörvényszék ítélete alapján Aradon kivégezték a magyar honvédsereg 12 tábornokát és egy ezredesét, akik a bukást követően kerültek osztrák fogságba. Így a nemzet vértanúi lettek.

Ezen a napon Pesten kivégezték gróf **Batthyány Lajos** első magyar miniszterelnököt.

Az aradi tizenhármak:

Aulich Lajos (1792-1849) Császári tiszt volt, a Sándor gyalogezred alezredese, 1848-ban honvédezredes, 1849-től tábornok. Görgey híve volt, 1849. július 14-től augusztus 11-ig ő volt az ország utolsó hadügyminisztere.

Damjanich János (1804-1849) Szerb határőr-családból származott, a magyar nemzeti törekvések és a radikális polgári reformok híve volt. 1848 nyarán csatlakozott a magyar honvédséghez. A délvideki sikeres harcok elismeréseként tábornokká nevezték ki. Csapataival nagy sikereket ért el a tavaszi hadjárat során, győzelmeihez nagyban hozzájárult katonai tudása és személyes bátorsága is. Világos után ő is letette a fegyvert a cári csapatok előtt.

Desseffy Arisztid (1802-1849) Középbirtokos nemes, 1839-ig a császári hadseregben szolgált. 1848-ban belépett a Sáros vármegyei nemzetiségbe, hamarosan alezredes, majd ezredes lett. 1849-ben tábornoki kinevezést kapott. A temesvári csata után hadosztályát török földre akarta átvetni, de Karánsebesnél Liechtenstein osztrák altábornagy rábeszélésére letette a fegyvert. A rá szabott ítélet eredetileg kötélt általi halál volt, amelyet kegyelem útján főbelövésre változtattak.

Kiss Ernő (1799-1849) Császári tiszt volt, a Hannover huszárezred ezredese. 1848 nyarán felajánlotta szolgálatait a magyar kormánynak. 1848. október 12-én tábornokká és a bánsági sereg főparancsnokává nevezték ki. 1848. december 22-én altábornaggyá, 1849. január 9-én országos főhadiparancsnokká léptetik elő.

(folytatás az 5. oldalról)

A nyelvi kézműves foglalkoztató táborunkat immár évek óta Palicskáné Szegedi Katalin kolléganő vezeti. A gyerekek a következő délelőtti foglalkozások közül választhattak: gyöngyfüzés, bőrfonás, rajzok készítése különböző technikákkal. Előadást is hallgattak az egészséges életmóddal kapcsolatos témákban, például: helyes szájápolás, egészséges étkezés, a nyári higiénia. Délután játékos angol nyelvi órákon vettek részt a szabadban, a ligetben kellemes sétát tettek és természetesen a strand vízében is megmártóztak.

Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda Nevelőtestülete

Knézych Károly (1808-1849) Tiszt volt a császári seregben, 1848-ban századosként részt vett a délvideki harcokban. 1849. Márciusától a főszereplő a tavaszi hadjárat során dandárparancsnok ezredesi rangot kapott. A peredi csata után Görgey leváltotta, ekkor Kossuth a felső-tiszai tartalék hadtest parancsnokává nevezte ki.

Lahner György (1795-1849) Volt császári tiszt, majd 1848-ban a 3. honvédszázalaj parancsnoka. 1848 októberében ezredes, hadfelszerelési és fegyverkezési felügyelő lett. 1849 januárjától a nagyváradi fegyvergyár vezetője, a szabadságharc hadiiparának irányítója volt. 1849. február 6-án tábornokká nevezték ki.

Lázár Vilmos (1815-1849) Volt császári tiszt, 1848-ban százados, 1849 februárjától őrnagy, majd ezredesi rangban dandárparancsnok az északi hadseregnél. Betegsége következtében csak 1849 nyarától vett részt a harcokban. Karánsebesnél tette le a fegyvert. A börtönben írott visszaemlékezései 1883-ban megjelentek.

Leiningen-Westerburg Károly (1819-1849) A magyar szabadságharc német származású honvédtábornoka előbb császári tiszt volt, majd az 1848-as harcok idején Damjanich parancsnoksága alatt szolgált. Kiváló katonai volt, minden csatában kitűnt személyes bátorságával. Németül írt naplóját és leveleit később kiadták.

Nagysándor József (1804-1849) 1823-tól a császári hadseregben szolgált, 1844-ben huszárkapitányként vonult nyugalomba. 1848-ban a magyar kormány szolgálatába állt, őrnaggyá nevezték ki a Pest vármegyei lovas nemzetőrséghez. Kitűnt a szolnoki, a tápióbszei, az isaszegi és a váci csatákban. Ezután tábornokká léptették elő. Nagyváradon csatlakozott Görgeyhez, augusztus 9-én Arad ment és serege maradványával Schlikkel készült megütközni, de Görgey ebben megakadályozta. Ezután követte a fővezért Világosra, bár nem tartozott Görgey hívei közé.

Pöltenberg Ernő (1813-1849) Császári tiszt, majd kapitány volt a Sándor-huszároknál. 1848 nyarán ezredével együtt Magyarországra helyezték, ahol a magyar szabadságharc ügyének híve lett. Kitűntette magát a kápolnai csatában. 1849 áprilisában ezredes lett, június 2-án pedig tábornok. Görgey bizalmasaként ő közvetítette a cári hadsereggel folytatott tárgyalásokat a fegyverletételről. Ennek megtörténte után az osztrákok elfogták és 12 társával Aradon kivégezték.

Schweidel József (1796-1849) Császári tiszt volt a Sándor-huszároknál. Ezredét a forradalom kitörése után Bécsből hazavezette. 1848 októberében tábornok lett, Buda visszafoglalása után Pest hadiparancsnoka. A forradalom bukása után letartóztatták és bitó általi halálra ítélték, de végül felesége könyörgésére az ítéletet golyó általi halálra változtatták.

Török Ignác (1795-1849) Az 1848-49-es évi szabadságharc alatt Komárom erődítési munkáit irányította, s 1849 márciusáig ő volt a vár parancsnoka. Júniusban Budán, majd júliusban Szegeden erődítéseken dolgozott. 1849-ben nevezték ki tábornokká.

Vécsey Károly (1807-1849) Császári tisztként őrnagyi rangot ért el. 1848 nyarán a magyar kormánynak ajánlotta fel szolgálatait. 1848 decemberétől tábornok, 1849-ben váradi várparancsnok lett. A világsíri fegyverletétel idején Temesvárt ostromolta, majd augusztus 21-én ő is letette a fegyvert a cári csapatok előtt.

Hírek a Kis Bálint Általános Iskola és Óvodából

Az intézményben a 2008/2009-es nevelési- és oktatási évet 651 beiratott gyermek kezdte meg, 530 tanuló és 128 óvodás gyermek a gyomaendrői és csárdaszállási feladat-ellátási helyeken.

Az általános nevelési és oktatási feladatokon túl folytatódtnak a korábbi években már megkezdett, normatív támogatásból és pályázati forrásokból támogatott tartalomfejlesztő gyakorlatok: kompetencia-alapú oktatás, nyelvoktatás, Integrációs Pedagógiai Rendszer alkalmazása, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált ellátása, valamint kezdetét vette a nem szakrendszerű oktatás.

A nevelési szinterek és programok tovább bővülnek az ökoiskola cím elnyeréséhez kapcsolódó lehetőségekkel.

A nyári szünetben különböző táborok nyújtotta, szervezett programok keretében pihenhetnek az intézmény tanulói: nyári foglalkoztató napközis tábor; alapítványi tábor Rárópusztán, testvériskolai kapcsolaton révén nagyenyedi cserelátogatás, valamint a HEFOP 2.1.9 pályázati program keretében 5,2 millió forinttal támogatott forrásból 50 gyermek nyaralhatott térítésmentesen a Balaton mellett kilenc napon át.

Az intézményben a gyermekek részére biztosított szabadidős programok, a szakmai – pedagógiai feladatellátás különböző pályázati forrásokból történő támogatása mellett az idei tanévben a kiemelkedő munkát végző pedagógusok elismerésére is mód nyílik. Az intézmény a 11/2008. (III. 29.) OKM rendelet biztosította teljesítmény motivációs pályázati alapról 5.552.000 Ft támogatást nyert, melyet a kiemelt munkavégzésért járó, egy alkalomra megállapított kereset-kiegészítésre és járulékaikra fordítható.

Ebből a pályázati alapról történő támogatásra azok az intézmények pályázhattak a fenntartójukon keresztül, amelyek az Intézményi Minőségirányítási Programjukban, meghatározott módon működetik a pedagógus-teljesítményértékelési rendszerüket. Az OM bírálóbizottsága a Kis Bálint Általános Iskolában és Óvodában működtetett pedagógus-teljesítményértékelési rendszert kiválóra minősítette.

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (10.)

1870-ben meghalt az endrődiek öreg kántora; Balla Károly, aki 41 évig volt hűséges szolgája a kitközségnek. Utódául 1871-ben Ujházy Sándor egyeki kántort választotta az egyháztanács.

1873-ban június 6-tól egész szeptember 8-ig „epemirigy” pusztított Endrődön és több mint 600 lakost ragadott el az élők sorából.

1874-ben beszüntettéküzemüket a régi szárazmalmok is. „A sok gőz és szél-malmok megsemmisítették a szárazmalmokat írja a krónikás. – Arról, hogy az új malmok milyen felszereléssel rendelkeztek, pontos feljegyzést nem találtunk.

Az előjáróság és plebános közötti harcok úgy látszik megszűntek 1875 után, mert 1877-ben, amikor Schiefner prépost-plebános 25 éves endrődi plebánosi jubileumát ünnepelte, a vármegye papságán és vezető emberein kívül „az egész községi előjáróság a bíró vezetésével,” a megújított iskolaszék Iványi Imre alelnökkel az élen, a társulatok és hívek igen nagy tömegben köszöntötték a nagy energiájú, agilis lelkipásztort.

A plebános azzal viszonzta hiveinek figyelmes szeretet-megnyilvánulását, hogy megtakarított pénzeszkéből felépítette a mirhóvégi iskolának régi első tantermét és tanítói lakását.

Ebben az időben a Központi-fiuiskolában Szebeney János és Magdolna Károly, a Központi-leányiskolában Vidosits Antal és Kovács Lajos, a gyomavégyi vegyes-iskolában Balla Mátyás, Nagylaposon Csuka György, az öregkertben Orosz János, Kocsorhegyen pedig Gyuris András tanították a haza reményvirágait. Egy-egy tanítónak 150-250 növendéke is volt. Természetesen az eredmény is ezzel volt arányban, amin csodálkozni nem is lehet.

A hívek emelkedő vallásos-életét jellemzi azon körülmény, hogy 1877 május 10-én megalakították a Mária Társulatot és Jézus Szívének tiszteletét terjesztő egyesületet.

1878-ban a „kondorosi kertekben” új iskolát építtetett a hitközség 1800 forint költséggel.

Ezekben az években a lakosság erőteljes gazdasági fejlődésnek indult. Hatalmas kisgazda „dinasztiák” alakultak ki a szorgalmas munka, takarékos élet és a „sok ingyenes munkás-kezet jelentő” gyermekszaporulat következtében. Különösen az Uhrin, Kalmár, Hunya, Kovács családok váltak ki nagy vagyonszerzésükkel.

Az 1881. év súlyos katasztrófát

hozott az endrődiekre. Márciusban – Gyoma irányából kiáradt a Körözs és előntötte a Kuriát, Paskumot, s a Szöllők nagy részét. A község belterületére azért nem tudott behatolni a víz, mert a lakosság két nap erős gátat emelt a víz ellen elfeledhetetlen dicső emléket szerezvén az összetartás és munkaszeretet sikeres eredményének. Az árvíz egész augusztusig tartott. A közlekedés természetesen megakadt, később is csak hajókon mehettek a tanyák felé. Sok ház összedőlt. A régi írások kicsérlik az előjáróságot, hogy „nagy szorgalmat fordítottak a község megmentésére, de a meggyétől el voltunk hagyva.” Az árvíz okozta súlyos anyagi károkat évekig szenvedte a lakosság.

A következő évben készült el véglegesen a község körüli körgát – az esetleges árvizek veszélyének elhárítását célzóan.

A község pedig hálaadásul a belterület megszabadulásáért – megújította az általa emelt és fenntartani vállalt gyomavégyi keresztet.

1884-ben a hitközség lebontatta és újjáépíttette a leányiskolát 3500 forint költséggel. Az endrődi tanítók kiváló nesztora, a pápai kitüntetéses Bencze Sándor ny. főtanítót 1882-ben választotta meg a hitközség a leányiskolához. Három év múlva jött utána Szebeney László tanító, az „öreg endrődi rektor fia.”

Ebben az időben nyílt meg a központi „új temető” is.

Schiefner prépostplebános utolsó esztendejében szép munkával koronázta meg 36 éves áldásos munkásságát. 1888-ban felépíttette

a kondorostanyai új iskolát és renováltatta a lelkészlakot. A kiadásokat a kegyuraság, a hitközség és részben Schiefner viselték.

1888 januárban elhunyt az endrődi kántor: Ujházy Sándor. Az érdemes egyházi alkalmazott iránti kegyeletből az egyháztanács Ujházy Miklóst, az elhunyt fiát választotta meg utódául.

1889-ben váradi kanonokká nevezte ki I. Ferenc József király Schiefner Edét.

A lakosság hálaja és szeretete kísérte magas állásába. A község az általa emelt iskola mellett utcát nevezett el a nevére.

A kiváló egyházi férfit 14 évig volt tagja Szent László káptalanjának. Ezen idő alatt ahány templom, plebánia, iskola épült Békésvármegyében, mindegyikhez tetemes költséggel járult hozzá. 1903. július 7-én hunyta le jóságos szemeit a felejthetetlen emlékü, buzgó lelkipásztor. Ravatalát könnyes szemekkel és kegyeletes szívvel állta körül az endrődiek nagy gyász-küldöttsége.

Utódai: a gyászos véget ért nagyképzetségű műfordító Dobos Lajos, majd 1889 november havától a szent életű Grócz Béla, későbbi nagyváradai nagyprépost csendes, zajtalan munkában folytatták a lelkiélet mélyítésére és az ifjuság nevelésére irányuló nemes működést.

Ebben az időben még az öreg Salacz Imre volt Endrőd község első jegyzője, még pedig 1848 óta. A birói pálcát Timár István viselte, akit 1892-ben az endrődi egyház köztiszteletben álló alelnöke, a mai is élő Hunya J. Mihály követett. A jegyzői tisztelet később Harsányi Dániel, Lombay Géza, majd pedig Viskovics Ignác töltötték be. A község érdekét szem előtt tartván, készséggel arra törekedtek, hogy az egyházközség vezetőségével békés és eredményes együttműködést biztosítsanak.

1891-ben a Központi Óvoda (Leányiskola) felépítésére Schiefner Ede 8000 forintot ajánlott fel. Báro Wodianer Albert az egyház kegyura 1000 forint adománnyal járult hozzá.

Az építést Wagner Márton neves gyomai építőmester vállalta 8351 forintért. Az új házban irgalmas rendi apácák tanítottak, de házon kívül más leányiskolákban tanítást nem vállalhattak.

(folytatjuk)

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

ÁRPÁD, A HONALAPÍTÓ

(magyar monda)

Sokféle nép lakta a magyar földet ezer esztendővel azelőtt, mikor honfoglaló őseink ideértek. Legtöbbet számított köztük a morva nép, meg a bolgár.

Azt mondja a rege, hogy Árpád fejedelem aranyos nyergét, gyémántos fékű fehér paripát küldött ajándékba a morva királynak. Nagyon megörült a morva király az ajándéknak, és azt mondta Árpád követének:

- Tisztelem gazdádat, mondd meg neki, hogy jó szívvel vettem ajándékát. Azt látom belőle, hogy engedelmes szolgám akar lenni.

- Megmondom, uram - mosolygott a követ. Hamarosan azonban megint visszatért.

- Mit hoztál már megint? - kíváncsiskodott a morva király.

- Üzenetet hoztam a magyarok fejedelmétől. Azt üzeni, hogy most már tisztulj az országodból, ha eladtad nekünk.

- Hogy adtam volna el?

- Bizony eladtad. Megvettük tőled az aranyos nyergű, gyémántos fékű fehér paripán.

Felingerült erre a morva király, és azt felelte:

- A fehér lovat agyonüttem, aranyos nyergét vízbe vettem, a gyémántos féket fűbe rejtettem.

- Nem tesz semmit - legyintett a követ. - Az agyonütött ló húsát a mi kutyáink eszik meg, az aranyos nyer-

get a mi halászaink halásszák ki, a gyémántos féket a mi vi-tézeink találják meg.

Megfúvatta erre a kürtöt a morva király, de nem ért az semmit. Seregét úgy szétkergették a magyarok, mint a forgószél a szalmát.

Azután a bolgár királynak küldött Árpád dús ajándékokat. Az is nagyon megörült, s azt kérdezte a követ-től, mit adjon ő ezért.

- Nem kíván az én uram semmit - felelte a követ -, csak egy kulacs vizet a Tiszából, egy marék földet a mezőből meg egy marék fűvet a rétről.

- No, a te urad nagyon szerény ember - mondta a bolgár király -, szívesen látnám vendégül.

Csak akkor hűlt el szegény feje, mikor Árpád nagyon sokadmagával állított be vendégségbe, s a vendégek kardot, buzogányt hoztak magukkal kés, villa helyett.

- Mit akartok? - kérdezte ijedten.

A magyarok azt felelték, hogy az országot akarják, amelyből már zálogot adott víz, föld és fű képében. El is vették az országot az alpári csatában.

Ez mind csak rege, annyi igazság azonban van benne, hogy Árpád ésszel és karddal szerezte a hazát.

De nemcsak földet szerzett a népének, hanem törvényt is adott nekik, amellyel megtarthassa az új hazát a világ végezetéig. Pusztaszer síkján tartották az első országgyűlést, amely érdem szerint felosztotta az országot a honfoglalók közt.

55 éves általános iskolai találkozó ENDRŐDÖN

2008. augusztus 16-án szombaton gyönyörű nyárutó napra ébredtünk. Nemrég, 5 évvel ezelőtt, szintén augusztus 16-án volt az ötvenedik találkozó és most: „akárhogy számolom is... (14+55=) az bizony 69! De hála Istennek, hogy megértük.

Most már csak 36-an, családtagokkal 60-an voltunk, míg 5 évvel ezelőtt: 51, családta-

gokkal 90-en! Sajnos azóta többen eltávoztak közülünk, mások egyéb családi okok miatt nem tudtak jönni. Az eltávoztakról megemlékeztünk, a távol maradtakat pedig sajnáltuk, hogy nem lehettek köztünk.

Tisztelt Márton Gábor tanár úr jelenléte mindnyájunk öröme szolgált, további erő és egészséget adjon az Isten neki még sokáig.

Sajnos Vaszkó Irénke néni tanárnőnk sem tudott jönni, de őt két „kislány” meglátogatta, vitték mindannyiunk szeretetét, megbecsülését virágainkat. Szívvel kívánjuk, hogy még sokáig jó egészségben éljen Isten segítségével.

A találkozón megjelent „kislányok és kislányok”, ma már büszke anyák, nagymamák, apák, nagyapák, mind becsületes emberek. Köztük orvos, tanár, mérnök, technikus, közigazdász, köztisztviselő, kereskedő, varrónő, óvónő, sorolhatnám, mindenki továbbtanult, pedig nem volt könnyű az 1953-as év a szüleinknek sem. Közülünk még ma is van, aki olykor dolgozik, ha szükség van ránk, de elsősorban a legszebb hivatásnak élünk: a nagyszülőneik!

Köszönet a szervezőknek (névsor szerint): Almási Margitnak, Dinya Máténak, Szujó Józsefnek, Timár Sándornak, Tóth Imrénnek és az „otthoniaknak”, akik megszervezték, segítettek, ezt a nem kis időbe és fáradságba kerülő munkát, nem utolsó sorban a finom ebédet!

Csodás napunk volt, ragyogó napsütés. Sehol sem olyan szép a nyárutó, mint Endrődön.

Köszönöm, hogy köztetek lehettem ismét, és még jó lenne „összefutni” előbb is, de legkésőbb 5 év múlva!

Mindenkinek jó egészséget!

Szeretettel üdvözlök mindenkit:
Gergelyné Kertes Katalin

Békéscsaba, 2008. szeptember 12.

KERTI PARTI HUNYÁN

Nagyszerű kerti partit tartottak a hunyai Nyugdíjas Klub tagjai szeptemberben.

Vendégül látták a gyomaendrői nyugdíjas klubok küldöttségeit.

8 sátor alatt összesen 130 vendég ünnepelhetett.

A hunyai Nyugdíjas Klub tagjai igazán kitettek magukért.

Alakult egy népdalkórus, melynek tagjai csodálatosan, tisztán énekeltek. A régi magyar dalokat Iványi László és zenekara kísérte.

A színjátszó csoport a Hófehérke és a hét törpe című mese modern változatát adta elő.

Volt versmondás és több olyan rövid jelenet, melynek szerzője Szurovecz Vincéné klubtag. Jó érzés volt felfedezni, mennyi tehetséges nyugdíjasunk van.

A hangulatos műsor után jóízűen fogyasztották a konyhán főzött krumplipaprikást, illetve a gyomaendrői Gondozási Központtól kapott ünnepi tortát.

A tombolasorsolás után a talpalávalót Iványi László és társa húzta este 7 óráig. A szépkorúak igazán aktívak voltak a mulatozásban is.

Köszönetet mondok nyugdíjasainknak az aktív szereplésért. Példát mutattak a fiatalabb korosztálynak az életszeretetről, egymás segítségéből. A klub dolgozóinak a lelkiismeretes munkáért, amit időseinkért tesznek és a gyomaendrői Gondozási Központ vezetőinek, minden segítségért.

Petényi Szilárdné polgármester

50 éves általános iskolai találkozó volt Hunyán

Az 1958-as tabló képei:

Tanárok: Edelényi Károlyné, Dr. Fülöp Jenőné, Szmola Ernő, Hunya Tibor, Timár László

Sóczy Lajos, Bala Pál, Hornok Lajos, Uhrin Vendel, Hegedűs Máté, Hanyecz Béla, Farkas Lajos, Busa János, Horváth Gábor, Gubucz Viktor, Gellai Imre, Szurovecz László, Hunya Lajos, Búza Sándor, Hornok Gizella, Hunya Piroska, Hegedűs Gizella, Hanyecz Lenke, Cserenyecz Ilona, Timár Margit, Farkas Erzsébet

Irodalmi oldal

Juhász Ferenc: Az eredetről és a küldetésről

1

Ki tudná pontosan elmondani egy költő vagy egy költészet eredet-kezdetét? Magam is sokat töprengtem ezen: különösen a nagy szenvedések idején, a kétségbeesés sivár hullámvölgyeiben, mikor még azt sem hittem el, hogy érdemes volt vala-

ha is tollat fogni a kezembe. Én hiszem, hogy a költői sors: küldetés. De hol és mikor határozatik el, vagy döntődik el, hogy az idő egy pontján megszületik egy ember: aki énekelni fog? Már az ösökbén, vagy a szülők szerelmében? A neveltetés csak hozzásegít a tehetség kibomlásához, de nem határozza meg a tehetséget: formáját, indulatát, izgatottságát és sugárzását. Igaz, családom szerint nagyapám és dédapám olvasó-ember volt, azok közül a napszámosok közül valók voltak, akik többre becsülik a könyvet, mint a pálinkát. Falun ezt az okos emberfajtát néha lustának nevezik, nem életrevalónak. Édes jó anyám is szerette a könyvet, bár sok könyv nem volt otthon, tóparti házunkban, a varrógépen. Egy-két Mereskovszkij-regény: a Juliánus Apostata, a Leonardo da Vinci és a Nagy Péter, füzetes ponyvák, a Tolnai Világlapja, imakönyvek, énekeskönyvek. Emlekezetem szerint Biblia sem volt otthon. Nem tudnám megmondani pontosan, hogyan is lettem én költő! Szorongásos és vad fiú voltam, nagyon-vacogni-tudó és nagyon-álmodozó. Szegényen éltünk, zsúfolva munkával, részegséggel, civódással. Nem is nagyon szerettem otthon lenni. Csak kószáltam tavasztól tavaszig az erdőben, mezőkön, a ködös sziklák közt a hegyekben, a szőlőkben, a tó jegén, a nádasban, a földeken: és mindent figyeltem. Mindent figyeltem és szerettem. Nem csak szemem: egész lényem fölitta a létezés minden csodáját, apróságát és viharzását, lényeit, madarait, csillagait és árnyékát. Talán ez a szívben és agyban fölhalmozott világ, talán a gyerek és kamasz-szívbe tömött természeti és emberi létezés, szenvedés és mámor akart újra megszületni! Nem tudom. Csak egyet tudok: első verseim nem szerelmes versek voltak. Első versemet azt hiszem Kossuth Lajost idézte. Aztán írtam rengeteget, nem asztalfiók, de szekrényfiók-számra. Persze utánaozva is minden költőt, hatásuk gyönyörű ígésében. Az édes és csodálatos Tóth Árpádot, a mámorító csodaistent: Rimbaud-t, a feketeálarcú Baudelaire-t, a csillag-törékeny József Attilát, fősorolhatatlanul mindenkit. Sajnos eltűzeltem ezeket a verseket, pedig de szeretném ma újra kezembe fogni őket: költői létezésem első, lehullott, gyöngerezésű leveleit. De hát hamu és föld már a költő-kamaszkor. Ki segített? Ki volt jó hozzám? Testvér és mester, szellemi útjelző és makacs biztató, a szorongást-elűzni-segítő? Egy főiskolás festőnővendék, egy piros-szakállú fiatal zseni, azóta is feledhetetlen barátom és egyetlen mesterem, Hantai Simon. Szívemben kiöntöttem én már az ő aranszobrát, de hadd mondjam meg újra: ő az, akinek édes szü-

leim után mindent köszönhetek. Hányszor ültem vele holdfényes udvaron, vagy a nyár-reggeli lépcsőkön, főiskolai műtermében, és Damjanich-utcai kopár lakásában. Úgy, mint a középkor művésznővendékei fiatal és csodálatos mestereikkel. Hittem neki és tudtam: várja tőlem az igazi szót. Ez a kimondott és néma biztatás, ez a kónok és szigorú szeretet segített leginkább megtalálni költői önmagammat. Mert egyszer csak fölszakadt a szorongás, a dermedtség vastag sárburka s áradni kezdett a megszületni-akaró ének. Tódult nagy irgalmatlanságok és tolófájások közt a merengés kinyílt méhéből: véresen, leragadt szemhéjakkal, véres mézzel betömött fülekkel és orrlíkakkal, lucskos hajzattal, túlnőtt körmökkel a ráncos ujjakon. Sután és álmatagon. De az anyám volt! S azóta is tajtékzás, habzás, erjedés az én szívem, még a virágzó csönd idején is. Mert annak is ideje volt, mint a létezésben mindennek: törvényszerűen.

2

Bár magam is áhítóva és csodálkozva néztem azokat a kamasz vagy fiatal tehetségeket (mint önmagamot gyertya-lángnál az aranyozott fa-rózsaszirmú, vedlőbőrű tükörben), akik hatalmas aranyrobbanással világítják be a töprengő vagy gyötrődő emberiséget: Mozart-ot vagy Csokonai Vitéz Mihályt, Rimbaud-t vagy Massaccio-t, Raffael-t, Petőfi Sándort, akik tündöklő példáim voltak: ma már csodálatom és tiszteletem mindenkié, aki teremt, fiatal és öregé egyaránt. Hogy ki mikor érik teljessé, az az élet dolga. Nem az a fontos, hogy mikor alkotja meg végső, nagy művét az ember, de az, hogy megalkossa, hogy idő, tér, lustaság, betegség, erőszak, szegény és mások ne fogják le teremtő kezét. A művészet küldetés. S a művésznek egy feladata van: betölteni ezt a küldetést, mindenáron. Mert nem a művészre: a művészetre van szüksége a Világnak. Hiszem, hogy az emberiség önmagát veszítené el a művészet megszűntével.

(1965)

2008. augusztus 16-án töltötte be nyolcvanadik életévét Juhász Ferenc költő, akit ebből az alkalomból köszöntöttek – néhány héttel később, szeptember 11-én – barátai, pályatársai a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

„Korfordulók nagy költőinek feladatát vállalta”, indulása, pályakezdése 1947-re esik. Végső célja a mindenség újraértelmezése, újfelfogalmazása. A költőnek „meg kell építenie a maga világegyetemét” felhasználva látványt, látomást, anyanyelvet, történelmet, természetet, tudományt, segítő ihletet. Ember és mindenség viszonyát vizsgálja nagy összefoglaló verseiben, esszéiben, tanulmányjaiban, eposzaiban, vallomások versprózáiban, melyek gondolatai, témái, képzuhatagai, nyelvezete együtt alkotják a Juhász Ferenc-i szenvedélyes, látomásos világot. Legutóbbi kötete: Pacsirta a szívben, 2008-ban jelent meg. Versprózái között válogatva most Az eredetről és küldetésről címűt ajánlom Olvasóink figyelmébe, s a jól ismert Himnusz-törödéket.

Emeld föl fejedet
büszke nép!
Viselted a világ
szegényét!
Emelkedj magasba
kis haza,
te, az elnyomatás
iszonya!
Emeld föl szívedet
nemzetem:
lángoljon a világ-
egyetem!

Polányi Éva

Ízes Ízek

Október Frankfurti zöldbab

Fél kilogramm zöldbabot 2 cm-es darabokra vágunk és szűk sós vízben megpároljuk. Néhány szál virslit meghámozzunk, vékony szeletekre vágunk. Olajon üvegesre piritott hagymára tesszük a virslit, megsózzuk, megborsozzuk, majd a lecsurgatott zöldbabot is hozzá keverjük. Reszelt sajttal, petrezselyemzölddel díszítjük és sült burgonyával tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endródi hájas kifli, káposztáslepeny... stb. sütését kelt tésztaból és egyéb, tájfellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TÜZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

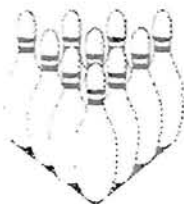
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,

Csővek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,

Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

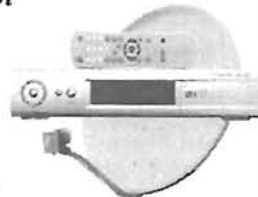
Tel.: (66) 386-909

*Hitellehetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!*

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct

NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

Emlék az 1914. május 25-én tartott endrődi híd fölszentelésekor - a Dalárdisták

Fényképalbum

Gubucz Vince, Kalmár Bálint, Kalmár Imre, Orbót József, Szebeni tanító, Ujházy Miklós kántor, Kalmár Illés kántor, segédkántor, Kalmár Vince, Kalmár Károly, Rübül tanító, Timár Lajos kántor, Tóth István, Ó Timár fiú Ugrin Vendel, Kiszely Simon, Uhrin Gáspár, Dr. Bánás László, csendőr, Bakacs Iván főtisztelendő, Véha Antal, Kiszely László, Zsigri Gusztáv

Polyákalmi iskolai vizsgái kép 1948

Polyákalmi iskolai szüreti ünnepp 1949

Hagyományos parasztlakodalom az endrődi tájházban

írás a 10. oldalon - fotó: Vasas Bálint

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Októberi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- kandallók, szenes kályhák, füstcsövek
- olajradiátorok, hőszigetelők
- festékárúk: zománc, olaj falestékek
- csempe ragasztók, glettanyagok, ecsetek
- szivattyúk, tömlők, kéziszerszámok
- csavarok, szegek, huzalok, kerítés drótok
- műanyag kukák 110 l - 120 l, műanyag hordók
- alu létrák, balták, fejszék, fűrészek
- láncfűrészek, fűrégépek, sarokcsiszolók
- munkavédelmi bakancsok, kesztyűk, ruhák
- szőnyegek, asztalterítők, fürdőszoba szőnyegek
- virághagymák, rózsatövek, virágföldek
- fóliák, műanyag zsákok, zsinetek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 11. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. november

A tartalomból:

Jubiláló házaspárok - 4. oldal

Iskolaköztaláló a Szent Gellértben - 9. oldal

A hunyai versfaragó I.
Kakas bácsi nótái - 10. oldal

Itt járt a pilznoi
Sokolanie népi együttes - 12. oldal

Tanyai iskolák emlékezete I. - 15. oldal

'56-os ünnepség Gyomaendrődön

Az idén is méltó módon ünnepelt városunk október 23-án. A városi ünnepség 9 órakor ünnepi szentmisével kezdődött az endrődi templomban. Iványi László tb. kanonok, plébános beszédében rámutatott arra, hogy a szabadság isteni ajándék is, melyet meg kell szerezni. Ezért harcoltak a világszerte 100 millió áldozatot követelő kegyetlen rendszer ellen 1956-ban. A szentmise után a Hősök terén a Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskola diákjainak lélekemelő megemlékezése következett. Ezután Dr. Erdész Ádám, a Békés Megyei Levéltár igazgatójának ünnepi beszéde hangzott el. Ezt a beszédet most teljes egészében szó szerint leközöljük. Nem rövid, de érdemes végigolvasni. Az ünnepséget köszörszítés zárta.

Hölgyeim és Uraim,
Tisztelt Ünneplők!

Minden nemzet történetében vannak kiemelkedő történelmi pillanatok. Olyan pillanatok, amelyeknek emléke nemcsak a könyvtárakban őrzött vaskos könyvekben, az iskolai történelemkönyvekben vannak ott, hanem ott vannak a nemzedékek emlékezetében, ott vannak az emberek szívében. A mi 19-20. századi törtéletünkben két ilyen pillanat is volt, az egyik 1848-49, a másik 1956.

1848 történetét pontosan ismerjük, a kisiskolások is tudják, hogyan vonultak a márciusi ifjak a Pilvaxtól a Múzeumhoz, ismerjük az egész történetet egészen Világosig, és utána is. De nemcsak a történeti eseménysort tartjuk számon, hanem tudjuk azt, hogy mit jelentett a magyar nemzetnek 1848-49 emléke. Milyen kohéziós erőt teremtett, milyen összetartást és bizalmat a magyarok között. Amerre magyarok elvetőd-

folytatás a 9. oldalon

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Tisztelt Véradók!

A Magyar Vöröskereszt véradást szervez az endrődi városrészben.

Véradás helye: Endrőd, Blaha u. 21. Községi Ház

Ideje: 2008. november 24. (hétfő) 8-11-ig

Véradók felvétele: 8-10.30-ig

Személyi igazolványt és TAJ kártyát feltétlenül hozzanak magukkal!

Jöjjen el és segítsen!

OPERETTKIRÁLY Endrődön

Hídvégi Miklós rendező tollából:

„Minden ötödik percben a világon valahol felcsendülnek Kálmán Imre melódiái. Úgy gondoljuk, hogy a mai magyar művészeknek nemcsak hagyományörző kötelességük, hanem érdekük és kíváncságuk, hogy bemutassák Önöknek az OPERETTKIRÁLY c. új magyar operettet. Ebben az operettben felcsendülnek a legismertebb Kálmán-melódiák, és kissé rendhagyó módon a fellépő művészek, egyénenként több szerepet is alakítanak. A színdarab Kálmán Imre életét mutatja be, hiteles, megtörtént események alapján. Az előadás külföldön már nagy sikert aratott, Magyarországon ősbemutatóként látható, ez egyedülálló a magyar operett jelenkori történetében.”

Az előadás főszereplője: Pitti Katalin

További szereplők:

Kiszely Zoltán, Merényi Nicolette Balogh László, Füsti Molnár Béla, Pohly Boglárka

Tisztelt Nézőink!

Szeretettel és Tisztelettel várjuk Önöket az OPERETTKIRÁLY előadásaira, és bízunk benne - ha megtisztelnék minket jelenlétükkel -, kellemes és sokáig emlékezetes színházi estében lesz részesük.”

Az előadás ideje és helye. 2008. november 8-án, szombaton este 8-órától az Endrődi Községi Házban, a felújított emeleti nagyteremben

Belépő: elővetelben 2.000,-Ft/fő, a helyszínen 2.200,-Ft/fő

Jegyek vásárolhatók az Endrődi Községi Ház irodájában munkanapokon 8-tól délután 4-óráig (Endrőd, Blaha Lujza u. 21. telefonszám: 06-66/386-917)

Sikeres volt az Egészségnap Endrődön

Sikeres a volt az idei, immáron harmadik alkalommal megrendezett Kor Kontroll Társaság Nyílt Napja Gyomaendrődön. Az Egészségnapnak most is az Endrődi Községi Ház adott otthont. Több mint 300-an voltak kíváncsiak a stresszmentes életre, az egészséges életmódra. A szakma kiválóságai beszéltek arról, hogyan előzhetjük meg a szív és érrendszeri betegségeket. A földszinten különböző szűrővizsgálatokra került sor (ami teljesen ingyenes volt mindenkinek). Az udvaron felállított sátrak alatt finom bográcsgulyást lehetett fogyasztani. A programot színesítette Karda Bea vidám műsora és a mazsorettesek tánca. A végén nagyon sok tombola került kisorsolásra. Tombolajegy eladásból összesen 148ezerFt gyűlt össze arra, hogy pingpong-asztalt vásárolhassunk a Községi Háznak, a fiatalok részére. Szeretnénk megköszönni mindazoknak a munkáját, akik a nap megrendezéséért, az épület belső felújításáért tettek. Köszönjük szépen áldozatos munkájukat és nagylelkű anyagi támogatásukat. (A következő számunkban részletes beszámoló a történetéről.)

az Endrődi Községi Ház dolgozó

AZ ENDRŐDI KÖZÖSSÉGI HÁZ NOVEMBERI PROGRAMJA

November 8-án Operett est, este 8 órától. Rendező: Hídvégi Miklós, Főszereplő: Pitti Katalin, további szereplők: Kiszely Zoltán, Merényi Nikolette, Balogh László, Füsti Molnár Béla, Pohly Boglárka.

Ez a bemutató ősbemutató lesz, hisz Magyarországon itt fogják bemutatni először. Jegyek elővetelben 2.000.- Ft-ért a Községi Házban korlátozott számban még kaphatók.

November 15-én este Gazdakör vacsora, november 22-én Katalin bál a Barátság klub rendezésében. December 5-én Hangya Levi és Tücsök Peti mősora kisiskolásoknak és óvodásoknak mikulás nappal egybekötve. December 6-án Cukorbeteg Klubjának ebédeje.

A Cukorbeteg Gyomaendrődi Klubja ezúton köszöni meg az adófizetőknek a felajánlott 1%-ból kapott 30988Ft-ot, melyet szakmai anyagra és működésre fordított.

GYOMAENDRÖDÖN MEGALKULT A JOBBIK ALAPSZERVEZET

A Jobbik Magyarországért Mozgalom folyamatosan erősödik. Nincs olyan nap, hogy az országba sorra-másra ne alakulna meg helyi szervezet. Városunkban is megtörtént az alapszervezet létrehozása. Az alakuló ülésen Szabó Gábor országos pártigazgató, megyei szinten Szabóné Kocziha Tünde, a szarvasi jobbik alapszervezettől Samu Tamás Gergő képviseltette magát. Miután Szabó Gábor pártigazgató ismertette a jobbik programját, a mozgalom céljait, és feladatait, szavazással megválasztották a gyomaendrődi párt helyi vezetőjét Klimaj Zsolt személyében. A Jobbikhoz igen szoros szálak fűzik a Magyar Gárdát, így itt említjük meg, hogy október 25-én a Hősök terén a Magyar Garda tagjai között ismételtelen volt egy gyomaendrődi, Kósa Árpád személyében, akit gárdistává avattak.

A Jobbik Magyarországért Mozgalom Gyomaendrődi Alapszervezete és a Magyar Garda helyi szervezetének valamennyi tagja köszönetét fejezi ki mindazoknak a támogatóknak, akik önzetlenül anyagi támogatásukkal segítették az október 23-i koszorúzási ünnepséget.

HIRDESSEN ÖN IS LAPUNKBAN!

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület október hónapban

❖ Helyi adók tételeinek emelése

Az eltelt 4 év távlatában 2005. január 1. napjával volt általános adótétel emelés. Akkor mintegy 17%-os, majd 2007-ben 10%-os adóemelés történt. 2009. január elsejétől az alábbi adónemekben várható emelés.

Építményadó

Mértéke a helyi rendelet szerint függ attól, hogy az építmény milyen célt szolgál, a településen hol helyezkedik el és mekkora a hasznos alapterülete. A jelenlegi legkisebb adótétel 230 Ft/m²/év, a legmagasabb adótétel: 620 Ft/m²/év, az adóemelés mértéke 10%.

Az iparüzési tevékenység célját szolgáló épületek vonatkozásában viszont nem javasolt az adó emelése egy korábban biztosított kedvezmény megszűnése végett.

Telekadó

A telekadó mértéke szintén több tényezőtől függ, egyrészt attól, hogy építési, üdülő, vagy egyéb telek, másrészt attól milyen a közművesítése, mekkora a területe. A legkisebb adótétel 4 Ft/m²/év, a legmagasabb adótétel 200 Ft/m²/év. Beépítetlen üdülőtelek adótételében 20%-os emelés, míg nagyobb tehernövekedés (100%-os) várható a belterületi Dobó utca közművesített telkein, a Zöldlaponon, valamint az Újkertsoron is.

Magánszemélyek kommunális adója

Ez az adó is több tényezőtől függ, egyrészt az ingatlan településen belüli elhelyezkedésétől, másrészt a hasznos alapterületétől. A legkisebb adómérték 2400,-Ft/év, a legnagyobb adómérték 8700,-Ft/év. A tervezett adóemelés mértéke differenciált, belterületen 10%, külterületen 5%.

Idegenforgalmi adó

Utójára 2006. január 1-én történt emelés, mellyel az akkori törvényi maximum, azaz 300 Ft vendégéjszaka lett a fizetendő összeg. A törvényi maximum ma 361 Ft/vendégéjszaka. Az elfogadott adómérték 350 Ft/éjszaka.

Állandó tevékenység utáni iparüzési adó

2003. január 1. óta az EU jogharmonizáció keretén belül meg kellett szüntetni a tevékenység szerinti megkülönböztetést, és az adókulcsot is egységesíteni kellett. 2009. januártól ebben az adónemben 5,26%-os adóemelés lett elfogadva.

Ideiglenes tevékenység utáni iparüzési adó

Az adóalanyok köre: piaci-, vásároló kiskereskedelmi tevékenységet folytató vidéki vállalkozók, illetve építőipari-, nyomvonalas-, kutató- tevékenységet folytató vidéki vállalkozók összessége. Várható adóemelés mértéke a piaci-, vásároló kiskereskedők körében 16%, míg az építőipari tevékenység esetében jelenleg is eléri a törvényi maximumot, így emelés nem lehetséges.

❖ Önkormányzati számlavezetés versenyeztetése

A város Képviselő-testülete célul tűzte ki a költséghatékony gazdálkodást. Ennek érdekében felülvizsgálja a pénzügyi kiadásokat is és meg kívánja versenyeztetni az ajánlatot tenni szándékozó pénzügytézeteket.

A város Önkormányzata és a Budapest PRIVINVEST Gazdasági Tanácsadó Kft. között 2008. március 3-án létrejött szerződés értelmében felhatalmazást adott a szakértői feladatok ellátására, illetve a megversenyeztetés teljes körű lebonyolítására.

❖ Városi Egészségügyi Intézmény egységes szabadságolása, beszámolójának elfogadása

A város egészségügyi intézményében 2001 év óta a dolgozók az éves szabadságukat két alkalommal, két hét időtartamban veszik ki. Ilyenkor történik az épület, valamint a technikai berendezések kötelező és szükséges karbantartási munkálatainak elvégzése is.

A Képviselő-testület az intézmény vezetőjének szabadságra vonatkozó kérelmét jóváhagyta, s 2008. december 22. napjától 2008. december 31. napjáig engedélyezte azt. Mint korábban is a sürgősségi ellátást a Réthy Pál kórház vállalta el. A rendelés 2009. január 5-én, indul. A Képviselő-testület elfogadta Dr Torma Éva igazgató főorvosnak a város egészségügyi helyzetéről szóló beszámolóját is.

❖ Alapfokú nevelési-oktatási intézmények és a gimnáziumok infrastrukturális fejlesztése c. pályázat ismételt benyújtása

A Képviselő-testület 2007 októberében döntött a pályázatok benyújtásáról az önkormányzat tulajdonában lévő általános iskolák infrastrukturális fejlesztése érdekében. A benyújtott pályázatokat befogadták, mert azok megfeleltek a kiírási feltételeknek. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség azonban 2008. augusztus 28-i döntésének értelmében forráshiányra hivatkozva mindkettőt elutasította.

Ez év szeptember 30-án új pályázati lehetőséget hirdetett meg a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, illetve döntött a forráshiány végett elutasított pályázatok ismételt versenyeztetéséről.

Bár tudomására jutott a Képviselő-testületnek az a tény is, hogy az újbóli befogadás (számunkra érthetetlen okból) kétséges lett, a képviselők döntése alapján annak beadását mégis javasolta. Eme döntés helyességét támasztotta alá a Rózsahegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola Szülői Munkaközösségének vezetője is, aki a hátrányos iskolák infrastrukturális fejlesztéséért emelt szót.

❖ Közhasznú társaságok fenntartásában működő óvodák szakmai és törvényességi ellenőrzése, ÖMIP módosítása

Az óvodai intézmények városunkban 2007. augusztus 1-ig Kht. formában működtek. Ekkor a Százszorszép Óvoda ismét visszakerült önkormányzati fenntartásba, a Kis Bálint Általános Iskola részintézményeként. A közhasznú társaságok évente készítenek önértékelést az ÖMIP-ben rögzített elvárások szerint.

Gyomaendrőd város Önkormányzata szükségét látja annak is, hogy külső szakértő bevonásával tekintse át az óvodák működését.

A teljes körű szakértői vizsgálatra 2009. évben kerül majd sor.

❖ Tourinform iroda vezetői állására pályázat kiírása

A Tourinform iroda a város idegenforgalmi koncepciójából adódóan kiemelt jelentőségű feladatot lát el. Az iroda jelenlegi vezetőjének a határozott időre szóló kinevezése lejár 2008. december 31-én. Ezért a Képviselő-testület pályázatot hirdet az irodavezető álláshelyének betöltésére.

A pályázat benyújtásának határideje: 2008. november 30.

❖ A vásár-, piacentezési, illetve mérlegelési tevékenység bérbeadása

Az Önkormányzat a vásár és piac rendezését fenntartását a nyilvános pályázaton nyertes Markt Platz Egyéni céggel látja el. E szerződés 2008. december 31. napján lejár, ezért a Képviselő-testület új pályázatot ír ki, melyet 2008. november 28-án 12 óráig lehet benyújtani. A pályázat beadásának feltételeiről érdeklődni lehet: Gyomaendrőd Város Polgármesteri Hivatal Műszaki és Vagyongazdálkodási Osztályán.

❖ Endrődi utca és Áchim utca szennyvíz építésére lakossági kérelem

Az Endrődi utcai és az Áchim utcai szennyvízcsatorna gerincvezetése az 1980-1990-es években épült, azonban nem az utca teljes hosszában. Az ott lévő ingatlanok így nem tudnak rácsatlakozni a rendszerre. A lakók kérését figyelembe véve, a Képviselő-testület mindkét utca (a szennyvíz vezeték építésének tervezési árajánlata ismeretében) tervei elkészítését támogatja.

❖ Közmeghallgatás időpontjának meghatározása

A város önkormányzatának Képviselő-testülete 2008. november 5-én 17 órai kezdettel a **Katona József Művelődési Házban** (Gyomaendrőd Kossuth Lajos utca 9 szám) valamint 2008. november 6-án 17 órai kezdettel az **Endrődi Közösségi Házban** (Gyomaendrőd, Blaha Lujza út) közmeghallgatást tart.

Napirendi pontok:

Tájékoztató az Önkormányzat 2008. évi gazdálkodásáról, kitékintés a 2009. évi költségvetési koncepció meghatározó számadataira és céljaira

Településfejlesztési koncepció tervezetének bemutatása

Tájékoztató a Selyem úti útépítés és belvíz beruházás helyzetéről

Közérdekű bejelentések, kérdések

Lehóczkiné Timár Irén
Képviselő

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelvéd billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

A Klinghammer házaspár

Édesapám, Klinghammer László rövid életrajza

1902. június 3-án született Endrődön. Édesapja Klinghammer Ferenc kalapos mester. Édesanyja Hornok Rozália.

Heten voltak testvérek. Három fiú, Miklós, Béla, László és négy leány, Magda, Róza, Szidónia, Mária.

Miklós katolikus pap volt, Béla kalapos mester. László tanító. A leányok polgári iskolát végeztek.

Édesapám Szarvason néhány osztályt a gimnáziumban végzett, majd a kiskunfélegyházi tanítóképzőben szerzett ok-

levelet.

Öregszőlőben kezdett tanítani, majd az endrődi egyházi iskolában kapott állást. Rövid ideig iskolaigazgató volt. Tanított az ipari iskolában. Csernus Mihály apátplébános úr idejében kántorizált.

1945-ig dolgozott egyházi iskolai tanítóként. Majd fogságba került, három évig távol volt fogságban. Internálták. Sokáig nem taníthatott.

Mikor ismét dolgozhatott, a Décsi-páskomi iskolában kapott állást. Nagyon szeretett ott lenni, szerette az embereket, a gyerekeket.

Haláláig, 1963-ig itt dolgozott tanítóként.

Édesanyám, Szabó Eszter rövid életrajza

1902. március 22-én született Endrődön. Édesapja Szabó Elek temetkezési vállalkozó. Édesanyja Hunya Ilona. Három testvére, Ilona, Margit és Katalin. Mindhárman tanítónők voltak. Kiskunfélegyházán végeztek a tanítóképzőben.

Ilona felesége lett Csatlós Baláznak Újkígyóson. Ő nem tanított csak néhány hónapot Endrődön. Margit egy évet dolgozott az endrődi iskolában. Katalin apáca lett és a máriabesnyői tanító rendben tanított.

Édesanyám, Szabó Eszter az elemi iskoláit Endrődön végezte, majd Kiskunfélegyházán végezte el a tanítóképzőt.

Endrődön kezdett tanítani, Nagylaposton, néhány év elteltével az endrődi egyházi iskolában kapott állást. Itt dolgozott mindig. Harmadik-negyedik osztályosokkal foglalkozott legszívesebben.

1926-ban ment férjhez Klinghammer Lászlóhoz, ki szintén tanító volt.

1945-ig dolgozott, 1948-ig betegszabadságon volt, majd 1949-ig helyettesként dolgozott, majd betegsége miatt nyugdíjazták.

Két gyermeke volt, Éva és Ildikó. Éva 1935-ben született, tanár lett. Ildikó 1938-ban született és csak egy fél évet élt.

JUBILÁLÓ HÁZASPÁROK

Október 2-án **Szurovecz Vince** és **Hunya Irma** (jobb oldali kép) adott hálát a hunyai templomban házasságuk 60. évéért az emberszerető Istennek, és kaptak áldást. Hálából egy aranyozott misézökelyhet és hozzávaló patenat adományoztak a templomnak. Isten fizesse meg!

Október 11-én **Zádori Illés** és **Soczó Katalin** (bal alsó kép) részesült áldásban szintén a hunyai templomban, népes családjuk körében.

Október 25-én **Pintér Bálint** és **Hunya Jolán** (jobb alsó) ünnepelte házasságuk 50. éves évfordulóját Hunyán, szentmise keretében adtak hálát családjuk körében és kaptak áldást.

Mindhárom ünneplő házaspárnak kívánunk további jó egészséget, örömet, hosszú életet és Isten áldását!

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODÁBÓL

Gyümölcsnap az iskolában

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda alsó tagozatában már sok éves hagyomány a gyümölcsnap megrendezése.

Idén október harmadikán rendezték meg a tanító nénik a jeles eseményt, s ekkor avatták fel a kis elsős „fecskéket” is.

Gyönyörű napsütéses délután volt. Először minden apróságnak végig kellett haladni egy

akadálypályán: karikába be- és kilépni, egy másikon átbújni ..., egyensúlyozva lépegetni.

Az alsós kisdíjakok és a felnőttek nagy tapssal jutalmazták a lelkes apróságokat, a „fecskéket”

akik mindannyian fel lettek avatva.

Ezzel a játékos ceremóniával „igazi” iskolások lettek.

A délután hátralevő részét a gyerekek osztályukkal töltötték. Játékos, gyümölcsökkel kapcsolatos vetélkedőn vettek részt, sok-sok gyümölcsöt, és gyümölcsös süteményt kóstoltak meg, táncoltak, ügyességi feladatokat oldottak meg. Köszönet a kedves szülőknek a sok finomságért!

Szavalóversenyen

2008. október 17-18-án rendezték meg Gyulán a Karácsonyi János Katolikus Gimnázium által szervezett VIII. Simonyi Imre Szavaló- és versillusztrációs versenyt.

A 7-8. évfolyamok kategóriájában Hunya Gréta a Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda 8.b osztályos tanulója: 3. helyezést ért el. Kötelező versként Simonyi Imre három verséből lehetett választani, a szabadon választott pedig Kányádi kijelölt versei, illetve Reményik Sándor bármely verse lehetett.

Felkészítője: Hunya Jolán tanárnő.

Környezetvédelmi Verseny

Mezőberény-Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola, Alapfokú Zene- és Művészetoktatási Intézmény, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat

„Oh természet, oh dicső természet” címmel környezetvédelmi versenyt hirdetett. A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda tanulóit 16 csapat közül a 3. helyezést érték el.

Mindannyian 2000 Ft-os könyvtalványt kaptak.

Csapat tagjai:

- Gyurcsán Gerorgina 8.d
- Vitáris Alexandra 8.a
- Epresi Konrád 7.b
- R. Nagy Tibor 7.b

Felkészítő tanárok:

- Uhrin Attiláné
- Cs. Nagy Lajos
- Szurovecz Zoltánné

FELHÍVÁS JÓTÉKONY CÉLÚ ADAKOZÁSRA

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandája, a Templárius Alapítvány, az Élet Másokért Közhasznú Egyesület az Összefogás a Magyar Családokért Kiemelten Közhasznú Egyesület, a kereszténydemokraták, a Karitás Gyomaendrődi csoportja, és sokan mások idén újra megrendezik a

VII. „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!” II. ADOMÁNYOZÁS NAPJA

jótékony célú adakozását.

Terveink szerint és a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandája, az Élet Másokért Egyesület részéről 25 gyomaendrődi, tartósan beteg gyermeket nevelő Családot,

Illetve a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandája, az Élet Másokért Egyesület, az Összefogás a Magyar Családokért Kiemelten Közhasznú Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitás Gyomaendrődi csoportja, és sokan mások részéről 500 Családot, közel 1500 magyar és ukrán kárpátaljai gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségnek köszönhetően.

Helyei:

Jézus Szíve Katolikus Templom (Gyomaendrőd – gyomai városrész)

Ideje: 2008. december 19. (péntek) du. 14 óra

Munkács (Kárpátalja) Római Katolikus Székesegyház

Ideje: 2008. december 12. (péntek) de. 11 óra

Gyűjtünk: az elmúlt évekhez hasonlóan tartós élelmiszert, édességet, írószert, játékokat, könyveket, stb, ami egy gyermek számára örömet jelenthet.

Továbbá keresünk olyan védnököket, akik nagyobb adománnyal és hozzájárulással támogatja a gyűjtésünket.

A FELAJÁNLÁSOKAT A KÖVETKEZŐ CÍMEKRE VÁRJUK:

Vaszkó Sándorné, Gyomaendrőd OTP melletti könyvelőiroda
Szt. Imre Római Katolikus Plébánia Hivatal,
5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

**AKI ANYAGILAG SZERETNE SEGÍTENI,
AZ A KÖVETKEZŐ CÍMEN TEHETI MEG:**

Számlaszámaink:

Templárius Alapítvány

Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet: 53200015-11060273

Élet Másokért Egyesület

K&H Bank: 10402245-50505148-49571008

A felajánlótat kérjük, hogy adóigazolás miatt adószámukat feltétlenül tüntessék fel a befizetés során a közlemény rovatban.

Gyomaendrőd, 2008. október hó

Ungvályi János s. k.
kuratóriumi elnök

Vaszkó Sándorné s. k.
Élet másokért egyesületi elnök

Segítségüket és felajánlásukat előre is köszönjük!

Katolikus oldal

NOVEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 17 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

November 9-én és 23-án vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

MEGHÍVÓ

Az endrődi Szent Imre templom búcsúünnepé

2008. november 8-án, szombaton délelőtt 10 órakor lesz.

Mise után - jó idő esetén - körmenetet tartunk.

Búcsúnk főpapja: **Kövesdy Zsolt** kunszentmártoni plébános.

Mindenkit szeretettel hívunk és várunk!

Könyörgés halottainkért

Teremtő Istenünk, élők és holtak Ura! Te a magad kép-mására teremtetted az embert, és örök szeretettedben gyermekeddé fogadtad. A kísértésekben elbukott embert szent Fiad kereszthalálával felemelted, és Krisztus feltámadása óta a mi halálunk sem re-

ménytelen elmúlás.

Annak a hitnek bizonyosságául gyújtunk most gyertyákat, hogy mi, akik a keresztség által eltemetkezünk Fiad halálába, részesedni fogunk feltámadásában is.

Bizalommal könyörgünk hozzád azokért, akik az élt útját már megjárták és átléptek a halál kapuján. Nagy irgalmasságod szerint szabadítsd ki őket a tisztulás helyéről, és vidd országba, ahol nincsen fájdalom, sem könny, sem panasz, hanem csak örökké tartó boldogság!

Minket pedig, akik ma megholtjainkról emlékezünk, vezess az igaz élet útján és erősíts kegyelmeddel, hogy hitünk szerint éljünk. Add, Urunk, hogy amikor elérkezik földi életünk utolsó órája, irgalmas bíróra találjunk szent Fiadban, aki veled él és uralkodik mindörökkön örökké. Amen.

NOVEMBERI ÜNNEPEK

- 1. szombat: Mindenszentek
- 2. vasárnap: Halottak napja
- 3. hétfő: Porres Szent Márton szerzetes
- 4. kedd: Borromeo Szent Károly püspök
- 5. szerda: Szent Imre herceg
- 9. vasárnap: A Lateráni Bazilika felszentelése
- 10. hétfő: Nagy Szent Leó pápa, egyháztanító
- 11. kedd: Toursi Szent Márton püspök
- 12. szerda: Szent Jozafát püspök és vértanú
- 13. csütörtök: Magyar szentek és boldogok
- 15. szombat: Nagy Szent Albert püspök, egyháztanító
- 16. vasárnap: Évközi 33. vasárnap
- 17. hétfő: Nagy Szent Gertrúd
- 18. kedd: Szent Péter és Szent Pál bazilikák felszentelése
- 19. szerda: Árpád-házi Szent Erzsébet
- 21. péntek: Szűz Mária bemutatása a templomban
- 22. szombat: Szent Cecília szűz, vértanú
- 23. vasárnap: Krisztus Király
- 24. hétfő: Szent Dung-Lac András áldozópap és társai vietnami vértanúk
- 25. kedd: Alexandriai Szent Katalin szűz, vértanú
- 28. péntek: Marchiai Szent Jakab áldozópap
- 30. vasárnap: Advent 1. vasárnapja

Pótoltattuk az endrődi templom ellopott ereszcatornáit. Horganyzott bádogból pótoltuk, mert a rezet megint ellopják. Sajnos, ez eléggé virít. Ha majd bemattul, akkor be lehet barnára festeni.

Évről évre többen...

Hatvanezerrel emelkedett
2008-ban azok száma, akik
a Magyar Katolikus Egyháznak adják
személyi jövedelemadójuk 1%-át.

A növekedés
Egyházunk életerejét jelzi.

Köszönjük!

Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

„Iskolakóstolgotó” a Szent Gellértben

Iskolánkban hagyománnyá vált az „Iskolakóstolgotó” megrendezése. Évente két alkalommal hívjuk meg az óvodásokat egy-egy vidám délutánra. A város szinte minden óvodájából jönnek hozzánk a nagycsoportos gyerekek. Ilyenkor megismerkednek iskolánkkal, emellett érdekes játékokkal, foglalkozásokkal kedveskedünk leendő iskolásainknak.

Idén október 21-én töltöttünk egy tartalmas délutánt az óvodásokkal. Amikor minden óvodából megérkeztek a gyerekek, igazgató úr köszöntötte a vendégeket, majd daltanulással kezdődött a program. Utána négy állomáson várták az óvodásokat iskolánk pedagógusai és tanulói. A számítástechnika teremben a számítógép rejtelmeibe kaptak betekintést. A tornateremben izgalmas versenyjátékokat játszottak. A fonás nagy élmény volt a kicsiknek.

„Schooby-doo” kulcstartót készítettek az iskolás lányok segítségével. A konyhában különböző zöldségekből az előre előkészített szendvicseket díszítették. Mókás fejek készültek uborkából, paprikából, paradicsomból, káposztából, retekéből.

A „saját munkájukat” jó étvággyal fogyasztották el a gyerekek. A foglalkozás végén minden kisóvodás egy-egy kisújságot kapott ajándékba, amelyben mondókákat, rejtvényt, színezőt találhattak. Aki helyesen fejtí meg a rejtvényt a következő „Iskolakóstolgotón” ajándékot kap.

Nagyon gyorsan eltelt a délután. Az óvo nénik, az óvodások és mi is nagyon kellemesen szórakoztunk. Mindenkit szeretettel várunk a tavaszi „Iskolakóstolgotón”.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

PORRES SZENT MÁRTON szerzetes

Ünnep: november 3

Kemény, alázatos életet élt Márton, a gyógyszerészből lett domonkos szerzetes. Tudását a szegények javára használva mutatta meg Isten bölcsességét a környezetében, és nyerte el a jutalmat, a boldog örök életet. Használjuk fel mi is tudásunkat, tehetségünket környezetünk javára és az Isten dicsőségére.

PORRES SZENT MÁRTON 1579. december 9-én született Peruban, Limában. Édesanyja néger, édesapja spanyol nemesember volt, ő keverék típus, úgynevezett mulat volt. Emiatt társadalmilag alacsonyabb szinthez tartozott. Apja is magára hagyta, mert mint kormányzó nem tarthatta házában két mulat gyermeket. Anyja gondos keresztény nevelésben részesítette, Martinico (Mártonka) példaképe lett társainak.

Gyógyszerészetet, borbélymesterséget és sebrosi ismereteket tanult, elismert és jóhírű gyógyítója volt a környék betegeinek. Minden reggel szentmisén vett részt azután sötétedésig betegeivel foglalkozott. A hír és tekintély zavarta, ezért domonkos szerzetes lett, „oblatus”. 1603. június 2-án vették fel hivatalosan, laikus testvérnek. Ettől kezdve mint betegápoló testvér dolgozott példamutatóan. Társai már ekkor szentnek tartották.

Márton munkássága következtében a domonkosok kolostora hamarosan inkább hasonlított kórházhoz, mint szerzetesházhoz: szinte minden cellában betegek feküdtek, minden megkülönböztetés nélkül. Amikor a prior megelégedve a dolgot kiutasította betegeit, Márton a nővére házáat alakította át kórházzá.

Sikerült ugyanis megnyernie a nővérét, hogy legyen a segítőtársa. Ugyancsak az ő hatására nyitott egykori mestere, Mateo Pasto árvalházat, a domonkosok szegénykonyhát nyitottak a konventjükben, és számtalan más karitatív intézmény nyílt szerte a városban.

Márton tevékenységi köre pedig egyre bővült: a

legszegényebbek éppúgy jöttek hozzá segítségért vagy legalább jó tanácsért, mint az előkelők. Maga a perui alkirály is gyakori vendége volt, és e barátság lehetőséget adott Mártonnak arra, hogy a legnyomorultabbakon is tudjon segíteni.

Megszámlálhatatlan csodat tulajdonítottak neki, de a legnagyobb csoda alázatossága volt, amellyel szüntelen imádságban és határtalan szeretetben élt.

Sokat tett a szegényekért, élete kemény és alázatos volt, önfegyelmzése kitűnt, mélységesen tisztelte az Oltáriszentséget. Vezeklése és szigorú életvitele nagyon legyengítette, és amikor 1639 végén tifuszt kapott, szervezete nem bírta ellenállni. 1639. november 2-án halt meg a Hiszekegy imádkozása közben, amikor az „és emberré lett” szavakhoz ért. 1837-ben XVI. Gergely pápa boldoggá, 1962-ben XXIII. János pápa szentté avatta. Védőszentje az orvosi és ápolói szervezeteknek.

MEGNYÍLT!!! - MEGNYÍLT!!! - MEGNYÍLT!!!

NARANCS TURRI

**GYOMAENDRŐD LEGJOBB
HASZNÁLTRUHA ÜZLETE**
Győződjön meg róla személyesen!

Női - Férfi-

Gyermek- ruhák

Pulóverek

Nadrágok

Kabátok

Cipők

Plüss játékok

Folyamatos megújuló árukészlettel várjuk vásárlóinkat.

Endrőd Fő út - Mikes út sarok

Nyitva tartás:

Hétfőtől - Péntekig: 8.30-12.00-ig - 13.30-17.30-ig

Szombat: 8.30-12.00-ig

Dr. Erdész Ádám ünnepi beszéde október 23-án

folytatás az 1. oldalról

tek Kanadától Ausztráliáig, ha voltak valamennyien, akkor létrehoztak egy Petőfi-kört, Kossuth-kört, ha erősebbek voltak, akkor egy utcanévet is valamelyikükről elneveztek, és ha még inkább megerősödtek anyagilag, szobrot is emeltek. Találkozunk ezekkel a szobrokkal. Tudjuk, hogy a városos pillanatokban mindig március 15-e, 48 emlékeztetőre nyúltunk vissza, és nem is olyan régen, a 80-as években érezhettük azt, ha átmentünk október 6-án Aradra, hogy a magyarok között milyen összetartást, milyen erőt és szolidaritást okoz, idéz elő önmagában az, hogy visszagondolnak 1848-ra.

A másik ilyen különleges történelmi pillanatunk majdnem-majdnem elfelejtettük. 1956 sok ember nagy és meghatározó élménye volt. Mégis eltelt egy emberöltőnyi idő, harminc esztendő, és a hétköznapi memóriából kimosódtak a forradalom emlékei. Sokan elfelejtették a forradalom vezetőit. Nem tudták, ki volt Maléter Pál, talán Nagy Imre nevét tudták, de éppen ellenkező előjellel. De azt már bizonyosan nem tudták, hogy itt Endrődön milyen szerepe volt Balogh Eleknek, Vaszkó Mihálynak vagy Gyomán Timár Józsefnek.

A rendszerváltozás kezdete óta húsz év telt el, e húsz év alatt a kutatásoknak, a sok-sok megjelent visszaemlékezésnek, a filmfeldolgozásoknak, más fórumoknak köszönhetően ma már ismerjük jól 1956 történetét.

Szinte képszerűen magunk elé tudjuk idézni, hogyan indultak el a fiatalok a Műegyetemtől, hogyan gyülekeztek a Petőfi-szobornál, hogyan egyesült ez a két nagy vonulat nagy tömeggé a Bem-szobornál. Halljuk Sinkovits Imre szavát, tudjuk, hogyan vonultak a Parlament elé, és tudjuk azt is, hogy még ez éjszaka kitört a fegyveres harc a Rádió előtt. A gyakran vetített filmhíradóknak köszönhetően a torkolattüzeket is látjuk. Előttünk vannak azok a mosolygó arcú fiatalokkal teli TEFU teherautók, melyekkel nem is céllal, hanem csak egyszerűen az öröm kifejezése miatt zászlókat lengetve Budapest utcáin robogtak jobbra-balra. Ismerjük a történet teljes folytatását, tudjuk mi történt október 25-én a Parlament előtt, tudjuk, milyen vívódás után állt a forradalom élére korábbi múltját megtagadva Nagy Imre. Tudjuk, mikor léptek be a koalíciós politikusok a folyamatba, ismerjük a november 2-ai tárgyalást, és tudjuk, mi történt november 4-én. Sok embernek a fülébe cseng az a rádiószózat, amelyet e nap hajnalán Nagy Imre bocsátott a nemzethez, amikor a fővárost a szovjet csapatok megtámadták. És ha a közvetlen emlékezet nem is működött közvetlen generáció között, azért a hangulatból sok mindent fel tudunk idézni.

Ma már a memoárokból, a levéltári dokumentumokból tudjuk többek között azt, hogy mi mindent éreztek a fiatalok.

Lipták Béla, aki akkor a Műegyetem hallgatója volt, a maga emlékeit Csoda a Műegyetemen címmel írta le. 22-éről, a másnapi tüntetés előkészítéséről írt ezen a címen, nevezetesen arról, hogy néhány

őszinte mondatról, attól, hogy valahogy villanásszerűen ezek a fiatal emberek megérezték, hogy itt a változás, és vigyázzba meredve elénekelték a Himnuszt, ahogy ő fogalmazott, mindenki más emberré vált.

De nemcsak a fiatalokat érintett meg október 23-ának a hangulata. Pallavichi Andrásy Borbála idős ember volt már, amikor tanúja volt az október 23-iki tüntetésnek. Naplójába a következő sorokat írta le: Láttam a fiatalokat felvonulni, az egyetemi hallgatókat, a bányászokat, a beszkártosokat, olyan fiatalokat, akikből bábokart csinálni ez a rezsim. De nem lettek azzá. Szabadságot akarnak, hazát akarnak, élni akarnak, és ezért halni is készek. Úgy folytatja, hogy ilyen, aki évek óta azért imádkoztam, hogy mielőbb meghalassak, most élni akarok, húsz-harminc évig is, hogy lássam, milyen Magyarországot építenek fel ezek a fiatal emberek.

Hasonló érzelmi töltetű, azonosulást tükröző dokumentumokat nagyon sokat lehetne idézni. Érdemes felidézni: az őrizetlenül hagyott dobozok, ládák, amelyekbe Budapest különböző terein az adományokat gyűjtötték a mártírok hozzátartozóinak, az elesetteknek. Olyan pillanat volt ez, amikor mindenki, vagy majdnem mindenki erkölcsileg önmaga fölé emelkedett. De nemcsak az a történelmi pillanat őrződött meg '56-ról. A magyar társadalomnak nagyon világos elképzelései voltak arról, hogy mit akar. Milan Kundera cseh író úgy fogalmazott, hogy 1944 és 45 Közép-Európában azért volt tragédia, mert egy olyan rendszer érkezett el ide, ami átírt mindent, ami addig volt. 1945-tel Közép-Európában elvesztették a múltat az emberek, elvesztették az igazodási pontokat, elvesztették a reményt. Nos, az a tudás, amely sok-sok nemzedéken keresztül Magyarországon, mint más közép-európai országokban is összegyűlt, ekkor még nagyon világosan élt. Hogy milyen világosan, azt az 1956 októberében kiadott röplapokból látjuk. Három-négy világos követeléscsoport van ebben. Majdnem mindegyik a márciusi tizenkét pont mindtájára fogalmazott röplap az ország függetlenségéről szóló követeléssel indul. A második követeléscsoportba a többpárti parlamentáris demokrácia, a polgári demokrácia bevezetését célzó követelések tartoznak. A harmadikba pedig azok a szociális követelések, amelyeket annyira vártak 1945-ben az új Magyarországtól, amely azonban nem valósult meg. Tehát világos volt még az az átörökített üzenet, ami generációkon keresztül felhalmozódott. De nemcsak a célok voltak a társadalom többsége előtt világosak, hanem voltak emberek, mindenütt, akik készek és képesek voltak a kitűzött célok megvalósítására. Nagy Imre néhány napi vívódás után a forradalom élére állt. Követte őt néhány olyan ember is a kommunista pártból, akinek nagyon-nagy utat kellett megtennie ahhoz, hogy átálljon a másik oldalra. Sorra léptek elő az 1944-48 közötti koalíciós korszak kiváló politikusai. Kovács Béla, aki már súlyos betegen a szovjet lágerekből hazatérve lépett újra elő. Egy gyomai szörnyzetű politikusként külföldről próbált segíteni a forradalomnak. Ko-

vács Imrere gondolok. Előléptek a régi szociáldemokraták. És ami még ennél is többet jelentett, a helyi politikusok is megmozdultak, mégpedig olyan politikusok, akiknek volt képességük a cselekvéshez, volt jó érzékük a helyzet megítéléséhez, és volt tekintélyük ahhoz, hogy kövessék őket az emberek. Merthogy olyan változás zajlott le, amikor attól is lehetett tartani, hogy atrocitások történnek. Azok a képsorok amelyeket már idéztem, fiatal emberek egyszál kézi fegyverrel gránátokkal, vagy ha az nem volt, akkor benzins palackkal szembeszálltak a második világháborút megnyerő szovjet hadsereg tankjaival, azt is jelzi, hogy az a rendszer, amelyet meg akartak dönteni, roppant kegyetlen volt. Az egész társadalmat behálózták az ÁVH kartotékjai, egymillió-egyszáz ember megfigyelését dokumentálják, egymást érték a koncepciók percek, és ami minden embert érintett, majdnem minden családot érintett itt Békés megyében az a tulajdon, melyet 1848-ban az áprilisi törvényekkel szereztek meg, a földtulajdon, ami a legfontosabbnak tetszett itt Békés megyében, az elvesztett. Szükség volt itt ezeknek a helyi politikusoknak a tekintélyére, hogy nehogy atrocitás történjen, hogy az eseményeket mederben tartsák. Nagyon sokan szólaltak itt meg. Simonyi Imre, aki az első békés megyei megmozdulások egyikén szólalt fel, rögtön azzal kezdte, nemhogy vér nem folyhat, hanem egy pofon sem csattanhat el. Nemhogy egy pofon nem csattanhat el, egy kirakat üveg sem törhet be. Itt Gyomán a Nemzeti Bizottság első felhívása úgy szólt, hogy nagyon sok a sérelem, nagyon sok a gyógyítani való seb, de most nem ennek van itt az ideje, az egyéni sebek gyógyításának, hanem a Haza sebei gyógyításának van itt az ideje. S ezek az emberek, akik szinte a semmiből előléptek, képesek voltak arra, hogy az indulatokat mederben tartsák és megtalálják a helyes cselekvés útját.

Október 23-a itt a mögöttem álló diákok által nagyon szépen és hitelesen idézett forradalmi napok Budapest napjai voltak. Október 23-a keddre esett, a vidék forradalma szombaton, vasárnap kezdődött el. A hiteles hírek, hiszen a Rádiót már elfoglalták a felkelők, de hosszú napokon keresztül nem onnét adott a Kossuth rádió ezt követően, nem tudták tájékoztatni az embereket, hasonlóan a Szabad Európa rádió hírei hasonlóan fals, hamis információkat tartalmaztak. Akiknek először hihettek, azok voltak, akik hazatértek a fővárosból. Az első pontos hírek tömegesen Dévanyára érkeztek, hiszen ott nagy vasutas kolónia élt, s a vasutasok gyakran megfordulva a fővárosban, hozták a röplapokat, a hirtelen kinyomott fővárosi újságokat és a híreket.

A következő hullámban a nagyvárosok forradalmasodtak. 26-án Gyulán volt nagy tüntetés, ugyanezen a napon a színészek Fekete Pál vezetésével Békéscsabán. 27-én ugyanezek a településeken a forradalmi bizottságokat választották meg, és elindultak a járási székhelyekre a fiatal emberek, akik vitték a frissen kinyomtatott helyi tizenhat húsz pontot, hol mennyi szüle-

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

A hunyai versfaragó I. (Kakas bácsi nótái)

Érdekes csoportot alkot a folklórkutatók palettáján a népi énekmondók, nótafák és megtörtént eseményeket megéneklő félnépi versírók köre. A XIX. század folklórkutatása felismerte a hivatalos irodalomból alászállt népies versek jelenlétét a hagyományos népköltési anyagban. A nyugati eredetű ponyvairodalom is megpezsdítette az úgynevezett új stílusú népdalok, balladák és más népi műfajok körét. Ahogy az írásbeliség a XIX-XX. század fordulóján általánossá válik, úgy tűnnek fel a félnépi szerzők. Amíg „századok óta megfigyelhető azonban a névtelen közösségből valamelyest kiemelkedő népi alkotók széles skálájának kialakulása. E közösségükből tudatosságuk szempontjából kiváló személyek bizonyos mértékig már specialisták, de még nem hivatásos művészek.”¹ Mert a kezdeményező előnekes vagy táncos, siratóasszony vagy az átlagosnál biztosabb tudású egyén még nem alkotó, hanem csak előadó. „A nótafa, mesefa már specialista: bőséges repertoárral rendelkezik, és ezt szívesen be is mutatja. A nótafa a hagyományos közösségek keretein belül bontakozó típusa, akit társainál nagyobb daltudás és biztosabb egyéni előadómód jellemez.”² A XX. század elején feltűnik az úgynevezett hírsírók, aki környezete jelesebb eseményeit foglalja egyszerű népieskedő rigmusokba. A hírsírok hasonlatosak voltak a kisbíró által kidoblatott, fennhangon közzétett hírekhez. „A népi alkotó legfejlettebb típusa a népi költő: egyszerű származású, verselgető, aki kis közösségnek írja közérthető, rendszerint alkalmi verseit.”³ Az ilyen egyszerű verselő lakóhelyéhez kötődve szerzi műveit, és híre sem terjed tovább általában a szomszédos faluknál. „Az egyéniség kutatásában Kálmány Lajos és mások kezdeményezései után 1930-as évektől Ortutay Gyula foglalkozta meg elveit.”⁴ A Békés megyei kutatók Bartók Béla és Kodály Zoltán nevéhez köthetők. Bartók 1926-ban népdalokat gyűjtött Endrődön.⁵ „Bizonyára kiválóan jó énekes volt az, akinek a nevét is megörökítette. (Farkasinszky Maca 19 éves, Endrőd, 1926; Timár Marcsa 19 éves, Endrőd, 1926; Valuska Hermina 18 éves, Endrőd, 1926)”⁶ Beck Zoltán a Békés megyei népszokások gyűjtésekor felvett balladákat és Háromkirályjártást.⁷ De még ő sem vizsgálja az előadó szerepét a mű megalkotásában és ezt értem a balladákra. Hiszen az új stílusú balladák, melyek megtörtént eseményeken alapulnak; és bizonyos esetekben ez nyomon követhető, feltételezi egy félnépi szerző, hírsírfaragó jelenlétét és működését a településen.⁸

Az általam vizsgált „Kakas Bácsi” is ebbe az alkotói körbe sorolható félnépi hírsírfaragó, históriás, népi költő. Életműve egy koszos, kis iskolai fűzet lapjain, illetve faluja, Hunya időseinek emlékezetében maradt fenn. Repertoárját több mint harminc nóta képezi. Téma szerint rendszerezve – köszöntők, irredata dalok, egybekel – kerültek lejegyzésre. A dalok szövege mellé lejegyezték, hogy mely közismert nóta dallamára kell énekelni. Legtöbb dalszöveg után évszám olvasható, mely

valószínűleg a szerzés évét jelenti. Eszerint a dalok 1922-1949 születtek.

A falu időseinek visszaemlékezései szerint Kakas bácsi idős, hajlott hátú, szegény ruházatú öregember volt. Egy kicsit sántított, és egyik szemére megvakult. Egyesek szerint egyáltalán nem látott, hiszen a felesége vezetgette. Hosszú pantallóban, kopottas ugyancsak hosszú kabátban járt, „smici” sapkával a fején. A kezében vagy a hóna alá csapva hordta tokban a hegedűjét. A Szabó kocsmába járt muzsikálni, ritkán a Hangyaszövetkezetben lévő kocsmába.

„Odajárogattak vidékről, békési határból, Berinyi határból öröletni, daráltatni a malomba. Osztt akkor várakozni kellett és átmentek a kocsmába iszogattak, ott beszéltek az öreggel, meg muzsikált nekik, meg minden.”⁹ Arra nem emlékeznek, hogy valamilyen paraszti munkát végzett volna, a felesége is mosni járt a gazdákhoz. Arra a kérdésemre, hogy mikor került Hunyára Kakas Bácsi, senki sem tudott felvilágosítást adni. A választ az endrői Szent Imre Plébánia születési anyakönyve adta meg.

„1860. április 14-én született Kakas Joachim, Kakas Ferenc és Mikó Erzsébet endrői lakosok gyermekeként Endrődön. Másnap 15-én megkeresztelték az endrői templomban; a keresztszülők Kurilla István és Varjú Anna voltak.¹⁰ Majd 1883. november 25-én Kakas Joachim, aki akkor szabadságos katona volt, házasságot kötött Turcsányi Franciskával. Valamilyen okból 1902-ben névváltoztatást kért és meg is kapott, mely szerint a „Kakas”, nevet „Kovácsra” változtatták. Majd özvegyesre jutott és 1928-ban feleségül veszi Shenk Mária, a morvaországi Shenk Mihály üvegcsiszoló lányát. Ekkor már mind a ketten kondorostanyai (ma Hunya) lakosok. A házassági anyakönyv szerint Kovács Joachim, mint zenész van nyilvántartva.¹¹ Hunyán (egykor Kondorostanya, majd Endrődszentlászló) a templom mögötti lapos területen néhány szegényes szoba-konyhás ház épült. Itt laktak a falu szegény sorsú lakosai. Koldus Etel néni, aki a templomajtóban kéregetett a mise után, illetve Kakas bácsiék is. A porták nem az egyházhoz tartoztak. „Volt ott olyan három-négy ház”¹². Ma már csak a házhelyek vannak, és szántónak használják a területet.

Különféle nótákat szerkesztett közismert dallamokra, megénekelte a falu jeles és kevésbé jeles eseményeit. Kigúnyolta, kifigurázta a kapzsi vagy póruljárt embereket. Agyfűrt észjárású, tájékozott emberként emlékeznek rá.

„En, mint legény nemigen beszéltem vele, de hallottam másoktól a mondásait. Mert olyan kifejezéseket használt, amit mi nem értettünk. Kérdezték tőle a vendégek, hogy-hogy van. Ő erre azt felelte: „Mindég feljebb, mindég feljebb.”-ami azt jelentette, hogy amíg az ember fiatal és vízel, túl megy a cipője orrán, de ahogy öregszik úgy halad felfele. És akkor azt mondta: mikor a térdére ér már nem ér semmit.”¹³

A legismertebb nótája a „Két csattanós

pofonért, az új iskoláért”, valamint a „Népszámlálás”.

A megkérdezettek mindegyike ismerte a Két pofonért.. kezdetű nótát, sőt idézni, énekelni tudták. A nóta megírásának valós történetét kisebb változásokkal mindannyian azonosan mesélték el.

„Nagy volt a terület, sok gyerek volt, de csak itt volt iskola, meg a Község-soron, de ott is már olyan szorosan voltak a gyerekek, hogy ötven ülték egy padba, volt, aki pedig az ablakban állva írt, meg olvasott.”¹⁴

„Akkor az iskoláért adtak össze egy kis földet. Dávid Pista bácsi olyan ittas ember volt. Zúgolódott, nem akart adni semmit. No akkor a pap írt egy levelet, behívta ezt a Dávid Pistát bácsit, hogy jtt egy levél vigye meg Endrődre a Nagyságos Úrhoz, mert akkor így hívták a papot, Csernus Mihályt. Mikor Csernus elolvasta a levelet adott két nagy pofont Dávid Pista bácsinak, amiért nem akart dolgozni.”¹⁵

Ezt a „jeles” eseményt énekelte meg Kakas bácsi, a Két csattanós pofonért, az új iskoláért című nótájában.

„Két csattanós pofonért

Épül már a harmadik iskola
Hunya földre az Ördög-oldalra
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

De addig mi hozzá nem foghatunk
Míg valakit föl nem pofoztatunk
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

Megkérjük a püspöki székét
Állítson nekünk pofozógépet
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

Dávid István a múltkor megjárta
Bement Endrődön a parókiára
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

Dávid István mi van a zsebedbe
Tisztelendő Úr lezart levele
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

Levelet vitt a papnak az árva
De nem tudta mi van bele zárva
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

A pap a levelet elolvasta
A két pofont rögtön oda nyomta
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

István, hogy a két pofont megkapta
Kalapiját, botját odabenn hagyta
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

A neje hozta ki a kalapot
Ő meg messziről szidta a papot
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

István, ha benőtt a fejed lágya
Ne vigy levelet a parókiára
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

Üdvözöljük a püspöki székét
Állított nekünk pofozógépet
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

Felépülhet már a nagy iskola
Az Ördög-oldal fel van pofozva
Két csattanós pofonért az új iskoláért”.

14 Uhrin Lajos közlése 2005.

15 Goda Jánosné közlése 2005.

1 Katona 1998. 24.

2 Katona 1998. 24.

3 Katona 1998. 25.

4 Voigt 1977.

5 Fasang 1981.

6 Csende 1981. 32.

7 Beck 1974. 105-112.

8 Szonda 2004. 65-67.

9 Uhrin Lajos közlése 2005.

10 Endrőd, Szent Imre Plébánia Születési anyakönyv (Baptisatorum)

11 Endrőd, Szent Imre Plébánia Egybekeltek anyakönyve 25. old.

12 Szujó Vince közlése 2005.

13 Uhrin Lajos közlése 2005.

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Feljegyzések, krónikák ismertetése GYOMA – török hódoltság utáni – újratelepülésének idejétől - II.

BARNA Dániel néhai gyomai módos gazdaember 1870-ben írott krónikája már azért is értékes, mert egy 1848 előtti nyomtatványra (füzetkébe) íródott s ez a nyomtatvány egy hivatalos földesúri „robotkönyv”. Ebben a „robotkönyvben” jegyezték fel, hogy az illető jobbágy mikor teljesítette a számára előírt szolgálatokat (kézi munka napokban, fogattal teljesített fuvar napokban az uraság számára) s mindezeket az ispán, a „gazdatiszt” ellenjegyezte.

Barna Dániel gazd'uram a következőket írta: „Gyoma kezdődött 1705. évben a Ráczok elpusztították s lakossai szétszéledtek, így volt 15 esztendeig, ekkor a legelső lakossa volt BÍRÓ János és több nemzetség (azaz család, „had”, megj. Cs.Szabótól), 1719. évbe épült az első Templom oszlopokra nádból (megj. ez volt a „paticsfal”, ti. az oszlopok, vastag tölgyfagerendák közé nádfalat raktak fűzfavesszővel fűzve-kötözve, majd ezt a falat, törekes sárral kívül-belül betapasztották, fehérre meszelték) 27 család által”.

SZILÁGYI István, szintén módos gazdaember 1836-ban írta, szinte szóról-szóra ugyanazt, mint Dávidházi Bekes Sámuel „nagyfiszteletű, tudós, tiszteletes prédikátor” úr. Majd ezt folytatták a családtagok 1887-ig családi, időjárási, gazdálkodással kapcsolatos bejegyzésekkel, helyi eseményekkel.

K.NAGY András tehetős gazdaember, a község korabeli közgyámja s többször megválasztott esküdtje, ki is 1823-ban született, írt egy pepita-kockás füzetet, melyet magas kora ellenére még 1920-ban is vezetett. Ebben a füzetben szintűgy, mint Szilágyi István szóról-szóra leírta a Dávidházi-féle, nyilván iskolában tanult, s „közkezen” forgó Gyoma történetet, kiegészítve számtalan helyi jelentőségű gazdasági, időjárási, természeti csapások idejének bejegyzésével. Családi hagyomány után a BÍRÓ nemzetség első foglalását részletesebben írta le: „BÍRÓ János és BÍRÓ Péter testvér atyafiak (megj. Mint a mesebeli két testvér motívum) tavasszal jöttek erről a Körözsön, a Nagy-Szirti riszen teltek többedmagokkal, (megj. ez a Nagyszirti rész a mai közüti hídтой jobbra terül el ár ellenibe, tehát Köröstarcsa felőli oldalon) a mostani Nagy Korcsma (a mai Holler vagy Körös Szálló) helyin állott egy irdatlan nagy bodzafa s osztán ahhoz kötözték elsőbb a lovaikat, majd osztán szíjjel níztek alkalmas hely után...”

KOVÁCS Imre (édesapja révén Mírhóháti Kovács) politikus, író: „El-süllyedt ország” c. könyvében (Budapest, 1945.) a 17-31 oldalon „Alföld-Lakodalom” c. fejezetében írt Gyomáról, apai ági rokonságáról, a Kató, Szilágyi,

Bartha familiákról. Családi hagyomány alapján ír/hat/ta: „20-21 oldalakon -” ...Gyoma 1718-ig lakatlanul állott, csak a kőtemplom romjai meredeztek az üszkös, kiégett, esőtől szétmosott vályogvisek között az égnek... 1718-ban települtek meg az új község első lakosai, s hamarosan jöttek a többiek is, főleg a Jászságból és a Kunságból... a jászok és kunok magukkal hozták a szabadság nagy élményét, nem is züllöttek le a jobbágyság szintjére..., taksások, olyan bérlőfélek lettek, szabadon, belső törvényeknek megfelelően éltek és fejlődhettek. A Kunságból Kovács, Kató, Szilágyi családok jöttek...” (20-21 old.)

Említésre méltó néhai SZERETŐ Elemér ny.nyomdász kedves bátyám tulajdonában lévő krónika, amelyből részleteket között több folytatásban a „GYOMAENDRÓDI HÍRADÓ” 1994. októbertől: „Gyoma város krónikája” címmel. Ezt a krónikát Szerető Elemér nagyapja Dobó Mihály és annak testvére Dobó András vezették 1914-ig. Hasonlóan a többi előző krónikához lényegében a Dávidházi krónika bővített változata.

A község – később, 1830-tól mezőváros – önkormányzati szerve az Előljárárság, illetve régebbi nevén: „Nemes Tanács”, Nemzetes Birák Uramék” volt. A tanács élén a választott főbíró (judex primarius) állott. Legfőbb segítője az „esküdt bíró” (successor), későbbi nevén törvénybíró volt. Rajtuk kívül a tanács 14 esküdtből (assessor) állott. A tanács írásbeli munkáját a „nótárius”, azaz jegyző végezte. A földesúri hatalom meg-

szilárdulásáig a bíróválasztás mindenféle földesúri, vármegyei befolyástól mentesen történt. Eleinte választottak bírót félévre vagy negyedévre, attól függően, hogy a főbíró hogyan képviselte a község érdekeit, hogyan látta el feladatát. Emellett „Külső és Belső Előljárároknak, Óralóknak” is nevezték őket. Idetartozott még a két kisbíró (Minor Judex), a Bírók, esküdték s a nemes tanács voltak a ref. ekklezsia „Külső Előljárai”, a „Belső Előljárok” pedig: „Praedicator (Minister Verbi Divini), Oskolamester (Rector), Tanítóember (Cantor), Le-

ányok Tanítója (Praeceptor), Gondviselő (Curator), Egyházi (Aeditus), Harangozók (Pulsatoris, Campanatoris) Bábák (Obstetrix). A bíróválasztás hagyományosan a templom „kerítésében történt” Szent György napkor (április 24.), azután később január 1-én, vagy karácsony másnapján. 1782-től Mindenszettekkor (nov.1.) A megválasztott bírót „ösi magyar szokás szerint felemeltetvén Eljen kiáltásokkal köszöntötték. Majd a városháza udvarán folytatódott a választás a törvénybíró, majd együtt a bíróvai választották maguk mellé az esküdtet. Az ekklezsia a „város”, „összefonódását” jellemezte, hogy általában a törvénybíró vagy valamelyik esküdt volt az „ekklezsia gondviselője” (gondnoka). Az esküdték közül a következő megbízásokra nevezték ki felelős embereket a tanács első ülésén: „Borbíró, adószedő bírák, vagy másképpen porciószedő bírák, székbíró, halászbíró, malombíró-malomgazda, városgazda, pusztagazda, kvártélybíró, erdőbíró, a kisbírák mellé rendeltettek az Ármás Hadnagyok s ezek alá az Utza kapitányok s Tizedesek. A Város cseléggyei valának: csaplárosok – kiknek munkáját a borbíró felügyelte, a város kocssisa, a csöszök (mező-kerülők, cirkulátorok), dinnyekerülők, a város gulyása, a város csikóssa, a ménespásztor, a város gazd'asszonya, a város szolgálója, a város strázsái, a város borbelya (sebészi, egészségügyi feladatokat látott el)”. (A „székbíró” tiszte volt a mészárszékekre, vágóhidakra való felügyelet.)

Cs.Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Hód-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendród, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Fiatalokról fiataloknak

IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ SZEGEDEN

2008. szeptember 27-én kora hajnalban (legalábbis számunkra) gyülekeztünk az endrődi templomnál és Hunyán a plébániánál, hogy induljunk Szegedre, a Szent Gellért Ifjúsági Napra, ahova évek óta járunk. Miközben vártuk a buszt, fényképek készültek Géza bá' segítségével. A Dómban volt a gyülekező és regisztráltunk, ahol külön csoportokba szerveződöttünk, hogy barátságot köthessünk másokkal. Ezek után Gyulay Endre püspök atya diaporámás elmélkedése következett, és Barta Tibor atya felkészített bennünket az Úton-útfélen nevet viselő programsorozatra. Később a csoportok mesés délutánja került megrendezésre. Fél 1-kor ebéd volt. Ezek után a csoportok játékos vetélkedőben vehettek részt a Dóm téren. 16 órától szentmise volt a Dómban. Aztán vacsoráztunk. Miután mindenki jóllakott, táncházzal „vezetük le” a kalóriákat. Ott sok tánc lépést tanultunk és kimerülésig roptuk. Fél 9-kor hazaindult a csoport új élményekkel gazdagodva. Várjuk, hogy jövőre is mehessünk.

Uhrin Éva és Barta László

Itt járt a pilznoi Sokolanie népi együttes

A lengyelországi Pilzno testvérvárosunk baráti kapcsolatát tovább ápoljuk. Október 23-25 között városunkban járt Pilzno város hivatalos delegációja és a fiatalokból álló Sokolanie táncgyűttes.

Részt vettek a békéscsabai kolbászfeszt

tívalón, ahol fellépésükkel nagy sikert arattak.

Meglátogatták fürdönket is.

Október 24-én szombaton este a Sellyem úti óvoda vacsoráján a Bowling étte-

remben is felléptek. A népviseletbe öltözött fiatalok hagyományos és modern táncokkal fergeteges sikert arattak. Táncukat felnőttékből álló lengyel népi zenekar kísérte. Útjukat budapesti városnézéssel folytatták.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Ezeréves a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegye 1009- 2009

Kedves olvasóink jogosan feltehetik a kérdést, hogy miért is kell tudósítani a jubileumról már az idén, hisz csak a jövő esztendőben írunk 2009-et. És miért éppen egy határon túli eseményről?

Akkor, amikor elhatároztam, hogy írok erről az eseményről, szemem előtt lebegett elsősorban Szent István tevékenysége, aki nemcsak államot alapított, hanem egyházmegyéket is. Szent István felismerve az egyház szerepét a magyar társadalomban, tíz egyházmegyét alapít, közöttük a gyulafehérvárit is, Szent Mihály főangyalt rendelve égi pártfogójának.

Ezeréves történetében az egyházmegye kiváló személyiségeket adott a magyar nemzet számára, számos szerzetesrend működött és működik az egyházmegyében. Hadd említsem meg a ferences barátokat, akik fontos hangsúlyt fektettek az emberek lelki nevelésére, kegyhelyeket tartottak fenn, a szegény embereket istápolták és lelki támaszt nyújtottak minden rászoruló embernek Erdély viharos történelmében, a híveket, az embereket támogatván. Az egyházmegye leghíresebb zárandok helyét, Csíksomlyót, mai napig a ferences testvérek vezetik. A világ minden területén élő magyarok, katolikusok és nem katolikusok találkoznak minden év pünkösdjén, hogy tanúságot tegyenek hitükről, magyarságukról.

Az egyházmegye talán egyik legkiemelkedőbb egyénisége Márton Áron püspök, hisz nem lehet beszélni a gyulafehérvári egyházmegyéről anélkül, hogy egy pár szót ne ejtenénk róla. Személyiségével, hitével, példamutató életével meghatározta az egyházmegye életét a kommunizmus nehéz idejében. 1938-1980 között vezette az egyházmegyét. Jelmondata: „Non recuso laborem (Nem vonakodom a munkától), mely élete végéig elkísérte. Számos megpróbáltatáson ment keresztül. Így ír a nagy püspökről Lestyán Ferenc:

„Alig vette át az egyházmegye vezetését, a nagypolitika kettévágta a püspökség területét. A püspök székhelyén maradt, Gyulafehérváron. Az észak-erdélyi részek kormányzását a kolozsvári Püspöki Helyhatóság vette át. Oda költözött a Papnevelő Intézet is, mivel a kispapok zöme székelyföldi volt. Márton püspök ilyen körülmények között indult arra az útra, amely nagy áldozatok vállalására kötelezte. De ezeket egész lélekkel vállalta. Két szélsőséges rendszer: jobboldali és baloldali összecsapása és elnyomása között vállalta a nyílt kiállást. 1944 pünkösdjén kolozsvári beszédjében elítélte a faji üldözést, elnyomást. 1945 után felémelte szavát ismételtén a baloldali világnézeti elnyomás és a kisebbségeket sújtó jogtalanságok ellen. Hatévi börtön és tizenkét évi kényszerlakás után sem engedett elveiből, az egyház és népe jogainak védelméről nem mondott le. Nagyok voltak a külső veszteségek, de a kiállítás erkölcsi tőkéje nem maradt gyümölcs nélkül hívei körében.“

Mikor ezeket a sorokat írom, felcsendül lelkemben az az imádság, melyet szentté avatásának elindításakor íródott:

*Istenünk,
te ÁRON püspököt
arra választottad ki,
hogy igazságodnak öre,
az üldözötteknek védelmezője
és népednek jó pásztora legyen.
Add,
hogy mielőbb
szentjeid között tisztelhesük,
tanítása és példája
világító JEL legyen
mindannyiunk számára.
Amen.*

Amikor püspökké szentelték, ezeket a szavakat mondta: „Vallom és hirdetem, hogy vannak olyan igazságok, amelyeknek alapján minden igaz embernek találkozniuk kell. Ahogy Erdély földjén a hegyek völgyekkel, a mezők erdőkkel, hófedte bércek a síksággal váltakoznak, éppen úgy váltakoznak a népek Erdély földjén, ahol három nyelven beszélnek, és hat-hét féle szertartás szerint imádják Istent, de van a krisztusi evangéliumnak ereje, amely hozzásegít ahhoz, hogy különféle ellentétek összhangba olvadjanak fel és a testvéri együttműködés útját egyengessék.

Márton Áron szavai, nemcsak az akkori emberek számára szóltak, hanem a mai embernek is fontosak lehetnek. Minden nemzet számára fontos, hogy példaképei legyenek. Akik e sorokat olvassák, majd lehet, hogy egy pillanatra megállva elgondolkoznak, hogy mi lelkük mozgatója, mi magyarságuk mozgatója.

Ünnepel a gyulafehérvári egyházmegye, de ugyanakkor ünnepelni kell a magyarságnak is, mert a legszebb példa az életben az összetartozás. Egy történelmi pillanatra készül az egyházmegye és egy történelmi pillanatra magyarságunk is. Emlékeznünk kell és örülnünk kell, hogy ilyen örökségnek vagyunk részesei.

Az ünnepségsorozat további időpontjai:

- pünkösdi búcsú: 2009. május 30. Csíksomlyó
- záróünnepség: 2009. szeptember 29. Gyulafehérvár

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (I.)

1894-ben létesült a kisperesi új iskola Szedlák Mihály helybéli mester vállalatában. Még ugyan ezen évben rendszeresítették a kondorostanyai második iskolát is. Egyenlőre bérelt helyiségben folyt a tanítás.

1896-ban a lakosság és iskolák növendékei nagy lelkesedéssel ülték meg az „Ezredévi Ünnepet”. A délelőtti istentisztelet után „a szarvasvégi szénáskertben nagy mulatság volt”, a község pedig 200 forintot osztott ki a szegények között.

1897-ben épült fel a kondorostanyai templom. A lakosság 2193 forintot ajánlott fel és 103.000 drb. téglát égetéséhez járult hozzá. Schiefner ajándéka 1671 forint volt. Az építést és tervezést Árvai Imre helybéli kőműves végezte 4827 forint 8 krajcárért.

Ugyanezen évben egyház átadta a községnek az eddigi kath. jellegű két községi ovodát.

1898-ban a gyomavégi iskolához új tantermet építtetett a hitközség. 1899-ben a kocsorhegyen és a décspaskumi országot mentén telket vásárolt Grócz prépost-pébános, de a felépítést már nem ő, hanem 1900-tól utóda – Zelinka János esperes-plébános végezte 1900 szeptember havában. Ugyanekkor készült el az örménykúti új tanterem és az új kántor-ház is.

A huszadik század első tizede általában a béke és társadalmi előrehaladást jelentette bizonyos tekintetben. A „víványok-korszaka” fokozta az igényeket, elősegítette az emberi erő és szellem neki lendülését, de más oldalról jobban rávilágított a társadalmi ellentétekre és visszasságokra is. A szocializmus erőteljesebben a vidéken ekkor kezd jelentkezni.

Mezőfi, Várkonyi és társaik környékezik a munkásokat és sajtójuk terjesztésével erősen kiélezik az osztály-ellentéteket. A másik sajnálatos jelenséget abban látjuk falunkban is, hogy igen sokan kívándoroltak Amerikába. Akik vagyont szerezve visszajöttek, a nemzeti vagyont szaporították, de igen sokan künn maradtak és elvesztek a magyarságra nézve. 1906-ig közel 400-an vándoroltak ki.

Ugyanebben az időben épült ujjá a „Vida féle szegényház” 11.200 Korona költségen.

1905 november 7-én lelkes ünnepe volt Endrődnek. A huszadik század legnagyobb magyarja – gróf Apponyi Albert látogatta meg a falut több 48-as képviselő kíséretében és erősítette a függetlenségi politika eszméit az ellenzéki érzelmű endrődiekben.

A szövetkezeti eszme is kezdi bontogatni szárnyait nálunk. A belterületen és az öregkertekben fogyasztási szövetkezet létesült, majd 1909 december 12-én ünnepélyes megáldásban részesült a 80.000 K. költséggel épült új szövetkezeti motoros-malom.

1908-ban nagy lendülettel megalakult a Katolikus Népszövetségi Szervezet is.

1910 június 22-én a Földművelésügyi és Kereskedelmi Minisztériumok, valamint a közgazgatási szervek képviselőinek jelenlétében megejtett az új vashíd közigazgatási és műszaki bejárása. Az előmunkálatok 1911-ben megkezdődtek. A híd a vármegye egyik legszebb közlekedési hidja lett és 1914 május 24-én rendkívül lelkes ünnepségek között áldott meg és adott át a forgalom-

nak. Az összes építési költség közel 350.000 koronára rugott, amelyből Endrőd község 200.000 koronát vállalt, míg a Kereskedelmi Minisztérium 50.000, a Földművelésügyi Minisztérium pedig 40.000 koronára segélyt utalt ki – az endrődi küldöttség kérésére és gróf Széchényi Miklós váradí meqvéspüspök közbenjárására. Tekintélyes adományt nyújtottak még: gr. Ferry Lipótné, a Körös-Tisza-Maros és az Ivánfenéki társulat. A fennmaradó összeget a vármegye fedezte.

1912-ben bérált először Endrődön az előbb említett gr. Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök. Már első látogatása alkalmával úgy megszerette endrődi híveit, hogy állandóan a legnagyobb dicsérettel emlékezett meg róluk és mindenben igyekezett segítségükre lenni. 1912-ben még felépítette saját költségén a varjasi új iskolát és még ugyanazon évben helyi-lelkészséget állított a távol fekvő Kondorostanyán. Közbenjárására a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 6000 korona segélyt utalt ki a 30 százalékos adózás mellett is zavarokkal küzdő endrődi egyházközségnek.

Hamarosan megépült a mirhói második tanterem is Zelinka János apátplébános áldozatkészségéből.

Még ebben az évben megkezdte vm. az Endrőd-szarvasi országot kikövezését is, valamint részben kövezés alá került ezt követően az Endrőd-kondorosi út is.

Sajnos az 1914-ben kiütött világháború félbeszakította a munkát s így Endrőd mind máig nem jutott hozzá a közgazdaságilag mérhetetlenül fontos köut élvezetéhez.

(folytatjuk)

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.

Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Tündér mama

Az én mamám olyan tündér
éjszakánként szárnya nő.
Ő visz engem iskolábg
onnan tovább repül Ő.

Siet nagyon az óvodába
röpíti a kicsiket.
Szárnyát majd meglebbentve
dolgozóba tovább megy.

Repül-repül mint a nyíl,
edzésünkre odaér.
Fáradtan tér haza velünk,
tétlenül percig sem ülünk.

Repülünk a vacsorához
eszünk is már ízibe.
Beszálunk a meleg kádba
szárnyalunk a pizsibe.

Elfáradt már a tündérszárny
a tündér is pihenni vágy.
Alszik szépen a csaiád.
Mindenkinek jó éjszakát.

Ujházi Aranka

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

Koloh Gábor és Bakó Beáta október 25-én kötött szentségi házasságot az endrődi templomban. Közös életüket kísérje Isten áldása.

TANYAI ISKOLÁK EMLÉKEZETE I.

Október 25-én szombaton szép őszi napra ébredtünk.

Ismét ünnepeltünk, immár másodszer, amikor az endrődi templomban a külterületi iskolák miséjére szép számban összegyűltünk. Az ünnepséget megtisztelte Várfi András polgármester és Dr. Csorba Csaba jegyző is.

Az ünnepi szentmisét Iványi László tb. kanonok, plébános a volt külterületi iskolák elhunyt és élő tanítóiért, diákjaiért ajánlotta fel. Szentbeszédében rámutatott arra, hogy az iskolák körül élő közösségek is formálódtak. Sajnos, ezeket az összetartó tanyai közösségeket a 60-70-es évek tanyapusztító politikája felszámolta. Név szerint is felsorolta ezeket az Öregszőlő és környéki iskolákat: Décspáskumi, Polyákhalmi, Ugari, Timár-Brichse, Csáki, Kápolnás, Szent Imre.

Szentmise után az öregszőlői volt Kápolnás iskola mellett a felújított Vida-féle keresztet szentelte meg a plébános. Idézett Kulik Szilvia néprajzos dolgozatából:

„Kápolnás iskolai kereszt: Meglepően szép kereszt áll az Öregszőlőben a Bordács-féle portán. Valamikor az Öregszőlőben nem voltak lakóházak, csak szőlőskertek és hozzájuk tartozó kunyhók. A szőlőskertek gazdái és egy Vida nevű inspektor - kinek szintén volt itt szőlője - 1888-ban állítottak a kert sarkába arccal a szőlők felé egy keresztet. A fa oszlopára szőlőszem alakú díszeket véstek. 1920-as években azonban iskolát terveztek a helyére és a keresztet a Bordács-féle portára vitték, amely ott még ma is áll. E kereszt feladata volt hajdan, hogy a szőlőskerteket őrizze.”

Ezt a keresztet újította fel Timár Miklós és Szakalos Tibor. A kereszt régi gondozójának, Bordácsnének házában unokája, Filyó György lakik, így most már az ő portáján áll a kereszt, ő vigyáz rá tovább.

Ezután az ünneplők átmentek a kondorosi út mellett lévő Dinya-féle korábban már felújított kereszthez, ahol egy új emlékművet szentelt fel a volt Ugari iskola emlékére Szujó Antal kevermesi plébános, aki ebben az iskolában tanult.

Alt Jánosné nyugdíjas tanítónő így emlékezik:

„Iskolánk az akkori plébános, Csernus Mihály segítségével épült 1928-ban. 42 évig szolgált a tanyai gyerekek oktatását, nevelését. Nagyszerű tanítóink voltak, ők többek voltak, mint tanítók, csodálatos emberek, akik nemcsak betűvetésre tanítottak meg bennünket, hanem tisztességtudó, becsületes embereket próbáltak belőlünk nevelni. Igen nehéz körülmények között gyerekek, felnőtteknek meg kellett küzdeni a természeti erővel, sárral, faggal, hóviharral. Köszönet a még élő tanítóinknak, az elhunytaknak adjon a jó Isten örök nyugodalmat.

Az ugari iskolában a tanítás 1970-ben szűnt meg végleg. Megtörtént a körzetesítés, ezzel megszűnt a tanyavilág is. A diákok a további tanulmányukat Öregszőlőben folytatták.

Most pedig ismertetném azoknak a tanítóknak a névsorát, akik 42 év alatt az ugari iskolában végezték fáradságos munkájukat.

Brixe Ernő, Kovács Dániel, Dinya Ilona, Dr. Varga Ferenc, Vaszkó Mihály, Lasnyi István, Kalmár Ákos, Paróczai Gergely, Kalmár László, Uhrin Erzsébet, Bányai Tivadar, Iványi Imre, Gellai Béla, Dombosné Szabó Teréz, Hunya Alajos, Kovács Ilona, Szurovecz Margit, Palotai Katalin, Ladányi József és Ladányi Józsefné, Czibulka József.”

A volt tanulók egy-egy szál virágot helyeztek el az emlékműnél volt tanárai tiszteletére.

Dr. Erdész Ádám ünnepi beszéde október 23-án

folytatás a 9. oldalról

tett, és vitték az információkat és keresték a kezdeményezésre kész embereket. Így történt ez itt Endrődön és Gyomán is. Ahogy a szarvasi járásban is, a gyomai járásban is néhány napos hatalmi vákuum volt, először a régi vezetők éledtek, és a Hazaifias Népfőfront keretében próbálták helyi vezető szervezet létrehozni, amely már ugyan forradalmi látszik, a nevében is viselte a Forradalmi Bizottság nevet, de tartalmában éppen mást akartak, az események lendületét csökkenteni, a változások mérlegfogát kihúzni. Endrődön 27-én állították össze egy olyan listát, amelyben másnap akartak megválasztani a Forradalmi Bizottságot. Voltak azonban olyan helyi politikusok, közéleti emberek, akik ezt áthúzták. Volt egy Dienes Izra nevű tanító, aki rögtön, amikor megkezdődött ez az előre leosztott lapokkal játszó parti, közbeszólt, hogy Vaszkó Mihályt hívják ide. Azt a nagytekintélyű egykori kisgazda politikust, aki a Parlamentben is megfordult, és ő lett a Forradalmi Bizottság elnöke. Mellé csatlakozott jogvégeztként Uhrin Vendel. Hasonló módon zajlott le Gyomán is, ahol az éledő Kisgazda Párt is jelentős szerepet játszott a forradalom menetében, vitelében. Ezeknek a frissen felálló forradalmi vezető testületeknek egy hét adatott arra, hogy megpróbáljanak gyors változásokat végrehajtani. Ebben a pillanatban, ebben az időszakban, dacára annak, hogy ma már tudjuk azt, hogy a nagyhatalmak nem akartak beavatkozni, Nyugat-Európában, Amerikában sem váltak a kockázatot, de mégis nagyon sokan hitték el azt, hogy Magyarország kicsúszhat a csizma talpa alól, és hihetetlen lendülettel, találékonyssággal, erővel, bizalommal vetették bele magukat a küzdelembe.

Az első lépés mindenütt az önkormányzati testületek megszervezése volt, mert nemcsak a forradalmi bizottságok alakultak meg, hanem megalakultak a munkástanácsok, értelmiségi forradalmi bizottságok, azok az emberek, akik a közösségükért tenni akartak, megtalálták maguknak a cselekvés terét és lehetőségét.

Első lépése volt ezeknek a frissen felállított önkormányzati testületeknek az ellátás szervezése, előkészületek az őszi munkákra, és Békésben, Gyomán is, Endrődön is, másutt is volt egy különösen fontos feladat, a föld tulajdonjogának a helyreállítása. Hisz az a föld, melyet 1848-ban szereztek meg a tulajdonosaik a jobbágyfelszabadítással, ez a föld került veszélybe a TSZ szervezéssel és más módon a paraszti társadalomra, az úgynevezett kulákokra gyakorolt nyomással. Majdnem mindenütt megindult a tsz-ek gyors és radikális felbomlása, a tagosításokkal már a többször gazdát cserélt földek visszatértek az eredeti tulajdonosaikhoz, de még sok helyen itt is, hol a tulajdon szentségéről volt szó, erős visszafogottság érződött, nem vágtak bele azonnal a felosztásnak, hanem ahogy a gazdasági év megkívánta, úgy jelölték ki azokat a határokat, ahogy lebontják ezeket a mesteres képződményeket.

A szolidaritás példája volt az is, hogy sok helyről, így Gyomáról is, elindultak

olyan szállítmányok, amelyek Budapestre vittek fel élelmet. Ezek a szállítmányok természetesen hozták az információt is, frisset, megbízhatót. Tudjuk, hogy ez a forradalmi ünnep mindössze egy hétig tartott, Békéscsabánál is, Orosházánál is megjelenek a szovjet tankok, és elfoglalták ezeket a településeket, és az egész megyét is.

Az már kevésbé ismert, hogy a forradalom nem ért véget Békés megyében. Levél-tárral néhány évvel ezelőtt kezdett hozzá a forradalom dokumentumainak publikálásához, és a kutatás során minket is meglepett, hogy november 4-e után nem lett vége jószerivel semminek. Azok a forradalmi bizottságok a helyükön maradtak, és egészen decemberig befolyással voltak a helyi események történetére. Példának okáért itt november 8-án Balogh Elek Endrődön, a Forradalmi Bizottság tagja, le kívánt mondani. A tanácsi vezetők kérték arra, hogy maradjon a helyén, és vigye továbbra is az ügyeket, mert hisz hiába jöttek vissza a régi emberek, nem rájuk hallgattak, hanem a baloghelekekre, a vaszkó Mihályokra, a muszkálistvánokra Gyomán, és azokra az emberekre, akik hitelesek voltak. Megindult egy csendes kis küzdelem. Ezeknek a küzdelmeknek több színtere volt. Természetesen a termelősövetkezetekben, üzemekben tovább működtek azok a forradalmi önkormányzati szervek, amelyek ezekben a napokban létrejöttek. Folytatódott tovább a termelősövetkezetek bomlása, és sok helyen az üzemekben is megmaradt az üzemi bizottságok kezében az irányítás.

A küzdelem másik fóruma a tanács-testületekben volt. Itt azután, ahogy az hónapok haladtak előre, igyekeztek a forradalmi vezetőket kiszorítani. Ennek mintegy visszahatása volt az, hogy decemberben az országos forradalmi hullámmal párhuzamosan, december 4-én volt nagy tüntetés Budapesten, Békés megyében is szinte egy másik, a békés előzőnél már határozottabb, erősebb, több összeütközéssel járó második forradalmi hullám bontakozott ki. December 4-én a gyomai Forradalmi Bizottság adott ki állásfoglalást. 11-én nagy tüntetés zajlott le. Hasonló események voltak Gyulán is, ahol december 6-án volt egy több ezer fős néma feketekendős asszonytüntetés. Békéscsabán is, Orosházán is zajlottak le ilyen események. Sokkal nagyobb összeütközés volt Sarkadon, amely ipari központ volt a cukorgyárnak köszönhetően, és a legélénkebb konfliktusok ott voltak, ahol a munkásság nagyobb létszámban volt jelen, ott egy karhatalmi rendcsinálás után azt hitték, hogy minden rendben van, ám másnap mintha olajat öntöttek volna a tűzre, úgy lobbant fel az ellenállás, és követelték a letartóztatottak visszahozatalát. Battonyán határőröket fegyvereztek le. Mindennek a második forradalmi hullámnak a december 10-én kihirdetett statárium vetett véget. A statárium lehetőséget teremtett arra, a halálos ítéletek gyors kihirdetésére és végrehajtására, ilyennek lett áldozata a gyulai Farkas Mihály és Mány Erzsébet, és megindultak azok a karhatalmi atrocitások, amelyek látványos falukörbevévessel, verésekkel próbálták megmutatni azt,

hogy ki az úr a házban. December 12-én Gyomán is volt sebesüléssel járó ilyen konfliktus. Az utolsó dátum december 17-e, amikor már az előbb említett gyulavári fiatalokat letartóztatják.

Ezzel ért véget a forradalom esemény-sora, de természetesen maga az emlék még hosszú ideig élt. Élt, de aztán a hatvanas években ez elkezdett lefelé süllyedni. Ahogy a kádári rendszer a konszolidációval valami pozitívát is tudott mutatni, a társadalom úgy döntött, hogy megkötötte ezt a kompromisszumot. Olyannyira erős volt ez, hogy amikor a hatvanas években amnesztiával szabadultak és kijöttek a börtönből, nem egy közülük, többek között Eörsi István arról írt, hogy megdöbbentette az, hogy mennyire nem maradt meg a társadalomban '56 emléke. Úgy fogalmaz, hogy „mi a börtönben ebből merítettük az erőt, aki ezt elfelejtette, az erkölcsileg lezuhant. Számunkra ez szinte mindennapos élmény volt, tárgyalt élmény. Ahogy kijöttünk, azt láttuk, hogy ez a társadalom rohamléptekben megy a konszolidáció felé.”

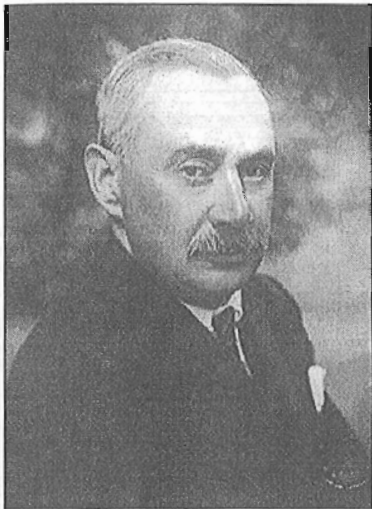
Hogy mennyire elfelejtette ezt a társadalom, azt is jelzi, hogy a demokratikus ellenzék, akik aztán először tüzték '56-ot is nyilvánosan a zászlajukra, maga sem gondolt arra, hogy '56 örökségére nyúl vissza. Kende Péter mesélte el egy interjújában, aki a párizsi emigráció egy meghatározó alakja volt, hogy amikor először találkozott – kicsoda furcsaság – Kolozsvárral, mert ott tudtak találkozni Kiss Jánosral, Bence Györggyel, akkor a legnagyobb vitáik azon voltak, hogy hogyan ítélje meg a szerveződő magyarországi belső ellenzék '56-ot. Úgy fogalmaz, hogy „nem hitték el nekem, hogy minden magyarországi ellenzéki mozgalom csak '56-hoz megy vissza. Úgy tekintettek, mint valami régi dologra, mely lezárta az első világháborút, a második világháború utáni Magyarország történetét. Figyelemmel hallgattak, de csipetnyi kételkedés volt a szemükben és az ellenvetésként elmondott gondolataikban.”

A változás gyorsan bekövetkezett... ez az erő 86-ban már nyilvánosan megemlékezett 1956-ról és tudjuk, a rendszerváltozás után a társadalom visszaszerezte magának azt az információt, azt a tudást, ami '56-ról szólt. Az a következő kérdés, nagy kérdés, hogy ez a tudás együtt jár-e azzal, hogy '56 is olyan kohéziós erővé válik, mint 1848-49. Úgy gondolom, hogy ahhoz, hogy ez az összetartó erő, ez a magyarokat összetartó, és egész Európában, sőt az egész világon tiszteletet parancsoló erő igazán hatni tudjon, amellel, hogy az emlékeket számon tartjuk, hogy megteremtjük az emlékezet helyeit, kell még valami. Hogy ne feledjük el azt, hogy ez a forradalom a magyar társadalom egészének a produktuma volt. Ide mindenki visszanyúlhat, visszanyúlhatnak azok, akik fontosnak tartják a tradíciót, az egyéni szabadságjogokat. Visszanyúlhatnak azok is, akik fontosnak tartják a baloldali értékeket, a szociális értékeket. Hisz itt együtt egy közös ellenség ellen harcolva még egy oldalon állt mindezen erők akkori képviselője. Ám, hogy eleven erő legyen, nem sza-

Irodalmi oldal

Krúdy-fantázia

Izgalmas, emlékezetes alkotás Török Tamás rádiókompozíciója, a Krúdy-fantázia. Sokszor meghallgattam, hiszen lemezen is megjelent... s legalább olyan varázslatos, mint Huszárik Zoltán filmje, a Szindbád.

„Eszembe jutott, hogy megcsinálhatnám a magyar film-történet legtárstalanabb csilágának auditív parafrázisát, s benne egyet és más elmondhatnék még Krúdyról- írja Török Tamás.[...] Nekem is úgy tűnik, hogy a Krúdy-mű mindenkit levét a hátáról, aki be akarja törni, egészen Huszárik

jöttéig. Huszárik Zoltán megtalálta az egyetlen módot: nem alkalmazta, hanem a képzeteit közölte róla. Nem Krúdyt alkalmazta filmre, hanem a nézőt alkalmazta Krúdyra. Az én Krúdy-fantáziám megformálásához a Szindbád – film gondolata adta a bátorságot.[...] A hangfantázia Krúdy képzeteire épüljön, arra hogy Krúdy emberközpontú képzeteinek legtöbbször hangzó képzet. S arra épüljön, hogy Krúdynál a halottak úgy élnek tovább, mintha mi sem történt volna velük, de az élő ember mozdulatlanul olvad környezetébe, olyan magára hagyott, félték és tehetetlen.”...

Egy férfi hangját halljuk... s mondatai nyomán megelevenedik a korabeli Pest és Buda, amikor még „ifjú volt, virágzott benne a szerelem”, és „gyümölcsszaga volt a Dunának”, „ser és saftos virsli illata lengte be a tereket”. A hang lehet maga az író (Krúdy), de lehet főhősünk, Rezeda Kázmér is. Nem tudjuk, melyik évben járunk, csak azt, hogy áldozócsütrötök van, amikor is „álmovárossá lett Budapest, s mindenki azt álmodott, amit akart, még az öreg Rezeda Kázmér is boldognak érezte magát.” Ezt már egy nő hangján halljuk, aki három személyt is megtestesít. Antóniaét, az Álomét (Rezeda Kázmér álma) és „a Hangét”, aki végig jelen van. Egymásba olvadnak hangok, szavak, mondatok, visszhangoznak hol távolról, hol közelről, itt erősítik a mondanivalót, ott láttatják a nem láthatót.... Felvillannak Óbuda fényes háztetői, a vízvárosi, tabáni harangok, varrógépek hangját hozza a szél, a Fácán vendéglő jellegzetes „zajai” megelevenednek, Piros Flórián zenekara, a cigányzene s az éjszaka hangjai. Rezeda Kázmér emlékeiből előjönnek ifjúsága színterei, életének nőalakjai, s a szerelem. Egy suttogó kórust hallunk, azoknak a lányoknak, nőknek, asszonyoknak a hangját, akik rajongva, csodálattal néznek Rezedára. Ebből a korból válik ki Antónia hangja. „Mintha ez az egy női lény egyesítette volna magában azokat a nőket, akiket Rezeda úr szeretett, és soha el nem felejtett, az érzelmes barnákat, könnyed szökeket, kékszemű vörösöket.”

Tudjuk, Rezeda életcélja a szerelem, de nem alkalmas ilyenfajta sikerekre. Antónia szerelmet suttog hősünknek, de a következő pillanatban már ott táncol egy kefehajú hadnaggyal. Rezeda azt állítja, hogy korábban mindenütt, mindig őt, Antóniát kereste. Még a Fácán vendéglő finomságai is a nőket, a Nőt juttatja eszébe, így a fagyalt éppúgy élővé válik, mint a sajt vagy a mellehúsa. Ka-

nálcörgés, az evés hangjai, a vendéglő minden „zaja” részesevé tesz bennünket a gasztronómiai élvezeteknek. Rezedát kissé kijózanítja „Árnyék”, akitől tanácsot kér, s aki cinikus válaszaival a realizmust képviseli.

„Ismét megcsalnak a nők!” - visszhangozza, és figyelmezteti hősünket, hogy eljárt felette az idő. Úgy tűnik, mintha belső monológot hallanánk, hiszen Török Tamás ugyanazt a hangot (Latinovits Zoltánét) kétféleképpen szerepelteti: egy közeli férfihang, majd egy távoli duruzsoló álomszerű hang párbeszédéeként.

„Inkább talán az Álomnak hiszel? A csalóka Álomnak!”

S itt kiválik az Álomnak (Császár Angela) az Antóniának a hangja, aki nemcsak a valóságban, de álmában is megcsalja. Később egy lámpa alatt folytatódik a dialógus, és Rezeda arra kéri Árnyékot, hogy beszéljen még a nőkről, „beszélj Antóniáról”. A válasz végképp kijózanító. Közben ismét felvillannak régi emlékek. Érdekes Rezeda és az óbudai csodadoktor Kisilonka Jácint találkozása. Együtt hajóznak át Szent Margit szigetére. Csacsogó, csobogó hullámokat, távolból felhangzó vonat zakatolását emberi hangokkal tesz élővé a rendező, s közben olyan mondatokat hallunk (Rezeda szájából): „Sohase volt otthonom, mindig csak megszállóvendég voltam”... „hajótörött vagyok”.

Húsz éve várja ezt a pillanatot, hogy rátaláljon a Nő-re, a Várászlóra, aki megújulást jelent számára.

Végül ott találjuk Alvinczi Eduárd házában, amint éppen meglesi szerelmesét, s a spanyolfal mögött fültanúja lesz a légyottnak. De amint előlépett, Antónia nem ijedt meg, sőt... mindent feloldó játékba kezdenek, s végül ismét passzív szemlélője, bámulója lesz az elérhetetlen Nőnek. Az egész kompozícióban az emberi hangokon kívül néhány hangszert hallunk még, fuvolát, gordonkát, hegedűt, cimbalmot.

„Mit akar Szindbád!- kérdezi Huszárik Zoltán, a film rendezője. Elsősorban élni, minden életközegben benne lenni- tájban, nőben, tárgyban, az ételek jó ízében, kifakult borospoharak tükrében, temetők mohos keresztjeiben [...]”

Mit akar Rezeda Kázmér! Ugyanezt... Szindbádhoz hasonlóan Rezeda is hasonmása az írónak. És Török Tamás... a hangfantázia rendezője! Krúdyval és hallgatóival egyszerre élni át jelent, múltat, valóságot, látomáskepeket... feloldódní hangulatokba, lírába, időtlenségbe...

Krúdy Gyula születésének 130., halálának 75. évfordulóján – a Szindbád filmhez társítva – érdemes meghallgatni Török Tamás hangfantáziáját.

A Felhők című művéből idézve emlékezünk mi is a kerek évforduló íróra.

A mesebeli árva gyermek a magyar nyelv. Még az ág is húzta. Pedig gyönyörű tartományai vannak. A legszebb országon húzódnak folyamai. A vadmadarak, csillagos égboltozat alatt lakó pásztorok és rajongó költők vigyáznak ez árva gyermek lépéseire, amíg jární tanult. Néha eldugdosták, mint a bujdosó kurucot vagy honvédet. Szőlőhegyek borházaiában, kollégiumok üres padlásain, a bedőlt pusztai kutak felett szárnyaló szél zúgásában élt. Tompa Mihály hallgatja a folyón mosó menyecskék felgyűrt ruhája felől a nép dalait. A Vachotték kertjében az árvalányhaj alatt meghúzódik. De lakott a gályákon is evezőpadhoz láncolt prédikátorok bus lelkében. Bujdosott Caraffa elől a bányavárosokban, a Bükk rengetegében, a kékszemű álmodozó regényíró, reményegében, az Újépület celláiban... Az árva gyermek felnövekedett, megerősödött, királyfi lett belőle, mint a mesében. A legszebb ruhája van, egy nagytehetségű irodalom hordja a kincstárába a bányák és fantáziák mélyéről az ékköveket, az új magyar szavakat, fogalmakat. És most újra a gazdagodás útján van. A háborúnak temérdek új szót, érzést, gondolatot köszönhet majd az irodalom. Eddig csak a salak, a halpénz, a békalencse vetődött fel a folyam felszínére. (Itt- ott úszik egy különös virág, a messziségben növekedő új nagy fának tavaszi virága.) Nem kell bántani drága, árva gyermekből királyfivá növekedett magyar nyelvünket. Őt már senki se veheti el tőlünk. Amint a múltunk, a legsajátosabb nemzeti múltunk is a miénk marad, bármi történjék. (1915)

Polányi Éva

Ízes Ízek

November

Vegetáriánus fasírt

Zsemlelétjében megáztatunk, kinyomkodjuk és finomra vágott petrezselyemzölddel, kaporral összekeverjük. Sóval, borssal fűszerezzük, 3 tojással és kevés zsemlemorzsával jól összedolgozzuk. Pogácsákat formálunk belőle és olajban kisütjük. Burgonyapürével tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrői hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, tájlagos sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA
bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó, markabolt és szerviz
Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

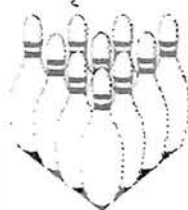
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

*Hitelletőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!*

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

dédunokái, ükunokája és a rokonság

ÖZV. KOÓS LÁSZLÓNÉ TÍMÁR IRÉN, aki Endrődön élt, szeptember 30-án 85 éves korában rövid betegség után az Égi Hazába tért.

PAPP KÁROLYNÉ OLÁH MARGIT, aki Hunya Rákóczi u. 77. sz. alatt élt, 88 éves korában az Égi Hazába költözött. Gyászolják: leányai, unokái, dédunokája és a rokonság

ÖZV. POLÁNYI IMRÉNÉ TIMAFALVI KATALIN, aki Endrődön élt, okt. 23-án 78 éves korában elhunyt. Gyászolják: a családja

ÖZV. UHRIN DÁNIELNÉ TÍMÁR ESZTER, aki Endrődön, a Rózsakert Otthonban élt, okt. 25-én 89 évesen váratlanul elhunyt. Gyászolják: Leányai, fia és családjuk

VÁRADI TIBORNÉ FEKÉCS MÁRIA, endrödi származású, aki Budapesten élt, okt. 3-án 85 évesen elhunyt, végső nyugalomra 10-én Endrődön helyezték. Gyászolják: testvérei, testvéreinek családjai, rokonok, ismerősök

ÖZV. VASZKÓ GÉZÁNÉ DRAHÓ MÁRIA, aki Endrődön a Toronyi utcában élt, hosszú betegség után 93 évesen elhunyt. Gyászolja: leánya, unokái, testvére és a rokonság.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Kézpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Híába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Guhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

HANYECZ MÁTÉNÉ DÁVID MARGIT, aki Hunya Alkotmány u. 15. sz. alatt élt, 93 éves korában az örökkévalóságba költözött. Gyászolják: gyermekei, unokái,

Fényképalbum

A kép készült 1938-ban Hunyán, az Iványi sori Pogány iskolában. A tanító akkor Kalmár Ákos volt.

Beküldte:

Kalmár Imre, Hunya,
Kossuth u. 32.

Ünnepelt a város október 23-án

folytatás a 16. oldalról bad meg-
feledkez-
ni arról, hogy '56 hagyomá-
nya nem köthető össze a kádári
rendszer hagyományával. Hisz
'56 függetlenséget akart az or-
szágnak. A kádári rendszer egy
nagy birodalom vazallusává tet-

te Magyarországot. '56 polgá-
ri demokráciát akart, a kádári
rendszer diktatúrát hozott, ön-
maga minősítése is az volt, hogy
proletárdiktatúra. '56 jogállá-
mot akart, a sokszor emlegetett
kiváló helyi és országos politi-
kusok mindig arról beszéltek,

hogy ha van elszámolni való,
az csak a bíróság előtt történhet
meg. A kádári rendszer megtor-
lása során több mint 400 emb-
er vesztette el életét, ezek kö-
zül 229-en bírósági ítélet után, a
többiek a különféle fizikai megtor-
lásokban, atrocitásokban, ve-
résekben. A marasztaló börtön-
büntetések száma 16.000 fölött
volt, és emellett 13.000 embert
internáltak. Ehhez tegyük hoz-
zá még azt a megtorlást, amit a
karhatalmi alakulatok végeztek
el minden faluban. '56 egy evol-
úcióra épülő működő gazdasá-
got akart, jött egy olyan utána,

ami alig-alig volt folytatható.

Ha mindezeket szem előtt
tartjuk, úgy gondolom, hogy
a hosszú nemzedéknyi felejtés
után is '56 újra olyan élmény-
nyé válhat, amely hasonló lesz
1848-49 emlékéhez, és úgy gon-
dolom, hogy erre most különö-
sen nagy szükségünk van.

Mit üzen nekünk 1956?
Üzen az összetartozásról, üzen a
szolidaritásról, üzen az áldozat-
készségről. Csupa olyan erény,
amelyre a mai magyar társada-
lomnak égetően szüksége van.

Köszönöm a figyelmüket.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Novemberi ajánlataim:

- kandallók, szenes kályhák, füstcsövek
- olajradiátorok, hősugárgók
- festékárúk: zománc, olaj falestékek
- csempé ragasztók, gletanyagok, ecsetek
- szivattyúk, tömlők, kéziszerszámok
- csavarok, szegek, huzalok, kerítés drótok
- műanyag kukák 110 l - 120 l, műanyag hardók
- alu létrák, balták, fejszék, fűrészek
- láncfűrészek, fűrőgépek, sarokcsiszolók
- munkavédelmi bakancsok, kesztyűk, ruhák
- szőnyegek, asztalterítők, fürdőszoba szőnyegek
- virághagymák, rózsatövek, virágföldek
- fóliák, műanyag zsákok, szinegek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 12. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. december

A tartalomból:

Teadélután Hunyán - 7. oldal

Sült galamb a szánkba.... - 7. oldal

Nagy siker volt az Operettkirály magyarországi bemutatója az Endrődi Közösségi Házban - 9. oldal

Ingyenes szűrővizsgálat Endrődön - 12. oldal

Szilágyi Ferenc köszöntése - 17. oldal

Tanyai iskolák emlékezete II. - 15. oldal

Karácsonyi köszöntő

Karácsony este gyertyát gyújtunk, lángja beragyogja ünnepünket. Örömteli várakozással tekintünk egymásra, szeretteinkre, hiszen ez a nap egy kicsit más, mint a többi. Csak rajtunk múlik, hogy a karácsony tartalmas, szeretetteljes ünnep legyen. Élvezzük együtt a karácsony meleg hangulatát, merítsünk erőt belőle, hogy hittel tekinthessünk egy boldogabb jövő felé.

Márai Sándor soraival kívánok mindenkinek kellemes ünnepeket:

Ha az ünnep elérkezik az életedben, akkor ünnepelj egészen. (...) Tisztálkodjál belülről és kívülről. Felejsd el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnepet nemcsak a naptárban írják piros betűvel. Nézd a régieket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül, milyen körülányesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek! Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.

Szeretteljes békés ünnepeket és eredményekben gazdag boldog új esztendőt kívánok!

*Domokos László
Gyomaendrőd
országgyűlési képviselője*

Áldott karácsonyt, és boldog új évet kíván minden kedves Olvasónak

*a Szerkesztőség
és az
Endrődiek Baráti Köre*

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

A napokban új gyomaendrődi internetes oldal indult www.gyomaendrod.com címen.

A szép dizájn mellett igyekszik teljes és átfogó képet és adatokat nyújtani a városról: Gyomaendrőd üzleteiről, vállalkozásairól, turisztikai látnivalóiról.

Hogy minél teljesebb legyen, kéri a szerkesztők, hogy a vállalkozók, üzlettulajdonosok regisztrálják magukat. Az ezzel kapcsolatos menüpont a <http://www.gyomaendrod.com/uzletek-vallakozasok> címen található.

Fontosnak tartják, hogy friss és pontos adatokkal tudjanak szolgálni a helyi lakosok, valamint a hazai és a külföldről idelátogató vendégek számára egyaránt.

Mivel a szolgáltatás teljesen ingyenes és semmilyen kötelezettséggel nem jár, mindenképp érdemes, egyfajta ingyen reklámként is felfogható – mind a vállalkozóknak, mind a városnak!

Megvalósult beruházás az Európai Unió támogatásával!

Gyomaendrőd Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be a Dél-alföldi Operatív Program pályázati felhívásai között meghirdetett DAOP-2007-3.1.1/b kódszámú Önkormányzati és állami tulajdonú belterületi, valamint önkormányzati külterületi közutak fejlesztése c. pályázati felhívás alapján a Selyem út – III. ütemének megvalósítása érdekében, mely pályázaton önkormányzatunk támogatásban részesült. Az Európai Unió támogatásával történő utépítés a Kulich Gyula utca és az Ipartelepi utca között zajlott, mintegy 325 m hosszban. A beruházás összes költsége 40 390 988 Ft volt, mely összegnek 85 %-át az Európai Unió támogatásként biztosítja a DAOP programon keresztül. A fennmaradó összeget Gyomaendrőd Város Önkormányzata a 2008. évi költségvetéséből biztosítja. A műszaki átadás megtörtént, a forgalomba helyezési eljárás folyamatban van.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása az Európai Unió támogatásával!

Gyomaendrőd Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be a Dél-alföldi Operatív Program pályázati felhívásai között meghirdetett DAOP-2007-4.3.1 kódszámú Akadálymentesítés támogatása (Egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz) c. pályázati felhívás alapján a Polgármesteri Hivatal kirendeltségének akadálymentesítése érdekében, mely pályázaton önkormányzatunk támogatásban részesült. Az Európai Unió támogatásával történő beruházás magába foglalja az épületbe való akadálymentes bejutás, épületen belüli közlekedés, hosszabb tartózkodás esetén az akadálymentes illemhely használatának biztosítását. A hallássérültek érdekében az intézmény Házasságkötő Termét indukciós hurokkal szerelték fel, hogy a szertartásokon való részvétel mindenki számára biztosított legyen, ugyanakkor ez lehetőséget teremt alkalmoszerű igénybevételre a hivatali ügyintézés tekintetében is.

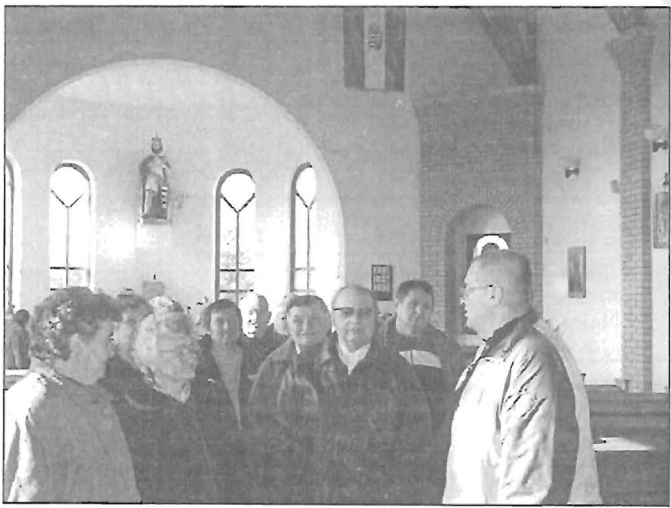
A támogatás elnyerése tehát lehetőséget teremtett önkormányzatunknak, hogy a teljeskörű információs rendszer kiépítésével, valamint a fizikai akadálymentesítés megvalósításával biztosítsa az esélyegyenlőséget a fogyatékkal élők számára. A beruházás összes költsége 9 502 299 Ft volt, mely összegnek 90 %-át az Európai Unió támogatásként biztosítja a DAOP programon keresztül. A fennmaradó összeget Gyomaendrőd Város Önkormányzata a 2008. évi költségvetéséből biztosította. A műszaki átadás megtörtént, a használatbavételi engedélyezési eljárás lefolytatása folyamatban van.

AZ ENDRŐDI KÖZÖSSÉGI HÁZ DECEMBERI PROGRAMJA

- December 5. Mikulás napi műsor óvodásoknak Tücsök Peti és Hangya Levi
- December 6. Cukorbeteg Klubjának ebédje
- December 13. Nagycsaládos Egyesület karácsonyi rendezvénye
- December 19. Blaha úti Óvoda karácsonyi műsora
- December 20. KDNP vacsora
- December 29. Nyugdíjas Klub szilveszteri vacsorája
- December 31. Barátság Klub szilveszteri bulija

Szomszédolás

A Cukorbeteg Klubja november 15-én kirándulást tett Hunyára, ahol megnézték idős Szabó Béla és neje gyűjteményét, majd Iványi László plébános mutatta be az új templomot. A Kondorosi Csárdában finom ebéddel zárták a szomszédolást.

Decemberben várható a 15 éves gyomaendrődi gimnazista, Valuska Sára regényének megjelenése. A trilógia első kötetének címe: Fréssylla. A mű az OMart könyvesboltban vásárolható meg.

Határ Győző emlék-est Gyomán

November 14-én az OMart Könyvesboltban Határ Győző emlék-est volt. A Kossuth-díjas költő verseit Dinnyés József tulajdonos énekelte. Közreműködött Balázs Andrea a Karinthy Színház művésznője és Turner Mariann versmondó.

Önnnek joga van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület november hónapban

A novemberi testületi ülés a Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya Intézményi Társulás Képviselő-testületének együttes ülésével kezdődött, melynek napirendi pontjai között szerepelt a:

2009. évi költségvetési koncepció megbeszélése

Az előterjesztésben olvasható, hogy a 2009. évi költségvetési koncepció összeállítását a bizonytalanság, a hetente változó költségvetési javaslatok, az újabbnál újabb megszorító intézkedések jellemezték és jellemzik ma is. A kialakult helyzetet a Kormány a gazdasági világválsággal próbálja magyarázni. Az már teljesen világos, hogy ezek az intézkedések érzékenyen fogják érinteni a közsférát és a nyugdíjak esetében a 13. havi kifizetésre vonatkozó szabályt. A jövő évi költségvetés legfontosabb irányelve, hogy az önkormányzat a kötelező feladatokat ellátó intézményeit a lehető legbiztonságosabb módon tudja működtetni a 2009. évben. Arra törekszik, hogy az ellátás színvonala a kialakult helyzet ellenére se csökkenjen.

Az előterjesztést a társulás Képviselő-testülete tudomásul vette.

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Programjának Intézkedési Terve

Az intézményi társulás 2007 decemberében elfogadta a Közoktatási Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzését. Az ebben feltárt problémákra elkészült az esélyegyenlőségi terv. A végleges elfogadás előtt széleskörű véleményeztetésre került sor, az intézmények pedig kiegészítették az aktuális adatokkal, s ennek figyelembe vételével került átdolgozásra.

Az intézkedési terv megvalósulása segíti majd a településen a szegregációmentességet, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálását.

TÁMOP 3.1.4./08/2 kompetencia alapú oktatás bevezetése a Rózsahelyi Kálmán Kistérségi Általános Iskolában

E pályázat alapvető célja hogy elősegítse majd az esélyegyenlőség érvényesülését, s megerősítse az iskolarendszer szerepét a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában.

A fentiek alapján úgy az Intézményi Társulás, mint Gyomaendrőd Város Önkormányzata pályázatot nyújt be a Rózsahelyi Kálmán, Kis Bálint Általános Iskola, valamint a Kner Imre Gimnázium oktatási intézményeire.

Ezután került sor a Polgármester beszámolójának meghallgatására, amelyből megtudhattuk, hogy milyen városi rendezvények történtek az elmúlt egy hónapban.

Volt lakossági és esélyegyenlőségi fórum, környezetszépítési díj átadása, megbeszélések a munkaügyi központ vezetőivel, valamint színvonalas ünnepség a Szociális Munkások Napján.

Gyomaendrőd Város Településfejlesztési koncepciója

A településfejlesztési koncepció több testületi ülésen is szerepelt a napirendi pontok között, illetve a Közmeghallgatás alkalmával megismerkedhetett vele a lakosság is. Az alapos átbeszélésre azért is szükség volt, mert a településrendezés egyik eszköze a város településfejlesztési koncepciójának elkészítése. Ez a dokumentum tartalmazza a település jövőbeni kialakítását, amely figyelembe veszi a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontokat is. A többször átdolgozott koncepciót a Képviselő-testület elfogadta.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetési térítési díjakról szóló rendelet módosítása

A 2009. évre szóló költségvetés előkészítése során felülvizsgálatra került az oktatási és szociális intézményeknél alkalmazott élelmezési nyersanyagnorma mértéke. Erre azért volt szükség, mert az élelmiszer beszerzési árak várhatóan emelkedni fognak a jövő évben

is. Az általános iskolák tekintetében (Kis Bálint Általános Iskola, Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola) 2009. január 1-től 5%-os, míg a szociális ellátások intézményi térítési díját 4,5%-os mértékkel fogják emelni.

Autóbusz jegyár változás miatt rendeletmódosítás

A Mobilbusz Közlekedési Kft azzal a kérelemmel fordult a Képviselő-testülethez, hogy a 2009. évre vonatkozó helyi autóbusz közlekedés tarifáinak, és a közlekedéshez nyújtott önkormányzati támogatás összegének az infláció mértékével tervezett emelését támogassa.

A tervezett árak:

	jelenlegi ár	2009.év
Egy utazásra tervezett vonaljegy ára:	90 Ft	100 Ft
Teljes árú havi bérletjegy ára:	2150 Ft	2300 Ft
Kedvezményes (tanuló, nyugdíjas) bérlet	400 Ft	430 Ft

A 2008. évben kapott önkormányzati közlekedési támogatás havi mértéke: 990.000 Ft

A 2009. évre kért támogatás havi összege: 1.056.000 Ft

A Képviselő-testület jóváhagyta az emelés mértékét.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerről szóló tájékoztató, valamint döntés a rendszerhez való csatlakozásról

A 2000/2001 tanév során az Oktatási Minisztérium létrehozta és beindította a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatot, amely a felsőoktatásban részt vevő, hátrányos helyzetű hallgatóknak nyújt rendszeres anyagi segítséget. Ez a támogatási rendszer helyi, megyei, valamint központi forrásból táplálkozik. Az ösztöndíjpályázatot az Oktatási és Kulturális Minisztérium minden évben meghirdeti, s az adott önkormányzatoknak évente szeptemberben kell a következő fordulóhoz csatlakozni. 2006 májusában a Képviselő-testület már napirendre tűzte ennek megvitatását, de akkor el is vetette a csatlakozás lehetőségét, mert a jelenleg is alkalmazott támogatási rendszer akkor elfogadhatóbbnak bizonyult. Az idei évben ismét hangsúlyossá vált a kérdés megvitatása, mert a felsőfokú oktatási rendszer költségeinek, valamint a szociálisan rászoruló tanulók számának a megnövekedése, illetve az esélyegyenlőség megerősítésének a lehetősége ezt indokolta tette.

A Képviselő-testület megszavazta, hogy a 2010. évtől csatlakozni kíván a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerhez.

Zöldterület gazdálkodására új gazdasági társaság alapítása

A Képviselő-testület már több alkalommal foglalkozott a zöldterület gazdálkodási feladatok ellátásával. Az eddigi megbeszélések eredménye szerint az önkormányzat saját szervezetével kíván gondoskodni a feladat ellátásáról, s ennek érdekében gazdasági társaságot hoz létre. A társaság ügyvezetőjévé Gurin Lászlót nevezi ki. A cég neve: Zöldpark Nonprofit Kft.

Tájékoztató Dr. Csernai Katalin Kft. Komplex Otthoni Hospice Ellátás ellátási területének bővítéséről

Dr. Csernai Katalin Kft. képviseletében az ügyvezető igazgató írásban tájékoztatta Önkormányzatunkat, hogy 2004 novemberétől OEP finanszírozással Komplex Otthoni Hospice Ellátást biztosít jelenleg Csongrád megye 12 településén. Az elért eredmények ismeretében bővíteni kívánják tevékenységüket, valamint ellátási területüket is. Így városunkban 2009 január 1-től elérhetővé válik e szolgáltatás. A háziorvosok közvetlenül, vagy szakorvos javaslatára elrendelhetik betegek számára az otthoni hospice ellátást. Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete tudomásul vette a bejelentést, s felkérte Dr. Torma Éva főorvost arra, hogy erről tájékoztassa a háziorvosokat.

Idősek karácsonya városi rendezvény szervezése

2008. évben is megrendezésre kerül az Idősek Karácsonya városi rendezvény. A rendezvény szervezője a hagyományokhoz híven a Térségi Szociális Gondozási Központ lesz. A megemlékezésre 2008. december 20-án 15 órakor kerül sor a Katona József Művelődési Házban. Az ünnepség költségeihez az Önkormányzat 250.000 Ft-tal járul hozzá.

In memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Iványi Sándor 1928-2008

„Ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét!” Jn 11, 40

Endrődön született, 1928. október 3-án. Földműves családba született, szülei – Iványi Sándor és Rácz Hermína - gazdálkodók voltak a décspaskomi tanyájukon. Az 1945 után rendszer kuláknak bélyegezte a családot, mivel sokallották a földjüket. Miután „megszabadították” a szüleit a földtől, és a megműveléshez szükséges eszközöktől (kocsi, ló, stb.) édesapja kényszerből TSZ tag lett.

Testvére nem volt.

Nyolc általános iskoláját és az ún. ismétlő iskolát (akkor még volt olyan is) a tanyájukhoz közel álló décspaskomi iskolában végezte.

A két világháború között működő levente-mozgalomnak is tagja volt.

Több mezőgazdasági, gépkezelői, szarvasmarha-tenyésztő tanfolyamot végzett. A földművelés szeretetét a családban szívta magába. Korán megszerette a mezőgazdasági gépeket is, ennek szeretete élete végéig elkísérte.

1955. november 20-án házasságot kötött a szintén kulák családból származó Kovács Erzsébettel. Házasságukból egy fiú, László született 1957-ben.

Mint fiatal házasok laktak az örménykúti tanyákon, majd a décspaskomi tanyán, szüleinél. Földadva a tanyai életet, Endrődön vettek házat a Sugár utcában, később a Dózsa utcába költöztek.

1960-tól a Szarvasi Állami Gazdaságban, pontosabban Rózsáson dolgozott. Kezdetben mint tehenész, majd traktoros.

Innen az Endrődi Cipőipari Szövetkezetbe (ENCI) ment dolgozni. Következő munkahelye a gyomai vasútállomás áruforgalmi irodája volt. A vasútnál több mint tíz évet dolgozott.

Innen a szomszédos kályhagyárba került. Innen lett nyugdíjas. Nyugdíjasként is visszajárt még dolgozni.

1980-ban nagy ünnep és öröm volt a családban, amikor egyetlen fiát Szegeden pappá szentelték.

Hosszú éveken át volt egyháztanácsos, a helyi egyházközségi képviselőtestület tagjaként. Sokat dolgozott a templom körül.

1989-ben került fia Endrődre plébánosnak. Attól kezdve még többet dolgozott az egyházközségnek, mivel ezidőtájt lett nyugdíjas. Elvállalta a temetőgondnokságot, társadalmi munkában. Ő irányította és felügyelte a temetőtakarító munkásokat, a szerszámokat és gépeket karban tartotta, egészen addig, míg felesége négy évvel ezelőtt súlyos beteg nem lett.

Kora előre haladtával az ő egészségi állapota is meggyengült, bár nem látszott rajta.

Plébános fiuk a plébániára vitte a szülőket, hogy a felügyeletük és gondozásuk könnyebb legyen.

Súlyos beteg, mozgásképtelen feleségét ápolta, gondozta. Életvidám és friss volt az utolsó nehéz évek alatt is.

Egy hónappal ezelőtt megünnepeltük a 80. születésnapját. Nagy lendülettel szervezte felesége névnapját és házasságkötésük 53. évfordulójának ünnepét, amit sajnós köztünk már nem ért meg, mert háromnapos súlyos betegség után - a betegek szentségével megerősítve - pont ezen a napon távozott az Égi Hazába. Három napon át volt eszméletlenül a csabai kórházban... akkor már nem volt itt... már a Mennyország kapuja előtt várakozott, három napig. November 20-án - hiszszük - bebocsáttatott.

Deák Csaba Zoltán

JUBILÁLÓ HÁZASPÁROK

Október 23-án Balogh Miklós és Rojik Mária volt endrődi lakosok (felső kép) Nagytarcsán ünnepelték házasságkötésük 60. évfordulóját. 1948. október 24-én kötöttek házasságot az endrődi templomban.

Október 25-én Pintér Bálint és Timár Jolán (alsó kép) ünnepelte házasságuk 50 éves évfordulóját Hunyán, szentmise keretében adtak hálát családjuk körében és kaptak áldást. Az előző számban Timár Jolán neve tévesen jelent meg, ezúton kérünk elnézést.

Isten áldása kísérje továbbra is a jubiláló házaspárok életét, adjon nekik egészséget, boldogságot.

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODÁBÓL

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda nyertes pályázatáról

Az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások részletes szabályozásáról szóló 9/2008.(III.29.) OKM rendelet alapján meghirdetett integrációs felkészítés támogatására (I. pont szerint) intézményünk 3 millió 198 ezer Ft-ot nyert, amely az integrált pedagógiai program működtetésére, s ehhez szükséges eszközökre fordítható; valamint a VII. pont alapján a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek felzárkóztatásának támogatására 400 ezer Ft-ot nyert iskolánk.

„JÁTSZANI IS ENGEDD...”

Immár hagyománnyá vált iskolánkban, hogy minden évben játékdélutánt szervezünk a gyerekeknek. Így történt ez most is.

2008. november 11 - én a felsős évfolyamokon Kónya Márta DÖK segítő kolléganő irányításával játékdélutánt tartottak: Dubis Ferencné, Kocsisné Beranek Gizella, Hunya Jolán, Uhrin Attiláné, Dinya Livia tanárnők.

A gyerekek több helyszínen, tantermekben és az udvaron különböző, sokféle, a tanulást segítő játékokkal is megismerkedhettek. A diákok önfelédten belemertültek a játékba. A vidám hangulátú délután hamar elröpült.

Így is lehet....

2008. november 21-én a Kis Bálint Általános Iskola és Óvodában Dinya Livia tanárnő rajz tárgyából bemutató tanítást tartott az 5. b osztályban.

Az óra anyaga: Az őskor művészete

Bepillantást kaptunk egy olyan órába, amely komplexen mutatta be a különböző kompetenciák fejlesztését. Mindezt a tanulók cselekedtetésével játékos formában, frontális, kiscsoportos és egyéni munkával.

A gyerekek lelkesen, felszabadultan dolgoztak a tanítási órán. Segítették egymást, ötleteiket el-

mondták. Az óra hatékonyságát, eredményességét, a tanulók kreativitását a közös rajzok tükrözték.

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda Hősök úti épületébe látogattak el az óvó nénik 2008. november 20-án. Megnézték az elsős kisdiákokat, vajon hogyan illeszkedtek be az iskolai életbe, az osztályközösségbe, hogyan sikerült az óvodai-iskolai átmenet, mit sajátítottak el.

FELHÍVÁS JÓTÉKONY CÉLÚ ADAKOZÁSRA

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandája, a Templárius Alapítvány, az Élet Másokért Közhasznú Egyesület az Összefogás a Magyar Családokért Kiemelten Közhasznú Egyesület, a kereszténydemokraták, a Karitás Gyomaendrődi csoportja, és sokan mások idén újra megrendezik a

VII. „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!” II. ADOMÁNYOZÁS NAPJA

jótekonny célú adakozását.

Terveink szerint és a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandája, az Élet Másokért Egyesület részéről 25 gyomaendrődi, tartósan beteg gyermeket nevelő Családot,

Illetve a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandája, az Élet Másokért Egyesület, az Összefogás a Magyar Családokért Kiemelten Közhasznú Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitás Gyomaendrődi csoportja, és sokan mások részéről 500 Családot, közel 1500 magyar és ukrán kárpátaljai gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségnek köszönhetően.

Helyei:

Jézus Szíve Katolikus Templom (Gyomaendrőd – gyomai városrész)

Ideje: 2008. december 19. (péntek) du. 14 óra

Munkács (Kárpátalja) Római Katolikus Székesegyház

Ideje: 2008. december 12. (péntek) de. 11 óra

Gyűjtünk: az elmúlt évekhez hasonlóan tartós élelmiszert, édességet, írószert, játékokat, könyveket, stb, ami egy gyermek számára örömet jelenthet.

Továbbá keresünk olyan vednőköket, akik nagyobb adománnyal és hozzájárulással támogatja a gyűjtésünket.

A FELAJÁNLÁSOKAT A KÖVETKEZŐ CÍMEKRE VÁRJUK:

Vaszko Sándorné, Gyomaendrőd OTP melletti könyvelőiroda
Szt. Imre Római Katolikus Plébánia Hivatal,
5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

**AKI ANYAGILAG SZERETNE SEGÍTENI,
AZ A KÖVETKEZŐ CÍMEN TEHETI MEG:**

Számlaszámaink:

Templárius Alapítvány

Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet: 53200015-11060273

Élet Másokért Egyesület

K&H Bank: 10402245-50505148-49571008

A felajánlókát kérjük, hogy adóigazolás miatt adószámukat feltétlenül tüntessék fel a befizetés során a közlemény rovatban.

Gyomaendrőd, 2008. október hó

Ungvályi János s. k.

kuratóriumi elnök

Vaszko Sándorné s. k.

Élet Másokért egyesületi elnök

Segítségeteket és felajánlásukat előre is köszönjük!

Katolikus oldal

DECEMBERI ÜNNEPEK

3. szerda:	Xavéri Szent Ferenc áldozópap
4. csütörtök:	Damaszkuszi Szent János áldozópap egyháztanító
6. szombat:	Szent Miklós püspök
7. vasárnap:	Advent 2. vasárnapja
8. hétfő:	Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása
9. kedd:	Szt. Juan Diego Cuauhtlatoatzin guadalupai látnok
11. csütörtök:	Szent I. Damazusz pápa
12. péntek:	A Guadalupei Boldogságos Szűz Mária
13. szombat:	Szent Lúcia szűz és vértanú
14. vasárnap:	Advent 3. vasárnapja
21. vasárnap:	Advent 4. vasárnapja
25. csütörtök:	Karácsony, Urunk születése
26. péntek:	Karácsony, Szent István első vértanú
27. szombat:	Szent János apostol és evangélista
28. vasárnap:	A Szent Család vasárnapja
31. szerda:	Szent I. Szilveszter pápa

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Nemzetközi felmérés a fiatalok hitéről

A fiatalok többsége pozitívan vélekedik a vallásról és a hitről – mutatják a 6 kontinens 17 országában, több mint 7000 fiatal megkérdezésével készült kétéves vizsgálat eredményei.

A John Templeton Alapítvány átfogó felmérése szerint a 12 és 25 év közötti fiatalok 57%-a lelki beállítottságának vallja magát. Ennek foka országonként változó: a legmagasabb az Egyesült Államokban, ahol a fiatalok 52%-a a „nagyon lelki” vagy a „meglehetősen lelki” kategóriába sorolja magát, és Thaiföldön, ahol ez az arány 50%. Legalacsonyabb Ausztráliában, ahol csupán 23% nevezi magát „nagyon lelki” beállítottságúnak. Az ausztrál fiataloknak majdnem a fele (47%) nem tartja magát lelki beállítottságúnak. Ezzel szemben Thaiföldön a lelkiek iránt egyáltalán nem érdeklődők aránya mindössze 12%, Kanadában, Indiában, Ukrajnában és az Egyesült Államokban pedig mintegy 20% – írja a The Christian Post internetes portál.

A „lelki beállítottság” fogalma a fiatalok 36%-a számára azt jelenti, hogy hisz Istenben. 32% úgy határozza meg, hogy hisz, hogy az életnek van értelme. 26% pedig az önmagunkhoz való hűséggel azonosítja. Ez az arány azonban országonként és kultúránként változik: Indiában a fiatalok a lelki beállítottságot inkább az önmagunkhoz való hűséggel azonosítják (38%), mint az istenhittel (33%). Kanadában 52% az istenhittel, 48% pedig az élet értelmébe vetett hitet tartja a lelkiség kritériumának. Ugyancsak Kanadában a válaszadók több mint negyede (28%) fogalmazta meg – a világon egyedülálló módon –, hogy a lelkiség belső békével vagy boldogsággal jár. Az ausztrál, angol és amerikai fiatalok szerint a lelkiség elsősorban az élet értelmébe vetett hitet jelenti.

A fiatalok szerint a lelki beállítottság

nem azonos a vallásossággal. Az összes válaszadó többségére egyszerre jellemző a lelki érdeklődés és a vallásosság (34%), mintegy negyedrészüket (23%) lelki beállítottságúnak mondja magát, de nem vallásosnak. A kérdésre minden ötödik fiatal azt válaszolta, hogy nem tudja. Az amerikai fiatalok körében ugyanezek az arányok kissé eltérőek: ott 43% sorolja magát a „lelki és vallásos” és 27% a „csak lelki” kategóriába.

„Szerintem a lelki dolgokat saját magunkban tapasztaljuk meg. A vallás meg – hát, az a vallásom” – mondta egy 15 éves dél-afrikai lány. „A vallás nagyrészt előírásokból áll: ezt kell tenni, azt nem szabad. A lelki beállítottság szerintem azt jelenti: állandóan a hegytetőn, a szél belekap a hajamba, és érzem, hogy szabad vagyok.” Egy 15 éves ausztrál lány pedig így fogalmazott: „Aki vallásos, az eszével tudja a dolgokat, aki a lelkiekre nyitott, az a szívével.”

A megkérdezettek többsége (72%) jónak tartja, ha valaki lelki beállítottságú, illet-

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 órakor. Advent hétköznapijain reggel 6-kor Rorate mise, így fél 8-kor nincs, csak temetési mise. 24-én szerdán, azaz Szenteste éjféle mise, előtte fél órával pásztorjáték. Karácsony mindkét napján és újévkor: 10, 17 óra. Év végi hálaadás 31-én, szerdán 17 óra.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

december 7-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti előesti mise vasárnapi mise. 24-én szerdán, azaz Szenteste 17 órakor „éjféle” mise. Fél 5-től pásztorjáték. Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor. Év végi hálaadás 31-én, szerdán délután 3 órakor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznapi 16 órakor, hétfőn reggel 8-kor. Szombaton 16 órakor vasárnapi előesti mise. 24-én szerdán, azaz Szenteste éjféle mise, előtte fél órával pásztorjáték. Karácsony mindkét napján és újévkor 10 óra. Év végi hálaadás 31-én, szerdán 16 óra.

ve vallásos (67%). A fiatalok mintegy 25%-a számára mindegy, hogy valaki hívő/vallásos-e, vagy sem.

Lelki kérdésekben a legtöbb fiatal (44%) a családjához fordul; 15% barátoktól, 14% egyházi intézménytől kap segítséget. Majdnem minden ötödik fiatal jelezte, hogy nincs, akitől lelkiek terén tanácsot kérhetne. A lelki tanácsadót nélkülöző fiatalok aránya különösen magas az Egyesült Királyságban (38%) és Ausztráliában (37%); Kamerunban viszont igen alacsony: ott mindössze a fiatalok 4%-a mondta, hogy ilyen kérdésekkel nem tud kihez fordulni.

Don Ratcliff, a Wheaton College professzora, a felmérést végző intézet tanácsadója november 14-i nyilatkozatában örvendetesnek nevezte, hogy miközben a tizenévesek egyre kevésbé járnak templomba, nagy többségük mégis megfogalmazza, hogy hisz Istenben, az élet lelki dimenziójában és a halál utáni életben. A professzor reméli, hogy a most lezárult felmérést újabb kutatás követi majd, amely segít feltárni a templomok csökkenő látogatottságának esetleg gyermek- vagy serdülőkorban gyökerező okait.

Magyar Kurír

Ajándékok templomainknak

Az endrődi templom kapott egy új, aranszínű palástot, melyet esküvőkön, körmeneteken, litániákon lehet használni. Adományozta: az Oltáregylet, Giricz Katalin és †Iványi Sándor

A hunyai templom is kapott egy ugyanilyen aranszínű palástot, a Mária társulat ajándéka.

A hunyai templom kapott még egy aranyozott áldoztató kelyhet (ciborium). Szilágyi András és Hegedűs Margit ajándéka hálából, házaságkötésük 50. évfordulója emlékére.

Köszönjük, Isten fizessen meg minden jótéteményt!

HOGYAN ÉRJÜK EL, HOGY A SÜLT GALAMB A SZÁNKBA REPÜLJÖN?

- avagy a ClubNetCet Internetes Ismeretterjesztő Egyesület és a Templárius Alapítvány közös rendezvénye az Endrődi Községi Házban.

A cikket Mozga Márta, Egyesületi elnök írta

Egyesületünk 2008. október 30-án tanácskozást szervezett a gyomaendrődi Községi Házban, melynek témája az élethosszig tartó tanulás, azon belül is, hogy a felnőttképzés, az önképzés, a képességfejlesztés hogyan szolgálja a települések fejlődését, továbbá milyen eszközök és források állnak a lakosság rendelkezésére, mi a szerepük és milyen együttműködések lehetségesek az egyes szektorok között.

A rendezvényen sok neves felszólaló közt a Viadukt Alapítvány tiszteletbeli elnöke – Barát Tamás – ismertette a LifeLong Learning Magyarország Alapítvány legfrissebb kutatási adatait, melynek beszámolója a <http://www.cco.hu/lllkut1.htm> oldalon olvasható.

„A térségben korábban nagyfoglalkoztatónak számító mezőgazdasági, feldolgozóipari és ipari termelőegységek egymást követően bezárnak. A munkanélküliek száma emelkedik, a vállalkozói aktivitás alacsony. A lakosság elvándorlása évről évre egyenletesen növekszik. Iskolázottság szempontjából az összlakosság: a térségben a általános iskolát 1-8 osztályig elvégzettek száma a mért 52%-kal az országos átlag alatt van. Így az akciócsoportunk stratégiájának prioritása: „Mikro, kis- és középvállalkozások versenyképességének, munkahelyteremtő képességének erősítése, a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása”, amelynek leglényegesebb intézkedési eleme a felnőttoktatás, képzés. A lakosság részéről megfogalmazott tervekben a hangzatos, szép célok mellett csak egy-egyben jelent meg a tanulás és képzés fogalomköre.

A rendezvény célja elsődlegesen: megbeszélni a helyi közösségi és személyes problémákat, lehetőségeket, s mindenkit ráébreszteni, hogy a saját erőfeszítések, a tanulás nélkül nem repül a cimben említett sült galamb a szánkba - olvasható a rendezvényről készült beszámolóban a <http://www.cco.hu/viadukt/sgalamb.htm> oldalán.

Köszönjük a közreműködését:

Barát Tamás, Balázs Gergely, Barna Csaba, Bozzai Lajos, Dávid Viktória, Farkas Márta, Koós Jánosné, László Ferencné, Mozga Márta, Takács Rudolf, Ungvölgyi János, Vinczéné Pusztai Andrea tagtársaknak;

Továbbá barátainknak és partnereinknek: Debreceni Lajos, dr. Bánhegyi Sándorné, Hárs Vera, Kovács Zoltán, Mecsné Fullajtár Ildikó, Sonkolyné Szekerczés Margit.

Köszönjük a közönség aktív figyelmét, hiszen egy rendezvény sikeressége elsősorban rajtuk múlik.

Teadélután Hunyán

A Szent László karitás csoport már ötödik alkalommal rendezte meg november 15-én a hagyományos teadélutánt, melynek bevételét jótékonyági célra fordítjuk.

Előtte lelkes tagjaink és segítőkink tombolát árultak és gyűjtötték össze a felajánlott tombolatárgyakat, amelyeket kisorsoltak.

A fődíj hagyományosan egy szép Márton napi liba volt, melyet ismét egyik karitás tagunk Hornok Nándorné ajánlott fel az elmúlt évekhez hasonlóan. A második díj egy szép szív alakú torta volt, amely pörkölt cukorból készült Zádori Illésné adománya. Sorsoltunk még kacsát, italokat, játékokat, használati tárgyakat. Mire a sok tombola ki lett sorsolva este lett. Akik nyertek, nagyon örültek, de minden felnőtt és gyerek jól érezte magát.

A bevételből a gyerekeket ajándékozzuk meg Mikulás ünnepség keretében, valamint a karácsonyi betlehemes játék résztvevőit is.

Ezúton mondunk köszönetet minden segítőknek, támogatóinknak, akik hozzájárultak a teadélután megrendezéséhez.

Hanyecz Vencelné

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT BORBÁLA

December 4. +Nikomédia, 306 körül

Borbála/Barbara (kinek neve a Barbarus, azaz barbár szó nőnemű alakja) egy pogány apa nagyon szép leánya volt. Valahányszor az apa kereskedelmi útra ment, leányát egy magas toronyba zárta. Egy ilyen távollétet ragadott meg Borbála arra, hogy miután már régóta vágyott a keresztségre, fölvetélét kérje az Egyház közösségébe. A Szentháromságba vett hite jeleként a torony falába, amelyen addig csak két ablak volt, vágatott egy har-

madikat is. Atyja hazatérve az ablakok számából fölismerete, hogy leánya elhagyta ősei hitét. Emiatt azonnal meg akarta ölni, ám Borbálának sikerült elmenekülnie, mert a torony fala és a sziklák megnyíltak előtte.

A hegyek között egy barlangban rejtőzött, de egy pásztor elárulta atyjának a rejtékhelyet. A pásztor árulásának büntetéseként Isten a bárányait ganajtűró bogarakká változtatta. Ez azonban nem tartotta vissza az atyát attól, hogy leányát a bíró elé hurcolja.

A bíró megfélemlítésül keresztényeket gyötörtetett Borbála szeme láttára a legválogatottabb kínzásokkal. Krisztus azonban erőt öntött lelkébe, s hogy ne féljen, társnőnek adta mellé Juliannát.

A város kormányzója akkor a megcségyenítés eszközébe folyamodott: megparancsolta, hogy ruhátlanul pellengézzék ki a piacon, minden kíváncsi tekintet prédájául. Borbála azonban most is az Úrhoz menekült, és meghallgatásra talált: a földből felszálló köd és az égből-leereszkedő felhő úgy beburkolta a testét, mintha teljesen föl lett volna öltözve. Végül a bíró fősvesztésre ítélte, és ekkor történt a legszörnyűbb: az apa, aki korábban esztelen féltékenységgel óvta a leányát, most maga ragadta meg a kardot és fejezte le. Mikor azonban hazafelé ment, villám sújtotta őt, és nem maradt belőle más, csak egy maréknyi hamu.

Egy Valerianus nevű ember gondoskodott arról, hogy Borbála és a vele együtt lefejezett Julianna teste méltó temetésben részesüljön. A sírnál pedig hamarosan megkezdődtek a csodák.

Borbála vértanúságának időpontjául a legenda, különböző változatai más és más időpontokat jelölnek meg. Tisztelete legkésőbb a 9. század óta Keleten és Nyugaton egyaránt elterjedt.

Annak ellenére, hogy a történeti források nem szólnak róla, többfelé tisztelnek Borbála-ereklyét, és több ereklye átviteli ünnepet is számon tartanak. Így Velenice, Konstantinápoly, Róma és Ó-Kairó büszkélkedik azzal, hogy ereklyét őriz a vértanú szüztől.

Szeretik és tisztelik Borbálát Ciprus szigetén, az

Égei-szigeteken, Görögországban, a Balkánon és Örményországban éppúgy, mint Grúziában. Nyugat-Európában: Belgiumban. Magyarországon is nagy tekintélynek örvend. A népi tisztelet a legendák különböző elemeihez kapcsolódik. Így a „hirtelen és készületlen halál” elleni oltalmazónak tekintik, mivel atyja ezzel bűnhődött gonoszságáért. Gyakran így imádkoznak: „Add meg, ó Urunk, hogy Szent Borbála közbenjárására halálunk előtt részesülhessünk szentségeidben.” Ez a magyarázata annak, hogy a művészek gyakran ábrázolják Borbálát úgy, hogy a kezében cibóriumot és felette ostyát tart.

Apja villám általi halála miatt a villámcsapás és tűzvész ellen is kéri oltalmát, ezért a vészharangra rá szokták vésni a képét. Ezáltal lett a harangok és a harangöntők védőszentje, de neki ajánlották a hegycsúcsokat és az erődítményeket is. A puszkapor feltalálása után, amelyet úgy tekintettek, mint a villám és a tűz egyesült erejét, ez a gyenge és minden erőszaktól távol álló szűz hamarosan a tűzerek védőszentje lett. Védőszentjükknek tekintik a hegymászők, akiket útjukon vihar és villámcsapás veszélye fenyeget, de ugyanígy a bányászok is, akik a süjtőlég veszélyében dolgoznak. Végül a torony miatt, amelyben lakott, s amellyel oly gyakran ábrázolják, a régi építőmesterek és kőművesek védőszentje lett.

A gazdag népszokás-anyagból csak egyet említünk, a Borbála-ágot. Ha a cseresznyefa ágát Borbála napján beviszik a szobába, karácsonyra kivirágzik. Ez a szokás nemcsak Jessze kivirágzott vesszejére emlékeztet, hanem Borbálán keresztül arra is, hogy a mi szívünkben is kivirágzik a szeretet, ha Krisztus benne él.

SPORT

Tulajdonképpen a 2008-as év őszi fordulója véget ért 2008. november 15-16-án.

16-os csoport azonban a jövő tavaszi fordulóból 2-2 mérkőzést előrehozott november 22-ére és november 29-ére.

Gyomaendrőd utolsó 5 mérkőzése volt:

Okt. 18: Jamina – Gyomaendrőd: 4:1

Okt. 25: Gyomaendrőd – Békés: 2:1

Nov. 01: Szabadkígyós – Gyomaendrőd:

2:1

Nov. 08: Gyomaendrőd – Mezőhegyes:

1:0

Nov. 15: Kondoros – Gyomaendrőd: 0:1

Az előrehozott mérkőzések:

Nov. 22: Sarkadkeresztúr – Gyomaendrőd

Nov. 29: Gyomaendrőd – Battonya

Táblázat jelenlegi helyzete:

1. Battonya

2. Gyomaendrőd 9, 1, 3, 27-17, 25 pont

Csapatom előrehozott mérkőzése: Sarkadkeresztúr és Battonya

Hajrá Gyomaendrődi FC!

Márton Gábor

Nagy siker volt az Operettkirály magyarországi bemutatója az Endrődi Községi Házban

Várakozáson felüli volt az új magyar operett magyarországi első bemutatója Endrődön. Elővételben mind a 200 db jegy elkelt, pedig 2.000,-Ft volt darabja. A rendező, a színészek, a Községi Ház és sok támogató és segítő összefogásának volt köszönhető ez a nem mindennapi program. Lehet azt mondani, hogy a Házban 30 éve nem volt arra példa, hogy Endrődön egy kész operett előadást láthasson a közönség.

Köszönet érte mindazoknak, akik segítettek abban, hogy a felújított nagyteremben méltó módon fogadhassuk a rendhagyó bemutatót:

- hogy tökéletes hangzás biztosítsa az előadást: köszönjük a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának az eszközfejlesztésére benyújtott érdekltség-növelő pályázaton nyert hangosítási eszköz-támogatást, Gyomaendrőd Város Önkormányzatának a kiegészítést az eszközvásárlásra, és Zelenák Zoltán fő támogatónk nagylelkű anyagi segítségét ill. Hídvégi Miklós tb. művészeti vezetőnk munkáját, hogy elkészült a kiváló hangosítás az emeleti nagyteremben;
- Dénes Zoltán (Aerociklon Kft, Budapest) 16 db. hangszabályzót vásárolt a Kultúrház részére, hogy a gázfűtés igen magas költségeit le tudjuk csökkenteni;
- Köszönjük Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő és Dinya László (Corvo Bianco Kft, Gyomaendrőd) segítségét abban, hogy a nyikorgó padlóra és a szinpadra szőnyeget vásárolhatunk;
- Köszönjük a helyi alkotóknak, hogy festményeikkel gazdagították, és széppé tették a nagytermet (Rávainé Farkas Éva, Farkasinszkiné Szakálos Magdolna, Eicler Éva, Fekécs Imréné, Barta Mónika, Kovásznai Nóra és Kovásznai Klára alkotásai);
- Köszönjük Hornyák Józsefnek és feleségének (Sükösd) azt, hogy a képeket meg tudtuk világítani, aminek költségeit a házaspár fizette.

Természetesen megköszönöm jegyárusítóinknak, segítőknek és nem utolsósorban a közönségnek a nagylelkű hozzáállást és biztatást, hogy eljöttek. Az elégedettségmérés kérdőívén a megkérdezettek 100%-a elégedett volt a programmal. Bebizonyosodott, hogy Gyomaendrődön igenis szükség van kulturált szórakozásra. A megkérdezettek több mint fele jelezte, hogy még bérletes előadásra is szívesen eljönne, ha szervezünk részükre operett előadásokat, és vidám műsorokat, kész darabokat. Azt gondolom, hogy közös összefogással még nagyobb eredményeket lehet elérni és felmutatni a kultúra területén Városunkban. A kérdőíveket folyamatosan feldolgozzuk, és ez alapján állítjuk össze a következő év programjait, amiben bérletes előadás is fog szerepelni.

Az Endrődi Községi Ház nagyon kevés pénzből gazdálkodik. Minden, amit elérünk, az Önök segítségének és támogatásának köszönhető, hogy eljöttek programjainkra, és látták és látják azt a folyamatot, amit elindítottunk. A Községi Házat a Templárius alapítvány az Önkormányzattal kötött közművelődési megállapodással működteti 2006. március 1-től határozatlan időre. A Községi Ház vezetője ezért a munkáért a mai napig 1Ft-ot sem vett fel, hiszen ez az összeg a legfontosabb kiadásokat éppen fedezi. A foglalkoztatottak tekintetében a legtöbb esetben bértámogatással oldható meg a Munkaügyi Központ támogatásának köszönhetően. Azt gondolom, hogy a nehézségek ellenére azon vagyunk, hogy a kulturált szórakozás feltételeit megteremtjük, és az Önkormányzat és az Önök által várt igényeket kielégítsük.

Az épület 2010. május 9-én lesz 80 éves. A Községi Házat pályázati és egyéb forrásból az Önkormányzat segítségével szeretnénk felújítani. Azon is fáradozunk, hogy ez is megvalósuljon, mert akkor még nagyobb kedvvel lehetne ide betérni és más programokat szervezni.

Köszönjük, akik eljöttek a Kálmán Imre életét bemutató előadásra és felállva tapsoltak a színészeknek: Pitti Katalinnak és azoknak, akik szórakoztattak bennünket, és természetesen városunk szülöttének, Kiszely Zolinak.

Ungvályi János
az Endrődi Községi Ház vezetője

Kedves Olvasók!

Szeretném bemutatni Önöknek gyermekemet, Harmati Dánielt. Gyomaendrődön él, a helyi gimnázium tanulója. A könyvek világába már kicsi korától belefeledkezett. Később 12 éves korában egy tehetségkutató pályázaton sikert ért el. Ennek eredményeként 2004 óta az Accordia Kiadó gondozásában, antológiákban jelentek meg művei. Megyei irodalmi

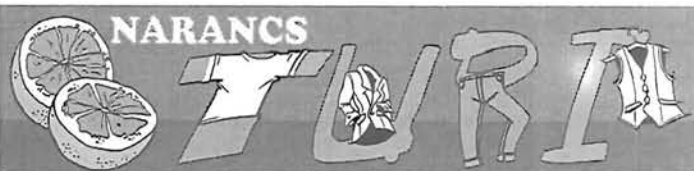
versenyeket is nyert. Évek óta dédelgetett álma volt egy nagyobb történet megírása, ami most el is készült. A kiadó 2008/2009-es évi tervében szerepel a kézirat kiadása. Különböző irodalmi szakemberek véleménye kifejezetten pozitív volt az alkotásról. A könyv kiadásának támogatásához kérem segítségüket. A támogatás reklámhirdetés formájában is megvalósulhat. Az Accordia Kiadó bármilyen technikai kérdésre válaszol.

Elérhetősége: e-mail: balazskiado@citromail.hu

Bízom benne, hogy gyermekem hamarosan bekerül a kortárs irodalmi köztudatba, mint Gyomaendrőd szülötte.

Tisztelettel Harmati Imréné

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

**GYOMAENDRŐD LEGJOBB
HASZNÁLTRUHA ÜZLETE**

BUTIK

KILÓS

Krém és Extra minőségű árú

Áresős rendszerben

vállalva darabonként árazva

Hétfő - 1400 Ft/kg

Női, férfi, gyermekruhák

Kedd - 1200 Ft/kg

Pulóverek, Nadrágok

Szerda - 1000 Ft/kg

Kabátok

Csütörtök - 800 Ft/kg

Táskák, cipők

Péntek - 600 Ft/kg

Plüss játékok

Szombat - 400 Ft/kg

Napi feltöltéssel

Hétfente teljes árucseré

Endrőd Fő út - Mikes út sarok

Nyitva tartás:

Hétfőtől - Péntekig: 8.30-12.00-ig - 13.30-17.30-ig

Szombat: 8.30-12.00-ig

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

A hunyai versfaragó II. (Kakas bácsi nótái)

A népszámlálás című nóta, mely 1926-ban íródott, élces humorral és egy-egy jellemzővel megfűszerezve veszi sorra a lakosokat. A Zsidó-sor szinte mind János- a visszaemlékezők megerősítik, valóságát. „Az anyósom is benne van, mert az, ha nem vált be egy kutya felakasztotta, az is benne van.”

„Népszámlálás 1926.

Hunya falu lakosa
Mind össze van számlálva
Ennyin vannak mindössze
Elmondom a nevüket

Tímár Gergely, Kis Mihály
Hanyecz Lajos, Tímár Pál
Gubucz Mihály, Szabó Pál
Gubucz István főmolnár

Gubucz Imre, két Véha
Dávid, Kovács meg Dinya
Tanító és plébános
Harangozó Szakálos

Szmola Lajos, Ugrai
Két Gubucz meg Turcsányi
Lakatos, Paróczai
Két Farkas, Vágó, Smíri

Hegedűs, Köles, Hanyecz
Szurovecz meg Cserenyecz
Tímár Agos meg Imre
Gubucz Mátyás meg Vince

Véget ért a népszámlálás Hunya falujába,
Kakas bácsi szedte össze ilyen versformába.
Ezerkilencszázhuszonhat esős esztendőben,
Vígadjatok hunyaiak a Csárdavölgyében.

A falu fejlődését megéneklő műve, 1922-ben keletkezett és a változások felé már nehezen hajló, fricskázó hangnem jellemzi.

„Hunya Falu fejlődése

Előkelő város lesz már Kondoros tanyából
Kikötő állomás lesz a Csárdavölgy partjából
A medrébe ott folyik a Tisza, Dráva, Száva
Gőzhajón járunk a Község-sor és Örménykúton

Akik majd Rómába mennek, annak út ki jóra
Mert a templom mellett ülnek fel a gőzhajóra
Nem kell nekik kerülgetni Pestre, Fiumébe
A Csárdavölgyön hajóznak egész a tengerre

Egy kikötő állomás az Örménykúton is lesz
Kiszállunk, ha Kiszely Maris néni otthon nem lesz
De, ha otthon lesz, akkor meg sem merünk állni
Mert a hajó is reszket, ha elkezdi kiabálni

Nem kell nekünk a Keresztút, mert az nagyon sáros
Bekerülni meg úgysem hagy Doktor Hanyecz János
A derék utat sem kell már nekünk kinyitni
Mert ott meg a repülőgépek fognak működni

Endrődre meg sodronypályán motorvonat jár már
Alatta meg a gyalogos finom beton járdán
Berényből is jár egy vonat erre, Kondorosra
Éppen ezért nincsen szükségünk már a Keresztútra

Az utcáink városiasan vannak berendezve
Krumpli, misling és akácfával van beültetve
A krumpliszár lepucolja a poros csizmánkat
Az akácia lekeféli bőrt a ruhánkat

A járdán az akácfától nem lehet már járni
Kifogjuk a járdát majd a kocsiútra rakni
Mert esőbe az akácfa megmosdat bennünket
Szárazságba ki akarja kaparni a szemünket

Ha végre a kocsiúton se lehet majd járni
Földalatti villanyoson fogunk majd grasszálni
Itt van már a villanyos is csak még nincs üzembe
Mert a krumpli és a misling nincsen még felszedve

A telefon is meglesz már Endrőd-Kondoros közt
Beszélhetünk Véháékkel, de csak úgy négy szemközt
Mert a karók oda vannak Szolnok-dobokába
A drótot meg most csavarják Salgótarjánba

A piac is megnyílik már csak még nincsen mázsza
De az is úgy hallom készül Franciaországba
Uszodát is építenek a Pintér dombjára
Korcsolya pályát, pedig a Keselyűs halmára

Előjárókat is kapunk most már nemsokára
Építik a városházát Csanádpalotára
A jegyzőség is érkezik ez év tavaszán
Itt lesz majd a lakásuk a Kvellár tanyájába

Csendőrséget is kapunk mink ez évnek nyarára
Itt lesz majd a lakásuk a Kamuti csárdába
Finánc is kell, mert, nincs aki a forgalmat szedje
A laktanyájuk itt lesz a bakonyi erdőbe

Doktort is kapunk már mink ilyen városba
Hisz e nélkül az ember tán soha meg nem halna
Kenőasszony is lesz meg egy okleveles bába
Mindjárt több gyerek fog születni majd halva

A megye házat építik majd Hunyad vármegyébe
A főispán lakása lesz Hajdúböszörménybe
Ezerkilencszáz-kilencvenkilenc tavaszára
Minden meg lesz, csak legyen ki türelmesen várja

Lovas csőnzeink is vannak, mégpedig kétféle
A fiataljait lovasították egészbe
Az öregeknek is hallom meg van már ígérvé
Hogy ők is majd lovat kapnak, de csak részletekbe

Vadászaink is vannak, már mégpedig nagy számba
Beszámolnak minden nap öt, hat, hét lőtt kutyával
Ha valamék véletlen nyulat talál löni
Rendesen, az más területre megy megdögleni

Tegnap is egy veres szőrű kuvasz kutyát löttek
Amit zúzos szőre miatt nyuszikának néztek
De akkor tudták meg ők is milyen nyuszt löttek
Mikor közel mentek hozzá megugatta őket

De mivel, hogy elkészültek a nyúl vacsorára
Beszalajtottak egy embert lóháton Csabára
Azt mondták, hogy hozzon nyulat bármily lesz az ára
Legalább ne csirkét együnk nyúlvacsorára"

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XV. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. Karácsony

Karácsonyi melléklet

ÜNNEP ELŐTT

Október közepe... a hőmérő higanyszála egyre feljebb és feljebb kúszik... nyárvégi meleg... a sétáló utcában ingujjra vetkőzött, ráérősen nézelődő emberek... platánok szórják leveleiket... méltósággal hullanak alá, imbolyogva kissé a levegőben, majd felkunkorodott, elszáradt szélükkel csörögve pottyannak a többi közé...

Aztán hirtelen a főtér szökőkútjánál, a magasban, hivalkodó girlandok, égbe kúszó villanyégők, fákat behálózó díszek... díszletek... a karácsony díszletei... október derekán... húsz fok fölött...

Mit keres ez itt? - bukik föl hirtelen a nem éppen barátságos kérdés... de kissé megnyugtat, hogy értetlenség nemcsak bennem és belőlem, hanem másik szempárból, szempárból... szinte ugyanabban a pillanatban, ott egymás mellett... a máskor ízlésesen elrendezett-behálózott utak, ünnep előtti fények otthonossá, meghitté tették, tehették a teret – időt engedve lassulásnak, ráhangolódásnak – de most idegenül, sőt zavaróan szólnak bele a sok sárgába, testet-lelket melegengető őszi napsütésbe.

Másnap harsány reklám adja tudomra, hogy igen, rohamléptekkel közeledik, és ezért szerezzem be, időben gondoskodjam, próbáljam ki, lehetőleg azonnal, máris... hogy le ne maradjak...

Aztán eltelik egy hónap... tanfolyam, háromszáz fős hallgatóság, derűs figyelem... az előadó a változásról beszél, a MOST megéléséről... a tudatosságról... fentről-lentről, jóról-rosszról... eddig nem hallott módon... másképpen... felrázóan... majd a mélyülő csöndben halkán, de annál határozottabban jut el mindenkihez... „te hogyan készülsz a karácsonyra?”...

Még mélyebb csend... a pillanat töredéke alatt képek cikáznak, kattognak, peregnének, villannak a fejekben... millióféle esemény, arc, hangulat tolul a múltból... mindenkinél a saját múltjából... s velük ér-

zések, érzetek... kellemes, felemelő, meghitt... fájdalmas, bántó, dermesztő... kinek, milyen tapasztalása van, volt... „te hogyan készülsz a karácsonyra?” válik konkrétábbá és erőteljesebbé a kérdés... hogyan jutsz el ama istállóig, barlangig, ami fölött ott a csillag, ahol felsír a Kisded, az emberiség Megváltója... hogyan jutsz haza, otthonod ünnepi melegébe... haza jutsz-e egyáltalán... fénylő kirakatokra figyelve, áruházak labirintusaiban, ajándéktárgyak áradatában... villódzó ingerek, tudattalant megcélzó hatások között... az ilyenkor szokásos, önmagadnak és mások által diktált tempóban...

El akarsz-e, el tudsz-e jutni a Szent Család csöndjébe... a fenyőt körbeálló emberek, szeretetközösséged, s végső soron önmagad benső csöndjébe... hiszen ebben az évben is - mint kétezer év óta mindig - felfénylik a bibliai jelenet, mely erejével, misztériumával, egyszerűségével PÉLDA... s ha teljes szívünkkel figyelünk rá, tudunk rá figyelni, jelenvalóvá válik életünkben... s talán nem csak karácsonykor...

„... amilyen a készülésed, olyan az ünneped” - erősíti meg kedves Pilinszky-üzenetemet az előadó... sőt tovább megy... „olyan az évéd... az életed...” ...de vajon akkor és úgy készülünk-e, amikor ideje van, és ahogyan az első hóesésre váró kisgyerek

készül... fel tudjuk-e idézni, újra tudjuk-e élni azt a rég feledett gyermekkori érzést, amit a költő a Hitünk titkai c. írásában olyan szépen megfogalmaz...
Kívánom, legyen örömteli valamennyiünk számára... a várakozás és megérkezés... a készülődés és elkészülés... az ÜNNEP.

Polányi Éva

Ádvent: a várakozás megszentelése. Rokona annak a gyönyörű gondolatnak, hogy „meg kell tanulnunk vágyakozni az után, ami a miénk.”

Gyermekkorunkban éltünk így. Vágyakoztunk arra - ami biztosan megjött. Télen az első hóesésre. És várakozásunk ettől semmivel sem volt kisebb, erőteljesebb. Ellenkezőleg: nincs nagyobb kaland, mint hazakerezni, hazatalálni - beteljesíteni és fölfedezni azt, ami a miénk. És nincs gyengébb és „jogosabb” birtoklás se, mint szeretnünk azt, akit szeretünk és aki szeret minket. Csak a szeretetben, csak az ismerősben születhet valódi „meglepetés”, lehetséges végeérhetetlenül várakoznunk és megérkezni, szakadatlanul utaznunk és szakadatlanul hazatalálnunk.

Minden egyéb kaland, minden egyéb megismerés és minden egyéb várakozás véges és kérdéses. Így értem azt, hogy a karácsony a szeretet és ádvent a várakozás megszentelése.

Az a gyerek, aki az első hóesésre vár - jól várakozik, s már várakozása felér egy hosszú-hosszú hóeséssel. Az, aki szeretni tudja azt, ami az övé - szabad, és mentes a birtoklás minden görcsétől, kielégíthetetlen éhétől-szomjától. Aki pedig jól várakozik, az időből épp azt váltja meg, ami a leggépiesebb és legelviselhetetlenebb: a hetek, órák, percek kattogó, szenttelen vonulását. Aki valóban tud várni, abban megszületik az a mélységes türelem, amely szépségében és jelentésében semmivel sem kevesebb annál, amire vár.

Pilinszky János

JUHÁSZ GYULA:**Karácsonyi óda**

Csöndes az éj és csöndes a világ is,
Caesar Augustus aranyos mosollyal
Zárta be Janust, Mars fegyvere rozsdás:
Béke a földön.

Hallgat a germán és hallgat a pártus,
Néma az indus és néma a hellén,
Herkules távol oszlopa se rendül,
Thule se mozdul.

Már az aranykor új eljövétének
Hírnökeit, a szomorú szibillát
S a szűzi Virgilt földi földi sír és
Hír koszorúja.

S messzi mezőkön nyájaikat őrző
Pásztori népek nézik a derengő
Új csillagot, mely aranyát előnti
Jászoli almon,

Hol mosolyogva és fázva az éjben,
Szőkehajú és szelíd anya keblén,
Most mutatod meg magad a világnak,
Isteni gyermek!

ANGELUS SILESIUS:**Karácsonyi párversek**

Emberré lett az Úr, szalmán kapott helyet,
Hogy széna-szalma én már soha ne legyek.

Alázat s gyermeki lélek mily szent dolog!
Kik látták az Urat elsőnek? Pásztorok.

Mért mondod, hogy a Nagy kicsinnyé nem lehet,
S a porszem képtelen felfogni az eget?

Nézd a Szűz Gyermekeit! S a szűk jászolt tekintsed:
Benne a föld s az ég és száz világ pihent meg.

Bizony a szíved is kicsi jászol ha lenne,
Újra jönne az Úr s gyermekként megszületne.

Ha Krisztus százszor is születne Betlehemben,
Elvesznél, hogyha nem jönne el a szívedben.

Fordította: Csanád Béla

HIBAIGAZÍTÁS!

A **Városunk** újság 2008. decemberi számának 6. oldalán a miserendbe hiba csúszott be.

Nem december 7-én,

hanem december 14-én lesz mise

a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda kápolnájában, fél 12-kor!

Kedves Olvasóink, Előfizetőink, Támogatóink!

Ismét elmúlt egy év, újságunk velünk idősödött, és 2008 folyamán már a 15. évfolyamot írtuk.

Évek óta Nagy Zoltán versidézetével magyarázzuk, ezt a sokak által nem remélt időt, amit lapunk megélt:

„S időm tán nem hiába töltöm,
Történnék még csodák a földön”.

Igen, sokszor mi is csodáljuk, hogy immár 15 éven át hónapról hónapra megjelent lapunk, és mindig meg tudtuk tölteni tartalommal!

Őszintén reméljük, hogy olvasóink velünk együtt örülnek annak, hogy sikerült az elmúlt 15 évben megőrizni az alapító és egyben főszerkesztő által kialakított és meghatározott irányt, amit továbbra is követünk, és megmarad lapunk a keresztény nemzeti gondolat hírnökének.

Minden évben megírjuk, így tesszük most is, hogy várjuk olvasóink véleményét, kérését, jobbitó szándékú kritikáját, amit előre is köszönünk, és megszívlelünk.

Elkészült lapunk jövő évi költségvetése:

a helyi és hunyai olvasók részére a 2009. évi előfizetés díja: 2.000 Ft/év,

a postán küldött lapunk előfizetési díja: 3.300 Ft/év,

mely összeget kérjük a mellékelt csekken szíveskedjenek befizetni.

A boltokban az ár 165 Ft/db.

Kérjük továbbá, ha valaki a megjelentetett hirdetésekért még nem fizetett, legyen szíves az elmaradt hirdetési díjat is rendezni.

Kérjük, a jövő évi hirdetőink is fizessék be a hirdetési díjat.

Kérjük továbbá, ha valakinél címváltozás áll be, azt haladéktalanul jelentsük, mert többen reklamáltak, hogy nem kapták meg lapunkat. Előfordul, hogy visszajön a „címezett ismeretlen, a címezés elégtelen” címkével, de nem mindig. Ellenőrizzük a címkén, hogy valóban elégséges-e a címezés!

Akinek anyagi helyzete megengedi, hogy az előfizetési összegben túl támogassák lapunkat, minden összegű anyagi támogatást köszönettel és szeretettel fogadunk, és előre is köszönünk.

Minden kedves olvasónknak jó egészséget, békés nyugodt éveket kívánunk!

Gyomaendrőd, 2008. december hava

Városunk Szerkesztősége

ÁPRILY LAJOS:**Karácsony-est**

Angyal zenéje, gyertyafény –
kincses kezem hogy lett szegény?

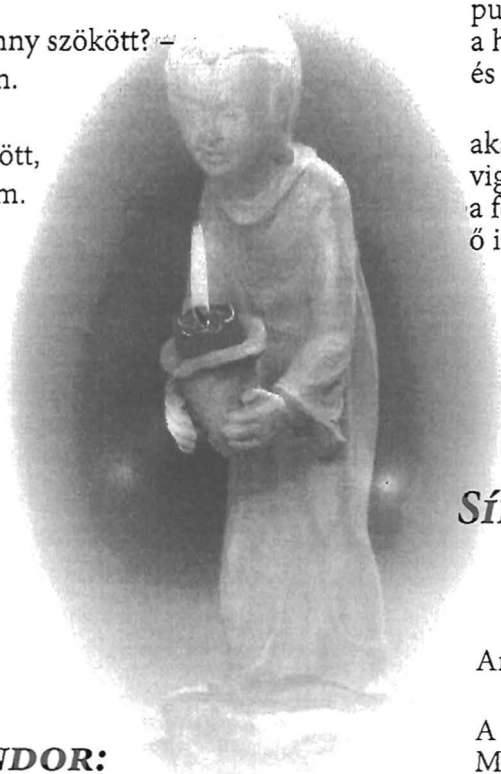
Nem adhattam ma semmi mást,
csak jó, meleg simogatást.

Mi győzött érdességemen?
Mitől csókolhat úgy kezem?

Simogatást mitől tanult?
Erembe Krisztus vére hullt?

Szemembe Krisztus-könny szökött? –
kinyúló kézzel kérdezem.

Áldott vagy a kezek között,
karácsonyi koldus-kezem.

REMÉNYIK SÁNDOR:**A karácsonyfa énekel**

Ha szűk szoba: hadd legyen szűk szoba.
A szűk szobában is terem öröm,
Gyúl apró gyertya ínség idején,
Óh csak ne legyen sorsom bús közöny,
Óh csak legyek a fény forrása én,
Apró gyermekek bálványozott fája,
Én az idegen, én a jövevény,
Égő fenyőfa, égő áldozat,
Akit az Isten ősi otthonából
Emberek örömeire elhozat.
Csak rajzolódjék mélabús árnyékom
Imbolyogjon a szűk szobák falán,
Mindegy, hogy mi lesz velem azután.

PILINSZKY JÁNOS:**A fényességes angyal is**

Emlékezés egy világháborús karácsonyra

Az égbolt elsötétedett.
S akár a végítélet
zord fellege tört volna ránk,
a föld is oly sötét lett.

Gyermekszívünk is oly nehéz!
A házak és a kertek,
az egész törékeny világ,
éreztek, velünk reszket.

Aztán a roppant csöndön át
puhán és észrevétlen,
a hangtalan meginduló
és puha hóesésben,

akár a fényes pelyhek is
vigyázva földet értek,
a fényességes angyal is,
ő is a földre lépett.

SÍK SÁNDOR:**A napkeleti bölcsek**

Ama csillag után.

A holdsugaras hideg éjszakában,
Mint egy fehérítő, csendes álom,
Úgy vonult el a komoly karaván.
És elől ment a három.

A sziklás föld mogorván és kopáron
Feküdt el lábaik alatt.
Méltóságos sora a száz tevének
A harmaton halkán haladt.
És mintha fehér árnyak lengenének,
Úgy vonult végig a fehér sereg
A völgyön, ahol nem nőttek virágok,
S a városon, ahol az emberek
Nem virrasztottak és nem énekeltek.
S ahol nem látta őket senkisésem.

És így suhant el csendesen
Életre éledt vágya Napkeletnek
Az ezredéves éjszakán.

Ama csillag után.

A kis Jézus aranyalma

A kis Jézus aranyalma,
Boldogságos Szűz Mária,
Egy kezébe ringatgatja,
A másikkal takargatja.

Aludj, aludj kisededecske,
Betlehemi hercegecske,
Nem királyné a te dajkád,
Szolgálóbul lettem anyád.

Oh te dudás mit szundikálsz?
Fényes az ég, nem kell lámpás,
Ha kimegyek ajtóm elé,
Föltekintek az ég felé.

Ott látok egy szép kápolnát,
Benne a szép Szűz Máriát.

Forrás: Népi imádság

BABITS MIHÁLY:

A felnőtt karácsony

Mit akarsz? Hová sietsz? Talán
azt várod hogy a fal aminek nekirepülsz
mint gyermekjátékot rugója, visszadob
utadnak elejére ahelyett
hogy az Idő fenéktelen
gödrébe suhintana?

Karácsony csenget a szörnyű télben.
Alig hallok csengését. Sárga
arcokat látok a hóverésben
s koldus kezeket reszkedni, ujjaikon
kékül a gyűrűk nyoma, s torkomat
fojtja az ünnepek kalácsa.

Nézd ezt a kort amelynek legnagyobb
s elérhetetlen éden-álma hogy
enni legyen kinek-kinek
elég! nézz a gonosz nyájra mely
naiv báránycora multán
nem vél többé magáról semmi jót.

Nem kell neki szalag és csengő.
A gyermek megnőtt s szép játékjait
elrugta. Nézd, milyen üres ünnep ez!
A szív hideg és kemény mint a föld.
Tudjuk már hogy ölni s halni születünk.
Nézd a bedugott időt s hazug tereket:

a földet mely a sírok rothadását
s csontok póreségét takarja,
s az eget, a Mennyek csillagos
homlokzatát, a kivilágított
Potemkin-frontot, mely mögött
nincsen még levegő sem...

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Válogatás a Gyomai Református Egyház írott „feljegyzéseiből” II.

Az 1824. április 19-én megtartott presbitéri gyűlésen újonnan választott „Curátor” (egyházgondnok) állott fel a gyülekezet világi dolgainak intézésére K. NAGY JÁNOS személyében. Ugyanekkor megszavazták KERTÉSZ András megfogadott harangozónak az évi bérét; „10 köből búza, 10 köből árpa, készpénzben 10 forint, 1 pár csizma, 10 font faggyú (világításra), 2 ittze olaj, Társával edjűtt kapnak 3 ölfát.” (1 köből gabona: 85-120 liter között, egy font: 0,55-0,56 kg.)

1827. június 4-én: „Elő adatván a Templombéli jó rendnek feltartására nézve több visszaélések, mellyek történni szoktak némelly értetlen személyek által a templomban, melyre nézve közhatározásból rendeltetett: Minekutánna az Isten Házában kinek-kinek rendelt helye lenne rangjához képest, de ez ellen még is némellyeket hibáznai tapasztalna a Presbytérium arra nézve ezennel az rangjához való helyének meg mutatására, ha ezentúl is affélék tapasztaltatnának az Egyháziak kötelességébe tétetvén meg fognak mutatni és helyekre rangjokhoz képest utasíttatni, úgy Szinte a Karban lévő fiatalokra nézve is kik a Szorongás és dülekedés miatt az épületbe is kárt tehetnek és másoknak is kárt okozhatnak tudtokra fog adattatni, az ellene vétők pedig bünte-

tés alá fognak vétetni.”

1830. április 12-én: „Dávidházi Sámuel Prédikátor Úr előadja, hogy ez előtt több esztendővel oly ígérlet tevődött részére, hogy Kis kertje, mely szinte posványból áll, ha vagy esözések, vagy nagy havazások vagynak, meg fog hordattatni és haszonvehetővé tétetni, ezen esztendőbe is annak semmi hasznát nem veheti, melyre nézve emlékezteti az Ekklesiát azon ígérletére, be tellyesítésére. - Minekutána az Ekklesia fundusára nézve is, ezen töltes hasznosnak el esmértetik annyival is inkább, hogy az Ekklesiának életes háza is ott volna, mellynek ha a víz alája menne tetemes kárt okozna, ennek el hárítása okából is főképen most ugyan a kívánt töltest a nagy árvíz miatt meg tenni nem lehetvén, ha az idő engedi a nyáron meg fog készíttetni s haszonvehetővé tétetni”. (A mostani lelkészi hivatal és lakás – hajdani magtár – „életes ház” – udvarának feltöltése ekkortájt – ezután történhetett meg. Az 1816. évi község térképen itt húzódott egy érmeder, amely aztán csapadékvíz vezetett le a központi fiúiskola – templom között a mai városháza helyén a „Nagy-Körözsbe”. Mindezek a XIX. sz. első felében földdel feltöltve eltűntek. Emilitett térképen a mai városháza és templomtorony között egy híd van – fahíd -ábrázolja ezen éren által. Talán ez lehetett a régi iratokban előtűnő „Danca árka”. A középkori oklevelekben még „Sárosér”)

1836. május 8 – „Marjai József lakatosnak a presbitérium megbízást ad az toronyóra rendben tartására.”

1838. április 26-án: „A Toronybéli Két Vigyázók kéri, hogy az óra köveinek fáradságos feltekerésében végzett munkájokért 1 – 1 pár csizma, egy-egy szekér szalma megadassék, * határozatott; megadatik, azzal a feltétellel, hogy szalmát akkor csak ha az Isten ad...”

1836. január 10: „Túri Dániel iskolaigazgatónak – rektor tanítónak – meg választatik...” (Később Ő lett Mezőberény református gyülekezetének hírneves lelkipásztorja.)

1845. szeptember 18-án: „Fő Tiszteletű Superintendenciának (egyházkerületi püspöki hivatal) intézkedését elő adván Nagy Tiszteletű Esperes Úr, melynél fogva a Tanítók kötelesek legyenek fák tenyésztésére gondjaik alatt lévő gyermekeket oktatni, s ennek folytán kérdésbe jöven hol lehetne egy fa oskolát felállítani s először az Új temető (a mostani Óreg temető) utóbb az Ecclesia belső üres fundusa Bodzás Miklós Tanító Úr szomszédságában jöven figyelembe, végeztetett: A belső Ecclesiai üres fundusra ültetődjenek fák és az Ecclesia javára azok a Lakosoknak adódjanak el.” (Ugyanis a fák oltását vadalanysba nemes anyag oltását, szemzést, vagyis gyümölcssemeték előállítását végezték el a tanulók.)

1846. december 27-én: „Hegedüs János Leányok Tanítója és Csala Lajos kisebb fiuk Tanítója kimenvén a Keselyösi Kortsmára szánkóval magok mulatása végett s onnan vissza jöven éjtszakának idején Kolompár Ersókkal és dallos lármával jöttek bé és poenitentiális héten (azaz karácsonyi úrvacsora vétel előtti héten tartott bűnbánati héten) a Városra nézve végzetes botrányt követtenek el, nyilvános megkövetésre szólítottak fel...” (vagyis a templomban a teljes gyülekezet előtt megkövetik a gyülekezetet, azaz bocsánatot kérnek a gyülekezet-től, beismervén súlyos közérkölcsmoráló bűnüket).

1849. február 1: „Pikó Pál Úr előadja, hogy korszerűnek vélné a népnek azon elidegeníthetetlen jogát életbe léptetni, mi szerent rólla nélküle ezután az egyházi dolgokban különösen azokban, mellyek az egészet érdeklik, kivéven az lelkieket a nélkül, legalább képviselői által a határozatban részt ne vegyen semmi ne határozatassék-határozatott: A Presbytérium az nép ezen eredeti elidegeníthetetlen jogát elismeri és a képviselőknek az egyházi dolgokban befolyását az XVIII. Cánon értelmében szívesen fogadja.” (itt „A Második Helvét Hitvallás” XVIII. fejezetéről van szó: „Az anyaszentegyház szolgálai, azok rendeltetése és kötelességei”)

Cs. Szabó István sk.

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizet szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

NYERJ ÉLETET! - Egészségnap Endrődön

De nem a lottón, meg a tombolán, hanem azzal, hogy odafigyelsz magadra. Kezdjük a végén. A Gyomaendrődi Községi Házban október 18-án tartott egészségnap zárásaként 150.000 forinttal gyarapította a Kor Kontroll Társaság a házigazda, a szegényeket támogató Templárius Alapítvány bevételeit.

Köszönet támogatóinknak, akik értékesnél értékesebb tombola ajándékokkal tömték meg csomagtartóinkat. A Freseniustól például plüss állatokat, férfi dzsekit, svájci bicskát, a Bausch-tól pólókat, strandtáskákat, a Pfizertől tolltartókat, a Pharma Nordtól vitaminokat, krémeket kaptunk, na és ne feledkezzünk meg a Kor Kontroll Társaság frissen megjelent DVD-jéről sem. A nyeremények látán, olyan is volt, aki 20 tombolat vett egyszerre.

És köszönet Buczkó Imre kortárs grafikus és festőművésznek képei Amerikai magán és közgyűjteményekben is szerepelnek - a Fekete özvegy című festmény felajánlásáért. A képre játékonysági árverésen lehetett licitálni, a bevétel szintén a Templáriusok pénztárcáját gyarapítja. És persze a Gyomaendrődi gyerekek örömét fokozza, hiszen pingpongasztal lesz belőle, hogy megvalósuljon a helyi lurkók nagy álma.

Kerekasztal beszélgetés a meghívott orvosokkal

9-kor egyébként már akkora volt a nyüzsgés, hogy azon gondolkodtunk, mi lesz itt tízig. Megérkeztek a kiállítók, a szűrővizsgálatokat végző orvosok, nővérek főtámogatónk az EGIS, és a többiek a 77 Elektronika, a Helpbox, az Iránytű Mérnök Iroda és az Akasha kapcsolat Központ képviselői. Ungvölgyi Jánosné, Zsuzsi a tepsiből alig kiszedett, meleg süti csodákkal várta a látogatókat.

A rákos betegek fele meggyógyul!

Az első szekció témája, a címadó sor, vagyis Nyerj életet! A hogyanról számoltak be az onkológiai és a kardiológiai szakma kiválóságai: Dr. Ottó Szabolcs és Dr. Kopper László professzorok, Dr. Kiss Róbert a Magyar Kardiológus Társaság főtájkára, Dr. Nagy Zsuzsa és Dr. Tóth János főorvosok, valamint dr. Sárosi Tamás regionális tisztii főorvos helyettes. Ki-ki saját tapasztalata alapján erősítette meg, hogy a szűréssel általában éveket és ezzel életet nyerhetünk. Évente 500 nő hal meg például Magyarországon csak méhnyak rákban, miközben egynek sem kellene, ha időben kiderülne a baj. Ehhez persze el kell menni szűrővizsgálatra Ahogyan Sárosi Tamás elmondta elég rossz a lakosság, vagyis a mi együttműködésünk az ÁNTSZ munkatársaival, hiszen a szűrővizsgálati meghívó legtöbbször a szemétkosárban landol.

Sajnos így van ez a nőknél leggyakrabban előforduló daganattal, az emlőrákkal is. Pedig a betegség annál jobban kezelhető, minél kisebb daganat, minél korábban ismeri fel az orvos vagy a beteg. Nem véletlenül hangsúlyozták onkológusaink a beteg szerepét, hiszen nagyon fontos a mell önvizsgálata. Innen is üzenjük, hogy olvasóink bármilyen kicsi, pici csomót is találnak a mellük-

ben, azonnal forduljanak orvoshoz.

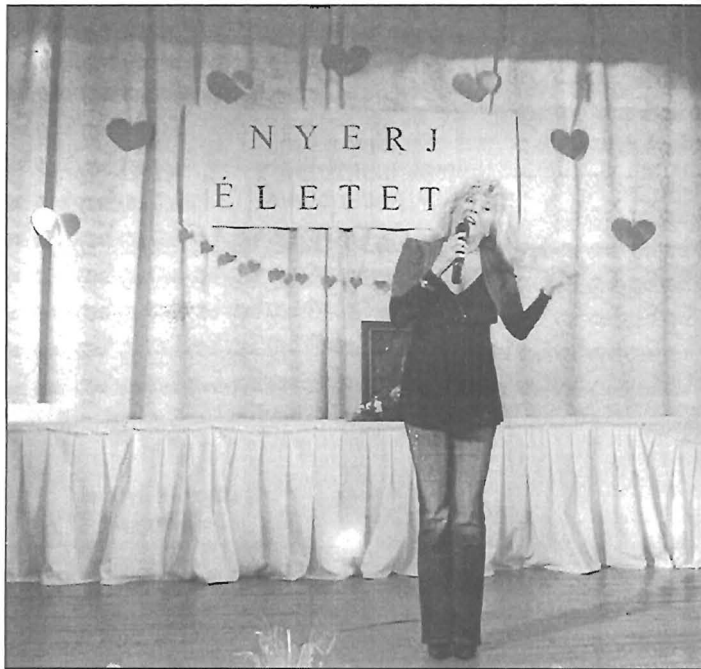
Szó esett arról is, hogy elképesztően keveset tudunk a rák gyógyításáról, nem tudjuk például, hogy a daganatos betegek 50 százaléka meggyógyul, hogy emlőrák műtét és kezelés után évtizedekig élhet még valaki, hogy nemcsak az elsődleges daganat, de még a májmetasztázis is eltüntethető! Utóbbi vizsgálati modelljét egyébként éppen a jelenlévő Kopper László patológus egyetemi tanár dolgozta ki. Hosszú éveken át volt a Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet igazgatója, nyilván innen merített témákat összejről, hullákról, az öregedés titkairól szóló Joe Kemenes néven megírt biológiai krimijeire.

Míg a méhnyak és az emlőrák szűrés jelentőségétől nagyon helyesen hangos a média, a férfiakra, az apákra és a nagyapákra nem fordítunk elég figyelmet, elhanyagoljuk őket, pedig ahogyan Ottó Szabolcs mondta, az alattomos, sunyi, hosszú ideig tünetmentes prosztatarák veszélye ott leselkedik rájuk.

Ha valakinek nincs szerencséje, illetve hanyagolja a szűrővizsgálatot, akkor elérheti a prosztatarák, ami azért alattomos, mert sokszor a vizeleti gondokat megelőzve képez különféle áttéteket a csontban, csigolyában, medencében, nyirokcsomókban. Egy jó tanács az uraknak: 50 felett keressék fel urológusukat és vizsgáltsák meg a prosztátájukat. Ugyanis a prosztatarák előfordulása az életkorral arányosan növekszik: 50 évesen 5 százalék, 80 évesen már 90 százalék az esély, hogy elér valakit.

Ne hízz el, ha nem akarsz infarktust kapni!

Nem feledkeztünk meg arról sem, hogy a halálozási listán a szív-és érrendszeri betegségek állnak első helyen, ebben pedig a stressz és az elhízás a ludas. A plusz kilókkal együtt jönnek a társadalmi beilleszkedési zavarok, az anyagcserezavarok - a jó kis metabolikus szindróma, cukorbetegséggel, magas koleszterin szinttel, magas vérnyomással - és ha nem változtatunk súlyunkon,

Karda Bea fergetes koncertje

jön a mortalitás, vagyis a halál. Vegyék komolyan, hogy minden plusz kiló egy szög a koporsónkba.

A pódiumon ülők közül Dr. Nagy Zsuzsa, Dr. Ottó Szabolcs és Dr. Kiss Róbert volt az élő pozitív példa. Zsuzsa naponta fut, Szabolcs és Róbert odafigyel arra, hogy minél több zöldséget és minél kevesebb szénhidrátot egyen. És máris a fogyáshoz tartunk, vagyis annál, hogyha valaki szeretne hosszú életű lenni a földön, és ezt a hosszú életet jól - azaz betegségek

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Szentmise Nagyszombatban a kegykép könnyezésének 300. évfordulóján

Minden év novemberében novéna keretében imádkoznak a hívők a nagyszombati Szent Miklós-dómban, a Könyező Szűzanya kegyképe előtt. A kilenc nap során egyszer magyar szentmisét is bemutatnak. Idén, a könnyezés 300. évfordulóján sem volt másképp: november 15-én, szombaton számos egyházközségből – Magyarországról is – érkeztek hívek a magyar lelki programra az esztergomi érsekek egykori székes-egyházába.

Először a város történelméhez szorosan kötődő Pázmány Péter bíboros emlékét idézte fel előadásában a Remény hetilap főszerkesztője, Herdics György apát. Ezt követően imával, énekkel köszöntötték Szűz Máriát a jelenlévők, Szakál László galántai esperes-plébános vezetésével.

Lormusz János vásárúti esperes-plébános prédikációjában hangsúlyozta: azért gyűltünk itt össze, hogy Máriától megta-

nuljunk imádkozni. A megtestesülés titka a hitet tárja fel számunkra. Mária igenjéhez hasonlóan újítsuk meg mi is igenünket a kegykép előtt. A megváltáskor, Jézus halálakor Mária nem aggódik, hanem imádkozik. Hozzuk meg mi is áldozatunkat, bízunk Istenben, ha nem értjük is őt. A mennybemenetel után Mária az apostolokkal imádkozott, hogy megtapasztalják Istent. Imádkozzunk mi is, és a ránk bízottakat vezessük be Isten titkába – mondta a szónok.

A szentmise után felajánló ima keretében ajánlották fel a zarándokok életüket, családjukat, egész népünket. Végül a főcelebráns, Orosch János nagyszombati segédpüspök szolt a hívekhez. Pártfogót kell keresnünk ma is, és buzgalommal imádkoznunk, idézte Prohászkat, majd Esterházyt, mondván, azt kell keresnünk, ami közelebb hozza egymáshoz a szlovákokat és a magyarokat. Talán nem véletlen, hogy éppen akkor imádkozunk itt, amikor a két ország vezetői egymással tárgyalnak. Merítsünk erőt, reményt a Magyarok Nagyasszonyából, aki azt üzeni: nem feledkezik meg rólunk – mondta a püspök.

Bertha Éva/Magyar Kurír

nélkül - eltölteni, akkor jól teszi, ha megpróbálja ledobálni magáról a fölösleges kilókat, hiszen egy 10 százalékos testsúly csökkenés is csodákra képes, azaz csökken a vérnyomás, csökken a koleszterinszint, és a vércukorszint is.

A jó hangulatú, derűs beszélgetést Karda Bea koncertje követte volna, ha nincs egy baleset, ami miatt lezárják a Gyomaendrődre vezető utat egy órára. Nos itt kellett rögtönöznie a Kor Kontroll Társaság-nak... ebben vitte a prímet Csapó György a Budapesti Ipar Kamara alelnöke, aki kiselőadást rögtönzött arról, hogyan próbál meg egészségesen élni egy vállalkozó manapság... Bulla Bianka a rendezvény egyik háziasszonya a színpadra kérte gyógymasszörünket, aki egy vállalkozó szellemű hölgygel látványos bemutatót rögtönzött, aminek a végére berobbant Bea...

Koncertje most is fergetegesre sikeredett, a Gyomaendrődiek alig akarták leengedni a színpadról...

Győzd le a stresszt!

Aztán jött a második szekció, vagyis a beszélgetés a stresszről. Dr. Kiss Róbert kardiológus úgy döntött, hogy elveszi a műsorvezető hölgyek- Molnár Marianna és Bulla Bianka – kenyerét és ő moderálja a következő blokkot. Hogy miért? Mert a modern technológiának köszönhetően a szív és érrendszeri stressz gyorsan és könnyen mérhető egy speciális erre a célra kifejlesztett készülékkel, a Vicardióval.

Az IMI Mérnök Iroda vezetője Bényei Béla be is mutatta, olyanra, hogy a színpadon mérte meg Kiss Róbert stressz indexét, ami kiválóan bizonyult. Egy stresszmentes kardiológus tehát biz-

tosan él Magyarországon. A készülék segítségével a szív ingerület-vezetési adataiból /EKG/ maximum öt perc alatt felszínre bukkanhatnak olyan rejtett betegségek, amelyek már rombolják ereinket, de még nem tudunk rólok. Kiderült az is, ki hogyan próbálja leküzdeni a stresszt, ami tetszik, nem tetszik mindnyájunk életébe beférkőzik. Nem véletlen, hogy a WHO szerint a stressz a legerősebb rizikó faktor, ami a XXI. században egészségünket veszélyezteti. Képesek vagyunk megbirkózni vele, csak hogy erre fordítandó energiánk véges, ezért egy idő után a szervezet kimerül, a stresszt kezelő szervünk, illetve maga a stresszkezelés folyamata összeomlik. Tehát ha testünk tartósan alarm, vagyis készülségi állapotra kényszerül, megnő a magas vérnyomás és az érzékszervek kialakulásának lehetősége. Aminek nyomában sajnos ott settenkedik a stroke és szívinfarktus.

Dr. Papp Renáta az OALI képviselőjében elmondta, hogy olvas, moziba jár, beszélget, nála ezek üzik el a feszültséget. Zalatnai Klári az Oszteoporózis Beteg Egyesület elnöke az úszást, a kiállítást választja, Sándor Csaba dobozi patikus pedig a fogyást. A természetes gyógyszer több mint 70 kilót dobott le, hogy megelőzze az elhízás szövődményeit. A derűs, jó hangulatú nap tanulsága- a nélkül, hogy a spanyolviaszt felfedeztük volna - a betegségek - a rák, a szívinfarktus, a stroke- legyőzése, elkerülése nemcsak és nem elsősorban orvosi feladat. Nagyon sok múlik rajtunk, az életmódunkon, a gondolkodásunkon. Hogy mennyit mozgunk, mit eszünk és, hogy mennyire akarunk sokáig, jó egészségben élni.

Bozsán Eta

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (12.)

A világháboru kettévágta azt a szép fejlődési folyamatot, amely községünket kulturális és közgazdasági tekintetben lakosainak számához képest a haladás útján elindította.

A művelt Európa vérfürdőt rendezett a kultúra nagyobb dicsőségére. A vad mézszárlás szörnyű pusztításában mi magyarok szenvedtük a legtöbbet. Amellett, hogy a nemzet színe-java, Endrődről is 397-en áldozták fel életüket a köröskörül ellenségtől támadott haza oltárán, az ezer éves ősi hon véráztatta földjét is szétdarabolták és elrabolták tőlünk.

Nem győzelem és vitézség jutatta ellenfeleinket régi országunk legértékesebb részeihez, hiszen a magyar katonák vitézségét, a magyar fegyver diadalát csodálta az egész világ, hanem árulók és nemzetközi banditák ütötték ki hős katonáink kezéből a győzelmet ígérő kardot. A négy és fél éves vérzivatarban elfáradt katonáink nem is sejtették, hogy hazatérésük a török-tatár időkre emlékeztető katasztrófát jelent s a forradalom előjátéka lesz egy talán évszázadig tartó koldus csonkaságnak.

„A diadalmas őszirózsás forradalom” Endrődön is rablást, teljes felfordulást, erkölcsi és anyagi züllést jelentett. „Soha annyi elvetemültség, gonoszság és istentelenség nem fordult elő e községben, mint a forradalom hónapjai alatt” – írja részletes feljegyzéseiben a krónikás. Teljes anarchia állott be a faluban. A féktelen vad-ságot a kegyetlen oláh megszállás váltotta fel 1919. április 28-án. Az ellenség állandó rablása, rekvirálása csaknem egy évig tartott. Amikor a magyar nemzeti hadsereg előőrse 1920. március 13-án Endrődre bevonult, egy teljesen kizsákmányolt, koldus községet talált nálunk. Közintézményeink sivár, félig elpusztult állapotban várták a renovációt és újjáépítést. Az ország népének, tehát az endrődieknek is oly súlyos gazdasági helyzetet teremtett a forradalom és oláh megszállás, hogy évek teltek bele, amíg valami ujításra gondolni lehetett.

Súlyosbitotta a helyzetet azon körülmény, hogy a község érdekes főjegyzője lemondott, s a legnehezebb helyzetben az itteni viszonyokkal nem ismerős kezek vették át a község igazgatását. A lakosság zöme dr. Tóth Mátyást, a község agilis szülöttjét óhajtotta főjegyzőjének, a második szavazás alkalmával azonban nem jelölte őt a közigazgatási hatóság.

1922-ben nagyváradi kanonokká nevezte ki a megyéspüspök a község köztiszteletben álló, érdemekben gazdag apátplébánosát: - Zelinka János 22 évig volt gondos pástora az endrődi nyájnak. Buzgó papi élete, áldozatkészsége, alkotásai megörökítik nevét Endrőd történetében. Utódaul a megyéspüspök Csernus Mihály volt nemzetgyűlési képviselőt, a debreceni „Zita” hadiárva-ház agilis igazgatóját nevezte ki a kegyurak bemutatása alapján. Világi elnökül az endrődi kisgazdák egyik legértékesebb tagját: Kalmár Vincét választotta meg az egyháztanács.

Az utolsó évtized hatalmas fejlődést jelentett a község gazdasági helyzetében.

gi, mint kulturális tekintetben. Tizenkét új tanterem beállítása, 15 új tanterem és egész csomó tanítói lakás építése, polgári iskola létesítése igen magas színvonalra emelték az endrődi tanügyi viszonyokat. Daimel Sándor, Békésvármegye nagyhírű alispánjának jöndulatából a közutak kiépítése, továbbá villanyvilágítás, beton-utak építése, vásártartás stb. a község közigazgatási életének haladását jelentik.

Csaknem e sorok megjelenésével egyidőben ünnepelte az endrődi nép egyházának községe alapításának 200 éves jubileumát. Endrőd katolikus magyarjai gyönyörű emléket állítottak – az alapító ősök tiszteletére.

A május 29-iki ünnepélyen szentelte fel dr. Lindenberger János apostoli kormányzó – a vármegye, politikai és egyházi élet több kiváló férfiának jelenlétében Endrőd első emeletes palotáját: a „Katholikus Népházat.” Az ünnepély végén a község és hitközség dicső védőszentjének: Szent Imre hercegnek hódolt a 15000 lakost számláló egyházközség.

Adja Isten, hogy a legközelebbi centennárium boldog magyar várost, ősi hitéhez és nemzeti érényeihez hű, anyagiakban gazdag népet találjon a Hármaskörös endrődi partjain.

Isten dicsőségére és az endrődiek tanulságára összeállították az Endrődi Tanítók.

Endrőd, 1930. június hó.

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u. 117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.

Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

HUNYADI KARDJA

A gyulafehérvári nagytemplom homályos boltzata alatt régi idők óta mutogatnak egy nagy márványkő koporsót. Oldalaiba törököket kergető magyar vívőzek vannak vésvé, tetején páncélos, sisakos dalia kőből kifaragva. A koporsó rég elfeketedett, márványa összevissza repedezett, a szobornak keze-lába törve, mégis férdet kell ezek előtt a törött, kopott kődarabok előtt hajtani minden magyar embernek.

Mert ez a koporsó Hunyadi János koporsója, ez a kőből faragott levente Hunyadi János képmása, a törökverő hőse, Mátyás király apjája.

Valamikor több volt ezen a síremléken a drágakő, mint a márvány, de biz az mind elkallódott a régi zavaros világban. Amit a török meghagyott, elvitte a tatár, amit a tatár otffelejített, elhordta a német. Levakarták még a kacskaringósra faragott, nagy, furcsa betűk aranyozását is. Nem maradt ott egyéb egy hosszú, kétélű acélpengénél, amely a szobor lábához volt támasztva. Az nem kellett senkinek, mert nem volt rajta semmi ékesség. Meg nehéz is volt, hogy két kézzel alig lehetett megemelni. Az volt Hunyadi kardja.

Egyszer aztán ennek is akadt gazdája. Valami gyűlevész csapat fosztogatta ki a várost. A vezérük valami Privoda nevű kapitány volt. Ez a Privoda volt az, aki fölkapta a halott hősnek anyai csatában diadalmas fegyverét.

- Minek lesz az neked, Privoda? - incselkedtek vele a cimborái -, elhúzza az azt a káposztatorzsából faragott karodot.

- Ne tanítsátok ti Privodát - vigyorgott a kapitány -, megér ez nekem egy szakajtó aranyat. Annyit bizonyosan nem sajnál érte Kamuti Ferenc uralm.

Kamuti Ferenc volt akkor Magyarország legerősebb embere. Derék, jó vitéz, becsületos magyar, Esztergom város kapitánya. Neki szánta a kardot Privoda, el is vitte hozzá.

- Vitéz nagyuram, elhozta neked Gyulafehérvárról Hunyadi kardját. Nem illet az más most nagy Magyarországon, egyedül csak téged. Tudom, nem sokallasz érte száz aranyat meg egy csótáros paripát meg a hozzá való ékes vitézi gúnyát.

Kamuti kezébe vette Hunyadi kardját, forgatta, nézegette, míg ki nem buggyant a könnye.

- Jaj, mire jutottál, szegény Magyarország! - sóhajtott keserű szívvel, s indult kifelé a fegyveres teremből. De Privoda ijedten állotta útját.

- Ohó, vitéz uralm, hát az én jutalmam hol van?

- Az ám, majd el is felejtetem! - mordult rá haragosan Kamuti, s bekiáltott az őrszobára: - Hé, hajdúk, ugorjatok csak ide!

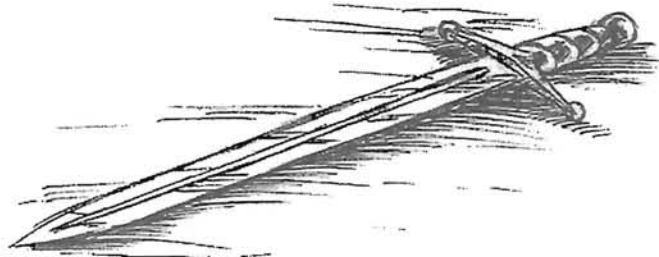
Négy szál legény tisztelegve várta a parancsolatot.

- Szaggassátok le a vitézi gúnyát erről a semmiháziról - mutatott rá a reszkető Privodára -, mert nem illet az ilyen gonosztevőt. Öltöztessétek darócba, aztán kergessétek ki a várból!

Ő maga pedig kiment a bástyafokra, amely a Duna fölött meredezik, megcsókolta a Hunyadi kardját, megcsillogtatta a napfényben, s nagyot lendítve a karján, belehajította a Dunába.

- Sohase lesz többet emberi kéz, amelyik méltó volna Hunyadi János kardját forgatni.

Hunyadi kardja azóta lent fekszik a Duna fenekén. De mikor a magyart bántják, mindig megmozdul, mintha rég elporlott gazdáját keresné, s olyankor hány a Duna haragos hullámokat.

TANYAI ISKOLÁK EMLÉKEZETE II.

Ugari diákok

Örömmel és meghatottan olvastuk a Városunk 2008. novemberi számában a tanyai iskolák emlékeztére írt cikket, ami abból az alkalomból íródott, hogy emlékművet avattunk szeretett iskolánk emlékére, egy kis ünnepség keretében.

Mivel mi magunk is tanyai (jelen esetben Ugari Iskola) diákok voltunk, sok örömben, bánatban, fáradságban volt részünk mire elvégeztük az iskolát. Hálás, soha el nem múló köszönet és szeretet érte volt tanítóinknak, tanárainknak. Az ünnepség keretében meg is emlékeztünk elhunyt és kevés, még élő pedagógusainkról.

Alt Jánosné (Salamon Terike), akit még sokáig éltesen az Isten, sajnos kimaradt a felsorolásból és méltatásból. Igaz, hogy ő vezette le az ünnepséget, de az is igaz, hogy ő volt az egyik legjelentősebb egyénisége az Ugari Iskolának.

Úgy is mint volt ugari diák, úgy is mint az utolsó ugari tanító, aki 13 évig töltögette a tudást a kis kobakokba. Ő zárta be maga után örökre az 1970-ben végleg elárvult ugari iskola ajtaját és sirtatja velünk együtt a mai napig is, kedves iskolánkat.

Egész véletlenül kimaradt a felsorolásból kedves tanító néni: Bacsáné Harnos Irénke néni neve is.

Bocsánatot kérünk érte és jó egészséget kívánunk neki. Köszönetet mondunk, hogy a Dinya kereszt mellett felépíthettük emlékművünket. Köszönet mindazoknak, akik az emlékmű építésén fáradoztak.

Ne feledkezzünk meg Pésóné Fekécs Irmuska tanárnőről sem, aki nélkül ez a mi kis ünnepségünk nem jöhetett volna létre. Köszönjük áldozatos és fáradhatatlan munkáját.

Gye., 2008. nov. 11.

Oláhné Szabó Éva és a volt ugari diákok

résztevéők egy csoportja az emlékmű szentelésén

Tanítók

1928-1970-ig
Ugar-tanyai iskola

- 1928.40-ig:
1. Brische Ernő
 2. Kovács Dániel
 3. Dinya Ilona
 4. Dr. Varga Ferenc
 5. Vaszkó Mihály
 6. Lasnyi István
 7. Kalmár Ákos
 8. Paróczai Gergely

1940-70-ig

9. Kalmár László
10. Uhrin Erzsébet

11. Bányai Tivadar
12. Iványi Imre
13. Gellai Béla
14. Szabó Teréz
15. Hunya Alajos
16. Kovács Ilona
17. Szurovecz Margit
18. Palotai Katalin
19. Harnos Irén
20. Ladányi József
21. Ladányi Józsefné
22. Czibulka József
23. Alt Jánosné

A Városunk c. laphoz
helyreigazítás

Gyűjtötte:
Alt Jánosné nv. tanítónő

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ

Domokos László
országgyűlési képviselő

Megújul a városi hivatal Endrődön

Lehet, hogy egy átalakítás felfordulással jár, de mindenki elfogadja és türelemmel viseli, ha az a későbbi kényelmet szolgálja. Ezért döntött úgy a gyomaendrői képviselő-testület, hogy szükség van az **Endrői Hivatal felújítására, korszerűsítésére.**

A felújítás magába foglalja a teljes homlokzati felület komplett felújítását a nyílászárók cseréjével együtt, valamint az utcai járda cseréjét és a belső oldali járda megépítését.

Az utcán a meglévő, töredezett beton járda helyett kerti szegélyvel határolt, kiselemes térburkolat, míg a belső oldalon simított új beton járda készül, kavics ágyazattal.

Lépcső? Szűk feljáró? Magasan lévő kilincs? Mindezek egy egészséges, mozgásban nem korlátozott embernek nem okoz gondot. Ám kerekesszékekkel, gyermekkocsival már nem is olyan egyszerű elintézni a mindennapok hivatalos dolgait. Ám nem elég az esélyegyenlőségről beszélni, azért tenni is kell. És nem csak a szavak szintjén, hanem tettekben is. A Gyomaendrői Önkormányzat tesz is azért, hogy a település lakói – a lehetőségekhez képest – gyorsan és könnyen intézzék hivatalos ügyeiket.

Az Akadálymentesítés támogatása – Egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz – fontos ügy, melyet jómagam is, mint Gyomaendrőd országgyűlési képviselője támogatok.

Az akadálymentesítés révén az endrői polgármesteri hivatal udvarán meglévő **parkoló** felületen felfestéssel és táblával ki lesz jelölve egy akadálymentes parkoló, valamint mellette felfestve egy közlekedő terület. Az **udvari bejárat akadálymentesen** megközelítése érdekében igénybe vehetővé rámpa épül csúszásmentes műkö felülettel. Az **új bejárat** ajtó aszimmetrikus kétszárnyú kivitelben készül, az üvegezett felületek kontrasztos jelzéssel lesznek ellátva. Az ajtólapokon a kilincs 1 m-es magasságban lesz felszerelve.

Az **oldalfolyosó** jelenlegi burkolata helyett csúszásmentes burkolat készül teljes felületen. A folyosó irodák és rendelők felőli falán kétsoros csókorlát kerül elhelyezésre. A **Házasságkötő terem** és a **mosdók** is **teljes mértékben** igénybe vehetőek lesznek **akadálymentesen**. Az eligazodást **információs táblák fogják segíteni**, melyek Braille nyomtatott információs lappal is el lesznek látva.

Úgy gondolom, hogy ezek a lépések fontosak. Fontos, hogy elismerjük az önkormányzat szándékát és a megvalósításra irányuló törekvéseit támogassuk, hiszen mindannyian Gyomaendrődért dolgozunk!

Tisztelettel:

Domokos László
Gyomaendrőd országgyűlési képviselője

Legyen olcsóbb a tűzifa!

Fázunk és didergünk. Egy jól működő és pénzügyileg stabil országban, ahol az emberek jólétben élnek és van munkájuk, akkor talán nem okoz olyan nagy gondot, hogy ne hideg lakásban éljenek. Ám a mostani helyzetben, amikor válság van, akkor nem mindegy, hogy az egekbe szökött gázár miatt mivel, hogyan és mennyit fűtünk. Ezért készítettek el a Fidesz országgyűlési képviselői a tűzifa árának csökkentésére irányuló módosító indítványt.

Ma Magyarországon több mint 900 ezer háztartás fűt fával. Van, akinél lehetőség van a vegyes tüzelésre, van, ahol csak fával illetve csak gázzal tudnak fűteni. Ám azt mindannyian tudjuk, hogy sem a kisgyermekes családok, sem az idősebb korosztály nem élhetnek hideg lakásban. A tűzifa árának csökkentésére irányuló javaslatot azonban a Költségvetési-, Pénzügyi- és Számvevőszéki Bizottság tagjai közül csak négyen támogatták, a többség azonban elutasította azt, így azt még megvitatni sem volt alkalmunk. A szocialista vezetésű kormány nem tartotta fontosnak ezt a módosító indítványt, tárgysorozatba sem vette, megvitatni nem kívánta, így marad a tűzifa magas általános forgalmi adója.

Védjük meg a főiskolát! Garanciák nélkül megszűnhet a felsőoktatás Békés megyében

A Tessedik Sámuel Főiskola megmentéséért nyújt be módosító javaslatot a Fidesz Békés megyei képviselőcsoportja az országgyűlésnek.

A Fidesz Békés megyei képviselőcsoportja nem ért egyet a kormány döntésével a Tessedik Sámuel Főiskola megszüntetésével, ezért egy közös nyilatkozat elfogadásával tiltakoznak a Tessedik Sámuel Főiskola Szent István Egyetembe történő beolvasása ellen.

TESSEDIK SÁMUEL FŐISKOLA Közös nyilatkozat

Nem értünk egyet a kormány döntésével a Tessedik Sámuel Főiskola megszüntetésével.

A főiskola - jogelődjeinek idejét is számítva - 1927 óta Békés megye felsőoktatásának egyedüli képviselője és hosszú ideje - jelenleg is - Békés megye egyetlen felsőoktatási intézménye. Aggodalommal tekintünk a főiskola Szent István Egyetembe történő beolvasására, féltve a közel 100 éves Békés megyei felsőoktatást, nem látva annak más szervezeti keretekben való működésének további garanciáit. Ezek nélkül a garanciák nélkül a főiskola szarvasi, békéscsabai és gyulai karai, szakjai bármikor megszüntethetők, mely lehetetlenné teheti a Békés megyei diákok továbbtanulási lehetőségeit térségünkben. Nincs válasz azokra a kérdésekre, hogy mit fognak oktatni és milyen szinten? Milyen szakok maradnak meg garantáltan és mit fognak beírni a diplomába? Mi lesz azzal a karral, amelyik nem tudja fenntartani magát? A főiskola hallgatóinak hány százalékát érintheti a mesterképzés, mely egyik legfőbb indoka a beolvasásnak?

Mivel nincs garancia arra, hogy megmarad a főiskola Békés megyében, nem támogatjuk a főiskola Szent István Egyetembe történő beolvasását, hiszen a Békés megyében élő diákok érdekeit és jövőjét kell képviselnünk és felelős döntést hoznunk az országgyűlésben.

Babák Mihály
Fidesz országgyűlési
képviselője

Dr. Dancsó József
Fidesz országgyűlési
képviselője

Domokos László
Fidesz országgyűlési
képviselője

Erdős Norbert
Fidesz országgyűlési
képviselője

Dr. Spiák Ibolya
Fidesz országgyűlési
képviselője

Vigh Ilona
Fidesz országgyűlési
képviselője

Irodalmi oldal

Szilágyi Ferenc köszöntése

Nem mindennapi találkozóra igyekeztünk a Kölcsey utcába, november 12-én, szerda délután. Barátok, irodalomkedvelők, ismerősök, egy évek óta működő és együttműködő szellemi közösség tagjai, lelkes, verset-zenét szerető diákok, a nehézségekben is helytálló egészségügyi dolgozók, segítők... a Szilágyi család otthonába... ahonnan jól látható a Református Templom tornya, az őszi színekben pompázó Holt-Körös, vízre hajló szomorúfűzek, a gyermekek meghatározó helyszínei... szá-

mos Szilágyi Ferenc-vers ihletői...

Szilágyi Ferenc - Feri bácsi - nyolcvan éves. Gazdag, eseményekben, fordulatokban bővelkedő életutat ismerhet meg az, aki fellapozza, elolvassa a róla szóló írásokat... Író, nyelvész, irodalomtörténész, költő, művelődéstörténész, a nyelvtudomány kandidátusa, az irodalomtudomány doktora... tanár, bölcsészdoktor, akadémikus, szerkesztő, tudományos munkatárs, a református egyetem volt dékánja... akinek nagy ívű munkásságában kiemelkedik a nem rég befejezett Biblia-fordítás... aki kutatásaival a régi magyar irodalomba vezet minket... aki nyelvészként számos könyvet írt nyelvünk állapotáról, történetéről, változásairól,... aki nem csak nyugat felé tekintett, de elindult keletre is, Csoma Sándor nyomába... végigjárva a nagy székely emberpróbáló útját,... s ami egy életre szóló viszonyulási pont lett... szenvedély... megismerni őseink múltját, nyelvét, kultúráját, gondolkodását, szokásait... aki nemcsak katedrán állva adta át tudását, hanem az Édes Anyanyelvünk hasábjain, író-olvasó találkozókön, számos publikáción keresztül... s aki Hon-vágy-verseiben megvallja hűségét, szeretetét, kötődését szülőföldjéhez, aggodását hazájáért...

Cyülekeztünk az értékes könyvekkel, tárgyakkal, családi relikviákkal, emlékekkel körbevett szalonban, melyet ettől a naptól kezdve már csak irodalmi szalonként emlegetünk. Hoztuk az „ajándékokat”, ki-ki a magáét, a ránk jellemzőt, melyekkel meghittebbé akartuk tenni a találkozást. Bevezetőül a feleség, Németh Eszter elevenítette fel egymásra találásuk történetét, néhány vidám anekdotával fűszerezve, majd két kisdíák tisztelgett: egyikük Szilágyi Ferenc versével, másikuk egy gitárszóval, a Tűzmenedék együttes megzenésített számokkal- köztük a költő, Ki a télből című versével... majd hallhattunk Babits Mihály-, Weöres Sándor-részleteket és erre az alkalomra írt köszöntőt is. A Valuska család saját költeménnyel tette még személyesebbé az egyébként is különleges napot. Szellemi együttlét, születésnap tortá finomságokkal, közben jóízű beszélgetés... s

az estébe nyúló délutánról mindenki feltöltődve indulhatott haza...

Olvasóink, Szerkesztőségünk nevében kívánunk Feri bácsinak még sok, jó egészségben, kedvben, boldogságban eltöltött alkotó éveket... Isten áldását... s további jó hangulatú, vidám találkozókát mindannyiunk örömére...

Polányi Éva

Szilágyi Ferencnek

(Nyolcvanadik születésnapjára)

Éltes alakját sokszor látjuk az utcai fák közt.

léptei lassúak, szék meg a botja segéd.

Érzi a fákat, az őszi levélen a véres elalvást.

égbeszökő tornyon csillan a múltbeli kép.

Szellemc árad, könyvei gyűlnek, versei szállnak.

nyelvünk mégis alél: elfogy az ősi beszéd.

Hősc Tibetből, műve a szóról, könyve Aranyról

várják új erejét, érik a mesteri mű.

Károli Gáspár, Sylvestert meg Pesti nyomában

készül a Szent Könyv új, legnemesebb szövege.

Áldja az Úr erejét, a kitartást, adja az Isten:

Révlapos arnyai közt szép legyen élete még!

Szeretettel születésnapja alkalmából
Gyomaendrődön, 2008. november 12-én:

Valuska Lajos
Valuska Tamás
Valuska Sára
Malatinszky Zita

Kép: Tűzmenedék együttes

Ízes Ízek

December

Sárgarépa krokett

Négy burgonyát és két sárgarépát lereszelünk, apróra vágott hagymával, két evőkanál liszttel, két tojással, sóval, borssal összegyúrjuk és kis pogácsákat készítünk belőle. Olajban frissen sütjük, rizzsel tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endródi hájas kifli, káposztáslepeny... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, tájjellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

» SZONDER «

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

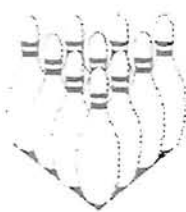
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

*Hitelreható! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!*

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

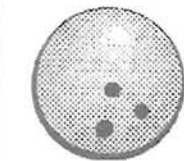
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Telex Távközléstechnika

Bronze csomag 2800 Ft/hó !!!

UPC Direct

Havi plusz 1250 Ft-ért 3 tévén nézhet
különböző műsort egyidejűleg

A részletes feltételekről érdeklődjön üzletünkben

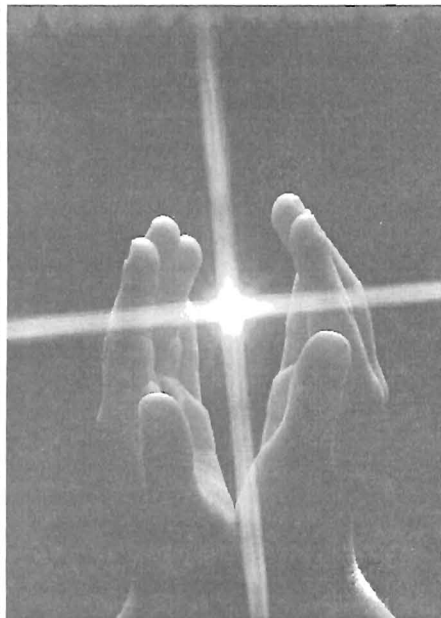
LCD vagy PLAZMA TV-je van? Minőségi tévézést szeretne?

Hello HD **HBO HD**
Havi 2500 Ft-ért
Részletekről érdeklődjön üzletünkben

Megkezdjük biztonságtechnikai termékek forgalmazását
Videomegfigyelők - Kamerák
Riasztók - Kaputechnika
Akkuk - Kellékek

Békéscsaba Gyóni Géza u. 6.
Tel: 66/442-755; 20/337-8010

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Híába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csodáesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Gubász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BORGULA PÁLNÉ BÁLINT KATALIN, volt endrődi lakos, 74 évesen súlyos betegségben elhunyt, Csárdaszálláson temették el. Gyászolja: a családja

ÖZV. HADI ISTVÁNNÉ SZÜGYI MÁRIA, aki Nagylaposon élt, nov. 22-én 91 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Gyászolják: fia és családja, és unokája

IVÁNYI SÁNDOR, aki Endrődön, a Dózsa u. 9. sz. alatt lakott, november 20-án, 80 éves korában háromnapos súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, fia

MERENA FERENC, aki Budapesten élt (endrődi származású), nov. 12-én 55 évesen hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: édesanyja, fia, keresztszülei, közeli és távoli rokonok

ÖZV. TÍMÁR JÓZSEFNÉ TÍMÁR ERZSÉBET, aki Endrődön, a Mikes utcában élt, nov. 18-án hosszú betegség után 74 évesen elhunyt. Gyászolják: leánya és családja és a rokonság

ÖZV. UHRIN DÁNIELNÉ TÍMÁR ESZTER, aki Endrődön, a Rózsakert Otthonban élt, okt. 25-én 89 évesen váratlanul elhunyt. Gyászolják: Leányai, fia és családjuk

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik **IVÁNYI SÁNDOR** temetésén részt vettek, egy imát mondtak, egy szál virágot vagy koszorút hoztak, gyásztáviratot küldtek.

Iványi Sándorné és
Iványi László plébános

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottokról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezésünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Fényképalbum

Két kép Klinghammer Lászlóné Szabó Eszter tanító-nőről és tanítványairól.

Leánya, Klinghammer Éva kéri, hogy aki magára ismer, írjon neki, szívesen felvenné velük a kapcsolatot, hogy visszaidézzék a boldog gyerekkorukat.

Cím:
Kürthy Viktorné
Bicske,
Aradi u. 32.
2060

OVI VACSORA

A Selyem Úti Óvoda 2008. október 25-én „OVI VACSORA” címen jótékonyági rendezvényt tartott a BOWLING TREFF Étteremben.

A rendezvény igen jól sikerült. Emelte az est hangulatát a fellépő bűvész előadása és a lengyel testvérváros táncgyűjtésének igen színvonalas műsora.

Műsoruk keretében mondtak köszönetet Várfi András Polgármester Úrnak és adtak át köszönetük jeléül egy táncospárt ábrázoló jelképes ajándékot, miközben magyarul énekeltek. Nagyon-nagy sikert arattak produkciójukkal. Örültünk, hogy meg-

tiszteltek bennünket. Köszönjük továbbá minden meghívott vendégünknek is, hogy elfogadták meghívásunkat, támogatták alapítványunkat és jól érezték magukat körünkben.

Támogatóink vállalkozók, magánszemélyek, és az óvodánkba járó gyermekek szülei voltak.

Támogatóink

Giriczné Farkas Judit, Giricz László, TIP-TOP Cipőbolt, „VATT GMK, Putnoki Sándor, Putnoki Nikolett, Rövidarubolt, Fekécs Vendelné, Pentament Kft., Telepolc Bolt, Kovács Lászlóné, Mesterné Kovács Szilvia, Lucia Cipő Kft., Erdei László, OMART Könyvesbolt, Kazainé Fekete Ildikó, Endrődi Kinai Áruház, Szécsi Henrietta, Vargáné Marik Henrietta, Farkas Máté, Bethlen-Agrár Kft., Endrődi Horgászbolt, Koloh Judit, KNER Nyomda, Tóth Angelika, Generali Providencia Biztosító, Erika Fodrázat, Vaszkó Béláné, Endrődi Cipő Kellék Kft., TURUL Cipő Kft., Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Uhrin Attiláné, Szakálos Ernő, Keresztes Tibor, Móci-divat, Dinya Zoltán, Lakásfelszerelés, CM Méterárú, Szabóné Szónya Györgyi, Benéné Rojik Gabriella, Fekécsné Szakálos Eszter, Kiss Erika, Colibri 299, Andor és Andor Kft., Mágus Comp, Berill Ékszerüzlet, Margó Virágüzlet, Körös Üzletház, Dinya Imre, Kalamáris, Gyompack, Fülöp Imréné, Gyomahús Kft., Polányi Imre, Újlaki Henrietta, Kucsik István, Andi Butik, Andódi Könyvkötészet, Andódi Norbert, Rostélyos Hűsolt, Margó Divatárú, Festécenter 2000, Gellai Százépitészet, Szarka Csilla, Méretes Cipő Kft., Siker Kft., Varjú István, Szabó András, Gombár György, Szabó Istvánné, Nagyné Rácz Ildikó, Hunya Tamásné, Szerető Tünde, Porubcsánszki Sándorné, Giricz Klára, Wolfné Kereki Tünde, Kereki Antalné, Kovács Péterné, Bowling Étterem, MAMUTH Tech. Kft., Sebők & Sebők Kft., Mészáros Imre, Csapó Elekné, Barják Imréné, Ambrózi Mihályné, Feketéne Bielik Julianna, Gyógy-Ház Kft., OÁZIS Illatszert, Réka Turi, Látkócziné Erdős Magdolna, Végh Anita, Csahóczki János, Tóthné Timár Gabriella, T.MOBIL, Gellai Zoltán, Suha Tamásné, Farkas Gabriella, Beláné Szabó Anikó, Timár Jánosné, Bárdi Zoltánné, Erdősi Viktor, Petrov Szilárd, Kovácsné Kurilla Ildikó, EURO-Flor Virágkertészet, Várfi András, Szabó Balászné, Hangya Lajosné, Antal Andrásné, Uhrin Emese, Cserenyecz Éva, Ágostonné Farkas Mária, Czikkely Erika, Törőcsik Jánosné, CUTI Bt., Lukács László,

Tamás Zoltánné, Rau Zsoltné, Zanyik Józsefné, Csúvár Ildikó, Bura Zoltánné, Erdei Éva, Kohut Gyöngyi, Hunya Krisztina, Szujóné Balogh Beáta, Gellai Imre, Kunné Klein Márta, Erdei Mária, Keresztesné Nagy Ildikó, Csomós Zoltánné, Árvainé Vaszkó Anikó, Kerekiné Nándori Anita, Dusok Andrea, Rafaelné Dávid Klára, Mesterné Kovács Szilvia, Végh Anita, Szerető Tünde, Kócsi Mónika, Kovácsné Kurilla Ildikó, Tóthné Szabó Irén, Bánlaci Anikó, Mészárosné Kiss Katalin, Molnárné Klein Tünde, Szabó Erzsébet, Gyetvainé Polányi Anita, Timárné Körmöndi Ildikó, Kiss Gáspár

KÖSZÖNET

Hálás szívvel köszönjük azoknak, akik a Kor-Kontroll Napra (Egészségnapra) tombolát ajánlottak fel:

Gyomaendrőd Város Önkormányzata
Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet
Endrődi Gyógyszertár
DIADEM Gyógyszertár
Aranysas Gyógyszertár
Majoros Mária
Hangya Lajosné
Stafirung Kft.
„Colibri” bolt
Tandi Lajos
O-Mart Könyvesbolt
Újlaki Henrietta
Kalamáris Bt.
Nagy Lajosné
Liget Fürdő
És a név nélkül adakozóknak

Segítőink nevei, akiknek szívből köszönjük a szervező és egyéb adományt, amiből sikeresen megrendezhettük az idei egészségnapot is:

Országos Alapellátási Intézet

EGIS
77 Elektronika
Helpbox
Pharma Nord
Springmed Kiadó
IMI Mérnök Iroda
Akasha Kapcsolat Központ
Városi Gondozási Központ (Mraucsik Lajosné vezető)
Dréher Söröző-és Étterem
FVM. Aszk. Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kolégium (Gubucz József főigazgató és Vargáné Varczába Éva kollégium vezető)
Kner Nyomda Zrt. (Pap Lajos vezérigazgató)
CUTI BT. (Farkas István ügyvezető)
Szmola Zoltán szakács
Jakus Imre
Poharalec László
Gellai Józsefné
Lelőczkiné Timár Irén
Ladányi Gáborné
Lovási Kálmánné
Fekécs Imréné
Balogh Károlyné
...és mindazoknak köszönjük, akik eljöttek és megtisztulték rendezvényünket.

AGRO
ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Decembri ajánlataim:

- kandallók, szenes kályhák, fűstcsövek
- olajradiátorok, hősugárzók
- festékek: zománc, olaj falestékek
- csempe ragasztók, gletttanyagok, ecsetek
- szivattyúk, tömlők, kéziszerszámok
- csavarok, szegek, huzalok, kerítés drótok
- műanyag kukák 110 l - 120 l, műanyag hordók
- alu létrák, balták, fejszék, fűrészek
- lánzfűrészek, fűrőgépek, sarokcsiszolók
- munkavédelmi bakancsok, kesztyűk, ruhák
- szőnyegek, asztalterítők, fürdőszoba szőnyegek
- virághagymák, rózsatövek, virágföldek
- fóliák, műanyag zsákok, zsinetek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK. Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com